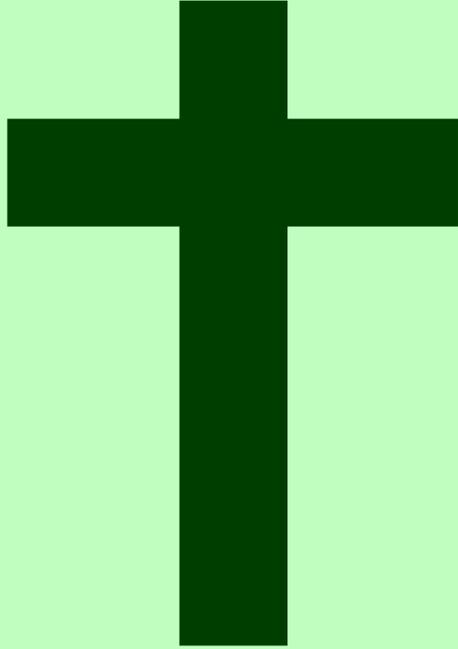

Ṭesitamenti Ikne
n'Ọnu Ikwere

New Testament in Ikwere

Ṭesitamenti Ikne n'Ọnu Ikwere **New Testament in Ikwere**

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ikwere

Translation by: Wycliffe

Ikwere - (ikw) Nigeria

The Iwerre language of Nigeria can also be spelled Ikwere and Ikwerrri. This language is spoken primarily by the Ikwere people who live in the Rivers State of Nigeria and is one of the many ethnic groups in the Niger Delta. There were more than 23,000 speakers of this language in 1973. There is also a considerable local interest in literacy and grammar.

Copyright Information

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789076369

New

The New Testament

in Ikwere

© 2010, The Nigeria Bible Translation Trust. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

Contents

Matiyu	1
Maki	38
Lukwu	62
Joni	101
Ernu Ele Izi	129
Ele Rom	163
1 Ele Korinti	179
2 Ele Korinti	194
Ele Galasia	204
Ele Efesosi	210
Ele Filipai	216
Ele Kolosi	220
1 Ele Tesalonika	224
2 Ele Tesalonika	228
1 Timoti	230
2 Timoti	235
Taitosi	239
Filemoni	241
Ele Hiburu	242
Jemisi	254
1 Pita	259
2 Pita	264
1 Joni	267
2 Joni	272
3 Joni	273
Judu	274
Okpume	276

Izi oma lele kpa Matiyu gbaru a n'okwukwo

Nhne gbasiri okwukwo ka

Izi oma lele kpa Matiyo gbaru a n'okwukwo nookwu oka izi oma nu Jizosi bu Nye Oznohia Chiokike kweru mkwna a. Omumu Jizosi nye Nazareti gwebnanyaru eli-eze ikne n'owa, ke bu ochichi Chiokike. Izi oma Matiyo neegesi eli-eze ikne ka hite nu nhne Jizosi, nye bu Mezaya, znirni nu nhne o mernu. Matiyo gesiri kpa Jizosi mezuru kpakara nhne be gbaru nu Tesitamenti Oknani gbasiri a. O gesiri nu be muru Jizosi hite n'avuru ele eze. Nne a Meri bu woknorkno ma nyerukna. Matiyo tukparu ehni gba nu ele buo ele Ju nwernu igwe n'eli-eze Chiokike lele kpa ele Ju nwernu. O kwuru nhne gbasiri enwu Jizosi, olizo n'enwu a, nu iwu o nyernu ele sno apna be zni kpakara ele zi n'owa izi oma a.

Nhne zi n'okwukwo ka

Budu wikoro Jizosi (1:1--4:25)

Ikwu-onu Chiokike o kwuru n'olu rugwu (5:1--7:29)

Nhne o znirni, elulu nu nhne berere nu

Galili (8:1--18:35)

Izne a du Jeruselem (19:1--20:34)

Ikwezu ipne-aznu Jizosi nu rime Jeruselem (21:1--27:66)

Olizo n'enwu a (28:1-20)

Nye gbaru okwukwo ka: Matiyo (Livai)

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nu Jizosi bu Mezaya, nye gweyaru eli-eze ke bu ochichi Chiokike n'owa.

Osnusno omumu Jizosi

(Luk 3:23-38)

¹ Okwukwo osnusno omumu Jizosi Karaishi, nnwo Devidi, nnwo Ebereham.

² Ebereham muru Aziki, Aziki muhia Jekopu, Jekopu muhia Juda nu ruru nne a. ³ Juda muhia Peresi nu Zera, nne be bu Tama, Peresi muhia Hezironi, Hezironi muhia Ram, ⁴ Ram muhia Aminadabu, Aminadabu muhia Nasoni, Nasoni muhia

Salimoni, ⁵ Salimoni muhia Boazi, nne a bu Rehabu, Boazi muhia Obedi, nne a bu Rutu, Obedi muhia Jesi, ⁶ Jesi muhia Eze Devidi.

Devidi muhia Solomoni, nne a bu nnwerne Uraya, ⁷ Solomoni muhia Rehoboam, Rehoboam muhia Abija, Abija muhia Asa, ⁸ Asa muhia Jehosafati, Jehosafati muhia Joram, Joram muhia Uzaya, ⁹ Uzaya muhia Jotam, Jotam muhia Ehazi, Ehazi muhia Hezikaya, ¹⁰ Hezikaya muhia Manase, Manase muhia Amoni, Amoni muhia Josaya, ¹¹ Josaya muhia Jekonaya nu ruru nne a. Ka bu ige ele Babiloni vuru be la n'eli Babiloni.

¹² Nga be vukworu be zne nu Babiloni, Jekonaya muhia Seateli, Seateli muhia Zerubabeli, ¹³ Zerubabeli muhia Abiudu, Abiudu muhia Eliakim, Eliakim muhia Azu, ¹⁴ Azu muhia Zadoku, Zadoku muhia Akim, Akim muhia Eliudu, ¹⁵ Eliudu muhia Eleza, Eleza muhia Matani, Matani muhia Jekopu, ¹⁶ Jekopu muhia Josefu nzi Meri. Meri bu nye muru Jizosi, nye be kwu Karaishi.

¹⁷ Kpakara eburnu hite n'Ebereham du Devidi bu nri eburnu nu eno, hite nu Devidi du nga be vuru be zne n'eli Babiloni bu nri eburnu nu eno, hite nu nga be wuru nu Babiloni du nu omumu Karaishi bu nri eburnu nu eno.

Omumu Jizosi Karaishi

(Luk 2:1-7)

¹⁸ Ka bu kpa be jiri mu Jizosi Karaishi. Nga be kweru nu Josefu jolu nne a Meri,* nga be yaadnanyina, be whuru nu o zi rime hite n'Enine Nso. ¹⁹ Josefu bu nzi a bu omamarna badu, o chola o kpa a iwhnerne nu ruwhnu ohna, o pioru o gba a nnam nu mgwuga.

²⁰ Kovu nga o zi naari kpakara nhne ka nu mkpoma a, enine izi Nyenwe ai vakwnusiri a nu mboro, kaa, "Josefu, nnwo Devidi, i toko ogwnu o kwuru nnwerne i Meri, nnwo o zi rime a hi n'aka Enine Nso. ²¹ O jomuhia nnwo rukna, i jookwu a Jizosi, kwnornu nu o joznohia ele ke a nu kpakara mmehie be."

²² Ka bu ma nhne Nyenwe ai kwuru hite n'onu nye ohnurninya mezu, ²³ "Otu woknorkno ma nyerukna jotu rime,

* 1:18 Mbu ogbasi omu n'aka ke neegesi nu aka ji a.

o joomuhia nnwo rukna, be jookwu a Imanweli," ke bu, "Chiokike zinu ai."

²⁴ Nga Josefu tnenyarnu nu anyarna, o lizo, o mee kpa enine izi Nyenwe ai nyernu a iwu, o kwuru Meri nnwerne a. ²⁵ Kovu ya nu a dnanyina du nga o muhiaru nnwo rukna, o jita rewhna a Jizosi.

2

Ele ako varu

¹ Nga be muru Jizosi nu Betilehem n'eli Judiya, nga Erudu bu eze, ele ako* hiri n'obosi ehnam vaduru Jeruselem, ² neesikwa, "Ndaa hne o zi bu nye be muru, eze ele Ju? Kwnornu nu a whurnu mbu a n'obosi ehnam, a varu ma a kponu a risi eli."

³ Nga Eze Erudu nuru nhne ka, mkpoma laru a mini, ya nu kpakara ele zi nu Jeruselem. ⁴ Nga o sukwukotaru kpakara ele risi arjohna nu ele zni iwu ele Ju, o sikwa be hne be joomu Karaisi wam.

⁵ Be kanu a nu Betilehem n'eli Judiya, o bu kpa be gbaru a n'okwukwo hite n'onu nye owhurninya, kaa,

⁶ "Ji Betilehem, n'eli Juda, i zila mati kakwo n'esilawuru risi eli Juda rja rja, kwnornu nu hite nu ji hne nye risi jeehi whuya, nye jooznu ele ke m Izireli lele aturu."

⁷ Nga Erudu sukwuru ele ako wam nu mgwugwa, o sikwahia be nga mbu wam whuyaru iwhne. ⁸ O kanu be zne Betilehem, kaa, "Anu zne piosi nnwo ikne wam rikne, nga anu piohiaru a, anu va kanu m, m jeezne kponu a risi eli masi." ⁹ Nga be nuru oka Eze Erudu, be whoga, le mbu wam ke be whurnu n'obosi ehnam neezne nu ruwhnu be du nga o varu gwuzoru n'olu hne nnwo wam zi. ¹⁰ Nga be whurnu mbu wam, be nwudnarnu k'agida.

¹¹ Be bna nu rime oro, whnu nnwo ikne wam, ya nu Meri nne a, be dna n'eli kponu a risi eli. Be kpume igbe ekwnu be, nyee a nkesi, golu, franki-isensi nu maa. ¹² Chiokike do be aka nu nsni nu mboro be lahnakwadia ke Erudu, be garu apna berere la eli be.

Be gbazne n'eli Ijipiti

* **2:1** Ele ako: bu ele nomu nhne gbasiri mbu.

¹³ Nga be laru, enine izi Nyenwe ai mernu Josefu whnu a anya nu mboro, kaa, "Lizo, kwuru watakiri wam nu nne a gbazne Ijipiti, daziri nu pii du nga me jaakanu i, kwnornu nu Erudu joopio nnwo wam ma o gbu a." ¹⁴ O lizo, kwuru nnwo wam nu nne a n'abali gbazne Ijipiti. ¹⁵ Be zi n'Ijipiti tem Erudu nwuma, ma nhne Nyenwe ai kwuru hite n'onu nye owhurninya a mezu, "M sukwuharu m nnwo m hite Ijipiti."

Erudu gburu rumu takiri

¹⁶ Nga Erudu whurnu nu ele ako wam nyernu a mkpari, o weru ehni k'agida, o zizne ele ogwu kaa be gbu kpakara rumu rukna zi nu Betilehem ma eli zi be ndundu, hite nu ele gbaru awha lawuru ya eli. Ka bu hite n'ige wam o sikwahiaru oka n'onu ele ako wam. ¹⁷ N'ige wam bu hne be mezuru nhne Jerimaya nye owhurninya kwuru, naakaa,

¹⁸ "Be nuru akpiri nu rime eli Rama, naakwna ekwna nu okne ogba mkpe, Recheli naakwnanu rumu a ekwna, o kwéle be kasi a mkpoma kwnornu nu be zima."

Be hiri n'Ijipiti yahna

¹⁹ Nga Erudu nuru, enine izi Nyenwe ai mernu Josefu whnu a anya nu mboro n'Ijipiti, ²⁰ kaa, "Lizo kwuru nnwo wam nu nne a zne n'eli Izireli, ele noopio budnu a nwunam."

²¹ O lizo kwuru nnwo wam nu nne a, va n'eli Izireli. ²² Kovu nga o nuru nu Akelosi nnwo Erudu bu eze Judiya nu ngadna nda a, o turu ogwu o zne pii. Nga Chiokike doru a aka nu nsni nu mboro, Josefu tuhnsna zne Galili. ²³ Be zne wuru n'eli mati be kwu Nazareti, ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhurninya mezu, "Be jookwu a nye Nazareti."

3

Ikwu-onu Joni Nye Wu Mini

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ N'ige wam Joni Nye Wu Mini varu nookpo okwo ikwu-onu Chiokike n'eli-ikpa ke Judiya, ² naakaa, "Anu tuhnsna mkpoma, kwnornu nu eli-eze Chiokike zi

ndundu.” ³ Jōni bụ nye wam Azaya nye ọwhnurninya kwuru ọka gbasiri a, naakaa, “Akpiri otu badnu nọokpo okwo n'eli-ikpa, naakaa,

‘Anu mekwata apna Nyenwe ai, anu mee apna a sni asni.’ ”

⁴ Jōni wogwu iwo be jiri rijni akpukpo anohia be kwu kameli mee, ajni o snu n'ikwnu bu akpukpo anohia, wiri a bu igwurube nu mono ebeka ohia. ⁵ Ele Jeruselem nu kpakara ele Judiya nu kpakara ele wugwu nu ngeri Osimini Jodani gburugburu whokwnusiri a, ⁶ o wu be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁷ Kovu nga o whnurnu agida ele Farisi nu ele Sadusi hne be naava ma o wu be mini, o kanu be, “Anu eburnu agwo, nyele kannu anu, anu gbanahoru ovu owe ehni Chiokike ke jaava? ⁸ Anu mi mkpuru ke jeegesi nu anu tuhnasarnu mkpoma hite nu mmehie. ⁹ Anu riko nu rime anu, naakaa, ‘Ebereham bu nda ai,’ me kanu anu nu Chiokike nwernu rikne mee kpakara akaworugwu ka ghoro rumu Ebereham. ¹⁰ Kitna, be tukwasilam ehni n'ikwnu kpakara isisi, ke bu nu be joogbudna isisi obula ke minyala mkpuru oma, be jootubna a nu rime bekwnu.

¹¹ “M ji m mini nọowu anu mini ke neegesi nu anu tuhnasarnu mkpoma hite nu mmehie anu, kovu nye kagwu m rikne naava n'aznu m, nye me dugwo n'owhudnahie chiri okoro-ochi a, nye wam jeeji Enine Nso nu bekwnu nọowu anu mini.

¹² Nye nhne owhusna ikpa zi n'aka a, o jowhusna ikpa a nkari, o jaachikota ikpa a yisi n'obna a, kovu o jeeji bekwnu ke chni echni rnesnama ruznurnuznu ikpa.”

Owuwu mini Jizosi

(Mak 1:9-11; Luk 3:21,22)

¹³ N'ige wam, Jizosi hiri nu Galili vadu Osimini Jodani zekwnusi Jōni ma o wu a mini. ¹⁴ Kovu nu Jōni kwéle a, o kaa, “O zi m mkpa i wu m mini, ji n'iwuhuru i, i naavakwnusi m?”

¹⁵ Jizosi kanu a, “Gharu a kpam kitna, kwnornu nu o buru oma kpam ma a mezu kpakara nhne buru oma n'omume.” Jōni gharu a.

¹⁶ Nga Jōni wuru Jizosi mini, ngangam o hiri nu mini nọowhuya, le, oligwe kpumernu, Jizosi whnu Enine ke Chiokike hne o neewhedna lele nduru, neebekwasi a. ¹⁷ Otu akpiri hiri n'oligwe, naakaa, “Ka bu Nnwọ m me whnurnu n'anya, nhne a masiri m.”

4

Ornurna Jizosi

(Mak 1:12,13; Luk 4:1-13)

¹ Enine Nso duru Jizosi zne n'eli-ikpa ma Ekwensu rna a ornurna. ² Nga o vukworu onu nri obochi eno iwhnehnie nu abali, wiri gwnurnu a. ³ Nye ornurna wam vakwnusiri a, kanu a, “O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, kanu akaworugwu ele ka be ghoro bredi.”

⁴ Jizosi saru a, “Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa,

‘O buo bredi bu nhne badnu jeeri kpai ziri budnu,

kovu nu o bu kpakara ikwu-onu ke hiri n'onu Chiokike whuya.’ ”

⁵ Ekwensu kwuru a zne Jeruselem, elihna nso, gwuzote a n'olu towa Oro Nso Chiokike, ⁶ o kanu a, “O buru nu i bu Nnwọ Chiokike, gbudna ehni i n'eli hna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nso, kaa,

‘O jeenye ele enine izi a iwu gbasiri i, be jeegheru i n'aka be,

ma i gharu o kpobi ochi i nu rugwu.’ ”

⁷ Jizosi saru a, “Berere kwno, be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, ‘I rnako Nyenwe i Chiokike i ornurna.’ ”

⁸ Berere kwno, Ekwensu kwuru a zne rugwu zi n'olu k'agida, gerisi a kpakara elize ke owa nu igwugwu be. ⁹ O kanu a, “M jeenye i kpakara nhne ka, o buru nu i jaadna n'eli kponu m risi eli.”

¹⁰ Jizosi saru a, “Whoga m nu ruwhnu m, Setani, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, ‘I jookponu Nyenwe i, Chiokike i risi eli. O bu ya kpai bu nye i jeekpenu.’ ”

¹¹ Ige wam Ekwensu sigbasiri Jizosi, ele enine izi vakwnusiri a, neeznenu a izi.

Jizosi panizoru ernu a

(Mak 1:14,15; Luk 4:14,15)

¹² Nga Jizosi nurnu nu be yisiri Jōni n'ikelu, o lahna Galili. ¹³ O whoga nu Nazareti zne wuru nu Kapanom, ke zi nu

ngeri osimini, n'eli Zebuloni n' Nafitali,
 14 ma oka be kwuru hite n'onu Azaya nye
 owhnurninya mezu, kaa,

15 “Eli Zebuloni n' eli Nafitali,
 n'apna okne osimini,
 n'aznu Osimini Jodani,
 Galili eli ele buo ele Ju.

16 Ele wu n'ochichiri
 whnunam agida iwhne,
 ele wu n'eli enwu kpusnigwu
 bu ele iwhne n'omukwasi.”

17 Hite n'ige wam Jizosi panizoru n'okpo
 okwo, naakaa, “Anu tuhna m'kpoma,
 kwnornu n' eli-eze Chiokike zi ndundu.”

*Ele mbom sno apna Jizosi
 (Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

18 Nga Jizosi neezne izne n'onu mini
 Osimini Galili, o whnu rumu nne lawuru,
 Saimoni nye be nookwu Pita n' Anduru
 nwene a, hne be n'owu igbo n'osimini,
 kwnornu n' be bu ele noogbu aznu.
 19 Jizosi kanu be, “Anu snornu m, m jeeme
 anu buru ele j'okwnuhia ele badnu lele kpa
 anu noogbu aznu.” 20 Ngangam, be sigbasi
 igbo be sno a.

21 Nga o zneturu n' ruwhnu, o whnurnu
 rumu nne lawuru berere, Jemisi nnwo Ze-
 bidi n' Joni nwene a, n' Zebidi nda be. Be
 zi n' rime ogbo neemekwa igbo be. Jizosi
 sukwu be. 22 Ngangam be sigbasi ogbo wam
 n' nda be sno a.

*Jizosi znirni nhne,
 gwọ ele nrĩa
 (Luk 6:17-19)*

23 Jizosi znernu n' kpakara Galili neezni
 nhne n'oro ogbako ele Ju, n'okpo okwo izi
 oma eli-eze Chiokike, n'ogwo ele nrĩa zi
 odo n'odo n' ehni igbugbu zi odo n'odo
 n'esilawuru be. 24 Otnutnu a gazuru
 kpakara Siriya, be kwuyan' a kpakara
 ele naaria nrĩa n' ele ehni igbugbu zi odo
 n'odo, n' ele n'owhnusi anya, ele renwu ojo
 nwugwu, n' ele akwukwu n' ele ngeri ehni
 be donwurru donwu. Jizosi gwọ kpakara be.

25 Agida ele badnu hi n' Galili, Dekapolisi
 n' Jeruselem n' Judiya n' aznu Osimini
 Jodani snornu a.

* 5:3 ke bu ele noopio Chiokike

5

*Jizosi znirni nhne
 n'olu rugwu*

1 Nga Jizosi whnurnu agida badnu wam, o
 pnezne n'olu rugwu, daziri eli, ele sno apna
 a vakwnusi a, 2 o panizo neezni be nhne,
 naakaa,

*Mkpoma oso n'onu n'ezi
 (Luk 6:20-23)*

3 “Owa oma zinu ele mboni n' m'kpoma,*
 kwnornu n' eli-eze Chiokike bu ke be.

4 Owa oma zinu ele naagba mkpe,
 kwnornu n' be jaakasi be ovu.

5 Owa oma zinu ele zi enwerne n' m'kpoma,
 kwnornu n' ele kam jeekehia owa.

6 Owa oma zinu ele wiri n'ogwnu n' ele
 akp'iri kpoga bekwnu n'ome nhne
 buru oma,
 kwnornu n' ruwho jeeji be.

7 Owa oma zinu ele nwernu obirizi
 kwnornu n' be j'odonu be obirizi.

8 Owa oma zinu ele zi richna n' m'kpoma,
 kwnornu n' be j'owhnu Chiokike.

9 Owa oma zinu ele neeme udno,
 kwnornu n' be j'okwu be rumu
 Chiokike.

10 Owa oma zinu ele be naakpakna ehni
 kwnornu imerne oma,
 kwnornu n' eli-eze Chiokike bu ke be.

11 “Owa oma zinu anu nga ele badnu jaak-
 pari anu, neemekpa anu ehni, nookwunu
 anu onu ojo, naaghagidne anu akebe
 aghalaghala zi ichne ichne kwnornu n'
 me. 12 Anu nwurnihoru, m'kpoma so anu
 n'onu k'agida, kwnornu n' ogwo enu anu zi
 agida n'oligwe. O bu kpa be jiri kpakna ele
 owhnurninya ele be anu osno ehni.

*Arua nu iwhne
 (Mak 9:50; Luk 14:34,35)*

13 “Anu bu arua ke owa, kovu o buru arua
 tuwhu oso n'onu a, be jeeji kini mee a o so
 n'onu? O zia iru o bnarnu berere, okwolem
 be tuwhu a n'ederezi, ele badnu zo a ochi.

14 “Anu bu iwhne ke owa. Mba wu n'olu
 rugwu bootugwali. 15 Be za n'omusi tonji bita
 a n' m'pururu nkita, t'nunuma, n'olu nhne
 be bita tonji, o neenye kpakara ele zi n'oro
 wam iwhne. 16 Anu mee kpa iwhne anu
 jaazi noonwu n' ruwhnu ele badnu, ma be

nṣowhnu ẹrnu ọma anụ, znarni Nda anụ ke zị n'oligwe.

Iwu Mozizi

¹⁷ “Anụ chéko nụ m varụ m o lulu iwu Chiokike mọbu nhne ele ọwhnurninya gbarụ, m váge m o lulu be, m varụ m o mezu be. ¹⁸ N'ezi, me kanụ anụ, tem oligwe nụ ọwa whume, ọ zá otu nhne ọbula zị matị, ke zikakworu matị ke be jeegweme n'iwu, dụ nga kpakara be jeemezu. ¹⁹ Nye ọbula ke joolulu otu nụ rime iwu ele ka, ọ burubedi iwu ke kakwo matị, ke jeezni ele badnụ kpam, be jookwu a nye kakwo matị n'ẹli-eze Chiokike. Kọvu nye ọbula ke jaabita iwu, neezni be, nye wam bụ nye be jookwu nye kakwo n'olu n'ẹli-eze Chiokike. ²⁰ Me naakanụ anụ, ọ buru nụ agwa ọma anụ kála ke ele zni iwu nụ ele Farisi mma, n'ezi, anụ jáabna n'ẹli-eze Chiokike.

Ovu owe ẹhni

²¹ “Anụ nurnu nụ be kannụ ele gbaka, ‘I gbúko badnụ, nye ọbula ke gburu badnụ jaabna n'aka ikpe.’ ²² Kọvu me kanụ anụ, nye nwernu ovu ẹhni megidne nwene a jaabna n'ikpe. Nye ọbula ke jaakanụ nwene a, ‘Ọ zía iru i bnagwu,’ jeenye ẹhni a n'aka ele eze-ikpe. Nye ọbula ke jaakaa, ‘Nye iwhnirniwhno,’ jeenye ẹhni a n'aka bẹkwnu ẹli ẹnwu. ²³ Kam kpayarụ, ọ buru nụ i gweyarụ nkesi i nụ ruwhnu Chiokike n'ọjo arịohna, i chenwanya nụ nwene i karụ nụ i mernu a nhne ojo, ²⁴ sigbasi nkesi i nụ pji nụ ruwhnu ojo arịohna, la, beru ọsno mee ma ji nụ nwene i ziri n'udno, yahna, nyega nkesi i.

²⁵ “Mee ma ji nụ nye kwu i neezne ikpe buru ọma wara wara, nga ji nụ ya zị n'apna, ma nye wam kwu i neezne ikpe gharụ o gweru i nyee n'aka nye risi ikpe, nye risi ikpe gweru i nyee n'aka nye neezne izi, be túbna i ikelu. ²⁶ Me kanụ i ezi ọka, i jọowhuya pji tem i kwuhnata kpakara iwai ipne-aznụ i jigwu.

Iznizni gbasiri ome ọyi

²⁷ “Anụ nuna m nụ be kannụ ele gbaka, ‘I méko ọyi.’ ²⁸ Kọvu nụ m naakanụ anụ, nụ nyerukna ọbula ke jeele nyerinya anya ọ masị a ma ya nụ nwerinya wam dnanyi, o mesilem a ọyi nụ mkpoma a. ²⁹ Ọ buru nụ

anya akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, ghnahia a, tuwhu a n'ẹhni i, kwnornu nụ ọ jaakanụ i mma nụ otu nhne zị i n'ẹhni whogaru, tnunuma be túbna kpakara ẹhni i nụ rime bẹkwnu ẹli ẹnwu. ³⁰ Ọ buru nụ akarikwnunga i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, tuwhu a n'ẹhni i, kwnornu nụ ọ jaakanụ i mma nụ otu nụ nhne zị i n'ẹhni whogaru, tnunuma be jootubna kpakara ẹhni i nụ rime bẹkwnu ẹli ẹnwu.

Ogba nnam

(*Mat 19:9; Mak 10:11,12; Luk 16:18*)

³¹ “Be kakwnornu nụ, ‘Nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam, o nyega a ọkwukwo nnam.’ ³² Kọvu m naakanụ anụ, nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam, hne ọ búo nụ o mernu ọyi, o neeme nyerinya wam buru nye neeme ọyi, nye ọbula ke joolu nnwerne be gbarụ nnam bụ nye neeme ọyi.

Okwe mkwna

³³ “Berere, anụ nuna m nụ be kannụ ele gbaka, kaa, ‘Bita mkwna i kweru, i lánna aznụ nụ o mee mkwna i kweru, kọvu mee nhne i kweru mkwna nụ ruwhnu Nyenwe a.’ ³⁴ Kọvu me naakanụ anụ, anụ jí nhne ọbula dụ risi, anụ jí oligwe dụ risi, kwnornu nụ ọ bú ngadna eze Chiokike. ³⁵ Anụ jí ọwa dụ risi, kwnornu nụ ikpechi ọtukwasi ọchi a, anụ jí Jeruselem dụ risi, kwnornu nụ ọ bú ẹli-ọhna ke eze kwu wam. ³⁶ I jí risi i dụ risi, kwnornu nụ i nwée rikne mee otu rukerize ọ chna richna mọbu o ji riji. ³⁷ Kọvu ikwu-ọnu anụ buru ‘Owe, m jeeme mee a,’ mọbu, ‘Óza, m jéeme mee a.’ Kwnornu nụ nhne ọbula kariri ka hi nụ nye ọjo wam.

Iznizni gbasiri omegwnarnu

(*Luk 6:29,30*)

³⁸ “Anụ nurnu nụ be karụ, ‘Anyanụ lanụ anya, ize lanụ ize.’ ³⁹ Kọvu me naakanụ anụ, anụ mégwarnu ele mernu anụ nhne ojo. Nye ọbula ke gbọru i aka nụ nsni akarikwnunga, tuhnasanu a nsni berere. ⁴⁰ Ọ buru nụ nye ọbula pioru o mesi i ọka ma ọ nahọru i iwo rime i, sigbasinu a iwo i ke olu masi. ⁴¹ Nye ọbula ke jeeme i ma i zne otu maili, snornu a zne maili lawuru. ⁴² Nyega nye ọbula nọorio i nhne, i gwáko nye noopio ma i gbaznisi a nhne njo.

Whnụ ele irno anụ n'anya
(Luk 6:27,28,32-36)

⁴³ “Anụ nuna m nụ be karụ, ‘Whnụ nye agbatibi i n'anya, sno nye irno i irno.’
⁴⁴ Kọvu me naakanụ anụ, anụ whnụ ele irno anụ n'anya,† kpenu ele neemekpa anụ ẹhni okpukpe. ⁴⁵ Anụ mee kpa, anụ jọobu rụmu Nda anụ ke zị n'oligwe, kwnornu nụ o neeme ma ẹhnam a nọomukwasi badnụ ojo nụ badnụ oma, o neeme masị ma mini zokwasị ele ome mma nụ ele ojo. ⁴⁶ O bụru nụ anụ whnurnu ele wam n'anya bụ ele nọowhnu anụ n'anya, kịni bụ ogwo ẹrnu anụ? O bụ nụ ele ọna ntụ mée kpam sa? ⁴⁷ O bụru masị nụ o bụ rụmu nwene anụ kpọi bụ ele anụ neebekwu ẹwhna, kịni bụ nhne anụ mernu karụ ele berere? O bụ nụ ele máa Chiokike mée kpam sa? ⁴⁸ Anụ jọobu ele zuru ozu lele kpa Nda anụ ke oligwe zuru ozu.

6

Iznizni gbasiri okesi nhne

¹ “Anụ whnụ nụ anụ zá neeme nhne oma anụ nụ ruwhnu badnụ, ma be whnurnu anụ. Anụ mee kpam, anụ nwée ogwo ẹrnu nụ hne Nda anụ ke oligwe zị.

² “Ke bụ nụ nga i nọornu ẹrnu obirizi i, i jíkọ okwodu kpọ okwo lele kpa ele ruwhnu lawuru mee n'oro ogbako ele Ju, ma n'apna, ma ele badnụ ja be mma. Owe, m naakanụ anụ ezi ọka, be nwezulem ogwo ẹrnu ke be. ³ Kọvu nga i nọornu ẹrnu obirizi, i kwéko akarita i mahia nhne akarikwnunga i neeme, ⁴ ma ẹrnu obirizi i bụru nhne zị mgwụgwa. Nda i ke nọowhnu nhne zị nụ mgwụgwa jọokwuhnata i.

Iznizni gbasiri okpukpe
(Luk 11:2-4)

⁵ “Nga anụ neekpe okpukpe, anụ mékọ lele ele ruwhnu lawuru, kwnornu nụ o naamasị be o gwuzoru n'oro ogbako ele Ju ma ngeri apna neekpe okpukpe ma ele badnụ whnurnu be. Owe, m naakanụ anụ ezi ọka, be nwezulem ogwo ẹrnu be. ⁶ Kọvu nga i neekpe okpukpe, bnazne nụ rime oro i, nga i gbasnimernu mgbo i, kpenu Nda i ke zị nụ mgwụgwa, Nda i ke nọowhnu

nhne zị nụ mgwụgwa jọokwuhnata i. ⁷ Nga anụ neekpe okpukpe, anụ kwúko agida ọka etekne, lele kpa ele máa Chiokike mee, kwnornu nụ be naari nụ be jọonu ogologo okpukpe be. ⁸ Anụ kpákwadia agwa lele be, kwnornu nụ Nda anụ magwụ kpakara nhne ke zị anụ mkpa, sụ anụ ke rịo a.

⁹ “Anụ kpe okpukpe kpa,

‘Nda aị ke zị n'oligwe,

 ẹwhna i bụru nhne zị nsọ,

¹⁰ ẹli-eze i va,

 be mee nhne i pioga,

kpa be mee a n'oligwe,

 be mee a kpam n'owa.

¹¹ Nyega aị wiri tna,

 ke joozunu aị ọbochi tna.

¹² Gbarunu aị nhne ojo a mernu,

 lele kpa a naagbarunu ele mernu aị
 nhne ojo.

¹³ I yísi aị nụ rime nhne ọrnurna,

 kọvu dọhia aị n'aka nye ojo.’*

¹⁴ O bụru nụ anụ gbarunu badnụ ogahie be, Nda anụ ke oligwe jaagbarunu anụ masị.

¹⁵ Kọvu o bụru nụ anụ jáagbarunu badnụ ogahie be, Nda anụ ke zị oligwe jáagbarunu anụ.

Iznizni gbasiri ovu onu

¹⁶ “Nga anụ noovu onu, anụ mékọ lele ele ruwhnu lawuru, ele naagbaru ruwhnu, dọnwuta ruwhnu ma o zị kpa ele badnụ mahia nụ be noovu onu. Owe, m naakanụ anụ ezi ọka, be nwezulem ogwo ẹrnu be. ¹⁷ Kọvu nga i noovu onu, gweru mono te nụ risi i, snụ ruwhnu i, ¹⁸ ma ele badnụ gharu o mahia nụ i noovu onu. Kọvu Nda i nye nọowhnu nhne zị nụ mgwụgwa jaamahia, Nda i jọokwu i ogwo.

Ekwnu ke zị n'oligwe
(Luk 12:33,34)

¹⁹ “Anụ kpábitanu ẹhni anụ ẹkwnu n'owa, hne akika nụ ajari naata, hne ele buznu nẹliwa oro nooznu buznu, ²⁰ kọvu anụ kpábitanu ẹhni anụ ẹkwnu n'oligwe, hne akika nụ ajari zá naata, ele buznu zá nẹliwa oro nooznu buznu. ²¹ Kwnornu nụ hne ẹkwnu i zị, bụ hne mkpoma i jaazi masị.

† **5:44** Agwna okwukwo kamasiri: gozi ele nọovu anụ onu, menu ele sno anụ irno nhne oma kwuru: kwnornu nụ ẹli-eze bụ ke i, ma iknema, ma igwugwu, tim tom. Amim.

* **6:13** Agwna okwukwo

Iwhne ke ehni
(Luk 11:34-36)

²² “Iwhne ke ehni bu anya, ke bu nu o buru nu anya i buru oma, kpakara ehni i jobu iwhne iwhne. ²³ Kovu o buru nu anya i zila budnu, kpakara ehni i jeejipiya n'ochichiri. O buru nu iwhne ke zi i n'ehni bu ochichiri, ochichiri wam jaahna ezi.

Chiokike nu ekwnu
(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ “O za nye nwernu rikne buru ohi nda kwu lawuru. O buru kparam, o joosno otu irno, whnu ke berere n'anya. Mibu o josobisinu otu k'agida, ledna ibne a anya. Anu jobuli ohi Chiokike nu ohi ekwnu.

²⁵ “Ka bu nhne me kwno naakanu anu, anu rigbuko ehni anu n'oriri gbasiri budnu anu, nhne anu jeeri mibu nhne anu jooono, mibu gbasiri ehni anu iwo anu joowo. O buo budnu kakwo wiri? O buo ehni kakwo iwo sa? ²⁶ Anu le wonunu ke oligwe, be gha mkpuru, be gwemasia nhne n'ekwu, o zia nhne be chibna n'obna, kovu Nda anu ke oligwe nooznu be. Anu buo nhne gburu okne onu ahia karu be? ²⁷ Ndaa nye n'esilawuru anu nwernu rikne tukwasi nhne mati n'ogologo budnu a hite n'origbu ehni a?

²⁸ “Kini mernu anu naarigbu ehni anu gbasiri iwo anu joowo? Anu lekum okoko zi n'ohia, kpa be nooso, be za noodogbu ehni be n'ernu, be kwné ikpe. ²⁹ Kovu me kanu anu o bubedi Solomonu n'iwhuru a, nu kpakara igwugwu a, yige eyi lele otu nu rime be. ³⁰ O buru nu Chiokike wosiri achara ke ohia iwo kpa, ke zi tna, ekile be tubna a n'ite bekwnu, o bu nu o jowosi anu iwo ke kakwo, anu ele okwnata ovu mati? ³¹ Anu rigbuko ehni anu, naakaa, ‘Ndaa nhne a jeeri?’ mibu, ‘Ndaa nhne a jooono?’ mibu, ‘Ndaa nhne a joowo?’ ³² Kwnornu nu kpakara nhne ele ka bu nhne ele ma Chiokike noopio, Nda anu ke oligwe magwu nu kpakara nhne ka zi anu mkpa. ³³ Kovu anu beru osno pio elize Chiokike, nu ome oma a, be jootukwasinu anu kpakara nhne ele ka. ³⁴ Kam kpararu, anu rigbuko ehni anu n'oriri gbasiri ekile, ekile jaarhianu ehni a. Mmekpehni ke obochi obula zunnem a.

7

O kpe ele berere ikpe
(Luk 6:37,38,41,42)

¹ “Anu kpe ikpe, ma Chiokike gharu o kpe anu ikpe. ² Kwnornu nu ikpe anu kperu bu nhne Chiokike jeeji kpe anu, nhne anu jiri tunu nye berere bu nhne Chiokike jeeji tunu anu. ³ Kini kpararu i ji neele nhne mati ke zi n'anya nwene i, kovu i za naari oriri gbasiri igwe-isisi ke zi n'anya i? ⁴ Ndaa kpa i jeeji kanu nwene i, ‘Nwene, sete me gweme nhne mati ke zi i n'anya,’ ma, le, igwe-isisi zi n'anya ke i? ⁵ Ji nye ruwhnu lawuru, beru osno gweme igwe-isisi ke zi n'anya ke i, ngam, i jowhnusnama osno o gweme nhne mati wam n'anya nwene i.

⁶ “Anu nyeko nkita nhne zi nsu, o zi be tuhmasna doka anu. Anu tusako pali nu ruwhnu ezni, o zi be zokwasi be ochi.

Rio, pio, znu aka nu mgbo
(Luk 11:9-13)

⁷ “Anu rio, be jeenye anu, anu pio, anu joopiohia, anu znu aka n'onu-mgbo, be jaagbamanu anu. ⁸ Kwnornu nu nye obula ke noorio, nooriohia, nye noopio, noopiohia, nye nooznu aka nu mgbo, be jaagbamanu a.

⁹ “Ndaa nda n'esilawuru anu nye nnwo a jorio bredi, o nyee a akaworugwu? ¹⁰ Mibu nu o rio a aznu, o nyee a agwo? ¹¹ O buru nu anu, anu bu ele ojo, magwu kpa be nyee rumu anu nkesi buru oma, o ko buru Nda anu ke zi n'oligwe, o bu nu o jeenye ele noorio a nhne buru oma? ¹² Kpakara nhne ke anu pioru ma badnu menu anu, anu menu masi ele badnu kparam. Kwnornu nu ka bu nhne iwu nu ele owhnurninya kwuru.

Apna zi nworonwo
(Luk 13:24)

¹³ “Anu garu onu-mgbo ke zi nworonwo bna. Kwnornu nu onu-mgbo nu apna wam ke noodubna badnu nu mwhu zi rude, ele naaga a masi zi agida. ¹⁴ Kovu nu onu-mgbo wam zi nworonwo, apna wam ke noodubna nu budnu naara ehni nu oguga, ele noopiohia zi ele nu ele.

Isisi nu mkpuru a
(Luk 6:43,44)

15 “Anụ zero ele ọwhnurninya aghalaghalala, ele naavakwnusi anụ n’iwo atnuru, kovu nụ rime be, be bu edu n’odogbu atnuru. 16 Anụ jaamahia be hite nụ mkpuru be nemi. Ele badnụ be n’oghohia mkpuru vaini n’isisi akukara, m’obu mkpuru figi n’igwnu-ogha? 17 Kpam masi, omamarna isisi m’iga mkpuru oma, kovu isisi buo oma m’iga mkpuru ojo. 18 Omamarna isisi nw’ee rikne m’i mkpuru ojo, isisi ojo nw’ee rikne m’i mkpuru oma. 19 Isisi obula ke m’inyala mkpuru oma, be jeegbudna a, tubna a nụ rime bekwnu. 20 Kam kparyu, anụ jeehi nụ mkpuru be mahia be.

Ọdo aka nụ nsni
(Luk 13:25-27)

21 “Ọ buo nye obula ke noosukwu m, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai,’ jaabna n’eli-eze Chiokike, okwolem nye neeme nhne Nda m ke zi n’oligwe noopio. 22 Agida badnụ jaakanu m n’obochi wam, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai, a jile rewhna i whnu ọwhnurninya? A jile rewhna i chihala ele renwu ojo? A jile rewhna i rnu ọnu ndu-ehni zi ọdo n’odo?’ 23 M jaakanu be, ‘M maam nye anu bu, anu whoga nū hne me zi, ele aruru-eli.’

Ntu-eli lawuru
(Luk 6:47-49)

24 “Nye obula ke nonu kpakara ikwu-onu m neeme be, m jeeji a sninu nyerukna ke marnu nhne, nye wuru oro a n’olu rugwu. 25 Mini zo, mini-eli gba, ruwhere whe masi, kwana oro wam, kovu o dnana, kwnornu nū o turu ntū-eli a n’olu rugwu. 26 Nye obula ke nonu kpakara ikwu-onu m ka, o za neeme be, m jeeji a sninu nye iwhnirniwhno, nye wuru oro a n’olu rizza. 27 Mini zo, mini-eli gba, ruwhere whe masi, kwana oro wam, oro wam dna girigidim, tu ogwnu.”

Rikne Jizosi

28 Ọ du nga Jizosi kwukworu kpakara ikwu-onu ka, nhne o znirni du kpa be hna ehni. 29 Kwnornu nū o neezni nhne lele nye nwernu rikne, o buo lele ele zni iwu ele Ju.

8

Jizosi gworu nye nchnichna
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

1 Nga Jizosi hiri n’olu rugwu hiedna, igbudu ele badnụ snornu a. 2 Otu nye naaria nchnichna vakwnusiri a, gbunu a mpnerne ochi, kaa, “Nyenwe ai, o buru nū i pioru, i nwernu rikne mee m, m ziri richna.”

3 Jizosi dosnima aka kpatu a, kaa, “M pi-oru m, ziri richna.” Ngangam, nchnichna wam whogaru n’ehni a. 4 Jizosi kanu a, “O za nye obula i kanu, kovu la, gweru ehni gesi nye okwa ariohna, gweru masi nhne Mozizi nyernu n’iwu kwa ariohna ma o buru nhne akebe nye be.”

Jizosi gworu nnwo izi nye risi ogwnu
(Luk 7:1-10)

5 Nga Jizosi bnanyarnu Kapanom, otu nye neechi otu riwhu ele ogwnu vakwnusiri a, rio a, 6 kaa, “Nyenwe ai, nnwo izi m dnanyi gwu n’oro, otu ngeri ehni a nwurnu onwu, o zi n’igbugbu k’agida.”

7 Jizosi kanu a, “M jaava, gwọ a.”

8 Nye wam neechi otu riwhu ele ogwnu kanu a, “Nyenwe ai, m duge m nū nye i jaabnanya oro a, kovu kwu oka kpai, i jogwo nnwo izi m. 9 Kwnornu nū m bu m nye zi nū mkpururu ochichi ele kakwo m, m nwernu m ele ogwnu zi nū mkpururu m, me kanu nye ka, ‘Zne,’ o zne, m kanu nye berere, ‘Vaa,’ o vaa, m kanu nnwo izi m, ‘Mee ka,’ o mee a.”

10 Nga Jizosi nurnu oka ka, o duru a ehni, o kanu ele sno a n’aznu, “N’ezi, me kanu anu, m whulele m okwnata ovu hna kpa, ma nū ovu nye Izireli. 11 Me kanu anu nū agida badnụ jeehi n’obosi ehnam nū odidna ehnam va, snornu Ebereham, nū Aziki, nū Jekopu, daziri eli n’eli-eze Chiokike, 12 kovu nū be jaachibna ele kwesiri o bna n’eli-eze Chiokike nū rime ochichiri, hne be jaazi naakwina ekwina, naata rukwnurnu-ize.”

13 Jizosi kanu nye wam neechi otu riwhu ele ogwnu, “La, be menu i lele kpa i kweru.” Ehni buru nnwo izi a oma ngangam.

Jizosi gworu ele nriria
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

14 Nga Jizosi bnarnu oro Pita, o whnurnu nne nwerne a hne o dnanyi n’okpata

naariya ẹhni orne bẹkwnu. ¹⁵ O nwụgwuru a aka, ẹhni orne bẹkwnu wam sigbasi a, o lizo, bete neeznenu be izi.

¹⁶ N'ogbednachi, be kwuyanụ a agida ele renwu ojo nwụgwu, o ji ikwu-onu chihala ele renwu ojo, gwọ kpakara ele naariya nriria. ¹⁷ O gwọru be, ma nhne Azaya nye owhnurninya kwuru mezu, kaa, “Ya n'iwuhuru a vumernu kpakara ẹhni igbugbu aị, vuru masi nriria aị zị ọdo n'odo.”

*Nhne o joowhu
ele sno Jizosi
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Nga Jizosi whnurnu agida ele badnu gbaru a gburugburu, o kanu ele sno apna a ma be whe aznu osimini kiyari. ¹⁹ Otu nye zni iwu ele Ju vakwnusiri a, kanu a, “Nye-zni-nhne, m joosno i, penupe obula i neezne.”

²⁰ Jizosi kanu a, “Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, onunu oligwe nwernu alikwu hne be zukwa inwe, kovu Nnwọ ke Badnu nwée hne o jaabita risi a.”

²¹ Nye ke berere n'esilawuru ele sno apna a, kanu a, “Nyenwe aị, kweru m me beru osno lite nda m.”

²² Kovu Jizosi kanu a, “Sno m, gharu ele nwurnu onwu ma be lite ele nwurnu onwu ibne be.”

*Jizosi bigboru
ruwhere osimini
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Nga Jizosi bnarnu nu rime ogbo, ele sno apna a sno a. ²⁴ Ngangam, okne ruwhere beteru ewhe n'olu osimini, ke mernu mini noowubna nu rime ogbo, kovu Jizosi n'iwuhuru a neezni anyarna. ²⁵ Ele sno apna a vakwnusiri a, kpatnanya a, kanu a, “Nyenwe aị, dọhia aị, a noowhu.”

²⁶ O kanu be, “Kini mernu anu nootu ogwnu, anu ele okwnata ovu mati?” O lizo, bigbo ruwhere osimini, ohna dna bii.

²⁷ O du kpa be hna ẹhni, be naakaa, “Nye ka bu ọdo badnu kini? Ruwhere nu okne osimini noobnotenu a nsni.”

*Jizosi gworu
ele rukna lawuru
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Nga o varu n'aka osimini kiyari n'eli ele Gadara, ele rukna lawuru ele renwu ojo nwụgwu, ele hi nu hne be li iznu whuya, ele ruwhnu be tu ogwnu, ke kpayaru o za nye neewhe n'apna wam. ²⁹ Be siwama okokoba, kaa, “Ai nu ji nwekogwu kini, Jizosi, ji Nnwọ Chiokike? I varu ma i ta ai awhnwhnu hne ige ai yoduge?”

³⁰ Agida ezni zi hne zila ikere naata wiri. ³¹ Renwu ojo wam riasno a, kaa, “O buru nu i chihala aị, zizne aị ma a bna nu rime ezni ele ka.”

³² O kanu be, “Anu zne.” Be whuya, zne bna n'agida ezni wam, kpakara agida ezni wam gbadnarnu nu ngwulangwu dnabna nu rime osimini, rinwu nu rime mini. ³³ Ele nooznu be gbawhu, bna n'eli-ohna wam tnusi nhne be whnurnu, nu nhne mernu ele wam renwu ojo nwụgwu. ³⁴ Kpakara ele eli wam whuya kwnusi Jizosi. Nga be whnurnu a, be riasno Jizosi o whoga n'eli be.

9

*Jizosi gworu nye ẹhni a
donwurnu odonwu
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)*

¹ Jizosi bna nu rime ogbo, lahna aka osimini kiyari, va n'eli ke a. ² Be vuyanu a otu nyerukna ke ngeri ẹhni a donwurnu odonwu, dnanyi n'olu okpata, nga Jizosi whnurnu okwnata mkpoma be, o kanu nye wam ngeri ẹhni a donwurnu odonwu, “Mkpoma si i rikne, si nnwo m, be gbarunam ji kpakara mmehie i.”

³ Agwna ele zni iwu ele Ju neesikwa nu mkpoma be, “Nyerukna ka nookwulu Chiokike.”

⁴ Jizosi mahiaru mkpoma be, o kanu be, “Kini kpahiaru anu naari oriri ka nu mkpoma anu? ⁵ Ndaa ke zi ewheke, o kaa, ‘Be gbarunam ji kpakara mmehie i,’ mọbu, o kaa, ‘Lizo, zne izne?’ ⁶ M jeegesi anu nu Nnwọ ke Badnu nwernu iknernema n'owa o gbaru mmehie.” O kanu nye wam ngeri ẹhni a donwurnu odonwu, “Lizo, chiri etere i, la oro i.” ⁷ Nyerukna wam lizo, la n'oro a. ⁸ Nga agida ele badnu whnurnu a, be tu ogwnu, znarni Chiokike, nye nyegarụ badnu iknernema nu kpa.

*Jizōsi sukuru Matiyu
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ O du nga Jizōsi hiri nū pī neewhe, o whnurnu otu nye rewhna a bu Matiyu, hne o dazī n'oro ntū, o kanu a, “Sno m.” O lizo snornu a.

¹⁰ Nga Jizōsi dazī neeri wiri n'oro Matiyu, agida ele ona ntū nū ele mmehie varu snornu Jizōsi nū ele sno apna a neeri wiri.

¹¹ Nga ele Farisi whnurnu a, be sika ele sno apna a, “Kini mernu Nye-zni-nhne anu sno ele ona ntū nū ele mmehie neeri wiri?”

¹² Nga Jizōsi nurnu a, o kanu be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ehni buru oma, okwolem ele nriria. ¹³ Kovu anu zne muhia nhne ka bu, ‘M noopio obirizi, o buo ariohna.’ Kwnornu nū m vāge m o sukuru ele oma, kovu ele mmehie.”

*Ajiji gbasiri ovu onu
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Ele sno apna Joni vakwnusiri Jizōsi sika a, “Kini kpayaru ai nū ele Farisi noovu onu ige obula, kovu ele sno apna i za noovu onu?”

¹⁵ Jizōsi saru be, “Ele be ziri va hne be noolu nnwerne ikne, be jaazi noodukwa ruwhnu hne be nū nye noolu nnwerne ikne zi? Kovu obochi vawa nga be jaanahoru be nye noolu nnwerne ikne, ige wam be joovu onu.”

¹⁶ “O za nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnusni n'iwo oknani, kwnornu nū ke ikne jodokahala nhne n'ehni iwo oknani, o jodoka ke kakwo agida. ¹⁷ O zi masi nye jeegweru manya ikne gbasī n'olori akpukpo oknani, be mee kpm, orori wam jaagbawama, manya nū orori akpukpo whume etekne. Kovu be gbasī manya ikne n'olori akpukpo ikne, kam jaabita be lawuru nkari.”

*Nnwō rinya matī nū
nwerinya ntū ovnarna*

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Nga o naakanu be oka ka, le, otu nye risi varu, kponu a risi eli, kaa, “Nnwō m rinya nwunam kitna, kovu va tukwasi a aka i, o jaazi budnu.” ¹⁹ Jizōsi lizo, snornu a zne, ele sno apna a sno a masi.

²⁰ Otu nyerinya ke naaria ntū ovnarna nri nū awha lawuru, garu a n'aznu, kpatu onu

iwo a aka. ²¹ Kwnornu nū nyerinya kannu ehni a, “O buru nū me kpatu onu iwo a aka kpoi, o jeeme ehni buru m oma.”

²² Kovu nū Jizōsi tuhnasarnu, whnu a, kanu a, “Nnwō m rinya, mkpoma si i rikne, okwnata mkpoma i znohialam ji.” Be gworu nwerinya wam ngangam.

²³ Nga Jizōsi varu n'oro nye risi wam, whnu ele ji opi noogwnu eri oli iznu nū agida mkpakpo pi, ²⁴ o kanu be, “Anu whoga hna, kwnornu nū nnwō rinya mati ka nwuna onwu, kovu nū o neezni anyarna.” Be mu a rumu. ²⁵ Nga o chihalaru agida ele badnu wam, o bna nū rime oro, nwugwu nnwō rinya mati wam n'aka, nnwō rinya mati wam lizo. ²⁶ Otnutnu a gazu kpakara eli wam.

Jizōsi gwōru ele isni

²⁷ Nga Jizōsi hiri nū pi whuya, ele isni lawuru snornu a, neesi lulo, naakaa, “Ji Nnwō Devidi, donu ai obirizi.”

²⁸ Nga o bnarnu n'oro, ele isni lawuru wam vakwnusi a, Jizōsi sika be, “Anu kweru nū m nweru m rikne o gwō anu?”

Be kaa, “Owe, Nyenwe ai.”

²⁹ O kpatu be aka n'anya, kaa, “Lele kpa okwnata mkpoma anu nū, o menu anu kpm.” ³⁰ Anya be snama. Jizōsi do be aka nū nsi, kaa, “Whnu nū o za nye anu kanu.”

³¹ Kovu nga be whogaru, be wheke rewhna Jizōsi kpakara eli wam.

Ogwugwo nye mgbu

³² Nga be noowhoga, be kwuyanū Jizōsi nye mgbu ke renwu ojo nwugwu. ³³ Nga o chihalaru renwu ojo wam, nye mgbu wam kwuru oka, o du agida ele badnu ehni be, naakaa, “A whnulele nhne nū kpa n'Izireli.”

³⁴ Kovu ele Farisi karu, “O ji rikne nye risi renwu ojo naachihala ele renwu ojo.”

Ele ernu zi ele nu ele

³⁵ Jizōsi neezneghari kpakara eli-ohna ma nū mgbu neezni nhne n'oro ogbako be, nookpo okwo izi oma eli-eze Chiokike, noogwo kpakara nriria nū ehni igbugbu zi odo n'odo.

³⁶ Kovu nū nga o whnurnu agida ele badnu wam, o donu be obirizi, kwnornu nū inwe gwuru be, be nwée rikne yinu ehni

be aka, be gbasaru lele atnuru nwée nye nooznu be. ³⁷ O kanu ele sno apna a, “N’ezi, ogwe nhne ekwu zi agida, kovu nu ele eru zi ele nu ele. ³⁸ Kam kpayaru, anu ru Nyenwe ogwe nhne ekwu ma o zizne ele eru n’ekwu a.”

10

Ele izi nri nu ebo
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jizosi sukwuru nri nu badnu lawuru wam ele sno apna a. O nyee be rikne be chihala renwu ojo, gwọ masi kpakara nriria nu ehni igbugbu zi odo n’odo. ² Ka bu rewhna ele izi nri nu ebo wam, nye mbom bu Saimoni, nye be nookwu Pita, nu Anduru nwene a, nu Jemisi nnwo Zebidi nu Joni nwene a, ³ Filipu nu Batolomi, Tomosi nu Matiyo nye ona ntu, Jemisi nnwo Alifayosi nu Tadiyosi, ⁴ Saimoni nye zi n’esilawuru ele noonwu bekwnu nu mkpoma, nu Judasi Isikarioti, nye reru a.

Ernu ele izi nri nu ebo
(Mak 6:7-13; 13:9-13; Luk 9:1-6; 21:12-17)

⁵ Jizosi zihala nri nu badnu lawuru ka, do be aka nu nsni, kaa, “Anu zneko n’eli ele buo ele Ju, mọbu nu rime eli-ohna obula ke ele Sameria. ⁶ Kovu anu znekwnusi ele Izireli, ele nu lele rumu atnuru whuru owu. ⁷ Nga anu neezne anu kanu be, ‘Eli-eze Chiokike zi ndundu.’ ⁸ Anu gwọ ele nriria, mee ele nwuru onwu be hi n’enu lizo, anu gwọ ele nchnichna, anu chihala renwu ojo. Anu naharu ewhu ewhu, anu nyee n’ewhu ewhu. ⁹ Anu ji iwai obula nu rekpa anu. ¹⁰ Anu ji rekpa n’izne anu, mọbu iwo lawuru, mọbu okoro-ochi, mọbu mkpara, kwnornu nu nye eru kwesiri be nyee a wiri nu hne o noornu eru.

¹¹ “Eli-ohna obula, mọbu mgbu obula anu bnarnu, anu piohia ezi badnu nu rime a, daziri pi tem anu whoga. ¹² Nga anu bnarnu n’oro wam, anu kaa, ‘Udno zinu anu.’ ¹³ O buru nu oro wam buru oma, udno anu jaadazinu a, kovu nu o buru nu oro wam buo oma, udno anu jehiehnakwnusi anu. ¹⁴ Nye obula ke nabnanyana anu, ke nuna ikwu-onu anu, anu jowhoga n’oro

wam mọbu n’eli-ohna wam, lisnama ruznurnuznu ochi anu. ¹⁵ N’ezi me naakanu anu, be jodonu eli Sodom nu Gomora obirizi n’obochi ikpe karu eli-ohna ki.

¹⁶ “Le, m neezihala anu lele atnuru n’esilawuru edu, anu nwe ako lele agwo, kpa enwerne lele nduru.

¹⁷ “Kovu anu ze ele badnu, kwnornu nu be jeegweru anu nyee n’aka ele ikpe, be jaapnia anu nhne n’oro ogbako ele be. ¹⁸ Be jookwuru anu zne nu ruwhnu ele risi ochichi nu ele eze kwnornu m, ma anu kanu be nhne gbasiri, ma ele buo ele Ju. ¹⁹ Kovu nu nga be jeegweru anu nyee ele ikpe, mkpoma lako anu mini kpa anu jogoru onu anu mọbu nhne anu jookwu, ige wam be jeenye anu nhne anu jookwu. ²⁰ Kwnornu nu o buo anu nookwu oka, kovu o bu Enine ke Nda anu nookwu oka nu rime anu.

²¹ “Nwene jeegweru nwene a nyee ma be gbu a, nda jeegweru nnwo a nyee, rumu jeelizo megidne ele muru be, mee be nwuma. ²² Kpakara ele badnu joosno anu irno kwnornu nu rewhna m, Kovu be jooznohia nye obula ke jaaknata mkpoma dazigidne du okwukwo kpakara nhne. ²³ Nga be kpagburu anu n’otu eli-ohna, anu gbazne nu ke berere. Me naakanu anu ezi oka, anu jagazu kpakara eli-ohna Izireli du nga Nnwọ ke Badnu jaava.

²⁴ “Nye sno apna nye-zni-nhne jaaka nye zni a nhne. Ohi jaaka nyenwe a. ²⁵ O dum nga nye sno apna nye-zni-nhne jonu lele nye zni a nhne, nu ohi o nu lele nyenwe a. O buru nu be sukwuru nda nwe oro Belizibolu, o bu nu be jokusku ele oro a karukwo?

Nye anu jootu ogwnu a
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Anu tuko ogwnu be, kwnornu nu o za nhne be kpusnirni okpusni ke be jookpume, mọbu nhne zi mgwugwa ke be jaamahia. ²⁷ Nhne me kannu anu n’ochichiri, anu kwu a n’iwhnehnie, nhne be tukasiri nu nsni, anu kwusa a n’olu oro. ²⁸ Anu tu ogwnu ele noogbu ano-ehni, ele nwée rikne gbu mkpoma. Kovu anu tu ogwnu nye wam ke nwernu rikne gbu mkpoma nu ano-ehni nu bekwnu eli renwu. ²⁹ Be za neere wonzna lawuru otu mkpuru iwai mati? Kovu otu

nụ rime be jáadna n'èli sụ Nda anụ kwéle. ³⁰ Kọvu nụ kpakara rukeri-ize ke zị anụ nụ risi gwnụrnu ogwnu. ³¹ Ogwnu tú anụ, anụ zị okne ọnu ahia karu agida wonzna.

O kwuhia nụ ọ ju Karaisi
(Luk 12:8,9)

³² “Nye ọbula ke jookwuhia m nụ ruwhnu ele badnụ, ọ bụ ya bụ nye me jookwuhia nụ ruwhnu Nda m ke oligwe. ³³ Kọvu nye ọbula ke jọgonahoru m nụ ruwhnu ele badnụ, bụ nye me jọgonahoru nụ ruwhnu Nda m ke zị n'oligwe.

Ọ búo udno
kọvu ama-ogwnu

(Luk 12:51-53; 14:26,27)

³⁴ “Anụ chéko nụ m varu m o gweya udno n'owa, m váge m o gweya udno, kọvu ama-ogwnu. ³⁵ Kwnornu nụ m varu m o kewa 'nnwọ rukna nụ nda a, nnwọ rinya nụ nne a, nnwerne nnwọ nụ nne nzi a.

³⁶ Nye irno badnụ jọobu ele ezi-nu-oro a.

³⁷ “Nye ọbula ke whnurnu nda a mọbu nne a n'anya karu m, kwésile m, nye whnurnu nnwọ a rukna mọbu nnwọ a rinya n'anya karu m, kwésile m. ³⁸ Nye ọbula ke vúrúle ọgba a sno m n'aznụ, kwésile m. ³⁹ Nye ọbula ke noopio budnu a jootuwu a, nye tuwhuru budnu a kwnornu m, joopohia a.

Ọgwo ọrnu
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Nye ọbula ke nabnanyarnu anụ, nabnanyarnu m, nye nabnanyarnu m, nabnanyarnu nye ziyaru m. ⁴¹ Nye ọbula ke nabnanyarnu nye ọwhnurninya kwnornu nụ ọ bụ nye ọwhnurninya, jaanahia masi ọgwo ọrnu nye ọwhnurninya. Nye nabnanyarnu nye mee mma kwnornu nụ ọ bụ nye mee mma, jaanahia ọgwo ọrnu nye mee mma. ⁴² Nye ọbula ke jookwute otu nụ rime ele matị ka otu okiko mini jiri iyi kwnornu nụ ọ bụ nye sno apna m, owe, me naakanu anụ ezi ọka, ọ jaanahiariri ọgwo ọrnu a.”

11

Jizosi nụ Jóni
Nye Wụ Mini
(Luk 7:18-35)

¹ Nga Jizosi nyekworu ele sno apna a nri nụ ẹbo wam iwu, o hiri nụ pịi whoga, zne zni nhne, kpọ okwo izi oma kpakara ẹli-ohna zị be ndundu. ² Jóni nurnu n'oro ikelu kpakara ọrnu Karaisi nọornu, o zizne agwna ele sno apna a. ³ Be sịkwa a, “Ọ bụ jiwa bụ nye jaava, sọbu a le anya nye berere?”

⁴ Jizosi saru be, “Anụ lahana kanu Jóni kpakara nhne anụ nurnu nụ nhne anụ whnurnu, ⁵ ele isni nọowhnu ọsno, ele mgworo neezne izne, be neeme ele nchnichna be ziri richna, ele nsni inyo nọonu nhne, ele nwurnu ọnwu lizoru n'ẹnwu, be neezni ele mboni izi oma. ⁶ Chiokike jọgozi nye ọbula ke júla m kwnornu nhne me mernu.”

⁷ Nga ele sno apna Jóni laru, Jizosi bete naakanu agida ele badnụ wam nhne gbasiri Jóni. Ọ sịkwa be, “Kini bụ nhne anụ znernu ọ whnụ n'eli-ikpa? Ekere achara ruwhere noovu? ⁸ Sọbu kini nhne anụ znernu ọ whnụ? Nyerukna wogwu iwo zị piali piali sa? Le, ele wogwu iwo zị piali piali zị n'oro ele eze. ⁹ Anụ kanu m, kini bụ nhne anụ whogaru zne ọ whnụ? Nye ọwhnurninya sa? Owe! Nye kakwo nye ọwhnurninya. ¹⁰ Nye ka bụ nye be gbaru nhne gbasiri a n'okwukwo nsọ, kaa,

‘Le, m neezizne nye izi m nụ ruwhnu i, nye jeemekwata apna i nụ ruwhnu i.’

¹¹ N'ezi me kanu anụ, n'esilawuru ele ele rinya murnu, ọ zá nye ke kakwo Jóni Nye Wụ Mini, kọvu nye zikakworu matị n'eli-eze Chiokike kakwo Jóni. ¹² Hite n'obochi Jóni Nye Wụ Mini dụ kitna, be neeme ẹli-eze Chiokike nhne rikne, ele gbasiri rikne naagbalị ọ bna nụ rime a. ¹³ Tem dụ n'ige Jóni, kpakara ele ọwhnurninya nụ iwu kwuru nhne gbasiri ẹli-eze Chiokike wam. ¹⁴ Ọ bụru nụ anụ jeekweru a, Jóni bụ Ọlajia nye be gbaru nhne gbasiri a nụ ọ jaava. ¹⁵ Nye nwernu nsni, ọ nurnu.

¹⁶ “Ndaa nhne me jeeji sninu ebiri ka? Ebiri ka nụ lele rumu takiri dazigwu n'ahia, noosukwu ibne be ikwu, ¹⁷ be naakaa, ‘A kwannu anụ eri,

anụ tnéne eri,
a gwnu eri mkpe,
anụ kwnána ẹkwna.’

¹⁸ Kwnornu nụ Jóni varu ríle wiri, ọ nwóge manya, be kaa, ‘O nwernu renwu ọjọ.’

¹⁹ Nnwọ ke Badnu varu, neeri wiri, nonwo manya, be kaa, 'Le, nye okne wiri, nu nye nwọ okne manya, enyi ele ọna ntụ nu ele mmehie.' Eru ọma ke neehi nu akoniche Chiokike whuya neegesi nu akoniche buru ọma."

Eli-ohna kwé ekwe
(Luk 10:13-15)

²⁰ Jizosi bete o nyanu agida eli-ohna onyinya hne o ruru agida eru kwnornu nu be kwéle o tuhnsa mkpoma nu mmehie be. ²¹ "Awhnuwhnu jaazinu i, ji Korazini, awnuwhnu jaazinu i, ji Betesaida, o buru nu be ruru kpakara agida eru ndu-ehni ka nu Taya nu Saidoni bu ke be ruru nu rime anu, be zneru otuhnsa mkpoma agida ige wheru ewhe, daziri n'ikpe mkpe nu retu. ²² Kovu me kanu anu, be jodonu Taya nu Saidoni obirizi n'obochi ikpe karu anu. ²³ Ji n'iwuru i masi, Kapanom, be jeegwelizo i olu du oligwe? Be jeegwedna i eli, du bekwu eli renwu. O buru nu agida eru ndu-ehni be ruru nu rime i nu be ruru a nu Sodom, o zneru adazi du obochi tna. ²⁴ Kovu me kanu anu, be jodonu eli Sodom obirizi n'obochi ikpe karu i."

Ozukwa inwe
(Luk 10:21-22)

²⁵ N'ige wam Jizosi karu, "Meka, Nda, Nyenwe oligwe nu ọwa, kwnornu nu i bigwaru nhne ele ka n'anya ele akọ nu ele marnu nhne, kovu i kpumenu be ruru takiri. ²⁶ Owe! Nda, meka, kwnornu nu o buru ọma kpam n'anya i.

²⁷ "Nda m yisiri kpakara nhne n'aka m. O za nye magwu Nnwọ wam, okwolem Nda. O zi masi nye magwu Nda wam, okwolem Nnwọ a kpoi, nu ele Nnwọ wam piuru o kpumenu a.

²⁸ "Anu vakwnusi m, anu ele nonodogbu ehni anu n'ernu, ele be vuteru ivu rinya, m jeeme anu zukwaru inwe. ²⁹ Anu ynarnu yokwu m* n'ili anu, anu mughia nhne n'onu m, kwnornu nu m bu m nye zi wohnernerne nu nye gwednarnu mkpoma n'eli, anu joopohia ozukwa inwe nu mkpoma anu. ³⁰ Kwnornu nu yokwu m gbú igbugbu, ivu m zi ewheke."

* **11:29** Yokwu bu isisi be knegidneru n'ili anu ọro ma be ru ru eru be karu be mee.

12

Ajji gbasiri
Obochi Ozukwa Inwe
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ N'ige wam, Jizosi naagawhe n'ekwu ikpa n'Obochi Ozukwa Inwe, wiri nonogwu ele sno apna a, be bete nonogho ikpa naata. ² Nga ele Farisi whuru a, be kanu a, "Le, ele sno apna i neeme nhne kwésile n'iwu n'Obochi Ozukwa Inwe."

³ O kanu be, "Anu gwnuna nhne Devidi mernu nga wiri gwnuru a, ya nu ele snogwu a? ⁴ O bnazneru n'oro nsọ Chiokike ri bredi be bitaru nu ruwhnu Chiokike, ke kwésile n'iwu nu Devidi nu ele sno a ri, okwolem ele okwa arihna kwesiri o ri a? ⁵ Mbu anu gwnuna n'iwu kpa ele okwa arihna Chiokike ji neemeru Obochi Ozukwa Inwe n'Oro Nso Chiokike, kovu ikpe mana be? ⁶ Kovu me kanu anu nu nye kakwo Oro Nso Chiokike zi hna. ⁷ O buru nu anu mahiaru nhne ikwu-onu ka bu, 'M noopio obirizi, o bu arihna,' anu jaama ele ikpe mana ikpe. ⁸ Kwnornu nu Nnwọ ke Badnu bu Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe."

Nyerukna aka
donwuru odonwu

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Jizosi hi nu pi whoga, bna n'oro ogbako ele Ju, ¹⁰ otu nwerukna aka donwuru odonwu zi pi. Be noopio nhne be jeeji bno Jizosi nhne, be sika a, "O buru ọma n'iwu o gwọ nriria n'Obochi Ozukwa Inwe?"

¹¹ Jizosi kanu be, "Ndaa nye nu rime anu ke jeenwe otu aturu, o buru nu aturu wam dnabna rime olulu n'Obochi Ozukwa Inwe, o bu o jonwugwu a, dohia a? ¹² Badnu gburu onu karu aturu. Ka bu nu o buru ọma o mee nhne ọma n'Obochi Ozukwa Inwe."

¹³ O kanu nye nyerukna wam, "Doshima aka i." O doshima aka a, aka a buru ọma lele aka a berere. ¹⁴ Ngam, ele Farisi whogaru gba iznuznu kpa be joogbu a.

Nnwọ izi Chiokike hohiaru

¹⁵ Nga Jizosi mahiaru a, o hi nu pi whoga, agida badnu snornu a, o gwọ kpakara ehni igbugbu be. ¹⁶ O doru be aka nu nsni be meko ele badnu mahia

nye ọ bu. ¹⁷ O mernu ka ma nhne be gbaru n'okwukwo nsọ hite n'onu Azaya nye ọwhnurninya mezu, ke kwuru,

¹⁸ “Le, ka bu nye izi m me hohiaru, nye me whnurnu n'anya, nye nhne a nọoso m.

M jeeyisi Enine m nu rime a.

Ọ jọkpo okwo ikpe zi snam nu kpakara mba.

¹⁹ Ọ jọolu ọgwnu, o jéesi lulo, ọ zá nye jọonu akpiri a n'ederezi.

²⁰ Ọ jáagbaji ekere achara hipiagwu ẹhipia, mọbu whusnime tonji nọohio runwurnu, tem o mee ikpe zi snam megbu.

²¹ Kpakara mba jeenwe olile anya nu rewhna a.”

Jizosi nu Belizibolu

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Ige wam be kwuyanụ Jizosi otu badnu renwu ojo nwugwu, nye kpuru isni, ke dnarnu mgbu, ọ gwọ a ẹhni igbugbu wam, nye mgbu wam kwuru ọka, whnu masi osno. ²³ O duru agida ele badnu wam ẹhni, be kaa, “Nyerukna ka, ọ jọbu Nnwọ Devidi sa?”

²⁴ Kọvu nga ele Farisi nurnu a, be kaa, “Nwerukna ka neegi rikne Belizibolu nye risi ele renwu ojo naachihala renwu ojo.”

²⁵ Nga Jizosi mahiaru oriri be, ọ kanu be, “Eli-eze ọbula kewama megidne ẹhni a, jootubiri etekne, eli-ohna ọbula mọbu ọro ọbula ke kewaru megidne ẹhni a jógwuzoli.

²⁶ Ọ buru nu Setani chihala Setani, o kewaru megidne ẹhni a, eli-eze a jaaga ọla gwuzo? ²⁷ Ọ buru nu m ji m rikne Belizibolu naachihala ele renwu ojo, nu rikne nyele bu hne ele ke anu ji naachihala be? Be jọbu ele ikpe anu. ²⁸ Kọvu ọ buru nu m ji m Enine ke Chiokike naachihala renwu ojo, le, eli-eze Chiokike dulam anu ẹhni. ²⁹ Berere kwno, badnu jaaga ọla bna n'oro nye dikne, nahoru a kpakara nhne n'aka rikne, ọ buru nu o bele osno kne dikne wam eriri? Nga wam o jeenwe rikne nahoru a nhne zi n'oro a.

³⁰ “Nye nu me zila, bu nye neemegidne m, nye snone m naachikota nhne, bu nye nọobosa ọbosa. ³¹ Kwnornu nu ka, m naakanu anu, be jaagbarunu badnu mmehie nu okwulu ọbula be kwuluru, kọvu nu be jáagbarunu okwulu be kwuluru Enine

Nso. ³² Nye ọbula ke jookwugidne Nnwọ ke Badnu, be jaagbarunu a, kọvu nye ọbula ke jookwugidne Enine Nso, be jáagbarunu a, ọ buo n'ige ka, mọbu ige ke jaava.

Isisi nu mkpuru a

(Luk 6:43-45)

³³ “Anu mee isisi ma ọ buru oma, mee masi mkpuru a ma ọ buru oma, mọbu mee isisi ma ọ buru isisi ojo, mee masi mkpuru a ma ọ buru mkpuru ojo. Kwnornu nu be mahia isisi hite nu mkpuru a. ³⁴ Anu ẹbnurnu agwo, anu jaaga ọla kwu ọka oma, hne anu bu ele ojo? Kwnornu nu nhne jipiyaru mkpoma bu nhne onu nookwu. ³⁵ Badnu oma hite n'ekwnu oma ke zi nu mkpoma a neegwehia nhne oma, badnu ojo hite n'ekwnu ojo ke zi nu mkpoma a neegwehia nhne ojo. ³⁶ Kọvu me kanu anu, nu ọka ọbula ele badnu nookwu ke bnagwo nu nhne, be jaasa ajiji a n'ọbochi ikpe. ³⁷ Kwnornu nu be jeehite n'ikwu-onu i gwnusi i nu nye mee mma, hite masi n'ikwu-onu i maa i ikpe.”

Nhne elekema ke Jona

(Mat 8:11,12; Luk 11:29-32)

³⁸ Ige wam agwna ele zni iwu nu ele Farisi kanu a, “Nye-zni-nhne, a noopio ọ whnu nhne elekema n'aka i.”

³⁹ Jizosi saru be, “Ebiri ojo ke naagba ewhere noopio nhne elekema, ọ zá nhne elekema be jeenye a, okwolem nhne elekema Jona nye ọwhnurninya. ⁴⁰ Lele kpa Jona daziri ọbochi ẹto iwhnehnie nu abali nu ruwho aznu, ọ bu kpa Nnwọ ke Badnu jaadazi nu rime eli ọbochi ẹto iwhnehnie nu abali. ⁴¹ Ele rukna Ninive joosno ebiri ka lizo n'ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nu be tuhnaasnarnu mkpoma n'okpo okwo Jona. Kọvu le, nhne kakwo Jona zi hna. ⁴² Eze nyerinya Seba jeelizo ya nu ele ebiri ka bna n'ikpe, ọ jaama be ikpe, kwnornu nu o hiri n'osotoma ọwa va nurnu akoniche Solomoni. Kọvu le, nhne kakwo Solomoni zi hna.

Renwu ojo hiehnarnu

(Luk 11:24-26)

⁴³ “Nga renwu ojo hiri nu rime badnu whoga, o zneghari n'eli chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe, kọvu ọ pihiala, ⁴⁴ ọ kaa, ‘M jaalahna n'oro m hne

me hiri whuya.' Nga o vaduru, o whnu nu o za nye wu nu rime oro wam, nu be zasnaru a, bikwata nhne nkari. ⁴⁵ O jeezne chiri renwu ojo esau ibne a ele nwernu risi rikne karu a, be bna wuru nu rime nye wam, onodi ipne-aznu ke nye wam jhnasi bujo karu kpa o zi nu mbom. O bu kpa o jjonu n'ebiri ojo ka."

*Nne Jizosi nu rumu nne a
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Nga o nookwunu agida ele badnu wam oka, nne a nu rumu nne a varu gwuzoru n'ederezi noopio o kwunu a oka. ⁴⁷ Otu badnu kanu a, "Le, nne i nu rumu nne i gwuzogwu n'ederezi noopio i o kwunu i oka." ⁴⁸ Jizosi saru a, "Nyele bu nne m, ele kele bu rumu nne m?"

⁴⁹ O dosnima aka nu hne ele sno apna a zi, kaa, "Anu le nne m nu rumu nne m. ⁵⁰ Kwnornu nu nye obula ke jeeme nhne Nda m ke zi n'oligwe noopio, nye wam bu nwene m rukna nu nwene m rinya, nu nne m."

13

*Elulu nye ogha mkpuru
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ N'obochi wam Jizosi whuyaru nu rime oro zne daziri eli nu ngeri osimini. ² Agida ele badnu gbakoru hne o zi, ke kpayaru o jiri bna nu rime ogbo, daziri eli, agida ele badnu wam gwuzoru nu mkpomkpo eli. ³ O ji elulu zi odo n'odo zni be agida nhne, kaa, "Otu nye ernu ekwu znernu agha mkpuru. ⁴ Nga o naagha, agwna mkpuru dna nu ngeri apna, rumu onunu varu tuturu be ta. ⁵ Agwna mkpuru dnarnu n'eli rugwu, hne be nwée agida rizna, ngangam mkpuru wam fuhiaru, kwnornu nu be nwée agida rizna. ⁶ Nga ehnam wasiri, be chnanwu, kwnornu nu be nwée egwnugwnu. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnu n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohja, kpagbu be. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli oma, be mi mkpuru otu riwhu, berere nri isunu, berere nri eto. ⁹ Nye nwernu nsni, o nurnu."

*Nhne o kwno tnu elulu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9,10)*

¹⁰ Ele sno apna a vakwnusi a, sikwa a, "Kini kpayaru i nookwunu be oka n'elulu?"

¹¹ Jizosi saru be, "Be mernu anu mahia nhne tugwaru otugwa ke eli-eze Chiokike, kovu nu o buo be. ¹² Nye obula ke nwernu nhne, be jeenye hnasi a, o jeenwe agida nhne, kovu nye ke nwée, be jaanahoru a o bubedi ke o nwernu. ¹³ Kam kpayaru, me notnunu be elulu. Be neele anya kovu be za noowhnu, be noobno nsni, be za nonu, be joghohia nhne. ¹⁴ Nhne Azaya nye owhnurninya kwuru gbasiri be mezu nu risi be, ke kwuru,

'Anu jjonu kpoi, kovu anu jomuhia rja rja, anu jowhnu kovu anu joghohia rja rja.

¹⁵ Kwnornu nu mkpoma ele ka gbasninem n'oto,

nsni kposninem be masi.
Be kpusninem anya be,
ma be gharu o ji anya be whnu osno,
gharu o jiri nsni be nurnu nhne,
gweru mkpoma be ghohia, ma be tuhnsna,
ma m gwom be.'

¹⁶ Anu bu ele owa oma, kwnornu nu anya anu noowhnu osno, nsni anu nonu nhne.

¹⁷ N'ezi me kanu anu, o gwnurnu agida ele owhnurninya nu ele oma ogwnu o whnu nhne anu noowhnu, kovu nu be whnuna, nu o nurnu nhne anu nonu kovu nu be nuna.

*Risi elulu
nye ogha mkpuru
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ "Anu bnote nsni ma anu muhia risi elulu nye ogha mkpuru wam. ¹⁹ Nye obula ke nurnu ikwu-onu eli-eze Chiokike, kovu o ghohiala a, nye ojo wam va, nahoru a nhne be kpasiru nu mkpoma a. Ka bu mkpuru ke be ghasiri nu ngeri apna. ²⁰ Mkpuru ke be ghasiri nu rugwu bu ele nurnu ikwu-onu wam, ngangam be gweru snarnima nwugwu a. ²¹ Kovu nu be nwée egwnugwnu nu rime be, be dazi ige mati, nga mmekpehni mobu awhnuwhnu varu kwnornu nu ikwu-onu wam, ngangam, be dnahnala aznu. ²² Mkpuru ke be ghasiri n'esilawuru igwnu bu ele nurnu ikwu-onu wam, kovu mmekpehni ke owa ka nu aghigho owhnu ekwnu n'anya kpagburu ikwu-onu wam, o buru nhne mina mkpuru. ²³ Mkpuru ke be ghasiri n'eli buru oma, bu ele ke nurnu ikwu-onu wam, be ghohia a, be

mihia mkpuru k'ezì, otu riwhu, ke berere nri isunu, berere nri ẹto."

Elulu achara atna

²⁴ Jizọsi tñunu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nù lele hne badnù kpasìru mkpuru ọma n'ẹkwu a. ²⁵ Nga ele badnù neezni anyarna, nye irno varù kpasì atna n'ẹkwu wam, la. ²⁶ Nga mkpuru ọma wam fuhìaru, ọ mji mkpuru, atna wam whọru iwhne. ²⁷ Ele izi nye nwe ẹkwu wam vakwnusi a, kanù a, 'Nda-ai-kwu, i kpási la mkpuru ọma n'ẹkwu i? O zi hnele fuhia atna?"

²⁸ "Ọ kanù be, 'Ka bù aka ẹrnu nye irno.'

"Ele izi a sịkwa a, 'I piuru a zne whome be?"

²⁹ "Ọ kanù be, 'Ọza! Ọ zì kpa anù zì noowho atna anù whokọta ikpa. ³⁰ Anù gharù be lawùru sokọta dù ige o gwe nhne n'ẹkwu, nga wam, m jaakanù ele neegwe nhne n'ẹkwu be beru ọsno whome atna wam, kpukọta be n'okwukwu, kpọ be bẹkwnu. Kọvu anù chibna ikpa wam n'ọbna m.' "

Mkpuru mọsitadi nù

nhne whù brẹdi

(Mak 4:30-34; Luk 13:18-21)

³¹ Jizọsi tñunu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nù lele mkpuru isisi be kwu mọsitadi, ke badnù kpasìru n'ẹkwu a. ³² Ọ bù n'ezì nù ọ zì matì kakwo kpakara mkpuru, ọ ghọ isisi kakwo kpakara nhne be kpasìri n'ẹkwu, ke ọnunu oligwe naava nọornu alikwu nù nkala a."

³³ Ọ tñunu be elulu berere, kaa, "Eli-eze Chiokike nù lele nhne whù brẹdi, ke nyerinya gweru gwasì nù rime agida ikpa, tem kpakara a whù."

³⁴ Kpakara ikwu-ọnu ka bù ke Jizọsi kwunnu igbudu badnù n'elulu. Ọ kwúgene be ikwu-ọnu hne o jíle elulu.

³⁵ "Ka bù ma nhne be kwuru hite n'ọnu nye ọwhnurninya mezu, ke karù, 'M jookpume ọnu m tñù elulu, m jaakahia nhne be bigwaru abigwa ke nga ọwa panizoru.' "

Jizọsi kọwamarnu risi elulu achara atna

³⁶ Nga ọ ghasarù igbudu badnù wam, ọ bna nù rime ọro. Ele sno apna a vakwnusiri a, naakaa, "Kọwanu ai risi elulu atna wam zì n'ẹkwu wam."

³⁷ Ọ kaa, "Nye naagha mkpuru ọma bù Nnwọ ke Badnù. ³⁸ ẹkwu bù ọwa, mkpuru ọma wam bù rùmu ẹli-eze Chiokike, kọvu atna wam bù ele ke nye ojo wam. ³⁹ Nye irno wam ke kpasìru be bù Ekwensu, ogwe nhne n'ẹkwu bù okwukwo ọwa, ele wam neegwe nhne n'ẹkwu bù ele enine izi. ⁴⁰ Lele kpa be nookpnokọta atna wam nọokpo be bẹkwnu, ọ bù kpa ọ jaazì n'okwukwo ọwa. ⁴¹ Nnwọ ke Badnù jeezihala ele enine izi a, be chikọta n'ẹli-eze a kpakara ele naakpahia arùru-ẹli nù ele neeme mmehie. ⁴² Be jootubna be n'okne bẹkwnu wam hne be jaazì naakwna ẹkwna, naata rùkwnurnu-ize. ⁴³ Ige wam ele mee mma joonwu lele ẹhnam n'ẹli-eze Chiokike Nda be. Nye nwernu nsni, ọ nurnu.

Elulu ẹto

⁴⁴ "Eli-eze Chiokike nù lele ẹkwnu be bigwaru n'ẹkwu, ke otu badnù whnurnu. O gweru nhne kpusnime a, gweru snarnima la, re kpakara nhne ọ nwernu, zùru ẹli wam.

⁴⁵ "Eli-eze Chiokike nù lele nye mgbamaahia noopio palì ọma. ⁴⁶ Nga ọ whnurnu otu palì gburu okne ọnu, o zne re kpakara nhne o nwernu, zùru a.

⁴⁷ "Berere kwno ẹli-eze Chiokike nù lele igbo be wusiri nù rime osimini, ke gburu agida aznù zì ọdo n'ọdo. ⁴⁸ Nga o jiru, be dọhia a nù mkpomkpo ẹli, daziri ẹli hosi aznù ele ke buru ọma nù rime nhne, tuwhume aznù ele ke búo ọma. ⁴⁹ Ọ bù kpa ọ jaazì n'okwukwo ke ọwa, ele enine izi jọowhuya, kewahia ele ojo n'ẹhni ele mee mma. ⁵⁰ Be jootubna ele ojo n'okne bẹkwnu, hne be jaazì naakwna ẹkwna, naata rùkwnurnu-ize."

⁵¹ Jizọsi sịkwaru be, "Anù ghọhiaru kpakara nhne ka?"

Be kaa, "Owe."

⁵² Ọ kanù be, "Nye zni iwu ọbula be znirni apna ẹli-eze Chiokike, nù lele nye nwe ọro nye hiri n'ẹkwnu a neegwehia nhne ikne nù nhne ọknani."

*Be juru Jizōsi nū Nazareti
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Nga Jizōsi tñukworu elulu, o hiri nū pji whoga. ⁵⁴ Nga ọ varu n'eli ke aka a, neezni nhne n'oro ogbako be, ke kpayaru nhne o znirni duru be ehni, be kaa, “Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru akoniche nū ẹrnu ndu-ehni ka? ⁵⁵ Nyerukna ka ọ búo nnwọ omenka a? Ọ búo nne a bú nye be kwu Meri nū rumu nne a rukna, Jemisi, nū Josef, nū Saimoni nū Judasi? ⁵⁶ Rumu nne a rinya be zia n'esilawuru a? Ndaa hne nwerukna ka nwehiaru kpakara nhne ka?” ⁵⁷ Be we ovu ehni megidne a.

Kovu Jizōsi kanu be, “Okwolem nū eli ke a nū ezi-nu-oro a bú hne nye owhnurninya nwée ọso anya.” ⁵⁸ Ọ rnuna agida ẹrnu ndu-ehni nū pji kwnornu nū be nwée okwnata mkpoma.

14

*Enwu Jōni Nye Wu Mini
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ N'ige wam Eze Erodu nye nechi Galili nurnu ọnutnu gbasiri Jizōsi. ² Ọ kanu ele neeznenu a izi, “Nyerukna ka bú Jōni Nye Wu Mini, o hilem n'enwu lizo, ọ bú nhne mernu o nwernu rikne ka o ji ọornu ẹrnu ndu-ehni.”

³ N'ige wheru ewhe Erodu nwugwuru Jōni, kne a eriri, yisi a n'oro ikelu kwnornu nū Erodiasi nnwerne Filipu nwene a rukna. ⁴ Kwnornu nū Jōni kannu a, “Ọ búo oma n'iwu ọ lụ nnwerne nwene i.” ⁵ Erodu pioru o gbu a, kovu ọ turu ogwnu ele Ju, kwnornu nū be kwegwu Jōni bú nye owhnurninya.

⁶ Nga ọbochi ochenwanya omumu Erodu duru, nnwọ rinya Erodiasi neetne eri nū ruwhnu be, ọ sọru Erodu n'onu k'ezi, ⁷ o kwe a mkwna, kwesi a rikne nū o jeenye a nhne ọbula ọ jọorio. ⁸ Nne a zni a ezni ọ kaa, “Nye m risi Jōni Nye Wu Mini n'agbugba hna.”

⁹ O gburu eze igbugbu nū mkpoma, kovu kwnornu nū mkwna wam o kweru, nū ele ya nū be dazi neeri wiri, ọ karu be nyee a. ¹⁰ O zizne be gbuhia risi Jōni n'oro ikelu. ¹¹ Be vuya risi a n'agbugba, nyee nnwọ rinya wam, o nyee a nne a. ¹² Ele sno apna Jōni va, vuru iznu a, li a, be zne kanu Jizōsi nhne mernu.

*Jizōsi nyernu pokwu
badnu isne wiri*

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jōn 6:1-14)

¹³ Nga Jizōsi nurnu a, o hiri nū piam whoga, ya nū nsnunu a bna n'ogbo zne hne koru owu. Kovu ele badnu piohiaru hne ọ zi, be hi nū kpakara eli-ohna wam snornu a n'ochi eli. ¹⁴ Nga Jizōsi whuyaru n'ogbo whnu agida badnu, ọ donu be obirizi, gwo ele ke naaria nriria. ¹⁵ Nga ọ duru ogbednachi, ele sno apna a vakwnusiri a, kaa, “Hna kogwu owu, ọbochi zneminem, zila ele ka ma be zne nū rime eli-ohna zne zuru nhne oriri.”

¹⁶ Jizōsi kanu be, “Ọ zila mkpa nū be jaala, anu nyee be nhne be jeeri.”

¹⁷ Be kanu a, “Nhne a nwernu hna kwolem ike brẹdi isne nū aznu lawuru.”

¹⁸ Jizōsi kanu be, “Anu chiyanu m be hna.” ¹⁹ Ọ kanu kpakara igbudu badnu wam daziri eli n'olu achara. O gweru ike brẹdi isne nū aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama be, nyee ele sno apna a, be gweru a nyee igbudu badnu wam. ²⁰ Kpakara be ri, riji ruwho, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gw-narnu agwna, ke jhiaru nkita nri nū nkita lawuru. ²¹ Ele riri wiri wam bú pokwu ele rukna isne, be gweme ele rinya nū rumu takiri.

*Jizōsi znernu izne
n'olu mini*

(Mak 6:45-52; Jōn 6:15-21)

²² Ngangam Jizōsi kanu ele sno apna a be bna n'ogbo, beru a osno whe aka osimini kiyari, ma o zila igbudu badnu wam. ²³ Nga o zilakworu igbudu badnu wam, o pnezne n'olu rugwu nū nsnunu a zne kpe okpukpe. N'ige ogbednachi, ya nū nsnunu a zi piam. ²⁴ Kovu nū ogbo wam zi ikere n'olu osimini, abaka-mini zi noovu a, kwnornu nū ruwhere neewhegidne a. ²⁵ Kovu n'onu ọsisi, Jizōsi neezne izne n'olu mini ma ọ vakwnusi be. ²⁶ Nga ele sno apna a whurnu a, hne o neezne izne n'olu mini, mkpoma whuru be, be tu ogwnu, si okokoba nū ọ bú renwu.

²⁷ Ngangam Jizōsi kanu be, “Mkpoma si anu rikne, ọ bú mawa. Anu tuko ogwnu.”

²⁸ Pita sa a, “Nyenwe aì, ọ̀ búru nù ọ̀ bú jìwa, kanù m me vakwnusi i n'olu mini.”

²⁹ Jizòsi kanù a, “Vaa.”

Pita hi n'ogbo hiedna, zne izne n'olu mini, neeznekwnusi Jizòsi. ³⁰ Kòvu nga ọ̀ whnùnnu okne ruwhere, ọ̀ tù ogwnu, bete neemi, o siwama, “Nyenwe aì, znòhia m.”

³¹ Ngangam Jizòsi dọ̀snihala aka a, nwùgwuru a, kanù a, “Nye ọ̀kwnata mkpọ̀ma matì, kìnì kpayarù i jiri nwe mkpọ̀ma lawùru?”

³² Nga be bnarnù nù rime ọ̀gbo, ruwhere wam whebiri. ³³ Ele zì nù rime ọ̀gbo wam varù kpọ̀nu a risi ẹ̀lì, be naakaa, “N'ezi, i bú Nnwọ̀ Chiokike.”

*Jizòsi gwọ̀ru ele nrìria
n'ẹ̀lì Genezareti*

(Mak 6:53-56)

³⁴ Nga be wheru aznù mini wam, be va du n'ẹ̀lì Genezareti. ³⁵ Ele rukna ẹ̀lì wam mahjaru Jizòsi, be zihala nù kpakara ẹ̀lì kwuyanù a ele nrìria. ³⁶ Be rìasno a ma be kpatù ọ̀nu iwo a aka kpọ̀i. Ọ̀ gwọ̀ru kpakara ele kpatùru ọ̀nu iwo a aka.

15

*Omen'ẹ̀lì ke ele mbọ̀m
(Mak 7:1-13)*

¹ Nga ele Farisi nù ele zni iwu ele Ju hiri nù Jerusẹ̀lem vakwnusi Jizòsi, be sịkwa a, ² “Kìnì kpayarù ele sno apna ì zá naabìta omen'ẹ̀lì ele mbọ̀m? Be zá nọ̀kwo aka hne be ri wiri.”

³ Jizòsi sarù be, “Kìnì kpayarù anù zá naabìta nhne Chiokike nyernu n'iwu kwnornu omen'ẹ̀lì anù? ⁴ Chiokike karù, ‘Sọ̀bisinu nda ì nù nne i,’ nù ‘Nye ọ̀bula ke jọ̀ovu nda a mọ̀bu nne a ọ̀nu, be gbu a.’

⁵ Kòvu anù karù nù nye ọ̀bula ke jaakanù nda a mọ̀bu nne a, ‘Nhne i jeerihia n'aka m bú nkesi me nyernu Chiokike,’ ⁶ ọ̀ zìma mkpa nù ọ̀ jọ̀sobisinu nda a mọ̀bu nne a rìà rìà. Anù neeme ikwu-ọ̀nu Chiokike nhne etekne kwnornu omen'ẹ̀lì anù. ⁷ Ele ruwhnu lawùru, Azaya nye ọ̀whnurninya kwuru ezi ọ̀ka gbasìri anù nga ọ̀ kwuru,

⁸ ‘Ele ka jì mgbele-ọ̀nu etekne nọ̀sobisinu m, kòvu nù mkpọ̀ma be zì ikere nù hne me zì.

⁹ Be nọ̀kponu m risi ẹ̀lì n'etekne,

be neezni nhne badnù nyernu n'iwu lele nù ọ̀ bú iwu Chiokike.’ ”

*Nhne neemeru badnù
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Jizòsi sukwuru igbudu badnù wam, kanù be, “Anù bnote nsnì, anù ghọ̀hia masì. ¹¹ Ọ̀ búo nhne bnarnù n'ọ̀nu badnù bú nhne neemeru badnù, ọ̀ bú nhne hi n'ọ̀nu whùya bú nhne neemeru badnù.”

¹² Ele sno apna a vakwnusiri a, kanù a, “Ì mahjaru nù ele Farisi weru ẹ̀hni nga be nùnnu ọ̀ka wam?”

¹³ Jizòsi sarù be, “Be joowhohala isisi ọ̀bula ke Nda m ke oligwe kpásìla. ¹⁴ Anù gharù be, be bú ele kpuru isni noodu ele kpuru isni. Ọ̀ búru nù nye isni noodu nye isni, be lawùru jaadnabna nù rime olulu.”

¹⁵ Pita kanù a, “Kọ̀wanu aì risi elulu ka.”

¹⁶ Jizòsi kanù be, “Anù nwéé oghohia dù kítina? ¹⁷ Ọ̀ bú anù máa nù nhne ọ̀bula ke bnarnù n'ọ̀nu neezne nù rùwho, be nynòhala a n'osoro? ¹⁸ Kòvu nù nhne ke hiri n'ọ̀nu whùya hi nù mkpọ̀ma whùya, ka bú nhne ke neemeru badnù. ¹⁹ Kwnornu nù hite nù rime mkpọ̀ma bú hne kpakara ọ̀riri ojo hi nọ̀whuya, ogbu badnù, ome ọ̀yi, ọ̀gba ewhere, oznu buznu, akebe nne aghalaghala nù ọ̀kaja ele berere. ²⁰ Nhne ele ka bú nhne meru badnù, kòvu o ri wiri n'aka kwóge ọ̀kwo méru badnù.”

*Ọ̀kwnata ovu otu nyerinya
(Mak 7:24-30)*

²¹ Jizòsi hiri nù pìam whọ̀ga, zne n'ẹ̀lì Taya nù Saìdoni. ²² Otu nyerinya Kena, nye ẹ̀lì wam, whùyarù, siwama, “Nyenwe aì, Nnwọ̀ Devidi, dọ̀nu m obirizi, rẹ̀nwu ojo nwùgwusi nnwọ̀ m rinya aka rikne.”

²³ Jizòsi sála a nhne ọ̀bula. Ele sno apna a vakwnusi a, rìasno, kaa, “Chìhala a, kwnornu nù o neesisno aì lùlo.”

²⁴ Jizòsi sarù, “Be ziyaru m kwnornu atnùnnu whuru owu ke ele Izirelì kpọ̀i.”

²⁵ Nyerinya wam varù kpọ̀nu a risi ẹ̀lì, kaa, “Nyenwe aì, yisinu m aka.”

²⁶ Jizòsi sarù, “Ọ̀ búo ọ̀ma o gweru wiri rùmu takìri tùhalanu rùmu nkìta.”

²⁷ Nyerinya wam karù, “Owe, Nyenwe aì, kòvu nù rùmu nkìta neeri agwna

rụvnrurvnu ke hi nụ n'olu ikpechi ele nwe be naadna.”

²⁸ Ige wam, Jizọsi saru a, “Nyerinya, ọkwnata mkpoma i hna ezi, ọ dazinu i lele kpa i pioru.” Ngangam, ẹhni buru nnwọ a rinya oma.

Jizọsi gwo ru ele nriria

²⁹ Jizọsi hi nụ piam whuya, va nụ ngeri Osimini Galili. O pnezne n'olu rugwu, daziri eli. ³⁰ Agida ele badnu vakwnusiri a, kwuru ele mgworo, nụ ele isni, ele vu ọru, nụ ele mgbu, nụ agida ele naaria nriria zi ọdo n'odo va. Be kwubita be n'eli n'ochi Jizọsi, ọ gwọ kpakara be. ³¹ Ka kpayaru o duru ele badnu wam ẹhni, nga be whnurnu ele mgbu hne be kwuru oka, ele vu ọru, ẹhni buru be oma, ele mgworo neezne izne, nụ ele isni whnurnu osno. Be ja Chiokike ke Izireli mma.

Jizọsi nyernu pokwu badnu eno wiri (Mak 8:1-10)

³² Jizọsi sukwu ele sno apna a, kaa, “M nọdonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nụ me nụ be dazilam ọbochi ẹto kitna, be nwée nhne be jeeri, m jeezila be n'onu etekne, ọ zi be tubo n'apna.”

³³ Ele sno apna a kanu a, “Ndaa hne a jeenwehia bre di n'eli-ikpa ka ke jeeji igbudu badnu ka ruwho?”

³⁴ Jizọsi sikwa be, “Anu nwernu ike bre di ele?”

Be saru, “Esau, nụ aznu matị ele nụ ele.”

³⁵ Jizọsi kanu igbudu badnu wam be daziri eli. ³⁶ O gweru ike bre di esau nụ aznu wam, tu mmamma, ọ nyawama be, nyee ele sno apna a, ele sno apna gweru nyee igbudu badnu wam. ³⁷ Kpakara be ri, riji ruwho, be tutukota rurnuruvnu ke gwnarnu agwna, nkita esau jipiyaru. ³⁸ Ele riri a bu pokwu ele rukna eno, be gweme ele rinya nụ rumu takiri. ³⁹ Nga Jizọsi zihalaru ele badnu wam, ọ bna n'ogbo zne n'eli Magada.

16

Orio nhne elekema (Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ele Farisi nụ ele Sadusi vakwnusiri Jizọsi naakpa a iru, kanu a, o gesi be nhne elekema hi n'oligwe. ² O saru be,

“N'ogbednachi, anu naakaa, ‘Ruwhnu oligwe buru oma, kwnornu nụ oligwe naachna ihie ihie.’ ³ N'osisi, anu naakaa, ‘Ruwhnu oligwe buo oma tna, kwnornu nụ oligwe dugwu ruwhnu naachna ihie ihie.’ Anu magwu kpa be le owa nụ ruwhnu oligwe anya gwnu nhne ọ jobu. Kovu ndaa kpa anu ma a ige ka? ⁴ Ebiri ojo naagba ewhere, noopio nhne elekema, ọ za nhne elekema be jeenye anu, okwolem nhne elekema Jona nye owhnurninya.” O gharu be, whoga.

Nhne whu bre di ke ele Farisi nụ ele Sadusi (Mak 8:14-21)

⁵ Nga ele sno apna a gawheru nụ ngeri kiyari, be chezuru o gweru bre di. ⁶ Jizọsi kanu be, “Anya du anu eli, anu neeze nhne whu bre di ke ele Farisi nụ ele Sadusi.”

⁷ Be notnurita n'esilawuru be, naakaa, “O bu kwnornu nụ a jile bre di.”

⁸ Nga Jizọsi mahiaru a, ọ kaa, “Ele ọkwnata ovu matị, kini kpayaru anu ji nookwu n'esilawuru anu nụ anu nwée bre di? ⁹ Anu ghohia koriri, anu chennwanyana ike bre di isne ke pokwu badnu isne, nụ nkita ele anu pnojiri? ¹⁰ Mọbu nga me keru ike bre di esau ke pokwu badnu eno wam, nkita ele anu pnojiri? ¹¹ Kini kpayaru anu ghohiala nụ ọ buo bre di hne me naakaa? Kovu anu zeru nhne nọowhu bre di ke ele Farisi nụ ele Sadusi.”

¹² Nga be ghohiaru nụ ọ kála be ze nhne nọowhu bre di, kovu be neeze iznizni ele Farisi nụ ele Sadusi.

Pita kahiaru nye Jizọsi bu (Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Nga Jizọsi varu n'odoru eli Sizaria Filipai, ọ sikwa ele sno apna a, “Ele badnu be naakaa nụ Nnwọ ke Badnu bu nyele?”

¹⁴ Be kaa, “Agwna be kaa Joni Nye Wu Mini, ele berere kaa Elaija, ele berere kwno kaa Jerimaya mọbu otu nyenum nụ rime ele owhnurninya.”

¹⁵ O sikwa be, “Anu n'iwuhuru anu, anu kanu nụ m bu m nyele?”

¹⁶ Saimoni Pita kanu a, “Ji n'iwuhuru i bu Karaisi wam, Nnwọ Chiokike zi budnu.”

¹⁷ Jizọsi kanu a, “I bu nye owa oma, Saimoni nnwọ Jona, kwnornu nụ anọ-ẹhni

nụ ọvna kpúmenụ i ya, okwolem Nda m ke zị n'oligwe. ¹⁸ Me kanụ ị, nụ jị n'iwuru i bụ Pita, ọ bụ n'olu rugwu ka hne me joowu ọgbako ke m, iknerna ẹnwu jáaka a rikne rịa rịa. ¹⁹ M jeenye i snambị ke ẹli-eze Chiokike, nhne ọbula ke i knerụ eriri n'ọwa Chiokike jeekne a eriri n'oligwe, nhne ọbula ke ị tọmarnu n'ọwa, Chiokike jootoma a n'oligwe.” ²⁰ Ige wam Jizọsi dọ ele sno apna aka nụ nsni, be kánukwadia nye ọbula nụ ọ bụ Karaịsi.

*Jizọsi kwuru ọka
gbasiri ẹnwu a*

(Mak 8:31---9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Hite n'ige wam Jizọsi bete naakanụ ele sno apna a nụ o jeezneriri Jeruselem, ta agida awnwhnu n'aka ele okno badnụ nụ ele risi ariohna nụ ele zni iwu ele Ju, be jọju a, gbu a, n'ọbochi ke ẹto, o jeehi n'ẹnwu lizọ.

²² Pita kwuhala Jizọsi ichne, bete naabnanụ a mbna, naakaa, “Chiokike kwé, Nyenwe aị, nhne ka jéeme i.”

²³ Kọvu Jizọsi tūhnasarnu kanụ Pita, “Zne n'aznu m, Setani, ị naadnasninu m apna. Kwnornu nụ i neeche echiche lele badnụ, ọ búo lele Chiokike.”

²⁴ Ige wam Jizọsi kanụ ele sno apna a, “Ọ bụru nụ nye ọbula joosno m n'aznụ, o jọju ẹhni a, vuru ọgba a, sno m. ²⁵ Nye ọbula ke noopio ọ dọhia bụdnu a, jootuwhu a, kọvu nye ọbula ke jootuwhu bụdnu a kwnornu m, o jooiohia a. ²⁶ Mbnarna kịni bụ nhne badnụ jeenwe, ọ bụru nụ o rihia kpakara ọwa n'iru, kọvu tuwhume bụdnu a? Kịni bụ nhne badnụ jeeji gbanwo bụdnu a? ²⁷ Kwnornu nụ Nnwọ ke Badnụ jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nụ ele enine izi a, ige wam o jọkwuhata nye ọbula ọgwo ẹnru nhne ọ rnrnu. ²⁸ N'ezi, me kanụ anụ, nụ agwna ele gwuzo hna jọonwu ẹnwu tem be whnu Nnwọ ke Badnụ hne ọ naava chi lele eze.”

17

Onwoghari ke Jizọsi

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Nga ọbochi isunu whemernu, Jizọsi kwuru Pita, nụ Jemisi, nụ Jóni nwene a, yis-inu ẹhni a, kwuru be whọga ichne, pne olu rugwu hna n'olu. ² O nwoghari nụ ruwhnu

be, ruwhnu a noonwu lele ẹhnam, iwo a naachna lele iwhe. ³ Be whnrnu Mozizi nụ Ẹlaija hne be nụ Jizọsi nookwurita ọka.

⁴ Pita kanụ Jizọsi, “Nyenwe aị, ọ bụru ọma a daziri hna, ọ bụru nụ i jeekwe, a wu ọro-ẹka ẹto hna, otu bụru ke i, otu ke Mozizi, otu ke Ẹlaija.”

⁵ Nga ọ kpu ọka ka n'ọnu, erumeru oligwe ke chnaga rịchna kpusunri be, otu akpiri hiri n'erumeru oligwe wam dna, kaa, “Ka bụ Nnwọ m me whnrnu n'anya, nye nhne a masiri m, anụ bnonu a nsni.” ⁶ Nga ele sno apna a nrnu a, be dna, kpute ruwhnu n'eli, tū ogwnu k'agida.

⁷ Jizọsi vakwnusiri be, kpatụ be aka, kaa, “Anụ lizọ, anụ tū ogwnu.” ⁸ Nga be lelizọru anya, ọ zá nye be whnrnu, okwolem Jizọsi kpọi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiedna, Jizọsi dọ be aka nụ nsni, kaa, “Ọ zá nye anụ kanụ nhne anụ whnrnu tem Nnwọ ke Badnụ hi n'ẹnwu lizọ.”

¹⁰ Ele sno apna a sịkwa a, “Kini kpayaru ele zni iwu ele Ju jiri kaa nụ Ẹlaija jeebe ọsno va?”

¹¹ Jizọsi kanụ be, “Ẹlaija jeebe ọsno va n'ezi, ọ jaabikwata kpakara nhne. ¹² Kọvu me kanụ anụ nụ Ẹlaija valẹm, be máhjala a, be mee a kpa o jiri masi be. Ọ bụ masi kpa be jeeme Nnwọ ke Badnụ ta awnwhnu n'aka be.” ¹³ Ige wam ele sno apna a ghohiaru nụ ọ kannu be ọka gbasiri Jóni Nye Wụ Mini.

Jizọsi gwọru wikoro rukna

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Nga be vakwnusiri igbuda badnụ wam, otu nyerukna vakwnusiri Jizọsi gbunu a mpnerne ọchi n'eli, ¹⁵ kaa, “Nyenwe aị, donu nnwọ m rukna obirizi, ọ naata awnwhnu k'agida kwnornu nụ ọ naaria akwukwu, agida ige, ọ naadnabna bẹkwnu, agida ige masi ọ dnabna mini. ¹⁶ M kwuyanụ a ele sno apna ị, kọvu nụ be nwée rikne gwọ a.”

¹⁷ Jizọsi saru be, “Anụ ebiri ka nwée ọkwnata mkpọma, ele mkpọma hiri aghi, me nụ anụ jaadazi dọ ngele? Me jeesinu anụ mkpọma dọ ngele? Anụ kwuyanụ m nnwọ wam hna.” ¹⁸ Jizọsi bigbọ rẹnwu ojo wam, o

hi nù rime a whùya, Jizòsi gwò nnwò wam ngangam.

¹⁹ Nga ele sno apna a vakwnusiri a ichne, be sika a, “Kini kpayarù a nwéne rikne chihala renwu ojo wam?”

²⁰ Jizòsi kanù be, “Kwnornu nù okwnata ovu anù zì matì. N'ezì me kanù anù, ò buru nù anù nwernu okwnata ovu hna lele mkpuru mositadi, anù jaakanù rugwu ka, ‘Hi nù hna zne hne berere,’ o jeezne, ò zá nhne jaara ehni hne anù zì.” [²¹ Kòvu nù renwu ojo nù kpa jòowhoga, okwolem hite n'okpukpe nù ovu ònu.]

*Jizòsi kwukwnornu
òka gbasiri enwu a*

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Nga Jizòsi nù ele sno apna a gbakòru nù Galili, Jizòsi kanù be, “Be jeegweru Nnwò ke Badnù resi n'aka ele badnù. ²³ Be joogbu a, kòvu n'òbochi ke èto, o jeehi n'enwu lizò.” O gbu ele sno apna a igbugbu k'agida.

Ntù iwai Oro Nso

²⁴ Nga Jizòsi nù ele sno apna a vaduru Kapanòm, ele naana iwai ntù Oro Nso Chiokike vakwnusiri Pita, sika, “Nye-zni-nhne anù ò zía nòotu ntù Oro Nso?”

²⁵ Pita kaa, “Owe, ò nòotu.”

Nga be bnarnù n'òro, Jizòsi beru osno sika Pita, “Saimoni, kini bù echiche i, ò bù n'aka ele kele hne ele eze òwa ka naarnù ntù ahia mòbu ntù risi badnù, n'aka rùmu be mòbu n'aka ele izne?”

²⁶ Pita kanù a, “N'aka ele izne.”

Jizòsi kanù a, “Ò buru kpam, rùmu be zìla nù rime a. ²⁷ Kòvu ma a gharù o mee nhne jeewe be ehni, zne n'osimini, tùsi arì aznù, gweru aznù obula beru osno whùya, nga i kpumernu ònu a, ò jòowhnu otu mkpuru iwai, gweru a nyee be, ò buru ke me nù jì.”

18

Nyele kakwo ibne a?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ N'ige wam ele sno apna Jizòsi vakwnusiri a, sika a, “Nyele kakwo n'èli-eze Chiokike?”

² Jizòsi sukwu otu watakiri, gwuzote a n'esilawuru be. ³ Ò kanù be, “Me kanù anù ezi òka, okwolem ma anù tnhnasarnu lele rùmu takiri, anù jáabna n'èli-eze Chiokike

rià rià. ⁴ Nye obula ke jeegwedna ehni a lele watakiri ka, nye wam kakwo n'èli-eze Chiokike. ⁵ Nye obula ke jaanarnù otu watakiri nù kpa nù renhna m, nanabnanya m.

Nhne jeeme badnù mehie

(Mak 9:42-48; Luk 17:1,2)

⁶ “Kòvu nye obula ke jeeme ma otu nù rime ele matì ka kwehiaru nù me mehie, ò jaakanù a mma ò buru be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, migbu a nù rime osimini. ⁷ Awhnùwhnu jaazinu òwa kwnornu nù nhne òrnurna ke neeme ele badnù neeme mmehie. Ò zì mkpa nù òrnurna jaava, kòvu awhnùwhnu zinu nye wam òrnurna jeehi n'aka a va. ⁸ Ò buru nù aka ò, mòbu òchi ò, jeeme ò, ò mee mmehie, bihala a, tuwhume a, ò kanù ò mma ò bna nù budnu buru nye mgworo mòbu vuru òru, karù ò nwernu aka lawuru mòbu òchi lawuru be tubna ò nù bekwnu èli renwu chni echni. ⁹ Ò buru masi nù anya ò jeeme ò, ò mee mmehie, gweme a, tuwhume a, ò kanù ò mma ò bna nù budnu nwernu otu anya, karù ò nwernu anya lawuru be tubna ò nù bekwnu èli renwu.”

Elulu atnurnu whuru owhu

(Luk 15:3-7)

¹⁰ Anù whnù nù anù zía neeledna otu nù rime ele matì ka anya, kwnornu nù me kanù anù, n'oligwe ele enine izi be nòowhnu ruwhnu Nda m ke zì n'oligwe anya ige obula. [¹¹ Kwnornu nù Nnwò ke Badnù varù ò znòhia ele whuru owhu.]

¹² Kini bù echiche anù? Ò buru nù badnù nwernu otu riwhu atnurnu, otu nù rime be kpawhu òri, ò jáaghasa nri tolu nù tolu kiyari n'olu rugwu, zne noopio ke kpawhuru òri?

¹³ Me kanù anù ezi òka, nga ò piohiaru a, ò jòonwudna nù risi a karù nù risi nri tolu nù tolu wam whùle owhu. ¹⁴ Kpam masi, ò búo echiche Nda anù ke zì n'oligwe, nù otu nù rime ele matì ka joowhu etekne.

Nga nwene i mernu i nhne ojo

(Luk 17:3)

¹⁵ “Berere, ò buru nù nwene ò mee ò nhne ojo, zne kanù a nhne ò mernu ò n'esilawuru jì nù ya kpò. Ò buru nù ò nurnu nhne ò karù, ò rihialam nwene ò n'iru. ¹⁶ Kòvu ò buru nù ò nuna, kwuru otu badnù mòbu badnù

lawuru yisinu ẹhni i, ọka ọbula be kwuru jọoburu nhne ele akebne lawuru mọbu ẹto jeemesi rikne. ¹⁷ Ọ buri nọ o kwéle o bnonu be nsni, kanu ọgbako Chiokike. Ọ buri nọ o bnóge ọgbako Chiokike nsni, gweru a lele nye máa Chiokike mọbu nye ọna ntọ.

¹⁸ “Me kanu anu ezi ọka, nhne ọbula ke anu jeekne eriri n'owa, Chiokike jeekne a eriri n'oligwe, nhne ọbula ke anu jootoma n'owa, Chiokike jootoma a n'oligwe.”

¹⁹ “Berere, me kanu anu, ọ buri nọ anu badnu lawuru kwerikọta nọ nhne ọbula anu rioru n'owa, Nda m ke zi n'oligwe jeemezunu anu ya. ²⁰ Kwnornu nọ hne badnu lawuru mọbu ẹto gbakoru nọ rẹwhna m, m zi m hnam n'esilawuru be.”

Elulu ọhi ke nwée mkpọma obirizi

²¹ Pita vakwnusiri Jizosi sika a, “Nyenwe ai, mgba ele bu hne nwene m jeemehie megidne m, m gbarunu a? Du mgba esau sa?”

²² Jizosi kanu a, “M kágene m ji du mgba esau, kovu du nri esau mgba esau. ²³ Kam kpayaru, be jeeji eli-eze Chiokike neesninu otu nye eze, nye pioru ma ya nu ele ọhi a piakota iwai. ²⁴ Nga o beteru naapia, be kwuyanọ a otu badnu ke ji a nri pokwu talenti.* ²⁵ Kovu nu kpa o nwée rikne nọokwu ọgwo o ji, nyenwe a karu be re ya nu nnwerne a nu rumu a, nu kpakara nhne o nwernu, ma be kwuhnata ọgwo o ji.”

²⁶ “Ohi wam dnarnu n'eli kponu a risi eli, kaa, ‘Nyenwe m, knatanu m mkpoma, m jookwuhnata i kpakara nhne me ji i.’ ²⁷ Nyenwe ọhi wam donu a obirizi, ọ sigbasi a, gbarunu a ọgwo o ji a.”

²⁸ “Kovu nu ọhi wam whogaru, whnu otu nu rime ọhi ibne a, ke ji a otu riwhu mkpuru iwai, ọ nwugwusi a rikne, whatasi a n'akpiri, naakaa, ‘Kwuhnata m nhne ọbula i ji m.’”

²⁹ “Ohi ibne a dna n'eli riasno a, kaa, ‘Knatanu m mkpoma, m jookwuhnata i.’”

³⁰ “O kwéle, tnunuma, o gweru a tubna a n'oro ikelu, du nga ọ jookwuhnata a ọgwo o rigwu a. ³¹ Nga ele ọhi ibne a whunru nhne mernu, o gbu be igbugbu k'agida, be zne tnusinu nyenwe be kpakara nhne

mernu. ³² Ige wam nyenwe ọhi wam suk-wuru a, kanu a, ‘Ji ọhi ojo, m gbarunu m i kpakara ọgwo wam kwnornu nu i riasnornu m. ³³ Ọ bu nu i kwésile ọ donu ọhi ibne i obirizi, lele kpa me jiri donu i obirizi?’

³⁴ Nyenwe be weru ẹhni k'agida, o gweru a zizne n'oro ikelu ma be ta a awhnwhnu du nga ọ jookwuhnata kpakara ọgwo o jigwu a.

³⁵ “Ọ bu kpa Nda m ke oligwe jeeme anu, ọ buri nọ nye ọbula nu rime anu jáagbarunu nwene a hite nu mkpoma a.”

19

Ọgba nnam (Mak 10:1-12)

¹ Nga Jizosi kwukworu ọka ka, o hi nu Galili whoga, zne n'ike eli Judiya n'aznu Osimini Jodani kiyari. ² Igbudu ele badnu snornu a, ọ gwọ be nriria be pi.

³ Agwna ele Farisi vakwnusiri Jizosi, naakpa a iru, kaa, “Ọ buri ọma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam kwnornu nu nhne ọbula?”

⁴ Ọ saru be, “Anu gwnuna nu nye kpuru be hite n'opanizo ‘kpuru be nyerukna nu nyerinya,’ ⁵ kaa, ‘Ka kpayaru, nyerukna jaagharu nda a nu nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, be lawuru joocho otu anọ-ehni?’ ⁶ Kam kpayaru, be buma badnu lawuru, kovu otu anọ-ehni. Nhne Chiokike knekotaru, badnu tomana a.”

⁷ Be sika a, “Kini kpayaru Mozizi nyernu iwu, kaa be gba okwukwo nnam nyee nyerinya, chihala a?”

⁸ Jizosi kanu be, “Mozizi kweru ka kwnornu mkpoma ojo anu, kweru anu gba nnwerne anu nnam, kovu hite nu mbom, ọ buo kpa ọ zi. ⁹ Me kanu anu, nye ọbula ke jaagba nnwerne a nnam, hne ọ buo nu o neeme oyi, luru nnwerne berere, o neeme masi oyi.”*

¹⁰ Ele sno apna a kanu a, “Ọ buri kpa n'esilawuru nyerukna nu nyerinya, ọ kama badnu gharu ọ lu nnwerne mọbu gbọ nzi.”

¹¹ Kovu Jizosi saru be, “Ọ buo kpakara badnu jeegweru ọka ka, okwolem ele Chiokike nyernu rikne. ¹² Kwnornu nu

* **18:24** nri pokwu talenti: ka whuyaru nhne nu lele agida pokwu ndasi mkpuru iwai.

* **19:9** Okwukwo berere kamasiri: Nye joolu nyerinya wam nga nzi a gbaru a nnam neeme masi oyi.

agwna ele rukna bu okiri-badnu hite nu ruwho nne be, o zi masi ele badnu ibne be meteru okiri-badnu, ele ke berere bu ele meteru ehni be okiri-badnu kwnornu eli-eze Chiokike. Nye nwernu rikne o gweru oka ka, gweru a.”

Jizosi goziri rumu takiri
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Be kwuyanụ Jizosi rumu takiri ma o tukwasi be aka a lawuru, kpenu be okpukpe. Kovu ele sno apna a bigboru ele kwuyaru be. ¹⁴ Kovu nu Jizosi kannu be, “Anu gharu rumu takiri ma be vakwnusi m, anu bnosi be, kwnornu nu eli-eze Chiokike bu ke ele nu kpa.” ¹⁵ O tukwasi be aka a lawuru, hi nu pii whoga.

Eze wikoro
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Otu nyerukna vakwnusi Jizosi, sikwa a, “Nye-zni-nhne, kini bu nhne oma me jeeme ma m nwe m budnu kwó okwo?”

¹⁷ Jizosi kanu a, “Kini kpayaru i nesisikwa m nhne gbasiri nhne oma? O za nye bu nye oma okwolem otu badnu, bu Chiokike kpoi. Kovu o buru nu i pioru o bna nu budnu, bita nhne Chiokike nyernu n'iwu.”

¹⁸ O sikwa a, “Ndaa iwu ko?”

Jizosi kanu a, “I gbuko badnu, i meko oyi, i znuko buznu, i gbako akebe aghalaghala, ¹⁹ sobisinu nda i nu nne i, i jowhnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i.”

²⁰ Wikoro wam kaa, “M bitaru m kpakara iwu ele ka. Kini gwnarnu berere me jeeme?”

²¹ Jizosi kanu a, “O buru nu i pioru nu i joozu ozu k'ezi, la, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ekwnu n'oligwe, vaa, sno m.”

²² Nga wikoro wam nurnu ikwu-onu ka, o la, naagbaru ruwhnu, kwnornu nu o nwernu ekwnu k'agida.

²³ Jizosi kanu ele sno apna a, “Me kanu anu ezi oka, o jaara ehni nye nwernu ekwnu o bna n'eli-eze Chiokike. ²⁴ Berere kwno, me kanu anu, o zinu anohia be kwu kameli ewheke o gawhe n'anya alanga, karu nye nwernu ekwnu o bna n'eli-eze Chiokike.”

²⁵ Nga ele sno apna a nurnu oka ka, o du kpa be hna ehni, be sikwa, “Ndakwanu nye be jooznohia?”

²⁶ Kovu nu Jizosi legidnenu be anya, kanu be, “Nu hne badnu zi be jeemeli a, kovu be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

²⁷ Pita sikwa a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne a nwernu snornu i, kini bu nhne a jeekehia?”

²⁸ Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, anu ele sno m, nga Nnwọ ke Badnu jaadazi nu ngadna eze ke igwugwu a n'owa ikne wam, anu n'iwuru anu joosno m daziri nu ngadna eze nri nu ebo neekpe ebnurnu nri nu ebo ke Izireli ikpe. ²⁹ Nye obula ke sigbasiri oro, mobu rumu nne rukna mobu rumu nne rinya, nda mobu nne, mobu rumu, mobu ekwu, kwnornu nu rehna m, o jeekehia otu riwhu nhne o sigbasiri, kehia masi budnu kwó okwo. ³⁰ Kovu nu agida ele be osno jobu ele ipne-aznu, ele ipne-aznu jobu ele be osno.”

20

Elulu ele ernu ekwu vaini

¹ “Eli-eze Chiokike nu lele otu nyerukna nwernu ekwu ke whogaru n'onu osisi zne o gno ele ernu jooornunu a ernu n'ekwu vaini a.

² Nga ya nu ele ernu wam kwekotaru nu o jookwu be otu mkpuru iwai n'obochi, o zizne be n'ekwu vaini a.

³ “O whoga masi nu nhne nu lele otu-ige tolu n'osisi whnu ele berere nwée nhne be noornu hne be gwuzogwu n'ederezi ahia.

⁴ O kanu be, ‘Anu zne nu rime ekwu vaini m, nhne dunnu anu bu nhne me jeenye anu.’ ⁵ Be zne. O whoga kwno nhne nu lele otu-ige ke nri nu ebo, nu otu-ige ke eto n'esilawuru iwhnehnie, mee masi otu nhne wam. ⁶ O whoga masi n'otnu-ige ke isne n'ogbednachi whnu ele berere hne be gwuzogwu n'ederezi ahia, o sikwa be, ‘Kini kpayaru anu gwuzogwu hna kpakara obochi, o za nhne anu noornu?’

⁷ “Be kaa, ‘Kwnornu nu o za nye gnornu ai ernu.’

“O kanu be, ‘Anu zne n'ekwu vaini m.’

⁸ “N'ogbednachi, nye nwe ekwu vaini wam kanu nye risi ele ernu o sukwu ele ernu wam, kwu be ogwo ernu be. O panizo nu ele ipne-aznu du nu ele be osno.

⁹ “Nga ele be gnornu ernu n'otnu-ige ke isne varu, be nahiaru otu badnu otu

mkpuru iwai. ¹⁰ Kọvu nga ele be ọsno varu, be cheru nu be jaanahia ke kakwo, be nahia kwno otu badnu otu mkpuru iwai. ¹¹ Nga be nahiaru a, be takponu nye nwe ẹkwu. ¹² Be kaa, 'Ele ipne-aznu ka rnurnu ẹnu otu ọtnu-ige, i kwuru ai nu be otu onu iwai, ai bu ele vuru ivu rinya ke ọbochi tna neerne bekwnu.'

¹³ "Kọvu o saru nnim nu rime be, kaa, 'Enyi m, m mehiele m i, me nu ji a kwẹkọritala nu m jeenye i otu mkpuru iwai? ¹⁴ Gweru ke bu ke i, laba, o masiri m me nyee ipne-aznu lele kpa me nyernu i. ¹⁵ O kwesile n'iwu me gweru nhne m mee kpa me pioru sa? I neewe ẹhni kwnornu nu m neemenu ele badnu imerne oma sa?"

¹⁶ "Kpam masi, ele ipne-aznu jeebe ọsno, ele be ọsno jọbu ele ipne-aznu."

*Jizosi kwuru oka gbasiri
enwu a ke mgbata ẹto*

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Kpa Jizosi neezne Jeruselem, o kwuru ele sno apna a nri nu ẹbo wam zne ichne nu ngeri apna. O kanu be, ¹⁸ "Le, a neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyewhete n'aka ele risi ariohna nu n'aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe enwu, ¹⁹ be jeegweru a nyewhete n'aka ele buo ele Ju, be jeeme a nhne mkpari, pnia a nhne, kpogidne a n'ogba, n'ọbochi ke ẹto, o jeehi n'enwu lizo."

*Aririo ke nne rumu Zebidi
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Nne rumu Zebidi vakwnusiri a, ya nu rumu a rukna, kpọnu a risi ẹli, nọorio nhne n'aka.

²¹ Jizosi sika a, "Kini nhne i noopio?"

O kanu a, "Kweru rumu m rukna lawuru ka daziri otu n'akarikwnunga i, otu n'akarita i n'eli-eze i."

²² Jizosi kanu be, "Anu ma nhne anu nọorio. Anu jọnwoli okiko ke me nọonwo?"

Be kanu a, "A nwernu rikne."

²³ Jizosi kanu be, "Anu jọonwo n'okiko m, kọvu o dazi n'akarikwnunga m nu akarita m, o buo ke m n'onnyega, kọvu nu o bu ke ele Nda m bikwatannu a."

²⁴ Nga ele sno apna a nri ke gwnarnu nurnu a, o we be ẹhni k'agida kwnornu rumu nne lawuru ka. ²⁵ Jizosi sukwukota be, kanu

be, "Anu magwu nu ele risi ele buo ele Ju neeme ele be nechi kpa o masiri be. Ele kwu be ji aka rikne nechi ele zi nu mkpuru be. ²⁶ O jazi kpam n'esilawuru anu. Kọvu nye pioru o buru nye kwu n'esilawuru anu, o jọbu nye neeznenu anu izi, ²⁷ nye ke pioru o buru nye mbom n'esilawuru anu jọbu ohi anu. ²⁸ Lele kpa Nnwọ ke Badnu vage ma be znenu a izi, kọvu ma o neeznenu ele berere izi, gweru masi budnu a nyee ma o buru nhne ogbahia agida badnu."

*Jizosi gworu ele isni
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Kpa Jizosi nu ele sno apna a nọowhuya nu Jeriko, agida ele badnu noosno a. ³⁰ Ele rukna lawuru kpuru isni dazigwu nu ngeri apna, nga be nurnu nu Jizosi neewhe, be si lulo, kaa, "Donu ai obirizi, Nyenwe ai, Nnwọ Devidi."

³¹ Agida ele badnu wam bigboru be, kanu be, be kpusni onu. Kọvu nu be siwama k'agida, kaa, "Donu ai obirizi, Nyenwe ai, Nnwọ Devidi."

³² Jizosi gwuzoru, sukwu be, kaa, "Kini bu nhne anu pioru me menu anu?"

³³ Be kaa, "Nyenwe ai, a pioru ma i mee ma a whnu ọsno." ³⁴ Jizosi donu be obirizi, o kpatu be aka n'anya, ngangam be beteru o whnu ọsno, be snornu a.

21

*Jizosi bnaznenu Jeruselem
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-38; Jon 12:12-19)*

¹ Nga be vaduru Jeruselem ndundu, be duru Betifagi, ke zi nu Rugwu Olivu, Jizosi ziznenu badnu lawuru ele sno apna a. ² O kanu be, "Anu zne nu mgbu mati ke zi nu ruwhnu anu, ngangam anu jowhnu iyinya be kpokwnusiri, ya nu nnwo a, anu toma be, toyanu m be. ³ Nye sikwaru anu nhne obula, anu kanu a, 'Be zi Nyenwe ai mkpa, ngangam o jeenye anu be.'

⁴ Ka bu ma nhne be kwuru hite n'onu nye owhnurninya mezu,

⁵ "Kanun ele Zayoni,
'Le, eze i naavakwnusi i,
o bu enwerne badnu,
o dazigwu n'olu iyinya,
n'olu nnwo iyinya.' "

⁶ Ele sno apna a zne mee kpa Jizōsi ny-
ernu be iwu. ⁷ Be tōya iyinya wam nū
nnwọ a, wukwasi be iwo be, Jizōsi daziri
n'olu be. ⁸ Igbudu ele badnū gbata iwo be
n'apna, ele berere gbubihīaru nkala isisi,
tusa be n'apna. ⁹ Igbudu badnū ele neezne
nū ruwhnu a nū ele snogwu a, neesi lulo,
naakaa,

“Ozana* zīnu Nnwọ Devidi!

Chiokike gōzi nye naava nū rēwhna
Nyenwe aī,

Ozana nū hne kakwo n'olu.”

¹⁰ Nga ọ bnanyarnū nū Jeruselem,
kpakara ẹli-ohna mernu imerne, naakaa,
“Nyele bụ nyerukna ka?”

¹¹ Igbudu ele badnū wam naakaa,
“Nyerukna bụ Nye Ọwhnurninya wam,
Jizōsi ke hi nū Nazareti ke Galili va.”

*Nhne Jizōsi mernu
n'Oro Nsọ Chiokike*

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jōn 2:13-
22)

¹² Jizōsi bna n'Oro Nsọ Chiokike chihala
ele neere, nọozu ahīa n'Oro Nsọ. O kpute
ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai
ruwhnu n'ẹli, nū ngadna ele neere nduru.

¹³ Ọ kanū be, “Be gbarū a n'okwukwo nsọ,
kaa, ‘Be jookwu ọro m ọro okpukpe,’ kovu
nū anū mernu a ọ buri ọbna ele buznu.”

¹⁴ Ele isni nū ele mgworo vakwnusi a
n'Oro Nsọ, ọ gwọ nrīria be. ¹⁵ Kovu nga ele
risi ariohna nū ele zni iwu ele Ju whnurnu
kpakara ernalu-ehni ọ nọornu, nū rumu
takiri neesi okokoba n'Oro Nsọ, naakaa,
“Ozana zīnu Nnwọ Devidi,” o we be ẹhni
k'agida.

¹⁶ Be sika a, “I nurnu nhne rumu takiri ka
nookwu?”

Jizōsi kanū be, “Owe! Anū gwnūna nhne
okwukwo nsọ kwuru,

‘Hite n'onu rumu takiri nū rumu nọonwo
rēma,

i mernu ọznarni dna ọdna.’ ”

¹⁷ Ọ gharū be, whoga, zne Bētani, daziri
chi bọ.

*Jizōsi vuru isisi
be kwu figi ọnu*

(Mak 11:12-14,20-24)

¹⁸ N'osisi, nga Jizōsi hiri nū Bētani naala
Jeruselem, wiri gwnurnu a. ¹⁹ Nga ọ
whnurnu isisi figi n'apna, ọ vadu a ẹhni,
kovu ọ whnūna mkpuru ọbula n'olu a, ok-
wolem okwukwo budnu kpọi, ọ kanū isisi
wam, “Mkpuru miko n'olu i tim tom.” Isisi
figi wam kpōnwu ngangam.

²⁰ Nga ele sno apna a whnurnu a, o duru
be ẹhni, be kaa, “Ndaa kpa isisi ka jiri
kpōnwu ngangam?”

²¹ Jizōsi sarū be, “Me kanū anū ezi ọka,
ọ buru nū anū nwernu okwnata mkpoma,
nwée mkpoma lawuru, ọ buri nhne be
mernu isisi figi ka buri nhne anū jeemeli
dai, kovu ọ buru nū anū jaakanū rugwu ka,
‘Lizọ, dnabna osimini,’ o jeeme. ²² Kpakara
nhne ọbula anū jororio n'okpukpe, anū
jaanahia, ọ buru nū anū nwernu okwnata
mkpoma.”

Rikne Jizōsi

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Nga ọ bnanyarnū n'Oro Nsọ Chiokike,
ele risi ariohna nū ele okno badnū ele Ju
vakwnusiri a. Nga o neezni nhne, be sika
a, “Rikne kini buri nhne i ji neeme nhne i
neeme? Nyele nyernu i rikne i ji neeme
kpakara nhne ka?”

²⁴ Jizōsi sarū be, “M jaasika anū otu ajji,
ọ buru anū sa m, m jaakanū anū rēwhna
rikne me ji neeme kpakara nhne ka. ²⁵ Ọwu
mini Jōni o hi hnele va? O hi n'oligwe sa,
mọbu n'aka badnū?”

Be kwu a n'esilawuru ẹhni be, kaa, “Ọ
buru nū a kaa, ‘O hiri n'oligwe,’ ọ jaasika
aī, ‘Kini mernu anū kwéle a?’ ²⁶ Kovu ọ buru
a kaa, ‘O hi n'aka badnū,’ a nọtu ogwnu
ele badnū ka, kwnornu nū kpakara badnū
kweru nū Jōni buri nye ọwhnurninya.” ²⁷ Be
sarū Jizōsi, “A máa.”

Jizōsi kanū be, “M jáaka masinu anū
rēwhna rikne me ji neeme kpakara nhne
ka.”

Elulu rumu rukna lawuru

²⁸ Jizōsi kanū be, “Kini buri nhne anū
naari? Otu nyerukna nwernu rumu rukna
lawuru, ọ znekwnusi ke mbom, kanū a,
‘Nnwọ m, zne ernalu tna n'ekwu vai ni m.’

²⁹ “Ọ kaa, ‘M jéezne,’ omekwo, ọ tūnasna
mkpoma zne. ³⁰ Nda be znekwnusi ke ẹbo,

* 21:9 N'ikwu-ọnu ele Hiburu, Ozana buri Znōhial

kwu otu nhne wam, ke ẹbo kaa, 'M jeezne, nyenwe m,' kọvu nū o znẹge.

³¹ "Nyele nū rime be lawuru mernu nhne nda a pioru?"

Be kaa, "Nye ke mbom."

Jizosi kanu be, "Me kanu anu ezi oka, nu ele ona ntunu ele naagba ewhere jeebe anu osno bna n'eli-eze Chiokike. ³² Kwnornu nu Joni varu gesi anu apna ome mma, anu kwéle, kovu ele ona ntunu ele naagba ewhere kweruru. Nga anu whnurnu a, anu tuhnasnana mkpoma, kweru a.

Elulu ele ernalu ẹkwu vaiini
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ "Anu nurnu elulu berere, otu nyerukna zi ke nwernu ẹkwu, o kparu vaiini. O gba a mgbugba gburugburu, gwu igbodo hne be jaazi nozosna manya nu rime a, wu masi oro olu ele nse nu rime a. O gweru ẹkwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga zne n'eli berere. ³⁴ Nga ige o ghọ mkpuru duru, o ziznenu ele izi be znekwunusi ele ernalu ẹkwu wam, nahia be mkpuru ke dunnu a.

³⁵ "Ele ernalu ẹkwu wam nwugwu ele izi wam, pnia otu nhne, gbu otu, lo kwno ke berere akaworugwu. ³⁶ O zizne kwno ele izi berere ke kakwo ele ke mbom, be mee kwno be kpm. ³⁷ N'ipne-aznu o ziznenu nnwo a, kaa, 'Be josobisinu nnwo m.'

³⁸ "Kovu nga ele ernalu ẹkwu wam whnurnu nnwo wam, be gba iznuznu, kaa, 'Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ẹkwu ka, anu va ma a gbu a, ri mkpe a.' ³⁹ Be nwugwu a, gwehala a n'aznu ẹkwu vaiini wam, gbume a.

⁴⁰ "Nga nye nwe ẹkwu vaiini wam varu, kini bu nhne o jeeme ele ernalu ẹkwu wam?"

⁴¹ Be kanu a, "O jeeme ele ojo wam nwu enwu ojo, gweru ẹkwu vaiini a nyewhete n'aka ele ernalu ẹkwu berere ele jeenyehnata a mkpuru a n'ige a."

⁴² Jizosi kanu be, "Anu gwnuna nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, 'Akaworugwu ke ele noowu oro juru, kiyam gholam risi nsukala oro. Ka bu ernalu Nyenwe ai,

o bu nhne ndu-ehni n'anya ai.'

⁴³ "Me naakanu anu nu be jaanahoru anu eli-eze Chiokike, nyewhete ele berere ke jaami mkpuru a. [⁴⁴ Nye obula ke

jaadnakwasi akaworugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kovu nye obula ke akaworugwu ka jaadnakwasi, o jeegweri a lele retnu.]"

⁴⁵ Nga ele risi arihona nu ele Farisi nurnu elulu ele ka, be mahjaru nu o nookwu oka gbasiri be. ⁴⁶ Be noopio kpa be jeeji noowugwu a, kovu nu be turu ogwnu igbudu badnu wam, kwnornu nu be gweruru a nu nye owhnurninya.

22

Elulu olulu nnwerne
(Luk 14:15-24)

¹ Jizosi tukwnonu be elulu berere, kaa, ² "Be jeeji eli-eze Chiokike sninu otu nyerukna bu eze, ke mennu nnwo a rukna iriri olu nnwerne. ³ O zihala ele izi a be sukwu ele be ziri va n'iriri olu nnwerne wam. Kovu be kwéle o va.

⁴ "O zihala ele izi a berere, kaa, 'Kanu be nu m mekwatalam nhne iriri, be gbulem kpakara okne ehni m nu rumu nnwo ehni m be znurnu oznu, be mekwakwolem kpakara nhne, anu vanu m iriri olu nnwerne.'

⁵ "Kovu nu be lewhuru a anya, znenu ke be, otu nyenum n'ekwu a, ke berere n'ernalu a. ⁶ Ele gwnarnu nwugwu ele izi a mee be nhne iwhnerne, gbu be. ⁷ Eze wam weru ehni k'agida, o zizne ele ogwnu a, be zne gbumelele ele ogbu badnu wam, kpo eli-ohna be bekwnu.

⁸ "O kanu ele izi a, 'M bikwatakwolem nhne iriri olu nnwerne, kovu nu ele me sukwuru kwesile. ⁹ Anu zne nu kpakara ngeri apna, sukwu kpakara badnu anu whnurnu, be va ri wiri olu nnwerne ke m.' ¹⁰ Ele izi wam whoga n'apna, sukwu kpakara badnu be whnurnu, kpa be hna, ma ele ojo ma ele oma, oro olu nnwerne wam jipiyaru nu badnu.

¹¹ "Kovu nga eze wam bnanyarnu o lesi ele izne wam, o whnurnu otu nyerukna ke woge iwo olu nnwerne. ¹² O sikwa, 'Enyi m, ndaa kpa i jiri bnanya hna ma woge iwo olu nnwerne?' Onu snirni a.

¹³ "Ige wam eze kannu ele izi a, 'Anu kne a eriri ochi nu aka, gwehala n'ederezi, bita a n'ochichiri hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.' "

¹⁴ N'òchikota kpakara nhne n'otu, Jizòsi kaa, “Be sukwuru agìda badnu, kovu nu ele be hòhiaru zì ele nu ele.”

Otu ntu-eli
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ige wam ele Farisi znernu gba iznuznu kpa be jeeme ma o hite n'ikwu-ònu gbu nu mbìta be. ¹⁶ Be ziznenu a ele sno apna be nu ele dagwunu Eròdu, kaa, “Nye-zni-nhne, a magwu nu ì bu nye ezi òka, nye neezni apna Chiokike n'ezi òka, nu ì sò badnu anya kwnornu nu i lé badnu anya nu ruwhnu. ¹⁷ Kanu ai, kini bu echiche i, o buru oma n'iwu a tu ntu nyee Siza, sobu o buo oma?”

¹⁸ Kpa Jizòsi magwu nhne ojo be vu nu mkpoma, o sika be, “Ndaa nhne anu kwno naakpa m iru, ele ruwhnu lawuru ka? ¹⁹ Anu gesi m mkpuru iwai ntu.” Be gweyanu a otu mkpuru iwai. ²⁰ O sika be, “Nyele nwe ruwhnu ka nu rewhna be gbakwasiri a?”

²¹ Be kaa, “Siza nwe.”

O kanu be, “Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike.”

²² Nga be nurnu a, o duru be ehni, be whoga, gharu a lahna.

Ajji gbasiri olizo n'enwu
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ N'òbochi wam masi, ele Sadusi vakwnusiri a, ka bu ele karu nu olizo n'enwu zila. Be sika a, ²⁴ “Nye-zni-nhne, Mozizi karu, ‘O buru nu nyerukna nwu, nwée rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne a mughianu nwene a rukna rumu.’ ²⁵ Kìtna, rumu nne rukna esau nu ai wuru hna, ke mbom luru nnwerne, nwuma nwée nnwo, o sigbasinu nwene a rukna nnwerne a. ²⁶ Otu nhne wam mernu nwene a rukna ke ebo, nu ke eto, du nu ke esau. ²⁷ Omekwo kpakara be nwukworu, nwerinya wam masi nwurnu. ²⁸ N'olizo n'enwu, nwerinya wam o jòobu nnwerne nyele nu rime esau wam? Kwnornu nu kpakara be luru a nu nnwerne.”

²⁹ Jizòsi saru be, “Anu gahieru apna, anu máa nhne be gharu n'òkwukwo nsò, mòbu rikne ke Chiokike. ³⁰ Kwnornu nu n'olizo n'enwu, be lu nnwerne, be gbò nzi. Be jòonu lele ele enine izi zì n'oligwe. ³¹ Kovu nhne gbasiri olizo n'enwu ke ele nwurnu onwu,

anu gwnuna nhne Chiokike kannu anu? O karu, ³² ‘Mawa bu Chiokike ke Ebereham, nu Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jekopu?’ Chiokike buo Chiokike ke ele nwurnu onwu. O bu Chiokike ke ele zì budnu.” ³³ Nga igbudu badnu wam nurnu a, o du kpa be hna ehni n'iznizni a.

Iwu ke kakwo ibne a
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Nga ele Farisi nurnu nu Jizòsi mesnirni ele Sadusi onu, be gbakoru n'otu. ³⁵ Otu badnu nu rime be, bu nye ogwnu iwu sika a ajji naakpa a iru. O kaa, ³⁶ “Nye-zni-nhne, ndaa iwu ke kakwo kpakara Iwu Mozizi nyernu ai?”

³⁷ Jizòsi saru a, “ ‘I jeegweru kpakara mkpoma i, gweru kpakara mkpuru ovu i, gweru kpakara oriri i, whnu Nyenwe ai Chiokike n'anya.’ ³⁸ Ka bu iwu ke kakwo nu nhne mbom be nyernu n'iwu. ³⁹ Iwu ke ebo nu lele ya, ‘I jòowhnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i.’ ⁴⁰ Kpakara Iwu nu kpakara iznizni ele owhnurninya Chiokike knogwu aka n'iwu lawuru ka.”

Karaisi bu nnwo nyele?
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Kpa ele Farisi gbakoru, Jizòsi sika be, ⁴² “Kini bu echiche anu gbasiri Karaisi? O bu nnwo nyele?”

Be kanu a, “O bu Nnwo Devidi.”

⁴³ Jizòsi kanu be, “Kini mernu Enine Chiokike jiri mee Devidi sukwa a ‘Nyenwe m’? Devidi karu,

⁴⁴ ‘Nyenwe ai kannu Nyenwe m, Daziri eli n'akarikwnunga m, tem du nga me jaabita ele irno i nu mkpururu ochi i lawuru.’ ”

⁴⁵ “O buru nu Devidi sukwuru a ‘Nyenwe m,’ ndaa kpa o jeeji buru kwno nnwo a?”

⁴⁶ Be máa nhne be jaasa a. Hite n'ige wam o zima nye nwernu anya rikne o sika a ajji berere.

23

Ele Farisi nu
ele zni iwu ele ju
(Mak 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)

¹ Nga wam, Jizòsi kanu agìda ele badnu wam nu ele sno apna a, ² “Ele zni iwu nu ele Farisi ji rikne Mozizi neezni iwu.

³ Anụ bnote nsni, anụ mee nhne be karụ anụ mee, kovu anụ kpákwadia agwa lele be. Kwnornu nụ be méé nhne be neezni. ⁴ Be noovute ele badnụ ivu rinya, kovu be nwée rikne gweru otu mkpaka kpatụ ivu wam.

⁵ “Kpakara nhne be neeme bụ ma ele badnụ lekiri be. Be neeme rẹkpa akpukpo anọhia be biga iwu ziri rude, mee onu iwo be zị ogologo. ⁶ Ọ naamasị be ọ dazị nụ risi ngadna nụ ige iriri, ma nụ risi ngadna n'oro ogbako ele Ju. ⁷ Ọ naamasị be ele badnụ neebekwu be ikwu n'ahia, ele badnụ noosukwu be, 'Nye-zni-nhne.'

⁸ “Anụ kwéko be sukwu anụ 'Nye-zni-nhne,' kwnornu nụ otu nyenum bụ Nye-zni-nhne anụ, kpakara anụ bụ rụmu nda. ⁹ Anụ súkwu nye obula 'nda' n'owa, kwnornu nụ otu nyenum bụ nda anụ, Nda ke oligwe. ¹⁰ Be súkwu anụ 'Nda-ai-kwu,' kwnornu nụ otu nyenum bụ Nda-ai-kwu, ya bụ Karaịsi. ¹¹ Nye kwu n'esilawuru anụ jobu nye izi anụ. ¹² Nye obula ke jeegwelizọ ẹhni a olu, be jeegwedna a ẹli, nye obula ke jeegwedna ẹhni a ẹli, be jeegwelizọ a olu.

¹³ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anụ naagbasni mgbo ẹli-eze Chiokike nụ ruwhnu ele badnụ, anụ zá naabna, anụ kwé ele naabna be bna. [¹⁴ Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru. Anụ neeridna ọro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnụ whnụ anụ, anụ jeenwe omuma ikpe kakwo ele berere.]

¹⁵ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nụ ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ neewhe okne osimini ma nụ ẹli etekne mee otu badnụ ọ bụru nye sno anụ kpenu Chiokike, nga anụ mernu a, anụ mee nye wam ọ bụru nye kwesiri o zne bẹkwnu ẹli renwu mgba lawuru karu anụ.

¹⁶ “Awhnụwhnu zinu anụ ele ndu isni, ele karu, 'Nye obula ke jeegweru Oro Nso Chiokike dū risi, ọ zá nhne ọ bụ, kovu nye obula ke jeeji golu zị n'Oro Nso dū risi jigwu ogwo.' ¹⁷ Anụ ele iwhnirniwhno whnú osno, ndaa ke kakwo, golu, sọbu Oro Nso ke bitaru golu nsọ?

¹⁸ “Anụ karu, 'Nye obula ke jeeji ojo ariohna dū risi, ọ zá nhne ọ bụ, kovu nye obula ke jeeji nkesi zị n'olu a dū risi jigwu

ogwo.' ¹⁹ Ele whnú osno, ndaa ke kakwo, nkesi sọbu ojo ariohna ke bitaru nkesi wam nsọ? ²⁰ Kam kpayarū, nye ji ojo ariohna dū risi, ji a, nū kpakara nhne zị n'olu a dū risi. ²¹ Nye ji Oro Nso Chiokike dū risi, ji a, nū Nye wu nū rime a dū risi. ²² Nye jimasi oligwe dū risi, ji ngadna eze Chiokike, nū nye dazị n'olu a dū risi.

²³ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nū ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nọkwu otu nga nū nri nga ke mkpọro okwukwo nwernu ẹknarna oma, minti nū anisi nū kumi, anụ gharu nhne zị rinya n'iwu, bụ ikpe zị snam, nū obirizi, nū okwnata mkpoma. Ọ zị mkpa nū anụ zneru eme nhne ka nū ke berere. ²⁴ Anụ ele ndu isni, anụ naazahala ndna, kovu ro kameli.

²⁵ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nū ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nọosnu aznū okiko nū okwu be ziri richna, kovu nū rime be jipiyaru nū owho-anya nū badnū nwée rikne jikwaru ẹhni a. ²⁶ Ji nye Farisi kpuru isni, beru osno mee ma rime okiko nū agbugba ziri richna, ma aznū a buru kwno nhne zị richna.

²⁷ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nū ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ nū lele ilili be teru nznu, ke neegesi ẹhni a lele nhne marnu mma n'iwhe, kovu okpukpu ele nwurnu onwu nū kpakara nhne zila richna jihiaru nū rime a. ²⁸ Ọ bụ kpa anụ neegesi ẹhni anụ ele badnū lele ele oma, kovu ruwhnu lawuru nū agwa ojo jihiaru nū rime anụ.

²⁹ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele zni iwu nū ele Farisi, ele ruwhnu lawuru, anụ noowu ilili ele owhnurninya, bikwata hne be liri ele oma. ³⁰ Anụ naakaa, 'Ọ buru nū a zị n'obochi ele nda ai, a bo snone be wusi onarna ele owhnurninya.' ³¹ Kam kpayarū, anụ naagbagidne ẹhni anụ akebne, anụ bụ rụmu ele gburu ele owhnurninya. ³² Anụ mezute nhne otutu mmehie ke ele nda anụ. ³³ Anụ agwo, anụ eburnu okpu-ẹli, ndaa kpa anụ jaagbanahoru ikpe ke bẹkwnu ẹli renwu? ³⁴ M neeziyanu anụ ele owhnurninya nū ele akoniche nū ele zni Iwu Mozizi. Kovu anụ joogbu agwna be, kpogidne be n'ogba, anụ jaapnia agwna be nhne n'oro ogbako anụ, kpagbu be hite nū otu ẹli-ohna dū ẹli-ohna berere. ³⁵ Kam kpayarū, onarna

kpakara ele ọma be wuwuhuru n'owa jaadnakwasị anụ, hite n'ovnarna Ebeli nye ọma du ọvnarna Zakaraya nnwọ Berekaya, nye anụ gburu n'iketa hne zị nsọ nụ ojo ariohna. ³⁶ Me kanụ anụ ezi ọka, kpakara nhne ka jaadnakwasị ebiri ka.

*Jizọsi whnurnu
Jeruselem n'anya
(Luk 13:34,35)*

³⁷ “Chei! Jeruselem, Jeruselem, jị ke noogbu ele ọwhnurninya, ke jị akaworugwu nọolo ele be ziyannu i. Mgba ele kpa me pioru ọ chikota rumu i lele kpa enwerne ọchichi nẹchikota rumu a nụ mkpururu aka nkwa a lawuru, kovu i kwéle. ³⁸ Le, be naaghasanụ anụ ọro anụ ma ọ tọbiri etekne. ³⁹ Kwnornu nụ ka, me kanụ, hite kịtna, anụ jọowhnu m berere du nga anụ jaakaa, ‘Chiokike gọzi nye wam ke naava nụ rẹwhna Nyenwe aị.’ ”

24

*Be joolulu Oro Nso
Chiokike
(Mak 13:1,2; Luk 21:5,6)*

¹ Jizọsi hi n'Oro Nso Chiokike whoga, ele sno apna a vakwnusi a neegesi a kpa be jiri wu Oro Nso Chiokike. ² Jizọsi kanụ be, “Anụ whnurnu kpakara nhne ka? Me kanụ anụ ezi ọka, otu akaworugwu jógwuzo n'olu ibne a, be jaakwnadna kpakara be n'eli.”

*Mmekpẹhni nụ
ọkpakna ẹhni
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Nga Jizọsi daziri ẹli n'olu Rugwu Olivu, ele sno apna a vakwnusi a ichne, be kaa, “Kanụ aị nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kini jeegesi nụ ọvuvu i zị ndundu, ya nụ okwukwo ọwa?”

⁴ Jizọsi saru be, “Anyanya du anụ ẹli ọ zị nye ọbula duhie anụ. ⁵ Kwnornu nụ agida ele badnu jaava nụ rẹwhna m, naakaa, ‘Mawa bu Karaisi,’ be jooduwu agida ele badnu. ⁶ Anụ jọonu ọgwu nụ ọtnutnu ọgwu, kovu mkpoma lá anụ mini. Kpakara nhne ka jeebe ọsno mee, kovu okwukwo yóoduge.

⁷ “Mba jeelizo megidne mba, ẹli-eze jeelizo megidne ẹli-eze, ọkwnunyo nụ ẹli otne enye jaazi nụ hne zị ichne ichne. ⁸ Kpakara

nhne ka jọonu lele ọpanizo igbugbu ọmumu nnwọ.

⁹ “Ige wam be jeegweru anụ nyee ma be kpakna anụ ẹhni, gbu agwna anụ, kpakara mba joosno anụ irno kwnornu m. ¹⁰ Agida ele badnu jáabita ọkwnata mkpoma be, be jeere ibne be, sno ibne be irno. ¹¹ Agida ele ọwhnurninya aghalaghala jeelizo masi, duwhu agida ele badnu. ¹² Kwnornu nụ nhne ojo jaazi agida, ọwhnun'anya agida ele badnu jẹji iyi. ¹³ Kovu be jọoznohia nye ọbula ke jaaknata mkpoma, dazigidne du okwukwo kpakara nhne. ¹⁴ Be jọokpo okwo izi ọma ka ke gbasiri ẹli-eze Chiokike nụ kpakara ọwa ma ọ buru nhne akebne nyee kpakara mba, ige wam okwukwo kpakara nhne jaava.

*Awhnūwhnu ke
ele Jeruselem jaata
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

¹⁵ “Anụ jọowhnu nhne ruru ọru ke neegweya gba ẹso n'eli hne o gwuzo nụ hne zị nsọ, ke Daneli nye ọwhnurninya kwuru ọka gbasiri a. (Bno nsni, nye ọbula ke nọogwnu nhne ka, ghoia a masi.) ¹⁶ Ige wam, ele zị nụ Judiya gbazne n'olu rugwu. ¹⁷ Nye zị n'olu ọro híedna ọ kwahala nhne zị n'oro a. ¹⁸ Nye zị n'ekwu lánna aznu, chiri iwo a. ¹⁹ Awhnūwhnu jaazinu ele rinya zị rime nụ ele neechi nnwọ rema n'ige wam. ²⁰ Anụ kpenu Chiokike ọgba ẹso anụ búko n'ige okirika mọbu n'Obochi Ozukwa Inwe. ²¹ Kwnornu n'ige wam okne mmekpẹhni jaazi ke nụ lele ya zikolele hite n'ọpanizo ọwa du kịtna, owe, ọ jáazima berere. ²² O buru nụ be méne ọbochi wam ziri ichichi, ọ zá badnu ọbula be jọoznohiali, kovu kwnornu nụ ele Chiokike hohiaru, o mernu ọbochi wam ziri ichichi. ²³ Ige wam ọ buru nụ nye ọbula kanụ i, ‘Le Karaisi zị hna,’ mọbu, ‘O zị piri,’ i kwé. ²⁴ Kwnornu nụ Karaisi aghalaghala zị ọdo n'odo, nụ ele ọwhnurninya aghalaghala zị ọdo n'odo jọowho iwhe, nọornu agida ẹrnu ndu-ẹhni nụ ẹrnu elekema zị ọdo n'odo, ma be duwhu ele Chiokike hohiaru ọ buru nụ o jeekwe omume. ²⁵ Anụ bnote nsni, m bele m ọsno kanụ anụ.

²⁶ “O buru nụ nye ọbula kanụ anụ, ‘Le ọ zị n'eli-ikpa,’ anụ zné, mọbu ‘O zị nụ rime

oro mati,' anu kwé. ²⁷ Kwnornu nu lele kpa amuma oligwe neehi n'obosi ehnam dna nu odidna ehnam, bu kpa o jonu nga Nnwọ ke Badnu jaava. ²⁸ Henuhne obula iznu dnarnu, idele jaagbakọ pi.

Nnwọ ke Badnu vawa
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ "Wara wara mmekpehni ka wemernu n'obochi wam, ehnam jaagba ochichiri, enwa jéenyé iwhe a, mbọ ke oligwe jaadna, kpakara iknernema ke oligwe joohnio ohnio.

³⁰ "Ige wam, nhne elekema ke Nnwọ ke Badnu jowhuya iwhe n'oligwe, kpakara mba jaagbanu a mkpe. Be jowhnu Nnwọ ke Badnu hne o naava n'erumeru oligwe n'iknernema nu okne igwugwu. ³¹ Be jogbu okne okwodu, o jeezihala ele enine izi a, be chikotanu a ele ke Chiokike hohiaru hite nu ruwhere eno k'owa, hite n'osotoma owa du n'osotoma berere.

Muhia nhne hite
n'isisi be kwu figi

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² "Anu muhia nhne hite n'isisi figi, nga nkala a zilam piali piali nooru okwukwo ikne, anu mahia nu nduru-mini zi ndundu. ³³ Kpam masi, nga anu jowhnu kpakara nhne ka, anu mahia nu ige wam zi ndundu n'onu-mgbo. ³⁴ Me kanu anu ezi oka, ebiri ka jéewhe tem kpakara nhne ka mee. ³⁵ Oligwe nu owa jaagawhe, kovu ikwu-onu m jaagawhe rja rja.

O zá nye magwu
obochi wam

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ "O zá nye magwu obochi mọbu otnu-ige wam, ele enine izi ke oligwe mamasị, Nnwọ wam mamasị. Okwolem Nda m kpọi bu nye magwu obochi wam. ³⁷ Lele kpa o nu n'obochi Noa, o bu kpa o jonu ige Nnwọ ke Badnu jaava. ³⁸ Hne o du ige mgba-mini eli wam, ele badnu zi neeri, noonwo, nọolu nnwerne, nọogbo nzi, du n'obochi Noa bnaznenu nu rime ogbo. ³⁹ Be máa, tem mgba-mini eli wam va vuru kpakara be zne. O bu kpa o jaazi nga Nnwọ ke Badnu jaava. ⁴⁰ Badnu lawuru jaazi n'ekwu, be

gweru otu ghasa ibne a. ⁴¹ Ele rinya lawuru jaazi neegwe wiri nu hne be gwe wiri, be gweru otu ghasa ibne a.

⁴² "Kam kpayaru, anu neese nse, kwnornu nu anu máa obochi Nyenwe anu jaava. ⁴³ Kovu anu mahia nu o buru nu nye nwe oro mahiaru otu-ige nye buznu jaava, o znenu ose oro a, o béekwele be liwa oro a. ⁴⁴ Kpam masi, anu ziri nu ojknernu, kwnornu nu Nnwọ ke Badnu jaava ige anu tuge anya a.

Ohi ke kwesiri
o kwnata ovu
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ "Nyele bu ohi wam ke nwernu akoniche be kwesiri o kwnata mkpoma, nye nda a kwu mernu nye risi ele ohi berere zi n'oro a ma o neenye be wiri n'ige kwesiri? ⁴⁶ Owa oma zinu n'ohi wam ke nda a kwu hiehnarnu whnu nu o neeme kpa nda a kwu karu. ⁴⁷ Me kanu anu ezi oka, o jeeme a nye jeelekota kpakara ekwnu a. ⁴⁸ Kovu o buru nu ohi wam bu ohi ojo, o kanu ehni a, 'Nda m kwu joogbu okwnu,' ⁴⁹ o bete naaligbu ele ohi ibne a, snornu ele manya noogbu, neeri noonwo manya. ⁵⁰ Nda kwu ohi wam jaava n'ige o tuge anya a, n'otnu-ige o máa. ⁵¹ O joogbubi a ichichi lawuru, mee ya nu ele ruwhnu lawuru bna n'otu ogbo, hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize."

25

Elulu nri
rumu oknornokno

¹ "Ige wam be jeeji eli-eze Chiokike sninu nri rumu oknornokno ele chiri tonji be zne o kwnusi nye nọolu nnwerne ikne. ² Isne n'esilawuru be bu ele iwahnirniwhno, isne bu ele nwernu echiche. ³ Ele iwahnirniwhno gweru tonji kovu be jile mono. ⁴ Ele nwernu echiche gweru tonji, gbaru mono n'olori gweru zne. ⁵ Nye nọolu nnwerne ikne vage ngwa, anyarna turu kpakara be, be zni anyarna.

⁶ "N'esilawuru abali, be siri lulo, 'Le nye nọolu nnwerne ikne, anu whuya, zne kwnusi a.'

⁷ "Kpakara rumu oknornokno wam lizo, tulizo tonji be. ⁸ Ele iwahnirniwhno kanu

ele nwernu echiche, 'Anụ nyebọsi aị agwna mọno anụ, tọnji aị neechi echni.'

⁹ "Rumu oknornokno wam nwernu echiche saru be, 'Ọza, mọno a nwernu jóozunu aị nụ anụ, anụ zne n'aka ele neere mọno zuru mọno ke anụ.'

¹⁰ "Kpa be znernu ọ zụ mọno, nye nọolu nnwerne ikne varu, rumu oknornokno ele jiknernu snornu a bna n'iriri ọlu nnwerne. Be gbasni ọro.

¹¹ "Omekwo rumu oknornokno iwh-nirniwhno wam varu, nooznu aka n'ọnu-mgbo, naakaa, 'Nyenwe aị, Nyenwe aị, gbamanu aị ọro.'

¹² "Kovu ọ saru be, 'Me kanu anu ezi oka, m maam ele anu bu.'

¹³ "Kam kpayaru, anu ziri nu nse, kwnornu nu anu ma ọbochi wam mọbu nga ọtnu-ige wam jọbu.

*Elulu talenti** (Luk 19:11-27)

¹⁴ "Berere kwno, be jeeji eli-eze Chiokike sninu otu nyerukna ke neezne izne, o sukwu ele ọhi a, gweru ekwnu a nyewhete be n'aka. ¹⁵ O nyernu otu badnu talenti isne, nye berere talenti lawuru, nyee masi nye ke berere otu talenti. O nyernu nye ọbula lele kpa rikne a hna. O lizo zne hne o znezne. ¹⁶ Nye ke o nyernu talenti isne znernu ngangam nọozu ahia, o nwehia mbnarna talenti isne berere. ¹⁷ Nye ke nahiaru talenti lawuru zne mee masi kpa, o nwehiaru mbnarna talenti lawuru berere. ¹⁸ Kovu nye ke nahiaru otu talenti znernu gwu eli, lite iwai nyenwe a.

¹⁹ "Nga agida ige whemernu, nyenwe ele ọhi wam varu ma ya nu be piakota nhne o nyernu be. ²⁰ Nye wam ke nahiaru talenti isne gweru talenti isne berere va, kaa, 'Nyenwe m, i nyernu m talenti isne, kovu le, m nwehiaru m mbnarna talenti isne berere.'

²¹ "Nyenwe a kanu a, 'I mekwaru nkari, ọhi oma, ke be kwesiri ọ kwnata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne ele nu ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n'ovu ọso n'onu a.'

²² Nye ke nahiaru talenti lawuru varu masi, kaa, 'Nyenwe m, i nyernu m talenti lawuru,

le m nwehiaru m mbnarna talenti lawuru berere.'

²³ "Nyenwe a kanu a, 'I mekwaru nkari, ọhi oma ke be kwesiri ọ kwnata mkpoma, i kwesiri be kwnata i mkpoma nu nhne ele nu ele, m jeeme i nye risi agida nhne. Vaa, snornu Nyenwe i n'ovu ọso n'onu a.'

²⁴ "Nye wam ke nahiaru otu talenti varu, kaa, 'Nyenwe m, m maam nye i bu, nu i bu badnu aka-nchni, i neegwe nhne n'ekwu hne i kpala mkpuru, i naachikota nhne hne i ghala mkpuru. ²⁵ Kam kpayaru, ogwnu turu m, m gweruru m talenti i lite n'eli, le, gwehnarnu ke bu ke i.'

²⁶ "Nyenwe a saru a, 'Ohi ojo, nye ime-gwu, i magwu nu m neegwe nhne n'ekwu hne me kpala mkpuru, naachikota nhne hne me ghala mkpuru? ²⁷ Ọ buru oma, i znernu eyisi iwai m n'aka ele gbanwo iwai, nga me varu m znernu m anahoru iwai m nu mbnarna.

²⁸ " 'Anu nahia a talenti wam nyega a nye wam ke nwernu nri talenti. ²⁹ Kwnornu nu nye ọbula ke nwernu nhne, be jeenye, o nwehnasiru, kovu nye ke nwée, be jaanahoru a, ọ bụbedi ke o nwernu. ³⁰ Anu tubna ọhi ke bnage nu nhne wam n'ederezi, ọ bna n'ochichiri hne be jaazi naakwna ekwna, naata rukwnurnu-ize.'

Rumu owu nu aturnu

³¹ "Nga Nnwọ ke Badnu jaava n'igwugwu a, ya nu kpakara ele enine izi a, ọ jaadazi eli nu ngadna eze ke igwugwu. ³² Be jaachikota kpakara mba nu ruwhnu a, o jeekeme ele badnu n'esilawuru ibne be, lele kpa nye nọoznu aturnu neeke-wahala aturnu n'esilawuru owu. ³³ Ọ jaabita aturnu n'akarikwnunga a, bita owu n'akarita a.

³⁴ "Eze wam jaakanu ele zi a n'akarikwnunga, 'Anu va, ele Nda m goziri, anu kehia eli-eze be bitannu anu hite nga Chiokike kpuru ọwa. ³⁵ Kwnornu nu wiri gwnurnu m, anu nyernu m wiri, akpiri kporu m bekwnu, anu nyernu m mini, m bu m nye izne, anu kwubnarnu m ọro anu. ³⁶ M gbaru m eto, anu chita m ikpe, m riaru m nriria, anu leri nriria, m zi m n'oro ikelu anu varu lekwa m.'

* 25:13 Talenti: N'ige mbom, ogwo ernu ọbochi bu otu mkpuru iwai. Otu talenti hna lele nri pokwu mkpuru iwai.

³⁷ “Ige wam ele ọma wam jaakaa, ‘Nyenwe aị, ndaa ige a whnuru wiri nọogwu ị, a nyega ị wiri, mọbu ige akpịri nọokpo ị bẹkwu, a kwute i mini?”

³⁸ Ndaa ige a whnuru nu ị bu nye izne, a kwubnanya ị n'oro aị, mọbu nu ị gba ẹto, a chita i ikpe? ³⁹ Ndaa ige a whnuru nu ị naaria nriria mọbu n'oro ikelu, a lekwa ị?”

⁴⁰ “Eze wam jaasa be, ‘Me kanu anu ezi oka, kpakara nhne anu mennu nye ka kakwo matị n'esilawuru rumu nda m, anu mennu me.’

⁴¹ “Nga wam, o jaakanu ele ke zi a n'akarita, ‘Anu whoga hne me zi, ele be wuru onu, bna nu bẹkwu noonwu tim tom ke be bitannu Ekwensu nu ele enine izi a. ⁴² Kwnornu nu wiri gwnuru m, anu nyege m wiri, akpịri kporu m bẹkwu, anu kwutege m mini. ⁴³ M bu m nye izne, anu kwubnanyage m, m gbaru m ẹto, anu chitage m ikpe, m riaru m nriria, m zi m n'oro ikelu, anu lekwa m.’

⁴⁴ “Be jaasa a masi, ‘Nyenwe aị, ndaa ige a whnuru nu wiri nọogwu ị, mọbu nu akpịri nọokpo ị bẹkwu, mọbu nu i bu nye izne, mọbu nu ị gba ẹto, mọbu nu ị naaria nriria, mọbu nu ị zi n'oro ikelu, a lekwa ị?”

⁴⁵ “O jaasa be, ‘Me kanu anu ezi oka, kwnornu nu anu mennu a otu nye ke kakwo matị n'esilawuru ele ka, anu mennu m.’

⁴⁶ “Ige wam be jeezne ta awhnuwhnu ke kwó okwo, kovu ele oma jaabna nu budnu kwó okwo.”

26

*Be gbaru iznuznu
o gbu Jizosi*

(Mak 14:1,2; Luk 22:1,2; Jon 11:45-53)

¹ Nga Jizosi kwukworu kpakara oka ka, o kanu ele sno apna a, ² “Anu magwu nu obochi lawuru wheme nu Iriri Ogawhe jaazi, be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyee ma be kpogidne a n'ogba.”

³ Ige wam ele risi ariohna nu ele okno badnu ke ele Ju gbakoru n'obiri nye risi ariohna be nookwu Kayafasi. ⁴ Be gba iznuznu kpa be jeeji aghigho nwugwu Jizosi, gbu a. ⁵ Kovu be karu, “O jobu n'Iriri ka, o zi a kpasu ohna.”

*Be teru Jizosi mono
nu Betani*

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Nga Jizosi zi nu Betani, n'oro Saimoni nye riaru nchnichna, ⁷ otu nwerinya bnanyaru nye vu mono otute zi gburu okne onu ke nwernu eknarna oma ke zi n'ite alabasita, o wusi mono otute ka nu risi Jizosi kpa o dazi eli neeri wiri.

⁸ Nga ele sno apna a whnuru a, o we be ehni, be kaa, “Kini kpayarụ be wuwuru mono otute ka etekne? ⁹ Be zneru o re mono otute ka agida iwai, nyee ele mboni.”

¹⁰ Kpa Jizosi mahiaru nhne be nookwu, o kanu be, “Kini kpayarụ anu neemekpa nwerinya ka ehni? O ruru ẹnu oma n'ehni m. ¹¹ Anu nu ele mboni zi kpakara ige, kovu nu me nu anu jazi kpakara ige. ¹² O wusiri mono otute ka n'ehni m, o mernu a ma o bikwata m n'olili m. ¹³ Me kanu anu ezi oka, hne nu hne obula be jookpo okwo izi oma ka nu kpakara owa, be jookwuhia nhne nwerinya ka mernu, ma o buru nhne o chenwanya a.”

*Judasị kweruru
o re Jizosi*

(Mak 14:10,11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Ige wam otu badnu n'esilawuru ele sno apna a nri nu ẹbo wam, be kwu Judasi Isikarioti, znekwnusiri ele risi ariohna, ¹⁵ o sika be, “Kini bu nhne anu jeenye m, o buru me gweru a nyee n'aka anu?” Be kwu a nri siliva ẹto. ¹⁶ Hite n'ige wam, o bete o pio oghere o jeegweru Jizosi nyee be.

*Jizosi nu ele sno apna a
riri Iriri Ogawhe*

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13; Jon 13:21-30)

¹⁷ N'obochi mbom ke Iriri Bredi Whuge Qwhu, ele sno apna a vakwnusiri Jizosi, sika a, “Ndaa hne ị piuru ma a mekwatanu ị ma i ri Iriri Ogawhe?”

¹⁸ O kanu be, “Anu zne eli-ohna ka, znekwnusi nye nu kpa, kanu a, ‘Nye-zni-nhne karu kpa, Ige m zi ndundu, me nu ele sno apna m jeeri Iriri Ogawhe n'oro ị.’ ” ¹⁹ Ele sno apna a mee lele kpa Jizosi nyernu be iwu, be mekwata Iriri Ogawhe.

²⁰ N'ogbednachi, Jizosi nu ele sno apna a nri nu ẹbo wam daziri neeri wiri. ²¹ Kpa be

neeri wiri, o kaa, “Me kanu anu ezi oka, otu badnu n'esilawuru anu jeere m.”

²² O gbu be igbugbu k'agida, kpakara be n'otu n'otu panizo naakanu a, “Nyenwe ai, o bu mawa sa?”

²³ Jizosi saru be, “Nye me nu a noos-nukota aka n'otu agbugba wiri, nye wam jeere m. ²⁴ Nnwọ ke Badnu jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ gbasiri a, kovu nu awhnwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnu. O buru oma o buru be muna nyerukna wam.”

²⁵ Ige wam Judasi, nye reru a, kaa, “Nye-zni-nhne, o bu mawa sa?”

Jizosi saru a, “Ji n'iwuhuru i karu kpam.”

Wiri Anyasnu Nyenwe ai

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

²⁶ Kpa be neeri wiri, Jizosi gweru bredi, tunu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, “Anu gweru, ri, ka bu ano-ehni m.” ²⁷ O gweru okiko, tu mmamma, nyee be, kaa, “Kpakara anu nwọ nu rime a. ²⁸ Kwnornu nu ka bu onnarna m ke ogba-njo-ehni ke be noowusi kwnornu agida badnu ma be gbarunu be mmehie be. ²⁹ Me kanu anu, hite kitna m jionwoma manya hi n'isisi vaini whuya ria ria tem du n'obochi me nu anu jionwo a ke ikne n'eli-eze nda m.”

³⁰ Nga be gwnukparu eri, be whoga zne nu Rugwu Olivu.

Jizosi karu nu Pita jogonahoru a

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

³¹ Nga wam, Jizosi kanu be, “Kpakara anu jaagbakwo eso n'abali tna, kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘M joogbu nye nooznu atnurnu, atnurnu a jaagbakemekwo.’

³² Kovu nga me hiri n'enwu lizo, m jeebe anu osno zne Galili.”

³³ Pita saru a, “O bubedi nu kpakara badnu gbanahoru i, m jaagba eso ria ria.”

³⁴ Jizosi kanu a, “Me kanu i ezi oka, n'abali ka, ige okne ochichi yalakwnana ekwna, i jogonahoru m mgba eto.”

³⁵ Pita kanu a, “O burubedi nu o zi mkpa me sno i nwuma, m jogonahoru i ria ria.” O bu masi kpa kpakara ele sno apna a kwuru.

Jizosi kperu okpukpe

nu Gese mani

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Jizosi nu be vaduru n'ekwu Gese mani, o kanu ele sno apna a, “Anu daziri hna, me zne kpe okpukpe nu piri.” ³⁷ O kwuru Pita nu rumu rukna Zebidi lawuru yisinu ehni a, o panizo o gbu a igbugbu nu o wute a nu mkpoma. ³⁸ O kanu be, “O noogbu m mkpoma m igbugbu k'agida du enwu, anu dazigidne hna, snornu m se nse.”

³⁹ O znetu nu ruwhnu mati, dna, kpu ruwhnu a n'eli, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o buru nu o kwe omume, ma okiko awhnwhnu ka whenahoru m, kovu o buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru.”

⁴⁰ O vakwnusi ele sno apna a, hne be neezni anyarna, o kanu Pita, “Kini, anu nwée rikne snornu m se nse otu otu-ige? ⁴¹ Anu se nse, neekpe okpukpe, o zi anu dnabna n'ornurna. Enine ke badnu zi bekwnu, kovu nu ano-ehni zila rikne.”

⁴² O gharu be zne kwno berere ke mgba lawuru, kpe okpukpe, kaa, “Nda m, o buru nu okiko awhnwhnu ka jee whenahoru m, okwolem ma m nwornu m a, be mee nhne i pioru.”

⁴³ Jizosi hiehna berere, whnu be neezni anyarna, kwnornu nu anya be zi rinya. ⁴⁴ O gharu be, zne kpe okpukpe ke mgba eto, nookwu koriri otu oka wam.

⁴⁵ Nga o hiehna hne ele sno apna a zi, o kanu be, “Anu zi koriri neezni anyarna, noozukwa inwe? Le, otu-ige ke m zi ndundu. Be neegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele mmehie. ⁴⁶ Anu lizo, ma a zne. Anu le, nye neegweru m nyee zi ndundu.”

Be nwudnenu Jizosi

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-13)

⁴⁷ Kpa Jizosi kpu oka n'onu, le, Judasi, otu nu rime nri nu badnu lawuru wam varu, ya nu agida badnu ji ama-ogwnu nu okpiri. Be hi nu hne ele risi arihna nu ele okno badnu ele Ju va. ⁴⁸ Judasi, nye wam reru a nyernu be nhne elekema, kaa, “Nye obula ke me joosnutu onu, nye wam bu ya, anu nwugwu

a.” ⁴⁹ Ngangam, o znekwnusi Jizōsi, kaa, “Nye-zni-nhne, m bekwulem jì.” O snutu a ọnu.

⁵⁰ Jizōsi kanu a, “Enyi m, mee nhne i varu o mee.”

Be vakwnusi Jizōsi, be tukwasi a aka, nwugwusi a rikne. ⁵¹ Otu badnu nu rime ele sno apna Jizōsi dosnimarnu aka, mniohia ama-ogwnu a, gbu nye izi nye risi ariohna, bihala a nsni. ⁵² Jizōsi kanu a, “Mniohnasi ama-ogwnu i n'obo a, kwnornu nu kpakara ele gbu ama jaala n'ama. ⁵³ O bu nu i ma a nu m nwernu m rikne kanu Nda m, o ziyanu m nhne kakwo lijoni * nri nu ebo ele enine izi a? ⁵⁴ Kovu me mee kpam, nhne be gbaru n'okwukwo nsọ nu o jeemeriri, ndaa kpa o jeemezu?”

⁵⁵ Ige wam, Jizōsi kanu agida ele badnu wam varu o nwugwu a, “Anu varu chiri ama-ogwnu nu okpiri o nwudne m lele nu bu m nye neemegidne iwu eli. Kpakara obochi m daziri m n'Oro Nso Chiokike neezni nhne, anu nwudnene m. ⁵⁶ Kpakara nhne ka mernu ma nhne ele owhnurninya gbaru n'okwukwo nsọ mezu.” Ige wam kpakara ele sno apna a ghasaru a, gbawhu.

*Jizōsi gwuzo nu ruwhnu
ele eze-ikpe*

(Mak 14:53-65; Luk 22:54,55,63-71; Jon 18:13,14,19-24)

⁵⁷ Ele nwudnenu Jizōsi duru a zne n'oro Kayafasi, nye risi ariohna, hne ele zni iwu nu ele okno badnu gbakogwu. ⁵⁸ Pita snornu a, be zitagwo ndundu. O bna nu rime ederezi nye risi ariohna, daziri eli n'esilawuru ele nse, ma o whnu risi nhne neeme.

⁵⁹ Ele risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe noopio ele akebne aghalaghala gbagidne Jizōsi ma be gbu a. ⁶⁰ O bu n'ezi nu agida ele akebne aghalaghala whuyaru, kovu be nwée rikne piohia nhne.

N'ipne-aznu, badnu lawuru whuyaru, ⁶¹ be kaa, “Nyerukna ka karu nu o nwernu rikne kwadna Oro Nso Chiokike ka, wu a n'obochi eto.”

⁶² Nye risi ariohna lizo sikwa Jizōsi, “O za nhne i naasa? Kini bu akebne ka ele

badnu ka naagbagidne i?” ⁶³ Kovu nu Jizōsi kpusunirni onu. Nye risi ariohna kanu a, “M ji m Chiokike ke zi budnu kwusi a rikne, ma i kanu ai, ji n'iwhuru i bu Karaisi, Nnwọ Chiokike.”

⁶⁴ Jizōsi saru a, “Owe! Ji n'iwhuru i karu. Kovu me kanu anu,

Hite kitna, anu jowhnu Nnwọ ke Badnu hne o dazi n'akarikwnunga Chiokike ke bu Dikne, naava masi n'erumeru oligwe.”

⁶⁵ Nye risi ariohna dowama iwo a, kaa, “O kwululem Chiokike, ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere? Anu nurnu kpa o kwuluru Chiokike. ⁶⁶ Kini bu echiche anu?”

Be saru, “O kwesiri o nwu enwu.”

⁶⁷ Ige wam be bete nogbu a onu mini, naapnia a nhne. Ele berere nogbo a aka, ⁶⁸ be kaa, “Whnu nu ai owhnurninya, Karaisi, nyele gbọru i aka?”

Pita Gōnahoru Jizōsi

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita dazi n'ederezi, otu nnwo oknornokno ele neezne izi vakwnusi a, kaa, “Ji nu Jizōsi nye Galili sno masi.”

⁷⁰ Kovu Pita goru nu ruwhnu kpakara be, kaa, “M maam nhne i naakaa.”

⁷¹ Nga o whogaru n'onu-mgbo, nnwo oknornokno berere whnu a, o kanu ele zi pji, “Nyerukna ka nu Jizōsi nye Nazareti sno.”

⁷² Pita kwusi a rikne, go kwno berere, kaa, “M maam nyerukna ka.”

⁷³ Ige mati berere, ele gwuzo ndundu vakwnusiri Pita, kanu a, “N'ezi, ji n'iwhuru i bu otu badnu nu rime be, kwnornu nu ikwu-onu i neegwehia i iwhne.”

⁷⁴ Ige wam o panizo nogo ehni a ngugo, nodu risi, kaa, “M maam nyerukna ka.” Ngangam, okne ochichi kwnarnu ekwna.

⁷⁵ Pita chenwanya ikwu-onu Jizōsi kwuru, kaa, “Ige okne ochichi yaakwnana ekwna, i jogonahoru m mgba eto.” O whoga ederezi kwna ekwna mkpuru ovu k'agida.

* 26:53 Lijoni: bu pokwu ele ogwnu isunu.

27

Be kwuznennu Pailetì

Jizòsi

(*Mak 15:1; Luk 23:1,2; Jòn 18:28-32*)

¹ N'ònu ọsisi, kpakara ele risi ariohna nù ele okno badnù ele Ju gbarù iznuznu, kpebi o gbu Jizòsi. ² Be kne a eriri, duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Pailetì nye nẹechi.

Ènwu Judasi

(*Èrnu 1:18,19*)

³ Nga Judasi nye reru a whnùrnu nù be kperu Jizòsi ikpe ènwu, marnùhnini mernu a k'agìda, ọ chíhnalanu ele risi ariohna nù ele okno badnù nri siliva èto wam, ⁴ kaa, "M mmehie m nù ogweru ọvnarna nye ikpe mána resi anù."

Be kanù a, "Ndaa ke gbasìri aì? Kì bụ mkpa ì." ⁵ Judasi tusa iwai wam nù rime Ọro Nsọ Chiokike, whọga, kpogbu èhni a.

⁶ Ele risi ariohna gweru kpakara iwai wam, kaa, "O megidnèrnu iwu aì o yisi iwai ka nù nhne be bìta iwai n'Ọro Nsọ Chiokike, kwnornu nù ọ bụ iwai ọvnarna." ⁷ Be kpebi o gweru iwai wam zù èli ele kpù ite hne be jeeli ele izne. ⁸ Ka kpayarù be nookwu a Èli Ọvnarna dù tna. ⁹ Nhne ka mernu ma nhne Jerimaya nye ọwhnurninya kwuru mezu,

"Be gweru
nri siliva èto
bù ọnu ahia

ele Izireli whnùrnu ọnu a,
¹⁰ be gweru a zuya èli ele ọkpu ite,
lele kpa Nyenwe aì nyernu m n'iwu."

Jizòsi gwuzo nù ruwhnu Pailetì

(*Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jòn 18:33-38*)

¹¹ Kọvu nù Jizòsi gwuzo nù ruwhnu nye nẹechi èchi, nye ọchichi wam sịkwa a, "Ì bụ Eze ele Ju?"

Jizòsi sarù a, "Owe! Jì n'iwhuru i karù kpm."

¹² Nga ele risi ariohna nù ele okno badnù noobno a nhne, ọ sála be nhne ọbula. ¹³ Pailetì sịkwa a, "Ì nuna kpakara nhne be noobno ì?" ¹⁴ Kọvu nù Jizòsi sála a ọka ọbula, ke mernu o gbagwojiri nye ọchichi anya k'agìda.

Be marnù Jizòsi

ikpe ènwu

(*Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jòn 18:39--19:16*)

¹⁵ N'Iriri Ọgawhe ọbula, nye nẹechi èchi nẹesigbasinu be otu nye ikelu be rioru a. ¹⁶ Be nwernu otu nye ojo ke ohna marnù zì n'oro ikelu be nookwu Barabasi. ¹⁷ Nga igbudu badnù wam gbakọru, Pailetì sịkwa be, "Ndaa nye anù pioru me sịgbasinu anù, Barabasi* sọbu Jizòsi, nye be kwu Karaìsi?" ¹⁸ Pailetì kwuru ka kwnornu nù ọ magwù nù be kwuyannù a Jizòsi kwnornu ọwho-anya.

¹⁹ Kpa Pailetì dazìri nù ngadna ikpe a, nnwerne a ziznenu a izi, kaa, "Aka ì zì nù nhne gbasìri nye mee mma wam, kwnornu nù m tarù m agìda awhnùwhnu nù mboro tna kwnornu a."

²⁰ Kọvu nù ele risi ariohna nù ele okno badnù sigidnèrnu igbudu ele badnù wam be rìo a Barabasi, gbu Jizòsi.

²¹ Pailetì sịkwa be, "Ndaa nye anù pioru me sịgbasinu anù n'èhni badnù lawùru ka?" Be kaa, "Barabasi."

²² Ọ sịkwa be, "Kini bụ nhne anù pioru me mee Jizòsi, nye be kwu Karaìsi?"

Kpakara be siwama, "Kpogidne a n'ogba."

²³ Pailetì sịkwa, "Kini mernu? Kini bụ nhne ojo ke o mernu?"

Be siwama okokoba ke kakwo, kaa, "Kpogidne a n'ogba."

²⁴ Nga Pailetì whnùrnu nù o nwée rikne mee nhne ọbula, kọvu agìda ọgbugbo dnarnù, o gweru mini kwọ aka a lawùru nù ruwhnu kpakara be, kaa, "Aka m zì rìchna n'ọvnarna nwerukna ka, anù n'iwhuru anù magwù nhne gbasìri a."

²⁵ Kpakara be karù, "Ọvnarna a zì nù risi aì, zì masì nù risi rùmu aì."

²⁶ Pailetì sịgbasinu be Barabasi. Nga ọ pniarnu Jizòsi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kpogidne a n'ogba.

Ele ọgwù kparìri Jizòsi

(*Mak 15:16-20; Jòn 19:2,3*)

²⁷ Ele ọgwù nye ọchichi duru Jizòsi zne n'ọbna ele ọgwù hne kpakara odobiri ele ọgwù gbarù a gburugburu. ²⁸ Be tuma a iwo a, wosi a iwo ihie ihie. ²⁹ Be kpa

* **27:17** Barabasi: Agwna ọkwukwo kwuru Jizòsi Barabasi

okpu igwnu, kpusi a nū risi, nyee a mkpara n'akarikwnunga, gbunu a mpnerne ọchi nū ruwhnu a, kpari a, be kaa, "A bekwulem ji, Eze ele Ju." ³⁰ Be gbū a ọnu-mini, gweru mkpara wam neeli a nū risi. ³¹ Nga be kparikworu a, be tuma a iwo wam, wosi a kpakara iwo a, duru a zne ma be kpogidne a n'ogba.

Be kpogidnenu

Jizosi n'ogba

(*Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27*)

³² Nga be whuyaru, be whnurnu otu nwerukna Sirini, rewhna a bu Saimoni, be sigidne a ma o vuru ogba a sno be.

³³ Nga be vaduru hne be kwu Gologota, ke bu "Hne Okpokoro Risi," ³⁴ be nyee Jizosi manya be gwaru nhne lu nlulu. Kovu nga Jizosi raturu a riro, o kwéle o nwọ a. ³⁵ Be kpogidne a n'ogba, ele ogwnu ke iwo a n'esilawuru be nga be vukworu ogbanuchi. † ³⁶ Be daziri eli neese a. ³⁷ Be bitaru n'olu risi a nhne be bnornu a, "Ka bu Jizosi, Eze ele Ju." ³⁸ Be kpogidnenu ele buznu lawuru nū Jizosi n'olu ogba, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. ³⁹ Ele naagawhe naakaja a, neewh-nuwhe risi, ⁴⁰ be kaa, "Ji nye naakwnadna Oro Nso Chiokike, wu a n'obochi eto, znohia ehni i. O buru nū i bu Nnwọ Chiokike, hi n'olu ogba hiedna."

⁴¹ O bu masi kpa ele risi ariohna nū ele zni iwu nū ele okno badnu naakpari a. ⁴² Be kaa, "O znohiaru ele berere, kovu o nwée rikne znohia ehni a, o bu eze Izireli, o hi n'olu ogba hiedna kitna, a jeekweru nū a. ⁴³ O tukwasiri Chiokike mkpoma, o znohia a kitna, o buru nū o masiri a, kwnornu nū o karu, 'M bu m Nnwọ Chiokike.' " ⁴⁴ O bu masi kpa ele buznu wam be kpogidnenu be nū Jizosi n'olu ogba zi masi naakpari a.

Enwu Jizosi

(*Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

⁴⁵ Hite n'esilawuru iwhnehnne,‡ ọchichiri gbasnirni kpakara eli wam du n'otnu-ige

ke eto. § ⁴⁶ N'otnu-ige ke eto, Jizosi jiri okne nkoli siwama, kaa, "Eloi, Eloi, lama sabatani," ke bu, "Chiokike m, Chiokike m, kini mernu i ghasaru m?"

⁴⁷ Agwna ele gwuzo ndundu nurnu a, be kaa, "O noosukwu Elaija."

⁴⁸ Ngangam, otu badnu gba eso gweru sponji gbajite a nū manya gbaru oka, tukwasi a n'olu isisi, nyee a ma o nwọ. ⁴⁹ Ele berere kaa, "Gharu a, a lesi ma Elaija jaava o znohia a."

⁵⁰ Nga Jizosi jiri okne nkoli si okokoba berere, o nwebime inwe.

⁵¹ Ige wam ikpe obnosni ke Oro Nso Chiokike gbawaru ibekala lawuru hite n'olu du n'eli. Eli otne enye dnarnu, agida rugwu gbawaru. ⁵² Ili kpumernu, agida ele nso hiri n'enwu lizo, ⁵³ be whuya nū rime ilili. Nga Jizosi hiri n'enwu lizo, be bnazne nū rime eli-ohna nso, gesi agida ele badnu ehni be.

⁵⁴ Nga nye neechi otu riwhu ele ogwnu nū ele ogwnu a zi neese Jizosi whnurnu eli otne enye nū kpakara nhne mernu, be tu ogwnu k'agida, be kaa, "N'ezi, nyerukna ka buri Nnwọ Chiokike." ⁵⁵ Agida ele rinya zi masi hne zi ikere neelekiri, ele hi nū Galili snornu Jizosi va, neeznenu a izi. ⁵⁶ N'esilawuru be bu Meri Magidalini, nū Meri nne Jemisi nū Josefufu, nū nne rumu Zebidi.

Be liri Jizosi

(*Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42*)

⁵⁷ Nga ogbednachi, otu nye eze be kwu Josefufu, nye Arimatiya, nye sno apna Jizosi, ⁵⁸ znekwusiri Paleti, rjo a iznu Jizosi. Paleti nyernu iwu be vute a iznu Jizosi. ⁵⁹ Josefufu vuru iznu wam, whu a n'ikpe abochna marnu mma, ⁶⁰ zne lite a nū rime ilili ikne ke aka a, ke o gwuwaru nū rime rugwu. O vuru otu rugwu hna ezi kpusni ọnu-mgbo ilili wam. ⁶¹ Meri Magidalini nū Meri kiyari zi ndundu, kete ruwhnu n'ilili wam.

⁶² N'ekile a, ke bu ọbochi ke sno ọbochi ojiknenu, ele risi ariohna, nū ele Farisi

† 27:35 Agwna okwukwo kwuru: Be mernu ka ma nhne be kwuru hite n'onu nye ọwhnurninya mezu, "Be keru iwo m n'esilawuru be, gweru iwo m vu ogbanuchi." ‡ 27:45 n'esilawuru iwhnehnne: okwukwo ke mbom kwuru ige awa

isunu § 27:45 otnu-ige ke eto: okwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

gbakọru znekwnusi Pailetì, ⁶³ kaa, “Nda-ai-kwu, a chenwanyarnu nu nye nduwu wam karu nga o zi budnu, ‘Nga obochi eto whemernu, m jeehi n’enuw lizo.’ ⁶⁴ Kam kpayarù, nyee iwu ma be mesni ilili wam rikne du obochi eto, ma ele sno apna a gharu o zurnu a n’abali, kanu ele badnu nu o hiri n’enuw lizo. Aghalaghala ke ipne-aznu jaakakwo ke mbom.”

⁶⁵ Pailetì kanu be, “Anu zne, gweru ele ogwnu, be se, anu mesni ilili wam rikne kpa anu nwernu rikne o mee a.” ⁶⁶ Be zne, mesni ilili rikne, kasi ilili a akara n’olu akaworugwu, bita masi ele nse.

28

Jizosi lizoru n’enuw

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ Nga Obochi Ozukwa Inwe whemernu, nga chi noobo n’obochi mbom n’ikwezu, Meri Magidalini, nu Meri kiyari varu lekasi ilili. ² Ngangam, eli tneru enye, enine izi Nyenwe ai hiri n’oligwe hiedna, vume akaworugwu wam, daziri eli n’olu a. ³ Ruwhnu a nu lele amuma, iwo a naachna lele mkpuru-mini. ⁴ Ogwnu turu ele nse wam, be ma ririri dna n’eli lele ele nwurnu onwu.

⁵ Enine izi wam kanu ele rinya wam, “Ogwnu tu anu, m maam nu anu noopio Jizosi, nye be kpogidneru n’ogba. ⁶ O zila hna, kwnornu nu o hilem n’enuw lizo, lele kpa o kwuru. Anu va whnu hne be liru a. ⁷ Anu zne wara wara kanu ele sno apna a, nu o hilem n’enuw lizo, o belem anu osno neezne Galili, anu jowhnu a pi. Le, m bele m osno kanu anu.” ⁸ Be gweru eso, gweru izne hi n’ilili wam gbawhu, be notu ogwnu, mkpoma noso masi be n’onu k’agida. Be zne kanu ele sno apna a.

⁹ Jizosi kwnusiri be kpa be neezne n’apna, o kanu be, “M bekwulem anu.” Be bna a n’ochi lawuru, kpomu a risi eli. ¹⁰ Jizosi kanu be, “Ogwnu tuko anu, anu zne kanu rumu nda m, be zne Galili, o hne be jowhnu m.”

Otnutnu ele nse

¹¹ Kpa ele rinya wam naala, agwna ele ogwnu wam neese ilili zneru n’eli-ohna kanu ele risi ariohna kpakara nhne mernu.

¹² Ele risi ariohna nu ele okno badnu gba

iznuznu, be kwu be agida iwai. ¹³ Be kaa, “Anu kaa, ‘Ele sno apna a varu n’abali nga a neezni anyarna zurnu iznu a.’ ¹⁴ O buru nu nye neechi echi nu a, a jeeme o kweru nu ikpe mana anu, anu jabna nu mmekpehni.”

¹⁵ Ele ogwnu wam gweru iwai wam mee nhne ele risi ariohna nu ele okno badnu karu be mee. Be wheke otnutnu ka kpakara n’esilawuru ele Ju du tna.

Jizosi mernu ele sno apna a whnu a anya

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Ernu 1:6-8)

¹⁶ Ele sno apna a nri nu otu wam zne nu Galili n’olu rugwu lele kpa Jizosi kanu be.

¹⁷ Nga be whurnu a, be kpomu a risi eli, kovu agwna be nwernu mkpoma lawuru.

¹⁸ Jizosi vakwnusi be, kaa, “Be nyernu m kpakara rikne ke zi n’oligwe ma n’owa.

¹⁹ Anu zne nu kpakara owa mee ele badnu be buru ele sno apna m, nowu be mini nu rehna ke Nda, nu ke Nnwọ nu ke Enine Nso. ²⁰ Anu zni be bita kpakara nhne me nyernu anu n’iwu. N’ezi, me nu anu zi kpakara ige du okwnukokwnu.”

Izi ọma lele kpa Makị gbarụ a n'okwukwo

Nhne gbasiri okwukwo ka

Izi ọma lele kpa Makị gbarụ a n'okwukwo jiri mkpuru ọka ka panizo, “Opanizo izi ọma Jizọsi Karaịsi, Nnwọ Chiokike.” Makị gesiri nụ Jizọsi bụ badnụ ke nọornu ọnu ndu-ẹhni nụ nye nwernu rikne. Iknerema a whuyaru iwhe nụ nhne o znirni, nụ rikne megidne renwu ojo, nụ rikne ọ gbarunu ele badnụ mmehie. Jizọsi kwuru ẹhni a Nnwọ ke Badnụ, nye varu o gweru budnu a nyee ma ọ dọhia ele badnụ hite nụ mmehie be.

Makị gbarụ nhne Jizọsi mernu karu ikwu-ọnu o kwuru nụ nhne o znirni. Ọ gbarụ nhne matị gbasiri Jōni Nye Wụ Mini, ọwuwu mini a, nụ ọrnurna Jizọsi. O znernu nụ ruwhnu kwu nhne gbasiri ele sno apna Jizọsi nụ ele irno a. N'ipne-aznụ okwukwo a, o kwuru gbasiri ọnu Jizọsi nụ olizọ n'ẹnwu a.

Nhne zi n'okwukwo ka

Opanizo izi ọma (1:1-13)

Ọnu Jizọsi nụ rime Galili (1:14--9:50)

Jizọsi znirni nhne rnu ọnu ndu-ẹhni nụ Judiya (10:1-52)

Hite nụ Galili du Jeruselem (11:1--15:47)

Olizọ n'ẹnwu Jizọsi (16:1-8)

Jizọsi gesiri ẹhni a, mekwọ lahna oligwe (16:9-20)

Nye gbarụ okwukwo ka: Makị

Risi nhne o kwno gba a: O gesi nụ Jizọsi bụ Nnwọ Chiokike, hite nụ ọnu ndu-ẹhni a.

Ikwu-ọnu Jōni

Nye Wụ Mini

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jōn 1:19-28)

¹ Opanizo izi ọma Jizọsi Karaịsi, Nnwọ Chiokike. ² Lele kpa Azaya nye ọwhurninya gbarụ a n'okwukwo, Chiokike karu,

“Bno nsni, le, m neezizne nye izi m nụ ruwhnu i,

nye jeemekwata apna i.

³ Akpiri otu badnụ nọokpo okwo n'eli-ikpa, naakaa,

‘Anụ mekwata apna Nyenwe ai,

anụ mee ma apna a snirni asni.’ ”

⁴ Jōni Nye Wụ Mini bụ nye wam whuyaru iwhe n'eli-ikpa nọokpo okwo naakaa ele badnụ tuhna mkpoma ma be wụ be mini, ma Chiokike gbarunu be mmehie.

⁵ Kpakara ele zi nụ mgbu Judiya nụ eli Jeruselem whokwnusiri a. Ọ wụ be mini n'Osimini Jodani, be nookwuhia mmehie be.

⁶ Jōni wogwu iwo rijni akpukpo anohia be kwu kameli. Ajni ọ snu n'ikwnu bụ akpukpo anohia. Wiri a bụ igwurube nụ mọno ebeka ohia. ⁷ Ọ nọokpo okwo naakaa, “Nye kakwo m rikne vawa n'aznụ m, nye me kwesile o whudnahie eli toma eriri okoro-ochi a lawuru. ⁸ M ji m mini wụ anụ mini, kovu nụ nye wam jeeji Enine Nso nọowu anụ mini.”

Ọwuwu mini Jizọsi

nụ ọrnurna a

(Mat 3:13--4:11; Luk 3:21,22; 4:1-13)

⁹ N'ige wam, Jizọsi hiri nụ Nazareti ke zi n'eli Galili va, Jōni wụ a mini nụ rime Osimini Jodani. ¹⁰ Ngangam Jizọsi hiri nụ mini nọowhuya, ọ whnurnu oligwe hne o kpumernu, ọ whnụ Enine Nso hne o neewhekwasia a lele nduru. ¹¹ Otu akpiri hiri n'oligwe kaa, “Ji bụ Nnwọ m me whnurnu n'anya, nhne i masiri m.”

¹² Ngangam Enine Nso wam duru a bna eli-ikpa. ¹³ Ọ zi n'eli-ikpa nri obochi ọno. Ekwensu naarna a ọrnurna, ya nụ rumu anohia zi. Kovu nụ ele enine izi neeznenu a izi.

Jizọsi sukwuru ele

noogbu aznụ

(Mat 4:12-22; Luk 4:14,15; 5:1-11)

¹⁴ Nga be yisiri Jōni n'ikelu, Jizọsi znernu Galili neezni izi ọma Chiokike gweyaru.

¹⁵ Ọ naakaa, “Ige zulem, eli-eze Chiokike zi ndundu, anụ tuhna mkpoma kweru izi ọma.”

¹⁶ Nga o znernu nụ ngeri Osimini Galili, ọ whnụ Saimoni nụ Anduru nwene a rukna hne be zi nọowu igbo nụ rime osimini, kwnornu nụ be bụ ele noogbu aznụ.

¹⁷ Jizọsi kanu be, “Anụ va sno m n'aznụ, m jeeme anụ buru ele jookwnuhia ele badnụ lele kpa anụ noogbu aznụ.” ¹⁸ Ngangam be sigbasi igbo be, sno a.

19 O zne nụ ruwhnu matị, ọ whnụ Jemisi nnwọ Zebidi nụ Jōni nwere a rukna zị n'ogbo berere, neemekwata igbo be. 20 O sukwu be, ngangam be gharu Zebidi nda be n'ogbo, ya nụ ele be gnornu ọnu, snornu a.

*Jizọsi chihalaru
renwu ojo
(Luk 4:31-37)*

21 Be nụ Jizọsi zne n'eli-ohna Kapanom bna n'oro ogbako ele Ju n'Obochi Ozukwa Inwe neezni nhne. 22 Nhne o neezni duru be ọni, kwnornu nụ o znirni nhne lele nye nwernu rikne, ọ buo lele ele zni iwu ele Ju.

23 Otu nwerukna renwu ojo nwugwu bnanyarnu nụ rime ọro ogbako be, siwama, 24 "Kini bu nhne ai nū ji nwekogwu, Jizọsi nye Nazareti? I varu ma i gbumekwo ai? M maam nye i bu, i bu nye nsọ ke Chiokike."

25 Jizọsi bigboru a, kaa, "Kpusnime onu i, hi nū rime a whuya."

26 Renwu ojo wam dosiri a rikne. O gweru okne nkoli si okokoba, hi nū rime a whuya. 27 O duru kpakara be ọni ke mernu be bete neesikwarita ọni be, "Ka bu kini? O bu o zni nhne ikne sa? O nwernu rikne ke o ji notunu renwu ojo oka, be bnotenu a nsni."

28 Be tnsi onutnu a nū kpakara eli Galili.

*Jizọsi gworu ele nriria
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)*

29 Nga Jizọsi hiri n'oro ogbako ele Ju wam whuya, ya nū Jemisi nū Jōni, be bna n'oro Saimoni nū Anduru. 30 Ige wam nne nnwerne Saimoni dnanyi naaria ọni orne bekwnu, ngangam be kanu Jizọsi nhne gbasiri nwerinya wam. 31 O znekwnusi a, jiri a n'aka, dolizo a olu. Ngangam ọni orne bekwnu wam sigbasi a, o bete neeznenu be izi.

32 N'ogbednachi, nga ọnam dnarnu, be kwuyanu Jizọsi kpakara ele nriria, nū ele renwu ojo nwugwu. 33 Kpakara ele zị n'eli wam gbakoru n'onu-mgbo neelekiri. 34 O gworu agida ele nriria zị ọdo n'odo, ọ chimarnu agida renwu ojo. O kwéle renwu ojo kwu oka, kwnornu nū be magwu nye ọ bu.

*Jizọsi znirni izi oma
nū Galili
(Luk 4:42-44)*

35 N'onu osisi, nga chi yobochnage, o lizo zne hne koru owu, neekpe okpukpe. 36 Saimoni nū ele ya nū be zị noopio a. 37 Nga be pioharu a, be kanu a, "Kpakara ele badnu noopio i."

38 Kovu Jizọsi kanu be, "A jeezne n'eli ele ke berere ma m zni m be izi oma, kwnornu ka bu nhne me kwnornu va."

39 O zne nū rime kpakara ọro ogbako ele Ju zị nū kpakara Galili neezni izi oma, chihala masi renwu ojo.

*Jizọsi gworu nye nchnichna
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)*

40 Otu nye naaria nchnichna vakwnusiri a, riasno a, gbunu a mperne ọchi, kaa, "O buru nū i pioru, i nwernu rikne mee m ziri richna."

41 Jizọsi donu a obirizi, dosnima aka a, kpatu a, kaa, "M pioru m, ziri richna." 42 Ngangam be gworu a nchnichna wam, ọ ziri richna.

43 Jizọsi doru a aka nū nsni k'agida chihala a. 44 O kanu a, "O za nye obula i kanu, kovu la, gweru ọni i gesi nye okwa ariohna, gweru masi nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa ariohna ma ọ buru nhne akebe nyee be nū i zị richna." 45 Kovu ọ whogaru bete notnunu ele badnu, neewheke oka wam, ke kpaharu nū Jizọsi nwema rikne berere ọ bna nū rime eli-ohna hne ele badnu jowhnu a, kovu o znernu hne koru owu, ele badnu neehi penupe obula naavakwnusi a.

2

*Jizọsi gworu nye ọni a
donwurnu odonwu
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)*

1 Nga Jizọsi lahnarnu n'eli Kapanom, kpa obochi ele nū ele whemernu, agida ele badnu nurnu nū ọ zị n'oro. 2 Agida ele badnu varu jipiya kpa ọ zima oghere zị, ma n'onu-mgbo. O zị masi nookwunu be ikwu-onu Chiokike. 3 Be vakwnusi a, vuyanu a otu nye ngeri ọni a donwurnu odonwu, badnu eno vu a. 4 Nga be nwéle rikne du a ọni kwnornu nū agida ele badnu wam, be koma olu ọro hne ọ zị. Nga be dokamarnu a, be vudna okpata ke nye ngeri ọni a wam donwurnu odonwu danyi. 5 Nga Jizọsi whurnu okwnata ovu be, ọ kanu nye wam

ngeri ẹhni a nwurnu ọnwu, “Nnwọ m, be gbarunam jı kpakara mmehie i.”

⁶ Kọvu nı agwna ele zni iwu ele Ju dazı ẹli pıi, zı neesikwa nı mkpọma be, ⁷ “Kini mernu nwerukna ka jiri kwu ọka kpa? O kwululem Chiokike. Ndaa nye nwernu rikne ọ gbarı mmehie hne ọ bıo Chiokike kpọi?”

⁸ Ngangam, Jizọsi mahıaru nı rime enine a nı be zı naarı ọka wam nı rime mkpọma be, ọ sıkwa be, “Kini kpahıaru anı naarı ọriri ka nı mkpọma anı? ⁹ Ndaa ke zı ewheke, ọ kanı nye ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, ‘Be gbarunam jı kpakara mmehie i,’ mọbu ọ kaa, ‘Lizọ, chiri etere i, zne izne.’ ¹⁰ M pıoru m anı mahıa nı Nnwọ ke Badnı nwernu rikne n’owa ọ gbarı mmehie.” Jizọsi kanı nye wam ngeri ẹhni a dọnwurnu ọdonwu, ¹¹ “M ka m ji, lizọ, chiri etere i, la ọro i.”

¹² Ngangam, o lizọ, chiri etere a, whọga nı ruwhnu kpakara be, o du kpakara be ẹhni, be znarnı Chiokike, naakaa, “A whnılele nhne nı kpa.”

Jizọsi sukwuru Livai (Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jizọsi whọga kwno berere nı ngeri Osimini Galili, agıda ele badnı vakwnusiri a. O bete neezni be nhne. ¹⁴ Nga o neewhe, ọ whnı Livai nnwọ Alıfayosi, hne ọ dazı n’oro ntı. Ọ kanı a, “Sno m.” O lizọ snornu a.

¹⁵ Ọ dı nga Jizọsi dazı neeri wiri n’oro Livai, agıda ele ọna ntı nı ele mmehie snornu Jizọsi nı ele sno apna a neeri wiri. Ige wam, ele sno a zı agıda. ¹⁶ Nga ele zni iwu ele Ju ele bı ele Farisi whnurnu nı ele mmehie nı ele ọna ntı sno a neeri wiri, be sıkwa ele sno apna a, “Kini mernu o noosno ele ọna ntı nı ele mmehie neeri wiri?”

¹⁷ Nga Jizọsi nurnu a, ọ kanı be, “Mkpa dibıa zıko naakpa ele ẹhni bıru ọma, okwolem ele nrıria. M vage m o sukwu ele ọma, okwolem ele mmehie.”

Ajji gbasiri ovu ọnu (Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Ọ dı nga ele sno Joni nı ele Farisi noovu ọnu, agwna ele badnı vakwnusi Jizọsi sıkwa a, “Kini mernu ele sno Joni nı ele sno ele Farisi noovu ọnu, kọvu ele sno apna i zı noovu ọnu.”

¹⁹ Jizọsi sarı be, “Ele varı hne be nọolu nnwerne ikne be joovu ọnu hne nyerukna wam nọolu nnwerne ikne nı be zı? Kpakara ige ke be nı nye nọolu nnwerne ikne zı, be jıovu ọnu. ²⁰ Kọvu ọbochi vawa nga be jaanahoru be nye nọolu nnwerne ikne. Ọbochi wam be joovu ọnu.

²¹ “Ọ zı nye jeegweru mkpekele ikpe ikne dnısnı n’iwo ọknani. O mene kpam, iwo ke ikne jıodokahala nhne n’ẹhni ke ọknani. Ọ jıodoka ke kakwo agıda. ²² Ọ zı ması nye jeegweru manya ikne gbası n’olori akpukpo ọknani. O mene kpam, manya wam jaagbawama, manya nı olori akpukpo whume etekne. Kọvu be gbası manya ikne n’olori akpukpo ikne.”

Ajji gbasiri *Ọbochi Ozukwa Inwe* (Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Ọ dı n’otu Ọbochi Ozukwa Inwe, Jizọsi nı ele sno apna a naagawhe n’esilawuru ẹkwu ikpa. Ele sno apna a bete ọ ghọ ikpa kpa be znezne. ²⁴ Ele Farisi kanı a, “Le, kini mernu be neeme nhne kwesile o mee n’Ọbochi Ozukwa Inwe?”

²⁵ Jizọsi sarı be, “Anı gwnına nhne Devidi mernu nga ọ zı nı mmekpehni, nga wiri gwnurnu a, ya nı ele snogwu a? ²⁶ O bnaznenu n’oro nsọ Chiokike, nga Abıata bı nye risi arıohna, o ri brıdi be bıtaru nı ruwhnu Chiokike ke kwesile n’iwu o ri, okwolem ele ọkwa arıohna bı ele kwesiri n’iwu o ri a, o nyee ması ele nı ya snogwu.”

²⁷ Ọ kanı be, “Chiokike mernu Ọbochi Ozukwa Inwe kwnornu badnı, be mene badnı kwnornu Ọbochi Ozukwa Inwe. ²⁸ Ọ nhne kpahıaru Nnwọ ke Badnı jiri bıru ması Nyenwe Ọbochi Ozukwa Inwe.”

3

Nyerukna aka *dọnwurnu ọdonwu* (Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jizọsi bna kwno berere n’oro ọgbako ele Ju, otu nwerukna aka dọnwurnu ọdonwu zı pıi. ² Ele Farisi zı neese a, ma ọ jıogwo a n’Ọbochi Ozukwa Inwe, ma be bno a nhne. ³ Ọ kanı nyerukna wam aka a dọnwurnu ọdonwu, “Lizọ, gwuzoru nı ruwhnu kpakara ele badnı.” ⁴ Ọ sıkwa be,

“O b̄uru ọma n'iwu o mee nhne ọma, m̄obu o mee nhne b̄uo ọma n'Obochi Ozukwa Inwe? O zn̄ohia b̄udnu m̄obu o gbu ogbu?”

K̄ovu be nyasimernu bidim. ⁵ Nga o lekparu anya ngaramanga o we ẹhni, o nwe ovu ojo kwnornu nu mkpoma ojo be. O kanu nyerukna wam, “D̄osnima aka i.” O d̄osnima aka a, aka a b̄uru ọma lele kpa o zi nu mbom. ⁶ Ele Farisi whoga, ngangam be nu ele dagwunu Er̄odu zne gbagidne a iznuznu, kpa be joogbu a.

Agida ele badnu snornu Jizosi

⁷ Jizosi nu ele sno apna a whogaru zne ngeri Osimini Galili. Agida ele badnu hi n'eli Galili snornu a, ma ele hi nu Judiya, ⁸ ma ele hi n'eli Jeruselem, nu eli Idumiya, ma n'obosi ẹnam ke Osimini Jodani nu gburugburu Taya nu Saıdoni, vakwnusiri Jizosi nga be nuru kpakara nhne o mernu. ⁹ O kanu ele sno apna a be mee kpa otu ogbo matı jaaziri a ndundu kwnornu agida ele badnu wam, o zi be kpagbu a. ¹⁰ Ige wam, Jizosi gworu agida ele nr̄iria, ke kpaharu agida ele nr̄iria ojo zi odo n'odo n̄ookpu n'ehni a ma be kpatu a aka. ¹¹ Nga obula ele renwu ojo whuru a, be dna n'eli nu ruwhnu a, siwama, kaa, “Jiwa bu Nnw̄o Chiokike.”

¹² Jizosi do be aka nu nsı be meko ele badnu mahia nye o bu.

Jizosi horuru nri nu badnu lawuru ele izi (Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Jizosi pnezne n'olu rugwu, sukwu ele o pioru. Be znekwnusi a. ¹⁴ O horu ele rukna nri nu ẹbo ma ya nu be daziri, kwu be ele izi, ma o zihala be zne kp̄o okwo izi ọma, ¹⁵ o nyernu be rikne o chihala renwu ojo.

¹⁶ Ka bu nri nu badnu lawuru wam o horuru, Saımoni, nye Jizosi jiri rewhna Pita, ¹⁷ nu Jemisi nnw̄o Zebidi, nu Joni nwene Jemisi, o ji kwno be rewhna Banajisi, ke bu rumu egbe oligwe, ¹⁸ nu Anduru, nu Filipu, nu Batolomi, nu Matiyu, nu Tomosi, nu Jemisi nnw̄o Alifayosi, nu Tadiyosi nu Saımoni nye zi n'esilawuru ele noonwu bekwnu nu mkpoma, ¹⁹ nu Judasi Isikarioti, nye reru a.

Jizosi nu Belizibolu

(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Jizosi bna n'otu oro, agida ele badnu jipiya kwno berere, ke kpayaru o nwee oghere ri wiri. ²¹ Nga rumu nne a nuru a, be whoga ma be nwugwu a, kwnornu nu be karu, “Mkpoma a zule ozu.”

²² Agwna ele zni iwu ele Ju hiri nu Jeruselem va, kaa, “O nwernu Belizibolu, o ji rikne nye risi renwu ojo naachihala renwu ojo.”

²³ Jizosi sukwukota be, tnu be elulu zi odo n'odo, “Setani o jaachihalali Setani?” ²⁴ O b̄uru nu eli-eze kewama megidne ẹhni a, eli-eze wam joo gwuzoli. ²⁵ O b̄uru masi nu ezi-nu-oro kewama megidne ẹhni a, ezi-nu-oro wam joo gwuzoli. ²⁶ O b̄uru masi nu Setani lizoru megidne ẹhni a, kewama, o joo gwuzoli, enwu a valen.

²⁷ “O za nye jaabnali n'oro nye dikne, naahoru a kpakara nhne a, o b̄uru nu o bele osno kne dikne wam eriri. Ige wam o jeenwe rikne naahoru a nhne zi n'oro a.

²⁸ “Owe! M naakanu anu ezi oka, Chiokike jaagbarunu rumu badnu kpakara aruru-eli be ruru nu oka ojo be nookwu, ²⁹ Kovu nye obula ke kwuru kwugidne Enine Nso jeenwe ogbarunu tim tom. Kwnornu nu nye wam rulam aruru-eli nwee ogbarunu okwnukokwnu.” ³⁰ Jizosi kwuru ka kwnornu nu be naakaa nu o nwernu renwu ojo.

Nne Jizosi nu rumu nne a

(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Nne Jizosi nu rumu nne a varu, be gwuzoru n'ederezi, ziznenu a izi, noosukwu a. ³² Agida ele badnu wam zi a gburugburu kanu a, “Le, nne i nu rumu nne i zi n'ederezi noopio i.”

³³ Jizosi sikwaru be, “Nyele bu nne m nu rumu nne m?” ³⁴ O lehnata anya ele dazi a gburugburu, kanu be, “Anu le nne m nu rumu nne m. ³⁵ Nye obula ke neeme nhne Chiokike noopio, nye wam bu nwene m rukna nu nwene m rinya nu nne m.”

4

*Elulu nye ogha mkpuru
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-6)*

¹ Jizọsi panizo neezni kwno nhne nū ngeri osimini. Agida ele badnū jihiaru hne o zi, ke kpayaru o bnazne n'ogbo, daziri eli. Kpakara igbudu badnū wam gwuzoru nū mkpomkpo eli. ² O ji elulu neezni be agida nhne zi odo n'odo. Nū nhne o neezni, o kaa,

³ “Anū bnote nsni, otu nye ernalu ekwu znernu agha mkpuru. ⁴ O du nga o naagha mkpuru, agwna mkpuru dnarnū nū ngeri apna. Rumu onunu tuturu be ta. ⁵ Agwna mkpuru dnarnū n'eli rugwu hne be nwée agida rizna, ngangam mkpuru wam fuhjaru, kwnornu nū be nwée agida rizna. ⁶ Kovu nga ehnam wasiri, be chnanwu, kwnornu nū be nwée egwnugwu. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnū n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohia, kpagbu a, o minyage mkpuru. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnū n'eli buru oma, fuhia, nooso, naaba, mihia nri mkpuru eto, berere nri isunu, berere otu riwhu.”

⁹ O kanu be, “Nye nwernu nsni o ji o nū nhne, o nurnu.”

Nhne o kwno tnu elulu
(Mat 13:10-17; Luk 8:9,10)

¹⁰ Nga Jizọsi nū ele sno apna a nri nū badnū lawuru wam zi, nū agwna ele berere, be sikwaru a nhne gbasiri agida elulu. ¹¹ O kanu be, “Be mernu anu mahia nhne tugwaru otugwa ke eli-eze Chiokike, kovu ele zi n'ederezi, be naakanu be kpakara nhne n'elulu, ¹² ma

‘Be neele anya kpoi, gharu o whnu,
nonu nū nsni, gharu o ghohia,
o zi be tuhmasna mkpoma hne Chiokike zi,
nwehia ogbaru.’”

Risi elulu nye
ogha mkpuru wam

(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Jizọsi sika be, “Anū ghohiage elulu ka? Ndaa kpa anu jeeji ghohia kpakara elulu? ¹⁴ Nye ernalu ekwu naagha mkpuru ghasiri ikwu-onu Chiokike. ¹⁵ Mkpuru ele ke dnarnū nū ngeri apna nū lele ele ke nurnu ikwu-onu wam, kovu nga be nurnu a, ngangam Ekwensu varu gweme oka wam nū mkpoma. ¹⁶ Mkpuru ke be ghasiri nū hne rugwu zi nū lele ele ke nurnu ikwu-onu wam, ngangam be gweru snarnima gweru a. ¹⁷ Kovu nū be nwée egwnugwu, be dazi ige mati, omekwo, nga mmekpehni

mobu awnūwhnu varu kwnornu nū ikwu-onu wam, ngangam be dnahala aznu. ¹⁸ Mkpuru ke be ghasiri n'esilawuru igwnu nū lele ele ke nurnu ikwu-onu wam, ¹⁹ kovu mmekpehni ke owa ka, nū aghigho o whnu ekwnu n'anya, nū nkoli ke nhne berere, bnanyarnu, kpagbu ikwu-onu wam. O ghohi nhne mina mkpuru. ²⁰ Mkpuru ke be ghasiri n'eli buru oma nū lele ele ke nurnu ikwu-onu wam, be narnu a, o mipiya nri mkpuru eto, berere nri isunu, berere otu riwhu.”

Elulu tonji n'olu ikpechi
(Luk 8:16-18)

²¹ Jizọsi kanu be, “Anū neegweya tonji bita a nū mkpururu nkita, mobu nū mkpururu okpata? O buo n'olu nhne be bita tonji? ²² Kwnornu nū o za nhne be bigwaru abigwa, ke be jeeje o whuya iwhne, be jookpume kpakara nhne be kpusniri okpusni. ²³ O buru nū nye nwernu nsni o ji o nū nhne, o nurnu.”

²⁴ O kanu be, “Anū bnote nsni nkari nkari nhne anu nonu. Nhne anu jiri tunu nye berere bu nhne be jeeji tunu anu, be jeenye anu karukwo. ²⁵ Nye nwernu nhne bu nye be jeenye, nye nwée, be jaanahoru a, o bubedi ke o nwernu.”

Elulu mkpuru nooso oso

²⁶ Jizọsi kaa, “Eli-eze Chiokike nū lele nga badnū kpasiri mkpuru n'eli. ²⁷ O zni anyarna n'abali tnenya n'iwhnehnie, mkpuru wam fuhia, nooso, nye wam maa kpa o ji neeme kpa. ²⁸ Eli nū nsunu a neeme isisi nooso, naamihia mkpuru, ke mbom, o fuhia, omekwo igwugwere, omekwo ikpa karu aka ke hi n'igwugwere. ²⁹ Kovu nga ikpa wam karu, ngangam, o gweru ama bete o gbu ikpa kwnornu n'ige o gwe nhne n'ekwu dulam.”

Mkpuru mositadi
(Mat 13:31,32,34; Luk 13:18,19)

³⁰ Jizọsi kaa, “A jeeji kini gbu esni eli-eze Chiokike? Mobu ndaa kpa a jeeji notnu elulu a? ³¹ O nū lele mkpuru isisi be kwu mositadi, ke, nga be kpasiri a n'eli, o bu mkpuru isisi zi mati kakwo kpakara mkpuru n'owa. ³² Kovu nga be kpasiri a, o sohia buru nhne kakwo kpakara nhne be

kpasiri n'eli, wahia agida nkala hna ezi, ke mernu onunu nonnu alikwu nu mkpururu idno a."

³³ Jizosi jiri agida elulu nu kpa nookwunu be ikwu-onu Chiokike, lele kpa be jounuli. ³⁴ O kwugene be ikwu-onu hne o jile elulu. Kovu nga ya nu ele sno apna a kpoi daziri, o kowanu be risi kpakara elulu ka.

Jizosi bigboru ruwhere osimini

(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ O duru n'ogbednachi, o kanu ele sno apna a, "Ngwa ma a whe aka osimini kiyari." ³⁶ Nga be whogaru n'igbudu badnu wam, be bnakwnusi Jizosi n'ogbo ke o zi, be nu ya snornu. Ogbo ele ke berere sno be. ³⁷ Okne abaka-mini lizo, mini nonowubna nu rime ogbo wam, ke kpahiaru mini jihia n'ogbo wam. ³⁸ Kovu nu Jizosi zi n'aznu ogbo neezni anyarna n'olu nhne oche-risi. Be kpatnenya a, kanu a, "Nye-zni-nhne, o gbasila i nu a noowhu sa?"

³⁹ O tnenya, bigbo ruwhere, kanu okne osimini, "Udno! Daziri bii." Ruwhere whebiri, ohna dna bii. ⁴⁰ Jizosi kanu be, "Kini mernu anu notu ogwnu? O bu nu anu nwée okwnata mkpoma sa?"

⁴¹ Be turu ogwnu k'agida, be nesikwarita ehni be, "Nye ka bu nyele? Ke ruwhere nu okne osimini noobnotenu nsni?"

5

Jizosi gworu nye renwu ojo nwugwu

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jizosi nu ele sno apna a vadu ngeri Osimini Galili kiyari, n'eli ele Gerasa. ² Nga o hiri n'ogbo whuya, otu nyerukna renwu ojo nwugwu hiri nu hne be li iznu kwnusi a. ³ O wu nu hne be li iznu, o zima nye nwernu rikne tu a ijigba, ⁴ kwnornu nu be tusilam a ijigba nu nhne ikelu agida ige, o gbajikwo ijigba, lijikwo nhne ikelu be tugwu a. O zima nye nwernu rikne mee anya dno a. ⁵ Ige obula, abali nu iwhnehnie o zi nu hne be li iznu ma n'olu rugwu, neesi okokoba, gweru akaworugwu buko nodowa ehni a ehni.

⁶ Kovu nga o whurnu Jizosi nu hne zi ikere, o gba eso, kponu a risi eli. ⁷ O gweru

okne nkoli si okokoba, naakaa, "Kini bu nhne me nu ji nwekogwu, Jizosi Nnwọ ke Chiokike Kakwo Nhne Dum Olu?" ⁸ Ka bu kwnornu nu Jizosi kannu a, "Hi nu rime a whuya, ji renwu ojo."

⁹ Jizosi sikwa a, "Kini bu rewhna i?"

O kaa, "Rewhna m bu Lijoni, kwnornu nu a zi agida." ¹⁰ O riasnosi Jizosi rikne o chihala be n'eli wam.

¹¹ Kovu agida ezni zi piam naata wiri nu ngeri rugwu zi ndundu. ¹² Kpakara renwu ojo wam riasno Jizosi, kaa, "Zizne ai nu rime ezni ma a bna nu rime be." ¹³ Jizosi kweru be, kpakara renwu ojo wam whuyaru zne bna nu rime ezni wam, kpakara rumu anohia wam, ke duru pokwu lawuru, gbadnarnu nu ngwulangwu ngeri mini, rinwu nu rime mini.

¹⁴ Ele nooznu be gbawhuru, tnu si a n'eli-ohna ma nu rime ekwu. Be va whnu nhne mernu. ¹⁵ Be vakwnusi Jizosi, whnu nye wam agida renwu ojo nwugwu nu mbom, hne o dazi eli, woru iwo, mkpoma a zumasiri ozu, be tu ogwnu. ¹⁶ Ele whurnu a tnrnu nhne mernu nye wam renwu ojo nwugwu nu odokwnu ezni wam.

¹⁷ Be bete ariasno Jizosi o whoga nu ngeri eli be.

¹⁸ Nga o naabna nu rime ogbo, nye wam renwu ojo nwugwu nu mbom riasno a ma o snornu a la.

¹⁹ Jizosi kwéle. Kovu o kanu a "La n'oro i, lakwnusi ele ke i, tnu sinu be kpakara nhne Nyenwe ai mennu, nu kpa o donnu i obirizi."

²⁰ Nwerukna wam la, panizo notnu nu rime Dekapolisi nhne Jizosi mennu a, o duru kpakara ele badnu ehni.

Nnwọ rinya mati nu

nwerinya ntụ onnarna

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Nga Jizosi lahnarnu aznu bna n'ogbo du nu aznu osimini kiyari, agida ele badnu jihiaru nu hne o zi. O daziri nu ngeri osimini. ²² Otu nu rime ele risi oro ogbako ele Ju, nye rewhna a bu Jariosi, varu, nga o whurnu Jizosi, o dna n'eli n'ochi a, ²³ riasno a, kaa, "Nnwọ m rinya mati zi n'onu enwu, va soso tukwasi a aka i lawuru ma i dokia a, o ziri budnu."

²⁴ Jizọsi snornu a zne. Agịda badnu snornu a naakpagbu a.

²⁵ Otu nyerinya ke naaria ntu ovrnarna nri nu awha lawuru sno nu igbudu ele badnu wam, ²⁶ ke whuru agida awnuruwahu n'aka agida ele dibia, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu, kovu o bna mbnarna obula, o joru bujo ke agida. ²⁷ Nga o nuru nhne gbasiri Jizosi, o va n'azu a n'igbudu badnu wam, kpatu iwo a aka, ²⁸ kwnornu nu o karu, "O buru me kpatu iwo a aka kpoi, o jeeme ehni buru m oma."

²⁹ Ngangam ovrnarna a gbabiri, o metu a n'ehni nu be gwolam a nrira ojo wam. ³⁰ Ngangam Jizosi mahiaru nu rikne hilem n'ehni a whoga. O tuhna n'igbudu badnu wam sikwa, "Nyele kpaturu iwo m aka?"

³¹ Ele sno apna a kanu a, "I whuru igbudu badnu naadnagidne i, i naakaa, 'Nyele kpaturu m aka?'"

³² O le anya gburugburu ma o jowhu nye ke mernu nhne ka. ³³ Nwerinya wam, kpa o mahiaru nhne mernu a, o yahna n'ogwnu naama a ririri, dna n'eli n'ochi a, kowanu a kpakara ezi oka zi a. ³⁴ Jizosi kanu a, "Nwọ m rinya, okwnata mkpoma i zochialam ji, la nu udno, nrira i la."

³⁵ Nga Jizosi kpu oka n'onu, ele hi n'oro nye risi oro ogbako ele Ju wam va, naakaa, "Nwọ i rinya nwunam. Ndaa ke i naakpaknata Nye-zni-nhne ehni?"

³⁶ Jizosi bnoge nsni nu nhne be nookwu, o kanu nye risi oro ogbako ele Ju wam, "I tuko ogwnu, kweru kpoi." ³⁷ O kwéle nye obula snornu a zne, okwolem Pita, nu Jemisi nu Joni nwene Jemisi. ³⁸ Nga be vaduru n'oro nye risi oro ogbako ele Ju wam, o whuru mkpakpo, nu agida ele naakwna ekwna, neesi okokoba. ³⁹ Nga o bnazernu, o sikwa be "Ndaa nhne anu naakpakponu, naakwna? Nwọ rinya ka nwuna onwu, kovu o zi n'anyarna."

⁴⁰ Be mu a rumu. Nga o chihalaru kpakara be, o kwuru nda watakiri wam nu nne a nu ele nu ya sno bna nu hne watakiri wam dnanyi. ⁴¹ O nwugwuru watakiri wam n'aka, kanu a, "Talita kumi," ke bu, "Nwọ rinya mati, m ka m ji, lizo."

⁴² Ngangam, nwọ rinya mati wam lizo, neezne izne (o gbaru nri nu awha lawuru).

O duru be ehni k'agida. ⁴³ Jizosi do be aka nu nsni o ziko nye mahia nhne mernu. O kaa masi be nyee a nhne o ri.

6

Be juru Jizosi nu Nazareti (Mat 13:53-58; Luk 4:15-30)

¹ Jizosi hi hnam whoga, va n'eli a, ele sno apna a snornu a. ² O du n'Obochi Ozukwa Inwe, o panizo o zni nhne n'oro ogbako ele Ju. Nga be nuru nhne o neezni, o duru be ehni, be neesikwa, "Ndaa hne nwerukna ka nwehjaru kpakara nhne ka? Kini bu akoniche ke be nyernu a. Ndaa kpa o ji noru kpakara eru ndu-ehni ka? ³ Ka o buo nye okwa-nka wam, nnwo Meri, nu nwene Jemisi nu Josefu, nu Judasi, nu Saimoni? O buo rumu nne a rinya zi n'esilawuru ai hna?" Be we ovu ehni megidne a.

⁴ Jizosi kanu be, "Okwolem nu eli ke a nu ezi-nu-oro a, ma nu esilawuru ele ke a, bu hne nye owhurninya nwée osobisinu."

⁵ O rnulige eru ndu-ehni n'eli ki, okwolem nu o bikwasiri ele nrira ele nu ele aka, me ehni siri be rikne. ⁶ Okwe ekwe be duru a ehni.

Jizosi zihalaru ele izi a nri nu ebo

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-5)

Jizosi zne nu rime eli-ohna zi ichne ichne zi be ndundu, neezni nhne. ⁷ O sukwu ele izi nri nu ebo wam, panizo neezihala be ebo ebo, nyee masi be rikne nu hne renwu ojo zi. ⁸ O nyee be iwu be jiko nhne obula n'izne be, okwolem mkpara, be jiko nhne oriri, mobu rekpa, mobu iwai nu rekpa iwo be. ⁹ O karu be woru okoro-ochi, be woko iwo lawuru. ¹⁰ O kanu be, "Anu dazigidne n'oro obula anu jaabna, tem anu whoga n'eli wam. ¹¹ Hne obula be nabnanyana anu mobu bone nsni n'ikwu-onu anu, anu jowhoga pii, lisnama rizna ke zi n'ochi anu, ma o buru nhne akebne megidne be."

¹² Be whoga nookwunu ele badnu ikwu-onu Chiokike, be tuhna mkpoma. ¹³ Be chihalaru agida renwu ojo, tesi masi agida ele naaria aria mono, me ehni siri be rikne.

Enwu Joni Nye Wu Mini (Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

14 Eze Erođu nurnu a, kwnornu nu rewhna Jizosi wholam iwhe. Agwna badnu naakaa nu Joni Nye Wu Mini hilem n'enwu lizo, o bu nhne mernu kpakara rikne ka ji noornu ernu ndu-ehni nu rime a. 15 Ele berere karu, "O bu Elaija."

Ele berere kaa, "O bu nye owhnurninya, lele otu nu rime ele owhnurninya gbaka."

16 Kovu Erođu nurnu a, o kaa, "O bu Joni Nye Wu Mini, nye me biri risi, o lizolam."

17 Erođu karu nu mbom be nwudne Joni, kne a eriri n'oro ikelu kwnornu nu Erodi-asi nnwerne Filipu nwene a, nye o luru. 18 Joni kannu Erođu, "O buo oma n'iwu olu nnwerne nwene i."

19 Erodi-asi beteru o vunu Joni irno nu mkpoma, o pioru o gbu a, kovu nu o nwée rikne, 20 kwnornu nu Erođu turu ogwnu Joni. O mahiaru nu o bu nye mee mma nu nye zi nsó, o bikwata a nkari. Ige obula o nurnu ikwu-onu a, oriri jihia mkpoma, kovu nu o ji snarnima nurnu ikwu-onu a.

21 N'ipne-aznu, oghere whuyanu Erodi-asi. Erođu siri wiri o chenwanya omumu a. O sukwu ele nu ya sno neechi, nu ele risi ogwnu nu ele risi eli Galili. 22 Nga nnwo rinya Erodi-asi bnanyarnu tne eri soru Erođu nu ele nu ya zi n'onu k'agida, eze kanu woknornokno wam, "Rio m nhne obula masiri i, m jeenye i." 23 O kweru a mkwna kwesi a rikne, kaa, "Nhne obula i rioru m, m jeenye i, o bubedi o keme eli-eze m ebo."

24 O whoga sikwa nne a, "Kini bu nhne me joorio?"

O kanu a, "Risi Joni Nye Wu Mini."

25 Nnwó rinya wam gba eso kwnusi eze, kanu a, "M choru m i nyee m risi Joni Nye Wu Mini n'agbugba kitna."

26 Eheni nwurnu eze, kovu kwnornu mkwna wam o kweru nu ele ya nu be dazi neeri wiri, o masila a o la aznu nu mkwna o kweru a. 27 Ngangam, o zihala nye gbu badnu, nyee a iwu o bihia risi Joni. O zne bihia risi Joni n'oro ikelu. 28 O vuya risi a n'agbugba, nyee a nnwó rinya wam, nnwó rinya wam nyee a nne a. 29 Nga ele sno apna Joni nurnu a, be va vuru iznu a lite.

Jizosi nyernu pokwu badnu isne wiri

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

30 Ele izi Jizosi hiebnyarnu hne Jizosi zi, be tnusinu a kpakara nhne be mernu nu kpakara nhne be znirni ele badnu. 31 Kwnornu nu agida ele badnu naava, naala, oghere o ri wiri zila, Jizosi kanu be, "Anu va ichne nu hne koru owu, zukwaru inwe." 32 Be nu nsunu be bna n'ogbo zne hne koru owu.

33 Agida badnu whurnu nga be neezne. Be mahiaru be, be hi nu kpakara elihna gweru ochi gbako nu pii, beru be osno du. 34 Nga Jizosi whuyaru n'ogbo, o whnu igbudu ele badnu, o donu be obirizi, kwnornu nu be nu lele aturnu nwée nye nooznu be. O panizo neezni agida nhne. 35 Nga obochi znemirnu, ele sno apna a vakwnusi a, kaa, "Hna kogwu owu, obochi zneminem. 36 Zihala ele ka ma be zne nu rime ekwu ma nu rime elihna zne zuru nhne oriri."

37 Kovu Jizosi kanu be, "Anu nyee be nhne be jeeri."

Be sikwa a, "A jeezne zuya bredi riwhu mkpuru iwai lawuru, nyega be, ma be ri?"

38 O sikwa be, "Anu nwernu ike bredi ele? Zne lekasi."

Nga be mahiaru, be kaa, "Ike bredi isne, nu aznu lawuru."

39 Jizosi kanu be mee kpakara be daziri eli nu mkpuru nu mkpuru n'olu achara budnu. 40 Be daziri eli nu mkpuru nu mkpuru, ele otu riwhu nu ele nri isne. 41 Jizosi gweru ike bredi isne wam nu aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu mmamma, nyawama ike bredi isne wam, nyee ele sno apna a ma be nyee ele wam. O keme aznu lawuru wam n'esilawuru kpakara be. 42 Kpakara be ri, riji ruwho. 43 Ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu bredi nu aznu ke gwnarnu ke jihiaru nri nu nkita lawuru. 44 Ele riri bredi wam bu pokwu ele rukna isne.

Jizosi znernu izne n'olu mini

(Mat 14:22-33; Jon 6:15-21)

45 Ngangam o mee ele sno apna a bna n'ogbo, beru a osno kwowhe aznu osimini du eli Betesaida, nga o neezila igbudu badnu wam. 46 Nga o zilakworu be, o zne n'olu

rugwu zne kpe okpukpe. ⁴⁷ N'ogbednachi, ọgbo wam zị n'esilawuru okne osimini, ya nụ nsnunu a zị n'olu ẹli. ⁴⁸ Ọ whnụ be hne be zị n'odoli n'okwo ọgbo kwnornu nụ ruwhere neewhegidne be. Ọ vakwnusi be nụ ọnu ọsisi neezne izne n'olu mini. Ọ pio o whe be, ⁴⁹ kovu nga be whnuru a hne o neezne izne n'olu osimini, ọ nụ be lele renwu. Be si okokoba k'agida. ⁵⁰ Kpa kpakara be whnuru a, mkpoma la be mini.

Ọ kanụ be, "Mkpoma si anụ rikne, ọ bụ mawa. Anụ tuko ogwnu." ⁵¹ Ọ pnekwnusi be nụ rime ọgbo, ruwhere wam whebiri. Ọ duru kpakara be ẹhni k'agida. ⁵² Be ghoyage ẹrnu ndu-ẹhni gbasiri ike bredi isne wam, mkpoma be ghoyagele a.

*Jizosi gworu ele nriria
n'eli Genezareti
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Nga be wheru, be vadu n'eli Genezareti kpokwnusi ọgbo be. ⁵⁴ Kpa be whuyaru n'ogbo, ngangam agida ele badnu mahiaru Jizosi. ⁵⁵ Be gbazu kpakara ẹli wam, panizo noovuya n'okpata ele nriria penupe obula be nuru ọ zị. ⁵⁶ Hne nụ hne obula ọ bnaznernu, n'eli mati, mọbu ẹli hna ezi, mọbu n'ekwu, be dnanyita ele nriria n'ahia, be naariasno a ma be kpatu ke bụ ọnu iwo aka. Ọ gworu kpakara ele kpaturu ọnu iwo a aka.

7

*Omen'eli ke ele mbom
(Mat 15:1-9)*

¹ Nga ele Farisi nụ agwna ele zni iwu ele Ju hiri nụ Jeruselem vakwnusi Jizosi, ² be whnuru nụ ele sno apna a ji aka kpuru rune neeri wiri, ke bụ aka be kwola okwo. ³ Ele Farisi nụ kpakara ele Ju ri wiri hne be kwola aka nkari. Be naabita omen'eli ke ele mbom znirni be. ⁴ Be hi ahia yahna, be ri hne obula hne be hniage ẹhni. Ọ zị masi omen'eli berere ke be nahiaru, noosno, lele kpa be snu okiko, nụ ite, nụ okwu.

⁵ Ele Farisi nụ ele zni iwu ele Ju sikwa Jizosi, "Kini kpararu ele sno apna i zá naabita omen'eli ele mbom? Be gweru aka be kwokwala nkari neeri wiri."

⁶ Jizosi saru be, "Azaya whnuru owhnurninya gbasiri anụ k'ezi, naakaa, anụ

bụ ele ruwhnu lawuru, lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, naakaa,

'Ele ka ji mgbele-ọnu etekne nosobisinu m, kovu mkpoma be zị ikere nụ hne me zị.

⁷ Be nokponu m risi ẹli n'etekne, neezni nhne badnu nyernu n'iwu lele nụ ọ bụ iwu ke Chiokike.'

⁸ Anụ naagharu iwu ke Chiokike, nwukwaru omen'eli ke badnu."

⁹ Jizosi kanu be, "Anụ marnu ama gharu nhne Chiokike nyernu n'iwu ma anụ bita omen'eli anu. ¹⁰ Kwnornu nụ Mozizi karu, 'Sobisinu nda i nū nne i,' nū 'Nye obula ke jovu nda a mọbu nne a ọnu, be gbu a.'

¹¹ Kovu anu karu nye obula ke jaakanu nda a mọbu nne a, 'Nhne i jeerihia n'aka m bụ Kobani' (ke bụ nkesi o nyernu Chiokike)

¹² ige wam anu jeekwe o menu nda a mọbu nne a nhne berere. ¹³ Anu neeme nhne ka neegweru ikwu-ọnu Chiokike neeme nhne etekne hite n'omen'eli ke anu, neenye-whete a n'aka ele berere. Nụ agida nhne nū kpa anu neeme."

*Nhne neemeru badnu
(Mat 15:10-20)*

¹⁴ Jizosi sukwuru igbudu badnu wam berere kanu be, "Anu bnote nsni n'ikwu-ọnu m, anu ghohia a masi. ¹⁵ Ọ zá nhne ke hi n'ederezi bna nū rime badnu ke nwernu rikne meru a. Kovu nhne ke hiri nū rime badnu whuya bụ nhne neemeru badnu." [¹⁶ Nye nwernu nsni o ji ọ nū nhne ọ nuru.]

¹⁷ Nga ọ gharuru agida ele badnu wam bna nū rime oro, ele sno apna a sikwaru a ajiji gbasiri elulu wam. ¹⁸ Ọ saru be, "Ke bụ nū anu nwée oghohia? Anu máa nū nhne ke hiri n'ederezi bna nū rime badnu nwée rikne meru a? ¹⁹ Kwnornu nū ọ bnána nū rime mkpoma a, hne ọ bnarnu bụ ruwho a, be nynohala a n'osoro." (Ka bụ ke Jizosi jiri kaa nū kpakara wiri zị richna.)

²⁰ Jizosi zị koriri nookwu, "Nhne ke hiri nū rime badnu whuya bụ nhne neemeru badnu. ²¹ Kwnornu nū ọ bụ nū rime mkpoma badnu bụ hne kpakara oriri ojo hi noowhuya, ome oyi, oznu buznu, ogbu badnu, ²² ome oyi ele nwernu nnwerne nū ele nwernu nzi, anyakwu, aruru-eli, aghigho, ogba ewhere, owho-anyanya, okaja, oknomokno, iwhnirniwhno, ²³ Kpakara

nhne ojo ka hi nu rime badnu whuya, be meru badnu.”

*Okwnata ovu otu
nwerinya Sirofinisa
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Jizosi hi nu rime pii whoga, zne n'eli zi Taya ndundu. O bna n'otu oro, o piole ele badnu mahia, kovu nu be nwée rikne bigwa a. ²⁵ Ngangam, otu nyerinya ke nnwo a rinya mati nwernu renwu ojo nuru nhne gbasiri Jizosi, o varu dna n'eli n'ochi a. ²⁶ Nwerinya wam buo nye Ju, be muru a nu Sirofinisa. O riasno a ma o chihala renwu ojo wam n'ehni nnwo a rinya. ²⁷ Jizosi kanu a, “Beru osno nyejite rumu takiri wiri ruwho, kwnornu nu o buo oma o gweru wiri rumu takiri tuhalanu nkita.”

²⁸ Kovu o saru, “Nyenwe ai, o bubedi rumu nkita ke zi nu mkpururu ikpechi neeri ruvnuruvnu wiri rumu takiri.”

²⁹ Jizosi kanu a, “Kwnornu nu nhne ka i kwuru, la, renwu ojo wam whogalam n'ehni nnwo rinya.”

³⁰ O la n'oro a, whnu nu nnwo a dnanyi n'olu okpata, nu renwu ojo wam whogalam masi.

*Jizosi gworu nye mgbu
nu nsni inyo*

³¹ Jizosi whogaru nu ngeri Taya gawhe n'esilawuru Saidoni, hi n'esilawuru eli Dekapolisi du Osimini Galili. ³² Be kwuyan a otu nyenum ke dnarnu mgbu ke nu nsni, be riasno a ma o bikwasi a aka a. ³³ Jizosi kwuhala a n'esilawuru agida badnu whoga ichne, o yisi mkpaka a nu nsni a lawuru, gbu onu-mini, kpatu riro a aka. ³⁴ O lelizo anya n'oligwe, snu idne, kaa, “Efata,” ke risi a bu, “Kpume.”

³⁵ Ngangam nsni a lawuru kpumernu, nhne knesnirni a riro tomarnu, o kwukwata oka. ³⁶ Jizosi kasinu be rikne be kanukwadia nye obula, kovu kpa o naakanusinu be rikne bu kpa be neewheke a. ³⁷ O duru kpa be hna ehni k'agida, be naakaa, “O neeme kpakara nhne buru oma. O mernu ele nsni inyo nu nsni, ele mgbu kwu oka.”

8

*Jizosi nyernu
pokwu badnu eno wiri
(Mat 15:32-39)*

¹ N'ige wam nga agida ele badnu gbakoru berere, be nwée masi nhne be jeeri. Jizosi sukwu ele sno apna a, kanu be, ² “M nodonu agida ele badnu ka obirizi, kwnornu nu me nu be dazilam obochi eto, be nwée nhne be jeeri. ³ O buru nu me zihala be n'onu etekne, anya-aju joovu be n'apna, agwna be hi hne zi ikere va.”

⁴ Ele sno apna a sikwa a, “Ndaa kpa badnu jeeji nyeji ele badnu ka wiri ruwho n'eli-ikpa hna?”

⁵ O sikwa be, “Anu nwernu ike bredi ele?” Be kaa, “Esau.”

⁶ O kanu agida ele badnu wam daziri eli. O gweru ike bredi esau wam, tunu Chiokike mmamma, o nyawama be, nyee ele sno apna a be bete neenye ele badnu, ele sno apna a kesiri ele badnu wam wiri. ⁷ Be nwemasiri aznu mati ele nu ele, o tu kwno mmamma, kaa be nyee ele wam. ⁸ Be ri, ruwho ji be, be tutukota ruvnuruvnu bredi ke gwnarnu, ekperi nkita esau jihiaru. ⁹ Be duru pokwu eno, Jizosi zihala be. ¹⁰ Jizosi bna nu rime ogbo, ya nu ele sno apna a, be va nu eli Dalamanutu.

*Ele Farisi pioru
nhne elekema
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Ele Farisi varu panizo neesikwa a ajji, noopio nhne elekema hi n'oligwe, naakpa a iru. ¹² O snu idne k'agida nu rime ovu a, kaa, “Kini kpahiaru ebiri ka noopio nhne elekema? N'ezime kanu anu, o za nhne elekema be jeenye ebiri ka.” ¹³ O gharu be bna kwno nu rime ogbo whe aznu osimini kiyari.

*Nhne whu bredi
ele Farisi nu Erudu
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Ele sno apna a chezuru o gweru bredi, be ji otu ike bredi kpoi nu rime ogbo.

¹⁵ Jizosi kasinu be rikne, “Anyu du anu eli, anu neeze nhne whu bredi ke ele Farisi nu Erudu.”

¹⁶ Be notnurita n'esilawuru be, naakaa, “O bu kwnornu nu a jile bredi.”

17 Nga Jizosi mahıaru a, o kanu be, “Kini kpahıaru anu naakaa nu anu jile bredi? Anu yoooghoyage? Nduu otula anu sa?
18 Anu nwernu anya, anu whnu osno? Anu nwernu nsni, anu nu nhne? Anu gbadiyala?
19 Nga me keru ike bredi isne n'esilawuru pokwu badnu isne, nkita ele jihıaru nu ruvnuruvnu anu vulizoru?”

Be kaa, “Nri nu ebo.”

20 “Nga me keru esau nye pokwu badnu eno, ruvnuruvnu nkita ele bu nhne anu vulizoru?”

Be kaa, “Esau.”

21 O kanu be, “O bu nu anu yoooghohiala koriri?”

Jizosi gworu nye isni nu Betesaida

22 Jizosi nu ele sno apna a va n'eli Betesaida. Be kwuyan a otu nye isni, riasno a ma o kpatu a aka. 23 O nwugwuru nye isni wam n'aka, duru a zne n'aznu eli-ohna wam. O gbusi a onu mini n'anya, tukwasi a aka a lawuru, o sikwa, “O zi nhne i noowhnu?”

24 O le anya n'olu, kaa, “M noowhnu badnu, kovu be nu lele isisi neezne izne.”

25 Jizosi tukwasi kwno a aka a lawuru n'anya a berere, o legidne anya, anya a buru oma, o whnusunama kpakara nhne nkari. 26 O zihala a n'oro a, kanu a, “I lahnakwadia nu rime eli-ohna berere.”

Pita kahıaru nye Jizosi bu

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Jizosi whoga, ya nu ele sno apna a bna nu kpakara eli-ohna matı zi ndundu Sizaria Filipai. Nga be zi n'apna, o sikwa ele sno apna a, “Ele badnu be naakaa nu me bu nyele?”

28 Be saru a, “Agwna be naakaa Joni Nye Wu Mini, ele ke berere naakaa Elaija, ele ke berere kaa otu nu rime ele owhnurninya.”

29 O sikwa, “Anu n'iwuhuru anu, anu kanu nu m bu m nyele?”

Pita saru a, “Ji n'iwuhuru i bu Karaisi wam.”

30 O do be aka nu nsni, kaa, “O za nye anu kanu nhne gbasiri m.”

Jizosi kwuru oka gbasiri enwu a

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Jizosi panizo neezni be nhne, naakaa, “Nnwọ ke Badnu jaatariri agida awnhnuwhnu, ele okno badnu nu ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju jooju a, be gbu a, nga obochi eto whemernu, o jeehi n'enwu lizo.” 32 O kwuru ka kpa nye obula joooghohia. Pita kwuhala a, naabnanu a. 33 Nga o tuhnasarnu whnu ele sno apna a, o bigbo Pita, kanu a, “Zne n'aznu m, Setani, kwnornu nu i neeche echiche lele badnu, o buo lele Chiokike.”

34 O sukwu igbudu badnu wam nu ele sno apna a, o kanu be, “O buru nu nye obula joosno m n'aznu, o jooju ehni a, vuru ogba a sno m. 35 Nye obula ke noopio o dohia budnu a jootuwu a, kovu nye obula ke jootuwu budnu a kwnornu m nu izi oma, o jooznohia a. 36 Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe o buru nu o rihia kpakara owa n'iru tuwhume budnu a? 37 Kini bu nhne badnu jeeji gbanwo budnu a? 38 Nye obula ke iwhnerne m nu ikwu-onu m jootu n'ebiri ewhere nu aruru-eli ka, iwhnerne nye wam jootu Nnwọ ke Badnu nga o jaava n'igwugwu ke Nda a, ya nu ele enine izi a zi nsọ.”

9

1 Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, agwna ele gwuzo hna joonwu enwu tem be whnu eli-eze Chiokike hne o ji iknernema va.”

Onwoghari Jizosi

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Nga obochi isunu whemernu, Jizosi kwuru Pita, nu Jemisi, nu Joni duru be pnezne n'olu rugwu zi olu whoga ichne. O nwoghari nu ruwhnu be. 3 Iwo a noonwu va-a-a ke o za nye zi n'owa ka joosnuli iwo ki. 4 Be whnurnu Elaija nu Mozizi, be nu Jizosi nookwurita oka. 5 Pita kanu Jizosi, “Nda-ajkwu, o buru oma a daziri hna, ngwa ma a wu oro-eka eto, otu buru ke i, otu ke Mozizi, otu ke Elaija.” 6 Ogwnu turu be ke kpayaru o ma nhne o nookwu.

7 Erumeru oligwe varu kpusni be, akpiri hiri nu erumeru oligwe wam whuya, kaa, “Ka bu Nnwọ m me whnurnu n'anya, anu bnotenu a nsni.” 8 Kpurugadnam, nga be leru anya gburugburu, o za nye be whnurnu, okwolem Jizosi kpoi.

⁹ Nga be hiri n'olu rugwu wam hiehna, o kasınu be rikne, be kánu nye obula nhne be whnúrnú, tem Nnwọ ke Badnú hi n'ẹnwu lizo.

¹⁰ Be bíta nhne ka nú mkpọma be. Be nẹesikwa n'esilawuru ẹhni be, “Kini bú risi olizo n'ẹnwu?” ¹¹ Be sịkwa a, “Kini kpayarú ele zni iwu ele Ju jiri kaa nú Ẹlajia jeebe ọsno va?”

¹² Jizọsi sarú be, “O bú n'ezi nú Ẹlajia jeebe ọsno va, bıkwata kpakara nhne lele kpa o zı nú mbọm. Kini mernu be gbarú a n'okwukwo nsọ gbasiri Nnwọ ke Badnú, nú o jaata agıda awhnúwhnu, be jú ması a?” ¹³ Kọvu me kanú anú nú Ẹlajia valẹm, be mee a kpa o jiri ması be, lele kpa be gbarú a n'okwukwo nsọ gbasiri a,”

*Jizọsi gwọru nnwọ rukna
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Nga Jizọsi nú badnú ẹto ele sno apna a vakwnusiri ele sno apna a ele berere, be whnúrnú igbudu badnú gbarú be gburugburu, whnú ması ele zni iwu ele Ju hne be nọdogbuta. ¹⁵ Ngangam o du kpa be hna ẹhni k'agıda nga be whnúrnú a, be gbazne, bekwu a. ¹⁶ Jizọsi sịkwa ele sno apna a, “Kini bú nhne anú nú be nọdogbuta?”

¹⁷ Otu nyenum nú rime igbudu badnú wam sarú a, “Nye-zni-nhne, m kwuyannu m jí nnwọ m rukna ke nwernu rẹnwu dnarnú mgbu. ¹⁸ Penupe obula o nwugwuru a, o vudna a n'ẹli, o nọogbo okoto n'ọnu, naata rúkwnurnu-ize, rọknete ẹhni. M kanú ele sno apna ı ma be chíhala a, kọvu nú be nwée rikne.”

¹⁹ Jizọsi sarú be, “Anú ebiri ke nwée okwnata mkpọma, me nú anú jaadazi dú ngele? Me jeesinu anú oву dú ngele? Anú kwuyanú m nnwọ wam hna.”

²⁰ Be kwuyanú a nnwọ rukna wam. Nga rẹnwu ojo wam whnúrnú Jizọsi, ngangam, o dọsi nnwọ rukna wam rikne. O dna n'ẹli nọoturni a, o nọogbo okoto n'ọnu. ²¹ Jizọsi sịkwa nda a, “Ndaa nga nhne ka beteru eme a?”

O kaa, “Hite nga o bú nnwọ matı. ²² Agıda ige, o dọbnarnu a nú rime bekwnu ma nú rime mini ma o gbu a. O búru nú o nwernu

nhne i jeemeli, donu aı obirizi, yisinu aı aka.”

²³ Jizọsi kanú a, “I naakaa, o búru nú o nwernu nhne me jeemeli? Kpakara nhne jeemelinu nye nwernu okwnata ovu.”

²⁴ Ngangam, nda nnwọ watakiri wam siwama, “M kweru m, yisinu okwe ekwe m aka.”

²⁵ Nga Jizọsi whnúrnú nú agıda badnú naagbaya, o bigbo rẹnwu ojo wam kaa, “Jı rẹnwu ke dnarnú mgbu nú nsnı ınyo, m neenye i iwu, hi nú rime a whúya, ı bnáma nú rime a berere.”

²⁶ Rẹnwu ojo wam si okokoba, dọsi a rikne, hi nú rime a whúya. Nnwọ wam dna lele nye nwurnu onwu, ke kpayarú agıda badnú jiri kaa, “O nwunam we.” ²⁷ Kọvu Jizọsi nwugwuru a n'aka dolizo a, o lizo.

²⁸ Nga Jizọsi bnanyarnú n'oro, ele sno apna a sịkwa a ichne, “Kini kpayarú a nwéne rikne chíhala rẹnwu ojo wam.”

²⁹ O kanú be, “Rẹnwu nú lele ka jóowhoga nú nhne obula, okwolem n'okpukpe.”*

*Jizọsi kwukwnornu oka
gbasiri ẹnwu a*

(Mat 17:22,23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Be hi nú pı whúya gawhe n'esilawuru Galili. O kwéle nye obula mahıa hne be zı, ³¹ kwnornu nú o neezni ele sno apna a nhne, naakaa, “Be jeegweru Nnwọ ke Badnú resi n'aka ele badnú, be joogbu a, nga obochi ẹto whemernu, o jeeji n'ẹnwu lizo.”

³² Kọvu nú be ghóhıala oka wam, ogwnu kwéle be sịkwa a nhne gbasiri a.

Nyele kakwo ibne a?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Be vadu Kapanom, nga Jizọsi bnarnú n'oro, o sịkwa be, “Kini bú nhne anú nookwu n'apna?”

³⁴ Kọvu be mesnirni ọnu be, kwnornu nú be nọdogbuta n'apna nye kakwo ibne a n'esilawuru be. ³⁵ Jizọsi daziri ẹli sukwu ele sno apna a nri nú ẹbo wam. O kanú be, “O búru nú nye obula noopio o bú nye risi, o jọobu nye ipne-aznú, nú nye neeznenu kpakara ele badnú izi.” ³⁶ O kwuru otu watakiri gwuzote a n'esilawuru be, o jiri a n'aka a, kanú be, ³⁷ “Nye obula ke jaanarnú

* 9:29 Agwna okwukwo kwuru: hite n'okpukpe nú ovu ọnu.

otu nù rime watakiri ka nù rẹwhna m, narnu m, nye obula ke jaanaru m k'ezì, o búo me bú nye o nanaru k'ezì, o bú nye ziyaru m.”

Nye zá neemegidne aì dagwunu aì
(Luk 9:49,50)

³⁸ Jóni kanu a, “Nye-zni-nhne, a whuru otu badnu hne o naachihala renwu ojo nu rẹwhna i, a bnosni a, kwnornu nu o zá noosno aì.”

³⁹ Jizosi kaa, “Anu bnosni a, kwnornu nu o zá nye jorunu ernu ndu-ehni nu rẹwhna m, ke jaakaa m oka ojo ngwa ngwa. ⁴⁰ Nye zá neemegidne aì dagwunu aì. ⁴¹ M naakanu anu ezi oka, nye obula ke jookwute anu otu okiko mini anu nwọ kwnornu nu anu bu ele Karaishi jaanahiariri ogwo ernu a.”

Nhne jeeme badnu mehie
(Mat 18:6-9; Luk 17:1,2)

⁴² “Nye obula ke jeeme otu nu rime ele matì ka mehie, bu ele kweru nu me, o jaakanu a mma nu be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili, migbu a n'okne osimini.” ⁴³ O buru nu aka i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, o jaakanu i mma o bna nu budnu kwó okwo vuru oru karu o nwernu aka i lawuru bna nu bekwnu eli renwu chni echni. [⁴⁴ Ki bu hne rukpurukpuru be nwú onwu, bekwnu be chni echni.] ⁴⁵ O buru masi nu ochi i jeeme i, i mee mmehie, gbubime a, o jaakanu i mma o bna nu budnu kwó okwo nu mgworo karu o nwernu ochi lawuru i, be tubna i nu bekwnu eli renwu. [⁴⁶ Ki bu hne rukpurukpuru be nwú onwu, bekwnu be chni echni.] ⁴⁷ O buru masi nu anya i jeeme i, i mee mmehie, gwupu a, o jaakanu i mma o bna n'eli-eze Chiokike nwernu otu anya karu o nwernu anya lawuru be tubna i nu bekwnu eli renwu. ⁴⁸ Ki bu hne rukpurukpuru be nwú onwu, bekwnu be chni echni.

⁴⁹ “Lele kpa a ji arua mee wiri so n'onu, o bu kpa Chiokike neji bekwnu awhnuwhnu mee ele ke a buru ele agwa oma.

⁵⁰ “Arua buru oma, kovu arua tuwhu oso n'onu a, be jeeji kini mee a o so n'onu? Anu nwernu arua nu rime anu ma anu nu ibne anu ziri n'udno.”

10

Ogba nnam
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jizosi whoga zne n'ike eli Judiya n'aznu Osimini Jodani kiyari, agida ele badnu jipiya kwno hne o zi. Lele kpa o mesì, o neezni be nhne.

² Agwna ele Farisi vakwnusi a, sikwa a, “O buru oma n'iwu nyerukna gba nnwerne a nnam?” Be naakpa a iru.

³ O sikwa be, “Kini bu nhne Mozizi nyernu anu n'iwu?”

⁴ Be kaa, “Mozizi kweruru nyerukna gba okwukwo nnam nyee nnwerne a, chihala a.”

⁵ Jizosi kanu be, “Kwnornu nu mkpoma ojo anu kpayaru Mozizi gbaru iwu ka n'okwukwo. ⁶ Kovu hite n'opanizo okike owa, Chiokike kpuru be nyerukna nu nyerinya.

⁷ Kwnornu nu ka, nyerukna jaagharu nda a nu nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, ⁸ be lawuru joocho otu ano-ehni. Be buma badnu lawuru, kovu otu ano-ehni. ⁹ Nhne Chiokike knekotaru, badnu tomana a.”

¹⁰ Nga be bnaru nu rime oro, ele sno apna a sikwa a ajiji gbasiri oka ka berere. ¹¹ O kanu be, “Nye obula ke jaagba nnwerne a nnam lu nnwerne berere, neemegidne a oyi. ¹² O buru masi nu nnwerne gba nzi a nnam, gbọru nzi berere, o neeme masi oyi.”

Jizosi goziri rumu takiri
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Ele badnu nookwuyanuru Jizosi rumu takiri ma o kpatu be aka, kovu ele sno apna a bigboru ele kwuyaru be. ¹⁴ Nga Jizosi whuru a, o we ehni k'agida, o kanu be, “Anu gharu rumu takiri ma be vakwnusi m, anu bnosni be, kwnornu nu eli-eze Chiokike bu ke ele nu kpa. ¹⁵ Me kanu anu ezi oka, nye obula ke jeegweru eli-eze Chiokike lele nnwọ matì, o jáabna nu rime a ría ría.” ¹⁶ O kwuru be n'aka a lawuru, tukwasi be aka a, gozi be.

Otu nye ochichi
(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Nga Jizosi whogaru n'apna, otu nyenum gbakwnusi a, gbunu a mpnerne ochi, sikwa a, “Omamarna Nye-zni-nhne, kini bu nhne me jeeme ma m kehia m budnu kwó okwo?”

¹⁸ Jizọsi saru a, “Kini kpayarụ i noosukwu m nye ọma? Ọ zá nye bu nye ọma, okwolem otu badnu, bu Chiokike kpoi. ¹⁹ I maam kpakara nhne be nyernu n'iwu, i gbúko badnu, i méko ọyi, i znúko buznu, i gbákọ akebe aghalaghala, i mégbuko badnu, sọbisinu nda i nu nne i.”

²⁰ Ọ kanu a, “Nye-zni-nhne, kpakara nhne ka bu nhne me bitaru hite n'ikoro m.”

²¹ Jizọsi leri a anya ọma, kanu a, “Otu nhne gwnarnu i jeeme, la, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ekwnu n'oligwe, vaa, sno m.” ²² Ruwhnu gbaruru a n'oka wam, o la, naagbaru ruwhnu, kwnornu nu o nwernu ekwnu k'agida.

²³ Jizọsi leri anya gburugburu, kanu ele sno apna a, “Le kpa o jiri ra ehni ele nwernu ekwnu o bna n'eli-eze Chiokike!”

²⁴ Oka wam du ele sno apna a ehni, kovu nu Jizọsi ka masinu be, “Rumu m, le kpa o jiri ra ehni o bna n'eli-eze Chiokike. ²⁵ O zinu anohia kameli ewheke o gawhe n'anya alanga karu ele nwernu ekwnu o bna n'eli-eze Chiokike!”

²⁶ O du kpakara ele sno apna a ehni k'agida, be sikwarita ehni be, “Ndakwanu nye be jooznohia?”

²⁷ Jizọsi leri be anya kaa, “Hne badnu zi be jeemeli a, kovu o buo hne Chiokike zi. Be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

²⁸ Pita panizo naakanu a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne a nwernu, snornu i.”

²⁹ Jizọsi kanu, “Me kanu anu ezi oka, o za nye obula ke sigbasiri oro, mọbu rumu nwene rukna, mọbu rumu nwene rinya, mọbu nne, mọbu nda, mọbu rumu, mọbu ekwu kwnornu m nu izi ọma, ³⁰ ke jaanahia karu riwhu nga riwhu n'ige ka, oro nu rumu nwene rukna, nu rumu nwene rinya, nu nne, nu rumu, nu ekwu, be nu mmekpehni masi, nu budnu kwó okwo n'ige vagwu nu ruwhnu. ³¹ Kovu agida ele be osno jobu ele ipne-aznu, ele ipne-aznu jobu ele be osno.”

*Jizọsi kwuru oka gbasiru
enwu a ke mgba eto*

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Nga be zi n'apna neezne Jeruselem, Jizọsi neezne nu ruwhnu be, o du ele sno apna a ehni, ele snogwu a n'aznu nootu ogwnu. O kwuru kwno nri nu badnu

lawuru wam ichne, panizo naakanu be nhne jeeme a. ³³ Ọ kanu be, “A neezne Jeruselem, be jeegweru Nnwọ ke Badnu nyewhete n'aka ele risi arihona nu n'aka ele zni iwu ele Ju, be jaama a ikpe enwu, gweru a nyee n'aka ele buo ele Ju. ³⁴ Be jeeme a nhne rumu, gbu a onu mini, pnia nhne, gbu a, nga obochi eto whemernu o jeehi n'enwu lizo.”

*Aririo rumu Zebidi
(Mat 20:20-28)*

³⁵ Jemisi nu Joni rumu Zebidi, vakwnusi Jizọsi, rio a, “Nye-zni-nhne, a noorio ma i menu ai nhne obula a jorio i.”

³⁶ Ọ sika be, “Kini bu nhne anu noopio me menu anu?”

³⁷ Be kanu a, “Mee kpa a jaadaziri otu n'akarikwnunga i, otu n'akarita i, n'igwugwu i.”

³⁸ Jizọsi kanu be, “Anu ma nhne anu noorio. Anu joonwoli okiko ke me noonwo? Mọbu be wuli anu mini ke be noowu m?”

³⁹ Be kanu a, “A nwernu rikne.”

Jizọsi kanu be, “Okiko me noonwo bu ke anu joonwo, mini be wuru m bu ke be jowu anu. ⁴⁰ Kovu o dazi n'akarikwnunga m nu akarita m buo ke m n'onyege. O bu ke ele Chiokike bikwatannu a.”

⁴¹ Nga ele sno apna a nri ke gwnarnu nurnu a, be wesanu Jemisi nu Joni ehni k'agida. ⁴² Jizọsi sukwukota be, kanu be, “Anu magwu nu ele be gwnurnu n'ele risi ke ele buo ele Ju neeme ele be nechi kpa o masiri be, ele kwu be ji aka rikne nechi ele zi nu mkpururu be. ⁴³ Kovu o buo kpm n'esilawuru anu. Nye pioru o buru nye kwu n'esilawuru anu jobu nye neeznenu anu izi. ⁴⁴ Nye pioru o buru nye mbon n'esilawuru anu, jobu ohi kpakara anu. ⁴⁵ Kwnornu nu Nnwọ ke Badnu vage ma be znenu a izi, kovu ma o neeznenu ele berere izi, ma o gweru masi budnu a nyee, ma o buru nhne ogbahia agida badnu.”

*Jizọsi gworu Batimosi
nye isni*

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Be vadu Jeriko, nga Jizọsi noowhoga nu Jeriko, ya nu ele sno apna a nu agida ele badnu, Batimosi nnwọ rukna Timosi nye kpuru isni dazi nu ngeri apna noorio

nhne. ⁴⁷ Nga ọ n'uru n'ụ ọ bụ Jizọsi nye Nazareti neewhe, ọ panizo neesi okokoba, naakwnakwu a, "Jizọsi, Nnwọ Devidi, dọnu m obirizi."

⁴⁸ Agịda ele badnụ bigbọru a ma o kpus-nime ọnu a, kọvu o siwama k'agịda, "Ji Nnwọ Devidi, dọnu m obirizi."

⁴⁹ Jizọsi gwuzoru, kaa, "Anụ sukwu a."

Be sukwu nye isni wam, kanụ a, "Mkpoma si i rikne, lizo, o noosukwu i."

⁵⁰ Ọ chihwume iwo a, wulizo, kwnusi Jizọsi.

⁵¹ Jizọsi sika a, "Kini bụ nhne i pioru me menu i?"

Nye isni wam kaa, "Nyenwe aị, mee ma m whnuru m osno."

⁵² Jizọsi kanụ a, "La, okwnata mkpoma i znohialam ji."

Ngangam o bete ọ whnụ osno, snornu Jizọsi n'apna.

11

Jizọsi bnaznenu

Jeruselem

(*Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jọn 12:12-19*)

¹ Nga Jizọsi n'ụ ele sno apna a naavadu Jeruselem ndundu, n'eli Bētifagi n'ụ Bētani, be vadu n'ụ Rugwu Olivu, o zizne badnụ lawuru n'ụ rime ele sno apna a. ² Ọ kanụ be, "Anụ zne n'ụ mgbu matị ke zị n'ụ ruwhnu anụ, ngangam anụ naabna n'ụ rime a, anụ jowhnu nnwọ iyinya be kpoḡwu eriri, ke ọ ziko nye daziri n'olu a, anụ toma a, toya hna." ³ Ọ zị nye sika anụ, "Kini mernu anụ neeme nhne ka?" Anụ kaa, "Ọ zị Nyenwe aị mkpa, o jeegwehnahe a kịtna."

⁴ Be znenu whnụ nnwọ iyinya be kpoḡwu n'onu-mgbo ọro zị n'apna, be topiya a. ⁵ Ele gwuzogwu pị sika be, "Kini bụ nhne anụ neeme, noto nnwọ iyinya wam?"

⁶ Be kanụ be nhne Jizọsi karu, be gharu be. ⁷ Be toyanu Jizọsi nnwọ iyinya wam, wukwasi a iwo be n'olu a, ọ daziri n'olu a. ⁸ Agịda ele badnụ gbata iwo be n'apna, ele berere nkala isisi ke be gbuharu n'ohia.

⁹ Ele neezne n'ụ ruwhnu n'ụ ele noosno, neesi okokoba, naakaa, "Ozana!

Chiokike gozi nye ke naava n'ụ rewhna Nyenwe aị.

¹⁰ Nhne be goziri ogozi bụ eli-eze nda i Devidi!

Ozana n'ụ hne kakwo n'olu!"

¹¹ Jizọsi bna n'ụ rime Jeruselem, bnazne Oro Nso, nga o lekworu kpakara nhne anya, kpa ọ bụ ogbednachi, o whoga zne Bētani, ya n'ụ nri n'ụ badnụ lawuru wam, ele sno apna a.

Jizọsi vuru isisi

be kwu figi ọnu

(*Mat 21:18,19*)

¹² N'ekile a, nga be hiri n'ụ Bētani naava, wiri gwnuru Jizọsi. ¹³ Nga ọ whnuru isisi figi n'ụ hne zị ikere ke nwernu okwukwo budnu, o zne ma ọ zị nhne ọ jowhnu n'olu a. Nga ọ vaduru a ehni, ọ whnuna nhne obula okwolem okwukwo budnu, kwnornu n'ụ ọ buo ige mkpuru figi. ¹⁴ Ọ kanụ isisi figi wam, "Ọ zá badnụ obula jeeri mkpuru hi n'olu i berere." Ele sno apna a n'uru a.

Nhne Jizọsi mernu

n'Oro Nso Chiokike

(*Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jọn 2:13-22*)

¹⁵ Be vadu Jeruselem, Jizọsi bna Oro Nso Chiokike panizo ọ chihala ele neere, n'ụ ele noozu ahia n'Oro Nso Chiokike. O kpute ikpechi kpakara ele naagbanwo iwai ruwhnu n'eli n'ụ ngadna ele neere nduru. ¹⁶ O kwéle badnụ obula vuru nhne gawhe Oro Nso Chiokike. ¹⁷ O neezni nhne, naakaa, "Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'Be jookwu ọro m ọro okpukpe ke kpakara mba.'

Kovu anụ mernu a ọ buru obna ele buznu."

¹⁸ Ele risi ariohna n'ụ ele zni iwu ele Ju n'uru a, pio kpa be joogbu a. Kovu n'ụ be turu ogwnu o mee a nhne obula, kwnornu n'ụ nhne o znirni duru agida ele badnụ ehni.

¹⁹ N'ige ogbednachi, Jizọsi whoga n'eli ohna Jeruselem, ya n'ụ ele sno apna a.

Isisi figi wam kponwurnu

(*Mat 21:20-22*)

²⁰ Nga be neezne n'osisi, be whnụ isisi figi wam n'ụ ọ kponwunam du egwnugwnu a.

²¹ Pita chenwanya, kanụ a, "Nda-aị-kwu, le isisi figi wam i vuru ọnu kponwunam."

²² Jizọsi saru be, "Anụ nwe okwnata ovu n'ụ Chiokike. ²³ N'ezi me kanụ, nye obula

ke jaakanu rugwu ka, 'Lizo, dnabna osimini,' ke nwee mkpoma lawuru, kovu nu o kwerruru nu nhne o kwuru jeeme, o jeemenu a kpam. ²⁴ Kam kparyu, me naakanu anu, nhne obula anu jorio n'okpukpe, kwerru nu anu nwehialam a, o jjobu masi ke anu. ²⁵ Berere, nga anu gwuzoru neekpe okpukpe, anu gbarunu nye obula nhne ojo o mernu anu, ma Nda anu ke zi n'oligwe gbarunu anu kpakara nhne ojo anu. [²⁶ Kovu o buru nu anu jaagbarunu badnu, Nda anu ke zi n'oligwe jaagbarunu anu nhne ojo anu.]

Rikne Jizosi

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Be va kwno berere nu Jeruselem. Nga Jizosi neezneghari nu rime Oro Nso Chiokike, ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju nu ele okno badnu vakwnusiri a. ²⁸ Be sikwa a, "Rikne kini bu nhne i ji neeme kpakara nhne ka? O bu nyele nyernu i rikne neeme i ji neeme be?"

²⁹ Jizosi saru be, "M jaasikwa anu otu ajiji, anu sa m, omekwo, m jaakanu anu rehna rikne me ji neeme kpakara nhne ka. ³⁰ Owu mini Joni, o hiri n'oligwe mobu n'aka badnu? Anu sa m."

³¹ Be kwu a n'esilawuru be, kaa, "O buru nu a kaa, 'O hiri n'oligwe,' o jaasikwa ai, 'Kini mernu anu kwele a?' ³² Kovu o buru nu a kaa, 'O hi n'aka badnu...' " (Be notu ogwnu ele badnu kwnornu nu kpakara badnu kwerru nu Joni bu nye ohnurninya n'ezi.) ³³ Be saru Jizosi, "A ma."

Jizosi kanu be, "M jaaka masinu anu rehna rikne me ji neeme kpakara nhne ka."

12

Elulu ele ernu ekwu vaini

(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Jizosi panizo nookwunu be oka n'elulu, "Otu nyerukna kparu vaini, o gba a mgbugba gburugburu. O gwu igbodo hne be zosna mkpuru isisi. O wuru oro olu ele nse, o gwerru ekwu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga zne n'eli berere. ² Nga ige o ghokpuru duru, o ziznenu ele ernu ekwu wam otu ohi, ma o nahia be agwna mkpuru hi n'ekwu wam. ³ Be nwugwu a,

pnia nhne, zihala a n'aka etekne. ⁴ O zizne kwno ohi berere, be liwa nye ki risi, mee kwno a nhne iwhnerne. ⁵ O zizne kwno nye berere, be gbu nye ki, nu agida ele berere, be pnia agwna nhne, gbu agwna be.

⁶ "Nyerukna wam nwernu otu badnu ke gwnarnu, bu nnwo o whnurnu n'anya, o zizne a n'ipne-aznu, kaa, 'Be josobisinu nnwo m.'

⁷ "Kovu nu ele ernu ekwu wam kwuritaru n'esilawuru be, 'Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ekwu ka, anu va ma a gbu a, nhne mkpe a jjobu ke ai.' ⁸ Be nwugwu a gbu a, tuwhume a n'aznu ekwu wam.

⁹ "Kini bu nhne nye nwe ekwu wam jeeme? O jaava, gbumekwo ele ekwu wam, gwerru ekwu wam nyewhete n'aka ele berere. ¹⁰ Anu gwnuna nhne be gbaru n'okwukwo nso,

'Akaworugwu ke ele noowu oro juru, kiyam ghoklam risi nsukala oro.

¹¹ Ka bu ernu Nyenwe ai, o bu nhne ndu-ehni n'anya ai?"

¹² Be pio kpa be jonwugwu a, kwnornu nu be mahiaru nu be bu ele o kwno tnu elulu ka. Kovu nu be turu ogwnu agida ele badnu wam, be gharu a lahna.

Otu ntu-eli

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Be ziznenu a agwna ele Farisi nu ele dagwunu Erudu ma be nwugwu a n'ikwu-onu a. ¹⁴ Be vaa, kanu a, "Nye-zni-nhne, a magwu nu i kwu ezi oka, i so badnu anya, kwnornu nu i le badnu anya nu ruwhnu, kovu i neezni apna Chiokike n'ezi oka, o buru oma n'iwu a tu ntutu nyee Siza, sobu nu o buo oma? A tu sobu a tu?"

¹⁵ Jizosi mahiaru ruwhnu lawuru be. O kanu be, "Anu kwno kini naakpa m iru? Gweyanu m otu mkpuru iwai me ledu a anya."

¹⁶ Be gweyanu a, o sikwa be, "Nyele nwe ruwhnu nu rehna ka?"

Be kaa, "Siza nwe."

¹⁷ Jizosi kanu be, "Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike."

O du kpakara be ehni nu hne o zi.

Aiji gbasiri olizo n'enwu

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Ele Sadusi, ka bu ele karu nu olizo n'enwu za, vakwnusi Jizosi, sika a, 19 "Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo nyee a, kaa, 'O buru nu nwene rukna nyerukna nwu, ghasa nnwerne a, kovu nu o nwée rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne a muhianu nwene a rukna rumu.' 20 Rumu nne esau zi, ke mbom luru nnwerne nwuma, nwée nnwo, 21 ke ebo kwuru a, o nwu masi, o nwée nnwo, ke eto masi otu aka wam. 22 Ele rukna esau wam nwée nnwo, n'ipne-aznu kpakara be nu nwerinya wam nwukparu. 23 N'olizo n'enwu, nyerinya wam o jjobu nnwerne nyele n'esilawuru be, kwnornu nu be esau luru a nu nnwerne?"

24 Jizosi saru be, "Anu gahieru apna, anu ma a nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, mọbu rikne ke Chiokike. 25 Kwnornu nu nga be jeehi n'enwu lizo, be lu nnwerne, be gbó nzi, kovu nu be nu lele ele enine izi n'oligwe. 26 Nu nhne gbasiri olizo n'enwu ke ele nwurru onwu, anu gwnuna n'okwukwo Mozizi nu hne be gbaru nhne gbasiri isisi mati wam neerne bekwnu, kpa Chiokike jiri kanu a, 'Mawa bu Chiokike ke Eberham, nu Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jekopu?' 27 O buo Chiokike ke ele nwurru onwu, kovu Chiokike ke ele zi budnu. Anu naagahie apna k'agida."

*Iwu ke kakwo ibne a
(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

28 Otu nu rime ele zni iwu ele Ju varu, nu hne be neesikwarita ehni be ajiji, o mahiaru nu Jizosi sakwaru be nkari, o sika a, kaa, "Ndaa ke bu ke mbom nu kpakara nhne be nyernu n'iwu?"

29 Jizosi saru a, kaa, "Ke mbom bu ka, 'Anu bnote nsni Izireli, Nyenwe a Chiokike a, Nyenwe a bu otu. 30 I jowhnu Nyenwe a bu Chiokike i n'anya, hite nu kpakara mkpoma i, hite nu kpakara enine i, hite nu kpakara oriri i, hite nu kpakara iknernema i.' 31 Ke ebo bu ka, 'I jowhnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i.' O za nhne berere be nyernu n'iwu ke kakwo ka."

32 Nye zni iwu ele Ju wam kaa, "Owe! Nye-zni-nhne, i kalam n'eziz nu o bu otu Chiokike, nu o za nye berere, okwolem ya, 33 nu o whnu a n'anya hite nu kpakara mkpoma i, hite nu kpakara oghohia i, hite

nu kpakara iknernema i, nu o whnu nye agbatibi i n'anya lele ehni i, kakwo kpakara ariohna okporne bekwnu nu ariohna berere."

34 Nga Jizosi whurru nu o sakwayaru a lele nye nwernu akoniche k'eziz, o kanu a, "I zila ikere nu hne eli-eze Chiokike zi."

Nga ka wheru, o zima nye berere nwernu rikne sika a ajiji berere.

*Karaisi bu nnwo nyele?
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

35 Nga Jizosi neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, o sikwaru, "Ndaa kpa ele zni iwu ele Ju jiri naakaa nu Karaisi bu Nnwọ Devidi? 36 Enine Nso hiri n'onu Devidi kwu oka, kaa,

'Nyenwe a kanu Nyenwe m,
Daziri eli n'akarikwnunga m,
tem du nga me jaabita ele irno i
nu mkpururu ochi i lawuru.'

37 Devidi n'iwuru a noosukwu a Nyenwe a, ndaa kpa o jeeji buru nnwo Devidi?"

*Anu zeru ele zni iwu
ele Ju*

(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

Agida ele badnu wam jiri snarnima nurru ikwu-onu a. 38 Kpa Jizosi neezni nhne, o kaa, "Anu zeru ele zni iwu ele Ju, ele o naamasiz be o wo iwo awura ogologo naagaghari, o naamasiz be ele badnu neebekwu be ikwu n'ahia, 39 nu o dazi nu risi ngadna n'oro ogbako ele Ju, ma nu ngadna kakwo mma n'ogbako iriri anu. 40 Be bu ele neeridna oro ele rinya nzi be nwurru, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnu whnu be. Be jaata awnwhnu ke kakwo."

*Nkesi ke nwerinya
nzi a nwurru*

(Luk 21:1-4)

41 Jizosi daziri n'Oro Nso Chiokike kete ruwhnu nu hne be bitaru nhne ntụ, o whurru agida ele badnu hne be notusi iwai nu nhne be notubna iwai. Agida ele kwu notusi k'agida. 42 Otu nyerinya, bu womboni ke nzi a nwurru varu, tubna mkpuru iwai mati lawuru, ke whuyaru iwai mati. 43 O sukwu ele sno apna a, kanu be, "Me kanu anu ezi oka, nwerinya ka bu womboni ke nzi a nwurru, tusiri iwai kakwo ke kpakara ele berere tubnarnu hne be bi iwai. 44 Kpakara be masiri aka n'agida

ekwnu be nwernu gweworu tısi, kovu nu ya, womboni wam, tısikworu kpakara nhne o nwernu o jiri wuru.”

13

*Be joolulu Oro Nso
Chiokike*

(Mat 24:1,2; Luk 21:5,6)

¹ Nga Jizosi whıyaru n'Oro Nso Chiokike, otu nu rime ele sno apna a karu, “Nye-zni-nhne, le kpa oro ele ka nu akaworugwu be jiri wu be nu mma.”

² Jizosi saru a, “I whnuna kpakara oro kwu ele ka? Otu akaworugwu joo gwuzo n'olu ibne a hna, be jaakwnadna kpakara be n'eli.”

*Mmekpɛhni nu
Okpakna ɛhni*

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Nga o daziri eli n'olu Rugwu Olivu ke kegwu ruwhnu n'Oro Nso Chiokike, Pita nu Jemisi, nu Joni, nu Anduru, sikwa a ichne, kaa, ⁴ “Kanı aı nga kpakara nhne ele ka jeeme. Kını jeegesi ige nhne ka jeemezu?”

⁵ Jizosi kanu be, “Anya du anu eli, o zi nye obula duhie anu. ⁶ Kwnornu nu agida ele badnu jaava nu rewhna m, naakaa, ‘Mawa bu Karaisi,’ be jooduwu agida ele badnu. ⁷ Nga anu jonu ogwnu nu otnutnu ogwnu, anu tuko ogwnu. Kpakara nhne ka jeebe osno mee, kovu okwukwo nhne yooduge. ⁸ Mba jeelizo megidne mba berere, eli-eze jeelizo megidne eli-eze berere, eli otne enye jaazi nu hne zi odo n'odo, okwnunyo jaazi. Kpakara nhne ka jonu lele opanizo igbugbu omumu nnwo.

⁹ “Kovu anya du anu eli hne anu zi. Be jeegweru anu nyee n'aka ele ikpe zi odo n'odo, be jaapna anu nhne n'oro ogbako ele Ju zi odo n'odo, anu joogwuzo nu ruwhnu ele risi nu ele eze kwnornu nu me, ma o buru nhne akebe. ¹⁰ Be jeeberu osno kpokwo izi oma nu kpakara mba. ¹¹ Nga be nwugwuru anu gweya anu n'oro ikpe, anu beekwadia osno rigbu ehni anu n'oriri nhne anu jaakaa. Anu kwu nhne obula Chiokike karu anu kwu ige wam, kwnornu nu Enine Nso jookwunu anu onu anu. ¹² Nwene jeegweru nwene a nyee n'aka enwu, nda jeegweru nnwo a nyemako. Rumu jeelizo

megidne ele muru be, mee ma be nwu enwu. ¹³ Kpakara ele badnu joosno anu irno kwnornu nu me. Kovu be jooznohia nye obula ke jaaknata mkpoma, dazigidne du okwukwo kpakara nhne.

*Awhnuwhnu ke
ele Jeruselem jaata*

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Nga anu joowhnu nhne ruru oru ke zi nu hne o kwesile o zi, nye noogwnu nhne ka, ghohia, ele zi nu eli Judiya n'ige wam gbazne n'olu rugwu. ¹⁵ Nye ke zi n'olu oro, o hiednako, mobu bna nu rime oro zne kwahala nhne zi nu rime oro a. ¹⁶ Nye zi masi n'ekwu, o lagna aznu zne chiri iwo a. ¹⁷ Awhnuwhnu jaazinu ele rinya zi rime nu ele neechi nnwo rema n'ige wam. ¹⁸ Anu kpe okpukpe o buko n'ige okirika. ¹⁹ Kwnornu nu ige wam agida mmekpɛhni jaazi ke zikolele ke nga owa ke Chiokike kpuru panizoru du kina, owe, o jaazi kwno berere. ²⁰ O buru nu Nyenwe ai mene obochi wam zi ichichi, o za badnu obula be jooznohiali. Kovu kwnornu nu ele o hohiaru, o mernu obochi wam ziri ichichi.

²¹ “N'ige wam, o buru nu badnu obula jaakanu anu, ‘Le, Karaisi zi hna,’ mobu ‘O zi pari,’ anu kweko. ²² Karaisi aghalaghala zi odo n'odo, nu ele owhurninya aghalaghala zi odo n'odo joo wo iwhne, neegesi nhne elekema nu nhne ndu-ehni zi odo n'odo, ma be duwhu ele Chiokike hohiaru, o buru nu o jeekwe omume. ²³ Kovu anya du anu eli, m bele m osno kakwnonu anu kpakara nhne nga be yeemene eme.

Nnwọ ke Badnu wawa

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “N'ige wam, nga mmekpɛhni wam whemernu,

‘Ehnam jaagba ochichiri,
enwa jeenye iwhne a,

²⁵ mbọ ke oligwe jaadna,

kpakara iknernema ke zi oligwe
joohnio ohnio.’

²⁶ “N'ige wam be joowhnu Nnwọ ke Badnu hne o naava n'okne iknernema nu igwugwu. ²⁷ O jeezihala ele enine izi a be hite nu ruwhere eno k'owa chikota ele ke a Chiokike hohiaru, hite n'otu osotoma owa du n'osotoma berere.

*Muhia nhne hite n'isisi
be kwu figi*

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Anu muhia nhne hite n'isisi figi. Nga nkala a zilam piali piali, nooruhia masi okwukwo ikne, anu mahia nu nduru-mini zi ndundu. ²⁹ Kpam masi, nga anu jowohnu kpakara nhne ka hne be beteru neeme, anu mahia nu n'ige wam zi ndundu, n'onu-mgbo. ³⁰ Me kanu anu ezi oka, ebiri ka jeewe ria ria tem kpakara nhne ka mezu. ³¹ Oligwe nu owa jaagawhe, kovu kpakara ikwu-onu m jaagawhe ria ria.

*O za nye magwu
obochi wam*

(Mat 24:36-44)

³² “Kovu o za nye magwu obochi wam mabu onu-ige wam, ele enine izi zi n'oligwe ma masi, Nnwow wam ma masi. Okwolem Nda m kpoi bu nye magwu. ³³ Anya du anu eli, anu se nse, kpe okpukpe, kwnornu nu anu ma nga ige jaava. ³⁴ O nu lele hne badnu neezne nhne, nga o nowhoga n'oro a, o nyewhete oro a n'aka ele ohi a, ma be legidne a anya. O nyee kwno nye obula nhne o jorunu, nyee masi nye ke zi n'onu-mgbo iwu o se nse. ³⁵ Kam kpararu, anu neese nse, kwnornu nu anu ma nga nyenwe oro jaava, mabu n'anyasnu, mabu n'esilawuru abali, mabu ige ochichi kwnarnu ekwna, mabu n'osisi. ³⁶ Anu se nse, o zi o va kpurugadnam, whnu hne anu neezni anyarna. ³⁷ Nhne me naakanu anu bu nhne me naakanu kpakara badnu, anu se nse.”

14

*Be gbaru iznuznu
o gbu Jizosi*

(Mat 25:1-5; Luk 22:1,2; Jon 11:45-53)

¹ O gwnarnu obochi lawuru o du Iriri Ogawhe nu Iriri Bredi Whuge Owhu. Ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju noopio apna be jwonwugwu Jizosi n'aghigo, ma be gbu a. ² Be karu, “Kovu o jobu n'Iriri ka, o zi a kpasu ohna.”

*Be teru Jizosi mono
nu Betani*

(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)

³ Nga Jizosi zi nu Betani n'oro Saimoni nye riaru nchnichna, o dazi neeri wiri. Otu nyerinya bnanyarnu, nye vu mono otute zi n'ite alabasita gburu onu be ji ekarna nadi zi snam mee. O liwama ite wam, wusi mono otute wam nu risi Jizosi. ⁴ Agwna ele zi pi weru ehni k'agida naakaa, “Kini kpararu be wuwuru mono otute ka etekne? ⁵ Be znernu ere ya riwhu mkpuru iwai eto nyee ele mboni.” Be naatamunu nwerinya wam.

⁶ Jizosi kanu be, “Anu gharu a! Ndaa nhne anu kwno neemekpa a ehni? O rnurnu ernu oma n'ehni m. ⁷ Ele mboni nu anu zi ige obula, ige obula anu pioru, anu nwernu rikne menu be nhne oma, kovu nu anu jeenwehia m ige obula. ⁸ O mernu nhne o nwernu rikne o mee. O beru osno te ehni m mono, bikwata m n'olili m. ⁹ Me kanu anu ezi oka, hne nu hne obula be kporu okwo izi oma ka nu kpakara owa, be jookwuhia nhne nwerinya ka mernu, ma o buru nhne be jeeji neechenwanya a.”

Judas kweruru o re Jizosi

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judasi Isikarioti, otu nu rime nri nu badnu lawuru ele sno apna a, znekwnusiri ele risi ariohna, ma o gweru Jizosi nyee n'aka be. ¹¹ Nga be nurnu a, be nwudnarnu, be kwe o nyee a iwai. O bete o pio oghere o jeegweru Jizosi nyee be.

*Jizosi nu ele sno apna a
riri Iriri Ogawhe*

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)

¹² N'obochi mbom ke Iriri Bredi Whuge Owhu, nga be naakwa ariohna atnurnu Ogawhe, ele sno apna a sikwa Jizosi, “Ndaa hne i pioru ma a mekwatanu i ma i ri Iriri Ogawhe?”

¹³ O zihala badnu lawuru nu rime ele sno apna a, o kanu be, “Anu zne nu rime Jeruselem, otu nyerukna vugwu idudu mini jaavakwnusi anu, anu sno a. ¹⁴ Anu snornu a zne n'oro obula o bnaznenu, anu kanu nyenwe oro wam, ‘Nye-zni-nhne karu, Ndaa hne oro ele izne m zi, hne me nu ele sno apna m jeeri Iriri Ogawhe?’ ¹⁵ O jeegesi anu otu onu-oro zi rude n'oro olu be mekwataru, bikwata masi. Anu mekwatanu ai pii.”

16 Ele sno apna a whọga, bna nū Jeruselem whnụkpa kpakara nhne lele kpa Jizọsi karu. Be mekwata Iriri Ọgawhe.

17 N'ogbednachi, Jizọsi nū nri nū badnū lawuru ele sno apna a snornu va. 18 Nga be daziri ẹli neeri wiri, Jizọsi kaa, "N'ezi me kanu anu, otu badnū n'esilawuru anu, bu nye me nū a neeriko wiri, jeere m."

19 Ọ panizo noogbu be igbugbu n'ovu, be neesikwa a n'otu n'otu, "Ọ bu mawa sa?"

20 Ọ kanu be, "Ọ bu otu nyenum nū rime anu nri nū badnū lawuru, nye me nū a noosnukota wiri n'otu agbugba wiri. 21 Nnwọ ke Badnū jaala lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ gbasiri a, kovu nū awhnụwhnu jaazinu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnwọ ke Badnū. Ọ buru oma ọ buru be muna nyerukna wam."

Wiri Anyasnu Nyenwe ai

(*Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25*)

22 Nga be zi neeri wiri, Jizọsi gweru bredi, tunu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee ele sno apna a, kaa, "Anu gweru, ka bu anọ-ehni m."

23 O gweru okiko, tu mmamma o nyee be, kpakara nwornu nū rime a. 24 Ọ kanu be, "Ka bu onarna m ke ogba-njo-ehni be noowusi kwnornu agida badnū. 25 N'ezi me kanu anu, m jonwoma m manya hi n'isisi vaini whuya rira rira tem du n'obochi me jonwo a ke ikne n'eli-eze Nda m."

26 Nga be gwnukparu eri, be whoga zne nū Rugwu Olivu.

Jizọsi karu nū Pita

jogonahoru a

(*Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38*)

27 Jizọsi kanu be, "Kpakara anu jaagbakwo eso, kwnornu nū be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, 'M joogbu nye nooznu atnurnu, atnurnu a jaagbakeme.'

28 Kovu nga me hiri n'enwu lizo, m jeebe anu osno zne Galili."

29 Pita kanu a, "Ọ burubedi nū kpakara badnū gbakwo eso, kovu m jaagba eso."

30 Jizọsi kanu a, "N'ezi me naakanu i, n'abalị ka, nga okne ochichi naakwnana

ekwna mgba lawuru, i jogonahoru m mgba eto."

31 Kovu o kwusiri rikne k'agida kaa, "Ọ buru nū ọ zi mkpa nū m joosno i nwu, m jogonahoru i rira rira." Kpakara be kakwnornu kpam.

Jizọsi kperu okpukpe

nū Gesemani

(*Mat 26:36-46; Luk 22:39-46*)

32 Be vadu nū hne be kwu Gesemani, Jizọsi kanu ele sno apna a, "Anu daziri hna, me kpe okpukpe." 33 O kwuru Pita nū Jemisi nū Joni, ọ panizo o gbu a igbugbu nū o wute a nū mkpoma. 34 Ọ kanu be, "O noogbu m mkpoma m igbugbu k'agida du enwu, anu dazigidne hna, se nse."

35 O znetu nū ruwhnu, dna kpu ruwhnu n'eli kpe okpukpe, ma ige awhnụwhnu ka gawheru a, ọ buru nū o jeekwe omume.

36 Ọ kaa, "Papa, Nda m, i meli nhne dum, gwemenu m okiko awhnụwhnu ka, kovu ọ buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru."

37 Ọ va whnu hne be neezni anyarna, ọ kanu Pita, "Saimoni, i neezni anyarna? I nwée rikne se nse otu otu-ige? 38 Anu se nse, kpe okpukpe, ọ zi anu dnabna nū rime onurna. Enine ke badnū zi bekwnu, kovu nū anọ-ehni zila rikne."

39 O zne kwno berere kpe okpukpe, nookwu otu oka wam. 40 Ọ yahna berere whnu ele sno apna a hne be neezni anyarna kwnornu nū anya be zi rinya, be máa nhne be jaasa a.

41 Ọ va ke mgba eto, ọ kanu be, "Anu zi koriri neezni anyarna, noozukwa inwe? Ọ kwna kpam, ọ dulam, be neegweru Nnwọ ke Badnū resi n'aka ele mmehie. 42 Anu lizo, ma a zne. Le nye neegweru m nyee zi ndundu."

Be nwudneru Jizọsi

(*Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12*)

43 Ngangam Jizọsi kpugwu oka wam n'onu, Judasi, otu nū rime nri nū badnū lawuru wam ele sno apna a varu, ya nū agida badnū ele ji ama-ogwnu nū okpiri hite nū hne ele risi ariohna nū ele zni iwu ele Ju nū ele okno badnū zi va. 44 Nye reru a nyenem be nhne elekema, kaa, "Nye obula ke me

joosnutu ọnu nye wam bụ ya, anụ nwụgwu a, duru a zne.”

⁴⁵ Ngangam Judasi varu, o znekwnusi Jizosi, sukwu a, “Nye-zni-nhne.” O snutu a ọnu. ⁴⁶ Be tukwasi Jizosi aka, nwụgwusi a rikne. ⁴⁷ Otu n'ele gwuzogwu ndundu mñiohiaru ama-ogwnu a, gbu nye izi nye risi ariohna, bihala a nsni.

⁴⁸ Jizosi kanu be, “Anu kpagwu ama-ogwnu nu okpiri whuya o nwụgwu m lele m bu m nye neemegidne iwu eli? ⁴⁹ Kpakara obochi me nu anu zi n'Oro Nso Chiokike hne me neezni anu nhne, anu nwuge m, kovu kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbaru n'okwukwo nso mezu.”

⁵⁰ Kpakara ele sno apna Jizosi ghasaru a gbawhu.

⁵¹ Otu wikoro snogwu Jizosi, nye ji iwo abochna kpusni ehni a. Be nwụgwu a, ⁵² o sigbasi iwo abochna a, gbaru eto gbawhu.

*Jizosi gwuzo nu ruwhnu
ele eze-ikpe*

*(Mat 26:26,57-68; Luk 22:54,55,63-71;
Jon 18:13,14,19-24)*

⁵³ Be duru Jizosi znekwnusi nye risi ariohna, kpakara ele risi ariohna nu ele okno badnu nu ele zni iwu ele Ju gbakoru. ⁵⁴ Pita snornu a nu hne zi ikere, bna nu rime ederezi nye risi ariohna, o daziri n'esilawuru ele nse, naanya bekwnu. ⁵⁵ Ele risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe piuru nhne be ji gbagidne Jizosi akebne ma be gbu a, be piohjala. ⁵⁶ Agida ele badnu gbaru akebne aghalaghala gbagidne a, kovu nu akebne be buo otu.

⁵⁷ Agwna be lizo, gba akebne aghalaghala gbagidne a, naakaa, ⁵⁸ “A nurnu hne o karu, ‘M jaakwnadna Oro Nso Chiokike ka be jiri aka wu, n'obochi eto m joowu Oro Nso berere ke be jile aka wu.’ ” ⁵⁹ Kovu nu akebne be dnakotala.

⁶⁰ Nye risi ariohna lizoru n'esilawuru be sikwa Jizosi, kaa, “O za nhne i naasa? Kini bu akebne ka ele badnu ka naagbagidne i?”

⁶¹ Kovu Jizosi kpusnirnu ọnu, o za nhne o saru. Nye risi ariohna sikwa kwno a, “O bu jiwa bu Karaisi, Nnwọ Chiokike be goziri ogozi?”

⁶² Jizosi kaa, “O bu mawa, anu jowhnu masi Nnwọ ke Badnu hne o dazi

n'akarikwnunga Chiokike ke bu Dikne, naava masi n'erumeru oligwe.”

⁶³ Nye risi ariohna dowama iwo a, kaa, “Ndaa nhne a kwno noopio ele akebne berere? ⁶⁴ Anu nurnu okwulu wam o kwuru kwugidne Chiokike, kini bu echiche anu?”

Kpakara be marnu a ikpe enwu, kaa, “O kwesiri o nwu enwu.”

⁶⁵ Agwna be panizo o gbusi a ọnu-mini, nu o knesni a ruwhnu, noogbo a aka, naakanu a, “Whnunu ai owhnurninya.” Ele nse donawhuru be Jizosi, noogbo aka.

Pita gonahoru Jizosi

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Luk 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Nga Pita zi nu ederezi, otu nnwo oknornokno ele neeznenu nye risi ariohna izi varu. ⁶⁷ Nga o whnurnu Pita naanya bekwnu, o le a anya, kaa, “Ji n'iwhuru i nu Jizosi nye Nazareti zi.”

⁶⁸ Kovu o goru kaa, “M maam, m ghohiala m nhne i naakaa.” O whoga zne n'onumgbo, okne ochichi kwana ekwna.

⁶⁹ Woknornokno wam whnu a, o naakanu kwno ele gwuzo ndundu, “Nwerukna ka bu otu nu rime be.” ⁷⁰ Pita go kwno berere.

Nga ige mati whemernu ele gwuzo ndundu kanu Pita berere, “N'ezi, i bu otu nu rime be, kwnornu nu i bu nye Galili.”

⁷¹ O panizo noogo ngugo, nodu risi, naakaa, “M maam nyerukna ka anu nookwu oka a.”

⁷² Ngangam, okne ochichi kwnarnu ekwna ke mgba lawuru. Pita chenwanya ikwu-ọnu wam Jizosi kwunnu a, “Nga okne ochichi yaakwnana ekwna mgba lawuru, i jogonahoru m mgba eto.” Nga o chenwanarnu a, o kwana ekwna.

15

*Jizosi gwuzo nu
ruwhnu Paileti*

(Mat 27:1,2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ N'onu osisi, ele risi ariohna nu ele okno badnu nu ele zni iwu ele Ju nu kpakara ele eze-ikpe gbaru iznuznu, be kne Jizosi eriri,

duru a zne, gweru a nyewhete n'aka Paịleti.
² Paịleti sịkwa a, “Ị bụ eze ele Ju?”

Jizọsi sarụ a, “Owe! Jị n'iwhuru i karu kpm.”

³ Ele risi ariohna noobno a agịda nhne.

⁴ Paịleti sịkwa kwno a berere, “Ọ zá nhne i naasa? Le agịda nhne be noobno i.”

⁵ Kọvu Jizọsi sála nhne ọbula. Ka duru Paịleti ẹhni.

Be marnu Jizọsi ikpe ẹnwu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jọn 18:39--19:16)

⁶ N'Iriri Ọgawhe ọbula Paịleti nẹsigbasinu be otu nye ikelu, nye be rioru a. ⁷ Otu nye zị n'ikelu be nookwu Barabasi nye zị n'ikelu ya nụ ele lizọru lusi ele risi ọchichi ọgwnu. O gburu badnụ n'ọgwnu wam. ⁸ Agịda ele badnụ wam panizo nọorio Paịleti ma o menu be lele kpa o ji neemenu be. ⁹ Paịleti sịkwaru be, “Anụ piuru me sịgbasinu anụ eze ele Ju?” ¹⁰ Ọ mahiari nụ ele risi ariohna kwuyannu a Jizọsi kwnornu ọwho-anya.

¹¹ Kọvu ele risi ariohna sigidnenu igbudu ele badnụ wam be kaa ọ sịgbasinu be Barabasi, ọ bụo Jizọsi. ¹² Paịleti sịkwaru berere, “Ọ bụ kini nhne anụ piuru me mee nye wam anụ nookwu eze ele Ju?”

¹³ Be siwama okokoba berere, “Kpogidne a n'ogba.”

¹⁴ Paịleti sịkwa be, “Kini mernu? Kini bụ nhne ojo ke o mernu?”

Be siwama okokoba ke kakwo, “Kpogidne a n'ogba.”

¹⁵ Kpa Paịleti piuru o mee nhne jaamasị agịda ele badnụ wam, ọ sịgbasinu be Barabasi. Nga ọ pniakworu Jizọsi nhne, o gweru a nyewhete be ma be kpogidne a n'ogba.

Ele ọgwnu kpariri Jizọsi

(Mat 27:27-31; Jọn 19:2,3)

¹⁶ Ele ọgwnu duru Jizọsi bna n'obna nye ọchichi. Be sukwukọta kpakara odobiri ele ọgwnu. ¹⁷ Be wosi a iwo naachna odno odno, be kpa okpu igwnu, kpusi a nụ risi. ¹⁸ Be panizo neebekwu a, naakaa, “A bekwulem jị, Eze ele Ju.” ¹⁹ Be gweru isisi nẹli a nụ risi, nọogbu a ọnu-mini, gbu mpnerne

ọchi n'eli, kpọnu a risi eli. ²⁰ Nga be mekworwu a nhne rumu, be tuma a iwo odno odno wam, wosi a kpakara iwo a. Be duru a zne ma be kpogidne a n'ogba.

Be kpogidnenu Jizọsi

n'ogba

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jọn 19:17-27)

²¹ Be sigidne otu nye neewhe ewhe, kanu a, o vuru ọgba a. Nye ka bụ Saimoni nye Sirini, nda Alẹkizanda nụ Rufosi, hne o hi n'aznụ mba naabnanya Jeruselem. ²² Be duru Jizọsi zne nụ hne be kwu Gọlugota, ke bụ “Hne Okpokoro Risi.” ²³ Be nyega a manya be gwaru maa, kọvu nụ ọ nwóna a. ²⁴ Be kpogidne a n'ogba, ele ọgwnu ke iwo a n'esilawuru be nga be vukworu ọgbanuchi ke gesiri ke nye ọbula jeegwe. ²⁵ Ọ bụ nụ ọtnu-ige tolu* n'osisi nga be kpogidnenu a n'ogba. ²⁶ Be gbaharu nhne be bnornu a, “Eze ele Ju.” ²⁷ Be kpogidnenu ya nụ ele rukna lawuru nooznu buznu n'olu ọgba, otu badnụ n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. [²⁸ Nhne be gbaru n'okwukwo nsọ mezuru ke karu, “Be gwnukotaru ya n'ele aruru-eli.”]

²⁹ Ele naagawhe naakaja a, neewh-nuwhe risi be, naakaa, “Ngwanu! Jị nye jaakwnadna Oro Nsọ Chiokike, wu kwno a n'obochi ẹto. ³⁰ Znọhia ẹhni i, hi n'olu ọgba hiedna.”

³¹ Ọ bụ masị kpa ele risi ariohna nụ ele zni iwu ele Ju naakpari a n'esilawuru be, naakaa, “Ọ znọhiaru ele berere, o nwée rikne znọhia ẹhni a. ³² Karaisi eze Izireli, hi n'olu ọgba hiedna kịtna, ma a whnụ, kweru masị.”

Ele be kpogidnenu be nụ Jizọsi n'olu ọgba zị masị naakpari a.

Enwu Jizọsi

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jọn 19:28-30)

³³ Hite n'esilawuru iwhnehnie,† ọchichiri gbasnirni kpakara eli wam dụ n'otnu-ige ke ẹto.‡ ³⁴ N'otnu-ige ke ẹto, Jizọsi jiri okne nkọli siwama, “Eloi, Eloi lama sabatani,” ke

* 15:25 ọtnu-ige tolu: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke ẹto † 15:33 n'esilawuru iwhnehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu ‡ 15:33 ọtnu-ige ke ẹto: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

bụ, “Chiokike m, Chiokike m, kịni mernu i ghasarụ m?”

³⁵ Agwna ele gwuzogwu ndundu, nga be nurnu a, be naakaa, “Bno nsni, o noosukwu Elaija.” ³⁶ Otu nyenum gbarụ ẹso, gweru manya gbarụ ọka rusi sponji ke zị n'isisi nù rime a, nyee Jizọsi ma ọ nwọ, kaa, “Gharụ a, a lesi ma Elaija jaava o gwedna a n'ogba.”

³⁷ Jizọsi gweru okne nkọli si okokoba, nwebime inwe.

³⁸ Ikpe obnosni ke Ọro Nsọ Chiokike gbawarụ ẹbo hite n'olu dū ẹli. ³⁹ Nga nye risi ogwnu neechi otu riwhu ele ogwnu gwuzo ndundu kela ruwhnu hne ọ zị, whnurnu kpa o jiri kna inwe, ọ kaa, “N'ezi, nyerukna ka buri Nnwọ Chiokike.”

⁴⁰ Ele rinya zị ikere neelekiri nhne neeme, agwna be bụ Meri Magidalini, nù Meri nne Jemisi ke matị nù Josis, nù Salomi. ⁴¹ Ele ka snornu Jizọsi nga ọ zị nù Galili, ele neeznenu a izi. Nù agida ele rinya berere ele snornu a va Jeruselem.

Be liri Jizọsi

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jọn 19:38-42)

⁴² Nga ọ dūru ogbednachi, hne ọ bụ ọbochi ojiknenu, ke bụ ọbochi begwu Ọbochi Ozukwa Inwe ọsno, ⁴³ Josefu nye Arimatiya varụ, nye bụ otu nù ele ikpe, bụ masị nye be nọsobisinu, nye neese ẹli-eze Chiokike, nwerukna ka ji anya rikne znekwnusi Pailetị rịo a iznu Jizọsi. ⁴⁴ Ọ gbagwojiri Pailetị anya nù Jizọsi nwunam. O sukwu nye risi ogwnu wam sịkwa a ma ọ nwuna. ⁴⁵ Nga ọ mahiaru n'ọnu nye risi ogwnu wam nù Jizọsi nwunam, o kweru be vute Josefu iznu a. ⁴⁶ Josefu zuya ikpe marnu mma, nga o vudnarnu iznu a, ọ whụ a n'ikpe marnu mma wam, vubna a nù rime ilili ke be gwuharu nù rime rugwu. O gweru otu rugwu kpusni ọnu ilili wam. ⁴⁷ Meri Magidalini, nù Meri nne Josis whnurnu hne o liri a.

16

Jizọsi lizọru n'ẹnwu

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jọn 20:1-10)

¹ Nga Ọbochi Ozukwa Inwe wheru, Meri Magidalini nù Meri nne Jemisi, nù Salomi, zuyaru mọno neesni ẹknarna ọma zị ọdo

n'odo ma be zne te iznu Jizọsi mọno. ² N'ọnu ọsisi n'ọbochi mbom n'ikwezu, be znernu n'ilili a nga ẹnam waru. ³ Be nookwurita n'ẹhni be, “Nyele jookpumeni aị rugwu wam n'ọnu ilili?” ⁴ Nga be lelizọru anya be whnurnu nù be vumenem rugwu wam. Ọ zị rinya k'agida. ⁵ Be bna rime ilili whnù wikoro dazigwu n'akarikwnunga, o wogwu awura abọchna, ogwnu tūru be.

⁶ Ọ kanu be, “Ogwnu tūko anu. Anu noo-pio Jizọsi nye Nazareti, nye be kpogidnenu n'ogba. O lizọlam, ọ zila hna. Le hne be bitaru a. ⁷ Kọvu anu la, kanu ele sno apna a nù Pita, ‘O belem anu ọsno neezne Galili, anu jọowhnu a pị, lele kpa ọ kannu anu.’ ”

⁸ Be whoga, hi n'ilili wam gbahala, ẹhni naama be ririri nù ogbagwoji anya jigwu be, ọ zá nye be kannu nhne ọbula, kwnornu nù ogwnu nọtu be.

Jizọsi mernu Meri Magidalini whnù a anya

(Mat 28:9,10; Jọn 20:11-18)

[⁹ Nga Jizọsi hiri n'ẹnwu lizọ n'ọnu ọsisi n'ọbochi mbom n'ikwezu, o beru ọsno gesi ẹhni a Meri Magidalini, nye ọ chihalaru renwu ojo ẹsau nù rime a. ¹⁰ O zne kanu ele nù Jizọsi dazigwu nù mbom hne be zị naagba mkpe, naakwna ẹkwna. ¹¹ Nga be nurnu nù Jizọsi zị budnu, nù ya n'iwuhuru a whnurnu a, be kwéle. ¹² Nga ka wheru, Jizọsi mernu badnu lawuru whnù a n'ozizi berere nga be neezne aznu mba. ¹³ Be lahna zne kanu ele gwnarnu, be kwéle nhne be kwuru masị. ¹⁴ Omekwo, Jizọsi whuya iwhe hne nri nù otu badnu wam ele sno apna a zị neeri wiri. Ọ bnanu be mbna kwnornu n'ókwe ekwe be nù mkpoma osi rikne be, ke mernu be kwéle ikwu-ọnu ele whnurnu a nga o hiri n'ẹnwu lizọ. ¹⁵ Ọ kanu be, “Anu zne nù kpakara ọwa kponu kpakara badnu okwo izi ọma. ¹⁶ Nye kweruru, be wu a mini, bụ nye be jọoznohia a, nye ke kwéle, be jaama a ikpe. ¹⁷ Nhne elekema ele ka joosno ele kweru, be jaachihala renwu ojo nù rewhna m, be jookwu ọka nù riro ikne zị ọdo n'odo. ¹⁸ Be jaachi agwo n'aka, ọ buru nù be nwọ nhne ọbula ke jaakpaya ẹnwu, ọ zá nhne o jeeme be, be jootukwasi ele nriria aka, mee ẹhni buru be ọma.”

Jizọsi larụ n'oligwe
(Luk 24:50-53; Ẹrnu 1:9-11)

¹⁹ Nga Nyenwe aị Jizọsi kwukwonna be ọka, be gwelizo a la n'oligwe, ọ daziri ẹli n'akarikwnunga Chiokike. ²⁰ Ele sno apna a whogaru nọokpo okwo izi ọma hne ọbula, Nyenwe aị noosno be, nọornu ẹrnu, neegesi nọ ikwu-ọnu Chiokike bụ ezi ọka, hite n'ẹrnu ndu-ẹhni zị ọdo n'ọdo ke be nọornu.]

Izi ọma lele kpa Lukwu gbarụ a n'ọkwukwo

Nhne gbasiri ọkwukwo ka

Izi ọma lele kpa Lukwu gbarụ a n'ọkwukwo neegesi Jizọsi lele Nye Ọznohia Izireli nụ Nye Ọznohia ke kpakara ele badnụ zị n'ọwa. Lukwu gbarụ nụ Enine Nyenwe aị sukwuru Jizọsi ma o zni “ele mboni izi ọma.” Lukwu nye dibia snornu ele sno apna Jizọsi n'izi ọma be znirni, ma Pọlu nye izi Jizọsi. Ọ sịkwahiaru nhne n'ọnu ele whnurnu Jizọsi nga ọ zị n'ọwa. Ka mernu o nwernu ọnu rikne ọ gbanụ Tiofilọsi ọkwukwo. Lukwu kwuru nhne gbasiri bụdnu Jizọsi, hite n'omumu a, ige ọ bụ wikoro, ọnu a, ọnu a, olizọ n'ọnu tem dụ nga Jizọsi larụ oligwe.

Nhne zị n'ọkwukwo ka

Omumu Jizọsi nụ wikoro a (1:1---2:52)

Ọwuwu mini Jizọsi nụ ọnurna a (3:1---4:13)

Ọnu Jizọsi nụ rime Galili (4:14---9:50)

Ọnu Jizọsi nụ apna nga o neezne Jeruselem (9:51---19:27)

Ọnu Jizọsi nụ rime Jeruselem (19:28---20:47)

Ọka Jizọsi kwuru gbasiri nhne ke jeeme nụ ruwhnu (21:1-38)

Ọnu Jizọsi nụ olizọ n'ọnu a (22:1---24:53)

Nye gbarụ ọkwukwo ka: Lukwu nye dibia Risi nhne o kwno gba a: O gesi ọnutnu zuru ozu gbasiri bụdnu nụ ọnu Jizọsi Karaịsi, obirizi a n'ẹhni ele be neemegebu, nụ ọznohia ke ele bụo ele Ju.

¹ Tiofilọsi, agida ele badnụ yisiri aka be n'ogba ọkwukwo gbasiri nhne be mernu n'esilawuru aị, ² lele kpa be nyernu aị n'aka a bita. Ele nyernu aị bụ ele hiri n'ọpanizo gweru anya be whnụ be, bụru ele izi ikwu-ọnu Chiokike. ³ Ọ bụru ọma hne me snornu kpakara nhne nkari hite nụ mbom, me gbanụ i ọkwukwo nụ ekere nụ ekere, Tiofilọsi zị igwugwu, ⁴ mee ma i mahia nụ kpakara nhne be jiri ikwu-ọnu ọnu zni i bụ nhne kwesiri ọkwukwo mkpoma.

Omumu Joni Nye Wu Mini

⁵ N'ige Erọdu bụ eze Judiya, otu nye ọkwa ariohna zị, be kwu Zakaraya, ke hi n'oro Abija, nnwerne a bụ Elizabeti nye hi n'ebnurnu Erọni. ⁶ Be lawuru bụ ele ọma nụ ruwhnu Chiokike, be naabita kpakara nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu, be nwée ọnu. ⁷ Kọvu nụ be nwée nnwọ, kwnornu nụ Elizabeti bụ nyerinya rekpa nnwọ a mesnirni emesni. Be lawuru menem okno badnụ.

⁸ Otu ọbochi, ige ele otu Zakaraya ọnu ọnu, Zakaraya zị ọnu ọnu nye ariohna nụ ruwhnu Chiokike, ⁹ lele kpa ọnu ariohna jiri zị, ọ dnabnurnu nụ ọ bụ ya jọokporne isensi n'oro Nso Nyenwe aị. ¹⁰ Kpakara ele Ju neekpe okpukpe n'ederezi ige ọ ọkporne isensi.

¹¹ Enine izi Nyenwe aị mernu Zakaraya whnụ a anya hne o gwuzo n'akarikwnunga ojo ariohna hne be ọkporne isensi. ¹² Nga Zakaraya whnurnu a, mkpoma larụ a mini, ogwnu tumako a. ¹³ Enine izi wam kanu a, “Ogwnu tuko i, Zakaraya, Chiokike nuna m okpukpe i. Elizabeti nnwerne i joomunu i nnwọ rukna, i jookwu rewhna a Joni. ¹⁴ I joonwudna, mkpoma joso masi i n'ọnu, agida ele badnụ jeenwe snarnima kwnornu omumu a. ¹⁵ Ọ jọobu nye kwu n'anya Nyenwe aị. Ọ jọonwo manya mọbu nhne ọbula ke bna n'anya ria ria. Enine Nso Chiokike jeejihia nụ rime a, hite nụ rime ruwho nne a. ¹⁶ O jeeme agida ele Izireli hiehnakwnusi Nyenwe aị Chiokike be. ¹⁷ O jeezne nụ ruwhnu Nyenwe aị n'enine nụ rikne Elaija. O jeeme ele nda tuhnsna mkpoma hne rumu be zị, ma ele zá noobno nsni bna n'apna akoniche ele ọma, o jiknernu Nyenwe aị ele kwesiri a.”

¹⁸ Zakaraya sịkwa enine izi wam, “Ndaa nhne me jeeji mahia ka? Le, me nụ nnwerne m menem okno badnụ k'agida.”

¹⁹ Enine izi wam saru a, “Mawa bụ Gebureli, nye noogwuzo nụ ruwhnu Chiokike. Chiokike ziyaru m me kanu i ọka ka nụ o zni i izi ọma ka. ²⁰ Le, i jaadna mgbu, i jeenwe rikne kwu ọka tem dụ ọbochi kpakara nhne ka jeeme, kwnornu nụ i kwéle ikwu-ọnu m ke jeemezu n'ige a.”

21 Ele badnu wam zi neese Zakaraya n'ederezi, be naari nhne kpayaru o gburu okwnu n'Oro Nso Chiokike. 22 Nga o whuyaru, o nwée rikne o kwunu be oka. Be mahia nu o whnurnu owhnurninya n'Oro Nso Chiokike, o neewhenu be aka, kovu o nwée rikne kwunu be oka.

23 Nga ige ernu a zuru n'Oro Nso Chiokike, Zakaraya lahna oro a. 24 Nga nhne ka mekworu, Elizabeti nnwerne a turu rime, o tugwa ehni a enwa isne nu rime oro. 25 O kaa, "Ka bu nhne Nyenwe ai mennu m, o gesilem ruwhnu oma a, ma o kwnosnama iwhnerne m n'esilawuru ele badnu."

Be kwuru oka gbasiri omumu Jizosi

26 N'enwa isunu a,* Chiokike ziznerne enine izi Gebureli zne n'eli Nazareti ke zi nu Galili, 27 znekwnusi otu nnwo oknornokno ma nyerukna be kwu Meri, nye Josefu ke hi n'ebnurnu Devidi kweru o lu. 28 Enine izi wam zne hne o zi, kaa, "M bekwulem o, ji nye Nyenwe ai dagwunu, i bu nye owa oma."

29 Mkpoma laru Meri mini nga o nurnu ikwu-onu a, o naagbadi nu mkpoma a okpa ibekwu ke nu kpa. 30 Kovu enine izi wam kanu a, "Meri, ogwnu tuko i, Chiokike menu i oru k'agida. 31 I jootu rime, muhia nnwo rukna, i jookwu a Jizosi. 32 O joo bu nye kwu, be jookwu a Nnwọ Nye Kakwo Nhne Dum Olu. Nyenwe ai Chiokike jeenye a ngadna eze nda a, Devidi. 33 O jaachi oro Jekopu tim tom, eli-eze a jookwo okwo."

34 Meri saru enine izi wam, "Ndaa kpa be jeeme nhne ka, hne me ma nyerukna?"

35 Enine izi wam saru a, "Enine Nso jaadnakwasai i, iknernerne ke Nye Kakwo Nhne Dum Olu jookpusni i. Be jookwu nnwo wam zi nso ke i joomu Nnwọ Chiokike. 36 Le, Elizabeti nwene i rinya zi rime omumu n'okno badnu a, o bu nye be nookwu nnwerne nwée nnwo, ka bu enwa isunu a. 37 O za nhne nyirni Chiokike."

38 Meri saru, "Le, m bu m nnwo izi ke Nyenwe ai, o menu m lele kpa i kwuru." Enine izi wam gharu a la.

Meri znerne o lekasi Elizabeti

39 Ige wam, Meri jiknerne wara wara zne n'otu eli rugwu ke zi nu Judiya. 40 O bna n'oro Zakaraya bekwusi Elizabeti. 41 Nga Elizabeti nurnu ibekwu Meri, nnwo zi a nu ruwho wulizoru olu. Enine Nso jipiyaru Elizabeti. 42 O gweru okne nkoli kwu oka kaa, "I bu nye owa oma n'esilawuru ele rinya, nnwo ke i joomu bu masi nye owa oma. 43 M bu m nye ruwhnu oma nu nne ke Nyenwe m jaava lekasi m. 44 Kwnornu nu kpa me nurnu ibekwu i, nnwo zi m nu ruwho wulizoru olu nu snarnima. 45 I bu nye owa oma kwnornu nu i kweru nhne Nyenwe ai kwuru nu o jeemezu a."

Meri gwnurnu eri ojija

46 Meri kaa, "Mkpoma m ja Nyenwe ai, 47 ovu m nonwudna onwudna kwnornu nu Chiokike Nye Oznohia m, 48 kwnornu nu o chenwanyarnu nnwo izi a ovu hieru eli. Hite nu kitna kpakara ele ebiri jookwu m nye owa oma, 49 kwnornu nu Chiokike Nye bu Dikne mennu m nhne hna ezi, rewhna a zi nso. 50 Chiokike nonodonu ele notu ogwnu a obirizi, hite n'otu ebiri du ebiri berere. 51 O ji aka dikne a mee nhne hna ezi, o chisaru kpakara ele oknomokno nu kpakara mmuma be. 52 O gwednarnu ele eze nu ngadna eze be, o gwelizoru ele ovu hieru eli. 53 O nyejilem ele wiri nonogwnu ruwho, kovu o gbataru ele eze aka. 54 O yinu nye izi a Izireli aka, o chenwanyarnu o donu a obirizi, 55 ke o kweru Eberham nu ebnerne a mkwna tim tom, lele kpa o kanu ele nda ai." 56 Meri daziri n'oro Elizabeti enwa eto, lahna oro a.

Omumu Joni Nye Wu Mini

57 Ige omumu nnwo Elizabeti duru, o muhia nnwo rukna. 58 Ele agbatibi† a nu rumu

* 1:26 Ka bu kpa Elizabeti turu rime. † 1:58 agbatibi: ele ya nu a wuta ndundu

nwene a nurnu nu Nyenwe aị donnu a obirizi k'agịda, be snornu a nwudna.

⁵⁹ O du n'obochi esato, be varu o kpa nnwo wam nka. Be noopio o jita a rewhna Zakaraya ma o buru ogbo nda a, ⁶⁰ kovu nne a karu, "Oza, rewhna a bu Joni."

⁶¹ Be kanu a, "O za nye naaza rewhna ka n'esilawuru ele ke i."

⁶² Be whenu nda a aka, jikwa a rewhna be jookwu nnwo wam. ⁶³ O kaa be nyee a nhne ogba okwukwo, o gbagwojuru be anya nga o gbasiri, "Rewhna a bu Joni." ⁶⁴ Ngangam, onu a kpumernu, riro a toma, o bete nookwu oka, naaznarni Chiokike. ⁶⁵ Ogwnu turu kpakara ele agbatibi be, be wheke otnutnu ka kpakara eli rugwu Judiya. ⁶⁶ Nye obula ke nurnu a zi nechenwu, be neesikwa, "Okpa badnu kini bu nhne nnwo ka jobu?" Kwnornu nu be whnurnu nu aka Nyenwe aị zi n'ehni a.

Zakaraya gwnurnu eri ojija

⁶⁷ Enine Nso jipiyaru Zakaraya nda Joni, o whnu owhnurninya, kaa,

⁶⁸ "Ojija zinu Nyenwe aị, Chiokike ke Izireli, kwnornu nu o lekasiri ma o gbahia ele ke a.

⁶⁹ O gweyaru nye dikne jooznohia aị hite n'oro nnwo izi a Devidi,

⁷⁰ lele kpa o kwuru hite n'onu ele owhnurninya a zi nso agida ige wheru ewhe.

⁷¹ O jooznohia aị hite n'aka kpakara ele sno aị irno.

⁷² O donnu ele nda aị obirizi, o chenwanyarnu ogba-njo-ehni nso a.

⁷³ O kwesiri Ebereham nda aị mkwna rikne,

⁷⁴ o dohia aị n'aka ele irno aị, ma a kpenu aị n'enwe ogwnu,

⁷⁵ ma a ziri nso nu ele mee mma nu ruwhnu a kpakara budnu aị.

⁷⁶ Ji, nnwo m mati, be jookwu i nye owhnurninya ke Nye Kakwo Nhne Dum Olu,

kwnornu nu i jeezne nu ruwhnu Nyenwe aị neemekwatanu a apna.

⁷⁷ I jeeme ele ke a mahia oznohia, hite n'ogbarunu be mmehie be.

⁷⁸ Hite n'obirizi nu ovu oma ke Chiokike aị, o jeeme ennam nomukwasi aị hite n'oligwe,

⁷⁹ iwhne joomukwasi ele zi n'ochichiri nu ele zi n'oyinyo ke enwu, noodumako ochi aị n'apna udno."

⁸⁰ Nnwo wam nooso oso, gbasiri rikne nu enine, o wu n'eli-ikpa tem du nga be gesiri a ele Izireli.

2

Omumu Jizosi (Mat 1:18-25)

¹ N'ige wam, eze Siza Ogositosi yiri iwu be gbasiri rewhna kpakara ele wu n'eli ele Rom neechi n'okwukwo. ² (Ka bu ogba rewhna n'okwukwo ke mbom nga Kwirinosi bu nye neechi Siriya.) ³ Nye obula la n'eli a zne gba rewhna n'okwukwo.

⁴ Josefuru hiri n'eli Nazareti ke zi nu Galili zne Betlehem nu Judiya, eli be murnu Devidi, kwnornu nu o hi n'ebnurnu oro Devidi. ⁵ O zneru ma be gbasiri rewhna ya nu Meri n'okwukwo, bu nwerinya o kweru nu o joolu, nye zi rime omumu. ⁶ Nga be zi nu Betlehem, ige Meri joomu nnwo duru. ⁷ O muhia oziri nnwo rukna a, o whu a n'ikpe nute a nu rime nhne be biganu anohia wiri, kwnornu nu o za oro zinu be n'oro ele izne.

Ele nooznu atnurnu nu ele enine izi

⁸ Ele nooznu atnurnu zi n'eli wam nu rime ohia neese atnurnu be n'abali. ⁹ Enine izi Nyenwe aị mernu be whnu a anya, igwugwu Nyenwe aị mukwasiri be, ogwnu turu be k'agida. ¹⁰ Kovu enine izi wam kanu be, "Ogwnu tuko anu. Anu bno nsni, m gweyanu m anu izi oma ke snarnima ke jaazinu kpakara ele badnu. ¹¹ Tnawa, n'eli Devidi be murnu anu Nye Oznohia, Karaisi Nyenwe aị.* ¹² Ka bu nhne anu jeeji mahia a, anu joowhnu nnwo ikne be whuru n'ikpe nute nu rime nhne be biganu anohia wiri."

¹³ Ngangam, agida ele enine izi whuyaru snornu enine izi wam naaznarni Chiokike, naakaa,

¹⁴ "Oson'anya dum buru ke Chiokike nu hne kakwo n'olu,

* **2:11** Karaisi: Karaisi bu Nye Oznohia wam Chiokike kweru mkwna o ziya.

udno ziri n'owa n'esilawuru ele nhne be naamasị a.”

¹⁵ Nga ele enine izi wam lahnarnu oligwe, ele nọoznu atnurnu wam kanu eñni be, “Anu va ma a zne Bẹtilehem whnu nhne mernu ke Nyenwe aị kannu aị.”

¹⁶ Be gweru ẹso gweru izne zne whnu Meri nu Josefu, nu nnwo ikne wam be nuteru nu rime nhne be biganu anohia wiri. ¹⁷ Nga be whnurnu a, be tnusa nhne enine izi kwuru gbasiri nnwo ikne ka. ¹⁸ O duru kpakara ele nurnu nhne ele nọoznu atnurnu wam kwuru eñni. ¹⁹ Kovu Meri bitaru kpakara nhne ka nu mkpoma a, neechinwu a. ²⁰ Ele nọoznu atnurnu wam lahnarnu, nọogwnu eri, naaja Chiokike kwnornu nu nhne be nurnu, whnu masi lele kpa enine izi wam kanu be.

Be jiri Jizosi rewhna

²¹ N'obochi ẹsato, be va o kpa nnwo wam nka, be jita rewhna a Jizosi, bu rewhna enine izi wam kwuru a su be turu rime a.

Be kwubnarnu Jizosi Oro Nso Chiokike

²² Ige duru ma Josefu nu Meri mee ma be ziri richna lele kpa Iwu Mozizi kwuru, be kwuru nnwo wam zne Jeruselem, chete a nu ruwhnu Nyenwe aị. ²³ Lele kpa be gbaru a n'iwu Nyenwe aị, “Be jaabitau Nyenwe aị nnwo rukna obula be beru oso mu nsọ.” ²⁴ Be kwa ariohna lele kpa iwu Nyenwe aị kwuru, “Nduru lawuru mobu rumu weresi lawuru.”

²⁵ Otu nwerukna zi nu Jeruselem, nye rewhna a bu Simioni, nye mee mma, nye nootu ogwnu Chiokike. O bu nye neese oznohia ke Izireli, Enine Nso zi n'ehni a. ²⁶ Enine Nso kannu a nu o jonwu enwu tem o whnu Karaisi Nyenwe aị. ²⁷ Enine Nso duru a zne n'Oro Nso Chiokike nga ele murnu Jizosi varu o menu a lele kpa Iwu Mozizi kwuru. ²⁸ Simioni kwuru nnwo wam n'aka a, znarni Chiokike, kaa,

²⁹ “Nyenwe m, kweru ma nnwo izi i la n'udno,
lele kpa i kweru m mkwna,

³⁰ kwnornu nu anya m whnunam oznohia i,

³¹ ke i bikwataru n'anya kpakara ele badnu,

³² iwhne ke jookpume nhne gbasiri i nyee ele buo ele Ju,

nu igwugwu ke ele ke i Izireli.”

³³ Nhne be kwuru gbasiri nnwo ikne ka duru nda a nu nne a eñni. ³⁴ Simioni gozi be, kanu Meri, nne a, “Nnwo ka joburu nhne jaakpahia odidna nu olizo agida badnu n'Izireli, buru masi nhne elekema be jookwu oka megidne. ³⁵ O jookpume echiche agida ele badnu. Kovu nhne igbugbu joduwa mkpoma i lele amaogwnu.”

³⁶ Otu nwerinya owhnurninya zi, nye rewhna a bu Ana, adna Fanueli, ke hi n'ebnurnu Asa whuya. Nwerinya ka nu nzi a wuru awha ẹsau kpoi, ³⁷ kovu o menem okno badnu ke gbaru nri awha ẹsato nu eno, o bu nnwerne nzi a nwurnu onwu. O za nọowhoga n'Oro Nso Chiokike iwhnehnne nu abali, o zi neekpe okpukpe, noovu onu. ³⁸ O bnanyarnu n'ige wam, o tunu Chiokike mmamma, kwu oka gbasiri nnwo ikne wam, kanu kpakara ele neese ogbahia ke Jeruselem.

Be kwuru Jizosi lahna Nazareti

³⁹ Nga Josefu nu Meri mekworu kpakara nhne iwu Nyenwe aị kwuru, be lahna Galili zne eli ke be, Nazareti. ⁴⁰ Watakiri wam nooso, gbasiri rikne, akoniche jihjaru nu rime a, oru Chiokike zi masi a n'ehni.

Wikoro Jizosi zi n'Oro Nso Chiokike

⁴¹ Ele murnu a neezne Jeruselem kpakara awha n'Iriri Ogawhe.† ⁴² Nga Jizosi gbaru nri nu awha lawuru, be zne Iriri Ogawhe lele kpa be mesi. ⁴³ Nga be mekworu Iriri wam, be bete o lahna oro be, kovu wikoro Jizosi daziri nu Jeruselem, kovu ele murnu a ma. ⁴⁴ Be neechi nu o zi n'igbudu badnu, be zne izne otu obochi, be noopio a n'esilawuru ele enyi be nu rumu nwene be. ⁴⁵ Nga be whnuna a, be hiehna nu Jeruselem noopio a. ⁴⁶ N'obochi ke ẹto, be whnu a n'Oro Nso Chiokike, hne o dazi n'esilawuru ele zni iwu ele Ju, noobno

† **2:41** Iriri Ogawhe: Iriri Ogawhe bu ige ele Ju neechenwanya nga Chiokike dohiaru be n'ohi n'aka ele Ijipiti. Okwnehala 12:1-27; Ditaronomi 16:1-8.

nsni nhne be nookwu, neesikwa be ajiji. ⁴⁷ Kpakara ele nurnu ikwu-onu a nu akọ zi nu nhne o saru be, o duru be eñni. ⁴⁸ Nga ele murnu a whnurnu a, o du be eñni, nne a kanu a, “Nnwọ m, kini kpayaru i jiri mee me nu nda i kpa? Me nu nda i ji anya-mini noopio i.”

⁴⁹ O sika be, “Kini kpayaru anu noopio m? Anu ma a nu m joronu ernu Nda m?”

⁵⁰ Kọvu be ghoyage nhne o kannu be.

⁵¹ Jizosi snornu be la Nazareti, noobnonu be nsni. Kọvu nne a bitaru kpakara nhne ka nu mkpoma a. ⁵² Jizosi nooso n'akoniche nu dimkpa, neenwe oru nu ruwhnu badnu nu Chiokike.

3

Ikwu-onu Joni Nye Wu Mini

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)

¹ N'awha ke nri nu isne ke ochichi Taberosi Siza, nga Pontiosi Paileti neechi Judiya, nga Erọdu neechi Galili, nwene a rukna Filipu neechi Ituria nu Tirakonitisi, Lisanasi neechi Abilini, ² Anasi nu Kayafasi bu ele risi arihna, ige wam ikwu-onu Chiokike duru Joni, nnwọ Zakaraya nsni n'eli-ikpa. ³ O zne nu kpakara eli ke zi Osimini Jodani gburugburu, nọkpo okwo naakaa ele badnu tuhnsna mkpoma ma be wu be mini, ma Chiokike gbarunu be mmehie. ⁴ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ hite n'onu Azaya nye owhnurninya, kaa, “Akpiri otu badnu nọkpo okwo n'eli-ikpa, anu mekwata apna Nyenwe a, anu mee apna a sni asni.

⁵ Be jeemesni kpakara ngwulangwu, be jaakwnadna kpakara rugwu nu rugwu mati.

Kpakara apna zi mgbahirigodo jaasni asni, kpakara apna zi ndagwurugwu jaazi snam.

⁶ Kpakara ele badnu jowhnu oznohia Chiokike.”

⁷ Joni kanu igbudu badnu nọwhokwnusi a ma o wu be mini, “Anu eburnu agwo, nyele kannu anu gbanahoru ovu owe eñni Chiokike ke naava? ⁸ Anu minya mkpuru ke neegesi nu anu tuhnsarnu mkpoma. Anu kaa nu Ebereham bu nda

anu. Kwnornu me kanu anu ezi oka, Chiokike nwernu rikne mee kpakara akaworugwu ka ghọ rumu Ebereham. ⁹ Be bitalam ehngwe n'ikwnu kpakara isisi, isisi obula ke minyala mkpuru oma, be joogbudna a, tubna nu rime bekwnu.”

¹⁰ Ele badnu wam sika a, “Kini bu nhne a jeeme?”

¹¹ Joni saru be, “Nye nwernu iwo lawuru, o kesi nye nwée otu, nye nwernu wiri, mee masi kpa.”

¹² Ele ona ntụ varu ma Joni wu be mini, be sika a, “Nye-zni-nhne, kini bu nhne a jeeme?”

¹³ Joni saru be, “Anu nahia ele badnu iwai kakwo kpa be nyernu anu iwu.”

¹⁴ Ele ogwnu sika a, “Kini bu nhne a jeeme?”

O kanu be, “Anu mee ele badnu nhne rikne, mọbu bno ele badnu nhne aghalaghala, ogwo ernu anu ji anu ruwho.”

¹⁵ Ele badnu neele anya nu Joni bu Karaisi. ¹⁶ Joni kanu be, “M ji m mini wu anu mini, kọvu nu nye kakwo m rikne vawa, nye me kwésile o whudnahie toma eriri okoro-ochi a lawuru. Nye wam jeeji Enine Nso nu bekwnu wu anu mini. ¹⁷ Nye nhne owhusna ikpa zi n'aka a, o jowhusna ikpa a nkari, chibna ikpa a n'obna, kọvu o jeeji bekwnu chni echni kporne ruznurnuznu ikpa.” ¹⁸ Joni ji agida ikwu-onu zi ichne ichne zni izi oma, naariasno be tuhnsna mkpoma.

¹⁹ Kọvu nu Joni bigboru Eze Erọdu kwnornu Erodiasi nnwerne nwene a, nu agida nhne ojo berere ke Erọdu mernu. ²⁰ Erọdu tukwasiri n'olu nhne ojo ka, nga o yisiri Joni ikelu.

Owuwu mini Jizosi

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Nga Joni wukparu ele badnu mini, o wuru Jizosi mini masi.* Nga Jizosi neekpe okpukpe, oligwe kpumernu. ²² Enine Nso whekwasiri a lele nduru, otu akpiri hiri n'oligwe dna kaa, “Ji bu Nnwọ m, me whnurnu n'anya, nhne i masiri m.”

Os nusno omumu Jizosi

(Mat 1:1-17)

* **3:21** Nhne ka mernu tutu Erọdu yisiri Joni n'ikelu.

23 Nga Jizōsi gbarū nri awha ẹto, ọ panizọ ẹrnu izi ọma a, ele badnū naari nū ọ bụ nnwọ Josefu,
 nnwọ Hili, 24 nnwọ Matati,
 nnwọ Livai, nnwọ Meliki,
 nnwọ Janai, nnwọ Josefu,
 25 nnwọ Matatayasi, nnwọ Emōsi,
 nnwọ Nahum, nnwọ Ẹsili,
 nnwọ Nagai, 26 nnwọ Mati,
 nnwọ Matatayasi, nnwọ Sẹmeni,
 nnwọ Joseki, nnwọ Joda,
 27 nnwọ Jonani, nnwọ Resa,
 nnwọ Zerubabeli, nnwọ Seateli,
 nnwọ Neri, 28 nnwọ Meliki,
 nnwọ Adi, nnwọ Kosam,
 nnwọ Ẹlimadam, nnwọ Ẹr,
 29 nnwọ Josua, nnwọ Eleza,
 nnwọ Jorim, nnwọ Matati,
 nnwọ Livai, 30 nnwọ Simioni,
 nnwọ Juda, nnwọ Josefu,
 nnwọ Jonam, nnwọ Eliakim,
 31 nnwọ Mela, nnwọ Mena,
 nnwọ Matata, nnwọ Natani,
 nnwọ Devidi, 32 nnwọ Jesi,
 nnwọ Obedi, nnwọ Boazi,
 nnwọ Salimoni, nnwọ Nasoni,
 33 nnwọ Aminadabu, nnwọ Ram,
 nnwọ Hezironi, nnwọ Pẹzezi,
 nnwọ Juda, 34 nnwọ Jekọpu,
 nnwọ Aziki, nnwọ Ebereham,
 nnwọ Tera, nnwọ Nahọ,
 35 nnwọ Sẹrugi, nnwọ Ru,
 nnwọ Pẹlegi, nnwọ Ẹbe,
 nnwọ Sẹla, 36 nnwọ Kaiṅani,
 nnwọ Afazadi, nnwọ Sẹm,
 nnwọ Noa, nnwọ Lameki,
 37 nnwọ Metusela, nnwọ Inoku,
 nnwọ Jarẹdi, nnwọ Mahalaleli,
 nnwọ Kaiṅani, 38 nnwọ Enosi,
 nnwọ Sẹti, nnwọ Adam,
 nnwọ Chiokike.

4

Ọrnurna Jizōsi *(Mat 4:1-11; Mak 1:12,13)*

1 Enine Nsọ jihiaru nū rime Jizōsi nga o hiri nū Osimini Jodani hiehna, Enine Nsọ duru a zne n'ẹli-ikpa. 2 Ọ zị n'ẹli-ikpa nri ọbochi ẹno, Ekwensu naarna a ọrnurna, ọ zá nhne o riri kpakara ọbochi wam, omekwo, wiri gwnurnu a.

3 Ekwensu kanu a, “Ọ buru nū i bụ Nnwọ Chiokike, kanu akaworugwu ka ọ ghọ brẹdi.”

4 Jizōsi saru a, “Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘Ọ bũo brẹdi bụ nhne badnū kpọi jeeri ziri bũdnu.’ ”

5 Ekwensu duru a pnezne n'olu rugwu gerisi a kpakara ẹli-eze k'owa n'ige mati. 6 Ọ kanu a, “M jeenye i kpakara rikne ka nū igwugwu be, kwnornu nū be nyernu m be, m jeenye a nye ọbula masiri m. 7 Ọ buru nū i jọokponu m risi ẹli, kpakara a jọobu ke i.”

8 Jizōsi saru a, “Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘I jọokponu Nyenwe i, Chiokike i risi ẹli, ọ bụ ya kpọi bụ nye i jeekpenu.’ ”

9 Ekwensu duru a zne nū Jeruselem, mee o gwuzoru n'olu towa Oro Nsọ Chiokike, kanu a, “Ọ buru nū i bụ Nnwọ Chiokike, gbũdna ẹhni i n'ẹli hna. 10 Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘O jeenye ele enine izi a iwu gbasiri i ma be chekwata i nkari.’ ”

11 Be jeegheru i n'aka be, ma i gharu ọ kpọi i ọchi nū rugwu.’ ”

12 Jizōsi saru a, “Be gbakwnornu a n'okwukwo nsọ, kaa, ‘I rna Nyenwe i, Chiokike i ọrnurna.’ ”

13 Nga Ekwensu rnakworu a ọrnurna, ọ gharu a ige mati.

Jizōsi panizoru ẹrnu a *(Mat 4:12,17; Mak 1:14,15)*

14 Jizōsi lahna Galili nū rikne Enine Nsọ, be tnuṣi ọtnutnu a kpakara ọhna. 15 O zni nhne kpakara n'oro ọgbako ele Ju, kpakara ele badnū naaznarni a.

Be juru Jizōsi nū Nazareti *(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)*

16 Jizōsi zne nū Nazareti hne o soru, ọ bna n'oro ọgbako ele Ju n'Ọbochi Ozukwa Inwe ele Ju lele kpa o mesi, o lizo ma ọ gwnu okwukwo nsọ. 17 Be nyee a okwukwo Azaya nye ọwhnurninya, o kpume a whnu hne be gbaru,

18 “Enine Nsọ Nyenwe ai zi n'ẹhni m, kwnornu nū Chiokike ai teru m mọno, o zni ele mboni izi ọma.

O ziyaru m ọ kpọ okwo ọgbahia ele zi n'oro ikelu,
 mee ele isni whnurnu ọsno,
 nū ọ dọhia ele be neemegbu,

19 nū ọ kpọ okwo awha Nyenwe ai jọoznohia ele ke a.”

20 O kpusni ọkwukwo wam nyehnata nye neezne izi, daziri ẹli. Kpakara ele zi n'oro ọgbako ele Ju legidne a anya. 21 O panizo naakanu be, “Be mezuru nhne ọkwukwo nsọ kwuru n'anya anu tna.”

22 Kpakara ele badnu kwuru a ọka oma, ikwu-onu oma a duru agida be ẹhni, be neesikwa, “Ka ọ buo nnwo Josefu?”

23 Jizosi kanu be, “N'ezi anu jootnunu m elulu ka, ‘Wodibia digba ẹhni i, kpakara nhne a nurnu i mernu nu n'eli Kapanom, mee be hna n'eli i.’”

24 “Me kanu anu ezi ọka, nye owhnurninya nwée ọso anya n'eli a. 25 Kovu me kanu anu, agida ele nnwerne nzi be nwurnu zi n'eli Izireli n'ige Elaija, nga Chiokike mes-nirni oligwe, mini zoge awha ẹto nu ẹnwa isunu, ke kpaharu okne okwnunyo dnarnu nu kpakara ẹli. 26 Be ziznege Elaija zneknwusi nye obula nu rime be, okwolem otu nnwerne nzi a nwurnu ke zi nu Zerefati* ke zi ndundu Saidoni. 27 Agida ele nchnichna zi masi n'eli Izireli n'ige Elisia nye owhnurninya, ọ za nye be mernu ọ ziri richna, okwolem Nemanị nye Siriya.”

28 Onuma jihiaru kpakara ele zi n'oro ọgbako ele Ju mkpoma nga be nurnu nhne ka. 29 Be lizo, chihala a n'eli be, duru a zne n'onu rugwu hne be wukwasiri ẹli be ma be kwnadna a n'eli. 30 Kovu o hiri n'esilawuru be whoga.

Jizosi chihalaru renwu ojo
(Mak 1:21-28)

31 Jizosi zne Kapanom n'eli Galili, n'Obochi Ozukwa Inwe neezni ele badnu nhne. 32 ẹhni duru be nu nhne o neezni, kwnornu nu o neezni nhne lele nye nwernu rikne n'aka Chiokike.

33 Otu nwerukna ke renwu ojo nwugwu zi n'oro ọgbako ele Ju wam, o gweru okne nkoli si lulo, 34 “Kini bu nhne ai nu ji nwekogwu, Jizosi nye Nazareti? I varu ma i gbumeke wo ai? M maam nye i bu, i bu nye nsọ ke Chiokike.”

35 Jizosi bigboru a, kanu a, “Kpusni onu i, hi nu rime a whuya.” Renwu ojo wam vudna

a n'eli nu ruwhnu ele badnu wam, hi nu rime a whuya, o mekasila a nhne.

36 O duru kpakara ele badnu ẹhni, be neesikwarita ibne be, “Ka bu iznizni kini? Nwerukna ka nwernu rikne o ji notunu renwu ojo oka, be whuya masi.” 37 Otutnu gbasiri a gbasaru kpakara ẹli zi be gburugburu.

Jizosi gworu ele badnu
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

38 Jizosi hi n'oro ọgbako ele Ju wam whuya, bna n'oro Saimoni. Nne nnwerne Saimoni naaria ẹhni orne bekwnu, be riasno Jizosi o yinu a aka. 39 O zne gwuzoru nu ngeri ọkpata a, bigbo ẹhni orne bekwnu wam, ọ sigbasi a. O lizo ngangam neeznenu be izi.

40 Nga ẹhnam dnarnu, be kwuyanu Jizosi kpakara ele naaria ẹhni igbugbu zi ọdo n'odo, ọ tukwasi be aka a otu otu, gwọ kpakara be. 41 Renwu ojo hi nu rime agida ele badnu whuya, neesi lulo. “Ji bu Nnwo Chiokike.”

Kovu Jizosi bigboru be, o kwéle be kwu ọka, kwnornu nu be magwu nu ya bu Karaisi wam.

Jizosi znirni izi oma
n'oro ọgbako ele Ju
(Mak 1:35-39)

42 Nga chi boru, o zne nu hne koru owu. Ele badnu noopio a, nga be piohiaru a, be kwéle ọ gharu be whoga. 43 Kovu Jizosi kanu be, “M jeezne n'eli ele ke berere zni be izi oma ẹli-eze Chiokike, kwnornu nu ka bu nhne Chiokike kwno ziya m.”

44 O neezni izi oma nu kpakara ọro ọgbako ele Ju zi nu rime Judiya.

5

Ele mbom sno apna Jizosi
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

1 Otu obochi Jizosi gwuzo nu ngeri Osimini Genzareti, agida ele badnu naadnagidne a, nonu ikwu-onu Chiokike. 2 O whnu ogbo lawuru zi nu ngeri mini, ele noogbu aznu whogaru nu rime be nosnu igbo be. 3 Jizosi bna n'otu ogbo ke bu keru Saimoni, kanu a o nubna mati nu rime mini, ọ daziri ẹli nu rime ogbo wam neezni ele badnu nhne.

* 4:26 Zerefati: Ka buo ẹli Izireli.

⁴ Nga o znikworu nhne, o kanu Saimoni, “Nubna ogbo nu rime mini wusi igbo i, gbu aznu.”

⁵ Saimoni saru a, “Nda-ai-kwu, a doligburu ehni a n'ernu kpakara abali ka, o zia nhne obula a gburu, kovu kwnornu nu ikwu-onu i, m jowusi igbo.” ⁶ Nga be wusiri igbo, be gbu agida aznu, ke mernu igbo bete nodoka. ⁷ Be whenu ele ibne be aka ele zi n'ogbo berere, be va yinu be aka. Be va gbuji ogbo lawuru wam n'aznu, be bete neemi. ⁸ Nga Saimoni Pita whuru nhne mernu, o dna n'eli n'ochi Jizosi kaa, “Nyenwe ai, hi nu hne me zi whoga kwnornu nu m bu m nye ojo.”

⁹ Aznu be gburu duru be ehni k'agida. ¹⁰ O bu masi kpa o duru Jemisi nu Joni rumu Zebidi ehni, ele be nu Saimoni sno noogbu aznu. Jizosi kanu Pita, “Ogwu tuko i, hite nu kitna i jobu nye jookwuhia badnu.”

¹¹ Be kwohia ogbo be n'onu mini, sigbasi kpakara nhne snornu Jizosi.

*Jizosi gworu
nye nchnichna*

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Nga Jizosi zi rime eli-ohna, otu nwerukna naaria nchnichna vakwnusiri a. Nga o whuru Jizosi, o dna n'eli nu ruwhnu a, riasno, kaa, “Nyenwe ai, o buru nu i pioru, i nwernu rikne mee m ziri richna.”

¹³ Jizosi dosnima aka a, kpatu a, kaa, “M pioru m, ziri richna.” Ngangam, nchnichna wam whogaru n'ehni a.

¹⁴ Jizosi doru a aka nu nsni kanu a, “O za nye obula i kanu, kovu la, gweru ehni gesi i nye okwa ariohna, gweru nhne Mozizi nyernu n'iwu kwa ariohna ma o buru nhne akebe nye be nu i zi richna.”

¹⁵ Kovu otutnu a gbasaru k'agida, ke kpararu agida ele badnu naava nonu ikwu-onu a, ma o gwogwo nriria be. ¹⁶ Agida ige Jizosi whoga, zne hne koru owu, neekpe okpukpe.

*Jizosi gworu nye ehni a
donwurnu odonwu*

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ O du n'otu obochi, nga Jizosi neezni nhne, ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju ele hi nu kpakara mgbu ke zi n'eli Galili nu Judiya

nu Jeruselem va, be dazi, rikne Nyenwe ai zi n'ehni a, o nogwo ele nriria. ¹⁸ Ele rukna vyanu a otu nye ngeri ehni a donwurnu odonwu, nye dnanyi n'olu okpata, be pio kpa be joovubna nu ruwhnu Jizosi. ¹⁹ Nga be nwée rikne du a ehni kwnornu nu agida ele badnu wam, be pne n'olu oro, hi nu hne be dokahalaru nhne vudna a n'olu okpata o dnanyi n'esilawuru igbudu badnu wam nu ruwhnu Jizosi.

²⁰ Nga Jizosi whuru okwnata mkpoma be, o kaa, “Nwerukna, be gbarunam ji kpakara mmehie i.”

²¹ Ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju neesikwa nu mkpoma be, “Nwerukna ka bu nyele ke nookwulu Chiokike? Ndaa nye nwernu rikne o gbaru mmehie, hne o buo Chiokike kpoi?”

²² Jizosi mahiaru nhne be naari nu mkpoma be, o sika be, “Kini kpahiaru anu naari oriri ka nu mkpoma anu? ²³ Ndaa ke zi ewheke nu o kaa, ‘Be gbarunam ji kpakara mmehie,’ sobu o kaa, ‘Lizo zne izne?’ ²⁴ M pioru m anu mahia nu Nnwogwo ke Badnu nwernu rikne n'owa o gbaru mmehie.” O kanu nwerukna wam ngeri ehni a donwurnu odonwu, “M ka m ji, lizo, vuru okpata i, la oro i.”

²⁵ Ngangam, o lizo nu ruwhnu be, chiri etere o dnanyi n'olu a, la n'oro a, naaznarni Chiokike. ²⁶ Ehni du kpakara be, be tu ogwu znarni Chiokike, naakaa, “A whunam nhne ikne tna.”

Jizosi sukwuru Liva

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Nga nhne ka mekworu, Jizosi whogaru whnu otu nye ona ntutu be kwu Liva, hne o dazi n'oro ntutu, Jizosi kanu a, “Sno m.”

²⁸ Liva lizo, sigbasi kpakara nhne snornu a.

²⁹ Liva sinu Jizosi okne iriri n'oro a, agida ele ona ntutu nu ele berere snornu be neeri wiri. ³⁰ Ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju sika ele sno apna a, “Kini mernu anu noosno ele ona ntutu nu ele mmehie neeri wiri?”

³¹ Jizosi saru be, “Mkpa dibia ziko naakpa ele ehni buru oma, okwolem ele nriria. ³² M vage m o sukwu ele oma, kovu ele mmehie ma be tuhnsa mkpoma.”

Aiji gbasiri ovu onu

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Be kanu a, “Ele sno apna Joni noovu onu neekpe okpukpe ige obula, ma ele sno ele Farisi neeme masi kpam, kovu ele sno apna i neeri, nonwo.”

³⁴ Jizosi saru be, “Ele varu hne be nolu nnwerne ikne be joovu onu hne be nu nye nolu nnwerne ikne zi? ³⁵ Kovu obochi vawa, nga be jaanahoru be nye nolu nnwerne ikne, o bu nga be joovu onu n'obochi wam.”

³⁶ Jizosi tnuu be elulu ka, “O za nye jodokaru mkpekele ikpe ikne dnusi n'iwo oknani, o mene kpam, o jodoka ke ikne, ikpe ikne nu ke oknani jaadnabna. ³⁷ O zi masi nye jeegweru manya ikne gbasu n'olori akpukpo oknani, o mene kpam, manya ikne wam jaagbawama olori akpukpo oknani, manya nu olori akpukpo whume etekne. ³⁸ Kovu be gbasu manya ikne n'olori akpukpo ikne. ³⁹ O za nye ke nworu manya oknani noopio ke ikne, kwnornu nu o karu ke oknani ka mma.”

6

Aiji gbasiri

Obochi Ozukwa Inwe

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ O du otu Obochi Ozukwa Inwe, Jizosi nu ele sno apna a naagawhe n'esilawuru ekwu ikpa, ele sno apna a bete noogho ikpa, naata, naarira a n'aka be. ² Agwna ele Farisi sika, “Kini mernu anu neeme nhne kwesile n'iwu n'Obochi Ozukwa Inwe?”

³ Jizosi saru be, “Anu gwnuna nhne Devidi mernu nga wiri gwnuru a, ya nu ele sno a? ⁴ O bnazernu n'oro nsu Chiokike, gweru bredi be bitaru nu ruwhnu Chiokike ke ele ariona bu ele kwesiri o ri, ri a, nyee masi ele nu ya sno.”

⁵ Jizosi kanu be, “Nnwu ke Badnu bu Nyenwe Obochi Ozukwa Inwe.”

Nwerukna aka

dowurnu odonwu

(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ O du n'Obochi Ozukwa Inwe berere, Jizosi bna n'oro obako ele Ju neezni nhne, otu nwerukna aka dowurnu odonwu zi pi.

⁷ Ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju noopio nhne be jeeji bno Jizosi nhne, be needne a ma be jowhnu ma o jowgo nrira n'Obochi

Ozukwa Inwe. ⁸ Kovu nu Jizosi mahiaru nhne be naari nu mkpoma be. O kanu nwerukna wam aka dowurnu odonwu, “Lizo, gwuzoru nu ruwhnu kpakara ele badnu.” O lizo, gwuzoru.

⁹ Jizosi kanu be, “Me sika anu, o buru oma n'iwu o mee nhne oma n'Obochi Ozukwa Inwe sobu o mee nhne buo oma, o zonia budnu sobu o gbu ogbu?” ¹⁰ O lezute be anya, kanu nwerukna wam, “Donsima aka i.” O donsima aka a, aka a buru oma lele kpa o zi nu mbom.

¹¹ Kovu ovu weru be ehni k'agida, be bete nesikwarita ehni be nhne be jeeme Jizosi.

Jizosi hohiaru nri nu

badnu lawuru ele izi

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² N'ige wam Jizosi whogaru zne nu rugwu zne kpe okpukpe, o neekpenu Chiokike tem chi bo. ¹³ Nga chi boru, o sukwota ele sno apna a, horu nri nu badnu lawuru nu rime be, sukwu be ele izi.

¹⁴ Ka bu rewhna be, Saimoni, nye o sukwuru Pita, nu Anduru nwene a, Jemisi, Joni, Filipu, Batolomi, ¹⁵ nu Matiyu, Tomosi, Jemisi nnwo Alifayosi, Saimoni nye zi n'esilawuru ele noonwu bekwnu nu mkpoma, ¹⁶ nu Judasi nnwo Jemisi, nu Judasi Isikarioti, nye reru a.

Jizosi znirni nhne

gwu nrira

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Nga ya nu be hiri nu olu rugwu hiedna, be gwuzoru n'eli etekne, agida ele sno apna a nu agida ele badnu ele hiri nu kpakara Judiya, nu Jeruselem ma ele wu nu ngeri mini eli Taya nu Saidoni varu gbako nu hne be zi. ¹⁸ Kpakara ele ka varu ma be nuru ikwu-onu a, ma Jizosi gwu be nrira be. O gworu ele renwu ojo nwugwu. ¹⁹ Kpakara ele badnu wam noopio ma be kpatu a aka, kwnornu nu rikne hiri n'ehni a noogwo kpakara be nrira be.

Ovu oso n'onu nu

nhne igbugbu ke mkpoma

(Mat 5:1-12)

²⁰ Jizosi gwelizo anya a olu le ele sno apna a, kaa,

“Owa oma zinu anu ele mboni,

kwnornu nū anū jeenwe ẹli-eze
Chiokike.

²¹ Ọwa ọma zīnu anū ele wiri nọogwnu kītna,
kwnornu nū ruwho jeeji anū.

Ọwa ọma zīnu anū ele naakwna ẹkwna kītna,
kwnornu nū be jọomu rumu.

²² Ọwa ọma zīnu anū nga ele badnū snornu
anū irno,
nga be jaachihala anū n'ogbako be,
kpari anū,
kaa nū anū bụ ele ojo kwnornu Nnwọ
ke Badnū.

²³ “Anū nwudna ọnwudna, anū tne eri
snarnima, ọgwo ẹrnu anū zī agida n'oligwe.
Kwnornu nū ọ bụ kpa ele nda be mernu ele
ọwhnurninya.

²⁴ Kọvu nū awhnūwhnu jaazīnu anū ele eze,
kwnornu nū anū rilem iru ke anū.

²⁵ Awhnūwhnu jaazīnu anū ele neeriji
ruwho kītna,
kwnornu nū wiri jọogwnu anū.

Awhnūwhnu jaazīnu anū ele nọomu rumu
kītna,

kwnornu nū anū jaakwna ẹkwna, gba
masi mkpe.

²⁶ Awhnūwhnu jaazīnu anū nga kpakara ele
badnū naakaa anū ọka ọma,
ọ bụ kpa ele nda be mernu ele
ọwhnurninya aghalaghala.

Whnū ele irno anū n'anya (Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Kọvu me naakanū anū, anū ele
nọonu ikwu-ọnu m, anū whnū ele irno
anū n'anya, anū menu ele snornu anū
irno nhne ọma. ²⁸ Anū gọzi ele nọovu anū
ọnu, kpenu ele neemegbu anū okpukpe.

²⁹ Ọ bụru nū nye ọbula gbọru i aka nū nti,
chetenu a berere masi. Ọ bụru nū nye ọbula
chīnāhoru i iwu olu i, chīta masi a iwo rime i.

³⁰ Nyega nye ọbula nọorio i nhne, ọ bụru nū
nye ọbula nahọru i nhne i, i kaa o nyehnata
i. ³¹ Lele kpa anū pioru ma ele badnū menu
anū, anū menu be kpam.

³² “Ọ bụru nū anū whnūrnu ele wam
n'anya bụ ele nọowhnu anū n'anya, kīni
bū mbnarna anū nwernu? Ọ bụbedi ele
mmehie nọowhnu ele whnūrnu be n'anya
n'anya. ³³ Ọ bụru masi nū anū neemenu
ele neemenu anū nhne ọma nhne ọma
kpọi, kīni bụ mbnarna anū nwernu? Ele
mmehie neeme kpam. ³⁴ Ọ bụru nū anū

gbaznisiri ele anū jaanahia nhne n'aka be
nhne kpọi, mbnarna kīni anū nwernu?
Ele mmehie naagbaznisi ele mmehie be
jaanahoru nhne n'aka be nhne. ³⁵ Kọvu anū
nọowhnu ele irno anū n'anya, anū menu
be nhne ọma, anū gbaznisi be nhne, lé
anya nū anū jaanahia nhne ọbula n'aka
be. Ige wam ọgwo ẹrnu anū jaazi agida,
anū jọobu rumu Nye Kakwo Nhne Dum Olu,
kwnornu nū Chiokike neemenu ele nwée
mkpọma mmamma nū ele ojo imerne ọma.
³⁶ Anū nwe mkpọma obirizi lele kpa Nda
anū nwernu mkpọma obirizi.

O kpe ele berere ikpe (Mat 7:1-5)

³⁷ “Anū kpé ikpe, ma Chiokike gharū o
kpe anū ikpe. Anū máa nye ọbula ikpe,
ma Chiokike gharū ama anū ikpe. Anū
gbarūnu ele mernu anū nhne ojo, ma
Chiokike gbarūnu anū masi. ³⁸ Anū nyega,
be jeenyega masi anū. Nhne ọtutu bụru
ọma, be bñiarnu aka, yuyo ke jiwheru eji-
whe, bụ nhne Chiokike jeenye i ke jī nū
nsnūnu i jéenwe rikne vuli. Kwnornu nū
nhne anū jiri tūnu nye berere bụ nhne be
jeeji tūnu anū.”

³⁹ Jizọsi tūnu be elulu ka, “Nye isni
o nwernu rikne noodu nye isni? Be
lawuru be jáadnabna nū rime olulu? ⁴⁰ Nye
sno apna nye-zni-nhne jáakakwo nye zni a
nhne. Kọvu nye ọbula mūhiaru nhne nkari
jọonu lele nye znirni a nhne.

⁴¹ “Kīni kpahiaru i neele nhne mati ke zī
n'anya nwene i, kọvu i zá naari ọriri gbasiri
igwe-isisi ke zī n'anya i? ⁴² Ndaa kpa i
jeeji kanū nwene i, ‘Nwene, sete me gweme
nhne mati ke zī n'anya i, nga i whnūna
igwe-isisi ke zī i n'anya?’ Jī nye ruwhnu
lawuru, beru ọsno gweme igwe-isisi ke zī
n'anya ke i, ige wam i jọowhnsna ọsno o
gweme nhne mati ke zī n'anya nwene i.

Isisi nū mkpuru a (Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ “Ọ zá isisi ọma ọbula ke jaami mkpuru
ojo, isisi ojo nwée rikne mī mkpuru ọma.

⁴⁴ Be mahia isisi hite nū mkpuru a. Ele
badnū zá nọogho mkpuru figi hite n'isisi
akukara, mọbu mkpuru vai ni n'igwnu-ọna.

⁴⁵ Badnū ọma neegwehia nhne bụru ọma
hite n'ekwnu ọma ke zī nū mkpọma a. Badnū

ojo hite n'ekwnu ojo ke mkpoma a neegwehia nhne ojo. Kwnornu nu onu nookwu hite nu nhne ke zi nu mkpoma a.

Ntu-eli lawuru
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Kini kpayaru anu noosukwu m, ‘Nyenwe ai, Nyenwe ai,’ kovu anu za neeme nhne me kwuru?” ⁴⁷ Nye obula ke vakwnusiri m, nuru ikwu-onu m, neeme masi be, m jeegesi anu nye o yiri. ⁴⁸ O yiri otu nwerukna noowu oro, o gwubna eli nkari, tu nt-eli a n'olu rugwu. Nga mgba-mini eli gbaru, kwna oro wam, o nwee rikne kwnadna oro wam, kwnornu nu be wusiri a rikne. ⁴⁹ Kovu nye obula ke nuru ikwu-onu m o za neeme be, yiri otu nwerukna wuru oro a n'olu rizna, ke gwumigwo eli nkari, mini-eli gba, kwna oro wam, o dna girigidim, tu ogwnu.”

7

Jizosi gworu nnwo izi
nye risi ogwnu
(Mat 8:5-13)

¹ Nga Jizosi kwukworu kpakara oka ka nu nsni ele badnu wam, o bna Kapanom. ² Otu nye ogwnu neechi otu riwhu ele ogwnu nwernu otu nnwo izi zi a mkpa k'agida, ke zi n'onu enwu. ³ Nga o nuru nhne gbasiri Jizosi, o ziznenu a ele okno badnu ele Ju, riasno a ma o va gwọ nnwo izi a. ⁴ Nga be vakwnusiri Jizosi, be riasnosi a rikne, “Nwerukna ka kwesiri nye i jeemenu nhne nu kpa. ⁵ Nwerukna ka whuru eli ai n'anya, o wunnu ai oro ogbako.”

⁶ Jizosi snornu be zne.

Nga o zi ndundu n'oro a, nye ogwnu wam ziznenu a ele enyi a, kanu a, “Nyenwe ai, i dogbu ehni o va, m kwesile m nye i va oro a. ⁷ Ka mernu me gwnusige ehni m nu nye kwesiri o vakwnusi i. Kovu kwu oka kpoi, be jogwo nnwo izi m. ⁸ Kwnornu nu m bu nye zi n'ochichi, m nwernu m ele ka m, nu ele me ka. Me kanu nye ka ‘Zne,’ o zne, kanu nye berere ‘Vaa,’ o va. Me kanu nnwo izi m ‘Mee ka,’ o mee a.”

⁹ Nga Jizosi nuru oka ka, o duru a ehni, o tuhna, kanu igbudu badnu wam sno a, “Me kanu anu ezi oka, m whulele m okwnata ovu hna kpa n'izireli.”

¹⁰ Ele wam o ziyaru lahna n'oro a, be whuru nu be gwolam nnwo izi wam.

Jizosi gworu nnwo rukna
nwerinya nzi a nwurnu

¹¹ Kpa ige mati whemernu, Jizosi zne otu ohna be kwu Neni, ele sno apna a nu igbudu badnu snornu a zne. ¹² Kpa be naabna n'onuhna eli-ohna wam, ele badnu vu iznu, otu nnwo nwerinya nzi a nwurnu nwernu, agida ele eli wam sno a. ¹³ Nga Nyenwe ai whuru a, o donu a obirizi, kanu a, “I kwnama ekwna.”

¹⁴ O znekwnusi ele vu okpata-iznu wam, kpatu a aka, be gwuzoru. Jizosi kaa, “Wikoro rukna, m ka m ji, lizo.” ¹⁵ Nye wam nwurnu onwu lizo, daziri eli nookwu oka, Jizosi kwuru a nyehnata nne a.

¹⁶ Kpakara ele badnu tu ogwnu naaja Chiokike. Be kaa, “Otu nye ohnurninya hna ezi whuyalam n'esilawuru ai, Chiokike valem o yinu ele ke a aka.”

¹⁷ Osusu gbasiri Jizosi gazu kpakara Judiya nu kpakara eli zi a gburugburu.

Jizosi nu Joni
Nye Wu Mini
(Mat 11:2-19)

¹⁸ Ele sno apna Joni kanu a kpakara nhne ka. O sukwu badnu lawuru nu rime be, ¹⁹ be zne sikwa Nyenwe ai, “O bu jiwa bu nye ke jaava, sobu a le anya nye berere?”

²⁰ Nga be vakwnusiri Jizosi, be kaa, “Joni Nye Wu Mini ziyaru a sikwa i, ‘O bu jiwa bu nye ke jaava, sobu a le anya nye berere?’ ”

²¹ Ige wam Jizosi gworu agida ele nriria zi odo n'odo, renwu ojo hiri nu rime ele badnu whuya, ele isni whuru onu. ²² O saru ele izi wam, “Anu lahna kanu Joni kpakara nhne anu whuru nu ke anu nuru. Ele isni whuru onu, ele mgworo znernu izne, be neeme ele nchnichna ziri richna, ele nsni inyo nonu nhne, ele nwurnu onwu lizoru n'enwu, be neezni ele mboni izi oma. ²³ Chiokike jogozi nye obula ke jula m kwnornu nhne me mernu.”

²⁴ Nga ele izi Joni laru, Jizosi bete naakanu igbudu badnu wam nhne gbasiri Joni. “Kini bu nhne anu znernu o whuru n'eli-ikpa? Ekere achara ruwhere noovu? ²⁵ O bu kini nhne anu znernu o whuru? Nwerukna wogwu iwo marnu mma sa?”

Le, ele noowo iwo marnu mma, ele wu budnu oriri nu onwunwo zi n'oro ele eze. ²⁶ M ka m, risi kini bu nhne anu zneru o whnu? Nye owhnurninya sa? Owe! Me kanu anu, o bu nye kakwo nye owhnurninya. ²⁷ Ka bu nye wam be gbaru nhne n'okwukwo nsogbasiri a,

'M jeezizne nye izi m nu ruwhnu i,
nye jeemekwata apna nu ruwhnu i.'

²⁸ Me kanu anu, n'esilawuru ele ele rinya muru, o za nye kakwo Joni, kovu nye zikaru mati n'eli-eze Chiokike kakwo Joni."

²⁹ (Nga kpakara ele badnu, ma ele ona ntu nurnu nhne Jizosi kwuru, be kweru nu apna Chiokike zi snam, kwnornu nu Joni wuru be mini. ³⁰ Kovu ele Farisi nu ele zni iwu ele Ju juru mmuma Chiokike, kwnornu nu Joni wuge be mini.)

³¹ Jizosi sikwa be, "Ndaa nhne me jeeji sninu ebiri ka? Be nu lele kini? ³² Be nu lele rumu takiri dazigwu n'ahia noosukwu ibne be ikwu, kaa,

'A kwannu anu eri,
anu tnege eri,

A gwnu eri mkpe
anu kwnage ekwna.'

³³ Joni Nye Wu Mini varu, o rila wiri, nwoge manya, anu kaa, 'O nwernu renwu ojo.' ³⁴ Nnwog ke Badnu varu, neeri wiri, nonwo manya, anu kaa, 'Nye ka bu nye okne wiri nu nye nwog okne manya, enyi ele ona ntu nu ele mmehie.' ³⁵ Kovu nhne ele magwu Chiokike neeme neegesi nu akoniche Chiokike ziri ezi."

Be teru Jizosi mono

³⁶ Otu nye Farisi sukwuru Jizosi wiri n'oro a, o zne n'oro nye Farisi wam daziri n'ikpechi neeri wiri. ³⁷ Otu nwerinya ke wu budnu mmehie n'eli wam mahjaru nu Jizosi neeri wiri n'oro nye Farisi, o zne zuya mono otute zi n'ite alabasita. ³⁸ O gwuzoru n'aznu Jizosi naakwna ekwna n'ochi a, anyamini a nowu n'ochi Jizosi. O gweru rukerize a kwnosnama be, snutu ochi a onu, gweru mono otute wam te ochi a lawuru.

³⁹ Nga nye Farisi wam sukwuru Jizosi wiri whnurnu a, o kaa nu mkpoma a, "O buru nu nwerukna ka bu nye owhnurninya, o zneru a mahja nu nwerinya ka naakpatu aka bu nye mmehie."

⁴⁰ Jizosi saru a, "Saimoni, o nwernu nhne me jaakanu i."

O kaa, "Kanu m, Nye-zni-nhne."

⁴¹ Jizosi kanu a, "Otu nwerukna ke naagbarnisi ele badnu iwai nwernu ele rukna lawuru ji a ogwo. Otu nyenum ji a riwhu mkpuru iwai isne, nye berere ji nri isne.

⁴² Be lawuru nwee nhne be jeeji nookwu ogwo, o gbarunu be ogwo wam be ji a. Nyele n'esilawuru be jowhnu a n'anya karukwo?"

⁴³ Saimoni saru, "M che m nu o bu nye wam o gbarunu ogwo zi agida."

Jizosi kanu a, "I kperu ikpe oma." ⁴⁴ Jizosi tuhlasna hne nwerinya wam zi kanu Saimoni, "I whnurnu nwerinya ka? M varu m oro i, i nyege m mini me snu ochi m, kovu o ji anya-mini a snu ochi m lawuru, gweru rukerize a kwnosnama be. ⁴⁵ I snuge m onu, kovu nwerinya ka, hite n'ige me varu, zi noosnutu ochi m lawuru onu. ⁴⁶ I tege risi m mono, kovu o wusiri mono eknarna oma n'ochi m lawuru. ⁴⁷ Kam kpayaru, me kanu i, lele kpa be gbarunu a agida mmehie, owhnun'anya a zi agida. Nye be gbarunu nhne mati nwernu owhnun'anya zi mati."

⁴⁸ Jizosi kanu nwerinya wam, "Be gbarunam ji mmehie i."

⁴⁹ Ele nu Jizosi dazi neeri wiri nookwurita n'ehni be, "Nye ka bu nyele ke naagbaru mmehie?"

⁵⁰ Jizosi kanu nwerinya wam. "Okwnata mkpoma i znohialam ji, la n'udno."

8

Agwna ele rinya ke snornu Jizosi

¹ Nga ka mekworu, Jizosi zneru hite n'otu eli mati du n'eli agida berere nookpo okwo izi oma eli-eze Chiokike. Nri nu badnu lawuru wam ele izi a sno a, ² ma agwna ele rinya be gwogu renwu ojo nu nriria zi odo n'odo, Meri, nye be kwu Magidalini, nye Jizosi chihalaru renwu ojo esau nu rime a, ³ Joana nnwerne Kuza, nye neelegidne oro Erodu, ele rinya berere sno a bu Suzana nu agida ele berere. Ele rinya ka neeyinu be aka nu mkpa be hite nu nhne hi n'aka be whuya.

*Elulu nye ogha mkpuru
(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)*

⁴ Kpa igbudu badnu naagbako hne Jizosi zi, hite n'agida eli-ohna, o tnuu be elulu ka.

⁵ “Otu nye ɛnu ɛkwu znenu agha mkpuru. Kpa o naagha mkpuru, agwna mkpuru dna nu ngeri apna, ele badnu zo be ochi, rumu onunu tuturu be ta. ⁶ Agwna be dnarnu n'olu rugwu, nga be furu, be chnanwu kwnornu nu be nwée mini. ⁷ Agwna mkpuru berere dnarnu n'esilawuru igwnu, igwnu wam sohia kpagbu be. ⁸ Agwna mkpuru berere dnarnu n'eli buru oma, be so, minya mkpuru, otu riwhu kakwo kpa be kparu be.”

Nga o kwukworu oka ka, o kaa, “Nye nwernu nsni o ji o nu nhne, o nurnu.”

Nhne o kwno tnu elulu

(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ele sno apna a sikwa a risi elulu ka.

¹⁰ Jizosi kanu be, “Be mernu ma anu mahia nhne tugwaru otugwa ke eli-eze Chiokike, kovu be jookwunu ele berere oka n'elulu, ma,

‘Be neele anya, kovu be jowhnu osno, be noobno nsni, kovu be joghohia.’

Risi elulu nye

ogha mkpuru wam

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ “Ka bu risi elulu wam. Mkpuru wam bu ikwu-onu Chiokike. ¹² Mkpuru ke zi nu ngeri apna nu lele ele nurnu ikwu-onu Chiokike, Ekwensu va gweme ikwu-onu wam nu mkpoma be, ma be gharu o kweru, be znohia be. ¹³ Ele ke zi nu rugwu nu lele ke nurnu ikwu-onu wam gweru snarnima nwugwu a, kovu nu be nwée egwnugwnu, be kweru ige mati, kovu nga nhne okpa iru varu, be dnahnala aznu. ¹⁴ Mkpuru ke dnarnu n'esilawuru igwnu nu lele ele nurnu ikwu-onu wam, kovu kpa be nooso, oriri nu ekwnu nu nhne oso n'onu k'owa ka, kpagbu be, o ghohne mina mkpuru. ¹⁵ Kovu ele ke dnarnu nu hne eli buru oma bu ele ke ji mkpoma oma be nu ezi oka, bita ikwu-onu ka nga be nurnu a, be hite n'osnuta mkpoma minya mkpuru.

Tonji zi olu nhne tonji

(Mak 4:21-25)

¹⁶ “O za nye noomusi tonji bita a nu mkpuru okpata, mobu kpusni a nhne, tnuma,

o bita a n'olu nhne be bita tonji, ma ele naabnanya oro whnurnu iwhne a. ¹⁷ Nhne obula be tugwaru otugwa jowhuya iwhne, be jookpume kpakara nhne be kpusnirni okpusni ma ele badnu whnurnu be. ¹⁸ Kam kpayaru, anya du anu eli nhne anu nonu. Be jeenye nye obula ke nwernu, kovu nye nwée, be jaanahoru a o bubedi, ke o riri nu o nwernu.”

Nne Jizosi nu rumu nne a

(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Nne Jizosi nu rumu nne a varu ma be whnu a anya, kovu nu be nwée rikne zne ndundu kwnornu igbudu badnu wam.

²⁰ Be kanu Jizosi, “Nne i nu rumu nne i gwuzogwu n'ederezi noopio o whnu i.”

²¹ Jizosi saru be, “Nne m nu rumu nne m bu ele nurnu ikwu-onu Chiokike, neeme be.”

Jizosi bigboru

ruwhere osimini

(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Otu obochi Jizosi kanu ele sno apna a, “Anu ngwa ma a whe aka osimini kiyari.” Be bna nu rime otu ogbo zneba. ²³ Kpa be neezne, Jizosi znirni anyarna. Okne ruwhere neewhe, mini nowubna nu rime ogbo, ogbo noopio o mii.

²⁴ Ele sno apna a vakwnusi a, kpatnenya a, kaa, “Nda-ai-kwu, mini neeri ai.”

O lizo, bigbo ruwhere wam nu abakamini wam, be whebi, ohna dna bii. ²⁵ Jizosi sikwa ele sno apna a, “Ndaa hne okwnata mkpoma anu zi?”

Be tu ogwnu, o ji be anya, be neesikwarita ibne be, “Nye ka bu nyele? O nootunu ruwhere nu abaka-mini oka, be bnonu a nsni.”

Jizosi gworu nye

renwu ojo nwugwu

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Jizosi nu ele sno apna a kworu ogbo be zne n'eli ele Gerasa ke zi n'aznu Osimini Galili. ²⁷ Nga Jizosi hiri n'ogbo whuya, otu nye renwu ojo nwugwu hi n'eli wam kwnusi a. Nwerukna ka gbulem okwnu o wo iwo, o wu n'oro, oro a bu n'ilili. ²⁸ Nga o whnurnu Jizosi, o si lulo dna n'eli n'ochi a, siwama n'okne nkoli, “Kini bu me nu ji nwekogwu, Jizosi Nnwọ ke Chiokike Kakwo Nhne Dum

Olu? Bikno, i tá m awhnùwhnu.”²⁹ O kwuru kpa kwnornu nù Jizòsi nyernu rẹ̀nwu ojo wam iwu o hi nù rime a whùya. Agìda ige be kpagidnenu nwerukna wam, be tù a ijigba ọ̀chi nù aka, be neese a nse, ọ̀ gbajikwo ijigba, rẹ̀nwu ojo chibna nù hne kọ̀ru owu.

³⁰ Jizòsi sika a, “Kini bu rẹ̀whna i?”

O kaa, “Lijoni,”* kwnornu nù agìda rẹ̀nwu ojo bnarnu nù rime a. ³¹ Be riasno Jizòsi ọ̀ chibna be n'olulu awhnùwhnu.

³² Odokwnu ezni zì nù ndundu naata wiri n'olu rugwu, rẹ̀nwu ojo riasno Jizòsi o kweru be zne bna nù rime ezni wam, ọ̀ karu be zne. ³³ Rẹ̀nwu ojo wam hiri nù rime nwerukna wam whùya, bna nù rime ezni wam, odokwnu ezni wam gbadna ngwulangwu wam, dnabna nù rime mini, rinwu nù rime mini.

³⁴ Nga ele nọ̀ozu ezni wam whnurnu nhne mernu, be gbawhu, zne tnisinu ele zì nù rime eli-ohna ma nù ekwu. ³⁵ Ele badnu whoga zne whnu nhne mernu, be vakwnusi Jizòsi, whnu nwerukna wam rẹ̀nwu ojo whogaru nù rime a hne ọ̀ dazi eli n'ochi Jizòsi, woru iwo, echiche a zuru ozu, ogwnu tù be. ³⁶ Ele whnurnu nhne mernu kanu ele badnu kpa be gworu nwerukna wam rẹ̀nwu ojo nwugwu. ³⁷ Kpakara ele wu n'eli Gerasa gburugburu kanu Jizòsi ọ̀ whoga n'eli be, kwnornu nù ogwnu nọtù be. O bna nù rime ogo lahna.

³⁸ Nwerukna wam rẹ̀nwu ojo whogaru nù rime a riasno a ma o snornu a la, kovu Jizòsi chihala a, kanu a, ³⁹ “La n'oro i, kanu ele badnu nhne Chiokike mennu i.”

Nwerukna wam la, nọtunusa kpakara n'eli-ohna nhne Jizòsi mennu a.

Nnwọ rinya mati nu nwerinya ntu ọ̀vnarna

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Nga Jizòsi lahnarnu, igbudu badnu nabnanyarnu a, kwnornu nù be neele anya a. ⁴¹ Otu nwerukna rẹ̀whna a bu Jariosi, nye risi oro ogbako ele Ju, vakwnusiri a, dna n'eli n'ochi Jizòsi, riasno a ọ̀ va oro a. ⁴² O riasno a kwnornu nù o nwernu otu nnwo rinya kpoi, ke gbaru nri nù awha lawuru, nye zì n'onu enwu.

* **8:30** Lijoni ke bu agida ele ogwnu.

Kpa Jizòsi neezne n'apna, igbudu badnu snornu a naadnagidne a. ⁴³ Otu nwerinya ke naaria ntu ọ̀vnarna nri nù awha lawuru, zì n'esilawuru igbudu badnu wam, tuwhukwo kpakara nhne o nwernu n'aka ele dibia, kovu ọ̀ za nye nwernu rikne gwo a. ⁴⁴ O varu n'aznu Jizòsi kpatu onu iwo a aka, ngangam, ọ̀vnarna a gbabiri.

⁴⁵ Jizòsi sika, “Nyele kpaturu m aka?”

Kpakara be goru. Pita kaa, “Nda-ai-kwu, igbudu badnu ka naadnagidne i.”

⁴⁶ Kovu Jizòsi karu, “Otu badnu kpaturu m aka, m maam nù rikne hiri n'ehni m whoga.”

⁴⁷ Nga nwerinya wam whnurnu nù o nwée rikne tugwa, ehni naama a ririri, ọ̀ dna n'eli n'ochi Jizòsi, kahia nù ruwhnu igbudu badnu wam nhne mernu ọ̀ jiri kpatu iwo a aka, nù kpa be gworu a ngangam.

⁴⁸ Jizòsi kanu a, “Nnwọ m rinya, okwnata mkpoma i znohialam ji, la n'udno.”

⁴⁹ Kpa Jizòsi kpu oka n'onu, otu badnu hiri n'oro Jariosi va, kanu Jariosi nye nnwo a naaria aria, “Nnwọ i rinya nwunam. I kpaknama Nye-zni-nhne ehni berere.”

⁵⁰ Nga Jizòsi nurnu a, ọ̀ kanu Jariosi, “I tuko ogwnu, kweru kpoi, be joogwo a.”

⁵¹ Nga ọ̀ vaduru n'oro, o kwéle nye obula snornu a bna nù rime oro, okwolem Pita, Joni nù Jemisi, nù nda nù nne nnwo rinya wam. ⁵² Kpakara ele badnu zì naakwna ekwna, naagbanu nnwo rinya wam mkpe. Jizòsi kanu be, “Anu kwnama ekwna, nnwo rinya ka nwuna onwu, o neezni anyarna.”

⁵³ Be mu a rumu, kwnornu nù be magwu nù nnwo rinya wam nwurnu onwu.

⁵⁴ Kovu nù Jizòsi nwugwuru a n'aka, kaa, “Nnwọ, lizo.” ⁵⁵ Enine a hiehnarnu, o lizo ngangam. Jizòsi kanu be, be nyee a nhne, ma o ri. ⁵⁶ O duru ele murnu a ehni, kovu Jizòsi kanu be, be kahianu nye obula nhne mernu.

9

Jizòsi zihalaru nri nu badnu lawuru

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Jizòsi sukwukota ele izi nri nù ebo wam n'otu, nyee be rikne nù rikne ochichi ọ̀ chihala rẹ̀nwu ojo nù ọ̀ gwọ nriria. ² O zihala

be zne kpọ okwo ẹli-eze Chiokike, gwọ ele nrịria. ³ Ọ kanu be, “Anu jí nhne ọbula kpa anu neezne. Anu jí mkpara mọbu rekpa, mọbu bredi, mọbu iwai, anu chi iwo lawuru. ⁴ Oro ọbula anu bnarnu, anu daziri pi tem anu whoga n'eli-ohna wam. ⁵ Ọ buru nu ele badnu nabnanyana anu, anu whoga n'eli-ohna wam, lisnama rizza ke zi n'ochi anu, ma ọ buru nhne akebne megidne be.”

⁶ Be whoga, zne hite n'otu ẹli zne ẹli berere, nọkpo okwo izi oma, nọogwo ele nrịria kpakara ohna.

*Ọ gbagwojiri Erodu anya
(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)*

⁷ Nga Erodu nye nechi Galili nurnu kpakara nhne neeme, ọ gbagwojiri a anya, kwnornu nu agwna ele badnu naakaa nu Joni hilem n'enwu lizo, ⁸ ele berere naakaa nu Elaija whuyaru iwhne, ele berere naakaa nu otu nu rime ele owhnurninya gbaka hiri n'enwu lizo. ⁹ Erodu kaa, “M biri m Joni risi, nyele bu nye ka me nonu nhne gbasiri a?” O pio ọ whnu Jizosi.

*Jizosi nyernu
pokwu badnu isne wiri*

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-14)

¹⁰ Nga ele izi wam hiehnarnu, be kanu Jizosi nhne be mernu. O kwuru be whoga ichne, zne ẹli Betesaida. ¹¹ Nga igbudu badnu wam mahiaru, be snornu a. O kwubnanya be, kwunu be oka gbasiri ẹli-eze Chiokike, gwọ masi ele nrịria.

¹² N'ogbednachi nga chi neji, nri nu badnu lawuru wam vakwnusi Jizosi, kanu a, “Zihala ele ka ma be zne nu rime ẹli-ohna ma nu rime ekwu, zuru nhne oriri, dnanyi n'abalị a, kwnornu nu a zi nu hne koru owu.”

¹³ Jizosi saru be, “Anu nyee be nhne be jeeri.”

Be saru a, “Nhne a nwernu hna kwolem ike bredi isne nu aznu lawuru, okwolem ma a jeezne zuya wiri a jeenye igbudu badnu ka.” ¹⁴ Pokwu ele rukna isne zi pi.

Kovu Jizosi kanu ele sno apna a, “Anu mee ma be daziri ẹli nu mkpuru nri badnu isne, mkpuru nri badnu isne.”

¹⁵ Ele sno apna a mee kpam, nye ọbula daziri ẹli. ¹⁶ Jizosi gweru ike bredi isne wam nu aznu lawuru wam, le anya n'oligwe, tu

mmamma, nyawama be. O nyee be ele sno apna a, be nyee igbudu badnu wam. ¹⁷ Kpakara be ri, riji ruwho, ele sno apna a tutukota ruvnuruvnu ke gwarnu, nri nu nkita lawuru jihiaru.

*Pita kahiaru nye Jizosi bu
(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)*

¹⁸ Otu ọbochi, nga Jizosi neekpe okpukpe ichne, ele sno apna a nu ya zi, ọ sika be, “Ele badnu be naakaa nu me bu nyele?”

¹⁹ Be saru a, “Agwna be naakaa, Joni Nye Wu Mini, ele berere naakaa, Elaija, ele berere masi naakaa, otu nu rime ele owhnurninya gbaka hiri n'enwu lizo.”

²⁰ Kovu Jizosi sika be, “Anu n'iwhuru anu, anu kanu nu m bu m nyele?”

Pita saru a, “I bu Karaishi ke Chiokike.”

*Jizosi kwuru oka
gbasiri enwu a*

(Mat 16:20-28; Mak 8:30---9:1)

²¹ Jizosi do be aka nu nsni be kanu nye ọbula. ²² Ọ kanu be, “Nnwọ ke Badnu jaatariri agida awhnuwhnu, ele okno badnu nu ele risi ariohna nu ele neezni iwu ele Ju jọju a, be gbu a, nga ọbochi ẹto whemernu, o jechi n'enwu lizo berere.”

²³ Ọ kanu kpakara be, “Ọ buru nu nye ọbula joosno m n'aznu, o jọju ẹni a, vuru ogba a kpakara ọbochi sno m. ²⁴ Kwnornu nu nye ọbula ke noopio ọ znohia budnu a, jootuwhu a, kovu nye ọbula ke jootuwhu budnu a kwnornu m, jooznohia a. ²⁵ Mbnarna kini bu nhne badnu jeenwe ọ buru nu ọ rihia kpakara owa n'iru, kovu tuwhume budnu a? ²⁶ Nye ọbula ke iwhnerne m nu ikwu-onu m jootu, Nnwọ ke Badnu jootu iwhnerne nye wam nga ọ jaava n'igwugwu a nu n'igwugwu ke Nda a nu ke ele enine izi nsọ. ²⁷ N'ezi me kanu anu, agwna ele gwuzo hna jonwu enwu tem be whnu ẹli-eze Chiokike.”

*Onwoghari ke Jizosi
(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)*

²⁸ Nga ọbochi esato whemernu kpa Jizosi kwuru ikwu-onu ka, o kwuru Pita, Joni nu Jemisi yisinu ẹni a zne n'olu rugwu kpe okpukpe. ²⁹ Kpa o zi neekpe okpukpe, ruwhnu a gbanwornu, iwo naacha va-a-a, neeke eke lele amuma. ³⁰ Ngangam,

be whnụ ele rukna lawuru nụ ya nook-wurita ọka, be bụ Mozizi nụ Ẹlajia. ³¹ Be whuyaru n'igwugwu, be nụ Jizosi kwu ọka gbasiri enwu a ke jeemezu nụ Jeruselem. ³² Anyarna turu Pita nụ ele nụ ya zi, kovu nga anya dnornu be, be whnurnu igwugwu Jizosi nụ ele rukna lawuru be nụ a gwuzo. ³³ Kpa be nṛowhoga hne Jizosi zi, Pita kanu a, "Nda-ai-kwu, o buru oma a daziri hna. Ngwa ma a wu oro-eka eto hna, otu ke i, otu ke Mozizi, otu Ẹlajia." (O máa nhne o jookwu.)

³⁴ Kpa o kpu ọka ka n'onu, erumeru oligwe whuyaru kpusni be, ogwnu turu be kpa be zi n'erumeru oligwe wam. ³⁵ Otu akpiri hiri n'erumeru oligwe wam, kaa, "Ka bụ Nnwọ m, nye me hohiaru, anu bnotenu a nsni."

³⁶ Nga akpiri wam kwukworu, be whnurnu Jizosi nsnunu a. Ele sno apna a bitaru nhne be whnurnu nụ mkpoma be, o zá nye be kannu nhne be whnurnu ige wam.

*Jizosi gworo
wikoro rukna
(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)*

³⁷ N'ekile a, nga be hiri nụ rugwu wam hiedna, igbudu badnu vakwnusiri Jizosi. ³⁸ Otu nwerukna hiri n'igbudu badnu wam siwama lulo, "Nye-zni-nhne, bikno le nnwọ m rukna anya, kwnornu nụ o bụ otu nnwọ me nwernu. ³⁹ Renwu ojo nwugwu a, o si lulo, o vudna n'eli nṛodo a, o nṛogbo okoto n'onu, o gbu okwnu su o sigbasi a, ma o gbu a. ⁴⁰ M riasno ele sno apna i ma be chihala a, kovu be nwée rikne."

⁴¹ Jizosi saru be, "Anu ebiri ka nwée okwnata mkpoma, ele mkpoma hiri aghi, me nụ anu jaadazi du ngele? Me jeesinu anu mkpoma du ngele?" O kanu nwerukna wam, "Kwuya nnwọ i rukna hna."

⁴² Nga nnwọ rukna wam naava, renwu ojo wam vudna a n'eli, dosi a rikne. Kovu Jizosi bigboru renwu ojo wam, gwọ a, kwuh-nata a nda a. ⁴³ Rikne ennu Chiokike duru kpakara be ehni.

*Jizosi kwukwnornu ọka
gbasiri enwu a
(Mat 17:22,23; Mak 9:30-32)*

Kpakara nhne o neeme noodu ele badnu ehni, Jizosi kanu ele sno apna a, ⁴⁴ "Anu bno nsni nhne me naakanu anu. Be jeegweru Nnwọ ke Badnu resi n'aka ele badnu." ⁴⁵ Kovu be ghoyage nhne o nookwu. O bụ nhne tugwaru otugwa n'anya be, be máa nhne o bụ. Ogwnu kwéle be sikwa a nhne gbasiri a.

*Nyele kakwo ibne a?
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)*

⁴⁶ Ele sno apna a bete neesigha ọka n'esilawuru be nye kakwo ibne a. ⁴⁷ Nga Jizosi mahiaru nhne zi be nụ mkpoma, o kwuru otu watakiri gwuzote a nū ngeri a. ⁴⁸ O kanu be, "Nye obula ke jaanaru watakiri ka nū rewhna m, nanaru m, nye obula ke nanaru m, nanaru nye ziyaru m. Kwnornu nū nye kakwo mati n'esilawuru anu, nye wam bụ nye kakwo."

*Nye zá neemegidne anu,
dagwunu anu
(Mak 9:38-40)*

⁴⁹ Joni kanu a, "Nda-ai-kwu, a whnurnu otu badnu ke naachihala renwu ojo nū rewhna i, a bnosni a, kwnornu nū o zá noosno ai."

⁵⁰ Jizosi kaa, "Anu bnosi a, kwnornu nū nye zá neemegidne anu, dagwunu anu."

*Otu mgbu kwéle
o nabnanya Jizosi*

⁵¹ Kpa ige nṛodu o jaala oligwe, Jizosi kpebitem o zne Jeruselem. ⁵² O zihala ele izi nū ruwhnu a, be zne otu eli Sameria ma be mekwatanu a nhne. ⁵³ Kovu ele eli wam kwéle o nabnanya a, kwnornu nū o nū lele nū o neezne Jeruselem. ⁵⁴ Nga ele sno apna a Jemisi nū Joni whnurnu ka, be sikwa a, "Nyenwe ai, i pioru ma a sukwudna bekwnu n'oligwe rnegbukwo kpakara be?"

⁵⁵ Kovu nū Jizosi tuhnasarnu, bigbo be. ⁵⁶ [O kaa, "Anu máa enine anu nwernu. Nnwọ ke Badnu váge ma o gbu badnu, kovu o znohia budnu badnu."] Be whe zne eli berere.

*Nhne o joowhu ele
sno apna Jizosi
(Mat 8:19-22)*

⁵⁷ Kpa be neezne nū apna, otu nwerukna kanu a, "M joosno i hne obula i neezne."

⁵⁸ Jizọsi kanụ a, “Edu nwernu mkpewu hne be dnanyi, ọnunu oligwe nwernu alikwu hne be zukwa inwe, kọvu Nnwọ ke Badnụ nwée hne ọ jaabita risi a.”

⁵⁹ Ọ kanụ nye berere, “Sno m.”

Kọvu nwerukna wam kaa, “Nyenwe aị, kweru me beru ọsno lite nda m.”

⁶⁰ Jizọsi kanụ a, “Gharu ele nwurnu ọnwu ma be lite ele nwurnu ọnwu ibne be, kọvu zne kpọ okwo izi ọma ẹli-eze Chiokike.”

⁶¹ Nye berere kwno kaa, “Nyenwe aị, m joosno i, kọvu kweru m me beru ọsno zne bekwu ele ọro m ikwu ipne-aznụ.”

⁶² Jizọsi kanụ a, “Ọ zá nye ọbula ke yisiri aka nụ mfama ẹkwu ke anọ ọro nọopnughari, daziri neele anya n'aznụ, kwesiri ẹli-eze Chiokike.”

10

Jizọsi zihalaru nri badnụ ẹsau nụ ẹbo

¹ Nga ka mekworu, Jizọsi hohiaru nri badnụ ẹsau nụ ẹbo, ma o zihala be ẹbo ẹbo nụ rime ẹli-ọhna nụ mgbu ọbula ọ jaabna. ² Ọ kanụ be, “Ogwe nhne ẹkwu zị agida, kọvu nụ ele ẹrnu zị ele nụ ele. Kam kpayarụ, anụ rịo Nyenwe ogwe nhne ẹkwu ma o zizne ele ẹrnu n'ẹkwu a. ³ Anụ zne, m neezizne anụ lele rụmu atnurnu n'esilawuru edu. ⁴ Anụ jí rẹkpa iwai, mọbu rẹkpa, mọbu okoro-ọchi, anụ békwa nye ọbula n'apna.

⁵ “Nga anụ bnarnụ ọro ọbula, anụ beru ọsno kaa, ‘Udno zinu ọro ka.’ ⁶ Ọ bụru nụ nye udno zị n'oro wam, udno anụ jaazinu a, ọ bụru nụ nye udno zila, udno anụ jaahiehnakwnusi anụ. ⁷ Anụ dazigidne n'oro wam, neeri, nọonwo nhne be jeenye anụ. Ka bụ kwnornu nụ nye ẹrnu kwesiri ọgwo ẹrnu a. Anụ znéko n'oro n'oro.

⁸ “Nga anụ bnarnụ ẹli-ọhna ọbula ke be nabnanyarnụ anụ, anụ ri nhne ọbula be jeenye anụ. ⁹ Anụ gwọ ele nriria zị pji, anụ kanụ be, ‘Eli-eze Chiokike zị anụ ndundu.’ ¹⁰ Kọvu nụ ẹli ọbula anụ bnarnụ ke be nábnyana anụ, anụ zne n'apna a, kaa, ¹¹ ‘Ọ bụbedi rizna ẹli anụ ke takwnusiri n'ochi aị, a lisharnu a megidne anụ. Kọvu anụ mahia nụ ẹli-eze Chiokike zị ndundu.’ ¹² Me kanụ anụ, Chiokike jọdonu ẹli Sodom obirizi karu ẹli wam n'ọbochi ikpe.

Eli-ọhna kwé ekwe (Mat 11:20-24)

¹³ “Awhnwhnu jaazinu i, jị Korazini. Awhnwhnu jaazinu i, jị Bętesaida. Kwnornu nụ ẹrnu ndu-ehni ke be rnurnu nụ rime anụ, ọ bụru nụ be rnu be nụ ẹli Taya nụ ẹli Saịdoni, be znernu ọtuhnasna mkpoma agida ige wheru ewhe, daziri n'ikpe mkpe nụ rẹtnu. ¹⁴ Kọvu be jọdonu Taya nụ Saịdoni obirizi n'ikpe karu anụ. ¹⁵ Jịwa masi, Kapanom, be jeegwelizo i olu du oligwe? Be jeegwedna i ẹli, du bękwu ẹli rẹnwu.

¹⁶ “Nye noobnonu anụ nsni noobnonu m nsni, nye juru anụ nọju m. Nye ọbula ke juru m nọju nye ziyaru m.”

Nri badnụ ẹsau nụ ẹbo wam hieharu

¹⁷ Nri badnụ ẹsau nụ ẹbo wam jiri snarnima hiehna, kaa, “Nyenwe aị, ele rẹnwu ojo bnonnu aị nsni nụ rẹwhna i.”

¹⁸ Jizọsi kanụ be, “M whnurnu m Ek-wensu hne o hi n'oligwe dna lele amuma. ¹⁹ M nyernu m anụ rikne ọ zokwasi agwo nụ akpi ọchi nụ o megbu kpakara rikne ke nye irno, ọ zá ke nwernu rikne mekasi anụ nhne rịa rịa. ²⁰ Kọvu mkpoma só anụ n'onu kwnornu nụ rẹnwu ojo noobnonu anụ risi, kọvu anụ nwudna nụ be gbaru rẹwhna anụ n'okwukwo n'oligwe.”

Jizọsi nwudnarnu (Mat 11:25-27; 13:16,17)

²¹ Ige wam Jizọsi nwudnarnu k'agida nụ rime Enine Nso, kaa, “Meka, Nda, Nyenwe oligwe nụ ọwa, kwnornu nụ i bigwaru nhne ka n'anya ele akọ nụ ele marnu nhne, kọvu i kpumennu be rụmu takiri. Owe! Nda, meka, kwnornu nụ ọ bụru ọma kpm n'anya i.

²² “Nda m yisiri kpakara nhne n'aka m. Ọ zá nye magwu nye Nnwọ wam bụ, okwolem Nda. Ọ zá nye magwu masi nye Nda bụ, okwolem Nnwọ wam, nụ ele Nnwọ wam pioru o kpumenu a.”

²³ Ige wam ọ tuhnasna hne ele sno apna a zị, kanụ be ichne, “Ọwa ọma zinu anya ke whnurnu nhne anụ whnurnu. ²⁴ Me kanụ anụ, agida ele ọwhnurninya nụ ele eze pioru ọ whnụ nhne anụ nọwhnu kọvu be

whnúna, nù ọ nùrnú nhne anù nọonu, kọvu nù be nùna.”

Elulu nye Sameria ọma

²⁵ Otu mgba, nye ọgwnu iwu lizọru naakpa Jizọsi iru, sịkwa a, “Nye-zni-nhne, kịni bụ nhne me jeeme ma m kehia m bụdnu kwó okwo?”

²⁶ Jizọsi sarụ a, “Kịni bụ nhne be gbarụ n'iwu? Ndaa kpa i nọogwnu a?”

²⁷ Ọ sarụ, “I jeegweru kpakara mkpọma i nù kpakara mkpuru ovu i, nù kpakara iknernema i nù kpakara echiche i whnú Nyenwe aị Chiokike i n'anya. Whnú masị nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i.”

²⁸ Jizọsi kanụ a, “I sakwahiaru a, mee kpam, i jaazi bụdnu.”

²⁹ Kọvu o pioru o mee ẹhni a nye ọma, ọ sịkwa Jizọsi, “Nyele bụ nye agbatibi m?”

³⁰ Jizọsi sarụ a, “Otu nwerukna hiri nù Jeruselem neezne Jeriko, ọ dnabna n'aka ele buznu. Be woru iwo a, li a nhne, gbawhu, sịgbasi a n'ọnu ẹnwu. ³¹ Ọ dnabna nù otu nye ariohna neewhe n'apna wam, nga ọ whnurnu a, ọ garụ ngeri berere znernu hne o znezne. ³² Kpam masị, otu nye Livai, nga ọ vaduru hne ọ zị, whnú a, ọ garụ ngeri berere znernu hne o znezne.

³³ Kọvu otu nye Sameria neewhe n'apna wam, vaduru hne ọ zị, nga ọ whnuru a, ọ dọnu a obirizi. ³⁴ O znekwnusi a, wụsi a mọno nù manya, knesi ẹnya a. O vukwasị nwerukna wam n'olu anọ ọro a, kwuzne a n'oro ele izne, legidne anya nkari. ³⁵ N'ekile a, o nyee nyenwe ọro ele izne wam iwai, kanụ a, ‘Legidne a anya nkari, me hiehna, m jọkwu i nhne ọbula i mewhuru nù risi.’

³⁶ “N'esilawuru badnụ ẹto ka, ndaa nye i cheru gesiri nù nye wam dnabnarnu n'aka ele buznu bụ nye agbatibi a?”

³⁷ Nye ọgwnu iwu wam kaa, “Nye wam ke dọnu a obirizi.”

Jizọsi kanụ a, “Zne, mee kpam.”

Jizọsi znernu ọro Mata nù Meri

³⁸ Nga be neezne n'apna, Jizọsi nù ele sno apna a va otu ẹli-ohna, zne n'oro Mata nye gbamanu a ọro a. ³⁹ Mata nwernu otu nwene rinya rewhna a bụ Meri, Meri

znernu daziri ẹli n'ochi Nyenwe aị, nọonu ikwu-ọnu a. ⁴⁰ Kọvu echiche Mata jihiaru n'ernu ọ nọornu, ọ vakwnusi Jizọsi kaa, “Nyenwe aị, ọ gbásila i nù nwene m rinya sịgbasiri me nunsnu m nọornu ẹrnu? Kanụ a ma o yisinu m aka.”

⁴¹ Jizọsi sarụ a, “Mata, Mata, i naari ọriri, neemekpa ẹhni i ẹhni kwnornu agida nhne.

⁴² Kọvu otu nhne zị mkpa. Meri hōrulam nhne ke ka mma, ọ zá nye jeenwe rikne nahoru a ya.”

11

Jizọsi znirni nhne gbasiri okpukpe

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Ọ dū otu ọbochi Jizọsi zị neekpe okpukpe n'otu hnanum, nga o kpekworu, otu nù ele sno apna kanụ a, “Nyenwe aị, zni aị kpa be kpé okpukpe lele kpa Jóni znirni ele sno apna a.”

² Ọ kanụ be, “Nga anù neekpe, anù kaa, ‘Nda aị, rewhna i bụru nhne zị nsọ.

Ẹli-eze i va.*

³ Nyee aị wiri tna, ke joozunu aị ọbochi tna.

⁴ Gbarunu aị mmehie aị, lele kpa a jaagbarunu ele mehieru aị.

I yisi aị nù rime nhne ọrnurna.’”†

⁵ Ọ kanụ be, “Ọ bụru nù otu nù rime anù nwernu enyi, o znekwnusi a n'esilawuru abali, kaa, ‘Enyi m, gbaznisi m ike bredi ẹto.

⁶ Otu enyi m berere vakwnusiri m, m nwée m nhne me jeenye a.’

⁷ “Enyi a hi nù rime ọro sa a, ‘I kpákna m ẹhni. M tūsnilem ọro, me nù rumu m dnanyi n'okpata. M jéenwe rikne lizọ nye i nhne ọbula.’ ⁸ Me kanụ anù, ọ bụ n'ezi nù o jéelizọ nye a kwnornu nù ọ bụ enyi a, kọvu kwnornu nù iwghnerne zá nọtụ nye ọrio, o jeelizọ nye a.

⁹ “Kpam masị, me kanụ anù, anù rịo, be jeenye anù, anù pio, anù joopiohia, anù znu aka n'ọnu-mgbo, be jaagbamanu.

¹⁰ Kwnornu nù nye ọbula ke nọorio, nọoriohia, nye noopio, noopiohia, nye nooznu aka nù mgbo be jaagbamanu a.

* **11:2** Agwna nhne be gbarụ kwuru be mee nhne i noopio n'owa lele kpa be mee a n'oligwe † **11:4** Agwna nhne be gbarụ kwuru dọhia n'aka nhne ọrnurna

11 “Ndaa nye bu nda n'esilawuru anu, nye nnwo a jorio aznu, o nyee a agwo? †
 12 Mbu o rio a ekwna ochichi, o nyee a akpi?
 13 O buru anu ele jogburu ehni anu nu bujo mahiaru o nyee rumu anu nkesi buru oma, o ko buru Nda anu ke oligwe, o bu nu o jeenye ele norio a Enine Nso?”

Jizosi nu Belizibolu
 (Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Jizosi naachihala renwu ojo ke dnarnu mgbu. Nga renwu ojo wam whogaru, nwerukna wam ke dnarnu mgbu kwuru oka, o du kpakara ele badnu ehni. 15 Kovu agwna be kaa, “O ji rikne Belizibolu nye risi ele renwu ojo naachihala renwu ojo.” 16 Ele berere naakpa a iru, kaa, o gesi be nhne elekema hi n'oligwe.

17 Jizosi mahiaru mkpoma be, o kanu be, “Eli-eze obula kewama megidne ehni a, o jotubiri etekne, oro obula kewama megidne ehni a, o jaadna. 18 O buru nu Setani kewama megidne ehni a, eli-eze a jogwuzoli. M nookwu ka kwnornu nu anu karu nu m ji m rikne Belizibolu naachihala renwu ojo. 19 Kitna, o buru nu m ji m rikne Belizibolu naachihala renwu ojo, ele sno anu ji rikne nyele naachihala be? Be jobu ele ikpe anu. 20 Kovu o buru nu m ji m aka Chiokike naachihala renwu ojo, eli-eze Chiokike dulam anu ehni.

21 “Nga nye dikne woru mgwna ogwnu a, neese oro a, ekwnu a zi n'udno. 22 Kovu nga nye kakwo a rikne varu, megbu a, o nahoru a kpakara mgwna ogwnu a ke o tukwasiri mkpoma, kesa ekwnu a.

23 “Nye dagwunu m, neemegidne m, nye snone m chikota nhne, nobosa obosa.

Renwu ojo hiehnarnu
 (Mat 12:43-45)

24 “Nga renwu ojo hiri nu rime badnu whoga, o zneghari n'eli chna chna chna, noopio hne o joozukwa inwe. O buru nu o whnuna, o kaa, ‘M jaalahna n'oro me hiri whuya.’ 25 Nga o vaduru, o whnu nu be zasnarnu oro wam bikwata nhne nkari. 26 O jeezne chiri renwu ojo esau ibne a ele nwernu risi rikne karu a, be wuru nu

rime nye wam. Onodi ipne-aznu nye wam johnasi bujo karu kpa o zi nu mbom.”

Nye owa oma n'ezi

27 Kpa Jizosi zi nookwu oka ka, otu nwerinya siwama n'igbudu badnu wam, “Ruwho ke vuru i nu rema ke i nwornu bu nhne be goziri gozi.”

28 Jizosi saru, “Ele owa oma karukwo bu ele nonu ikwu-onu Chiokike, neeme be.”

Nhne elekema ke Jona
 (Mat 12:38-42)

29 Kpa igbudu badnu wam gbakoru hne Jizosi zi, o kanu be, “Ebiri ojo ka noopio nhne elekema, o za nhne elekema be jeenye be, okwolem nhne elekema Jona. 30 Lele kpa Jona bu nhne elekema ke ele Ninive, o bu kpa Nnwog ke Badnu jobunu ebiri ka. 31 Eze nyerinya Seba jeelizo ya nu ele ebiri ka bna n'ikpe, o jaama be ikpe, kwnornu nu o hiri n'osotoma k'owa va nurnu akoniche Solomoni. Kovu le, nhne kakwo Solomoni zi hna. 32 Ele Ninive jeelizo, be nu ebiri ka bna n'ikpe, be jaama be ikpe, kwnornu nu be tuhnasarnu mkpoma n'okpo okwo Jona. Kovu le, nhne kakwo Jona zi hna.

Iwhne ke ehni
 (Mat 5:15; 6:22,23)

33 “O za nye joomusi tonji bita a nu hne tugwaru otugwa, mbu bita nu mpururu nkita. Tnnuma, be bita a n'olu nhne be bita tonji, ma ele naabnanya oro whnurnu iwhne a. 34 Anya bu iwhne ke ehni. O buru nu anya i buru oma, kpakara ehni i jobu iwhne iwhne. Kovu o buru nu anya i buo oma, kpakara ehni i jaagba ochichiri. 35 Anu ledukom anya o zi iwhne ke zi anu n'ehni bo gho ochichiri. 36 Ka kpayaru, o buru nu kpakara ehni i bu iwhne iwhne, o za ngeri ke gbaru ochichiri, kpakara ehni i jobu iwhne lele nga tonji nomukwasi i iwhne a.”

Ele Farisi nu
ele zni iwu ele ju
 (Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

37 Nga Jizosi kwukworu oka ka, otu nye Farisi sukwu a, o va snornu a ri wiri, o snornu a zne, o daziri n'ikpechi. 38 Nye

† 11:11 Agwna nhne be gbaru kwuru bredi

Farisi wam whnurnu nū Jizōsi kwóge aka bete ri wiri, o du a ẹhni.

³⁹ Nyenwe aị kanụ a, “Kịtna anụ ele Farisi beru ọsno snụ aznụ okiko nū agbugba wiri, kọvu nū ọwho-anya nū agwa ọjọ jìhìaru nū rime anụ. ⁴⁰ Anụ ele iwhnirniwhno! Ọ búo otu badnụ wam mernu rime okiko nū aznụ a? ⁴¹ Anụ gweru nhne zị nū rime agbugba wiri ọnu ele mboni obirizi, kpakara nhne jaazinu anụ rìchna.

⁴² “Awhnụwhnu zinu anụ ele Farisi, kwnornu nū anụ nọkwu otu nga nū nri ke kpakara mkpọro ọkwukwo nwernu ẹknarna ọma ke ẹkwu, kọvu anụ juru ikpe zị snam nū ọwhnun'anya Chiokike. Ọ zị mkpa nū anụ znernu eme nhne ka nū ke berere.

⁴³ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele Farisi, kwnornu nū anụ whnurnu risi ngadna n'oro ọgbako anụ n'anya, ọ naamasị anụ ele badnụ neebekwu anụ ikwu n'ahia.

⁴⁴ “Awhnụwhnu zinu anụ, ele Farisi, kwnornu nū anụ nū lele ilili ke ele badnụ máa nọzo ọchi n'olu a.”

⁴⁵ Otu nye ọgwu iwu saru Jizōsi, “Nye-zni-nhne, ọka ka i nookwu naakpasị aị iwh-nerne.”

⁴⁶ Jizōsi saru nye ọgwu iwu wam, “Awhnụwhnu jaazinu anụ ele ọgwu iwu, kwnornu nū anụ noovute ele badnụ ivu rinya be vuru, kọvu anụ n'iwuhuru anụ jéegweru otu mkpaka anụ yinu be aka. ⁴⁷ Awhnụwhnu zinu anụ, kwnornu nū anụ noowu ilili ele ọwhnurninya, ele nda anụ ọknani gburu. ⁴⁸ Anụ bụ ele akebe nū ele kwnagidnernu nhne ele nda anụ ọknani mernu, be gburu ele ọwhnurninya, anụ wu ilili be. ⁴⁹ Chiokike nū nhne ọmuma a karu, ‘M jeeziznenu be ele ọwhnurninya nū ele izi, be joogbu agwna be, be jaakpakna ele berere ẹhni.’ ⁵⁰ Kam kpayaru, ebiri ka jaata awhnụwhnu kpakara ọvnarna ele ọwhnurninya be gburu hite n'ọpanizo ọwa, ⁵¹ hite n'ọvnarna Ebeli dū n'ọvnarna Zakaraya, nye be gburu n'iketa ojo ariohna nū hne zị nsọ. Owe! Me kanụ anụ, ebiri ka jọkwu kpakara ọgwọ ọvnarna ka.

⁵² “Awhnụwhnu zinu anụ ele ọgwu iwu, kwnornu nū anụ gwemernu snambị ke naagbama ọnuhna akoniche, anụ bnáge, anụ kwéle ele pioru ọ bna be bna.”

⁵³ Nga Jizōsi hiri nū pịi whọga, ele Farisi nū ele zni iwu ele Ju nookwunu a ọnu rikne, nẹsikwa ajiji agida nhne. ⁵⁴ Be needne, noopio ma be jọnu nhne be jeeji bno a nhne.

12

*Ọ do aka nū nsni
gbasiri ruwhnu lawuru
(Mat 10:26,27)*

¹ Nga igbudu ele badnụ gbakoru hne Jizōsi zị ke mernu be nọzo ibne be ọchi, Jizōsi beru ọsno naakanụ ele sno apna a, “Anụ neeze nhne whụ brẹdi ke ele Farisi, ke bụ ruwhnu lawuru. ² Kwnornu nū be jookpume kpakara nhne be kpus-nirni okpusni, kpakara nhne be tugwaru otugwa jọwhuya iwuhne. ³ Nhne anụ kwuru n'ochichiri, be jookwuhia n'iwuhne, ke anụ tukasiri nū nsni nū rime ọro matị, be jookwuhia n'olu ọro.

*Nye anụ kwesiri
ọ tū ọgwu
(Mat 10:28-31)*

⁴ “Ele enyi m, me kanụ anụ, anụ tū ọgwu ele noogbu anọ-ẹhni, ele nwée rikne o mee nhne berere. ⁵ Kọvu me kanụ anụ nye anụ jọtu ọgwu a, anụ tū ọgwu nye wam ke nwernu rikne gbu anọ-ẹhni, túbna enine nū rime bẹkwu. Owe! Me kanụ anụ, anụ tū ọgwu a. ⁶ Be zá neere wọnzna isne mkpuru iwai matị lawuru? Kọvu Chiokike zá nechezu otu nū ruwhnu a. ⁷ N'ezì, be gwnurnu kpakara rukerize ke risi anụ ọnu. Ọgwu tū anụ, anụ zị okne ọnu ahia karu agida wọnzna.

*Ọ kwuhia nū ọ ju Karaisi
(Mat 10:32,33; 12:32; 10:19,20)*

⁸ “Me kanụ anụ, nye ọbula ke jookwuhia m nū ruwhnu ele badnụ, Nnwọ ke Badnụ jookwuhia nye wam nū ruwhnu ele enine izi Chiokike. ⁹ Kọvu nye ọbula ke jọgonahoru m nū ọ máa nye me bụ nū ruwhnu ele badnụ, m jọgonahoru a nū ruwhnu ele enine izi Chiokike. ¹⁰ Nye ọbula ke kwuru ọka ọjọ megidne Nnwọ ke Badnụ, be jaagbarunu a, kọvu nye ọbula ke kwuru kwugidne Enine Nsọ, be jáagbarunu a.

¹¹ “Nga be jookwuru anụ zne n'oro ọgbako ele Ju, nū ruwhnu ele ọchichi nū ele risi, kpe

anụ ikpe, mkpoma lákọ anụ mini kpa anụ jọgoru ọnu anụ mọbu nhne anụ jookwu. ¹² Enine Nso jeezni anụ n'ige wam nhne anụ jookwu.”

Elulu nye eze iwhnirniwhno

¹³ Otu badnụ n'esilawuru igbudu badnụ wam, kanụ Jizosi, “Nye-zni-nhne, kanụ nwene m rukna ma o keme mkpe aị.”

¹⁴ Jizosi saru a, “Enyi m, nyele mernu m nye ikpe mọbu nye ke mkpe n'esilawuru anụ?” ¹⁵ O kanụ be, “Any a dū anụ ẹli gbasiri kpakara ọwho-anya, kwnornu nū bụdnu badnụ híge n'agida ẹkwnu o nwernu whuya.”

¹⁶ Jizosi tñunu be elulu ka, “Ekwu otu nye eze mĩrni agida mkpuru. ¹⁷ Nye eze wam naari nū mkpoma a, ‘Ndaa nhne me jeeme? M nwée m ọbna hne me jaabita mkpuru m.’

¹⁸ “O kaa, ‘Ka bụ nhne me jeeme, m jaakwnadna kpakara ọbna m, wu ọbna ikne ke zị rude, m jaabita kpakara mkpuru m nū ẹkwnu m nū rime be. ¹⁹ M jaakanu ẹhni m, I nwernu agida ẹkwnu i kpabitaru agida awha, zukwaru inwe, ri, nwọ, mkpoma so i n'onu.’

²⁰ “Kovu Chiokike kannu a, ‘Ji nye iwhnirniwhno, be noopio bụdnu i n'aka i n'abali ka. Nyele jeenwe kpakara nhne i kpabitannu ẹhni?’ ”

²¹ “Ka bụ kpa o jaazinu kpakara ele kpabitannu ẹhni be ẹkwnu, kovu be nwée ẹkwnu nū ruwhnu Chiokike.”

Anu kwnata Chiokike mkpoma

(Mat 6:25-34)

²² Jizosi kanu ele sno apna a, “Ka bụ nhne me kwno naakanu anu, anu rigbuko ẹhni anu n'oriri gbasiri bụdnu anu, nhne anu jeeri, mọbu gbasiri ẹhni anu, iwo anu joowo. ²³ Bụdnu kakwo wiri, ẹhni kakwo iwo. ²⁴ Anu le rumu onunu, be gha mkpuru, be za neegwe nhne n'ekwu, be nwée ọbna hne be bita mkpuru, kovu Chiokike nooznu be. Anu zị okne ọnu ahia karukwo rumu onunu. ²⁵ Ndaa badnụ n'esilawuru anu ke nwernu rikne tukwasi nhne nū bụdnu a hite n'origbu ẹhni a? ²⁶ Hne o bụ nū anu nwée rikne mee nhne matị nū kpa, kini

mernu anu naarigbu ẹhni anu gbasiri nhne ke berere?

²⁷ “Anu lekọm atna kpa be nooso. Be za noodogbu ẹhni be n'ernu, be kwné ikpe. Kovu me kanu anu, o bụbedi Solomoni n'iwuru a nū kpakara igwugwu a, yige eyi lele otu nū rime be. ²⁸ O buri nū Chiokike noowosi achara ke zị n'ekwu iwo, bụ ke zị tna, ekile be kpone be nū bekwnu, o kọ buri anu, o joowosi anu iwo, anu ele okwnata ovu matị. ²⁹ Anu tukwasi mkpoma anu nū nhne anu jeeri mọbu nhne anu joonwo, anu rigbu ẹhni anu gbasiri a. ³⁰ Kwnornu nū kpakara nhne ka bụ nhne ele máa Chiokike noopio, Nda anu magwu nū kpakara nhne ka zị anu mkpa. ³¹ Kovu anu pio ẹli-eze Chiokike, o jootukwasinu anu kpakara nhne ka masi.

Ekwu ke zị n'oligwe (Mat 6:19-21)

³² “Anu tú ogwnu, ogbori atnurnu matị, kwnornu nū o masiri Nda anu o nyee anu ẹli-eze a. ³³ Anu re nhne anu nwernu kesi ele mboni. Anu mehianu ẹhni anu rekpa iwai ke ká aka, anu kpabita ẹkwnu n'oligwe ke kwó okwo, hne nye buznu nwée rikne zne, akika za naata ẹkwnu zị pị. ³⁴ Kwnornu nū hne ẹkwnu anu zị bụ hne mkpoma anu jaazi masi.

Ele izi anya duru ẹli

³⁵ “Anu jiknenu noornu ernu, ele tonji be noonwu onwu. ³⁶ Lele ele neese nyenwe be znenu iriri olulu nnwerne ikne ma o hiehna, nga o hieru, znu aka n'onu-mgbo, be gbamanu a ọro wara wara. ³⁷ Owa oma zinu ele izi wam nyenwe be jowhnu hne be neese nse nga o hiehnarnu. Me kanu anu ezi oka, o josuru ajni n'ikwnu, kanu be, be daziri ẹli ri wiri, o buri nye izi be. ³⁸ Owa oma zinu ele izi wam, o buri nū nyenwe be varu n'esilawuru abali mọbu n'onu osisi, o jowhnu nū be zị neese nse. ³⁹ Kovu anu mahia nū o buri nū nye nwe ọro mahiaru ọtnu-ige nye buznu jaava, o béekwele be liwa ọro a. ⁴⁰ Kam kpayaru, anu neese masi nse, kwnornu nū Nnwọ ke Badnụ jaava ige anu tuge anya a.”

Ohi ke kwesiri o kwnata mkpoma (Mat 24:45-51)

⁴¹ Pita sịkwa a, “Nyenwe aị, ị nọotnunu aị elulu ka, sọbu kpakara badnu.”

⁴² Nyenwe aị saru a, “Nyele bu ọhi wam ke be kwesiri o kwnata mkpoma, nye nyenwe a mernu nye risi oro a, ma o neenye ele ọhi wiri n'ige kwesiri? ⁴³ Nye risi oro wam jobu nye owa oma o buru nu nyenwe a jaava whnu nu o mernu nhne kwesiri. ⁴⁴ Me kanu anu ezi oka, nyenwe a jeeme a nye jeelekota kpakara ekwnu a. ⁴⁵ Kovu o buru nu ọhi wam jaakaa nu mkpoma a, ‘Nda m kwu gbulem okwnu,’ o bete naaligbu ele ọhi rukna nu rinya, neeri, nonwo manya, manya noogbu masi a. ⁴⁶ Nda kwu ọhi wam jaava n'obochi o tuge anya a nu n'ige o ma. O joogbubi a ichichi lawuru, mee ya nu ele kwe ekwe tako awnwhnu.”

⁴⁷ “Nye izi ke marnu nhne nda a kwu pioru, o jiknernune o mee a, be jaapnia agida mbinibini. ⁴⁸ Kovu nye ke ma, ke mernu nhne kwesiri be ta a awnwhnu, be jaapnia a mbinibini mati. Kwnornu nu nye be nyernu agida nhne, bu nye be joopio agida nhne n'aka a. Nye be nyernu agida nhne o legidne anya, be joopio nhne zi agida karukwo n'aka a.”

Jizosi, nhne neegweya okewa
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ “M varu m o gweya bekwnu n'owa, nhne me noopio o bu nu o noonwu kitna. ⁵⁰ M nwernu m mini be jowu m, m jozukwa inwe tem be mezu a. ⁵¹ Anu cheru nu m gweyaru m udno n'owa? Oza! Me kanu anu, m gweyaru m okewa. ⁵² Hite nu kitna zne nu ruwhnu, badnu isne zi n'otu oro jeekewa, badnu eto megidne badnu lawuru, badnu lawuru megidne badnu eto. ⁵³ Be jeekewa

Nda megidne nnwo a rukna,
nnwo rukna megidne nda a,
nne megidne nnwo a rinya,
nnwo rinya megidne nne a,
nne nzi megidne nnwerne nnwo a,
nnwerne nnwo megidne nne nzi a.”

Anu ghohia ige ka
(Mat 16:2,3)

⁵⁴ Jizosi kanu igbudu badnu wam, “Nga anu whnuru runwurnu oligwe hi n'odidna

ehnam, ngangam anu kaa, ‘Mini joozo,’ mini zo masi. ⁵⁵ Nga anu whnuru ruwhere ndidna hne o neewhe, anu jaakaa, ‘O jeerne bekwnu,’ o ziri kpm. ⁵⁶ Anu ele ruwhnu lawuru! Anu magwu kpa be le owa nu ruwhnu oligwe anya gwnu nhne o jobu. Kovu ndaa kpa anu ma ige ka?”

Ji nu nye irno i mee udno
(Mat 5:25,26)

⁵⁷ “Kini mernu anu ma nhne buru oma nu omume? ⁵⁸ Nga ji nu nye kwu i neezne ikpe zi n'apna, gbalu ma ji nu a mee udno n'apna, o bu kpm, o jopnurnu i nyee nye risi ikpe, nye risi ikpe nyewhete i nye neelekota ele ikelu, o tubna a n'oro ikelu. ⁵⁹ Me kanu i, i jowhuya pi tem i kwunata kpakara iwai ipne-aznu i jigwu.”

13

Tuhnasna mkpoma hite nu mmehie mabu nwu enwu

¹ Agwna ele zi nu pii kanu Jizosi nhne gbasiri ele Galili ele Paileti jiri onarna be gwasu n'ariona be. ² Jizosi saru be, “Anu che nu ele Galili ka bu ele mmehie kakwo ele Galili berere kwnornu nu be taru awnwhnu kpa? ³ Me kanu anu, oza. Kovu okwolem ma anu tuhnasnarnu mkpoma, anu jowu lele be. ⁴ Mabu anu che nu nri nu badnu esato ele oro olu ke zi nu Sailom dnagburu, nu be bu ele ikpe marnu karu ele berere ele zi nu Jerusalem? ⁵ Me kanu anu, oza. Kovu o buru nu anu tuhnasnana mkpoma, anu jowu lele be.”

Elulu isisi figi

⁶ Jizosi tnu be elulu ka, “Otu nwerukna kpasiri figi n'ekwu a, o zne noopio mkpuru n'olu a, kovu o whuna mkpuru obula. ⁷ O kanu nye neelekwa ekwu figi wam, ‘Ka bu awha eto me naava hna noopio mkpuru n'olu isisi figi ka, kovu m za nowhnu mkpuru obula. Gbudna a! Ndaa ke o noolulu eli n'etekne?”

⁸ “O saru a, Nda-ai-kwu, ‘Gharu a otu awha berere, m joogwu eli gburugburu wusi a nsni anu. ⁹ O buru nu o minya mkpuru, o buru oma, kovu o buru nu o minyage mkpuru, i gbudna a.’”

*Jizọsi gwọru nrịria
n'Ọbochi Ozukwa Inwe*

¹⁰ N'otu Ọbochi Ozukwa Inwe, Jizọsi zị neezni nhne n'oro ọgbako ele Ju, ¹¹ otu nwerinya zị nụ nrịria nri awha nụ ẹsato, ke kpayarụ nụ o gbewhu egbewhu, o nwée rikne gwuzoru kwem rịa rịa. ¹² Nga Jizọsi whnurnu a, o sukwu a, kanu a, “Nwerinya, nrịria ị lalam.” ¹³ Ọ tukurasi a aka a lawuru, ngangam, nwerinya wam gwuzoru kwem, znarni Chiokike.

¹⁴ Kọvu ovu weru nye risi oro ọgbako ele Ju ẹhni k'agida kwnornu nụ Jizọsi gwọru nrịria n'Ọbochi Ozukwa Inwe. Ọ kanu ele badnu wam, “A nwernu ọbochi isunu a ji nọornu ẹnu, anu va ma be gwọ anu nrịria n'ọbochi ele ka, kọvu o buo n'Ọbochi Ozukwa Inwe.”

¹⁵ Nyenwe ai saru a, “Anu ele ruwhnu lawuru, anu za nọtoma ehni anu mọbu iyinya anu n'Ọbochi Ozukwa Inwe zne nyee a mini? ¹⁶ Nwerinya ka ke bu nnwo rinya Ebereham nye Ekwensu knernu eriri nri awha nụ ẹsato ka, o buo oma be toma a eriri ka ma o nwernu ehni a n'Ọbochi Ozukwa Inwe?” ¹⁷ Nga o kwuru ka, iwhnerne tu kpakara ele noogwuzogidne a. Kọvu igbudu badnu wam nwudnarnu kwnornu agida ẹnu ndu-ehni o nọornu.

*Mkpuru mọsitadi
nụ nhne whu bredi
(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Jizọsi sikwa be, “Eli-eze Chiokike, o yiri lele kini? Kini bu nhne me jeeji gbu esi a? ¹⁹ Ọ nụ lele mkpuru isisi be kwu mọsitadi ke badnu kpasiri n'ekwu a. O so, gho isisi ke rumu onunu oligwe nọornu alikwu nụ nkala a.”

²⁰ Berere kwno, o kaa, “Ndaa nhne me jeeji sninu eli-eze Chiokike? ²¹ Ọ nụ lele nhne whu bredi ke nyerinya gweru gwasi n'agida ikpa tem kpakara a whu.”

*Onu-mgbo ke zị nworonwo
(Mat 7:13,14,21-23)*

²² Jizọsi neezne hi nụ otu eli-ohna du eli-ohna berere neezni nhne kpa o neezne Jeruselem. ²³ Otu badnu sikwa a, “Nyenwe ai, okwole badnu ele nụ ele bu ele be jọoznohia?”

Jizọsi saru be, ²⁴ “Anu yisi ehni garu n'onu-mgbo ke zị nworonwo, me kanu anu

ezi oka, agida ele badnu joopio o bna, kovu be jeenwe rikne bna. ²⁵ Nga nda kwu nwe oro lizoru gbasni oro, anu joogwuzo n'ederezi nooznu aka, naariasno, ‘Nda-ai-kwu, bikno, gbamanu ai oro.’

“Ọ jaasa anu, ‘M maam ele anu bu mọbu hne anu hi va.’

²⁶ “Ige wam anu jaakaa, ‘A sno i ri wiri, nwo nhne onwunwo, i znirni nhne n'eli ai.’

²⁷ “Kovu o jaasa anu, ‘M maam ele anu bu mọbu hne anu hi va. Anu hi hne me zị whoga, anu ele aruru-eli.’

²⁸ “Okwna ekwna nụ ota rukwnurnu-ize jaazi nụ pii nga anu jowhnu Ebereham, Aziki nụ Jekopu nụ kpakara ele owhnurninya n'eli-eze Chiokike, kovu anu buru ele be chihalaru n'ederezi. ²⁹ Ele badnu jeehi n'obosi ehnam nụ odidna ehnam, hi nụ rugwu nụ odidna va, daziri eli n'iriri ke eli-eze Chiokike. ³⁰ N'ezi oka, agwna ele ipne-aznu jobu ele be osno, agwna ele be osno jobu ele ipne-aznu.”

*Jizọsi whnurnu
Jeruselem n'anya
(Mat 23:37-39)*

³¹ Ige wam agwna ele Farisi vakwnusiri Jizọsi kanu a, “Hi nụ hna whoga, zne hne berere. Erodu pioga o gbu i.”

³² Jizọsi saru be, “Anu zne kanu edu wam, m jaachihala renwu ojo, gwọ masi ele nrịria tna nụ ekile, n'ọbochi ke ẹto, m jọornuzu ẹnu m. ³³ Kpa o zị, m jeezneriri tna nụ ekile nụ ọbochi ke sno a, kwnornu nụ o kwesile be gbu nye owhnurninya nụ hne buo Jeruselem.

³⁴ “Chei! Jeruselem, Jeruselem, ji ke noogbu ele owhnurninya, ke ji akaworugwu nọlo ele be ziyannu i. Mgba ele kpa me pioru o chikota rumu ị lele kpa enwerne ochichi neechikota rumu a nụ mkpururu aka nkwu a lawuru, kovu i kwéle. ³⁵ Le, be neesigbasinu anu oro anu ma o tobiri etekne. Me kanu anu, anu jowhnu m berere tem du nga anu jaakaa, ‘Chiokike gozi nye wam ke naava nụ rewhna Nyenwe ai.’ ”

14

Jizọsi zị n'oro nye Farisi

¹ Ọ du otu Ọbochi Ozukwa Inwe, nga Jizọsi zị n'oro otu nye Farisi be marnu rewhna a

neeri wiri, ele badnu zi needne a. ² Otu nwerukna ochi a lawuru nu aka a zaru aza zi nu ruwhnu a. ³ Jizosi sikwa ele Farisi wam nu ele zni iwu, “O buru oma n’iwu o gwọ nriria n’Obochi Ozukwa Inwe, sobu o buo oma?” ⁴ Kovu be kpusnirni onu be. Jizosi nwugwu nwerukna wam n’aka gwọ a nriria wam, zihala a.

⁵ Jizosi sikwa be, “O buru nu i nwernu nnwo rukna mobu ehni ke dnabnarnu omi n’Obochi Ozukwa Inwe, anu jee gwehia a n’Obochi Ozukwa Inwe?” ⁶ O za nhne be saru a.

Badnu o gwedna ehni a eli nu ovu oma

⁷ Nga Jizosi whurnu kpa ele be suk-wuru nohoru risi ngadna be jaadazi, o tnu nu be elulu ka, ⁸ “Nga badnu obula suk-wuru i ikwu iriri olulu nnwerne, i dazi nu risi ngadna, kwnornu nu nye nwernu igwugwu kakwo i nwernu rikne va. ⁹ O buru kpa, nye suk-wuru anu lawuru jaavakwnusi i, kanu i, ‘Nye nwerukna ka ngadna i.’ Ige wam i jeeji iwhnerne daziri nu ngadna ke zi eli eli. ¹⁰ Kovu nga be suk-wuru i, daziri eli nu ngadna ke zi eli eli. Nye wam ke suk-wuru i jaavakwnusi i, kanu i, ‘Enyi m, zne nu ngadna ke ka mma.’ Ige wam i jeenwe igwugwu nu ruwhnu ele varu pii. ¹¹ Kwnornu nu be jeegwedna nye obula ke gwelizoru ehni a olu, nye obula ke gwednarnu ehni a eli, be jeegwelizo a.”

¹² Jizosi kanu nye wam suk-wuru a, “Nga i siri wiri osisi mobu ke anyasnu, i sikwu ele enyi i kpoi, nu rumu nwene i mobu ele ibne i ele eze, i mee kpa, be jeesi wiri suk-wu kwno i, ige wam be kwulam ji ogwo. ¹³ Kovu nga i mernu iriri, suk-wu ele mboni, nu ele oru, nu ele mgworo nu ele isni, ¹⁴ be jogozo i. O bu n’ezi nu be nwee rikne kwu i ogwo, kovu Chiokike jookwuhmata i nga ele oma jeehi n’enu lizo.”

Elulu okne iriri (Mat 22:1-10)

¹⁵ Nga otu nye dazi neeri wiri nurnu a, o kanu Jizosi, “Owa oma zinu nye jeeri wiri n’eli-eze Chiokike.”

¹⁶ Jizosi saru a, “Otu nwerukna siri okne iriri suk-wu agida ele badnu. ¹⁷ N’ige iriri

wam, o zihala nye izi a, o kanu ele be suk-wuru, ‘Vaa, be mekwolem kpakara nhne.’

¹⁸ “Kovu kpakara be n’otu bete noorio be gharu be. Nye ke mbom kaa, ‘M zuru m eli ekwu, m jeezne lekwa a, bikno gwnusi m n’ele i gharuru.’

¹⁹ “Nye berere kaa, ‘M zuru m nri ehni be knekotaru ebo ebo, m neezne o tule be, bikno gwnusi m n’ele i gharuru.’

²⁰ “Nye berere kaa, ‘M luru m nnwerne ikne, m jee nye rikne va.’

²¹ “Nye izi wam hiehna kanu nda a kwu kpakara nhne ka. Ige wam ovu weru nda nwe oro wam ehni, o kanu nye izi a, ‘Wara wara, zne nu ngeri apna nu kpakara apna ke eli-ohna kwubnanya ele mboni, nu ele oru nu ele isni nu ele mgworo.’

²² “Nye izi wam zne, hiehna, kaa, ‘Nda-ai-kwu, m mene m nhne i karu me mee, kovu oghere zi koriri.’

²³ “Nda a kwu kanu a, ‘Zne n’apna ma nu ekwu, kwnagidne ele badnu ma be bnanya, ma ele badnu jihia n’oro m.’ ²⁴ Me kanu i, kpakara ele wam me suk-wuru ikwu nu mbom, o za otu badnu nu rime be ke jeeri iriri m.”

Nhne nye sno apna Jizosi joo-whnu

(Mat 10:37,38)

²⁵ Agida ele badnu sno Jizosi neezne, o tuhna kanu be, ²⁶ “O buru nye obula vakwnusiri m, kovu o sone nda a nu nne a, nu nnwerne a, nu rumu a, nu rumu nne a rukna nu rumu nne a rinya irno, ma badnu ke a masi, o jjobuli nye sno apna m. ²⁷ Nye obula ke vurule ogba a sno m, jjobuli nye sno apna m.

²⁸ “Ndaa otu badnu n’esilawuru anu ke noopio o wu oro olu, o jeebe osno daziri eli gwnu nhne o jeegwe a, ma o nwernu iwai o jeeji wukwo a? ²⁹ Kwnornu nu o buru nu o wa eli, kovu o nwee rikne wukwo a, nye obula ke whurnu a jomu a rumu, ³⁰ kaa, ‘Nwerukna ka panizoru o wu oro, kovu o nwee rikne wukwo a.’

³¹ “Mobu ndaa eze ke neezne ogwnu megidne eze berere, ke jeebe osno daziri eli tule ma o nwernu rikne gweru nri pokwu ele ogwnu gwuzogidne nye chi nri pokwu lawuru megidne a? ³² O buru nu o nwee rikne, nga nye wam zi ikere, o jeezne ele

izi rịo nhne udno. ³³ Kpam masị, ọ zá nye ọbula nụ rime anụ ke jọobu nye sno apna m, ọ bụru nụ ọ gharụla kpakara nhne o nwernu.

Arụa bnána iru

(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ “Arụa bụru ọma, kọvu ọ bụru arụa tuwhu ọso n'ọnu a, be jeeji kịni mee a ọ sọ n'ọnu? ³⁵ Ọ buma ọma n'ẹli mọbu nụ mkpomkpo. Be jootuwhu a n'ederezi.

“Nye nwernu nsni o ji ọ nụ nhne, ọ nurnu.”

15

Elulu atnurnu whuru owhu

(Mat 18:12-14)

¹ Ele ọna ntụ nụ ele mmehie gbakọru nọonu ikwu-ọnu Jizọsi. ² Kọvu ele Farisi nụ ele zni iwu ele Ju naatamu, be kaa, “Nwerukna ka nanabnanya ele mmehie, ya nụ be sno neeri wiri.”

³ Jizọsi tnunu be otu elulu, ⁴ “Ọ bụru nụ otu badnụ n'esilawuru anụ nwernu otu riwhu atnurnu, otu kpawhu ọri. Ọ jáaghasa nri tolu nụ tolu ke gwnarnụ n'ọhia zne pio otu ke kpawhuru akpawhu tem o piohia a? ⁵ Nga o piohiaru a, ọ tükwasi a n'obe-aka a, nọonwudna. ⁶ Ọ la ọro sukwu ele enyi a nụ ele agbatibi a, kaa, ‘Anụ snornu m nwudna, nụ m piohiaru m atnurnu m ke kpawhuru ọri.’ ⁷ Me kanụ anụ, ọ bụ kpa snarni ma jaazi n'oligwe nụ risi otu nye mmehie ke tūhnasnarnu mkpoma, kakwo nri tolu badnụ nụ tolu ele ọma ke ọtuhnasna mkpoma zá mkpa.

Elulu mkpuru iwai whuru owhu

⁸ “Ọ bụru nụ nyerinya nwernu nri mkpuru iwai, otu whunahọru a. Ọ joomusi tọnji, za ọro a, piosi a rikne tem o piohia a. ⁹ Nga o piohiaru a, o sukwu ele enyi a nụ ele agbatibi a, kaa, ‘Anụ snornu m nwudna, m piohiaru m iwai m me tuwhuru.’ ¹⁰ Me kanụ anụ, ọ bụ kpa snarni ma jaazi nụ ruwhnu ele enine izi Chiokike nụ risi otu nye mmehie ke tūhnasnarnu mkpoma.”

Elulu nnwọ whuru owhu

¹¹ Jizọsi tnụ kwno elulu berere, kaa, “Otu nwerukna nwernu rumu rukna lawuru. ¹² Ke matị kanụ nda a, ‘Nda m, kesi m mkpe

ke m.’ Nda a keme ẹkwnu a n'esilawuru be lawuru.

¹³ “Nga ọbochi ele nụ ele whemernu, nnwọ ke matị chikota kpakara ẹkwnu a, lizọ, zne mba zị ikere, daziri pịi lulukwo kpakara ẹkwnu a nụ budnu ojo. ¹⁴ Nga o mewhukworu kpakara nhne o nwernu, okne ọknunyo dnarnụ n'ẹli wam, ọ bna nụ mkpa. ¹⁵ O zne yisi ẹhni n'ernu n'aka otu nye ẹli wam, nye wam zizne a ọ znu ezni n'ọhia. ¹⁶ Ọ masiri a o ri ọri ezni, kọvu ọ zá nye nyernu a.

¹⁷ “Nga anya dornu a nụ risi, ọ kaa, ‘Kpakara ele nda m gornu ẹrnu nwernu wiri be ri, nootuwhu agwna a, kọvu m zị m hna nọonwu n'ogwnu wiri. ¹⁸ M jeelizo, lahnakwnusi nda m, m jaakanụ a, Nda m, m mehielem megidne oligwe ma jị. ¹⁹ M kwésile m be kwu m nnwọ ị berere, kọvu me bụru otu nụ rime ele ị gornu ẹrnu.’ ²⁰ Ngam, o lizọ, znekwnusi nda a.

“Kọvu nga ọ zị hne zị ikere, nda a whnurnu a, donu a obirizi k'agida, gba ẹso kwnusi a, bnagidne a, snutu a ọnu.

²¹ “Nnwọ wam kanụ nda a, ‘Nda m, m mehiele m megidne oligwe ma jị. M kwésile m be kwu m nnwọ ị berere.’

²² “Kọvu nda a kanụ ele izi a, ‘Wara wara, anụ chiya iwo ke kakwo mma, anụ wosi a, gbasị a arị mkpaka n'aka a, anụ wosi a okoro-ọchi n'ọchi a. ²³ Anụ toya nnwọ ehni be znurnu ọznu gbu a, mee iriri ma a nwudna. ²⁴ Kwnornu nụ nnwọ m ka nwurnu ọnu, kọvu ọ zị budnu, o whuru owhu, be piohia a.’ Be bete nọonwudna.

²⁵ “Kpa nhne ka neeme, ọpnarna a zị n'ekwu. Nga ọ vaduru ọro ndundu nụ eri nụ eri be neetne, ²⁶ o sukwu otu nye izi sịkwa nhne be neeme. ²⁷ Ọ saru a, ‘Nwene ị rukna hiehnarnu, nda ị gbulem nnwọ ehni be znurnu ọznu, kwnornu nụ ọ whnurnu a n'ehni siri rikne.’

²⁸ “Ovu weru nwene a rukna ke sọru a ẹhni k'agida, o kwéle ọ bna n'oro. Nda a vakwnusi a, riasno a. ²⁹ Ọ saru nda a, ‘Le, agida awha me zị nọornunu ị ẹrnu lele ọhi, ọ zá ige me mernu risi rikne nụ nhne ị nyernu n'iwu. Kọvu i nyélele m otu nnwọ owu me nụ ele enyi m ri. ³⁰ Kọvu nga nnwọ ị ka ke mewhukworu kpakara ẹkwnu ị, ya

nụ ele rinya ewhere varu, i gbunnu a nnwo ehni be znurru oznu.'

³¹ "Nda a kanu a, 'Nnwọ m, me nu ji zi ige dum, kpakara nhne me nwernu bu ke i.

³² A kwesiri o nwudna, kwnornu nu nwene i rukna ka nwurnu onwu, kovu o zi budnu, o whuru owu, kovu be piohiaru a.' "

16

Elulu nye neelekota ekwnu

¹ Jizosi kanu ele sno apna a, "Otu nye eze nwernu nye neelekota ekwnu a, be kanu nye eze wam nu nye neelekota ekwnu a noolulu kpakara ekwnu a. ² O sukwu a, sikwa a, 'Kini bu otnutnu ka me nonu gbasiri i? Vaa ma a piakota kpakara nhne i nonu, kwnornu nu i jeelekotama ekwnu m berere.'

³ "Nye neelekota wam kanu ehni a, 'Kini bu nhne me jeeme? Nda m kwu neegweme m n'ernu. M nwee m iknernema me jeeji rnu ernu rikne, iwhnerne o bu nye orio notu m. ⁴ M maam nhne me jeeme, nga me whogaru n'ernu, ele badnu jeekweru me bnanya oro be.'

⁵ "O sukwu ele jigwu nda a kwu ogwo n'otu n'otu. O sikwa nye mbom, 'I ji nda m kwu kini?'

⁶ "O kaa, 'Otu riwhu obele mono.'

"Nye neelekota ekwnu wam kanu a, 'Gweru okwukwo, daziri eli, gbasiri nri isne wara wara.'

⁷ "O sikwa nye ke ebo, 'I ji nda m kwu iwai ele?'

"O kaa, 'Otu pokwu otutu ikpa wheti.'

"O kanu a, 'Gweru okwukwo gbasiri riwhu esato.'

⁸ "Nda kwu nye neelekota wam ke kparu agwa ojo znarni a, kwnornu nu o mernu lele nye nwernu echiche. Kwnornu nu rumu ke owa ka nwernu echiche o mee nhne gbasiri be kakwo rumu ke iwhne. ⁹ Me kanu anu, anu gweru ekwnu k'owa ka mee ele badnu enyi, nga ekwnu anu jookwome, be kweru anu bnanya n'oro kwokwo."

¹⁰ "Nye be kwesiri o kwnata mkpoma nu nhne mati, kwesiri be kwnata a mkpoma nu nhne hna ezi. Nye bu masi badnu ojo nu nhne mati bu badnu ojo nu nhne hna ezi. ¹¹ O buru nu anu buo ele be kwnata mkpoma n'ekwnu k'owa, nyele jeenye anu

ezi ekwnu? ¹² O buru nu anu buo ele be kwnata mkpoma n'ekwnu nye berere, nyele jeenye anu ekwnu ke aka anu?

¹³ "O za ohi ke nwernu rikne buru ohi nda kwu lawuru. O buru kpam, o joosno otu irno, whnu ke berere n'anya. Mibu o jiosobisinu otu k'agida, ledna ibne a anya. Anu jobuli ohi Chiokike nu ohi ekwnu."

Agwna ikwu-onu Jizosi

(*Mat 11:12,13; 5:31,32; Mak 10:11,12*)

¹⁴ Nga ele Farisi ele whnurnu iwai n'anya nurnu ikwu-onu ka, be mu Jizosi rumu.

¹⁵ Jizosi kanu be, "Anu bu ele nogwnu ehni anu nu anu bu ele oma nu ruwhnu ele badnu, kovu Chiokike magwu mkpoma anu. Nhne zi okne onu n'anya ele badnu bu nhne ruru oru n'anya Chiokike.

¹⁶ "Nhne be nyernu n'iwu nu ele owhnurninya zi tem Joni, hite n'ige wam, be nokpo okwo izi oma eli-eze Chiokike, nye obula neeyisi ehni ma o bna nu rime a.

¹⁷ O zi ewheke nu oligwe nu owa jaagawhe kakwo otu nhne ke zikakworu mati n'iwu jaadna.

¹⁸ "Nye obula ke jaagba nnwerne a nnam, lu nyerinya berere neeme oyi, nyerukna obula ke luru nnwerne be gbaru nnam neeme oyi.

Nye eze nu Lazarosi

¹⁹ "Otu nye eze zi, ke noowo iwo odno odno nu abochna marnu mma, wu budnu iriri kpakara obochi. ²⁰ Otu nye mboni be dnanyitaru n'ogodo onu-mgbo a, nye rewhna a bu Lazarosi, nye enya kpuru kpakara ehni. ²¹ O nogwnu a ma be nyee a ruvnuruvnu wiri ke hi n'ikpechi nye eze wam dna. Rumu nkita varu naarasna enya a.

²² "Ige duru nu nye orio wam nwurnu, ele enine izi vuru a zne hne Ebereham zi. Nye eze wam nwu masiri, be lite a. ²³ Nu rime bekwnu eli renwu hne o zi noowhnuji anya, o le anya n'olu whnu Ebereham nu hne zi ikere nu Lazarosi zi n'akwanko a. ²⁴ Nye eze wam sukwu a, 'Nda ai Ebereham, donu m obirizi, zizne Lazarosi o rusi onu mkpaka a nu mini mejiri ro m, kwnornu nu m noowhnuji anya nu rime bekwnu ka.'

²⁵ "Kovu Ebereham saru a, 'Nnwọ m, chenwanya nu nga i zi budnu i riru nhne oma, kovu Lazarosi naahiaru nhne buo

oma. Kịta be naakasi a mkpoma, kovu ì n'owhnuji anya. ²⁶ Be gweme kpakara nhne ka, be gwuru otu olulu hna ezi n'iketa aì nù anù, ke kpayarù ele noopio o hi nù hna vakwnusi anù jéenwe rikne, o zì masì nye nwernu rikne hi hne anù zì vakwnusi aì.

²⁷ “Nye eze wam sarù, ‘Bikno, nda, zizne Lazarosi ọro nda m, ²⁸ kwnornu nù m nwernu rùmu nne rukna isne, o dọ be aka nù nsni, ma be gharù o va hne ọwhnuji anya ka.’

²⁹ “Ebereham sarù a, ‘Be nwernu Mozizi nù ele ọwhnurninya, be bnonu be nsni.’

³⁰ “Nye eze wam karù, ‘Ọza, nda Ebereham, o buru nù badnù hi n'ẹnwu lizọ znekwnusi be, be jọtuhnasna mkpoma.’

³¹ “Ebereham kanù a, ‘O buru nù be jọobnonu Mozizi nù ele ọwhnurninya nsni, be jọtuhnasna mkpoma o bụbedi nù badnù hiri n'ẹnwu lizọ.’ ”

17

Mmehie, ọkwnata mkpoma nù ọrnu

(*Mat 18:6,7,21,22; Mak 9:42*)

¹ Jizosi kanù ele sno apna a, “Nhne neeme ma badnù mee mmehie jaavariri, kovu awhnùwhnu jaazinu nye o jeehi n'aka a va. ² O jaakanù nye wam mma o buru nù be gweru okne rugwu ogwe-wiri nyasi a n'ili túbna n'osimini karù o mee ma otu nù rime ele ka zì matì mehie. ³ Anù ledu anya nù nhne anù neeme.

“O buru nù nwene i rukna mmehie i, bigbo a, o buru nù o tũhnasna mkpoma a, gbarunu a. ⁴ O buru nù o mehieru i mgba ẹsau n'ọbochi, tũhnasna masì mgba ẹsau, kaa ‘M tũhnasnarnu m,’ gbarunu a.”

⁵ Ele sno apna a kanù Nyenwe aì, “Mejitenu aì ọkwnata mkpoma.”

⁶ Jizosi sarù be, “O buru nù anù nwernu ọkwnata mkpoma lele mkpuru mositadi, anù jaakanù okne isisi ka, ‘Be whome i kpasì ì n'esilawuru osimini,’ o jọobnonu anù nsni.

⁷ “O buru nù otu badnù nù rime anù nwernu otu nye izi ke n'ọrnu ẹkwu a mọbu n'ọoznu atnurnu a, nga o hiri ẹkwu hiehna, o jaakanù a, ‘Vaa daziri ẹli, ri wiri?’ ⁸ Ọza! Kovu o jaakanù a, ‘Mesinu m wiri, woru iwo i, sete m me rikwo wiri, omekwo, i ri ke

i.’ ⁹ Be zá naakanù nye izi meka nù o mernu nhne be karù o mee. ¹⁰ O bụ kpa o zinu anù, nga anù mernu kpakara nhne be karù anù mee, anù kaa, ‘A bụ ele izi etekne, a rnurnu ọrnu aì.’ ”

Jizosi gwọru nri ele nchnichna

¹¹ Nga Jizosi zì nù apna neezne Jeruselem, o naagawhe n'esilawuru Sameria nù Galili, ¹² kpa o naabna nù rime otu ẹli-ọhna, nri ele rukna nchnichna kwnusiri a. Be gwuzoru nù hne zì ikere, ¹³ be gweru okne nkọli siwama, “Nda-aì-kwu, Jizosi, donu aì obirizi.”

¹⁴ Nga Jizosi whnurnu be, o kaa, “Anù zne gesi ele ariohna ẹhni anù.” Kpa be neezne, be gwọru be nchnichna wam.

¹⁵ Nga otu nyenum nù rime be whnurnu nù be gwọlam a, o lahna, gweru okne nkọli naaja Chiokike. ¹⁶ O dna n'ẹli n'ọchi Jizosi tũnu a mmamma. Nwerukna ka bụ nye Sameria.

¹⁷ Jizosi sịkwa a, “Be gwọla nri badnù? Ndaa badnù tolu ele berere? ¹⁸ O zá nye varù o tũnu Chiokike mmamma, okwolem nye izne ka?” ¹⁹ Jizosi kanù a, “Lizọ, la, ọkwnata mkpoma ì dọhialam ì.”

Ige ẹli-eze Chiokike (Mat 24:23-28,37-41)

²⁰ Agwna ele Farisi sịkwa Jizosi nga ige ẹli-eze Chiokike jaava. Jizosi sarù be, “Eli-eze Chiokike jáava lele kpa ele badnù neele anya a. ²¹ O zá nye jaakaa, ‘Le o zì hna,’ mọbu ‘Pìari,’ kwnornu nù ẹli-eze Chiokike zì nù rime anù.”

²² Ige wam Jizosi kanù ele sno apna a, “Ige wawa nga o jọogwnu anù o whnù otu rime ọbochi ke Nnwọ ke Badnù, kovu anù jọowhnu a. ²³ Ele badnù jaakanù anù, ‘Le, Nnwọ ke Badnù zì pìi,’ mọbu ‘O zì hna.’ Anù snó be zne. ²⁴ Lele kpa amuma oligwe nehi n'otu ọsotoma oligwe mụkesi n'ọsotoma berere, bụ kpa ọbochi ke Nnwọ ke Badnù jaazì. ²⁵ Kovu o jeeberu ọsno ta agida awhnùwhnu, ebiri ka jọju a.

²⁶ “Lele kpa o nù n'ọbochi Noa, o bụ kpa o jọonu n'ọbochi Nnwọ ke Badnù. ²⁷ Ele badnù zì neeri, n'ọonwo, n'ọolu nnwerne, n'ọogbo nzi, dọ n'ọbochi Noa bnaznenu nù rime ọgbo, mgba-mini ẹli gbukwo kpakara be.

28 “Ọ bụ masị kpm n'ọbochi Ọtu, kpakara be zị neeri, nọnwọ, neere, nọozu ahịa, naakpa mkpuru, noowu ọro. 29 Kọvu n'ọbochi Ọtu whọgaru nụ ẹli Sodom, Chiokike wudnarnu bẹkwnu nụ rugwu bẹkwnu lele mini ozuzo, gbukwo kpakara be.

30 “Ọ bụ kpa ọ jaazị n'ọbochi be jookpume Nnwọ ke Badnụ. 31 N'ọbochi wam, nye ọbula ke zị n'olu ọro a, ọ bná nụ rime ọro a zne kwahala nhne a, kpm masị, nye ke zị n'ẹkwu lánna aznụ kwnornu nhne ọbula. 32 Anụ chenwanya nnwerne Ọtu. 33 Nye ọbula ke noopio ọ znọhia budnu a, jootuwu a, nye nootuwu budnu a, jọoznọhia a. 34 Me kanụ anụ, n'abalị wam, badnụ lawuru jaadnanyi n'okpata, be gweru otu gharu ibne a. 35 Ele rinya lawuru jaazị neegwe wiri, be gweru otu, gharu ibne a. [36 Ele rukna lawuru jaazị n'ẹkwu, be gweru otu ghasa ibne a.]”

37 Ele sno apna a sịkwa a, “Ndaa pọ, Nyenwe aị?”

Jizọsi saru be, “Idele jaaziri hne ọbula iznu nwurnu ọnwu zị.”

18

Nwerinya nzi a nwurnu nụ nye ikpe

1 Jizọsi tñunu be otu elulu neezni be kpa be kpe okpukpe kpakara ige néegweme aka. 2 Ọ kaa, “Otu nye ikpe zị n'otu ẹli, nye zá nọotu ogwnu Chiokike mọbu sọ badnụ anya. 3 Otu nyerinya nzi a nwurnu zị masị n'ẹli wam, o neezne ọro nye ikpe ka, naariasno a, 'Bikno, kpenu m ikpe ọma megidne nye neeme gbu m.’

4 “O kwéle o yinu a aka gbu ọkwnu. Omekwo, ọ kanụ ẹhni a, ‘Ọ bụ n'ezi nụ m zá m nọotu ogwnu Chiokike, mọbu sọ badnụ anya. 5 Kọvu kwnornu nụ nwerinya ka nzi a nwurnu naakpakna m ẹhni, m jeekpenu a ikpe ọma, ọ zị rikne gwu m kwnornu nụ ọ naava ige ọbula.’ ”

6 Nyenwe aị kaa, “Anụ bno nsni nhne nye ikpe ojo wam kwuru. 7 Chiokike, ọ jọoznọhia ele ke a, ele ọ hohiaru, bụ ele naakwnakwu a iwhnehnne nụ abalı? O jóggbu ọkwnu ọ dọhia be. 8 Me kanụ anụ, ọ jọoznọhia be wara wara. Kọvu nga Nnwọ ke

Badnụ jaava, ọ jọowhnu ele kwesiri ọkwnata mkpọma n'owa?”

Elulu nye Farisi nụ nye ọna ntụ

9 Jizọsi tñunu ele kwnataru mkpọma n'imerne ọma be, kọvu ledna ele berere anya elulu ka. 10 “Ele rukna lawuru znernu Oro Nsọ Chiokike zne kpe okpukpe, otu nye Farisi nụ otu nye ọna ntụ. 11 Nye Farisi gwuzoru ichne kpenu ẹhni a okpukpe, kaa, ‘Chiokike, meka nụ m búo m nye ọwhonanya, mọbu nye ojo, mọbu nye neeme ọyi lele ele berere. Meka nụ m búo m nye ojo lele nye ọna ntụ ka. 12 M noovu ọnu mgba lawuru n'ikwezu, m nọkwu otu nụ nri nga kpakara nhne me nwernu.’

13 “Kọvu nye ọna ntụ wam gwuzoru nụ hne zị ikere, o nwée rikne gwelizo a anya le oligwe, kọvu ọ kwa aka nụ mkpọma, o wute a, kaa, ‘Chiokike, dọnu m me nye mmehie obirizi.’ ”

14 Jizọsi kaa, “Me kanụ anụ, nye ọna ntụ ka nụ Chiokike mernu udno sụ ọ laru ọro a, ọ búo nye Farisi, kwnornu nụ be jeegwedna nye ọbula ke gwelizoru ẹhni a olu, nye ọbula ke gwednarnu ẹhni a ẹli, be jeegwelizo a.”

Jizọsi goziri rumu takiri (Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Agwna ele badnụ nookwuyanu Jizọsi rumu takiri be ma ọ kpatu be aka. Nga ele sno apna a whnurnu be, be bnanu be mbna. 16 Kọvu Jizọsi sukwuru rumu takiri vakwnusi a, kaa, “Anụ gharu rumu takiri ma be vakwnusi m, anụ bnósni be, kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike bụ ke ele nụ kpa. 17 Me kanụ anụ ezi ọka, nye ọbula ke jéegweru ẹli-eze Chiokike lele nnwọ matị, ọ jáabna nụ rime a rịa rịa.”

Otu nye ọchichi (Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Otu nye nẹechi ele Ju sịkwaru Jizọsi, “Nye zni-nhne ọma, kịni bụ nhne me jeeme ma m kehia m budnu kwó okwo?”

19 Jizọsi saru a, “Kini kpayaru i noosukwu m nye ọma? Ọ zá nye bụ nye ọma, okwolem otu badnụ, bụ Chiokike kpọi. 20 I maa m nhne be nyernu n'iwu, ‘I mékọ ọyi, i gbúko badnụ, i znúkọ buznu, i gbákọ akebné aghalaghala, sọbisinu nda i nū nne i.’ ”

²¹ Nye ọchichi wam kaa, “M ịtaru m kpakara nhne hite n'ige me bu wikorọ.”

²² Nga Jizọsi nurnu nhne ka, ọ kaa, “I jeeme otu nhne kpọi. La, re kpakara nhne i nwernu, kesi ele mboni, i jeenwe ẹkwnu n'oligwe, vaa, sno m.”

²³ Nga nye ọchichi wam nurnu ka, o wuteru a k'agida, kwnornu nu o nwernu ẹkwnu k'agida. ²⁴ Jizọsi le a anya, kaa, “O bu nhne rarụ ẹhni k'agida nu ele nwernu ẹkwnu ọ bna n'eli-eze Chiokike. ²⁵ N'ezi, ọ zinu anọhia be kwu kameli ewheke ọ gawhe n'anya alanga karu ele nwernu ẹkwnu ọ bna n'eli-eze Chiokike.”

²⁶ Ele nurnu ọka ka, sika, “Ndakwanu nye be jọoznohia?”

²⁷ Jizọsi saru, “Nhne rarụ ẹhni hne badnu zi, be meli kpakara nhne hne Chiokike zi.”

²⁸ Pita kanu a, “Le, a sigbasiri kpakara nhne snornu i.”

²⁹ Jizọsi kanu be, “Me kanu anu ezi ọka, ọ za nye ọbula ke sigbasiri ọro, mọbu nnwerne, mọbu nwene, mọbu ele murnu a, mọbu rumu, kwnornu eli-eze Chiokike, ³⁰ ke jaanahia karukwo n'ige ka, n'ige ke jaava, budnu kwó okwo.”

*Jizọsi kwuru ọka gbasiri
enwu a ke mgba ẹto*

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Jizọsi kwuru nri nu badnu lawuru wam, kanu be, “A neezne Jeruselem, kpakara nhne ele ọwhnurninya gbaru n'okwukwo gbasiri Nnwọ ke Badnu jeemezu. ³² Be jeegweru a nyewhete n'aka ele buo ele Ju. Be jeeme a nhne rumu, nyee a mkpari, gbu a onu mini, ³³ pnia a nhne, gbu a. N'obochi k'eto, o jeehi n'enwu lizo.”

³⁴ Ele sno apna a ghoyage kpakara nhne ka. Be kpusnirni ọka ka n'anya be. Be ma risi nhne o nookwu.

Jizọsi gworu nye orio isni

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Nga Jizọsi naavadu Jeriko, otu nye isni dazi nu ngeri apna nọorio nhne. ³⁶ Nga ọ nurnu agida badnu neewhe, ọ sika be nhne neeme. ³⁷ Be kanu a, “Jizọsi nye Nazareti neewhe hna.”

³⁸ O siwama lulo, “Jizọsi, Nnwọ Devidi, donu m obirizi.”

³⁹ Ele be Jizọsi osno bigboru a, o kpusni onu a, kovu, o siwama k'agida, “Ji Nnwọ Devidi, donu m obirizi.”

⁴⁰ Jizọsi gwuzoru, kaa, be kwuyanụ a ya. Nga ọ varu, Jizọsi sika a. ⁴¹ “Kini bu nhne i piuru me menu i?”

Nye isni wam kaa, “Nyenwe ai, mee ma m whnurnu m osno.”

⁴² Jizọsi kanu a, “Whnurnu osno, okwnata mkpoma i gwolam ji.” ⁴³ Ngangam, o bete ọ whnu osno, snornu Jizọsi n'apna, naaz-narni Chiokike. Kpakara ele whnurnu a znarni Chiokike.

19

Jizọsi nu Zakiyosi

¹ Jizọsi bnazne nu rime Jeriko, neewhe n'esilawuru a. ² Otu nye risi ele ona nturu rehna a bu Zakiyosi zi pii, ọ bu nye baru aba. ³ O noopio kpa ọ jowhnu Jizọsi, kovu o nwée rikne kwnornu nu ọ bu nye zi ichichi n'esilawuru igbudu badnu. ⁴ Ọ gba eso zne nu ruwhnu, pne n'olu isisi sikamo ma ọ whnu Jizọsi nga o jeewhe nu apna wam.

⁵ Nga Jizọsi duru nu piyam, o le anya n'olu, kanu a, “Zakiyosi, hiedna wara wara, kwnornu nu m jaadazi n'oro i tna.” ⁶ Zakiyosi mee wara wara hiedna, nabnanya a nu mkpoma oso n'onu.

⁷ Kpakara ele badnu whnurnu a, be bete naatamu, kaa, “Nwerukna ka znernu ọ buru nye izne n'oro nye mmehie.”

⁸ Zakiyosi lizo kanu Nyenwe ai, “Nyenwe ai, m jeekewa kpakara nhne me nwernu eli lawuru, kesi ele mboni, nye ọbula ke me ghogburu, m jookwuhmata a eli eno.”

⁹ Jizọsi kanu a, “Oznohia varu n'oro ka tna, kwnornu nu nwerukna ka bu masi nnwọ Ebereham. ¹⁰ Kwnornu nu Nnwọ ke Badnu varu ọ pio nu ọ znohia ele whuru owu.”

Elulu nri mkpuru iwai

*be kwu minasi**

(Mat 25:14-30)

¹¹ Kpa be zi noobno nsni, Jizọsi zne nu ruwhnu tnu be otu elulu, kwnornu nu ọ zi Jeruselem ndundu, ele badnu wam naari

* **19:10** minasi: Jizọsi tnrnu elulu mkpuru iwai be kwu minasi. N'ige mbom, ogwo enu obochi bu otu mkpuru iwai etekne. Otu minasi hna lele otu riwhu mkpuru iwai.

nụ ẹli-eze Chiokike j̄owhuya iw hne k̄itna. ¹² Ọ kaa, “Otu nwerukna be marnụ r̄ewhna a znernu mba z̄i ikere ma be chni a eze s̄u o hiehna ẹli a. ¹³ Hne o zne, o sukwu nri ele ọhi a, nyee be nri mkp̄uru ịwai, kanụ be, ‘Anụ z̄u ah̄ia tem m hiehna.’

¹⁴ “K̄ovu ele ẹli wam snornu a irno, be zizne izi kaa, ‘A ch̄ola nwerukna ka b̄uru eze āi.’ ”

¹⁵ “Be chni a eze, o hiehna. O sukwu ele ọhi a ele o nyernu ịwai ma ọ mah̄ia mbnarna be nweh̄iaru n̄u ịwai o nyernu be.

¹⁶ “Nye ke mb̄om var̄u, kaa, ‘Nyenwe āi, mkp̄uru ịwai i nyernu m nweh̄iaru nri mkp̄uru ịwai mbnarna berere.’ ”

¹⁷ “Nyenwe a kanụ a, ‘I mekwar̄u nkari, ọhi ọma. Kwnornu n̄u ị kwesiri be kwnata ị mkp̄oma n̄u nhne mat̄i, n̄echi nri mba.’ ”

¹⁸ “Nye ke ẹbo var̄u, kaa, ‘Nyenwe āi, mkp̄uru ịwai ị nweh̄iaru mkp̄uru ịwai isne berere.’ ”

¹⁹ “Nyenwe a sar̄u a, ‘B̄uru nye neelek̄ota ẹli-ọhna isne.’

²⁰ “Nye ke ẹto var̄u kaa, ‘Nyenwe āi, le ịwai ị, m knern̄u m ịwai ị n'ikpe tugwatan̄u i ya. ²¹ Ogw̄nu i turu m, kwnornu n̄u ị b̄u nye anya rikne. I neegweru nhne b̄uo ke i, neegwe nhne n'ekwu hne ị kp̄ala mkp̄uru.’

²² “Nyenwe a sar̄u, ‘M jeeji nhne hi n'onu i kpe i ikpe, j̄i ọhi ojo. I magw̄u n̄u m b̄u m nye anya rikne, neegweru nhne b̄uo ke m, m neegwe nhne n'ekwu me kp̄ala mkp̄uru. ²³ K̄ini mernu i ȳisige ịwai m n'aka ele ọro ịwai? Kpa me hiehnarnu, m znernu m anah̄oru ịwai m n̄u mbnarna a.’

²⁴ “Ọ kanụ ele gwuzo nd̄undu, ‘Anụ nah̄ia a ịwai k̄i nyega nye wam ke nwernu nri.’

²⁵ “Be kanụ a, ‘Nda-āi-kwu, o nwernu nri.’

²⁶ “Ọ sar̄u be, ‘Me kanụ anụ, nye ọbula ke nwernu be jeenye a, o nwehnasiru, k̄ovu nye ke nwée, be jaanah̄oru a ọ b̄ubedi ke o nwernu. ²⁷ K̄itna, ele irno m ele kwége me b̄uru eze be, anụ kwuya be hna gbumekwo kpakara be n̄u ruwhnu m.’ ”

Jiz̄osi bnaznernu Jeruselem

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; J̄on 12:12-19)

²⁸ Nga Jiz̄osi kwukworu ọka ka, o beru be ọsno neezne Jeruselem. ²⁹ Nga ọ vaduru B̄etifagi n̄u B̄etani n̄u Rugwu Olivu o zizne

ele sno apna a law̄uru, kanụ be, ³⁰ “Anụ zne n̄u mgbu mat̄i ke z̄i n̄u ruwhnu anụ, kpa anụ naabna, anụ j̄owhnu otu nnw̄o ịyinya be kp̄ogwu p̄i, ke ọ z̄a nye daz̄iri n'olu a, anụ t̄oma a, t̄oya hna. ³¹ Ọ b̄uru n̄u badn̄u ọbula s̄ikwa anụ, ‘K̄ini mernu anụ n̄otoma a,’ anụ kanụ a, ‘Ọ z̄i Nyenwe āi mkpa.’ ”

³² Ele o dusiri zne whn̄u lele kpa Jiz̄osi kanụ be. ³³ Kpa be n̄otoma nnw̄o ịyinya wam, ele nwe a s̄ikwa be, “K̄ini mernu anụ n̄otoma nnw̄o ịyinya wam?”

³⁴ Be sar̄u be, “Ọ z̄i Nyenwe āi mkpa.”

³⁵ Be t̄oyanu a Jiz̄osi, w̄ukwasi iwo be n'olu a, daz̄ita Jiz̄osi n'olu a. ³⁶ Kpa Jiz̄osi neezne, ele badn̄u naagbasa iwo be n'apna.

³⁷ Nga ọ vaduru hne apna lar̄u Rugwu Olivu, igbudu badn̄u ele sno apna a bete n̄onwudna, n̄otunu Chiokike mmamma n'okne nk̄oli kwnornu aḡida ẹrnu ndu-ẹhni be whn̄urnu.

³⁸ Be naakaa,

“Chiokike ḡozi eze

ke naava n̄u r̄ewhna Nyenwe āi,

Udno n'oligwe,

oznarni z̄inu Chiokike n̄u hne kakwo n'olu.”

³⁹ Agw̄na ele Farisi ele sno igbudu badn̄u wam kanụ Jiz̄osi, “Nye-zni-nhne, bigb̄o ele sno apna ị ma be kpusni ọnu.”

⁴⁰ Jiz̄osi sar̄u be, “Me kanụ anụ, ọ b̄uru n̄u ele ka kpusni ọnu be, akaworugwu ele ka jeesi l̄ulo.”

Jiz̄osi kwnan̄u Jeruselem ẹkw̄na

⁴¹ Jiz̄osi vadu Jeruselem nd̄undu, whn̄u a, kwnan̄u a ẹkw̄na. ⁴² Ọ kaa, “Ọ b̄uru n̄u ị mah̄iaru ọbochi tna nhne jeegweyan̄u anụ udno, k̄ovu anya anụ kpuru isni. ⁴³ Ọbochi vawa nga ele irno anụ jaadaz̄igidne anụ, gbagidne anụ n'apna ọbula. ⁴⁴ Be j̄ozopia anụ n̄u r̄umu tak̄iri anụ, be joolulu ẹli ka n̄u ele wu n̄u rime a, be j̄eesigbasi otu akaworugwu n'olu ibne a hna, kwnornu n̄u anụ m̄aa ige Chiokike var̄u ọ zn̄ohia anụ.”

Nhne Jiz̄osi mernu n'Ọro Ns̄o Chiokike

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; J̄on 2:13-22)

⁴⁵ Jizọsi bnazne Oro Nso Chiokike, chihala ele neere ahia pji. ⁴⁶ O kanu be, "Be gbaru a n'okwukwo nso, kaa, 'Oro m jọbu ọro okpukpe,' kovu anu mernu a o buru obna ele buznu."

⁴⁷ Jizọsi zi neezni nhne kpakara obochi n'Oro Nso Chiokike. Ele risi arịohna nu ele zni iwu ele Ju nu ele okno badnu Izireli needne kpa be joogbu a. ⁴⁸ Kovu be ma nhne be jeeme, kwnornu nu kpakara ele berere zi koriri noobno nsni nu nhne o nookwu.

20

Rikne Jizọsi

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ O du otu obochi nga Jizọsi zi n'Oro Nso Chiokike neezni izi oma, ele risi arịohna nu ele zni iwu ele Ju, be nu ele okno badnu Izireli varu. ² Be kanu a, "Kanụ aị rẹwhna rikne i ji neeme kpakara nhne ka. Nyele nyernu i rikne ka?"

³ Jizọsi saru be, "M jaasikwa anu otu ajiji masi, anu kanu m, ⁴ ọwu mini Joni, o hiri n'oligwe mọbu n'aka badnu va?"

⁵ Be kwu a n'esilawuru be, kaa, "O buru nu a kaa, 'O hiri n'oligwe,' o jaasikwa ai, 'Kini mernu anu kwela a?' " ⁶ "Kovu a kaa nu o hi n'aka badnu, kpakara ele badnu ka jootugbu ai akaworugwu, kwnornu nu be kweru nu Joni bu nye owhnurninya."

⁷ Be saru a, "A ma hne o hi va."

⁸ Jizọsi kanu be, "M jaaka masinu anu rẹwhna rikne me ji neeme kpakara nhne ka."

Elulu ele ernalu wam vaji

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Jizọsi tnu ele badnu elulu ka, "Otu nyerukna kparu vaji, gweru ernalu wam yisi n'aka ele jeelekota a, whoga gbu okwunu."

¹⁰ Nga ige o gho mkpuru duru, o zizne otu nye izi o zneknusi ele ernalu wam ma be nyee a agwna mkpuru vaji. Kovu ele ernalu wam pnia a nhne, zila a n'aka etekne. ¹¹ O zizne kwno nye izi berere, ele ernalu wam li a nhne, kpasị a iwhnerne, zila a n'aka etekne. ¹² O zizne kwno nye izi ke eto, be mekasi a nhne, tuwhu a n'ederezi.

¹³ "Ige wam nye nwe ernalu wam vaji wam karu, 'Ndaa nhne me jeeme? M jeezizne

nnwo m me whnurnu n'anya, eleghi anya be joso a anya.'

¹⁴ "Kovu nga ele ernalu wam whnurnu a, be kanu ehni be, 'Ka bu nye jeeri mkpe nye nwe ernalu ka, anu va ma a gbu a, a jeekeri mkpe a.' ¹⁵ Be tuwhu a n'aznu ernalu wam gbu a.

"Kini bu nhne nye nwe ernalu wam jeeme ele ojo wam? ¹⁶ O jaava gbumelele ele ernalu wam ojo wam, gweru ernalu wam nyewhete n'aka ele berere."

Nga ele badnu wam nurnu oka ka, be kaa, "Chiokike kwela."

¹⁷ Jizọsi le be anya, sikwa be, "Kini bu risi nhne be gbaru n'okwukwo nso?"

'Akaworugwu ke ele noowu ọro juru kiyam gholam risi nsukala ọro.'

¹⁸ Nye obula ke jaadnakwasị akaworugwu ka, jaagbawa ibekala ibekala, kovu nye obula ke akaworugwu ka jaadnakwasị, o jeegweri a lele retnu."

¹⁹ Ele zni iwu ele Ju nu ele risi arịohna pio kpa be jonwugwu Jizọsi ngangam, kwnornu nu be magwu nu o tnu be elulu ka. Kovu be notu ogwu ele badnu.

Otu ntu-eli

(Mat 22:15-22; Mak 12:3-17)

²⁰ Be zizne ele naadna ndina ele mernu lele nu be bu ele ezi oka. Be noopio kpa be jeeji nwugwu Jizọsi hite n'ikwu-onu a ma be gweru a nyewhete n'aka nye ochichi.

²¹ Be sikwa Jizọsi, "Nye-zni-nhne, a magwu nu i kwu ezi oka neezni nhne kwesiri, i za neele badnu anya nu ruwhnu, kovu i neezni apna Chiokike n'ezi oka. ²² O buru oma a tu ntu nyee Siza sobu o bu oma?"

²³ Jizọsi whuru aghigho ke mkpoma be, o kanu be, ²⁴ "Anu gesi m otu mkpuru iwai. Nyele nwe ruwhnu ka nu nhne be gbakwasiri n'olu a?"

²⁵ Be saru a, "Siza nwe."

Jizọsi kanu be, "Anu nyee Siza nhne ke Siza, nyee masi Chiokike nhne ke Chiokike."

²⁶ Be nwee nhne be jeeji nwugwu a hite n'ikwu-onu o kwuru nu ruwhnu ohna. O siza o saru be jiri be anya, be daziri bii.

Aiji gbasiri olizo n'enwu

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Agwna ele Sadusi, ka bu ele karu nu olizo n'enwu zila, vakwnusiri Jizosi, sikwa a ajiji, ²⁸ "Nye-zni-nhne, Mozizi gbaru n'okwukwo iwu nyee ai, 'O buru nu nyerukna nwurnu sigbasi nnwerne a, hne be nwée rumu, nwene a rukna jooluru nnwerne nwene a wam muhianu nwene a rukna rumu.' ²⁹ Rumu nne esau nu ai zi, ke mbom luru nnwerne, nwuma hne o nwée nnwo. ³⁰ Nye ke ebo luru a, ³¹ nye ke eto lu a, otu aka wam kpa rumu nne esau wam luru nwerinya wam, kpakara be nwée nnwo, be nwukwo. ³² N'ipne-aznu nwerinya wam nwu masi. ³³ Kitna, n'obochi olizo n'enwu, nwerinya wam jobu nnwerne nyele n'esilawuru be, kwnornu nu be esau luru a?"

³⁴ Jizosi saru be, "Ele badnu k'owa ka noolu nnwerne, neekesi nzi. ³⁵ Kovu ele kwesiri o kehja igwe n'olizo n'enwu ma be zi budnu n'ige ke jaava, be lu nnwerne, be gbó nzi. ³⁶ Be jónwu enwu berere, kwnornu nu be nu lele ele enine izi. Be bu rumu Chiokike kwnornu nu be hiri n'enwu lizo. ³⁷ Kovu Mozizi neegesi nu ele nwurnu onwu jeehi n'enwu lizo, hite nu nhne o gbaru n'okwukwo gbasiri isisi mati wam neerne bekwnu. O sukwuru Nyenwe ai 'Chiokike ke Ebereham, Chiokike ke Aziki, nu Chiokike ke Jekopu.' ³⁸ Chiokike bu Chiokike ke ele zi bu budnu, o buo ke ele nwurnu onwu, kpakara ele badnu zi budnu n'anya Chiokike."

³⁹ Agwna ele zni iwu ele Ju karu, "Nye-zni-nhne, i sakwaru nkari." ⁴⁰ O zima nye nwernu rikne sikwa a ajiji berere.

Karaisi bu nnwo nyele?

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Jizosi kanu be, "Ndaa kpa be naakaa nu Karaisi bu Nnwó Devidi? ⁴² Kwnornu nu Devidi n'iwuru a kwuru n'okwukwo Eri Oma,

'Nyenwe ai kannu Nyenwe m,

Daziri eli n'akarikwnunga m

⁴³ tem du nga me jaabita ele irno i

lele nhne i jootukwasi ochi i lawuru.'

⁴⁴ Devidi sukwuru a 'Nyenwe m,' ndaa kpa o jeeji buru kwno nnwo a?"

Anu zeru ele zni iwu ele Ju

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Kpa kpakara ele badnu wam zi noobno nsi, Jizosi kanu ele sno apna a, ⁴⁶ "Anu neeze ele zni iwu ele Ju. O naamasí be o wo awura ogologo naagaghari, o naamasí be ele badnu neebekwu be ikwu n'ahja, be nohoru risi ngadna n'oro ogbako ele Ju, ma ngadna kakwo mma n'ogbako iriri anu. ⁴⁷ Be bu ele neeridna oro ele rinya nzi be nwurnu, neekpe ogologo okpukpe ma ele badnu whnurnu be. Be jaata awhnwhnu ke kakwo."

21

Nkesi nwerinya nzi a nwurnu

(Mak 12:41-44)

¹ Jizosi luru anya whnu ele eze notusi nhne nkesi be nu hne be notusi iwai n'Oro Nso Chiokike. ² O whnu otu womboni nzi a nwurnu hne o notusi mkpuru iwai mati lawuru. ³ Jizosi kaa, "Me kanu anu ezi oka, nwerinya ka bu womboni nzi a nwurnu tusiri karukwo kpakara ele notusi iwai. ⁴ Kpakara ele badnu ka masiri aka n'agida ekwnu be nwernu gweboru tusi, kovu nwerinya mboni ka tukparu kpakara nhne o nwernu."

Be joolulu Oro Nso Chiokike

(Mat 24:1,2; Mak 13:1-2)

⁵ Agwna ele sno apna a nookwu, naa-jakiri Oro Nso Chiokike nu akaworugwu be jiri a wu mma, ya nu nkesi be jiri cho Oro Nso Chiokike mma. Kovu Jizosi kaa, ⁶ "Kpakara nhne anu noowhnu, ige vawa nga otu akaworugwu jógwuzo n'olu ibne a, be jaakwnadna kpakara be n'eli."

Mmekpèhni nu okpakna ehni

(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Be sikwa a, "Nye-zni-nhne, ndaa nga nhne ka jobu? Kini jobu nhne jeegesi nga nhne ka jeeme?"

⁸ Jizosi saru be, "Anyu du anu eli, anu kwe be duhie anu. Agida ele badnu jaava nu rewhna m, naakaa, 'O bu mawa, ige

valem, kovu anu snó be. ⁹ Nga anu jonu otnutnu ogwnu nu omegidne, ogwnu tuko anu. Kpakara nhne ka jeebe osno mee, kovu okwukwo nhne yoduge.”

¹⁰ O kanu be, “Mba jeelizo megidne mba, eli-eze jeelizo megidne eli-eze.” ¹¹ Okne eli otne enye jaazi nu hne zi ichne ichne, okwnunyo nu nriria ojo jaazi nu hne zi ichne ichne. Nhne zi ogwnu nu okne nhne elekema jeehi n'oligwe va.

¹² “Kovu su kpakara nhne ka mee, be jonuwugwu anu, kpakna anu ehni, gweru anu nyee n'aka ele ikpe be kpe anu ikpe n'oro ogbako ele Ju, be yisi anu n'oro ikelu. Anu joogwuzo nu ruwhnu ele eze nu ele ochichi kwnornu nu rewhna m. ¹³ Ka jjobu oghere anu jeeji gba akebne izi oma. ¹⁴ Kovu anu beru osno rigbu ehni anu kpa anu jeeji goru onu anu. ¹⁵ Kwnornu nu m jeeyisi oka nu akoniche ke ele irno anu jeeuwe rikne gwuzogidne mibu megbu anu. ¹⁶ Ele muru anu jeegweru anu nyewhete, rumu nne anu nu rumu nwene nu ele enyi, be joogbu agwna anu. ¹⁷ Kpakara ele badnu joosno anu irno kwnornu nu me. ¹⁸ Kovu otu rukeri-ize ke risi anu jaadna n'eli mibu whu etekne. ¹⁹ Anu gwuzosi rikne ma anu znohia budnu anu.

Be joolulu Jeruselem

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ “Nga anu jowhnu ele ogwnu ele irno gbaru Jeruselem ngaramanga, anu mahia n'olulu a zi ndundu. ²¹ Ige wam ele zi nu Judiya gbazne n'olu rugwu, ele zi n'eli-ohna whoga, ele zi n'ekwu be lagna nu rime eli-ohna. ²² Kwnornu nu ka bu ige o ta awhnuwhnu ma kpakara nhne be gbaru n'okwukwo nsó mezu. ²³ Awhnuwhnu jaazinu ele rinya zi rime nu ele neechi nnwo rema n'ige wam. Okne awhnuwhnu jaadnakwasí eli ka, Chiokike jonwudna ovu owe ehni a megidne ele badnu ka. ²⁴ Be jeegweru ama-ogwnu gbu agwna badnu, be jodoru ele berere lele ele ikelu zne kpakara mba. Ele buo ele Ju joozodna Jeruselem tem ige be zu.

Nnwó ke Badnu wawa

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Nhne elekema jaazi n'ehnam nu enwa nu mbo. N'owa mkpoma ola mini jaazi

n'esilawuru kpakara mba, be jootu ogwnu abaka-mini nu ruwhere osimini. ²⁶ Ele badnu jootubo kwnornu ogwnu nu nhne be nowhnu jeeme n'owa, kwnornu nu kpakara iknernema ke oligwe jooonio ohnio. ²⁷ Ige wam be jowhnu Nnwó ke Badnu hne o naava n'erumeru k'oligwe, n'iknernema nu okne igwugwu. ²⁸ Nga kpakara nhne ka beteru neeme, anu lizo, gwelizo risi anu olu kwnornu nu ige oznohia anu zi ndundu.”

Muhia nhne hite n'isisi

be kwu figi

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Jizosi tnu nu be elulu ka, “Anu le isisi figi nu kpakara isisi berere. ³⁰ Nga anu nowhnu nu be nooruhia okwukwo budnu, anu mahia nu nduru-mini zi ndundu. ³¹ Kpam masi, nga anu jowhnu kpakara nhne ka neeme, anu mahia nu eli-eze Chiokike zi ndundu.

³² “Me kanu anu ezi oka, ebiri ka jeeuwe su kpakara nhne ka mee. ³³ Oligwe nu owa jaagawhe, kovu ikwu-onu m jaagawhe ria ria.

Odo aka nu nsni

³⁴ “Anya du anu eli, anu kwé okne nhne oriri nu nhne onwunwo nu oriri ke budnu ka, jihia mkpoma anu, ke jeeme obochi wam vakwnusi anu nu nga anu tuge anya a. ³⁵ Kwnornu nu o jaavakwnusi kpakara ele zi n'owa lele mbita be sinnu anohia. ³⁶ Anu neese nse ige obula, anu kpe okpukpe ma anu nwe rikne gbanahoru kpakara nhne ka jeeme, nu o gwuzo nu ruwhnu Nnwó ke Badnu.”

³⁷ Jizosi zi neezni nhne kpakara obochi n'Oro Nso Chiokike, n'ige ogbednachi o whoga zne Rugwu Olivu zukwaru inwe nu o dnanyi tem chi bo. ³⁸ Kpakara ele badnu neezne Oro Nso Chiokike n'onu osisi ma be nuru nhne o neezni.

22

Be gbaru iznuznu

o gbu Jizosi

(Mat 26:1-5; Mak 14:1,2; Jon 11:45-53)

¹ Ige Iriri Bredi Whuge Owhu ke be kwu Ogawhe zi ndundu. ² Ele risi ariohna nu ele

zni iwu ele Ju noopio oghere be jeeji gbu Jizōsi, kpa be n̄otutu oghere ele badn̄u.

*Judas̄i kweruru
o re Jizōsi*

(Mat 26:14-16; Mak 14:10,11)

³ Ekwensu bna n̄u rime Judas̄i nye be kwu Isikarioti, nye b̄u otu n̄u rime ele sno apna a nri n̄u ẹbo wam. ⁴ Judas̄i znekwnusi ele risi ariohna n̄u ele risi ele neese Oro Nso Chiokike, gba iznuznu kpa o jeenye be Jizōsi. ⁵ Ovu s̄oru be n'onu, be kwe o nyee a iwai. ⁶ Judas̄i kweru, o noopio kpa o jeenwe oghere o gweru Jizōsi nyee be nga ele badn̄u m̄aa.

*Be jiknernu o ri
Iriri Ogawhe*

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; J̄on 13:21-30)

⁷ O d̄u n'obochi ke Iriri Br̄edi Wh̄uge Owhu, nga be naakwa ariohna atn̄urnu Ogawhe. ⁸ Jizōsi zizne Pita n̄u J̄oni, "An̄u zne b̄ikwatanu āi Iriri Ogawhe."

⁹ Be s̄ikwa a, "Ndaa hne i pioru a b̄ikwata a?"

¹⁰ Jizōsi kan̄u be, "Kpa an̄u naabna n'eli ka, an̄u j̄oowhnu otu nwerukna vugwu idudu mini, an̄u snornu a bna n'oro ke o jaabna. ¹¹ An̄u kan̄u nyenwe oro wam, 'Nye-zni-nhne kaa a s̄ikwa i, Ndaa oro ele izne hne me n̄u ele sno apna m jeeri Iriri Ogawhe?' ¹² O jeegesi an̄u otu onu-oro z̄i rude n'oro olu, be mekwataru, an̄u mekwata kpakara nhne."

¹³ Be zne whn̄u kpakara nhne lele kpa Jizōsi kann̄u be. Be mekwata Iriri Ogawhe.

*Wiri Anyasnu Nyenwe āi
(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 K̄or 11:23-25)*

¹⁴ Nga ige d̄uru, Jizōsi n̄u ele izi a daz̄iri neeri wiri. ¹⁵ O kan̄u be, "N'ezi o gwn̄usiri m rikne me n̄u an̄u rik̄o Iriri Ogawhe ka s̄i me ta awhn̄uwhnu. ¹⁶ Kwnornu me kan̄u an̄u, m j̄eeri kwno a berere tem o mezu n'ige ẹli-eze Chiokike."

¹⁷ Jizōsi gweru okiko, t̄unu Chiokike mmamma, kaa, "An̄u gweru ka, keme n'esilawuru an̄u. ¹⁸ Kwnornu me kan̄u an̄u, m j̄onwoma manya hi n'isisi vāni wh̄uya r̄ia r̄ia tem ẹli-eze Chiokike va."

¹⁹ O gweru br̄edi, t̄unu Chiokike mmamma, nyawama a, nyee be, kaa, "Ka b̄u an̄o-ẹhni m me nyernu kwnornu an̄u, an̄u neeme ka neechenwanya m."

²⁰ Kpam mas̄i, nga wiri anyasnu wheru, o gweru okiko, kaa, "Okiko ka b̄u oghere-ẹhni ikne ke oghere m, ke me w̄usiri kwnornu an̄u. ²¹ K̄ovu an̄u le, nye neere m n̄u me daz̄igwu n'ikpechi neeri wiri. ²² Nnw̄o ke Badn̄u jaala lele kpa Chiokike kpebiri a, k̄ovu awhn̄uwhnu jaaz̄inu nyerukna wam be jeehi n'aka a re Nnw̄o ke Badn̄u."

²³ Be n̄eesikwarita ẹhni be nye jeeme nhne ka.

Nye kakwo ibne a

²⁴ Ele sno apna a bete n̄odogbuta nye kakwo n'esilawuru be. ²⁵ Jizōsi kan̄u be, "Ele eze ele b̄uo ele Ju n̄echi ele ke be n'aka rikne, ele nwernu rikne hne be z̄i kaa n̄u be b̄u enyi ele badn̄u. ²⁶ K̄ovu o kw̄esile o z̄i kpam n'esilawuru an̄u. Nye kakwo ibne a n'esilawuru an̄u j̄onu lele watakiri, nye noodu an̄u lele nye izi. ²⁷ Kwnornu nyele kakwo, nye neeri wiri n'ikpechi s̄obu nye neezne izi? O b̄u nye daz̄i ẹli neeri wiri. K̄ovu m z̄i m n'esilawuru an̄u lele nye izi."

²⁸ "An̄u daz̄igidnernu m n'ornurna m. ²⁹ M jeenye an̄u rikne o ch̄i ẹli-eze lele kpa Nda m nyernu m, ³⁰ ma an̄u snornu m ri wiri, nw̄o mas̄i n̄u ẹli-eze m, daz̄iri n̄u ngadna eze neekpe ẹbnurnu nri n̄u ẹbo ke Izirēli ikpe."

*Jizōsi karu n̄u Pita
j̄ogonahoru a*

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; J̄on 13:36-38)

³¹ "Sāimoni, Sāimoni, le, Ekwensu r̄ioru o ȳo i lele kpa be ȳo ikpa. ³² K̄ovu m kpennu m j̄i okpukpe, Sāimoni, ma ōkwnata mkp̄oma i z̄iri kwem. Nga i t̄uhn̄asnarnu, kwnagidne r̄umu nda i."

³³ K̄ovu Pita saru, "Nyenwe āi, m jiknernu m o sno i zne ikelu m̄obu nw̄uma."

³⁴ Jizōsi saru a, "Pita, me kan̄u i, s̄u okne ōchichi kwna ẹkwna tna, i j̄ogonahoru m mgba ẹto."

*R̄ekpa mati, r̄ekpa n̄u
ama-ogwnu*

³⁵ Jizọsi sịkwa be, “Nga me zihalaru anụ, anụ jile rẹkpa iwai, mọbu rẹkpa, mọbu okoro-ochi, o nwernu nhne kọru anụ?”

Be saru a, “O zá nhne kọru aị.”

³⁶ O kanu be, “Kọvu kịtna, nye nwernu rẹkpa iwai gweru a, nye nwernu rẹkpa berere, gweru a, o bụru nụ i nwée ama-ogwnu, re iwo olu i, zuru otu. ³⁷ Kwnornu nụ be gbaru a n'okwukwo nsọ, ‘Be gwnukotaru ya nụ ele mmehie,’ be jeemezu nhne ka. Owe! Nhne be gbaru gbasiri m jeemezu.”

³⁸ Ele sno apna a kaa, “Nyenwe aị, le ama-ogwnu lawuru.”

Jizọsi kanu be, “O joozu.”

*Jizọsi kperu okpukpe
nụ Rugwu Olivu*

(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jizọsi whoga zne nụ Rugwu Olivu lele kpa o mesi, ele sno apna a snornu a. ⁴⁰ Nga o vaduru pịi, o kanu be, “Anu kpe okpukpe o zi anu dnabna nụ rime ornurna.” ⁴¹ O whoga zne nụ ruwhnu matị, gbu mpnerne ochi n'eli kpe okpukpe, kaa, ⁴² “Nda m, o bụru nụ o masiri i, gwemenu m okiko awnwhnu ka, kovu o buo nhne me pioru, kovu nhne i pioru.” ⁴³ Enine izi hi n'oligwe varu gba inwe. ⁴⁴ Hite n'igbugbu, o kpe okpukpe k'ezi, ruhara baru a nụ lele okne okpurukpu onarna naadnasa n'eli.

⁴⁵ Nga o kpe kworu okpukpe, o lah-nakwnusi ele sno apna a, whnu nụ be neezni anyarna hite nụ nhne igbugbu nụ rikne gwuru be. ⁴⁶ O sịkwa be, “Kini mernu anu neezni anyarna? Anu lizo kpe okpukpe o zi anu dnabna nụ rime ornurna.”

Be nwudneru Jizọsi

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)

⁴⁷ Kpa Jizọsi kpu oka n'onu, Judasi, otu nụ rime ele sno apna a nri nụ ebo wam, duru igbudu ele badnu va, o znekwnusi Jizọsi, snutu a onu. ⁴⁸ Kovu Jizọsi sịkwaru a. “Judasi, i ji osnutu onu neere Nnwọ ke Badnu?”

⁴⁹ Nga ele sno Jizọsi whnurnu nhne neeme, be kaa, “Nyenwe aị, a gweru ama-ogwnu aị lu ogwnu sa?” ⁵⁰ Otu nyenum n'esilawuru be, ji ama-ogwnu gbu, bihala nnwọ izi nye risi ariohna nsni akarikw-nunga a.

⁵¹ Kovu Jizọsi saru be, “Ozulem!” O kpatu nsni nwerukna wam aka, gwọ a.

⁵² Jizọsi kanu ele risi ariohna nụ ele risi ele neese Oro Nso Chiokike nụ ele okno badnu, ele varu o nwugwu a, “Anu ji ama-ogwnu nụ okpiri va lele nụ m bu m nye neemegidne iwu eli. ⁵³ Me nụ anu zi kpakara obochi n'Oro Nso Chiokike, anu nwée rikne nwugwu m. Kovu ka ige ke anu, ige rikne ochichiri neechi.”

Pita gonahoru Jizọsi

(Mat 26:57,58,69-75; Mak 14:53,54,66-72; Jon 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Kpa be nwugwu Jizọsi, be duru Jizọsi zne n'oro nye risi ariohna, Pita snornu nụ be nụ hne zi ikere. ⁵⁵ Nga be kpawhusiri bekwnu n'esilawuru ederezi, Pita snornu be daziri eli nụ ngeri bekwnu. ⁵⁶ Otu nnwọ oknornokno ele neezne izi whnurnu Pita hne o zi nụ ngeri bekwnu. O legidne a anya, kaa, “Nwerukna ka nụ Jizọsi sno.”

⁵⁷ Pita go, kaa, “Nwerinya, m maam nye o bu.”

⁵⁸ Ige matị wheme, otu nwerukna whnurnu a, kaa, “I bu otu nụ rime be.”

Pita saru a, “Nwerukna, m bu la m.”

⁵⁹ Nga otu awa whemernu, nye berere kwusi a rikne kaa, “N'ezi oka, nwerukna ka nụ ya sno, kwnornu nụ o bu nye Galili.”

⁶⁰ Pita saru, “Nwerukna, m maam nhne i nookwu.” Kpa o kpu oka n'onu, okne ochichi kwnarnu ekwna. ⁶¹ Nyenwe aị tuhnsna legidne Pita anya. Pita chenwanya ikwu-onu Nyenwe aị kwunnu a, “Su okne ochichi kwna ekwna tna, i jogonahoru m mgba eto.”

⁶² Pita whoga ederezi kwna ekwna mkpuru ovu k'agida.

*Jizọsi zi nụ ruwhnu
ele eze-ikpe*

(Mat 26:67,68; Mak 14:65)

⁶³ Ele neese nse bete naapnia Jizọsi nhne noomu a rumu. ⁶⁴ Be gweru ikpe knesi a anya, kaa, “Whnunu aị ohnurninya, nyele gbọru i aka?” ⁶⁵ Be kwu nhne berere zi ichne ichne, kpasị a iwernerne.

*Jizọsi gwuzo nụ
ruwhnu ele eze-ikpe*

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

⁶⁶ Nga chi bọru, ele okno badnu ele Ju, nu ele risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju, gbakoru n'otu, be kwuyanụ be Jizosi n'ikpe be. ⁶⁷ Be kaa, “Ọ bụru nu ị bụ Karaịsi, kanụ aị.”

Jizosi saru be, “Ọ bụru nu me kanụ anụ, anụ jéekweru m. ⁶⁸ Ọ bụru me sịkwa anụ ajiji, anụ jáasa. ⁶⁹ Kọvu hite nu kịta zne nu ruwhnu, Nnwọ ke Badnu jaadazi n'akarikwnunga ke Chiokike ke bụ Dikne.”

⁷⁰ Be sịkwa a, “Ọ bụ jịwa bụ Nnwọ Chiokike?”

Ọ saru be, “Anụ karu nu m bụ m.”

⁷¹ Be kaa, “A píole akebe berere, a nurnu nhne hi n'ọnu a whuya.”

23

Jizosi gwuzo nu ruwhnu Paileti

(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jón 18:28-38)

¹ Ele iznuznu ikpe ele Ju lizo duru Jizosi zne nu ruwhnu Paileti, ² be bete noobno a nhne, be kaa, “A whnurnu nwerukna ka hne o nooduwhu ele ke aị, o nookwu be tükwadia ntụ nye Siza, naakaa masị nu ọ bụ Karaịsi, eze aị.”

³ Paileti sịkwa a, “I bụ eze ele Ju?”

Jizosi saru a, “Owe! Jị n'iwhuru i karu kpm.”

⁴ Paileti kanu ele risi ariohna nu igbudu badnu wam, “Ọ zá nhne ojo me whnurnu nu rime nwerukna ka.”

⁵ Kọvu be kwusiri a rikne, “O neegweya onu gharu onu n'esilawuru ele Ju zi nu Judiya hite nu nhne o neezni. Ọ panizoru a nu Galili tem ọ vadu hna.”

Jizosi gwuzo nu ruwhnu Erọdu

⁶ Nga Paileti nurnu a, ọ sịkwa be ma nwerukna ka ọ bụ nye Galili. ⁷ Nga ọ mahiaru nu Jizosi hi n'eli ke Erọdu neechi, o ziznenu a Erọdu nye zi nu Jeruselem n'ige wam.

⁸ Mkpoma sọru Erọdu n'onu k'agida nga ọ whnurnu Jizosi, kwnornu nu o noopio ọ whnu a agida ige wheru ewhe. Hite nu nhne ọ nurnu gbasiri a, o neele anya nu Jizosi jọornu ọnu ndu-ehni nu ruwhnu a. ⁹ Kam kpayarụ, Erọdu sịkwa Jizosi agida ajiji, kọvu nu Jizosi sála a oka ọbula. ¹⁰ Ele

risi ariohna nu ele zni iwu ele Ju gwuzoru pi noobno Jizosi agida nhne. ¹¹ Erọdu nu ele ọgwu a mee Jizosi nhne rumu, kpasị a iwhnerne. Be wosi a iwo marnu mma, zihnaznenu a Paileti. ¹² Paileti nu Erọdu bụru enyi hite n'ọbochi wam, kwnornu nu be bụ ele irno nu mbom.

Be marnu Jizosi ikpe enwu

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jón 18:39--19:6)

¹³ Paileti sukwukota ele risi ariohna nu ele neechi echi nu kpakara ele badnu, ¹⁴ ọ kanu be, “Anu kwuyannu m nwerukna ka nu ọ bụ nye nooduhie ele badnu, m leb-nana m anya nu kpakara nhne anu bnornu nwerukna ka nu ruwhnu anu, ọ zá nhne me whnurnu bụ risi nhne anu noobno a. ¹⁵ Erọdu masi whnuge nhne ojo ọbula nu rime a, kwnornu nu o zihnayarnu aị ya, ọ zá nhne kwesiri enwu ke o mernu. ¹⁶ M jaapnia nhne, gharu a, ọ la.” [¹⁷ N'ige Iriri Ogawhe ọbula, Paileti neesigbasinu be otu nye ikelu.]

¹⁸ Kpakara igbudu badnu gweru otu nkoli siwama, “Gbu nwerukna ka, sigbasinu aị Barabasi.”

¹⁹ (Be yisiri Barabasi n'oro ikelu kwnornu nu o yiri aka n'ele megidnenu nye neechi echi, o gburu badnu.) ²⁰ Paileti pioru ma ọ sigbasi Jizosi, ọ riasno igbudu badnu wam. ²¹ Kọvu be siwama koriri, “Kpogidne n'ogba, kpogidne a n'ogba.”

²² Paileti sịkwa be ke mgba eto, “Kini mernu? Kini bụ nhne ojo ke o mernu? M whnuge m nhne ojo ke o mernu ke kwesiri enwu. M jaapnia nhne, sigbasi a, ọ la.”

²³ Kọvu be zi koriri neesi lulo n'okne nkoli be kpogidne a n'ogba, be nwehiaru nhne be neesi. ²⁴ Paileti marnu Jizosi ikpe, o nyee be nhne be pioru. ²⁵ Ọ sigbasinu be nye wam zi n'oro ikelu nye megidnenu ele neechi echi, gbu masi badnu, nye be rioru a. O gweru Jizosi nyewhete be.

Be kpogidnenu Jizosi n'ogba

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jón 19:17-27)

²⁶ Be duru Jizosi zne, n'apna be sigidne Saimoni nye Sirini, nye hi n'aznu mba

naabnanya, be vukwasị a ọgba, ma o vuru a snornu Jizọsi n'aznụ. ²⁷ Agịda ele badnụ snornu a, ma ele rinya ele naakwnanụ Jizọsi ẹkwana. ²⁸ Jizọsi tũhnasnarnu, kanụ be, "Ele rinya Jeruselem, anụ kwnánanụ m ẹkwana, kọvu anụ kwanụ ehni anụ nụ rụmu anụ ẹkwana. ²⁹ Kwnornu nụ ige vawa nga be jaakaa, 'Ele rinya nwée nnwọ bụ ele ọwa ọma, nụ ele múge nnwọ nụ ele chíge rụmu rẹma.' ³⁰ Ige wam,

Ele badnụ jaakanụ rugwu, 'Dnagidne aị,'

nụ rugwu matị 'Kpusni aị.'

³¹ Ọ bụru nụ ele badnụ mee kpa nga isisi zị bụdnụ, ndaa kpa ọ jọonu nga ọ kpọru bẹkwnu?"

³² Be kwuru ele ojo lawuru berere ma be gbu be nụ Jizọsi. ³³ Nga be vaduru nụ hne be kwu Okpokoro Risi, be kpogbu a, ya nụ ele ojo wam, otu badnụ n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. ³⁴ Jizọsi kaa, "Nda m, gbarunụ be kwnornu nụ be máa nhne be neeme."

Be keriiwo a n'esilawuru be, nga be vukworu ọgbanuchi. ³⁵ Ele badnụ gwuzoru neelekiri, ele risi ele Ju nọomu a rụmu. Be kaa, "Ọ znọhiaru ele berere, ọ znọhia ẹhni a, ọ bụru nụ ọ bụ Karaịsi wam, nye Chiokike họhiaru."

³⁶ Ele ọgwnu nọomu a rụmu. Be nyee a manya gbarụ ọka, ³⁷ be kaa, "Ọ bụru nụ ị bụ eze ele Ju, znọhia ẹhni ị."

³⁸ Be gbarụ nhne gbasiri a n'olu ọgba a, "Ka bụ Eze ele Ju."

³⁹ Otu nyenum nụ rime ele be kpogidnenu ya nụ be, nọogo a ngugo, "Kwa ị bụ Karaịsi, znọhia ẹhni ị, znọhia masị aị."

⁴⁰ Nye ke berere bigbọ a, kaa, "Ị tú ogwnu Chiokike, ị zị n'otu ikpe wam. ⁴¹ A naata awnụwhnu kwesiri aị, kwnornu nụ a nanahia ọgwo ẹrnu aị. Kọvu nwerukna ka méne nhne ọjo ọbula."

⁴² Ọ kanụ Jizọsi, "Jizọsi, chenwanya m nga ị jaava chí lele eze."

⁴³ Jizọsi sarụ a, "Me kanụ ị ezi ọka, me nụ jị jaazị tna nụ Paradasi."

Enwu Jizọsi

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jọn 19:28-30*)

* **23:44** n'esilawuru iwhehnie: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu † **23:44** ọtnu-ige ke ẹto: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa tolu

⁴⁴ Hite n'esilawuru iwhehnie,* ọchichiri gbasnirni kpakara ẹli wam dū n'ọtnu-ige ke ẹto,† ⁴⁵ kwnornu nụ ẹhnam gbarụ ọchichiri. Ikpe ke bnosnirni hne zị nsọ n'Ọro Nsọ Chiokike gbawarụ nga lawuru. ⁴⁶ Jizọsi gweru okne nkọli siwama lulo, "Nda m, m neeyisi enine m n'aka ị." Nga o kwuru ka, ọ kna inwe.

⁴⁷ Nga nye nẹchi otu riwhu ele ọgwnu whnurnu nhne mernu, ọ znarni Chiokike, kaa, "N'ezi, nwerukna ka bụ nye mee ọma."

⁴⁸ Nga ele gwuzo neelekiri whnurnu nhne mernu, be kwa aka nụ mkpoma, whoga.

⁴⁹ Kọvu kpakara ele magwụ Jizọsi nụ ele rinya ele snornu a hite nụ Galili gwuzo nụ hne zị ikere, nọowhnu nhne neeme.

Be liri Jizọsi

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jọn 19:38-42*)

⁵⁰ Otu nwerukna rẹwhna a bụ Josefụ, nye bụ otu nụ ele ikpe, nye be nọoso anya, nye ọma. ⁵¹ Ọ bụ nye ikpe, kọvu o snoge be kwekọrita nụ nhne be kpebiri nụ nhne be mernu, nye hi nụ Arimatiya ke zị nụ Judiya, nye neese nga ige ẹli-eze Chiokike jaava. ⁵² O znekwnusi Pailetị, rịo a iznu Jizọsi. ⁵³ O vudna iznu Jizọsi n'olu ọgba, gweru ikpe marnụ mma whụ a, lite a nụ rime ilili ke zị nụ rime rugwu ke ọ zá nye be liru nụ rime a nụ mbom. ⁵⁴ Ọ bụ ọbochi ojiknenu, Ọbochi Ozukwa Inwe ele Ju gwnarnụ matị ọ panizo.

⁵⁵ Ele rinya wam hi nụ Galili va snornu Josefụ whnụ kpa ilili a nụ, nụ kpa ọ dnanyitaru a Jizọsi. ⁵⁶ Be lahna ọro, gwakota mọno otute nwernu ẹknarna ọma be jeete iznu a.

Be zukwa inwe n'Ọbochi Ozukwa Inwe lele kpa nhne be nyernu n'iwu kwuru.

24

Jizọsi lizọru n'enwu

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jọn 20:1-10*)

¹ N'ọnu ọsisi n'ọbochi mbom n'ikwezu, ele rinya wam gweru mọno otute wam be gwakotaru ke nwernu ẹknarna ọma, zne ilili Jizọsi. ² Be whnurnu nụ be vumernu akaworugwu be jiri kpusni ọnu ilili wam.

³ Be bnazne nù rime ilili, be whnúge iznu Nyenwe aì Jizòsi. ⁴ Be gwuzoru naarì nhne ka bù, ngangam, ele rukna lawùru wogwu iwo abòchna noogbu amùma gwuzoru nù ngeri be. ⁵ Ogwnu tùru ele rinya wam, be dna kpu ruwhnu n'èli, kòvu ele rukna wam kanù be, “Kìni kpayarù anù noopio nye zì bụdnu n'esilawùru ele nwùrnu ọnwu? ⁶ Ọ zìla hna, o hilem n'ẹnwu lizọ. Anù chenwanya nhne ọ kannù anù nga ọ zì nù Galili, ⁷ nù be jeegweru Nnwọ ke Badnù nyega ele mmehie, be kpoğidne a n'ogba, n'òbochi ke ẹto, o jeehi n'ẹnwu lizọ.” ⁸ Ele rinya wam chenwanya ikwu-ọnu a.

⁹ Be hi n'ilili wam lahna, kanù nri nù otu badnù ele sno apna a nù ele berere nhne be whnùrnu. ¹⁰ Ele rinya wam bù Meri Magìdalini, nù Joana, nù Meri nne Jemisi, be nù ele rinya berere kanù ele izi wam ọka ka. ¹¹ Kòvu be kwége nhne ele rinya kwuru, be naarì nù ọ bù ọka etekne. ¹² Pita lizọ, gba ẹso zne n'ilili, o whudna, whnù ikpe iznu, ọ zá nhne berere ọ whnùrnu. Ọ lahna ọro naarì nhne mernu.

*N'apna zne Emaọsi
(Mak 16:12,13)*

¹³ N'òbochi wam, ele sno apna a lawùru neezne ẹli Emaọsi, nhne nù lele maìli ẹsau. ¹⁴ Be nookwurita kpakara nhne mernu. ¹⁵ Kpa be neezne nookwu nhne ka, Jizòsi n'iwhuru a kpayabetùru ndùndu, snornu be neezne. ¹⁶ Be whnù a, kòvu be máa nù ọ bù Jizòsi.

¹⁷ Jizòsi sịkwa be, “Kìni bù nhne anù nọoturni kpa anù neezne?”

Be gwuzoru bii, gbarù ruwhnu. ¹⁸ Otu nù rime be rẹwhna a bù Kilopasi, sịkwa a, “Okwole jìwa bù nye izne ke zì nù Jeruselem nye máa nhne mernu ọbochi ele nù ele ka wheru ewhe?”

¹⁹ Jizòsi sịkwa a, “Kìni bù nhne kọ?”

Be kaa, “Nhne gbasìri Jizòsi nye Nazareti, nwerukna ka bù nye ọwhnurninya Chiokike, ọ bù dikne n'ikwu-ọnu ma nù ẹrnu nù ruwhnu Chiokike ma nù ruwhnu ele badnù. ²⁰ Ele risi arìohna nù ele risi aì gweru a nyee ma be kpe ikpe ẹnwu, be kpoğidne a n'ogba. ²¹ Kòvu a leru anya nù ọ bù nye jaagbahia Izireli. Ke kakwo, tna bù ọbochi ẹto a kpa nhne ka mernu.

²² Agwna ele rinya aì nù be zì kpasìri aì ogwnu tna. Be zneru n'ilili a n'ọnu ọsisi, ²³ kòvu be whnúge iznu a. Be va kanù aì nù be whnùrnu ọwhnurninya ele enine izi, ke kannù be nù ọ zì bụdnu. ²⁴ Agwna ele aì nù be zì zneru ilili a, whnù masì lele kpa ele rinya wam kwuru, kòvu be whnúge iznu a.”

²⁵ Jizòsi kanù be, “Anù bù ele iwhnirni-whno, anù zìla gnarnagnarna nù okweru nhne kpakara ele ọwhnurninya kwuru. ²⁶ Ọ zì mkpa nù Karaìsi jaata kpakara awhnùwhnu, bna n'igwugwu a.” ²⁷ Jizòsi kọwamanu be nhne be gbarù n'ọkwukwo nsọ gbasìri ẹhni a, hite n'ọkwukwo Mozizi nù ele ọwhnurninya.

²⁸ Kpa be vaduru ẹli wam be neezne, Jizòsi mee lele o neewhe ruwhnu, ²⁹ be sigidne a, kaa, “Snornu aì dazìri, ọbochi zneminem.” O snornu be dazìri.

³⁰ O snornu be dazìri ẹli n'ikpechi wiri, o gweru brẹdi, tù mmamma, nyawama a, bete neenye be. ³¹ Anya be kpume, be mahia a, kòvu o whume n'anya be. ³² Be kwukwarita n'ẹhni be, “Ọ nù lele nù bẹkwnu neerne nù mkpọma aì nga o nookwunu aì ọka n'apna, nọokowanu aì ọkwukwo nsọ.”

³³ Be lizọ ngangam lahna Jeruselem. Be whnù ele sno apna a nri nù otu wam, hne be gbakogwu nù otu nù ele berere. ³⁴ Be naakaa, “Ọ bù n'ezi, Nyenwe aì hilem n'ẹnwu lizọ, o mernu Saìmoni whnù a anya.” ³⁵ Badnù lawùru wam kọwanu be nhne mernu n'apna, nù kpa be jiri mahia Nyenwe aì nga ọ nyawarù brẹdi.

*Jizòsi mernu ele sno apna a
whnù a anya*

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jọn 20:19-23; Ẹrnu 1:6-8)

³⁶ Kpa be zì nookwu ọka ka, Jizòsi gwuzoru n'esilawùru be, kanù be, “Udno zìnu anù.”

³⁷ Ogwnu tùru be k'agìda, be che nù be whnùrnu rẹnwu. ³⁸ Jizòsi kanù be, “Kìni mernu ogwnu nọotu anù? Kìni mernu anù neenwe mkpọma lawùru nù mkpọma anù? ³⁹ Anù le aka m lawùru nù ọchi m lawùru. Ọ bù mawa. Anù kpatù m aka whnùrnu, rẹnwu nwée anọ-ẹhni nù ọkpukpu, lele kpa anù whnùrnu me nwernu.”

⁴⁰ Nga o kwuru ka, o gesi be aka a lawuru nu ochi a lawuru. ⁴¹ Be nwée rikne kweru kwnornu ovu oso n'onu nu otun'anya, o sika be, "Anu nwernu wiri o riri hna?" ⁴² Be nyee a otu aznu be siri esi, ⁴³ o gweru a ri nu ruwhnu be.

⁴⁴ O kanu be, "Ka bu nhne me kannu anu nga me nu anu zi. Kpakara nhne be gbaru n'okwukwo nsọ gbasiri m n'iwu Mozizi jeeme, ma ke ele owhnurninya nu Eri Oma."

⁴⁵ O kpume echiche be ma be ghohia nhne be gbaru n'okwukwo nsọ. ⁴⁶ O kanu be, "Ka bu nhne be gbaru n'okwukwo nsọ, nu Karaisi jaatariri awnwhnu, nu o jeehi n'enwu lizo n'obochi ke eto, ⁴⁷ nu be jeeji rewhna a kpo okwo otuhnasna mkpoma nu rime kpakara mba, ma Chiokike gbaru mmehie be. Be jeehite nu rime Jeruselem panizo nokpo okwo. ⁴⁸ Anu bu ele akebne kpakara nhne ka. ⁴⁹ M jeeziyanu anu nhne Nda m kweru nu mkwna, kovu anu daziri nu Jeruselem tem rikne ke hi n'oligwe dnakwasị anu."

Jizosi laru n'oligwe

(Mak 16:19,20; Ernu 1:9-11)

⁵⁰ Jizosi duru be whoga zne n'eli Betani, o chilizo aka lawuru olu, gozi be. ⁵¹ Kpa o zi nogozi be, be gwelizo a la n'oligwe. ⁵² Be kponu a risi eli, lahna Jeruselem, snarnima jihia mkpoma be. ⁵³ Be dazigidne n'Oro Nso Chiokike notunu Chiokike mmamma.

**Izi oma lele kpa
Jóni
gbarụ a n'okwukwo
Nhne gbasiri okwukwo ka**

Izi oma lele kpa Jóni gbarụ a n'okwukwo gwehíaru Jizosi iwhne lele Ikwu-Ọnu Chiokike, nye “ghọru badnụ, va wuru n'esilawuru aị” (1:14). Lele kpa okwukwo wam kwuru, be gbarụ izi oma ka ma ele badnụ kweru nụ Jizosi bụ Nye Ọznohia wam, Nnwọ Chiokike, hite n'okwnata mkpoma nụ rẹwhna a, be nwehía bụdnu (20:31).

Jóni mernu a mahía nụ Jizosi bụ Ikwu-Ọnu Chiokike. Ẹnu ndu-ẹhni Jizosi gesiri nụ ọ bụ Nye Ọznohia wam Chiokike kweru mkwna. Okwukwo ka gesiri nụ agwna ele badnụ kweru nụ Jizosi ghọ ele sno apna a, kọvu ele berere kwéle nụ a, be bụru ele neemegidne Jizosi dụ n'ẹnwu a.

Jóni kwusiri nhne gbasiri nkesi bụdnu kwó okwo rikne hite nụ Karaịsi, nookwu nụ Jizosi bụ apna, ezi oka nụ bụdnu. Nụ okwukwo Jóni, a whnuru nụ nhne a nọwhnu anya kpakara obochi lele mini, brẹdi, iwhne, nye znu atnuru nụ atnuru a, isisi nụ mkpuru a, neegesi nhne ke Enine.

Nhne zị n'okwukwo ka

Ọpanizo (1:1-18)

Jóni Nye Wụ Mini nụ ele sno apna Jizosi mbom (1:19-51)

Ẹnu Jizosi nụ ohna (2:1---12:50)

Ọbochi ipne-aznụ nụ rime Jeruselem (13:1---19:42)

Olizọ n'ẹnwu nụ ọwhuya iwhne Nyenwe aị (20:1-31)

Ọ whuyaru iwhne nụ Galili (21:1-25)

Nye gbarụ okwukwo ka: Jóni

Risi nhne o kwno gba a: Ma ele badnụ kweru nụ Jizosi bụ Karaịsi wam, ma hite n'okwnata mkpoma nụ rẹwhna a, be nwehía bụdnu.

Ikwu-ọnu ke ghọru badnụ

¹ Nụ mbom hne Ikwu-ọnu wam zị, Ikwu-ọnu wam nụ Chiokike zị nụ mbom, Ikwu-ọnu wam bụ Chiokike. ² Ya nụ Chiokike zị nụ mbom.

³ Be keru kpakara nhne hite n'aka a, ọ zá nhne ke be keru hne ọ zila. ⁴ Ikwu-ọnu wam bụ risi bụdnu, bụdnu wam bụ masị iwhne ke badnụ. ⁵ Iwhne wam nọomu nụ rime ọchichiri, ọchichiri nwée rikne nwegidne a.*

⁶ Chiokike ziyaru otu nyerukna rẹwhna a bụ Jóni. ⁷ Jóni varụ lele nye akebne ke iwhne wam, ma kpakara ele nuru izi a kweru n'iwhne wam. ⁸ Jóni bụo iwhne wam, kọvu ọ bụ nye akebne iwhne wam. ⁹ Ka bụ iwhne wam n'ezị bụ ke varụ n'owa, ke neenye kpakara ele badnụ iwhne.

¹⁰ Ikwu-ọnu wam zị n'owa, ọ bụ n'ezị nụ Chiokike keru ọwa hite nụ rime a, kọvu ọwa máa nye ọ bụ. ¹¹ Ọ vakwnusiri ele ke a, kọvu ele ke a nábnanyana a. ¹² Kọvu kpakara ele nabnanyarnụ a, kwerumakọ nụ rẹwhna a, o nyernu be rikne be buri rumu Chiokike. ¹³ Be múge ele ka lele kpa be muru ele badnụ. Be múge be hite n'echiche ke badnụ, mọbu hite nụ nda k'owa, kọvu Chiokike bụ Nda be.

¹⁴ Ikwu-ọnu wam ghọru badnụ, va wuru n'esilawuru aị. A whnuru igwugwu a, bụ igwugwu ke Nnwọ Nda a muru kpọi, oru nụ ezi oka jihiaru nụ rime a.

¹⁵ Jóni gbarụ akebne gbasiri a, siwama, kaa, “Ka bụ nye me nookwu oka a nụ o snogwu m n'aznụ, kọvu ọ kakwo m, kwnornu nụ ọ zị sụ be muru m.”

¹⁶ Hite n'oru a zị agida, a nwernu ngozi tukwasi nụ ngozi. ¹⁷ Chiokike hiri n'aka Mozizi nyee iwu, Chiokike nyee masiri oru nụ ezi oka hite n'aka Jizosi Karaịsi. ¹⁸ Ọ zá nye whnuleru Chiokike anya. Nnwọ Nda a muru kpọi, nye bụ Chiokike, nye zị n'akwankọ ke Nda a, mernu ele badnụ mahía Nda a.

Jóni karụ nụ ọ bụo

Karaịsi

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Ka bụ akebne Jóni gbarụ nga ele risi ele Ju zị nụ Jeruselem ziznenu ele arịohna nụ ele Livaị be sịkwa a, “Ị bụ nyele?”

* 1:5 nwée rikne nwegidne a: mọbu nwée rikne ghọhia a.

²⁰ Jóni saru be, o góla ego, kovu o kwusiri a rikne, kaa, “M búla m Karaísi.”

²¹ Be síkwa a, “Í bú kọ nyele? Í bú Elaija sa?”

Jóni kaa, “Óza.”

Be síkwa a, “Í bú Nye Owhnurninya wam?”†

O saru be, “Óza.”

²² Be kaa, “Kanụ aị nye í bú, ma a mahia nhne a jaakanụ ele dusiri aị. Kini bú nhne í kwuru gbasiri eñni í?”

²³ Jóni saru be,

“M bú m akpíri nye nọokpo okwo n'eli-íkpa, 'Anụ mekwata apna Nyenwe aị ma o snírni asní,' lele kpa Azaya nye owhnurninya kwuru.”

²⁴ Ele izi ele Farisi ziyaru, ²⁵ síkwaru Jóni, “Í búo Karaísi, mọbu Elaija, mọbu Nye Owhnurninya wam, kịni mernu í nọowu ele badnu mini?”

²⁶ Jóni saru be, “M jí m mini nọowu ele badnu mini, kovu otu nyenum gwuzo n'esilawuru anụ, nye anụ máa. ²⁷ O snogwu m n'aznu, kovu m kwésile m o tọma eriri okoro-ochi a.”

²⁸ Kpakara nhne ka mernu nụ Bẹtani n'ọbosi eñnam ke aznu Osimini Jodani kiyari, hne Jóni nọowu ele badnu mini.

Jizosi, Nnwọ Atnurnu Chiokike

²⁹ N'ekile a, Jóni whnurnu Jizosi hne o naavakwnusi a, o kaa, “Anụ le, ka bú Nnwọ Atnurnu ke Chiokike, nye noovume mmehie k'owa. ³⁰ Ka bú nye wam me nookwu oka nga me karu, 'Otu nyenum sno m n'aznu, kovu o kakwo m, kwnornu nụ o zị sụ be murnu m.' ³¹ M máam nye o bú, kovu m nọowu ele badnu mini ma ele Izireli mahia nye o bú.”

³² Ka bú akebne Jóni gbarụ, “M whnurnu m Enine Nso hi n'oligwe lele nduru dnakwasị a, daziri n'olu a. ³³ Kovu nụ m máam nye o bú. Chiokike nye ziyaru m me wụ ele badnu mini kannu m, 'Í jowhnu Enine Nso hi n'oligwe dnakwasị otu badnu dazigidne nụ ya, nye wam bú nye jeeji Enine Nso nọowu ele badnu mini.' ³⁴ Me nụ iwhuru m whnurnu a, gba akebne nụ nye ka bú Nnwọ Chiokike.”

† **1:21** Nye Owhnurninya wam: Gwnu Ditaronomi 18:15; Erunu Ele Izi 3:22

Ele mbom sno apna Jizosi

³⁵ N'ekile a, Jóni nụ ele sno apna a lawuru gwuzo. ³⁶ Nga o whnurnu Jizosi hne o neewhe, o kaa, “Anụ le Nnwọ Atnurnu ke Chiokike.”

³⁷ Ele sno apna a lawuru wam nurnu a, be snornu Jizosi. ³⁸ Jizosi tuhnasnarnu whnu nụ be noosno a n'aznu, o síkwa be, “Kini bú nhne anụ noopio?”

Be kaa, “Rabai” (ke bú, Nye-zni-nhne), “Ndaa hne i wu?”

³⁹ Jizosi saru be, “Anụ va whnurnu.” O bú nhne nụ lele otnu-ige ke eno n'iwhnehnie,‡ be snornu a zne whnurnu hne o wu, be nụ a daziri kpakara obochi wam.

⁴⁰ Otu nụ rime ele nurnu nhne Jóni kwuru ke snornu Jizosi bú Anduru nwene rukna Saimoni Pita. ⁴¹ Ngangam, o piohjaru nwene a rukna, Saimoni, o kanu a, “A whnuna m Mezaya” (ke bú Karaísi). ⁴² O kwuznenu Jizosi Saimoni.

Jizosi legidne Pita anya kaa, “Í bú Saimoni nnwọ Jóni, be jookwu í Kifasi,” be tuhnasna a, Pita, ke bú rugwu.

Jizosi sukwuru Filipu nụ Nataneli

⁴³ N'ekile a, Jizosi kpebi o zne Galili, o piohia Filipu, o kanu a, “Snornu m zne.”

⁴⁴ Filipu, Anduru nụ Pita hi nụ eli Bètesaida. ⁴⁵ Filipu pohia Nataneli, o kanu a, “A whnurnu nye wam Mozizi nụ ele owhnurninya gbaru nhne gbasiri a n'okwukwo nsọ, Jizosi nye Nazareti, nnwọ Josefụ.”

⁴⁶ Nataneli síkwa a, “Eli Nazareti, o nwernu nhne oma obula ke jeehi n'eli Nazareti whuya?”

Filipu saru a, “Vaa, whnurnu.”

⁴⁷ Nga Jizosi whnurnu Nataneli naavakwnusi a, o kwu nhne gbasiri a, “Ka bú nye Izireli n'ezi, nye aghigho zila nụ rime a.”

⁴⁸ Nataneli síkwa a, “Nda kpa í jiri mahia m?”

Jizosi saru a, “M whnurnu m jí nụ mkpuru isisi figi sụ Filipu sukwuru í.”

⁴⁹ Nataneli saru a, “Nye-zni-nhne, í bú Nnwọ Chiokike. Í bú eze Izireli.”

‡ **1:39** Otnu-ige ke eno n'iwhnehnie:

⁵⁰ Jizòsi síkwa a, “Ì kweruru kpòì kwnornu nù m karù m nù m whnùrnu m jì nga ì zì mkpururu isisi be kwu figi? Ì jòowhnu nhne ke kakwo ka.” ⁵¹ Ò kanù be, “Me kanù anù ezi òka, anù jòowhnu hne oligwe kpumernu, nù ele enine izi Chiokike neepnezne, neehidna n'olu Nnwò ke Badnù.”

2

Jizòsi mernu mini ghò manya

¹ N'òbochi ke èto, òlulu nnwerne zì n'èli Kana n'èli Galili, nne Jizòsi zì masì pì. ² Be sukwuru Jizòsi nù ele sno apna a n'òlulu nnwerne wam. ³ Nga manya be nòonwo kworu, nne Jizòsi kanù a, “Be nwéma manya.”

⁴ Jizòsi sarù a, “Ò gbásìla m, sì nwerinya. Ige m yóoduge.”

⁵ Nne a kanù ele neezne izi, “Anù mee nhne òbula ò karù anù mee.”

⁶ Idudu mini isunu gwuzo ndundu be jiri rugwu kpù, ke ele Ju jì nòosnu nhne lele kpa omen'èli be jiri zìri, ke otu jeeri nri lawùru mòbu nri èto galòni mini. ⁷ Jizòsi kanù ele neezne izi, “Anù gbajite be nù mini.” Be gbaji be mini dù n'ònu be.

⁸ Ò kanù be, “Anù kwuhja agwna mini wam gweznenu nye risi ngadna iriri.”

Be gweznenu a. ⁹ O detù mini wam ke ghòru manya riro. Ò máa hne manya wam hi, kòvu ele neezne izi ele gbarù mini wam magwù. O sukwu nye nòolu nnwerne, ¹⁰ ò kanù a, “Nye òbula neekesi manya kakpa mma n'òziri, nga ele izne nwòkparu manya, o ke manya òjo. Kòvu ì bìtaru manya kakpa mma dù kítina.” ¹¹ Ka bù èrnu ndu-èhni mbòm Jizòsi rnùrnu. Ò rnùrnu a nù Kana n'èli Galili, o gesi igwugwu a, ele sno apna a kwnata a mkpòma.

¹² Nga ka whemernu, Jizòsi nù nne a, nù rùmu nne a, nù ele sno apna a zne Kapanòm, be dazìri pì òbochi ele nù ele.

Nhne Jizòsi mernu n'Òro Nsò Chiokike

(*Mat 21:12,13; Mak 11:15-17; Luk 19:45,46*)

¹³ Iriri Ògawhe ele Ju zì ndundu, Jizòsi zne Jeruselem. ¹⁴ Ò whnùrnu ele neere atnùrnu nù ehni nù nduru nù ele naagbanwo ìwai dazigwu n'ìkpechi n'Òro Nsò Chiokike. ¹⁵ O gweru eriri mee mbìnibini, chihala kpakara be, ma ehni ma atnùrnu. O kpute ìkpechi kpakara ele naagbanwo ìwai ruwhnu n'èli, chisakwo ìwai be. ¹⁶ Ò kanù ele neere nduru, “Anù whòga hna, anù méma òro Nda m òro ahja.”

¹⁷ Ele sno apna a chenwanya nhne be gbarù n'òkwukwo nsò, “Nhne gbasìri Òro Nsò Chiokike neerne lele bèkwnu nù rime m.”

¹⁸ Ele Ju síkwa a, “Ndaa èrnu ndu-èhni ke ì jòornu ke neegesi nù ì nwernu rikne mee nhne i neeme?”

¹⁹ Jizòsi sarù be, “Anù kwnadna Òro Nsò ka, m joowulizò a n'òbochi èto daì.”

²⁰ Ele Ju sarù a, “Be jiri nri awha èno nù isunu wu Òro Nsò ka, i joowu a n'òbochi èto?” ²¹ Kòvu Jizòsi kwuru òka gbasìri èhni a lele Òro Nsò Chiokike. ²² Nga Jizòsi hiri n'ènwu lizò, ele sno apna a chenwanya nù o kwuru òka ka, be kweru nhne òkwukwo nsò kwuru nù nhne Jizòsi kwuru.

²³ Kpa Jizòsi zì nù Jeruselem nù Iriri Ògawhe, agìda ele badnù kweru nù ya kpa be whnùrnu agìda èrnu ndu-èhni ò nòornu. ²⁴ Kòvu Jizòsi kwéle o nyee be èhni a, kwnornu nù ò magwù kpakara badnù nkari nkari. ²⁵ Ò zìla mkpa nù be kanù a nhne gbasìri nye òbula, kwnornu nù o magwù nhne zì nù mkpòma be.

3

Jizòsi nù Nikodimòsi

¹ Otu nwerukna be kwu Nikodimòsi, otu nù rime ele Farisi, nye risi ele Ju, ² vakwnusiri Jizòsi n'abalì. Ò kaa, “Rabaì, a magwù nù ì bù Nye-zni-nhne ke Chiokike ziyaru, kwnornu nù ò zá nye jòornuli èrnu ndu-èhni ì nòornu okwolem ma Chiokike dagwùnu a.”

³ Jizòsi sarù, “Me kanù ì ezi òka, ò zá nye jòowhnu n'èli-eze Chiokike anya, ò bùru nù be múgele a berere.”*

* **3:3** be múgele a berere: mòbu be múgele a hite n'oligwe.

⁴ Nikodimòsi sịkwa a, “Ndaa kpa be jọomu badnụ berere nga o mernu okno badnụ? Ọ jaabna nụ ruwho nne a berere, be mụ a?”

⁵ Jizọsi sarụ a, “Me kanụ ị ezi ọka, ọ zá nye jaabna n'ẹli-eze Chiokike ọ bụru nụ be mụgele a hite nụ mini nụ Enine. ⁶ Nye ke badnụ etekne mụrnụ bụ anọ-ẹhni, nye Enine mụrnụ bụ enine. ⁷ Ọ gbágwoji ị anya nụ m karụ m nụ be jọomuriri anụ berere. ⁸ Ruwhere neewhe hne ọ masịgwu a, ị nọonu imerne a, kọvu ị máa hne o hi mọbu hne o neezne. Nye ọbula ke be mụrnụ hite n'Enine nụ kpam.”

⁹ Nikodimòsi sịkwa a, “Ndaa kpa be jeeme nhne nụ kpa?”

¹⁰ Jizọsi sarụ a, “Ị bụ nye-zni-nhne n'ẹli Izireli, kọvu ị máa nhne ka. ¹¹ Me kanụ ị ezi ọka, a nookwu nhne a magwụ, a naagba akebne nhne ke a whnurnu, kọvu anụ kwé ọ nahọru akebne aị. ¹² Anụ kwé nhne me kwuru gbasiri nhne k'owa. Ndaa kpa anụ jeekweru ọ bụru me kanụ anụ nhne k'oligwe? ¹³ Ọ zá badnụ ọbula ke znernu oligwe nụ mbom, okwolem Nnwọ ke Badnụ nye hiri n'oligwe hiedna. ¹⁴ Lele kpa Mozizi gwelizọru agwọ n'olu isisi n'ẹli chna chna chna, ọ bụ kpa be jeegwelizọ Nnwọ ke Badnụ olu, ¹⁵ ma nye ọbula ke kweru nụ ya jeenwe bụdnu kwó okwo. ¹⁶ Kwnornu nụ Chiokike whnurnu ọwa n'anya kpa, o gweru Nnwọ ọ murnu ya nụ nsnunu a kpọi nyega, ma nye ọbula ke kweru nụ ya jónwu ẹnwu, kọvu o jeenwe bụdnu kwó okwo. ¹⁷ Kwnornu nụ Chiokike ziyage Nnwọ a n'owa ọ bụru nye kpe k'owa, kọvu ma ọ bụru Nye Ọznohia k'owa. ¹⁸ Be jéekpe nye ọbula ke kweru nụ Nnwọ wam ikpe, kọvu nye ọbula ke kwége bụ nye be kperu ikpe, kwnornu nụ o kwége nụ Nnwọ Chiokike murnu ya nụ nsnunu a. ¹⁹ Ka bụ ikpe wam be kperu ọwa, iwhe varu n'owa, ele badnụ whnurnu ọchichiri n'anya karu iwhe, kwnornu nụ be nọornu ẹrnu ojo. ²⁰ Nye ọbula ke nọornu ẹrnu ojo bụ nye irno ke iwhe, ọ jáava nụ rime iwhe ọ zị iwhe kpume ẹrnu ojo a. ²¹ Kọvu nye ọbula ke nọornu ẹrnu oma jaava nụ rime iwhe ma iwhe gesi nụ ẹrnu a bụ nhne ọ rnurnu hite nụ Chiokike.”

*Jizọsi nụ Jóni
Nye Wụ Mini*

²² Nga ka mekworu, Jizọsi nụ ele sno apna a znernu n'ẹli Judiya, ya nụ be daziri ige matị, ọ wụ ele badnụ mini. ²³ Jóni masị zị nọowu mini n'Enoni ke zị Salim ndundu, kwnornu nụ agida mini zị pị. Ele badnụ neeznekwnusi a, ọ nọowu be mini. ²⁴ (Be yéeyisige Jóni n'oro ikelu n'ige ka.) ²⁵ Agwna ele sno apna Jóni nụ otu nye Ju nọdogbuta nhne gbasiri ọsnusnu nhne lele kpa omen'ẹli ele Ju jiri ziri. ²⁶ Be vakwnusi Jóni kanụ a, “Nye-zni-nhne, nwerukna wam jị nụ a zị n'aznụ Osimini Jodani kiyari, nye ị gbarụ akebne gbasiri a, ọ nọowu ele badnụ mini, agida ele badnụ neeznekwnusi a.”

²⁷ Jóni sarụ be, “Ọ zá nye ọbula ke jeenwe nhne ke Chiokike késile a. ²⁸ Anụ bụ ele akebne m nụ m karu m, ‘M bụo m Karaịsi, kọvu be beru ọsno ziya m nụ ruwhnu a.’ ²⁹ Nye nọolu nnwerne ikne bụ nye nwe nnwerne ikne, kọvu enyi nye noolu nnwerne ikne, nye noogwuzo noobno nsni, mkpoma nọoso a n'onu nụ ọ nurnu nkoli nye wam nọolu nnwerne ikne. Ọ bụ kpa snarnima m jiri zu ozu kịtna. ³⁰ Ọ jaazị naaba aba, kpa me jaazị naaya ẹli ẹli.”

Nye ke hiri n'oligwe va

³¹ Nye wam ke hiri n'oligwe va kakwo kpakara badnụ, nye hi n'owa bụ nye ke ọwa, o nookwu nhne ke ọwa. Nye hiri n'oligwe kakwo kpakara badnụ. ³² O nookwu nhne ọ whnurnu nụ nhne ọ nurnu, kọvu ọ zá nye neekweru izi a. ³³ Nye ọbula ke jeegweru izi a naakahia nụ Chiokike bụ nye ezi ọka. ³⁴ Nye Chiokike ziyaru nookwu ikwu-onu Chiokike, kwnornu nụ Chiokike nyéne a Enine a n'apna zị matị. ³⁵ Nda whnurnu Nnwọ a n'anya, gweru kpakara nhne yisi n'aka a. ³⁶ Nye ọbula ke kweru nụ Nnwọ wam nwernu bụdnu kwó okwo, nye ọbula ke zá noobnonu Nnwọ wam nsni, jéenwe bụdnu, kọvu ovu owe ẹhni Chiokike jaazị nụ risi a ọkwnukokwnu.

4

Jizọsi nụ nwerinya Sameria

¹ Ele Farisi nurnu nụ Jizọsi neewehia ele sno apna a, nọowu be mini karu Jóni, ² ọ bụ n'ezi nụ Jizọsi wúge ele badnụ mini,

kwolem ele sno apna a. ³ Nga Jizosi nurnu a, o whuya nu Judiya naalahna Galili.

⁴ O zi mkpa nu o jaagawhe n'esilawuru eli Sameria. ⁵ O vadu n'otu eli-ohna Sameria be kwu Saika, ke zi ndundu otu eli Jekopu nyernu nnwo a rukna Josefu. ⁶ Omi Jekopu zi pii. Inwe gwuru Jizosi kwnornu nu izne wam, o daziri eli nu ngeri omi wam n'iwhehnie.*

⁷ Otu nwerinya Sameria varu o turu mini n'omi, Jizosi kanu a, "Kesi m mini." ⁸ (Ele sno apna a zernu nu rime eli-ohna o zu wiri.)

⁹ Nwerinya Sameria wam kanu a, "I bu nye Ju, m bu m nye Sameria, ndaa kpa i noorio m mini?" (Ele Ju nu ele Sameria mekota nhne.)

¹⁰ Jizosi saru a, "O buru nu i magwu nkesi Chiokike, nu nye ke noorio i mini, i joorio a ma o kesi i mini ke budnu."

¹¹ Nwerinya wam kaa, "Nda-ai-kwu, i nwée nhne i jeeji notu mini, omi ka miri emi k'agida, ndaa hne i jeegwehia mini budnu ka. ¹² I kakwo nda ai Jekopu nye nyernu ai omi ka, o nwornu mini hi nu rime a, ma rumu a, ma rumu anohia a?"

¹³ Jizosi saru a, "Nye obula ke jonwo mini ke hi n'omi ka, akpiri jookpo a bekwnu berere, ¹⁴ kovu nye obula ke jonwo mini ke me jeenye a, akpiri jookpo a bekwnu berere. Mini ke me jeenye a joogho risi mini ke jaagba du budnu kwó okwo."

¹⁵ Nwerinya wam kaa, "Nda-ai-kwu, kesi m mini ka ma akpiri gharu o kpo m bekwnu, ma m gharu m o va o tu mini n'omi ka."

¹⁶ Jizosi kanu a, "Zne, sukwu nzi i, va hna."

¹⁷ Nwerinya wam kaa, "M nwée m nzi."

Jizosi kanu a, "I kwukwaru nkaru nu i nwée nzi, ¹⁸ kwnornu nu i gbolam nzi isne, nye ke ji nu a wu kitna buo nzi i. I kwuru ezi oka nu i nwée nzi."

¹⁹ Nwerinya wam kaa, "Nda ai-kwu, m whurnu nu i bu nye owhurninya. ²⁰ Ele nda ai kporu risi eli n'olu rugwu ka, kovu anu ele Ju karu nu hne be kwesiri o kpo risi eli bu nu Jeruselem."

²¹ Jizosi kanu a, "Nwerinya, kwere nhne me naakanu i, ige vawa nga ele badnu

jookponu Nda risi eli n'olu rugwu ka mobu nu Jeruselem. ²² Anu ele Sameria ma nye anu nookponu risi eli, ai ele Ju magwu nye a nookponu risi eli, kwnornu nu onohia hi n'aka ele Ju va. ²³ Kovu ige vawa, owe, ige wam valen masi, nga ele nookponu Nda risi n'eli n'ezi jookponu a risi eli n'enine nu n'ezi oka. Ka bu ele Nda pioru kponu a risi eli. ²⁴ Chiokike bu enine, ele nookponu a risi eli jookporirinu a risi eli n'enine nu n'ezi oka."

²⁵ Nwerinya wam kanu a, "M maam nu Mezaya, nye be kwu Karaisi, jaava. Nga o varu, o jaakanu ai kpakara nhne."

²⁶ Jizosi kanu a, "Me nye nookwunu i oka, bu ya." ²⁷ Ige wam ele sno apna Jizosi hiehna, o jiri be anya nu ya nu nyerinya nookwurita oka. Kovu o za nye sikwaru, "Kini bu nhne i noopio?" mobu, "Kini mernu i nookwunu nwerinya ka oka?"

²⁸ Nwerinya wam sigbasi idudu mini a, lahna nu rime eli-ohna, kanu ele badnu, ²⁹ "Anu va whurnu nwerukna ke kannu m kpakara nhne me mernu. Nye ka o joburu Karaisi sa?" ³⁰ Be gbahala nu rime eli-ohna znekwnusi Jizosi.

³¹ Kovu ele sno apna a zi naariasno Jizosi, kaa, "Nye-zni-nhne, ri wiri."

³² Jizosi kanu be, "M nwernu m wiri ke anu ma."

³³ Ele sno apna a nesikwarita ehni be, "O nwernu nye gweyannu a wiri sa?"

³⁴ Jizosi kanu be, "Wiri m bu o bita echiche nye ziyaru m nu o rnukpa ernu o nyernu m. ³⁵ Anu naakaa, 'O gwnarnu enwa eno, anu gwe nhne n'ekwu.' Kovu me kanu anu, anu le anya n'ekwu, mkpuru chnanam ma be ghoru nhne n'ekwu. ³⁶ Nye neegwe nhne n'ekwu nwernu ogwo ernu, o chibna ele badnu lele mkpuru ma be nwehia budnu kwó okwo. Kpam, nye ke kparu mkpuru nu nye ke gweru nhne n'ekwu jeenwekota snarnima. ³⁷ Nhne be kwuru bu ezi oka, 'Otu badnu kparu mkpuru, nye berere ghoru mkpuru.' ³⁸ M ziznenu m anu ghoru mkpuru n'ekwu ke anu ruge ernu nu rime a. Ele berere rnurnu ernu, anu nwehia mbnarna n'ernu be."

* 4:6 n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru otu-ige ke isunu

³⁹ Agída ele Sameria ele wu nù rime ẹ̀lì-òhna wam kweru nù Jizòsi kwnornu nù nhne nwerinya wam kwuru, “Ò kanù m kpakara nhne me mernu.” ⁴⁰ Nga ele Sameria vakwnusiri a, be riasno a ma ya nù be dazìri, Jizòsi dazìri pìi ọ̀bochi lawùru. ⁴¹ Agída ele berere kweru kwnornu nù izi oma o znirni be.

⁴² Be kanù nwerinya wam, “A kweru kítna, ọ̀ búo nù nhne i kannù aì, kọ̀vu kwnornu nù a nùrnù nhne o kwuru, a magwù nù nye ka bú Nye Ọ̀znohia ke ọ̀wa n'ezì.”

Jizòsi gwọ̀ru nnwọ̀ rukna nye risi

⁴³ Nga ọ̀bochi lawùru wam whemernu, ọ̀ whọ̀ga pìi zne Galili. ⁴⁴ Jizòsi n'iwuhuru a karù, “Nye ọ̀whnurninya nwéé igwugwu n'ẹ̀lì a.” ⁴⁵ Nga ọ̀ vaduru ẹ̀lì Galili, ele zì nù Galili naakweru a kwnornu nù be znernu Iriri Ọ̀gawhe nù Jeruselem, be whnurnu kpakara nhne o mernu n'Iriri Ọ̀gawhe wam.

⁴⁶ Jizòsi lahna nù Kana ke Galili hne o mernu mini ghọ̀ manya. Otu nye risi ọ̀chichi ke nnwọ̀ a rukna zì n'ẹ̀hni igbugbu nù Kapanom. ⁴⁷ Nga ọ̀ nurnu nù Jizòsi hiri nù Judiya va Galili, o znekwunusi a, kanù a, ọ̀ va gwọ̀ nnwọ̀ a rukna ẹ̀hni igbugbu, nye zì n'ọ̀nu ẹ̀nwu.

⁴⁸ Jizòsi kanù a, “Anù jéekweru kwekọ̀lam ma anù whnurnu ẹ̀rnù ndu-ẹ̀hni nù ẹ̀rnù rikne.”

⁴⁹ Nwerukna wam kaa, “Nda-aì-kwu, snornu m zne, ọ̀ zì nnwọ̀ m nwù.”

⁵⁰ Jizòsi kanù a, “La, nnwọ̀ ì rukna zì búdnù.”

Nwerukna wam kweru nhne Jizòsi kanù a, la. ⁵¹ Nga ọ̀ zì n'apna, ele izi a kwnusi a, kanù a, “Nnwọ̀ ì rukna zì búdnù.” ⁵² Ọ̀ síkwa be ige ẹ̀hni búru nnwọ̀ a rukna oma, be kanù a, “N'ọ̀tnu-ige ke mbọ̀m n'iwhehnie† n'ekile wheru ewhe, ẹ̀hni orne bẹ̀kwnu wam sígbasiri a.”

⁵³ Nda nnwọ̀ wam chenwanya nù ọ̀ bú ige wam Jizòsi kannù a, “Nnwọ̀ ì rukna zì búdnù.” Kam kpayarù, ya nù kpakara ele ọ̀ro a kweru.

⁵⁴ Ka bú ernu ndu-ẹ̀hni ke ẹ̀bo Jizòsi nrnurnu nga o hiri nù Judiya va Galili.

5

Ọ̀gwugwu n'Olulu Mini Bẹ̀tisaida

¹ Nga ka whemernu, Jizòsi znernu iriri ele Ju nù Jeruselem. ² Otu olulu mini zì ngeri Ọ̀nu-Mgbo Atnurnu nù Jeruselem ke nweru mgbemgbe ọ̀ro isne, ke ele Hiburu nookwu Bẹ̀tizata. ³ Agída ele nrìria naadnanyì nù ngeri a, ele isni, nù ele mgwọ̀ro, nù ele ngeri ẹ̀hni be dọ̀nwurnu ọ̀donwu. [Be zì neese ma be gbarù mini wam. ⁴ Kwnornu nù enine izi Nyenwe aì neehiedna hite n'ige dù n'ige gbarù mini wam. Nye nrìria ọ̀bula ke beru ọ̀sno dnabna nù rime mini wam nga enine izi gbarùkparu a, ẹ̀hni a jooburu oma hite nù nrìria ọ̀bula ọ̀ naarià.] ⁵ Otu nwerukna ke naarià nrìria nri awha ẹ̀to nù ẹ̀sato zì pìi. ⁶ Nga Jizòsi whnurnu a hne ọ̀ dnanyì, ọ̀ mahiaru nù ọ̀ zì nù nrìria gbu ọ̀kwnu, ọ̀ síkwa a, “Ì piuru be gwọ̀ ì nrìria ì?”

⁷ Nye nrìria wam sarù a, “Nda-aì-kwu, m nwéé m nye jeeyisi m nù rime olulu mini nga be gbarùru mini, kpa me neezne, nye berere beru m ọ̀sno dnabna.”

⁸ Jizòsi kanù a, “Lizọ̀, chíri etere i, zne izne.” ⁹ Ngangam, be gwọ̀ru nwerukna wam. Ọ̀ chíri etere a, zne izne.

Nhne ka mernu n'Ọ̀bochi Ozukwa Inwe. ¹⁰ Ka mernu ele Ju kanù nwerukna wam Jizòsi gwọ̀ru nrìria, “Tna bú Ọ̀bochi Ozukwa Inwe, o megidnernu n'iwu nù ì nẹ̀chiri etere ì.”

¹¹ Nwerukna wam sarù be, “Nwerukna ke gwọ̀ru m nrìria kannù m, ‘Chìri etere i, zne izne.’ ”

¹² Be síkwa a, “Nyele bú nye ke karù jì chíri etere i zne izne?”

¹³ Kọ̀vu nù nwerukna wam be gwọ̀ru máa nye Jizòsi bú, kwnornu nù Jizòsi bnanam n'esilawùru igbudu badnù wam whọ̀ga.

¹⁴ Omekwo, Jizòsi piohiaru a n'Ọ̀ro Nso Chiokike, ọ̀ kanù a, “Le, be gwọ̀ru ì nrìria ì, i méma mmehie, ọ̀ zì nhne ojo ke kakwo ka dnakwasì ì.” ¹⁵ Nwerukna wam whọ̀ga

† 4:52 Ọ̀tnu-ige ke mbọ̀m n'iwhehnie: ọ̀kwukwo ke mbọ̀m kwuru ige awa ke ẹ̀sau

kanu ele risi ele Ju nu o bu Jizosi gworu a nriria a.

Budnu hi nu Nnwọ
Chiokike

¹⁶ Ele Ju bete o mekpa Jizosi eñni kwnornu nu o gworu nriria n'Obochi Ozukwa Inwe. ¹⁷ Jizosi kanu be, "Nda m nọornu ọnu kpakara ige, o bu masi kpa me nọornu." ¹⁸ Ikwu-ọnu ka mernu ele risi ele Ju ovu owe eñni k'agida, be noopiosi rikne o gbu Jizosi, o buo nu o luluru Obochi Ozukwa Inwe be kpọi, kovu nu o karu nu Chiokike bu Nda a, naakaa nu ya nu Chiokike hna n'otu.

¹⁹ Jizosi kanu be, "Me kanu ezi oka, o za nhne ke Nnwọ nwernu rikne o mee n'eñni a, kovu o neeme nhne o whnurnu Nda a neeme. Kwnornu nu Nnwọ nọornu nhne Nda a nọornu. ²⁰ Nda whnurnu Nnwọ a n'anya, neegesi a kpakara nhne o neeme. O jeegesi a nhne ke kakwo ka ke jaagbagwoji anu anya. ²¹ Lele kpa Nda neeme ele nwurnu ọnu hi n'enwu lizo, nyee be budnu, o bu masi kpa Nnwọ neenye ele masiri a budnu. ²² Nda za neekpe nye obula ikpe, kovu o yisiri kpakara ikpe n'aka Nnwọ a, ²³ ma kpakara ele badnu sobisinu Nnwọ a lele kpa be nọsobisinu Nda. Nye obula ke za nọsobisinu Nnwọ, za nọsobisinu Nda nye ziyaru a.

²⁴ "Me kanu anu ezi oka, nye obula ke nọonu ikwu-ọnu m kweru nu nye wam ke ziyaru m, nwernu budnu kwó okwo. Be jaama a ikpe, kovu o hilem n'enwu whe nu budnu. ²⁵ Me kanu anu ezi oka, ige vawa, ige wam valẹm masi, nga ele nwurnu ọnu jọonu nkọli ke Nnwọ Chiokike, ele nurnu a jaazi budnu. ²⁶ Kwnornu lele kpa Nda nwernu budnu nu rime a, o bu masi kpa o mernu Nnwọ nwernu budnu nu rime a. ²⁷ O nyernu Nnwọ rikne o kpe ikpe, kwnornu nu o bu Nnwọ ke Badnu.

²⁸ "O gbágwoji anu anya nu ige vawa, nga ele zi n'ilili jọonu nkọli a, ²⁹ be jeehi n'ilili lizo, ele mernu mma jeelizo n'enwu ziri budnu, ele mmehie jeelizo n'enwu buru ele be jaama ikpe.

³⁰ "M nwée m rikne mee nhne obula nu rikne ke aka m. M neekpe ikpe kpa Nda m kannu m me kpe. Ka neegesi nu ikpe m zi snam, kwnornu nu m za neeme nhne me

pioru, kovu kwekolam nhne nye ziyaru m pioru.

Akebne gbasiri Jizosi

³¹ "O buru nu me naagbanu eñni m akebne, akebne m buo ezi. ³² Kovu o zi nye naagbanu m akebne, m magwu m nu akebne a zi kwem. ³³ Anu ziznenu ele izi znekwnusi Jóni, o kwuru nhne gbasiri ezi oka. ³⁴ Ka za neegesi nu m neegweru akebne ke badnu, m nookwu nhne ka ma anu nwehia ọznohia. ³⁵ Jóni nu lele tonji ke noonwu, nọomuke, anu kpebiri o nwudna ige mati n'iwhne a.

³⁶ "M nwernu m nhne akebne ke kakwo akebne Jóni gbaru. M nọornu ọnu ke Nda m nyernu m, ọnu wam naagbanu m akebne, neegesi nu Nda m ziyaru m. ³⁷ Nda m nye ziyaru m naagbanu m akebne. Anu nulele nkọli a mọbu whnu ruwhnu a. ³⁸ Anu za naabita ikwu-ọnu a nu mkpoma anu, kwnornu nu anu kwéle nu nye wam o ziyaru. ³⁹ Anu tusa eñni nyosna nhne be gbaru n'okwukwo nsọ anu, anu neeche nu anu jeenwe budnu kwó okwo hite nu nhne be gbaru nu rime a, be naagbanu m akebne. ⁴⁰ Kovu anu kwé o vakwnusi m, ma anu nwehia budnu kwó okwo.

⁴¹ "M za m nanarnu ọznarni hite n'aka badnu. ⁴² M magwu m anu, anu nwée ọwhnun'anya Chiokike nu mkpoma anu. ⁴³ M ji m rewhna Nda m va, anu kwége m, kovu o buru nu nye berere jiri rewhna a va, anu jeegweru a. ⁴⁴ Ndaa kpa anu jeekwe, hne anu noopio ọznarni ke badnu, kovu anu nwée rikne pio ọznarni ke hi n'aka nye ke bu Chiokike kpọi va.

⁴⁵ "Anu chéko nu m jobno anu nhne nu ruwhnu Nda m. Kovu o bu Mozizi nye anu kwnataru mkpoma, jobno anu nhne. ⁴⁶ O buru nu anu kweruru Mozizi n'ezi, anu jeekweru m, kwnornu nu o gbaru nhne gbasiri m. ⁴⁷ Kovu hne anu kwége nhne Mozizi gbaru n'okwukwo nsọ, ndaa kpa anu jeekweru nhne me nookwu?"

6

Jizosi nyernu pokwu
badnu isne wiri

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Nga ka mekworu, Jizosi whe aznu Osimini Galili (ka bu Osimini Taberasi).
2 Agida ele badnu snornu a, kwnornu nu be whnurnu ernu ndu-ehni o rnurnu, nga o gworu ele nriria. 3 Jizosi pnezne n'olu rugwu daziri eli, ya nu ele sno apna a. 4 Ige Iriri Ogawhe ele Ju zi ndundu.

5 Nga Jizosi lehnataru anya whnu agida ele badnu naavakwnusi a, o kanu Filipu, "Ndaa hne a joozuya wiri a jeenye igbudu ele ka?" 6 Ka bu ma o kpa Filipu iru, kwnornu nu o magwu nhne o jeeme.

7 Filipu saru a, "O buru nu a zu bredi riwhu mkpuru iwai lawuru, o jeezu ma nye obula ri mati mati." 8 Otu nu rime ele sno apna a, Anduru, nwene rukna Saimoni Pita, kaa, 9 "Otu wikoro mati zi hna nye ji ike bredi balij* isne nu aznu mati mati lawuru. O za nhne kam bu n'esilawuru igbudu ele badnu ka."

10 Jizosi kanu be, "Anu kanu be daziri eli." Agida achara zi pji. Kpakara ele badnu wam daziri eli, be hna lele pokwu ele rukna isne. 11 Jizosi gweru bredi wam, tu mmamma, nyee kpakara ele wam dazigwu eli. O gweru aznu wam mee kwno kpm. Be ri, riji ruwho be.

12 Nga be rikworu, Jizosi kanu ele sno apna a, "Anu tutukota kpakara ruvnuruvnu ke gwnarnu, o za ke whu." 13 Be tutukota kpakara ruvnuruvnu a, ke jiri nri nu nkita lawuru hite n'ike bredi balij isne wam ke ele badnu riri.

14 Ele zi nga Jizosi rnurnu ernu ndu-ehni ka karu, "N'ezi oka, ka bu nye owhurninya wam ke jaava n'owa." 15 Nga Jizosi whnuru nu be noopio o chni a eze nu rikne, o hi n'esilawuru be whoga, ya nu nsnunu a zne n'olu rugwu.

Jizosi znernu izne n'olu mini

(Mat 14:22,33; Mak 6:45-52)

16 N'ogbednachi, ele sno apna a zne osimini. 17 Be bna n'ogbo neewhe aznu osimini kiyari neezne Kapanom. Jizosi yaavage hne be zi tem du n'abalij. 18 Okne ruwhere nu abaka-mini neewhe n'olu mini. 19 Ele sno apna a kwogbo nhne nu lele maji eto

mobu eno nga be whnurnu Jizosi naavakwnusi be, neezne izne n'olu mini. Be tu ogwnu k'agida. 20 Kovu Jizosi kanu be, "Anu tuko ogwnu, o bu mawa." 21 Be kweru a, o bnavakwnusi be nu rime ogbo, ngangam ogbo be du n'eli wam be neezne.

Ele badnu noopio Jizosi

22 N'ekile a, agida ele badnu ele zi n'aznu osimini kiyari maharu nu otu ogbo mati zi pji whogalam vuru ele sno apna Jizosi kpai. Jizosi snoge be. 23 Ogbo ele ke berere hiri nu Taberasi va nu ngeri hne ele badnu wam riri bredi, nga Nyenwe ai tukparu mmamma. 24 Nga ele badnu wam whnurnu nu Jizosi zila pji, ma ele sno apna a, be bna n'ogbo wam zne Kapanom noopio Jizosi.

Jizosi bu Wiru ke Budnu

25 Nga ele badnu wam whnurnu a n'aznu osimini kiyari, be sikwa a, "Nye-zni-nhne, ndaa nga i varu hna?"

26 Jizosi saru be, "Me kanu anu ezi oka, anu noopio m kwnornu nu anu rijiri ruwho nu bredi me nyernu anu, o buo kwnornu nu anu whnurnu ernu ndu-ehni. 27 Anu dogbu ehni anu n'ernu kwnornu nu wiri ke nooro oro, tnuma, anu dogbu ehni anu n'ernu kwnornu nu wiri ke jaazi tem du budnu kwó okwo, ke Nnwog ke Badnu neenye anu. Ya bu nye Chiokike nyernu rikne o mee kpm."

28 Be sikwa Jizosi, "Kini bu nhne a jeeme ma a rnu ernu Chiokike?"

29 Jizosi saru be, "Ka bu ernu Chiokike, anu kweru nu nye wam o ziyaru."

30 Be sikwa a, "Kini bu ernu ndu-ehni i jeeji gesi ma a whnurnu, kweru? Kini bu nhne i jeeme? 31 Ele nda ai oknani riri mana n'eli chna chna chna, lele kpa okwukwo nsogkwuru, 'O nyernu be bredi ke hi n'oligwe va, be ri.'"

32 Jizosi kanu be, "Me kanu anu ezi oka, o buo Mozizi nyernu anu bredi ke hi n'oligwe va, kovu Nda m neenye anu ezi bredi ke hi n'oligwe va. 33 Kwnornu nu bredi ke Chiokike neenye bu nye wam ke hi n'oligwe va, bu nye neenye ele owa budnu."

* 6:9 balij Ka bu ikpa be ji neeme bredi.

³⁴ Be kaa, “Nda-aj-kwu, neenye aj brëdi ka kpakara ige.”

³⁵ Jizosi kanu be, “Mawa bu brëdi ke neenye budnu, nye vakwnusiri m, wiri jógwunu a ría ría, nye kweru nu me, akpíri jóokpo a bekwnu ría ría. ³⁶ M karu m, anu whnurnu m, kovu anu kwége. ³⁷ Nye obula ke Nda m nyernu m jaavakwnusi m, m jáachihala a ría ría. ³⁸ Kwnornu nu m hiri m n'oligwe hiedna mee echiche nye ziyaru m, o búo o mee echiche m. ³⁹ Ka bu echiche nye ziyaru m, me túwhu nye obula ke o nyernu m, kovu me mee ma be hi n'enwu lizo n'obochi ipne-aznu. ⁴⁰ Kwnornu nu ka bu nhne Nda m noopio, nye obula ke jowhnu Nnwó wam, kweru nu a, jeenwe budnu kwó okwo, m jeeme nye wam hi n'enwu lizo n'obochi ipne-aznu.”

⁴¹ Ele Ju bete o takpo megidne a, kwnornu nu o karu, “Mawa bu Brëdi ke hiednarnu n'oligwe.” ⁴² Be kaa, “Nye ka o búo Jizosi nnwó Josefu? A magwu nda a nu nne a, ndaa kpa o naakaa nu o hi n'oligwe hiedna?”

⁴³ Jizosi kanu be, “Anu tákpoma n'esilawuru ehni anu. ⁴⁴ O zá nye jaavakwnusi m okwolem ma Nda m nye ziyaru m jodoru a vakwnusi m, m jeeme o lizo n'enwu n'obochi ipne-aznu. ⁴⁵ Ele owhnurninya gbaru a n'okwukwo nsó, ‘Chiokike jeezni kpakara ele badnu nhne.’ Nye obula ke bnoteru Nda nsni muhia nhne n'aka a, jaavakwnusi m. ⁴⁶ O zá nye obula ke whnuleru Nda anya nu mbom, kwekolam nye wam ke hi hne Chiokike zi whnurnu Nda anya. ⁴⁷ Me kanu anu ezi oka, nye obula ke kweru nwernu budnu kwó okwo. ⁴⁸ Mawa bu wiri ke budnu. ⁴⁹ Ele nda anu oknani riri mana n'eli chna chna chna, be nwu. ⁵⁰ Kovu wiri ke hi n'oligwe hiedna, nye obula ke riri a, jonwu enwu. ⁵¹ Mawa bu wiri ke zi budnu ke hi n'oligwe hiedna. O buru nu badnu obula ri wiri ka, o jaazi budnu tim tom. Anó-ehni m bu wiri ke me jeenye owa ma be ziri budnu.”

⁵² Ka kpayaru odogbuta whuyaru n'esilawuru ele Ju. Be kaa, “Nwerukna ka, o jeenye aj anó-ehni a ma a ri?”

⁵³ Jizosi kanu be, “Me kanu anu ezi oka, okwolem ma anu riri anó-ehni ke Nnwó ke Badnu, nwó onarna a, anu jeenwe budnu

nu rime anu. ⁵⁴ Nye obula ke jeeri anó-ehni m, nwó masi onarna m nwernu budnu kwó okwo. ⁵⁵ Kwnornu nu anó-ehni m bu wiri n'ezi, onarna m bu masi nhne be nwó onwo n'ezi. ⁵⁶ Nye obula ke jeeri anó-ehni m, nwó onarna m, wu nu rime m, m wu masi m nu rime a. ⁵⁷ Lele kpa Nda ke zi budnu ziyaru m, m zi m budnu kwnornu nu Nda m, kpm masi, nye obula ke jeeri anó-ehni m jaazi budnu kwnornu me. ⁵⁸ Ka bu wiri wam ke hi n'oligwe hiedna, o búo kpa nda anu oknani riri mana be nwu. Nye obula ke jeeri wiri ka jaazi budnu tim tom.” ⁵⁹ Ka bu nhne Jizosi kwuru nga o neezni nhne nu oro ogbako ele Ju zi nu Kapanom.

Ikwu-onu ke budnu kwó okwo

⁶⁰ Nga agida ele sno apna a nurnu oka a, be kaa, “Ikwu-onu ka siri rikne, nyele jeemeli a?”

⁶¹ Nga Jizosi mahiaru nu ele sno apna a naatakpo gbasiri oka ka, o kanu be, “Ka o mernu ovu we anu ehni sa? ⁶² Ndaa kpa o jonu nga anu jowhnu Nnwó ke Badnu lahna hne o zi nu mbom? ⁶³ Enine neenye budnu, badnu etekne nwé rikne mee nhne obula. Oka me nookwunu anu bu enine bu masi budnu. ⁶⁴ Kovu agwna anu kwége.” Jizosi magwu hite n'oziri ele kwé ekwe nu nye jeere a. ⁶⁵ O kanu be, “Ka kpayaru me jiri kanu anu nu o zá nye jaavakwnusi m, okwolem ma Nda m nyernu a rikne o mee kpm.”

⁶⁶ Hite nu nhne Jizosi kwuru, agida ele sno apna a lahna aznu kwnornu nu ikwu-onu ka, be snóge a berere. ⁶⁷ Jizosi sikwa nri nu badnu lawuru wam ele sno apna a, “Anu jaalahna masi?”

⁶⁸ Saimoni Pita, kaa, “Nyenwe aj, a jaalakwnusi nyele? I nwernu ikwu-onu ke neenye budnu kwó okwo. ⁶⁹ Kitna, a kweru, mahia masi nu i bu nye nsó ke Chiokike.”

⁷⁰ Jizosi kanu be, “Me hohiaru anu nri nu ebo, kovu otu nyenum nu rime anu bu ekwensu.” ⁷¹ O nookwu gbasiri Judasi, nnwó Saimoni Isikarioti, kwnornu nu Judasi jeere a, o bu n'ezi nu o bu otu nu rime nri nu badnu lawuru wam ele sno apna Jizosi.

7

Jizōsi nū rǫmu nne a

¹ Nga ka mekworu, Jizōsi neezneghari nū rime Galili. O chōla o zne Judiya kwnornu nū ele Ju noopio o gbu a. ² Ige Iriri Oro Igwugwu ele Ju zī ndundu. ³ Rǫmu nne Jizōsi kanū a, “Whōga hna zne Judiya ma ele sno apna i whnūnu ɛnu i nōornu. ⁴ Nye pioru ma ele badnū mahīa nye o bū rnū ɛnu tugwaru otugwa. Mee ma ōwa whnūnu ɛnu i nōornu.” ⁵ Rǫmu nne a kwuru ka kwnornu nū be kwéle nū ya.

⁶ Jizōsi kanū be, “Ige m yóoduge, kōvu ige anū zī n'aka anū. ⁷ Ele ōwa jéenwe rikne sno anū iro, kōvu be snornu m irno, kwnornu nū m naakaa nū ɛnu be búo ōma. ⁸ Anū zne n'Iriri ka, m jáava n'Iriri ká kītna, kwnornu nū ige m yóoduge.” ⁹ Nga Jizōsi kwukworu kpa, o dazigidne nū Galili.

Jizōsi znernu Iriri Oro Igwugwu

¹⁰ Nga rǫmu nne a znernu Iriri wam, Jizōsi snornu be zne Iriri wam nū mgwugwa, o búo nū ruwhnu ōhna. ¹¹ Ele Ju zī noopio a n'Iriri wam, be nēsikwa, “Ndaa hne o zī?”

¹² Agīda ele badnū nōotnurita n'esilawuru be, be naakaa, “O bū nye ōma.” Ele berere naakaa, “Ōza, o nooduwhu ele badnū.” ¹³ Kōvu o zá nye nookwuhīa nhne gbasīri a nū ruwhnu ōhna, kwnornu nū be nōotu ogwnu ele risi ele Ju.

¹⁴ N'esilawuru Iriri wam, Jizōsi znernu n'Oro Nsō Chiokike bete neezni nhne. ¹⁵ Nhne o neezni jiri ele risi ele Ju anya, be kaa, “Nwerukna ka mūlele nhne, ndaa kpa o jiri mahīa nhne?”

¹⁶ Jizōsi sarū be, “Nhne me neezni búo ikwu-ōnu ke m, kōvu ke nye ziyaru m. ¹⁷ Nye ōbula ke jeeme echiche nye ziyaru m, nye wam jaamahīa ma nhne me neezni ma o hi n'aka Chiokike mōbu o hi n'aka ke m. ¹⁸ Nye nookwu nhne aka ke a, noopio igwugwu ke ɛhni a, kōvu nye noopio igwugwu nye ziyaru a bū nye ezi ōka, aghigho zīla nū rime a. ¹⁹ O búo Mozizi nyernu anū iwu? Kōvu o zá otu nū rime anū ke naabīta iwu. Kīni mernu anū noopio o gbu m?”

²⁰ Ele badnū wam kaa, “I bū nye rēnwu ojo nwugwu. Nyele noopio o gbu i?”

²¹ Jizōsi kanū be, “M rnūnu m otu ɛnu ndu-ɛhni, o ji anū anya. ²² Mozizi nyernu anū iwu o kpa rǫmu anū nka (o bū n'ezī nū ōkpa nka híge n'aka Mozizi, kōvu o hi n'aka ele gbaka), anū naakpa rǫmu anū nka n'Obochi Ozukwa Inwe. ²³ O būru nū anū naakpa rǫmu anū nka n'Obochi Ozukwa Inwe, ma anū bīta Iwu Mozizi, ndaa kpa ovu ji neewe anū ɛhni kwnornu nū m gwōru m nye nrīria n'Obochi Ozukwa Inwe? ²⁴ Anū kpé ikpe hite nū nhne anya nōowhnu, kōvu anū kpe ikpe būru ōma.”

Jizōsi, o bū ya bū Mezaya?

²⁵ Agwna ele zī nū Jeruselem kaa, “Ka o búo nye be noopio o gbu? ²⁶ Le, o nookwu ōka n'ōhna, o zá nye nookwu nhne ōbula megidne a. Ele risi aī be magwū nū nye ka bū Karaīsi n'ezī?”

²⁷ Kōvu nga Karaīsi jaava, o zá nye jaamahīa hne o jeehi va. Kōvu kpakara aī magwū hne nwerukna ka hi va.

²⁸ Kpa Jizōsi neezni nhne n'Oro Nsō Chiokike, o gweru okne nkōli siwama lūlo, kaa, “Anū magwū nye me bū, anū magwū masī hne me hi va, kōvu m vāge m nū rikne aka m, nye ziyaru m bū ezi ōka. Anū máa nye o bū. ²⁹ Kōvu m maam nye o bū, kwnornu m hi m hne o zī va, ya ziyaru m.”

³⁰ Be pio kpa be jōonwugwu a, kōvu o zá nye tūkwāsiri a aka, kwnornu nū ige a yóoduge. ³¹ Kōvu agīda ele badnū n'esilawuru igbudu badnū wam kweru nū ya, be kaa, “Nga Karaīsi jaava, o jōornu ɛnu ndu-ɛhni kakwo ke nwerukna ka nōornu?”

Be ziznernu ele nse be nwudne Jizōsi

³² Ele Farisi nūnu nhne igbudu ele badnū wam nookwu gbasīri a, be nū ele risi ariōhna zizne ele neese Oro Nsō Chiokike ma be nwugwu Jizōsi. ³³ Jizōsi kaa, “Me nū anū jaazī ige matī, omekwo, m lakwnusi nye ziyaru m. ³⁴ Anū joopio m, anū jōowhnu m, kwnornu nū anū jéenwe rikne va nhne me naala.”

³⁵ Ele risi ele Ju sīkwa ɛhni be kaa, “Ndaa hne o jeezne hne a jōopiohīali a? O jeezne hne ele Ju wu n'esilawuru ele Giriki, zni ele Giriki nhne? ³⁶ Kīni bū risi nhne o nookwu? O karū, ‘Anū joopio m, kōvu anū jōowhnu m, hne me neezne anū jéenwe rikne va.’ ”

Osimini ke neenye budnu

³⁷ N'okne ọbochi ipne-aznu ke Iriri wam, Jizosi gwuzoru, gweru okne nkoli siwama, kaa, "Nye ọbula ke akpiri nookpo bekwu, ọ vakwnusi m, nwornu mini. ³⁸ Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, 'Nye ọbula ke kweru nu me, osimini ke mini budnu jeehi nu rime ruwho a naagbahia.' " ³⁹ Jizosi kwuru ka kwnornu nu Enine Nso ke ele kweru nu ya jaanahia. N'ige wam be enyene Enine Nso, kwnornu nu be enyene Jizosi igwugwu.

Okewa n'esilawuru ele badnu

⁴⁰ Agwna ele zi n'igbudu ele badnu wam, nga be nuru ikwu-onu ka, be kaa, "N'ezi, nwerukna ka bu nye ọwhnurninya wam."

⁴¹ Ele berere kaa, "Ọ bu Karaisi."

Kovu ele berere kaa, "Karaisi o jeehi nu Galili va? ⁴² Ọkwukwo nsọ kwuru nu Karaisi jeehi nu avnurnu Devidi va, nu be jomu a nu Betlehem, eli-ohna hne Devidi wuru." ⁴³ Ka kpararu okewa n'esilawuru igbudu ele badnu wam kwnornu nu Jizosi. ⁴⁴ Agwna be pioru ọ nwudne a, kovu ọ za nye tukwasiri a aka.

Okwe ekwe ke ele risi ele Ju

⁴⁵ Omekwo, ele neese Oro Nso Chiokike lahnakwnusi ele risi ariohna nu ele Farisi, be sikwa be, "Kini mernu anu nwuyagele a?"

⁴⁶ Ele nse wam saru be, "Ọ za nye kwuleru oka lele kpa nwerukna ka kwuru."

⁴⁷ Ele Farisi sikwa be, "O duhie masila anu sa? ⁴⁸ O nwernu otu nye Farisi mobu ele risi ele Ju ke kweru nu ya sa? ⁴⁹ Ele ka ma hne ọbula gbasiri iwu, ọvu onu Chiokike zi nu risi be."

⁵⁰ Otu nye Farisi rewhna a bu Nikodimosi, nye zekwnusiri Jizosi n'abal, kanu be, ⁵¹ "Iwu aji za naama badnu ikpe si ọ nuna hne hi n'onu a, nu hne o mernu."

⁵² Be saru a, "I bu masi nye Galili sa? Lekasi nu hne be gbaru n'okwukwo nsọ, ọ za nye ọwhnurninya ke hi nu Galili whuya."

[⁵³ Be gbasa, nye ọbula la n'oro a.

8

Nwerinya be nwugwuru n'oyi

¹ Jizosi znernu nu Rugwu Olivu. ² N'onu osisi, ọ lahna n'Oro Nso Chiokike, kpakara ele badnu gba a gburugburu, ọ daziri eli bete neezni be hne. ³ Ele zni iwu ele Ju nu ele Farisi kwuyan a otu nwerinya be nwugwuru n'oyi, be gwuzote a n'esilawuru be. ⁴ Be kaa, "Nye-zni-hne, a nwugwuru nwerinya ka hne ya nu nyerukna dnanyi. ⁵ N'iwu aji, Mozizi karu be gweru akaworugwu tugbu a. Kini bu hne i kwuru?" ⁶ Be kwuru ka naakpa a iru ma be bno Jizosi hne.

Kovu Jizosi whudnahie eli gweru mkpaka a gba hne nu riza. ⁷ Be zi koriri nesikwa a, o lizo, kanu be, "Nye ọbula n'esilawuru anu ke mekolele mmehie beru osno tu a akaworugwu." ⁸ O whudnahie eli berere naagba hne nu riza.

⁹ Nga be nuru a, be hite nu nye okno badnu du nu nye mati, otu otu be whoga kwo. Ọ gwnata Jizosi nu nwerinya wam. ¹⁰ Jizosi lizo, sikwa a, "Nwerinya, ndaa ele noobno i hne? Ọ za nye gwnarnu ke jaama i ikpe?"

¹¹ Nwerinya wam kaa, "Ọ za, su Nda-ai-kwu."

Jizosi kanu a, "M mage m masi m ji ikpe, kovu la, i me ma mmehie berere."]

Jizosi, iwhne ke owa

¹² Jizosi kakwnonu be, "Mawa bu iwhne ke owa. Nye ọbula ke joosno m jeenwe iwhne ke budnu, o jeezne izne n'ochichiri."

¹³ Ele Farisi kaa, "I naagbanu ehni i akebne kitna, hne i nookwu buo ezi oka."

¹⁴ Jizosi saru be, "Ọ bubedi nu m naagbanu ehni m akebne, hne me nookwu bu ezi oka, kwnornu nu m magwu m hne me hi nu hne me neezne. ¹⁵ Anu neekpe ikpe lele badnu. M za m neekpe nye ọbula ikpe. ¹⁶ Ọ buru nu me kpe ikpe, ikpe m ziri ezi kwnornu nu me nu nsunu m za n'ikpe, me nu Nda m nye ziyaru m zi. ¹⁷ Be gbaru a n'iwu anu, nu akebne badnu lawuru gbaru bu ezi oka. ¹⁸ M gbanu m ehni m akebne, Nda m nye ziyaru m gbakwnonu m akebne."

¹⁹ Be sikwa a, "Ndaa hne Nda i zi?"

Jizosi saru be, "Anu ma m, anu ma masi Nda m. Ọ buru nu anu magwu nye me bu, anu znernu amahia Nda m." ²⁰ Jizosi

kwuru kpakara nhne ka nga o neezni nhne n'Oro Nso Chiokike, nù rime hne be naabita igbe iwai. O zá nye tukwasiri a aka megidne a kwnornu nù ige a yáavage.

Anù jéezneli hne me neezne

²¹ Jizosi kanù be berere, “M jaala, anù joopio m, anù joonwu nù rime mmehie anù. Anù jéenwe rikne va hne me jaala.”

²² Ele risi ele Ju kaa, “O kaa nù a jáavali hne o naala. O joogbu ehni a sa?”

²³ Jizosi kanù be, “Anù hi hna, kovu m hi m n'olu va. Anù bu ele owa ka, kovu m búo m nye owa ka. ²⁴ O bú nhne me jiri kanù anù nù anù joonwu nù rime mmehie anù. O búru nù anù kwége nù m bú m nye me bú, anù joonwu nù rime mmehie anù.”

²⁵ Be síkwa a, “I bú nyele?”

Jizosi kanù be, “M bú m nye me karù nù m bú m n'oziri. ²⁶ M nwernu m agida nhne me jookwu n'ikpe megidne anù. Kovu nye ziyaru m bú ezi oka, m jaakanù owa nhne me nurnu hite n'onu a.”

²⁷ Be ghóyage nhne o nookwu gbasiri Nda. ²⁸ Ka kpayaru, Jizosi kannù be, “Nga anù jeegwelizo Nnwò ke Badnù olu, ige wam anù jaamahia nù m bú m nye me bú. O zá nhne ke me neeme nù rikne aka ke m, kovu m neezni kpakara nhne Nda m znirni m. ²⁹ Nye wam ziyaru m dagwunu m, o ghárula me nù nsnunu m ría ría, kwnornu nù m neeme nhne naamasì a kpakara ige.” ³⁰ Agida ele nurnu nhne Jizosi kwuru kweru nù ya.

Badnù nwernu ehni a n'ezi

³¹ Jizosi kanù ele Ju ele ke kweru nù ya, “O búru nù anù dazigidne n'ikwu-ònu m, anù jooburu ele sno apna m n'ezi. ³² Anù jaamahia ezi oka, ezi oka wam jeeme anù nwernu ehni anù.”

³³ Be sarù Jizosi, “A bú rùmu Ebereham, a búkolele ohi n'aka badnù obula. Ndaa kpa i naakaa nù a jeenwernu ehni a?”

³⁴ Jizosi sarù be, “Me kanù anù ezi oka, nye obula ke neeme mmehie bú ohi ke mmehie. ³⁵ Ohi zá naadazigidne n'oro tim tom, kovu nnwò nwe oro okwnukokwnu. ³⁶ O búru nù Nnwò jeeme anù nwernu ehni anù, anù jeenwernu ehni anù n'ezi. ³⁷ M magwù m nù anù bú rùmu Ebereham, kovu anù

noopio o gbu m, kwnornu nù anù kwége ikwu-ònu m. ³⁸ M naakanù anù nhne Nda m gesiri m, kovu anù neeme nhne nda anù kannù anù.”

³⁹ Be sarù a, “Ebereham bú nda a?”

Jizosi kanù be, “O búru nù Ebereham bú nda anù n'ezi, anù jòornu ernu Ebereham rnurnu. ⁴⁰ Nhne me mernu bú o kanù anù ezi oka me nurnu n'onu Chiokike, anù noopio o gbu m. Ebereham méne kpam. ⁴¹ Anù neeme nhne anù nda anù mernu.”

Be kaa, “Chiokike bú Nda a nwernu kpò. A búo rùmu oyi.”

Rùmu ke Ekwensu

⁴² Jizosi kanù be, “O búru nù Chiokike bú Nda anù n'ezi, anù znernu owhnu m n'anya, kwnornu nù m hi m hne Chiokike zì whuya, va hna. M váge m nù rikne aka ke m, kovu ya ziyaru m. ⁴³ Nhne mernu anù ghóyage nhne me nookwu, o bú nù anù bnóge nsnì n'ikwu-ònu m. ⁴⁴ Anù bú rùmu nda anù Ekwensu, anù jòornu ernu nda anù noopio. O bú nye noogbu badnù hite n'òpanizo. O zila n'ezi oka, kwnornu nù ezi oka zá nù rime a. Omen'eli a bú o gha aghalaghala, kwnornu nù o bú nye aghalaghala nù nda kpakara aghalaghala. ⁴⁵ Me nookwunu anù ezi oka, kovu anù zá neekweru m. ⁴⁶ Nyele n'esilawuru anù jaama m ikpe mmehie? O búru nù me kanù anù ezi oka, kini mernu anù kwége m? ⁴⁷ Nye obula bú ke Chiokike joobno nsnì ikwu-ònu Chiokike. Kovu anù jóobno nsnì kwnornu nù anù búo ele ke Chiokike.”

Jizosi nù Ebereham

⁴⁸ Ele Ju sarù Jizosi, “A kwukwaru nkari nga a kwuru nù i bú nye Sameria ke renwu ojo nwugwu.”

⁴⁹ Jizosi kanù be, “O zá renwu ojo nwugwu m, kovu m neenye Nda m igwugwu, kovu anù zá neenye m igwugwu. ⁵⁰ M zá m noopio igwugwu ke m. O nwernu nye ke noopio igwugwu m, nye wam bú nye ikpe. ⁵¹ Me kanù anù ezi oka, o búru nù nye obula bita ikwu-ònu m, o jóowhnu enwu anya ría ría.”

⁵² Ele Ju kanù a, “Kìtna hne a mahiaru nù renwu ojo nwugwu i. Ebereham nù kpakara ele owhnurninya nwurnu enwu. I zì hna naakaa nù nye obula ke jaabita ikwu-ònu i

jónwú ọnwú rịa rịa. ⁵³ Nda aị Eberham nwụrnu ẹnwu. I kákwole Eberham nù ele ọwhnurninya ele nwụrnu ẹnwu. I che nù ì bú ì nyele?”

⁵⁴ Jizọsi saru, “O buru nù me nyee ẹhni m igwugwu, ọ zá nhne ọ bú. Nda m nye anụ naakaa nù ọ bú Chiokike anụ neenye m igwugwu. ⁵⁵ O bú n'ezi nù anụ máa nye ọ bú rịa rịa. Kọvu m maam nye ọ bú. O buru me kaa nù m máam nye ọ bú, m jọoburu nye aghalaghala lele anụ, kọvu m magwu m nye ọ bú, m naabita ikwu-ọnu a. ⁵⁶ Nda anụ Eberham nwernu ovu ọso n'ọnu nù ọ jọowhnu ọbochi m, ọ whnụ masi a, ọ nwudnarnu.”

⁵⁷ Ele Ju kanu a, “I yóoduge nri awha isne, ì whnụrnu Eberham n'ezi?”

⁵⁸ Jizọsi kanu be, “Me kanu anụ ezi ọka, m zì m sù be mụrnu Eberham.” ⁵⁹ Be chíri akaworugwu be jọotugbu a, kọvu Jizọsi tugwa ẹhni a, hi n'Ọro Nsọ Chiokike whọga.

9

Jizọsi gwọru nye be mụrnu n'isni

¹ Kpa Jizọsi neewhe, ọ whnụ otu nyerukna be mụrnu n'isni. ² Ele sno apna a sika a, “Nye-zni-nhne, ọ bú mmehie nyele mernu be mụrnu nwerukna ka n'isni? Mmehie ke a sọbu ke ele mụrnu a?”

³ Jizọsi kaa, “Isni kpuru a búo kwnornu nù mmehie ke a mọbu ke ele mụrnu a. Kọvu o kpuru isni ma ẹrnu Chiokike whụya iwhne n'ehni a. ⁴ A jaazi nọornu ẹrnu nye wam ziyaru m kpa ọbochi gwnarnu, kwnornu nù abali vawa, nga ọ zá nye jeenwe rikne rnu ẹrnu. ⁵ Kpa me ziko n'owa, mawa bú iwhne ke ọwa.”

⁶ Nga o kwukworu ka, ọ gbusa ọnu-mini n'eli, gweru ọnu-mini wam me ọrura, o te ọrura wam n'anya nwerukna wam. ⁷ O kanu a, “Zne snu ruwhnu i n'Olulu Mini Saịlom” (ke bú nye be zizernu). Nwerukna wam zne, snu ruwhnu a, hiehna nọowhnu ọsno.

⁸ Ele agbatibi a nù ele whnụrnu hne ọ nọorio nhne nù mbom sika, “Ka ọ búo nwerukna wam dazi ẹli nọorio nhne?”

⁹ Agwna be kaa, “O bú ya.”

Ele berere kaa, “Ọza, o yiri ya.”

Kọvu nwerukna wam karu, “O bú mawa.”

¹⁰ Be sika a, “Ndaa kpa anya ì jiri kpume?”

¹¹ O saru, “Otu nwerukna be kwu Jizọsi mernu ọrura tesi n'anya m, kanu m, ‘Zne n'Olulu Mini Saịlom snu ruwhnu,’ kpa me snurnu, m whnurnu m ọsno.”

¹² Be sika a, “Nda hne ọ zì?”

O kaa, “M máam.”

Ele Farisi nọotule Ọgwugwo wam

¹³ Be kwuznenu ele Farisi nwerukna wam kpuru isni nù mbom. ¹⁴ Jizọsi mernu ọrura kpume anya nwerukna wam n'Ọbochi Ozukwa Inwe. ¹⁵ Ele Farisi sika nwerukna wam berere kpa o jiri nọowhnu ọsno. O kanu be, “O yisiri ọrura n'anya, m snu ruwhnu m, kitta, m nọowhnu ọsno.”

¹⁶ Agwna ele Farisi kaa, “Nwerukna ka híge nù hne Chiokike zì va, kwnornu nù ọ zá naabita iwu ke Ọbochi Ozukwa Inwe.”

Ele berere kaa, “Ndaa kpa nye mmehie jeenwe rikne rnu ẹrnu ndu-ẹhni ele ka?” Ka vuyaru okewa n'esilawuru be. ¹⁷ Ele Farisi sika kwno nwerukna wam berere, “Ndaa nhne ì kwuru gbasiri nye wam kpumernu anya ì?”

O saru be, “O bú nye ọwhnurninya.”

¹⁸ Kọvu ele risi ele Ju kwége nù o kpuru isni nù mbom kọvu nọowhnu ọsno kitta tem be sukwu ele mụrnu nwerukna wam. ¹⁹ Be sika be, “Ka ọ bú nnwọ anụ, nye anụ karu nù o kpuru isni nga anụ mụrnu a? Ndaa kpa o jiri nọowhnu ọsno kitta?”

²⁰ Ele mụrnu a saru be, “O bú n'ezi nù ọ bú nnwọ aị, nye a mụrnu n'isni. ²¹ Kọvu a máa kpa o jiri nọowhnu ọsno kitta mọbu nye kpumernu anya a. Anụ sikaahia a, ọ bú okno badnu, o jookwulinu ẹhni a.” ²² Ele mụrnu a kwuru ka kwnornu nù be nọotu ogwnu ele risi ele Ju. Kwnornu nù ele risi ele Ju kwekotaru nù nye ọbula ke jookwuhia nù Jizọsi bú Karaịsi, be jaachihala a n'oro ọgbako ele Ju. ²³ Ka kpahiaru ele mụrnu a karu, “O bú okno badnu, anụ sika a.”

²⁴ Be sukwu kwno nwerukna wam be mụrnu n'isni, be kanu a, “Nyee Chiokike ọznarni, a magwu nù nwerukna ka bú nye mmehie.”

²⁵ Nwerukna wam kaa, “M máam ma o bu nye mmehie, ma o buo nye mmehie. Kovu otu nhne bu ke me mahiaru, m kpuru m isni nu mbom, kítina m noowhnu osno.”

²⁶ Be síkwa kwno a, “Kíni bu nhne o mernu i? Ndaa kpa o jiri kpume anya i?”

²⁷ O saru be, “M kannu m anu nu mbom, anu kwéle o bno nsni. Anu pioru o nu a berere? Anu noopio o buru ele sno apna a sa?”

²⁸ Be kpasí a iwhnerne, kaa, “I bu nye sno apna nye ka, a bu ele sno apna Mozizi. ²⁹ A magwu nu Chiokike kwunnu Mozizi oka, kovu nye ka, a máa hne o hi va.”

³⁰ Nwerukna wam saru be, “Ka bu nhne tu n'anya, anu máa hne o hi va, kovu o kpumernu anya m. ³¹ A magwu nu Chiokike zá noobnonu ele mmehie nsni, kovu o noobnonu ele nosobisinu a nsni bu ele neeme nhne naamasí a. ³² Ke owa panizoru, o zá nye nuluru nu o nwernu nye kpumernu anya nye be muru n'isni. ³³ O buru nu nwerukna ka híge n'aka Chiokike, o jéenwe rikne mee nhne obula.”

³⁴ Be saru a, “Be muru i, znuízo i nu rime mmehie. I jobu nye jeezni ai nhne sa?” Be chíhala a nu rime oro ogbako ele Ju.

Isni ke Enine

³⁵ Nga Jizosi nuru nu be chíhalaru a, o pohia a, kaa, “I kweru nu Nnwọ ke Badnu?”

³⁶ Nwerukna wam síkwa Jizosi, “Nda-ai-kwu, kanu m nye o bu ma m kweru m nu ya.”

³⁷ Jizosi kanu a, “I whunam a, o bu nye nookwunu i oka kítina.”

³⁸ Nwerukna wam kaa, “Nyenwe ai, m kweru m.” O kponu a risi n'eli.

³⁹ Jizosi kaa, “M varu m n'owa o kpe ikpe, ma ele kpuru isni whuru osno, ma ele noowhnu osno kpu isni.”

⁴⁰ Agwna ele Farisi zi hne o zi nuru nhne o kwuru, be síkwa a, “A bu ele isni masi?”

⁴¹ Jizosi kaa, “O buru nu anu kpuru isni, ikpe mmehie ba mana anu, kovu anu karu nu anu noowhnu osno, anu bu ele ikpe mmehie marnu.”

10

Jizosi omamarna nye znu aturu

¹ Jizosi kaa, “Me kanu anu ezi oka, nye obula ke gala nu onu-mgbo bna n'oro aturu, kovu garu apna berere bna, bu nye buznu n'ezi. ² Nye ke garu n'onu-mgbo bna n'oro aturu bu nye nooznu aturu. ³ Nye neese onu-mgbo jaagbanu a oro, rumu aturu a uru nkoli a, o sukwu rumu aturu a nu rewhna be, duru be whoga. ⁴ Nga o chíhiaru be, o beru be osno, rumu aturu a snornu a n'aznu, kwnornu nu be magwu nkoli a. ⁵ Be jóosno nye berere, kovu be jaagbawhu, kwnornu nu be máa nkoli nye izne.” ⁶ Ka bu elulu Jizosi tuntu be, kovu be ghoyage nhne o naakanu be.

⁷ Jizosi kanu be berere, “Me kanu anu ezi oka, mawa bu onu-mgbo ke aturu. ⁸ Kpakara ele beru m osno va bu ele buznu n'ezi. Aturu wam bno be nsni. ⁹ Mawa bu onu-mgbo. Be jooznohia nye obula ke jeehi nu rime m bna, o jaabna nu rime, whoga kwno n'ederezi, whu ori o jaata. ¹⁰ Nye buznu varu ma o znu buznu, gbu ogbu, lulu nhne, kovu m varu m ma be nwehia budnu, bu budnu ke zuru ozu.

¹¹ “Mawa bu omamarna nye znu aturu. Omamarna nye znu aturu jikneru o nwunu aturu a enwu. ¹² Nye be gnornu eru, nye aturu wam buo ke a, jeesigbasi aturu gbawhu nga o whuru edu naava. Edu tagbu aturu, chikeme kwo be. ¹³ O gbaru eso kwnornu nu aturu buo ke a, o bu nye be gnornu eru, budnu rumu aturu wam zila a mkpa.

¹⁴ “Mawa bu omamarna nye znu aturu. M maam aturu m, aturu m magwu m masi. ¹⁵ Lele kpa Nda m magwu m, bu kpa me magwu Nda m. M nootusanu rumu aturu m budnu m. ¹⁶ M nwernu m rumu aturu berere ke zá n'ogbori aturu ka, m jeegweya be. Be masi jonu nkoli m, kpakara be joburu otu ogbori aturu. Be jeeenwe otu nye znu aturu. ¹⁷ Ka bu nhne kpararu Nda m jiri whu m n'anya kwnornu nu m kweru m o tubita budnu m, ma m gwelizo a berere. ¹⁸ O zá nye nanahia m budnu m. Mawa bitaru a hite nu mkpoma m. M nwernu rikne o bita a, m nwe masiri m rikne o gwelizo a. Ka bu nhne Nda m nyernu m n'iwu.”

¹⁹ Ka kpararu okewa kwno n'esilawuru

ele Ju. ²⁰ Agída be naakaa, “Rẹnwu ojo nwugwu a, o bu nye era. Kíni mernu anu noobno a nsni?”

²¹ Kọvu ele berere kaa, “Nye rẹnwu ojo nwugwu, o jookwu oka kpa? Ndaa kpa rẹnwu ojo jookpumeli anya nye isni?”

Ókwe ekwe ke ele Ju

²² N'ige Iri Onyewhete Oro Nso Chiokike duru nu Jeruselem, n'ige okirika, ²³ Jizosi zi n'Oro Nso Chiokike neezne izne nu mgbemgbe oro Solomoni. ²⁴ Ele Ju gba a gburugburu, zneknwusi a, kaa, “I bitaru a n'ochichiri ogologo ige, kawamanu ai o buru nu jiwa bu Karaisi.”

²⁵ Jizosi saru be, “M kannu m anu, kovu anu kwege. Eru ndu-ehni me nonnu nu rewhna Nda m naagbanu m akebe. ²⁶ Kovu anu kwege kwnornu nu anu buo atnurnu ke m. ²⁷ Atnurnu ke m nonu nkoli m, m maam be, be noosno m n'aznu. ²⁸ M neenye be budnu kwó okwo, be jonwu ria ria. O za nye nwernu rikne dghala be n'aka m. ²⁹ Nda m nye nyernu m be kakwo kpakara nhne berere. O za nye nwernu rikne dghala be n'aka Nda m. ³⁰ Me nu Nda m bu otu.”

³¹ Ele risi ele Ju tuturu kwno akaworugwu be jootu a. ³² Jizosi kanu be, “M nurnu m agida eru ndu-ehni nu ruwhnu anu ke Nda m nyernu m, ndaa eru ke anu kwnornu nu a nootu m akaworugwu?”

³³ Ele Ju saru a, “A jootu i akaworugwu kwnornu nu eru oma, kovu kwnornu nu i kwuluru Chiokike hne i bu badnu etekne, i neeme ehni i Chiokike.”

³⁴ Jizosi saru be, “Okwukwo nso anu kwuru nu Chiokike sukwuru be chi. ³⁵ O sukwuru be chi bu ele nurnu ikwu-onu Chiokike, aghalaghala zila nu nhne be gbaru n'okwukwo nso. ³⁶ Nda m hohiaru m, bita m nso, ziya m n'owa. Ndaa kpa me nookwulu Chiokike kwnornu nu m karu m nu m bu m Nnwọ Chiokike? ³⁷ Anu kwe, o buru nu m za m nonnu eru Nda m. ³⁸ Kovu o buru nu m nonnu eru Nda m, o bubedi nu anu kwele nu me, anu kweru n'ernu m, ma anu mahia nu Nda m zi nu rime m, me nu rime Nda m.” ³⁹ Be pio o nwudne a berere, kovu o hi n'aka be whogaru.

⁴⁰ Jizosi lahna n'aznu Osimini Jodani kiyari, hne Jóni wuru mini nu mbom. O daziri pii. ⁴¹ Agída ele badnu vakwnusi a, kaa, “Jóni rnuge eru ndu-ehni, kovu kpakara nhne Jóni kwuru gbasiri nwerukna ka bu ezi oka.” ⁴² Agída be kweru nu ya pii.

11

Enwu Lazarosi

¹ Otu nwerukna rewhna bu Lazarosi, nye wu nu Betani, dnarnu ehni igbugbu. Betani bu hne Meri nu nwene a rinya Mata wu. ² Ka bu Meri wam ke wusiri Jizosi mono otute, gweru rukeri-ize a kwnosnama ochi a, bu nye nwene a rukna Lazarosi dnarnu ehni igbugbu. ³ Rumu nne a rinya ziznenu Jizosi izi kaa, “Nyenwe ai, enyi i ke i whnurnu n'anya naaria aria.”

⁴ Nga Jizosi nurnu a, o kaa, “Ehni igbugbu ka jobu enwu Lazarosi, kovu o jeenye Chiokike igwugwu ma be hite nu a nyee Nnwọ Chiokike igwugwu.” ⁵ Jizosi whnurnu Mata nu nwene a rinya nu Lazarosi n'anya. ⁶ Kovu nga o nurnu nu Lazarosi naaria ehni igbugbu, o daziri nu hne o zi obochi lawuru berere.

⁷ Omekwo, o kanu ele sno apna a, “Anu va ma a lahna Judiya.”

⁸ Ele sno apna a kanu a, “Nye-zni-nhne, o gbule okwnu ele Ju pioru o tu akaworugwu, i naalahna koriri pii?”

⁹ Jizosi saru be, “Otu obochi nwernu nri nu awa lawuru, nye obula ke znernu izne n'iwhnehnie jookpobi ochi, kwnornu nu o nonwhnu iwhne k'owa. ¹⁰ Kovu o buru nu o zne izne n'abali, o jookpobi ochi, kwnornu nu o zi iwhne zi nu rime a.”

¹¹ Nga Jizosi kwukworu kpa, o kaa, “Lazarosi enyi ai neezni anyarna, kovu m jeezne ma m kpatne a.”

¹² Ele sno apna a kaa, “Nyenwe ai, o buru nu o neezni anyarna, ehni joburu a oma.”

¹³ Kovu nhne Jizosi nookwu bu nu Lazarosi nwunam. Kovu be neeche nu o bu ozni anyarna etekne.

¹⁴ Jizosi kawhnomenu be, “Lazarosi nwunam. ¹⁵ Mkpoma nonso m nonu kwnornu anu, nu m zila m hne o nwurnu,

ma anụ kweru. Anụ lizọ ma a znekwnusi a.”

¹⁶ Tómosi, nye be kwu Didimọsi (ke bụ ejima) kanụ ele sno apna a ibne a, “Anụ lizọ ma a snornu a zne, ma a snornu a nwụ ẹnwu.”

Jizọsi, olizọ n'ẹnwu nụ bụdnu

¹⁷ Nga Jizọsi vaduru, ọ whnụrnu nụ be lilem Lazarọsi ọbochi ẹno wheru ewhe. ¹⁸ Betani dula maili lawuru hite nụ Jeruselem. ¹⁹ Agida ele Ju varu ọ kasi Mata nụ Meri mkpoma kwnornu ẹnwu nwene be rukna. ²⁰ Nga Mata nurnu nụ Jizọsi vawa, ọ whoga znekwnusi a, kovu Meri daziri n'oro.

²¹ Mata kanu Jizọsi, “Nyenwe ai, ọ buru nụ i zi hna, nwene m rukna bo ọ nwuna. ²² Kovu m maam nụ nhne obula i rioru n'aka Chiokike, o jeenye i ya.”

²³ Jizọsi kanu a, “Nwene i rukna jeelizo berere.”

²⁴ Mata sa a, “M maam nụ o jeelizo berere n'obochi ipne-aznu.”

²⁵ Jizọsi kanu a, “Mawa bụ olizọ n'ẹnwu nụ bụdnu. Nye obula ke kweru nụ me, ọ burubedi nụ ọ nwurnu onwu, ọ jaazi bụdnu.

²⁶ Berere kwno, nye obula ke zi bụdnu kweru nụ me jonwu ẹnwu tim tom. Mata, i kweru nhne me nookwu?”

²⁷ Mata saru, “Owe! Nyenwe ai, m kweru m nụ ji bụ Karaisi, Nnwọ Chiokike ke varu n'owa.”

Jizọsi kwnarnu ẹkwna

²⁸ Nga Mata kwukworu ka, ọ lahna, sukwu Meri nwene a rinya ichne kanu a, “Nye-zni-nhne zi hna, o noosukwu i.”

²⁹ Nga Meri nurnu ka, o lizo wara wara ma o kwnusi Jizọsi. ³⁰ Jizọsi yaavaduge nụ rime eli-ohna, ọ zi koriri nụ hne Mata kwnusiri a. ³¹ Ele Ju be nụ Meri zi n'oro naakasi a mkpoma, snornu a nga be whnurnu nụ o lizoru wara wara whoga. Be neeche nụ o neezne akwna ẹkwna n'ilili.

³² Nga Meri duru hne Jizọsi zi, whnu a, ọ dna n'eli n'ochi a, kaa, “Nyenwe ai, ọ buru nụ i zi hna, nwene m rukna bo ọ nwuna.”

³³ O meturu Jizọsi nụ mkpoma nga ọ whnurnu Meri nụ ele Ju sno a naakwna ẹkwna, o gbu a igbugbu nụ mkpoma. ³⁴ Ọ sikwa be, “Ndaa hne anu vubiri a?”

Be kaa, “Nyenwe ai, va whnurnu.”

³⁵ Jizọsi kwnarnu ẹkwna.

³⁶ Ele Ju kaa, “Le, ọ whnurnu a n'anya k'agida.”

³⁷ Kovu agwna be kaa, “O kpumernu anya nwerukna kpuru isni, ọ bụ nụ o jeenwe rikne mee Lazarọsi gharu ọ nwụ ẹnwu?”

Jizọsi mernu Lazarọsi hi n'ẹnwu lizo

³⁸ O gbu kwno Jizọsi igbugbu nụ mkpoma, o zne n'ilili be gwuru nụ rime rugwu, be jiri rugwu kpusni onu a. ³⁹ Jizọsi kaa, “Anu gweme rugwu ka.”

Mata, nwene rinya nwerukna wam nwurnu onwu kaa, “Nyenwe ai, ọ jeenwe ẹknarna ojo, kwnornu nụ tna bụ ọbochi ẹno be liri a.”

⁴⁰ Jizọsi kaa, “Me kannu i nụ i jowhnu igwugwu Chiokike ọ buru nụ i jeekweru kpoi?”

⁴¹ Be vume rugwu wam. Jizọsi lelizo anya n'olu, kaa, “Nda m, meka, kwnornu nụ i bnonem me nsnị. ⁴² M magwu m nụ i noobnonu m nsnị ige obula, kovu kwnornu nụ ele ka zi hna m nookwu a ma be kweru nụ ji ziyaru m.”

⁴³ Nga o kwukworu ka, o gweru okne nkoli siwama, “Lazarọsi, whuya.”

⁴⁴ Nwerukna wam nwurnu onwu whuya, nye be ji ikpe iznu whu a aka lawuru nụ ochi lawuru, nụ ikpe be jiri whu ruwhnu a. Jizọsi kanu be, “Anu toma a, ma ọ la.”

Be gbaru iznuznu

o gbu Jizọsi

(Mat 25:1-5; Mak 14:1,2; Luk 22:1,2)

⁴⁵ Agida ele Ju ele varu elekwa Meri whnurnu nhne Jizọsi mernu, kweru nụ ya.

⁴⁶ Kovu agwna be lahna kanu ele Farisi nhne Jizọsi mernu. ⁴⁷ Ele Farisi nụ ele risi ariohna kwu ikwu kaa, “Ndaa nhne a neeme? Nwerukna ka noornu agida ẹnu ndu-ehni. ⁴⁸ Ọ buru nụ a gharu a, o neezne nụ ruwhnu, kpakara ele badnu jeekweru nụ ya. Ele Rom jaava lulu eli ai ma Oro Nso ai.”

⁴⁹ Otu nyenum n'esilawuru be, rewhna a bụ Kayafasi, nye bụ nye risi ariohna n'awha wam, kaa, “Anu máa nhne ría ría. ⁵⁰ Ọ buru oma nụ otu badnu nwuhianu kpakara

badnu ɛnwu, ma kpakara mba gharu o whu etekne.”

⁵¹ N'ezi oka, o kwúge nhne ka hite nu mkpoma a, kovu lele nye risi ariohna n'awha wam, o whnurnu owhnurninya nu Jizosi joonwuhianu ele Ju ɛnwu. ⁵² O búo ele Ju kpói, kovu kwnornu kpakara rumu Chiokike be chisaru nu kpakara owa, chikota be ma be buru otu. ⁵³ Hite n'obochi wam ele risi ele Ju bete o gba iznuznu kpa be joogbu Jizosi.

⁵⁴ Kam kpayaru, Jizosi zima neezne izne nu ruwhnu ohna n'esilawuru ele Ju, kovu o whoga zne hne zi ndundu n'eli-ikpa, bna n'otu eli be kwu Ifirem, ya nu ele sno apna a daziri pii.

⁵⁵ Ige Iriri Ogawhe ele Ju zi ndundu, agida ele Ju zne Jeruselem, zne o bita ehni be nsò su o du Iriri Ogawhe be. ⁵⁶ Be noopio Jizosi, be gbako n'Oro Nso Chiokike, be neesikwa ibne be, “Ndaa nhne bu echiche anu? O bu nu o java Iriri ka sa?” ⁵⁷ Ele risi ariohna nu ele Farisi nyernu iwu, kaa, nye obula ke magwu hne Jizosi zi kanu be ma be nwudne a.

12

Be teru Jizosi mono nu Betani

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ O gwnarnu obochi isunu Iriri Ogawhe ele Ju du. Jizosi znernu Betani hne Lazarosi nwerukna wam o mernu o hi n'ɛnwu lizo. ² Be sinu Jizosi wiri anyasnu, Mata neezne izi, Lazarosi bu otu nu ele Jizosi dazi neeri wiri. ³ Meri gweru otu olori mono otute zi gburu onu be jiri nadi zi snam mee, ke nwernu ɛknarna oma wusi n'ochi Jizosi, gweru rukeri-ize a kwnosnama a. ɛknarna mono wam jihia rime oro.

⁴ Otu nu rime ele sno apna Jizosi be kwu Judasi Isikarioti, nye jeere Jizosi, kaa, ⁵ “Kini mernu be rele mono otute ka riwhu mkpuru iwai eto, kesi ele mboni?”

⁶ O búo nu nhne gbasiri ele mboni neemetu a nu mkpoma mernu o jiri kwu kpa. Kovu kwnornu nu o bu nye buznu, ya neeji rekpa iwai be, neeri nhne zi a nu rime.

⁷ Jizosi saru a, “Gharu nwerinya ka, o bitaru ka kwnornu obochi be jeeli m. ⁸ Ji nu ele mboni zi kpakara ige, me nu ji jazi kpakara ige.”

Be gbaru iznuznu o gbu Lazarosi

⁹ Agida ele Ju nurnu nu Jizosi zi nu Betani, be va, o búo kwnornu Jizosi kpói, kovu ma be whnurnu Lazarosi nye Jizosi mernu o hi n'ɛnwu lizo. ¹⁰ Ele risi ariohna ma mmuma kpa be joogbu Lazarosi masi. ¹¹ Agida ele Ju gharu ele risi ele Ju kweru nu Jizosi kwnornu Lazarosi.

Jizosi bnaznenu Jeruselem

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² N'obochi ke sno a, agida ele badnu ele varu Iriri Ogawhe nurnu nu Jizosi vawa Jeruselem. ¹³ Be gburu igwugwu bukwa whoga zne kwnusi a, neesi lulo,

“Ozana! * Chiokike gozi nye naava nu rewhna Nyenwe ai, Chiokike gozi eze Izireli.”

¹⁴ Jizosi pohia otu nnwo iyinya daziri n'olu a, lele kpa okwukwo nsò kwuru,

¹⁵ “I tuko ogwnu, ji adna Zayoni, Le, eze i gba nnwo iyinya naava.”

¹⁶ Ele sno apna a ghoyage n'ige wam, kovu nga Jizosi hiri n'ɛnwu lizo n'igwugwu, be chenwanya nhne okwukwo nsò kwuru gbasiri a nu be mernu a nhne ka.

¹⁷ Agida ele badnu wam whnurnu nga Jizosi sukwuharu Lazarosi n'ilili, mee ma o hi n'ɛnwu lizo. Be kaharu nhne mernu.

¹⁸ Ka kpayaru agida ele badnu zneknwusi a, kwnornu nu be nurnu nu o rnurnu ɛrnu ndu-ehni ka. ¹⁹ Ele Farisi kanu ibne be, “Le, o za nhne a neemeli, kpakara owa sno a n'aznu.”

Agwna ele Giriki noopio Jizosi

²⁰ Agwna ele Giriki znernu Jeruselem n'ige Iriri wam zne kponu Chiokike risi eli. ²¹ Be vakwnusi Filipu nye Betesaida nu eli Galili, kaa, “Nda-ai-kwu, a noopio o whnu Jizosi.” ²² Filipu zne kanu Anduru, be lawuru zne kanu Jizosi.

* **12:13** Ozana n'ikwu-onu ele Hiburu, ke bu “Znqhia!”

²³ Jizōsi saru be, “Ige wam vaɓem ma be nyee Nnwọ ke Badnu igwugwu. ²⁴ M kanu anu ezi oka, otu mkpuru ikpa zi etekne nga be kpasiila a nu rime n'eli. Nga be kpasiri a, o nwuma, fuhia, mji agida ike ikpa berere. ²⁵ Nye obula ke nonwhnu budnu a n'anya jootuwu a, kovu nye sno budnu a irno n'owa ka jaabita a du budnu kwó okwo. ²⁶ Nye obula ke nonnununu m ernu joosno m n'aznu. Hne me zi nnwọ izi m jaazi pii. Nda m josobisinu nnwọ izi m.

Jizōsi kwuru oka gbasiri enwu a

²⁷ “Kĩta mkpoma m naala mini. Ndaa nhne me jaaka? M jaaka, ‘Nda m, i kwéko ige ka va?’ Kovu ka bu risi nhne me kwnornu va. ²⁸ Nda m, nyee rewhna i igwugwu.”

Otu nkoli hiri n'oligwe dna, kaa, “M nyene m a igwugwu, m jeenye kwno a igwugwu berere.”

²⁹ Igbudu ele badnu wam gwuzo pii kaa, “Egbe oligwe gbaru.” Ele berere kaa, “Enine izi kwunnu a oka.”

³⁰ Kovu Jizōsi karu, “O buo kwnornu me nhne nkoli ka kwuru oka, o bu kwnornu anu. ³¹ Kĩta bu ige be jeekpe owa ka ikpe, kĩta be jeechihala nye risi ke owa ka. ³² Kovu me, o buru nu be gwelizo m olu n'owa, m jodoru kpakara badnu nyee ehni m.” ³³ O kwuru ka ma o gesi okpa enwu o jonwu.

³⁴ Igbudu ele badnu wam kaa, “A nuru hite n'iwu ai nu Karaisi jaazi tim tom. Ndaa kpa i naakaa nu be gwelizo Nnwọ ke Badnu olu? Nyele bu Nnwọ ke badnu?”

³⁵ Jizōsi kanu be, “Anu jeenwe iwhne ige mati, anu zne izne nu rime a, o zi ochichiri vakwnusi anu. Kwnornu nu nye neezne izne n'ochichiri ma a nhne o neezne. ³⁶ Anu tukwasi ovu n'iwhe kĩta anu nwernu a, ma anu buru rumu ke iwhne.” Nga Jizōsi kwukworu oka ka, o whoga, tugwa ehni a.

Okwe ekwe ke ele Ju

³⁷ O bu n'ezi nu Jizōsi rnuru kpakara ernu ndu-ehni ka n'anya be, be kwéruge nu ya. ³⁸ Ka bu ma nhne Azaya nye owhnurninya kwuru mezu, “Nyenwe ai, nyele kweru izi a ziri,

nda a nye Nyenwe ai kpumenu aka dikne a?”

³⁹ Kwnornu nu be kwéle, Azaya kwuru nu hne berere,

⁴⁰ “Chiokike mernu be kpu isni, mee mkpoma be buru nhne nwurnu onwu, ma be gharu o ji anya be whnu osno, gweru mkpoma be ghohia, ma be tuhna, ma m gwom be.”

⁴¹ Ka bu nhne Azaya kwuru kwnornu nu o whnurnu igwugwu Jizōsi, o kwu oka gbasiri a.

⁴² N'ige wam agida ele risi ele Ju kweru nu Jizōsi, kovu kwnornu nu ele Farisi, be nwéle rikne kwuhia nhne gbasiri a, o zi be chihala be n'oro ogbako ele Ju. ⁴³ Be mernu kpa, kwnornu nu be whnurnu oznarni ke badnu n'anya kakwo oznarni ke Chiokike.

Ikwu-onu Jizōsi jeekpe ikpe

⁴⁴ Jizōsi gweru okne nkoli siwama, kaa, “Nye obula ke kweru nu me, o kwéruge nu me kpoi, kovu ma nu nye ziyaru m. ⁴⁵ Nye obula ke neele m anya jonwhnu nye ziyaru m. ⁴⁶ M varu m n'owa lele iwhne, ma nye obula ke jeekweru nu me jaadazigidne n'ochichiri.

⁴⁷ “Nye obula ke jonu ikwu-onu m, kovu za naabita be, m jeekpe a ikpe, kwnornu nu m vage m o kpe owa ikpe, kovu o znohia owa. ⁴⁸ Nye ke zusu m, za naabita ikwu-onu m nwernu nye jeekpe a ikpe. Ikwu-onu me kwuru jeekpe a ikpe n'obochi ipne-aznu. ⁴⁹ Kwnornu nu m kwúge m oka ke m, kovu Nda m nye ziyaru m nyernu m iwu nhne me jaakaa, nu nhne me jookwu. ⁵⁰ M magwu m nhne o nyernu n'iwu bu budnu kwó okwo. Nhne me kwuru bu nhne Nda m karu me kwu.”

13

Jizōsi snuru ochi ele sno apna a

¹ N'obochi ke boru obochi Iriri Ogawhe, Jizōsi magwu nu ige o jaaghasa owa ka lakwnusi Nda a dulam. O whnurnu ele ka ele zi n'owa n'anya. O whnurnu be n'anya du ipne-aznu.

² Kpa be neeri wiri anyasnu, Ekwensu yisiri a nù mkpòma Judasì Isikariòti nnwò Saìmoni ò re Jizòsi. ³ Jizòsi magwù nù Nda a yisilem kpakara nhne n'aka a, nù ò hi hne Chiokike zì va, ò naalahnakwnusi Chiokike. ⁴ O lizò n'olu wiri, wopu iwo olu a, gweru akata kne n'ikwnu a. ⁵ Ò wùsi mini nù rime agbùgba, bete nòosnu òchi ele sno apna a, gweru akata ò kne n'ikwnu nookwnosna be.

⁶ O va hne Saìmoni Pita zì, Pita sùkwa a, “Nyenwe aì, ì jòosnu òchi m?”

⁷ Jizòsi sarù a, “Ì máa nhne me neeme kítna, kòvu omekwo, ì jaamahìa.”

⁸ Pita kaa, “Ì jòosnu òchi m rìa rìa.”

Jizòsi sarù a, “Ò búru nù m snùge m òchi ì, me nù jì nwékò nhne òbula.”

⁹ Pita sarù a, “Ò búru kpam, ì snù òchi m kpòì, kòvu snù ma aka m lawùru ma risi m.”

¹⁰ Jizòsi sarù a, “Nye hniarnu òchi ì zì rìchna kpam kpam, ò kwésile ò snù òchi a. Kpakara anù zì rìchna, kòvu ò búo kpakara anù.”

¹¹ Kwnornu nù Jizòsi magwù nye jeere a, bú nhne ò kwno kaa nù kpakara be zì rìchna, okwolem otu badnù kpòì nye zìla rìchna.

¹² Nga ò snùkparu be òchi, ò woru iwo olu a berere dazìri òchi nù hne ò zì nù mbòm. Ò sùkwa be, “Anù ghòhiaru nhne me mennu anù? ¹³ Anù noosukwu m Nye-zni-nhne, nù Nyenwe anù, ò bú ezi òka, kwnornu nù ò nhne me bú. ¹⁴ Kítna, me bú Nyenwe anù nù Nye-zni-nhne snùru òchi anù, anù kwe-siri ò snùrita òchi ìbne anù. ¹⁵ M gesiri m anù nhne atù ma anù mee kpa me mernu. ¹⁶ Me kanù anù ezi òka, ò zá òchi ke kakwo nyenwe a, ò zá nnwò izi ke kakwo nye dusiri a izi. ¹⁷ Mkpòma jòoso anù n'ònu, ò búru nù anù mahìaru nhne ka, neeme be.

¹⁸ “M zá m nookwu kwnornu kpakara anù. M magwù m ele me hòhiaru, kòvu nhne òkwukwo nsò kwuru jeemezuri, ‘Nye riri wiri m lizòru megidne m.’ ¹⁹ M naakanù anù ezi òka kítna sù ò mee, ma nga ò jeeme anù kweru nù m bú m ya. ²⁰ Me kanù anù ezi òka, nye òbula ke jaanabnanya nye me zizernu, nabnanyarnù m, nye nabnanyarnù m, nabnanyarnù nye ziyaru m.”

*Jizòsi kwuru òka
gbasiri ò rure a*

(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Nga Jizòsi kwuru ka, ò gbu a igbugbu nù mkpòma k'agìda, ò kaa, “Me kanù anù ezi òka, otu badnù n'esilawùru anù jeere m.”

²² Ele sno apna a lehnata òchi be anya. Be máa nye ò naakaa. ²³ Otu nye sno apna a Jizòsi whnùru n'anya ke dazì Jizòsi ndundu n'òchi. ²⁴ Saìmoni Pita kanù a, “Sùkwahìa a nye ò bú.”

²⁵ Nye sno apna wam dnabnarnu nù mkpòma Jizòsi sùkwa a, “Nyenwe aì, ò bú nyele?”

²⁶ Jizòsi sarù a, “Ò bú nye me jeerusi brèdi ka nù rime wiri nyee.” Ò gweru otu ìbekala brèdi, rusi a nù wiri nyee Judasì, nnwò Saìmoni Isikariòti. ²⁷ Ngangam Judasì gweruru brèdi wam, Ekwensu bna nù rime a. Jizòsi kanù a, “Ò zì nhne ì neeme, mee a wara wara.” ²⁸ Ò zá nye zì pìi neeri wiri mahìaru nhne Jizòsi nookwu. ²⁹ Hne ò bú Judasì vugwu rìkpa ìwai, agwna ele sno apna Jizòsi neeche nù Jizòsi kannù a ò zne zùya nhne be jeeri n'Iriri wam, mòbu ò kesi ele mboni ìwai. ³⁰ Judasì narnù brèdi wam, ò whòga ngangam. Ka neeme n'abalì.

Iwu ikne

³¹ Nga Judasì whògaru, Jizòsi kaa, “Kítna, be jeenye Nnwò ke Badnù igwugwu, be jeenye masì Chiokike igwugwu nù rime a. ³² Ò búru nù be nyee Chiokike igwugwu nù rime a, Chiokike jeenye Nnwò a igwugwu n'iwùru a. Ò jeeme a kítna.

³³ “Rùmu m, me nù anù jáazi gbu òkwnu. Anù joopio m, kòvu me kanù anù nhne me kannù ele risi ele Ju, anù jéenwe rikne va hne me neezne.

³⁴ “M neenye anù iwu ikne, anù whnù ìbne anù n'anya. Lele kpa me whnùru anù n'anya, anù jì ògwo ò whnù ìbne anù n'anya. ³⁵ Kpakara ele badnù jaamahìa nù anù bú ele sno apna m, ò búru nù anù whnù ìbne anù n'anya.”

*Jizòsi kwuru nù Pita
jòogonahoru a*

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Saïmoni Pita sika a, “Nyenwe aï, i zne hnele?”

Jizosi saru a, “Anu jéenwe rikne sno m hne me neezne kitna, kovu omekwo, anu joosno m.”

³⁷ Pita sika a, “Kini mernu me jéenwe rikne sno i kitna? M joonwunu i enwu.”

³⁸ Jizosi saru a, “I joonwu kwnornu m n'ezi? Me kanu i ezi oka, su okne ochichi kwna ekwna, i jogonahoru m mgba eto.”

14

Jizosi bu apna

¹ “Mkpoma lakwadia anu mini. Anu kweru nu Chiokike, anu kweru masi nu me. ² Agida oro jiri n'oro Nda m, m naala zne mekwatanu anu onodi. O buru o buo kpm, m zernu m okanu anu. ³ Me zne mekwatanu anu onodi, m jeehiehna, kwuru anu yisi n'ehni m, ma me nu anu daziri n'otu hnanum. ⁴ Anu magwu apna hne me neezne.”

⁵ Tomosi kanu a, “Nyenwe aï, a ma hne i neezne, ndaa kpa a jaamahia apna a?”

⁶ Jizosi saru a, “Mawa bu apna nu ezi oka nu budnu. O za nye jeezne hne Nda m zi okwokolam ma o hiri nu me. ⁷ O buru nu i magwu m n'ezi, i jaamahia Nda m masi. Hite kitna anu magwu Nda m, anu whuna a anya.”

⁸ Filipu kaa, “Nyenwe aï, gesi aï Nda i, o joozunu aï.”

⁹ Jizosi saru a, “Filipu, me nu anu zi ogologo ige ka, i ma nye me bu? Nye obula ke whurnu m, whunam Nda m. Ndaa kpa i naakaa, ‘Gesi aï Nda.’ ¹⁰ O buru nu i kwege sa nu m zi m nu rime Nda m, Nda m zi nu rime m? Ikwu-onu me nookwu buo ke m. Nda m ke zi nu rime m nonu ernu a. ¹¹ Anu kweru nga me karu nu m zi m nu rime Nda m, Nda m zi nu rime m. O buru nu o za nhne berere, anu kweru kwnornu nu ernu ele ka. ¹² Me kanu anu ezi oka, nye obula ke kweru nu me jornu ernu me nonu. Owe! O jornu ernu ke kakwo ka kwnornu nu m naalakwnusi Nda m. ¹³ Kpakara nhne anu jorio nu rehna m, m jeeme a, ma be nyee Nda igwugwu hite nu Nwo a. ¹⁴ Nhne obula anu rioru nu rehna m, m jeeme a.

Jizosi kweru mkwna Enine Nso

¹⁵ “O buru nu anu whurnu m n'anya, anu jaabita nhne me nyernu n'iwu. ¹⁶ M jaariasno Nda m, o jeenye anu Nye Okasi Mkpoma berere, nye jaadazinu anu tim tom. ¹⁷ O bu Enine ezi oka, ke owa jaanahali, kwnornu nu ele zi n'owa nwe rikne whu a mobu mahia a. Kovu anu magwu a, kwnornu nu o wu nu rime anu, o jaadazidnenu anu. ¹⁸ M jaagharu anu etekne, m jeehiehnakwnusi anu. ¹⁹ Ige mati owa jowhnu m, kovu anu jowhnu m. M zi m budnu, kam kpayaru anu jaazi masi budnu. ²⁰ N'obochi wam, anu jaamahia nu m zi m nu rime Nda m, anu nu rime m, lele kpa me zi nu rime anu.

²¹ “Nye obula ke jaabita nhne me nyernu n'iwu, bu nye whurnu m n'anya. Nye whurnu m n'anya bu nye Nda m jowhnu n'anya, m jowhnu masi a n'anya, gweru ehni m gesi a.”

²² Judasi (o buo Isikarioti) kaa, “Nyenwe aï, ndaa kpa i jeegesi aï ehni i, o buo ele owa?”

²³ Jizosi saru a, “Nye obula ke whurnu m n'anya, jaabita ikwu-onu m. Nda m jowhnu a n'anya, me nu Nda m jaavakwnusi a, aï nu ya joowu. ²⁴ Nye obula ke whuge m n'anya, jaabita ikwu-onu m. Ikwu-onu ke anu urnu buo ke m. Be hi n'aka Nda m, nye ziyaru m.

²⁵ “M naakanu anu ka kpa me nu anu zi. ²⁶ Kovu Nye Okasi Mkpoma wam, Enine Nso, nye Nda m jeezianu anu nu rehna m, jeezni anu kpakara nhne. O jeeme anu chenwanya kpakara nhne me znirni anu. ²⁷ M neesibasinu anu udno, m neenye anu udno m, o buo lele kpa owa neenye bu kpa me neenye anu. Mkpoma lakwadia anu mini. Anu tuko ogwnu.

²⁸ “Anu urnu kpa me karu nu m jaala, kovu m jeehiehnakwnusi anu. O buru nu anu whurnu m n'anya, anu zernu onwudna, kwnornu nu m naalakwnusi Nda m, kwnornu nu Nda m kakwo m. ²⁹ M kannu m anu kitna hne o yeemege, ma nga o jeeme anu kweru. ³⁰ M jaakanu anu agida oka berere, kwnornu nu nye nechi owa ka vawa. Kovu o nwe rikne hne me

zi. ³¹ Kòvu òwa jaamahia nù m whnùrnu Nda m n'anya, bù nhne kpayaru me neeme kpakara nhne lele kpa o nyernu m iwu. Anù va ma a whòga hna.

15

Isisi vaini nù nkala a

¹“Mawa bù isisi vaini n'ezi, Nda m bù nye ɛrnu ɛkwu. ² Nkala òbula ke míge mkpuru nù rime m, o gbukwama a. Ò kwnasna nkala òbula ke naami mkpuru ma ò mìnya agida mkpuru, ma ò zìri rìchna. ³ Anù zì rìchna hite n'ikwu-ònu me kwuru. ⁴ Anù dazìgidne nù rime m, me nù rime anù. Ò zá nkala ke nwernu rikne mìjì mkpuru n'èhni a, okwolem ma ò zì n'isisi, otu aka wam, anù nwée rikne mìjì mkpuru, okwolem ma anù dazìgidnenu nù rime m.

⁵“Mawa bù isisi vaini, anùwa bù nkala a. Nye òbula ke jaadazìgidne nù rime m, me nù rime a, jaami agida mkpuru, kwnornu nù anù nwée rikne meli nhne òbula hne me zìla. ⁶ Nye òbula ke dazìgidnene nù rime m, be jootuwu a lele nkala ke míge mkpuru. Ò kpònwu, ele badnù chikota kpòrne a nù békwnu. ⁷ Ò bùru nù anù dazìgidne nù rime m, ikwu-ònu m dazìgidne nù rime anù, anù jòorio nhne òbula zì anù mkpa, ò jòoburu ke anù. ⁸ Ka bù nhne neenye Nda m igwugwu, anù mìnya agida mkpuru, ke jeegesi nù anù bù ele sno apna m.

⁹ “Lele kpa Nda m whnùrnu m n'anya, bù kpa me whnùrnu anù n'anya. Anù dazìgidne n'òwhnun'anya m. ¹⁰ Ò bùru anù bita nhne me nyernu n'iwu, anù jaadazìgidne n'òwhnun'anya m, lele kpa me bitaru nhne Nda m nyernu n'iwu, m dazìgidne n'òwhnun'anya a. ¹¹ M naakanù anù nhne ka ma ovu òso n'ònu m zìri nù rime anù, ma ovu òso n'ònu anù zu ozu. ¹² Ka bù nhne me nyernu n'iwu, anù whnùrita ibne anù n'anya lele kpa me whnùrnu anù n'anya. ¹³ Ò zá òwhnun'anya ke kakwo ka, nù badnù tuwhuru bùdnu a kwnornu ele enyi a. ¹⁴ Anù bù ele enyi m, ò bùru nù anù mee nhne me nyernu n'iwu. ¹⁵ M zá m noosukwu anù ele izi berere, kwnornu nù nnwò izi máa nhne nyenwe a neeme. Kòvu m sukwuru m anù ele enyi m, kwnornu nù kpakara nhne me nùrnu

n'ònu Nda m bù nhne me kannù anù. ¹⁶ Ò búo anù hòhiaru m, kòvu me hòhiaru anù, bita anù ichne, ma anù zne mìnya mkpuru, ma mkpuru anù dazìgidne. Ka jeeme, nhne òbula anù jòorio Nda m nù rìwhna m, o jeenye anù. ¹⁷ Ka bù nhne me nyernu n'iwu, anù whnùrita ibne anù n'anya.

Òwa snornu ele sno apna Jizosi irno

¹⁸ “Ò bùru n'òwa sno anù irno, anù chenwanya nù o beru òsno sno m irno. ¹⁹ Ò bùru nù anù bù ke òwa, òwa jòowhnu anù n'anya lele nhne ke a. Kòvu m hòhiaru m anù hite n'òwa, anù búo ke òwa, ka kpayaru òwa snornu anù irno. ²⁰ Anù chenwanya nhne me kannù anù, Ò zá òhi ke kakwo nyenwe a. Ò bùru nù be kpaknarnù m èhni, be jaakpakna anù èhni masì. Ò bùru nù be bitaru ikwu-ònu m, be jaabita ke anù. ²¹ Be jeeme anù kpakara nhne ka kwnornu nù anù kweru nù rìwhna m, be máa nye ziyaru m. ²² Ò bùru nù m váge m kwunu be òka, ikpe mmehie báamana be. Kìtna be jeeji kìnì gòhoru èhni be hite nù mmehie? ²³ Nye òbula ke snornu m irno, snornu Nda m irno. ²⁴ Ò bùru nù m rnúge m ɛrnu n'esilawuru be ke ò zá nye berere rnùrnu, ikpe mmehie báamana be. Kìtna be whnùrnu nhne me rnùrnu, be sno me nù Nda m irno. ²⁵ Ka bù ma nhne be gbaru n'òkwukwo nsò mezu, ‘Be snornu m irno hne ò zá nhne me mernu be.’

²⁶ “Nga Nye Òkasi Mkpoma wam varu, Enine ke ezi òka, Nye me jeeziya hite nù hne Nda m zì, nye hi hne Nda m zì va, ò jaagbanù m akebne. ²⁷ Anù jòobu masì ele akebne m kwnornu nù me nù anù zì hite n'òpanizo.

16

¹ “M kannù m anù kpakara nhne ka ò zì anù dnahnala hite n'òkwnata ovu anù. ² Be jaachihala anù n'òro ògbako ele Ju, ige vawa nga nye òbula ke gburu anù jeeche nù ò nòornu ɛrnu Chiokike. ³ Be jeeme anù nhne nù kpa kwnornu nù be máa Nda m mòbu me. ⁴ M kannù m anù nhne ele ka, ma nga be jeeme anù chenwanya nù m kannù m anù nhne gbasìri be. M káge m be nù mbòm kwnornu nù me nù anù zì.

Ernu ke Enine Nso

⁵ “Kítna, m naalahna hne nye ziyaru m zì. Kòvu ò zá nye n'esilawùru anù n'èsikwa m, 'Ndaa hne i neezne?’ ⁶ Kítna me kannù anù, o noogbu anù igbugbu nù mkpòma. ⁷ Kòvu me kanù anù ezi òka, ò kanù anù mma me lahna, kwnornu nù ò buru m láge m, Nye Òkasi Mkpòma wam jáavakwnusi anù. Kòvu me la, m jeeziyanu anù ya. ⁸ Nga ò varù, ò jaabanù òwa mbna kwnornu mmehie, nù ome mma nù ikpe. ⁹ Ò jaabanù òwa mbna gbasìri mmehie, kwnornu nù be kwége nù me, ¹⁰ gbasìri ome mma, kwnornu nù m naalakwnusi Nda m, anù jòowhnuma m anya berere, ¹¹ gbasìri ikpe, kwnornu nù ikpe hieru nye risi n'èchi òwa ka.

¹² “Agìda nhne zì ke me jaakanù anù, kòvu anù jéenwe rikne vuru be kítna. ¹³ Kòvu nga Enine ezi òka wam varù, ò jooduru anù bna nù kpakara ezi òka. Ò jòokwu nhne aka ke a, kòvu kpakara nhne ò jòonu bù nhne ò jaakanù anù. Ò jaakanù anù nhne ke jaava nù ruwhnu. ¹⁴ Ò jeenye m igwugwu kwnornu ò jeegweru nhne me kwuru kanù anù. ¹⁵ Kpakara nhne Nda m nwernu bù ke m. Ò bù nhne me jiri kaa nù Enine Nso jeegweru nhne ke m kanù anù.

Nhne igbugbu nù snarnìma

¹⁶ “Ige matì anù jòowhnu m berere, omekwo, ige matì anù jòowhnu m.”

¹⁷ Agwna ele sno apna a n'èsikwarita ibne be, “Kìni bù risi nhne ka? Ò karù, ‘Ige matì anù jòowhnu m, ige matì anù jòowhnu m,’ berere, ‘M naalakwnusi Nda m.’ ” ¹⁸ Be n'èsikwarita ibne be, “Kìni bù ige matì? A máa nhne ò nookwu òka a.”

¹⁹ Jizòsi whnùrnù nù be noopio ò sika a, ò kanù be, “M karù m ige matì anù jòowhnu m, omekwo, ige matì anù jòowhnu m. Ò bù nhne anù n'èsikwarita n'esilawùru anù? ²⁰ Me kanù anù ezi òka, anù jaakwna èkwna, gba mkpe, kòvu òwa jòonwudna. Anù jeenwe nhne igbugbu, kòvu nhne igbugbu anù jòogho ovu òso n'ònu. ²¹ Nga nyerinya n'òmu nnwò, ò zì nù nhne igbugbu kwnornu nù rime neeme a, kòvu nga ò m'udnarnu nnwò, ò chezu kpakara nhne igbugbu a, kwnornu snarnìma nù ò m'urnu nnwò ikne n'òwa. ²² Kpam masì, anù nwernu nhne igbugbu kítna, kòvu

m jòowhnu anù anya berere, anù jeenwe snarnìma, ò zá nye jeenwe rikne nahòru anù ovu òso n'ònu anù. ²³ N'òbochi wam, anù jòorio m nhne òbula, me kanù anù ezi òka, Nda m jeenye anù nhne òbula anù jòorio a nù r'èwhna m. ²⁴ Tem dù kítna, ò zá nhne òbula anù rìoru nù r'èwhna m. Anù rìo, anù jenwehìa, ma ovu òso n'ònu anù zu ozu.

Mmeri megidne òwa

²⁵ “M ji m elulu kwunu anù òka, ige vawa nga me jòokwunu anù òka n'elulu berere. M jòokwunu anù òka zì snam nhne gbasìri Nda m. ²⁶ N'òbochi wam, anù jòorio nhne nù r'èwhna m, m jáakaa nù m jòorio Nda m nù risi anù. ²⁷ Kwnornu nù Nda m n'iw'huru a whnùrnù anù n'anya, kwnornu nù anù whnùrnù m n'anya, anù kweru nù m hi m hne Chiokike zì va. ²⁸ M hi m hne Nda m zì va bna n'òwa, kítna, m n'èsigbasi òwa naalahna hne Nda m zì.”

²⁹ Ele sno apna a kaa, “Kítna, ò nookwunu aì òka dnornu aì anya, ò zá nookwu n'elulu.

³⁰ Kítna a magwù nù ò magwù kpakara nhne. Ò zá mkpa nù nye òbula sika ò ajiji. Ka mernu a kweru nù ò hi hne Chiokike zì va.”

³¹ Jizòsi sarù be, “Anù kweru kítna? ³² Ige vawa, ige wam val'em, nga be j'èchisa kpakara anù, nye òbula n'òro ke a. Anù j'èsigbasi me nù nsnùnu m, kòvu m zá m nù nsnùnu m, kwnornu nù me nù Nda m zì.

³³ “M kannù m anù nhne ka ma anù nwe udno nù rime m. N'òwa anù jeenwe mmekp'ehni, kòvu mkpòma si anù rikne, m megbulem òwa.”

17

Jizòsi kpennu ele sno apna a okpukpe

¹ Nga Jizòsi kwukworu òka ele ka, ò lelizò anya n'oligwe, kaa,

“Nda m, ige wam val'em, nyee Nnwò ò igwugwu, ma Nnwò ò nyee ò igwugwu. ² Ì nyernu a iknerna nù hne kpakara ele badnù zì, ma ò kesi kpakara ele ke ò nyernu a budnu kwó okwo. ³ Ka bù budnu kwó okwo, ma ele badnù mahìa ò, ò bù otu Chiokike ke bù ezi, nù Jizòsi Karaìsi nye ò ziyaru. ⁴ M nyernu m ò igwugwu n'òwa hite n'òrnukpa èrnù ò nyernu m me rnù. ⁵ Kítna

Nda m, nyee m igwugwu nù ruwhnu ì, bù igwugwu ke me nwernu sù ì kpuru òwa.

⁶ “M mernu ele badnù mahia rēwhna ì bù ele ì nyernu m hite n'òwa. Be bù ele ke ì. Jì nyernu m be. Be bìtaru ikwu-ònu ì. ⁷ Kìtna, be magwù nù kpakara nhne ì nyernu m hi n'aka ì va. ⁸ M nyernu m be ikwu-ònu ke ì nyernu m. Be gweru a, be magwù n'ezi nù m hi m hne ì zì whùya, be kweru nù jì ziyaru m. ⁹ M neekpenu be okpukpe. M zá m neekpenu òwa okpukpe, kòvu ele wam ì nyernu m, kwnornu nù be bù ke ì. ¹⁰ Kpakara nhne me nwernu bù ke ì, kpakara nhne ì nwernu bù ke m masì, be bù igwugwu m. ¹¹ M zìma m n'òwa berere, kòvu be zì n'òwa, m naavakwnusi ì, Nda zì nsò, bìkwata be hite nù rikne ke rēwhna ì, rēwhna ke ì nyernu m, ma be zìri n'otu lele kpa a zì n'otu. ¹² Nga me nù be zì, m bìtaru m be nù rēwhna ì, bù rēwhna ke ì nyernu m, m segidnenu m be. Ò zá nye whuru owu nù rime be, okwokòlam nye wam whuzne owuzne, ma nhne be gbarù n'òkwukwo nsò mezu.

¹³ “M naavakwnusi ì kìtna, m nookwu nhne ka n'òwa ma be nwernu ovu òso n'ònu m, ma ovu òso n'ònu be zu ozu. ¹⁴ M nyernu m be ikwu-ònu ì, òwa snornu be irno kwnornu nù be búo ke òwa, lele kpa me búo ke òwa. ¹⁵ M zá m naakaa jì gweme be n'òwa. Kòvu m nòorio ì ma ì bìta be zòma n'aka nye ojo wam. ¹⁶ Be búo ke òwa, lele kpa me búo ke òwa. ¹⁷ Bìta be nsò hite n'ezi òka ì, ikwu-ònu ì bù ezi òka. ¹⁸ Lele kpa ì ziyaru m n'òwa, bù kpa me neezizne be n'òwa. ¹⁹ M kwnornu be bìta èhni m nsò, ma be bìta be nsò n'ezi òka.

²⁰ “M zá m neekpenu be okpukpe kpò, kòvu m neekpekòtanu ele jeekweru nù me hite n'ikwu-ònu be. ²¹ M neekpe ma kpakara be zìri n'otu, Nda m, lele kpa ì zì nù rime m, me nù rime ì. Kpakara be zìri n'otu ma òwa kweru nù jì ziyaru m. ²² M nyernu m be igwugwu ke ì nyernu m, ma be zìri n'otu lele kpa a zì n'otu. ²³ Me zìri nù rime be, jì nù rime m, ma be zu ozu n'òzi n'otu, ma òwa mahia nù jì ziyaru m, nù ì whnurnu be n'anya lele kpa ì whnurnu m n'anya.

²⁴ “Nda m, jì nyernu m be, m noopio be dazìri hne me zì, ma be whnù igwugwu m,

ka bù igwugwu ke ì nyernu m kwnornu nù ì whnurnu m n'anya sù ì kpuru òwa.

²⁵ “Nda ke mee mma, òwa máa nye ì bù, kòvu m magwù m nye ì bù, ele ka magwù masì nù jì ziyaru m. ²⁶ M mernu m be mahia ì, m jaazì neeme kpam ma òwhnun'anya ke ì whnurnu m zìri nù rime be, ma me nù be bùru otu.”

18

Be nwudnenu Jizòsi

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Nga Jizòsi kpekworu okpukpe ka, ya nù ele sno apna a whòga whe mini Kidiròni. Be bna n'otu èkwu ke zì pì.

² Judasì nye reru a magwù pì, kwnornu nù Jizòsi nù ele sno apna a neezne pì ige òbula. ³ Judasì chiri ele ògwu nù ele neese Oro Nsò Chiokike, ele ele risi ariòhna nù ele Farisi ziznenu, be vu tónji nù òwa, nù mgwna ògwu.

⁴ Kpa Jizòsi magwù kpakara nhne jaadnakwasì a, o znekwnusi be, sùkwa be, “Anù noopio nyele?”

⁵ Be kaa, “Jizòsi, nye Nazareti.”

Jizòsi kaa, “Ò bù mawa.” Judasì nye reru a nù be gwuzo. ⁶ Nga Jizòsi karù, “Ò bù mawa,” Be lahna aznù, dna n'èli.

⁷ Jizòsi sùkwa kwno be, “Ndaa nye anù noopio?”

Be kaa, “Jizòsi, nye Nazareti.”

⁸ Jizòsi kanù be, “M kannù m anù nù me bù ya. Ò bùru nù anù noopio m, anù gharù ele ka ma be la.” ⁹ Ka bù ma nhne o kwuru mezu, “Kpakara ele ì nyernu m, ò zá otu ke me tuwhuru.”

¹⁰ Saìmoni Pita jì ama-ògwu, ò mniòhia a, gbu nye izi nye risi ariòhna, bihala a nsni akarikwnunga. Rēwhna nye izi wam bù Makòsi.

¹¹ Jizòsi kanù Pita, “Mniòhnasi ama-ògwu ì n'òbo a. Ò bù nù m jòonwo okiko awhnùwhnu Nda m nyernu m me nwò?”

Jizòsi gwuzo nù ruwhnu Anasi

(Mat 26:57,58; Mak 14:53,54; Luk 22:54)

¹² Ele ògwu nù nye risi be, nù ele neese Oro Nsò Chiokike nwudne Jizòsi, be kne a eriri. ¹³ Be beru òsno gwezne a nù ruwhnu Anasi, nda nnwerne Kayafasi, nye

risi ariohna n'awha wam. ¹⁴ O bu Kayafasi nye kannu ele Ju nu o buru oma otu badnu nwuhianu kpakara be enwu.

Pita gonahoru Jizosi

(*Mat 26:69,70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Sajmoni Pita nu nye sno apna Jizosi ke berere snornu Jizosi. Nye risi ariohna magwu nye sno apna a ka, o snornu Jizosi bna n'ederezi nye risi ariohna. ¹⁶ Kovu Pita daziri nu ngeri mgbo n'ederezi, nye sno apna wam ke nye risi ariohna magwu zne kanu nnwo rinya zi n'onu-mgbo, o kwubnanya Pita.

¹⁷ Nnwọ rinya zi n'onu-mgbo kanu Pita, "I bu otu nu rime ele sno apna nwerukna ka." Pita saru, "M buła m."

¹⁸ Iyi notu, ele izi nu ele neese nhne kpawhusi bekwnu, be gwuzoru gburugburu bekwnu wam naakwna iyi. Pita gwuzo masi n'esilawuru be, naakwna iyi.

Nye risi ariohna

nɛsikwa Jizosi ajiji

(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71*)

¹⁹ Nye risi ariohna sikwa Jizosi ajiji gbasiri ele sno apna a, nu nhne o neezni.

²⁰ Jizosi saru a, "M kwuru m oka nu ogbo ohna, kpakara nhne me znirni bu n'oro ogbako ele Ju nu n'Oro Nso Chiokike hne kpakara ele Ju naagbakọ. O za nhne me kwuru nu mgwugwa. ²¹ I sikwa m ajiji, sikwa ele nurnu nhne me kwuru. Be magwu masi nhne me kwuru."

²² Nga Jizosi kwuru ka, otu nye neese nhne gbọ a aka, kaa, "Kini mernu i nookwunu nye risi ariohna oka kpa?"

²³ Jizosi saru a, "O buru nu m kwuru m nhne buo oma, gba akebne nhne ojo me kwuru. Kovu o buru nu m kwuru m ezi oka, kini mernu i gboru m aka?" ²⁴ Anasi zizne a ke Kayafasi nye risi ariohna, hne o kne koriri eriri.

Pita gonahoru Jizosi

berere

(*Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62*)

²⁵ Kpa Sajmoni Pita gwuzo naakwna iyi, be sikwa a, "I buo otu nu rime ele sno apna a sa?"

Pita go, kaa, "M buła m."

²⁶ Otu nu rime ele izi nye risi ariohna nwene nwerukna wam Pita bihalaru nsni a, gwelizo onu, sikwa a, "O buo ji nye me whurnu n'ekwu wam?" ²⁷ Berere kwno, Pita go, ngangam, okne ochichi kwna ekwna.

Jizosi gwuzo nu

ruwhnu Paileti

(*Mat 27:1,2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5*)

²⁸ Be hi n'oro Kayafasi kwuru Jizosi zne n'obna nye ochichi, n'onu osisi. Ele Ju bnana nu rime n'obna kwnornu nu be noopio o bita ehni be richna ma be nwe rikne ri Iriri Ogawhe. ²⁹ Paileti whokwnusi be n'ederezi sikwa be, "Ndaa nhne anu noobno nwerukna ka?"

³⁰ Be saru a, "O buru nu o buo nye aghorome, a zne okwuyanụ i ya."

³¹ Paileti kaa, "Anu kwuru a kpe a ikpe lele kpa iwu anu kwuru."

Be kaa, "A nwée rikne gbu nye obula."

³² Ka bu ma nhne Jizosi kwuru mezu ke gbasiri okpa enwu o joonwu. ³³ Paileti lahna n'obna, sikwa Jizosi, "I bu eze ele Ju?"

³⁴ Jizosi sikwa a, "Ki o bu echiche i, sobu ele berere kannu nhne gbasiri m?"

³⁵ Paileti sa a, "M bu nye Ju? O bu ele ke i nu ele risi ariohna be kwuyannu m ji. I mernu kini?"

³⁶ Jizosi kaa, "Eli-eze m buo ke owa ka. O buru nu o bu ke owa ka, ele izi m znernu olu ogwnu ma ele risi ele Ju gharu o gweru m nyee n'aka be. O za, eli-eze m buo ke owa ka."

³⁷ Paileti sikwa a, "Ke bu nu i bu eze?"

Jizosi saru a, "Jiwa karu nu m bu m eze. Ka bu risi nhne be kwnornu mu m nu nhne me kwnornu va nu rime owa, ma m gbanu m ezi oka akebne. Nye obula ke zi n'ezi oka noobnonu m nsni."

³⁸ Paileti sikwa a, "Kini bu ezi oka?"

Be marnu Jizosi ikpe enwu

(*Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25*)

Paileti whokwnusi kwno ele risi ele Ju n'ederezi kanu be, "O za nhne ojo me whurnu nu rime nwerukna ka rja rja. ³⁹ O bu omen'eli anu me sigbasinu anu otu nye ikelu n'ige Iriri Ogawhe. Anu pioru me sigbasinu anu eze ele Ju?"

⁴⁰ Kpakara be siwama, “Óza, ọ búo nwerukna ka, sígbasinu aì Barabasi.” (Barabasi bú nye buznu.)

19

¹ Paìleti kwuru Jizosi pnja nhne. ² Ele ọgwnu kpa okpu igwnu kpusi a nù risi, be wosi a iwo odno odno. ³ Be znekwnusi a, kaa, “A bekwulem ji, Eze ele Ju.” Be gbọ aka nù ruwhnu.

⁴ Paìleti lahna kwno hne ele risi ele Ju zì, ọ kanù be, “Anù le, m jookwuyanù anù ya, ma anù marnù nù ọ zá nhne ojo me whnurnu nù rime a.” ⁵ Jizosi woru iwo odno odno nù okpu igwnu whuya ederezi, Paìleti kanù be, “Anù le nwerukna wam.”

⁶ Nga ele risi ariohna nù ele neese Oro Nso Chiokike whnurnu a, be siwama, “Kpogidne a n'ogba, kpogidne n'ogba.”

Paìleti kanù be, “Anù kwuru a kpogidne a n'ogba n'aka anù. Kọvu me kanù anù, ọ zá nhne ojo me whnurnu nù rime a.”

⁷ Ele risi ele Ju kwusi rikne, “A nwernu iwu, iwu aì kwuru nù o kwesiri ẹnwu kwnornu nù ọ kanù nù ọ bú Nnwọ Chiokike.”

⁸ Nga Paìleti nurnu ka, ọ tų ogwnu k'agida. ⁹ Ọ lahna kwno n'obna, ọ síkwa Jizosi, “Ndaa hne i hi va?” Kọvu Jizosi sála a ọka obula. ¹⁰ Paìleti kanù a, “Ì zá naasa m ọka, ọ bú nù ì máa nù m nwernu m rikne ọ sígbasi ì mọbu ọ kpogidne i n'ogba?”

¹¹ Jizosi kaa, “Ì béenwene rikne megidne m ọ búru nù be nyéne i rikne hite n'oligwe, nye kwuru m nyee n'aka i nwe mmehie ke kakwo.”

¹² Nga Paìleti nurnu ka, ọ gbalì ọ sígbasi Jizosi. Kọvu ele risi ele Ju sí ọlo, “Ọ búru nù ì sígbasi a, ì búo enyi Siza. Nye obula ke neeme ẹnì a eze neemegidne Siza.”

¹³ Nga Paìleti nurnu nhne ka, o kwuhala Jizosi ederezi, daziri ẹli nù ngadna nù hne be jiri akaworugwu mee, be kwu n'ọnu Hiburu Gabata. ¹⁴ Nhne ka mernu n'iwnehnie, n'otnu-ige ke nri nù ẹbo* n'ọbochi ojknernu Ọgawhe.

Paìleti kanù be “Anù le eze anù.”

¹⁵ Be siwama, “Gwepu a, gwepu a, kpogidne a n'ogba.”

Paìleti síkwa be, “Me kpogidne eze anù n'ogba?”

Ele risi ariohna saru a, “A nwée eze berere kwolem Siza.”

¹⁶ Paìleti nyewhete be Jizosi, ma be kpogidne a n'ogba.

Be kpogidnenu Jizosi n'ogba

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

Ele ọgwnu kwuru Jizosi. ¹⁷ Jizosi vuru ọgba a, ọ whọga zne hne be kwu Hne Okpokoro Risi (ke bú n'ọnu Hiburu Gólugota.) ¹⁸ Be kpogidne a n'ogba pji, ya nù ele rukna lawuru berere, otu badnu n'akarikwnunga a, nye ke berere n'akarita a. Jizosi ziri n'esilawuru be.

¹⁹ Paìleti gbasiri nhne be jọogwnu tųkwasi a n'olu ọgba a, “Jizosi, nye Nazareti, Eze ele Ju.” ²⁰ Agida ele Ju gwnurnu a, kwnornu nù hne be kpogidnenu Jizosi n'ogba zila ikere nù rime ẹli-ọhna. Be gbaru nhne ọgwngwnu wam n'ọnu Hiburu, Latini nù Giriki. ²¹ Ele risi ariohna ele Ju kanù Paìleti, “Ì gbási 'Eze ele Ju,' kọvu gbasì, 'Nwerukna ka karu nù ọ bú eze ele Ju.' ”

²² Paìleti saru be, “Nhne me gbaru dazim kpa me gbaru a.”

²³ Nga ele ọgwnu kpogidnenu Jizosi n'ogba, be gweru kpakara iwo a kerì n'esilawuru be, keme be nga ẹno, be gweru a otu otu. Be chirì iwo olu a ke be dọwala odowa be duru hi n'olu du n'ẹli.

²⁴ Be kaa, “A jodowa iwo ka, kọvu a joovu ọgbanuchi ma a mahia nye jeenwe a.” Ka bú ma nhne be gbaru n'okwukwo nso mezu, ke kwuru,

“Be keriri kpakara iwo m n'esilawuru be, be ji iwo m vu ọgbanuchi.”

Ka bú nhne ele ọgwnu wam mernu.

²⁵ Ele gwuzo ndundu nù hne ọgba wam zì bú nne Jizosi nù nwene rinya nne a, nù Meri nnwerne Kilopasi, nù Meri Magidalini. ²⁶ Nga Jizosi whnurnu nne a nù nye sno apna a wam ọ whnurnu n'anya, ọ kanù nne a, “Nwerinya, le nnwọ ì.” ²⁷ Ọ kanù nye sno apna a wam, “Le nne i.” Hite n'ige wam, nye sno apna a wam kwuru a la n'oro a.

* **19:14** Ọtnu-ige ke nri nù ẹbo: ọkwukwo ke mbom kwuru ige awa ke isunu

*Enwu Jizosi**(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)*

²⁸ Kpa Jizosi magwu nù be mezulem kpakara nhne, o mee ma nhne be gbarù n'òkwukwo nsò mezu, ò kaa, "Akpìri n'òkpo m bẹkwu." ²⁹ Otu idudu manya gbarù òka zì pìi, be rusi sponji nù rime a, knesi a nù nkala hisopu, gwelizò nù mgbele-ònu Jizosi. ³⁰ Kpa Jizosi nwòrnu manya wam, ò kaa, "Okwolem." Ò pìaya risi a nwùma.

Be dùru Jizosi ara nù ikpurutu

³¹ Nhne ka mernu n'òbochi ojìknernu, ke bù òbochi ke sno Òbochi Ozukwa Inwe. Ò māsila ele risi ele Ju ò sìgbasi iznu be n'olu ògba n'Òbochi Ozukwa Inwe kwnornu nù ò bù okne òbochi. Be riasno Pajleti ma be gbaji kpakara be òchi ma be vudna iznu be n'olu ògba. ³² Ele ògwu wam zne gbaji òchi nye ke mbòm nù nye ke berere ele be kpogidnernu be nù Jizosi n'ògba. ³³ Kòvu nga be vaduru hne Jizosi zì, be whnurnu nù ò nwunam, be gbájile òchi a. ³⁴ Otu nye ògwu gweru ara dù Jizosi nù ikpurutu, ngangam, òvnarna nù mini gbahia. ³⁵ Nye wam ke whnurnu nhne ka gbarù akebne, akebne a bù ezi òka. Ò magwu nù o nookwu ezi òka ma anù kweru. ³⁶ Kpakara nhne ka mernu ma nhne be gbarù n'òkwukwo nsò mezu, "Be jáagbaji otu òkpukpu a." ³⁷ Nhne be gbarù n'òkwukwo nsò ke berere kwuru, "Ele badnù jeele anya nye wam be dùru ara."

*Be liri Jizosi**(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)*

³⁸ Omekwo, Josefu nye Arimatiya, zne rìo Pajleti ma o vuru iznu Jizosi. Josefu bù nye sno apna Jizosi nù mgwugwa, kwnornu nù ò nòotu ògwu ele Ju. Pajleti kweru, ò va vuru iznu a whòga. ³⁹ Nikodimòsi nye znekwnusiri Jizosi n'abalì, snornu Josefu, o gweya mòno nwernu èknarna òma be gwarù nhne be kwu maa nù alòsi, zì agida. ⁴⁰ Ele rukna lawuru ka vuru iznu Jizosi, whù a n'ìkpe marnù mma nù mòno wam, kwnornu nù kpam bù kpa ele Ju neeme iznu sì be li. ⁴¹ Otu èkwu zì ndundu hne be kpogburu Jizosi, otu ilili be gwuru ikne zì nù

rime èkwu wam, ò zá nye be liru nù rime a nù mbòm. ⁴² Kwnornu nù ò bù òbochi ojìknernu Òbochi Ozukwa Inwe ele Ju, ilili wam zì masì ndundu, be lite Jizosi nù rime a.

20*Ilili ke ò zá nye zì a**(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)*

¹ N'ònu òsisi n'òbochi mbòm n'ìkwezu, ò gba kòriri òchichiri, Meri Magìdalini znernu ilili wam whnù nù be vumenem rugwu be jiri kpusni ònu ilili wam. ² Ò gba èso znekwnusi Saìmoni Pita nù nye sno apna a wam Jizosi whnurnu n'anya. Ò kanù be, "Be vumenem iznu Nyenwe aì n'ilili, a máa hne be bítaru a."

³ Pita nù nye sno apna a wam whòga, neezne n'ilili. ⁴ Be lawuru bete agba èso, kòvu nye sno apna a kiyari gbawhe Pita, beru Pita òsno gbadu ilili. ⁵ Ò whudnahie èli whnù ikpe marnù mma wam, kòvu ò bnáge nù rime. ⁶ Saìmoni Pita va, bna nù rime ilili. Ò whnurnu ikpe marnù mma wam dazì etekne, ⁷ n'ìkpe be jiri whù risi Jizosi, ya nù ikpe be pìakotaru be n'otu ichne. ⁸ Nye sno apna a wam ke beru òsno va, bna nù rime ilili, ò whnurnu, kweru masì. ⁹ (Be ghóyage nhne be gbarù n'òkwukwo nsò, nù o jeehi n'ènwu lizò.) ¹⁰ Ele sno apna a wam lahna.

*Jizosi gesiri Meri Magìdalini èhni a**(Mat 28:9,10; Mak 16:9-11)*

¹¹ Kòvu Meri gwuzoru n'ederezi ilili wam naakwna èkwu. Kpa ò naakwa èkwu, o whudnahie le anya nù rime ilili wam. ¹² Ò whnù ele enine izi lawuru wogwu iwo abòchna dazì èli nù hne iznu Jizosi zì nù mbòm, otu nù risi a, otu n'òchi a.

¹³ Be sìkwa a, "Nwerinya, kìnì neeme i èkwu?"

Ò kaa, "Be vumenem Nyenwe m, m máam hne be vubiri a." ¹⁴ Nga o kwuru ka, ò tughnasna whnù Jizosi, kòvu ò máa nù ò bù Jizosi.

¹⁵ Jizosi sìkwa a, "Nwerinya, kìnì neeme i èkwu? Ndaa nye i noopio?"

Meri che nù ò bù nye èrnu èkwu, ò kaa, "Nda-aì-kwu, ò buru nù ò bù jì vumernu a, kanù hne ì vubiri a, m jeezne vuru a."

¹⁶ Jizòsi sukwu a, “Meri.”

Meri tũhna, kete a ruwhnu, siwama n'ònu Hiburu, “Raboni!” (ke bũ Nye-zni-nhne).

¹⁷ Jizòsi kanũ a, “Ì kpákwadia m aka, kwnornu nũ m yáalakwnuznege m Nda m. Kòvu znekwnusi rũmu nda m, kanũ be m naalakwnusi Nda m nũ Nda anũ, nũ Chiokike m nũ Chiokike anũ.”

¹⁸ Meri Magĩdalini zne kanũ ele sno apna a nũ ọ whnũrnu Nyenwe aĩ, nũ ka bũ nhne ọ kanũ a.

Jizòsi gesiri ele sno apna a ẹhni a

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ N'ogbednachi, n'òbochi mbòm wam n'ikwezu, ele sno apna a gbakòru n'otu ọro tũgidne ẹhni be ọnuhna, kwnornu be nòotu ogwnu ele risi ele Ju. Jizòsi varũ gwuzoru n'esilawũru be, kaa, “Udno zĩnu anũ.”

²⁰ Nga o kwuru ka, o gesi be aka a lawũru nũ ikpurutu a. Mkpòma sò ele sno apna a n'ònu kpa be whnũrnu Nyenwe aĩ.

²¹ Jizòsi kaa kwno berere, “Udno zĩnu anũ, lele kpa Nda m ziyaru m, ọ bũ kpa me neezni anũ.” ²² Nga o kwuru ka, o nwesi be inwe, kaa, “Anũ nahòru Enine Nsò. ²³ Ọ bũru nũ anũ gbarũnu ele badnũ mmehie be, be jaagbarũnu be mmehie be, kòvu ọ bũru nũ anũ jáagbarũnu be, be jáagbarũnu be.”

Jizòsi nũ Tòmosi

²⁴ Otu nũ nri nũ badnũ lawũru wam sno apna Jizòsi, nye rẹwhna a bũ Tòmosi, nye be kwu Didimòsi nũ be zĩla nga Jizòsi varũ.

²⁵ Ele sno apna a ele berere kanũ a, “A whnũrnu Nyenwe aĩ.”

Tòmosi kanũ be, “Okwolem ma m whnũrnu m anũnu ituru nũ aka a lawũru, m yisi mkpaka aka m nũ rime be, yisi aka m n'ikpurutu a, m jéekweru.”

²⁶ N'ikwezu a, ele sno apna Jizòsi gbakògwu kwno n'otu ọro, tũgidne ẹhni ọnuhna, Tòmosi nũ be zĩ masi. Be tũsnirni ọro, kòvu Jizòsi varũ gwuzoru n'esilawũru be, kaa, “Udno zĩnu anũ.” ²⁷ Ọ kanũ Tòmosi, “Yisi aka ị hna, le aka m lawũru, dnòsnima aka ị yisi n'ikpurutu m, i nwéma mkpòma lawũru, kweru.”

²⁸ Tòmosi sarũ a, “Nyenwe m nũ Chiokike m.”

²⁹ Jizòsi kanũ a, “Ì kweruru kwnornu nũ ị whnũrnu m, ngòzi zĩnu ele whnũge, kòvu be kweru.”

Risi ọkwukwo ka

³⁰ Jizòsi rnũrnu agĩda ẹrnu ndu-ẹhni berere nũ ruwhnu ele sno apna a ke be gbáge n'ọkwukwo ka. ³¹ Kòvu be gbarũ ka ma anũ kweru nũ Jizòsi bũ Karaĩsi wam, Nnwò Chiokike, ma hite n'ọkwnata mkpòma nũ rẹwhna a, anũ jeenwe bũdnu.

21

Jizòsi gesiri ele sno apna a ẹsau ẹhni a

¹ Omekwo, Jizòsi gesiri ele sno apna a ẹhni a n'apna berere, nũ ngeri Osimini Taberasi. ² Saĩmoni Pita, Tòmosi nye be kwu Didimòsi, nũ Nataneli nye Kana ke Galili, nũ rũmu rukna Zebidi, nũ ele sno apna a lawũru berere zĩ. ³ Saĩmoni Pita kaa, “M neezne o gbu aznũ.”

Be kanũ a, “A joosno i zne.” Kpakara be zne bna n'otu ọgbo, kòvu ọ zá nhne be gburu kpakara abali wam.

⁴ N'ònu ọsisi, Jizòsi gwuzoru n'ònu mini, kòvu ele sno apna a máa nũ ọ bũ Jizòsi.

⁵ Ọ sika be, “Rũmu takiri, ọ zĩ aznũ anũ gbuhĩaru?”

Be sa a, “Ọza.”

⁶ Jizòsi kanũ be, “Anũ wũsi ịgbo anũ n'akarikwnunga ọgbo, anũ jòowhnu aznũ.” Be wũsi ịgbo be, be nwée rikne dọli ịgbo wam kwnornu nũ be gburu agĩda aznũ.

⁷ Nye sno apna wam Jizòsi whnũrnu n'anya kanũ Pita, “Ọ bũ Nyenwe aĩ.” Kpa Saĩmoni Pita nũrnu nũ ọ bũ Nyenwe aĩ, o jeru ikpe a (kwnornu nũ ọ gba ẹto) dnabna mini. ⁸ Ele sno apna a ele berere kworu ọgbo, dọru ịgbo wam aznũ jiri va mkpomkpo ẹli. Be zá ikere nũ mkpomkpo ẹli, nhne hne lele riwhu rula ẹto. ⁹ Nga be dũru mkpomkpo ẹli, be whnũrnu esekere bẹkwnu nũ aznũ nũ zĩ n'olu a nũ brẹdi zĩ pị.

¹⁰ Jizòsi kanũ be, “Anũ gweya agwna aznũ anũ gburu.”

¹¹ Saĩmoni Pita zne dọru ịgbo wam nũ mkpomkpo ẹli, aznũ okpotokpo jiri a, otu riwhu nũ nri isne nũ ẹto, Ịgbo wam dọkala,

o bu n'ezí nù aznú zì agída. ¹² Jizòsi kanù be, “Anù va ri wiri.” O zá nye sno apna a ke nwernu rikne o nyipohía síkwa a, “Ì bú nyele?” Be magwù nù o bú Nyenwe aì. ¹³ Jizòsi gweru brèdi wam nyee be, ya nù aznú. ¹⁴ Ka mernu mgba èto Jizòsi gesiri ele sno apna a èhni a kpa o hi n'ènwu lizò.

Jizòsi nù Pita

¹⁵ Nga be rikworu wiri, Jizòsi kanù Saìmoni Pita, “Saìmoni nnwò Jóni, ì whnùrnù m n'anya kakwo nhne ele ka?”

O sa a, “Owe, Nyenwe aì, ì magwù nù m whnùrnù m jì n'anya.”

Jizòsi kanù a, “Nyee atnùrnù m wiri.”

¹⁶ Jizòsi kanù a ke mgba lawùru, “Saìmoni, nnwò Jóni, ì whnùrnù m n'anya n'ezí òka?”

O sa a, “Owe, Nyenwe aì, ì magwù nù m whnùrnù m jì n'anya.”

Jizòsi kanù a, “Nòoznu atnùrnù m.”

¹⁷ Jizòsi kanù a ke mgba èto, “Saìmoni, nnwò Jóni, ì whnùrnù m n'anya?”

O gbu Pita igbugbu nù Jizòsi kannù ke mgba èto, “Ì whnùrnù m n'anya?” O kaa, Nyenwe aì, ì magwù kpakara nhne, ì magwù nù m whnùrnù m jì n'anya.

Jizòsi kanù a, “Nyee atnùrnù m wiri.

¹⁸ Me kanù ì ezi òka, nga ì bú wikoro, ì nòosnu ajnì n'ikwnu i zne hne òbula o masìri ì. Kòvu, nga i jeeme okno badnú, i jòodosni aka ì, nye berere snùsi ì ajnì, kwuru i zne hne másìla ì.” ¹⁹ Jizòsi kwuru ka ma o gesi kpa Pita jòonwu ènwu, ma o nyee Chiokike igwugwu. Jizòsi kanù a, “Sno m.”

Jizòsi nù nye sno apna a ke berere

²⁰ Pita tũhnasna whnù nye sno apna a wam, nye Jizòsi whnùrnù n'anya, nye dnabnèrnù Jizòsi nga be neeri wiri anyasnu wam, síkwa a, “Nyenwe aì, nyele jeere ì?” ²¹ Nga Pita whnùrnù a, o kanù Jizòsi, “Nyenwe aì, ndaa nhne i kwuru gbasìri nwerukna ka?”

²² Jizòsi sarù a, “O búru nù m pioru m o zìri búdnu tem m va, o gbásìla ì, sno m.”

²³ Be tnùsa a n'esilawùru ele sno apna Jizòsi nù nye sno apna a ka jòonwu ènwu. Kòvu Jizòsi kála nù o jòonwu ènwu, kòvu o karù, “O búru nù m pioru m o zìri búdnu tem m va, o gbásìla ì.”

²⁴ Ya bú nye sno apna a ke kwuru kpakara nhne ka, nye gba masìri a n'òkwukwo, a magwù nù nhne o gbarù bú ezi òka.

Okwukwo

²⁵ Agída nhne ele berere ke Jizòsi mernu, o búru nù be gba kpakara be n'òkwukwo, m che m nù kpakara òwa n'iwhuru a jéenwe rikne vuli kpakara òkwukwo be jaagba.

Ernu Ele Izi

Nhne gbasiri okwukwo ka

Ernu Ele Izi sno izi oma lele kpa Lukwu gbarụ n'okwukwo n'aznụ. Risi oka a bụ o gesi kpa ele sno apna Jizosi panizoru ernal izi oma be. Enine Nso duru be gbasia Izi Oma gbasiri Jizosi hite nū Jeruselem, nū kpakara Judiya nū Sameria, tem dū n'osotoma owa (1:8). Nye gbarū okwukwo ka mernu ma ele noogwnu a mahia nū ele Chiokike (Kirisitini) būo otu ele nōodo oichichi ke neemegidne oichichi ele Rom.

Be kewarū okwukwo ka nga eto, ke neegesi kpa be kpōru okwo Izi Oma gbasiri Jizosi nū opanizo ogbako Chiokike. (1) Opanizo otu ele Chiokike nū Jeruselem nga Jizosi lahnarnū oligwe. (2) Ogbasa izi oma nū kpakara eli Palēsitini. (3) Ogbasa izi oma dū kpakara owa, dū Rom.

Otu nhne zī okne mkpa nū *Ernu Ele Izi* bū ernal Enine Nso, nye nyernu be rikne n'obochi Pentikosi, nye zī kōriri naagba ogbako Chiokike inwe nū ele risi a. Okwukwo *Ernu Ele Izi* neegesi iknernema ikwu-onu Chiokike nū būdnu ele kweru nū omekōrita ele ogbako Chiokike.

Nhne zī n'okwukwo ka

Ojiknernu o gba akebne (1:1-26)

Nhne Jizosi nyernu n'iwu ipne-aznū nū mkwna (1:1-14)

Nye gweruru onodi Judasi (1:15-26)

Akebne be gbarū nū Jeruselem (2:1--8:3)

Akebne nū rime Judiya nū Sameria (8:4--12:25)

Ernu Pōlu (13:1--28:31)

Ogaghari neezni izi oma ke mbom (13:1--14:28)

Ogbo ke zī nū Jeruselem (15:1-35)

Ogaghari neezni izi oma ke ebo (15:36--18:22)

Ogaghari neezni izi oma ke eto (18:23--21:16)

Pōlu nye ikelu nū Jeruselem, Sizeria nū Rom (21:17--28:31)

Jizosi kweru mkwna

Enine Nso

¹ Tiofilosi, n'okwukwo mbom ke me gbarū, m gbarū m kpakara nhne Jizosi mernu nū

nhne o znirni hite n'ige o panizoru ernal a, ² tem dū n'obochi be gweruru a la n'oligwe. Si o larū oligwe, o nyernu ele rukna wam o hōhiaru iwu hite nū rikne ke Enine Nso. ³ Nga o takworu awnūwhnu, o gesiri ele izi wam o hōhiaru eñni a, nyee be agida nhne mesiri a rikne nū o zī būdnu. Be whnurnu a, ya nū be kwu oka gbasiri eli-eze Chiokike nri obochi eno. ⁴ Nga be gbakoru n'otu, o nyernu be iwu ka, "Anū hiko nū Jeruselem whoga, kovu anū seru nkesi ke Nda m kweru mkwna, ke anū nurnu nhne me kwuru gbasiri a. ⁵ Jōni jiri mini wū ele badnū mini, kovu be jeeji Enine Nso nōowu anū mini nga obochi ele nū ele whemernu."

Jizosi larū oligwe

(*Mak 16:19-20; Luk 24:50-53*)

⁶ Nga ele izi wam gbakoru n'otu, be sika Jizosi, "Nyenwe ai, i jeegweru oichichi ka nyehnata ele Izireli kitna?"

⁷ Jizosi kanū be, "Nda m ji iknernema a bita ige nū obochi, o kwesige anū mahia a. ⁸ Kovu nū anū jaanahia rikne nga Enine Nso wam dnakwasiri anū, anū jobu ele akebne m nū rime Jeruselem, ma nū kpakara Judiya, nū Sameria nū hne owa sotoru." ⁹ Nga o kwukworu oka ka, kpa be neele a anya, be gwelizo a la n'oligwe, erumeru gweme a n'anya be.

¹⁰ Kpa be zī neelegidne anya n'oligwe kpa o naala, ele rukna lawuru wogwu iwo abochna gwuzoru n'esilawuru be. ¹¹ Be kaa, "Ele rukna Galili, ndaa kpa anū gwuzo neele anya n'oligwe? Jizosi ka, nye be gweruru la oligwe, jaava berere lele kpa anū whnurnu a la oligwe."

Matayasi gweruru

onodi Judasi

¹² Ele izi wam lahna Jeruselem hite nū Rugwu Olivu, nhne nū lele izne otu Obochi Ozukwa Inwe. ¹³ Be zne Jeruselem, bna nū rime oro olu hne be wu. Pita, Jōni, Jemisi, nū Anduru, Filipu nū Tōmosi, Batolomi nū Matiyu, Jemisi nnwō Alifayosi, Saimoni nye zī n'esilawuru ele noonwu bekwu nū mkpoma nū Judasi nnwō Jemisi. ¹⁴ Kpakara be zī n'otu neekpe okpukpe ige obula, be nū ele rinya wam nū Meri nne Jizosi nū rumu nne a.

¹⁵ N'ọbochi wam, Pita gwuzoru n'esilawuru ele sno apna Jizosi, be bu otu riwhu nu nri lawuru. ¹⁶ O kaa, "Rumu nda m, nhne be gbaru n'okwukwo nsọ ke Enine Nsọ kwuru hite n'onu Devidi gbasiri Judasi nye duru ele nwugwuru Jizosi, jeemezu. ¹⁷ Judasi bu otu badnu nu rime ai, be hohiaru a ma o kehia igwe n'ernu ai." ¹⁸ (Judasi bu nye ji iwai be kwuru a n'ernu aruru-eli a zu otu eli, o dna, kpu ruwhnu n'eli, kpakara nhne zi a nu ruwho wuhia. ¹⁹ Kpakara ele wu nu Jeruselem nurnu a, be kwu eli wam n'ikwu-onu be, Akelidama, ke bu Eli Ovnarna.)

²⁰ "Kwnornu nu be gbaru n'okwukwo Eri Oma,

'Oro a daziri etekne,

o za nye wu nu rime a.'

Be gba kwno a nu nhne berere,

'Nye berere gweru onodi ernu a.'

²¹ Kitna, o zi mkpa a horu otu nyerukna n'esilawuru ele sno ai n'ige Nyenwe ai Jizosi snornu ai whoga, bnanya masi n'esilawuru ai, ²² hite n'owu mini Joni du nga Jizosi laru n'oligwe. Nye wam joburu nye joosno ai gba akebne nu Jizosi hiri n'ernu lizo."

²³ Be hohia ele rukna lawuru, Josefu nye be kwu Basabasi nye rewhna a berere bu Jositosi nu Matayasi. ²⁴ Be kpe okpukpe kaa, "Nyenwe ai, ji nye magwu mkpoma kpakara ele badnu, bikno, Nyenwe ai, gesi ai nye i hohiaru n'esilawuru ele rukna lawuru ka, ²⁵ nye jeegweru onodi ernu nye izi ke Judasi ghasaru zne hne o kwesiri." ²⁶ Be vu ogbanuchi, ogbanuchi wam dnakwasi Matayasi, be gwnusi a n'esilawuru ele izi nri nu otu wam.

2

Enine Nsọ varu n'ọbochi Pentikosi

¹ Nga obochi Pentikosi zuru, kpakara be gbakoru n'otu oro. ² Ngangam, imerne ke nu lele okne ruwhere hiri n'oligwe va, jipiya kpakara oro wam be zi. ³ Be whurnu nhne nu lele riro bekwnu ke daziri n'olu risi be otu otu. ⁴ Enine Nsọ mejihiaru be, be bete nookwu oka nu riro ele berere lele kpa

Enine Nsọ wam nyernu be iknernema o kwu oka.

⁵ Agwna ele Ju ele notu ogwnu Chiokike wu nu Jeruselem, ele hi nu kpakara mba ke zi nu mkpururu oligwe va. ⁶ Nga be nurnu mkpakpo ka, be gbako, o turu be n'anya kwnornu nu be nurnu kpa ele sno apna Jizosi nookwu oka nye obula nu ikwu-onu ke a. ⁷ Ehni nwurnu be, be kaa, "Kpakara ele ka nookwu oka, be buo ele Galili sa? ⁸ Ndaa kpa a nonu be nookwu oka n'ikwu-onu be jiri mu ai? ⁹ Ele Patia, nu Midia, ele Elam, ele hi nu Mesopotemia, Judiya nu Kapadosia, nu ele hi nu Pontosi nu Esia, ¹⁰ ele hi nu Firigia nu Pamfilia, ele hi nu Ijipiti nu ele hi agwna eli Libiya ke zi Sirini ndundu, nu agwna ele hi nu Rom, ¹¹ ma ele Ju ma ele bnarnu okpukpe ele Ju, ele Kiriti nu ele Arabu, a nurnu kpa be nookwu oka n'ikwu-onu ai gbasiri ernu ndu-ehni Chiokike." ¹² O gbagwojiri be anya, kpakara be nesisikwa, "Ka bu kini?"

¹³ Kovu ele berere mernu be nhne mkpari, be kaa, "Manya noogbu ele ka."

Pita kwunnu igbudu badnu

oka

¹⁴ Pita gwuzoru ya nu nri badnu nu otu wam bete nookwunu ele badnu wam oka n'okne nkoli, kaa,

"Ele Ju ibne m nu kpakara anu ele wu nu Jeruselem, anu bnote nsni nu nhne me nookwu gbasiri nhne anu whurnu. ¹⁵ O za manya noogbu ele rukna ka lele kpa anu cheru, o bu otu-ige tolu ke osisi.* ¹⁶ Kovu ka bu nhne nye owhurnunya Juweli kwuru oka gbasiri a,

¹⁷ Chiokike karu kpa,

'Ka bu nhne me jeeme n'obochi ipne-aznu, m jowukwasi Enine m n'ehni kpakara ele badnu,

rumu anu ele rukna nu ele rinya jookpo okwo ikwu-onu Chiokike, rumu ikoro anu jowhnu owhurnunya, ele okno badnu anu joro mboro.

¹⁸ M jowukwasi ele izi m rukna nu rinya Enine m n'obochi wam, be jowhnu owhurnunya.

¹⁹ M jeegesi ernu ndu-ehni n'oligwe

* **2:15** otu-ige tolu ke osisi: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke eto

nụ nhne elekema n'owa nù mkpururu oligwe,
 ọvna nà nù bẹkwu nù okne rụnwuru bẹkwu.
 20 Ehnám jaagba ọchichiri,
 ẹnwa jaachna ihie ihie lele ọvna,
 ka jeeme si okne ọbochi ke zị igwugwu ke Nyenwe aị va.
 21 Be jọznohia nye ọbula ke noosukwu rẹwhna Nyenwe aị.
 22 “Ele Izireli, anụ bnote nsni n'oka ka, Chiokike jiri kpakara ernalu ndu-ehni nù nhne tu n'anya nù elekema ka n'esilawuru anụ gesi nù ya ziyaru Jizosi nye Nazareti. Kpakara anụ magwu kpam. 23 Chiokike marnu ama kwere be gweru a nyega anụ, anụ gweru a nyee n'aka ele ma Chiokike, be kpogidne a n'ogba, gbu a. 24 Kovu nù Chiokike mernu o hi n'enuwulizọ, gweme nhne igbugbu ke enwu kwnornu nù enwu nwée rikne nwugwu a. 25 Ka bu nhne Devidi kwuru gbasiri a,
 'M whuru nù m Nyenwe aị nù ruwhnu m kpakara ige.
 O zị n'akarikwungama m,
 ovu jaala m mini.
 26 Ka kpararu ovu soro m n'onu, riro m nwudnarnu k'agida,
 anọ-ehni m jaazi budnu n'olile anya.
 27 Kwnornu nù i jeesigbasi mkpuru ovu m n'ilili,
 i jeekwe nye nsọ ke i ro oro.
 28 I gesiri m apna ke budnu,
 ruwhnu i mernu snarnima jihia mkpoma m.'
 29 “Rumu nda m, m nookwunu anụ oka n'anya rikne nhne gbasiri nda aị oknani bu Devidi, o wuru enwu, be li a, ilili a zị hna du tna. 30 O bu nye owhurninya, o magwu nù Chiokike kwesiri a mkwana rikne nù o jeeme otu nye hi nù avuru a daziri nù ngadna eze a. 31 O whuru nù hne zị nù ruwhnu, o kwu oka gbasiri olizo n'enuwulizọ, Chiokike jeesigbasi a n'ilili, anọ-ehni a joro oro. 32 Chiokike mernu Jizosi ka hi n'enuwulizọ. A bu ele akebe ezi oka ka. 33 Be gwelizoro a olu n'akarikwungama Chiokike, o naharu n'aka Nda a mkwana ke Enine Nso bu ke o wukwasiri aị, ke anụ

whuru nù, nuru masi. 34 Devidi lage olu nù rime oligwe, kovu o kwuru,
 'Nyenwe aị kanu Nyenwe m,
 Daziri eli n'akarikwungama m,
 35 tem du nga me jaabita ele irno i lele nhne i jootukwasi ochi i lawuru.'
 36 “Kam kpararu, kpakara ele Izireli, anụ mahia n'ezi oka nù o bu Jizosi ka, nye anụ kpogidnenu n'ogba bu nye Chiokike mernu Nyenwe aị nù Karaisi.”
 37 Nga be nuru ka, o gburu be igbugbu k'agida nù mkpoma, be kanu Pita nù ele izi berere, “Rumu nda aị, kini bu nhne a jeeme?”
 38 Pita kanu be, “Nye ọbula hi nù mmehie a tughasna, ma be wu anụ mini nù rẹwhna Jizosi Karaisi, ma Chiokike gbarunu anụ mmehie anụ. Ige wam anụ jeenwehia nkesi Chiokike ke bu Enine Nso. 39 Kwnornu nù mkwana Chiokike ka zinu anụ, nù rumu anụ, nù kpakara ele zị ikere, ele Nyenwe aị Chiokike joosukwu.”
 40 Pita ji agida ikwu-onu berere do be aka nù nsni, kaa, “Anụ gweme ehni anụ awhuruwhnu ke ebiri ojo ka.” 41 Be wuru ele kwere izi oma ka mini. Be tukwasinu be pokwu badnu eto n'otu ọbochi.

*Mmekota ke
 ele kwere ekwe*

 42 Be dazigidne nù iznizni ele izi, snornu be mekota nhne, ri wiri nù neekpe okpukpe. 43 Ele izi wam uru agida ernalu ndu-ehni nù elekema ke mernu ogwu tu ele badnu. 44 Kpakara ele kwere ekwe dazikota n'otu, neekeri nhne n'otu. 45 Be re ekwu be nù ekwu be nwenu, keme iwai n'esilawuru be lele kpa mkpa kparu nye ọbula. 46 Be dazigidne n'otu n'Oro Nso Chiokike kpakara ọbochi. Be neezne n'oro nù oro, gweru mkpoma zị richna neeri wiri n'otu nù ovu oso n'onu. 47 Be naaznari Chiokike, neenwe ruwhnu oma nù hne ele badnu zị. Nyenwe aị jootukwasinu be ele badnu n'ọbochi n'ọbochi ele be joznohia.

3

Pita gworo nye mgworo

1 Otu ọbochi, Pita nù Joni znenu Oro Nso Chiokike n'otnu-ige ke eto n'iwhehnie, * ke

* 3:1 otu-ige ke eto n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

bụ ige okpukpe. ² Otu nyerukna ke dnarnu mgworo hite nga be murnu a, ele badnu nookwuru a zne n'Ogodo Onuhna Marnu Mma ke Oro Nso Chiokike kpakara obochi, ma o rjo nhne n'aka ele naabna Oro Nso Chiokike. ³ Nga o whnurnu Pita nu Joni hne be naabna Oro Nso Chiokike, o rjo be nhne. ⁴ Pita nu Joni legidne a anya, Pita kaa, "Le aị anya." ⁵ Nyerukna wam legidne be anya ma o jaanahia nhne n'aka be.

⁶ Pita kaa, "M nwée m siliva mọbu golu, kovu m jeenye i nhne me nwernu, nu rewhna Jizosi Karaisi nye Nazareti, lizo, zne izne." ⁷ O nwugwuru a n'akarikwnunga a, dolizo a olu, ngangam, ochi nyerukna wam nu ekenkele-ochi a lawuru nwehia rikne. ⁸ O wulizo olu, gwuzoru, bete neezne izne. O snornu be bna n'Oro Nso Chiokike, neezne izne, noowulizo olu, naaznarni Chiokike. ⁹ Kpakara igbudu ele badnu wam whnurnu a hne o neezne izne, naaznarni Chiokike. ¹⁰ Be mahia nu o bu nye orio wam naadazi n'Ogodo Onuhna Marnu Mma. O duru be ehni, tu be n'anya k'agida nu nhne mernu.

Pita znirni izi oma n'Oro Nso Chiokike

¹¹ Kpa nye mgworo wam nwugwuru Pita nu Joni n'aka, ogwnu turu kpakara ele badnu wam, be gbako nu mgbemgbe oro Solomoni. ¹² Nga Pita whnurnu be, o kanu be, "Ele Izireli, ndaa kpa nhne ka noodu anu ehni, anu neele aị anya lele nu a ji rikne aka aị mọbu ozi nso aị mee nyerukna ka zne izne. ¹³ Chiokike ke Ebereham, nu ke Aziki, nu ke Jekopu, Chiokike ke ele nda aị oknani, nyernu Nnwọ a Jizosi igwugwu. Ya bu nye anu reru, anu gonahoru a nu ruwhnu Paileti, o bu n'ezi nu Paileti kweru o sigbasi a. ¹⁴ Anu gonahoru nye nso nu nye mee mma, gweru nye noogbu badnu. ¹⁵ Anu gburu nye nwe budnu. Kovu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, a bu ele akebne a. ¹⁶ Anu le nwerukna ka anu magwu, o bu okwnata ovu nu rewhna Jizosi nyernu a rikne. O bu rewhna Jizosi nu okwnata ovu nu rewhna a nyernu nwerukna ka ogwugwo zuru ozu, kpa anu whnurnu.

¹⁷ "Kịta, rumu nda m, m maam nu nhne anu nu ele risi anu mernu Jizosi bu

nu anu máa ama. ¹⁸ Kovu nu Chiokike hiri n'onu kpakara ele owhnurninya agida ige wheru ewhe kwu nu Karaisi jaata awhnuwhnu, o mezuru nhne o kwuru. ¹⁹ Anu tuhmasna, kete ruwhnu hne Chiokike zi, ma o kwnosnama kpakara mmehie anu, ²⁰ ma anu nwehia rikne ikne hite nu ruwhnu Chiokike, ma o ziyanu anu Jizosi bu Karaisi nye o hohiannu anu. ²¹ O jaadazi n'oligwe tem ige Chiokike jeeme kpakara nhne ziri ikne, lele kpa o kweru mkwna agida ige wheru ewhe hite n'onu ele owhnurninya a zi nso. ²² Kwnornu nu Mozizi karu, 'Nyenwe aị Chiokike anu jeeziyanu anu nye owhnurninya lele me, hite nu ele ke anu, anu joobno nsni nu kpakara nhne o jaakanu anu. ²³ Nye obula ke jobno nsni nu nhne nye owhnurninya wam kwuru, be jeekewahala a n'esilawuru ele ke Chiokike.'

²⁴ "N'ezi oka, kpakara ele owhnurninya hite nu Sameli nu ele sno a n'aznu kwuru nhne gbasiri obochi ele ka. ²⁵ Kpakara mkwna Chiokike hite n'onu ele owhnurninya a zinu anu, anu nwernu igwe nu ogba-njo-ehni Chiokike gbaru ya nu ele nda anu, lele kpa o kannu Ebereham, 'M joogozu kpakara ele zi n'owa hite avnurnu i.' ²⁶ Nga Chiokike gwelizoru Nnwọ a Jizosi, o beru osno ziyanu anu ya, ma o gozi anu, ma anu hi nu rime apna ojo anu yahna."

4

Pita nu Joni zi nu ruwhnu ele eze-ikpe

¹ Kpa Pita nu Joni zi nookwunu ele badnu oka n'Oro Nso Chiokike, ele ariohna nu nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele Sadusi vakwnusiri be. ² Ovu weru be ehni nu ele izi lawuru wam neezni ele badnu nu Jizosi hiri n'enwu lizo, ke neegesi nu ele nwurnu onwu jeehi n'enwu lizo berere. ³ Be nwudne be, yisi be ikelu tem chi bo, kwnornu nu obochi zneminem. ⁴ Kovu agida ele nurnu izi oma be kweruru, onu ogwnugwu be bu pokwu badnu isne.

⁵ N'ekile a, ele risi ele Ju nu ele okno badnu nu ele zni iwu ele Ju gbakoru nu Jeruselem, ⁶ be nu nye risi ariohna Anasi, nu Kayafasi, nu Joni nu Alekizanda, nu ele oro nye risi ariohna. ⁷ Be kwuya Pita nu

Joni gwuzote be nù ruwhnu be, be sika be, “Ndaa rikne mọbu rẹwhna nyele hne anụ jiri neeme nhne ka?”

⁸ Enine Nso jipiharu nù rime Pita, o kaa, “Ele risi nù ele okno badnụ Izireli, ⁹ anụ néesikwa aị ajiji tna kwnornu nù nhne oma ke be mennu nye mgworo ka nù kpa be jiri gwọ a. ¹⁰ Kpakara anụ ma kpakara ele Izireli mahia, nù nyerukna ka gwuzo hna nù ruwhnu anụ n'ehni zuru ozu, bu nye be gworo hite nù rikne ke zị nù rẹwhna Jizosi Karaisi nye Nazareti. Anụ kpoğidnenu a n'ogba, kovu Chiokike mernu o hi n'enuw lizo. ¹¹ Ya bu

‘akaworugwu ke anụ ele noowu oro juru, kiyam ghọlam risi nsukala oro.’

¹² “Oznohia zị nù rẹwhna a kpọi. Kwnornu nù o zá rẹwhna berere nù mkpururu oligwe be nyernu ke badnụ jeenwe oznohia.”

¹³ Onu rikne Pita nù Joni duru ele risi ikpe ehni. Be mahiaru nù be bu ele o zá nhne be bu, ele múge okwukwo. Be mahiaru kwno nù be nù Jizosi ziri. ¹⁴ O zá nhne be nwernu rikne kwu kwnornu nù be whnurnu nyerukna wam be gworo gwuzo nù ngeri Pita nù Joni. ¹⁵ Be kanu be whoga n'oro ikpe, be gba iznuznu n'esilawuru be. ¹⁶ Be kaa, “Ndaa nhne a jeeme ele rukna ka. Kpakara ele wu nù Jeruselem magwu nù be nrurnu okne ernaldu-ehni ka, a nwée rikne gonahoru a. ¹⁷ Kovu a jéekwe be gbaso otnutnu ka n'esilawuru ele badnụ, a do be aka nù nsni be kwú oka berere nù rẹwhna Jizosi.”

¹⁸ Be sukwu ele rukna wam, kanu be, be kwúma oka ría ría mọbu zni nhne nù rẹwhna Jizosi. ¹⁹ Kovu Pita nù Joni saru be, “Anụ tule a ma o buru oma nù anya Chiokike, a bnonu anụ nsni sobu a bnonu Chiokike nsni. ²⁰ Kwnornu nù a nwée rikne gharu o kwu nhne a whnurnu nù nhne a nrurnu.”

²¹ Ele ikpe wam dosi be aka nù nsni rikne, sigbasi be la. Be nwée nhne be jeeji ta be awhnwhnu kwnornu nù ele badnụ naaznarni Chiokike nù nhne mernu.

²² Nyerukna be gworo ernaldu-ehni ka wheru nri awha eno.

Ele Karaisi kperu okpukpe

* **4:26** nye ke a o teru mono: Ke bu Mezaya, Karaisi.

²³ Nga be sigbasiri be, Pita nù Joni lakwnusi ele ke be, kanu be nhne ele risi ariohna nù ele okno badnụ kwuru. ²⁴ Nga be nrurnu a, be yisi onu n'otu kwnakwu Chiokike n'okpukpe, kaa, “Nyenwe aị Chiokike, nye keru oligwe nù owa, nù okne osimini, nù kpakara nhne zị nù rime be. ²⁵ I jiri Enine Nso kwu oka hite n'onu ohi i Devidi, nda aị oknani, kaa,

‘Kini vuteru ele buo ele Ju onuma kini mernu ele badnụ naagba iznuznu etekne?’

²⁶ Ele eze k'owa ka gwuzoru be nù ele nęechi ęchi, gba iznuznu megidne Nyenwe aị

megidne nye ke a o teru mono.*

²⁷ N'ezí oka, Erudu nù Pontiosi Paileti gbakoru n'otu n'eli ka, be nù ele buo ele Ju nù ele Izireli, megidne Nnwọ nsọ i Jizosi, nye i teru mono. ²⁸ Be gbakoru ma be mee nhne i jiri rikne i nù echiche i kaa nù o bu nhne be jeeme. ²⁹ Nyenwe aị, bikno, le be naakpasị aị ogwnu, nyega aị ele izi i, onu rikne a jeeji zni izi oma i. ³⁰ Dọsnihala aka i nù ogwo ehni igbugbu nù ernaldu elekema nù ernaldu-ehni hite nù rẹwhna ohi i zị nsọ Jizosi.”

³¹ Nga be kperu okpukpe, hne be zị neekpe okpukpe nrurnu biri biri. Enine Nso dnakwasị kpakara be, be bete nookwu ikwu-onu Chiokike n'onu rikne.

Ele kweru nekeri kpakara nhne n'otu

³² Kpakara ele kweru ekwe bu otu nù echiche be ma nù mkpoma be. O zá nye kanu nhne o nwernu bu ke a, kovu be nekeri kpakara nhne be nwernu.

³³ Ele izi wam ji onu rikne naagba akebne olizo n'enuw Nyenwe aị Jizosi. Chiokike tukwasinu be agida oru. ³⁴ O zá nye obula n'esilawuru be nhne kogwu. Ele nwernu eli mọbu oro re be, gweya iwai be reru a, ³⁵ be nyee a ele izi, ele izi keme iwai wam lele kpa mkpa kparu nye obula.

³⁶ Josefụ, nye Livai be nrurnu nù Saiporosi, nye ele izi jiri Banabasi, ke bu “Nnwọ onnuta mkpoma,” ³⁷ o re eli o nwernu, gweya iwai a bita a n'ochi ele izi.

5

Ananayasi nū Safira

¹ Kọvu otu nyerukna rẹwhna a bụ Ananayasi, ya nū nnwerne a Safira, reru ẹkwu be. ² Ya nū nnwerne a kwekọtaru ọ b́ita agwna iwai, o gweya ke gwnarnu b́ita n'ochi ele izi. ³ Pita kanu a, "Ananayasi, ndaa kpa Ekwensu jiharu mkpoma i, mee i i ghanu Enine Nso aghalaghala, i bitaru agwna iwai i reru ẹkwu. ⁴ Jiwa nwe ẹkwu su i reru a. Nga i reru a, iwai wam zi n'aka i o mee kpa o jiri masi i. Ndaa kpa i jiri ri oriri o mee nhne nu kpa? I ghanu Chiokike aghalaghala, o buo badnu."

⁵ Nga Ananayasi nuru oka ka, o dna n'eli, nwuma. Ogwnu turu kpakara ele nuru nhne mernu. ⁶ Rumu ikoro ele rukna va wu a n'ikpe, vuru iznu a zne, lite a.

⁷ Nga nhne nu lele awa eto wheru, nnwerne a varu, kovu o ma nhne mernu. ⁸ Pita sika a, "Kanu m, ka o bu onu iwai anu reru eli wam?"

O kaa, "Owe, o bu onu ahia a."

⁹ Pita kanu a, "Kini mernu ji nu nzi i kwekọtaru ọ rna Enine Chiokike ornurna? Ele rukna ele liri nzi i gwuzo n'onu-mgbo kitna, be joovuru i zne."

¹⁰ Ngangam, o dna n'eli n'ochi a, nwuma. Be vuru a whoga, lite a nu ngeri nzi a. ¹¹ Kpakara ogbako Chiokike nu ele berere ke nuru a turu ogwnu k'agida.

Ele izi wam gworu ele nrira

¹² Ele izi nuru agida ernu ndu-ehni nu ernu elekema n'esilawuru ele badnu. Kpakara ele kweru naagbako nu mgbe-mgbe ọro Solomoni. ¹³ O za nye berere nwernu rikne sno be, o bu n'ezi nu ele badnu naakaa be oka oma. ¹⁴ Kovu agida ele badnu snornu ele kweru ekwe, ele rukna nu ele rinya. ¹⁵ Ka mernu be kwuya ele naaria ehni igbugbu, dnanyita be nu ngeri apna n'olu okpata be nu etere be, ma kpa Pita naagawhe enine a metu agwna be. ¹⁶ Igbudu ele badnu hi n'eli gbaru Jeruselem gburugburu va kwuya ele ke be naari ehni igbugbu, ma ele renwu ojo nwugwu, be gworu kpakara be.

Be kpakarnu ele izi ehni

¹⁷ Ige wam okwno-awuwa jiharu nye risi ariohna nu ele nu ya sno, bu ele otu Sadusi, mkpoma. ¹⁸ Be nwudne ele izi, yisi be ikelu nu ruwhnu ohna. ¹⁹ Kovu enine izi Nyenwe ai varu n'abali, gbamanu be onuhna ikelu, kwuhia be. ²⁰ O kanu be, "Anu zne gwuzoru n'Oro Nso Chiokike, kanu ele badnu kpakara izi ke budnu ikne ka."

²¹ Ele izi wam zne n'Oro Nso Chiokike ke chi boru neezni ele badnu nhne.

Nga nye risi ariohna nu ele nu ya sno varu, be sukwukota ele eze-ikpe nu kpakara ele risi Izireli, zizne izi ma be kwuhianu be ele izi wam. ²² Ele be ziznenu oro ikelu, whunge be n'oro ikelu. Be lahna kanu ele dusiri be, ²³ "Nga a duru oro ikelu, oro turu otu, kpakara ele nse neese onuhna, kovu nga a gbamarnu oro, o za nye zi nu rime oro." ²⁴ Nga nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele risi ariohna nuru a, o gbagwojiri be anya.

²⁵ Ige wam otu badnu va, kanu be. "Anu le, ele rukna wam anu yisiri n'ikelu zi n'Oro Nso Chiokike neezni ele badnu nhne." ²⁶ Nye risi ele neese Oro Nso Chiokike nu ele ya nu be neese Oro Nso zne kwuya ele izi wam, be mene be nhne rikne kwnornu nu be notu ogwnu ele badnu jootu be akaworugwu.

²⁷ Be kwuya ele izi wam gwuzote be nu ruwhnu ele eze-ikpe. Nye risi ariohna sika be, ²⁸ kaa, "A duru anu aka nu nsni anu zni nhne nu rẹwhna Jizosi. Anu mernu kpakara eli Jeruselem jihia n'iznizni anu, anu noovukwasi ai enwu onarna Nyerukna ka."

²⁹ Pita nu ele izi saru be, "A kwe-siri o bnonu Chiokike nsni karu badnu. ³⁰ Chiokike ke ele nda ai mernu Jizosi hi n'enwu lizo, bu nye anu gburu, kpogidne a n'olu ogba. ³¹ Chiokike gwelizoru a olu n'akarikwnunga a ma o buru Nye Risi nu Nye Oznohia, ma ele Izireli tuhmasna, ma Chiokike gbarunu be mmehie be. ³² A bu ele akebne nhne ele ka, ma Enine Nso, ke bu nkesi Chiokike nyernu ele noobnonu a nsni."

³³ Nga be nuru oka ka, ovu weru be ehni k'agida, be kpebi o gbu ele izi wam. ³⁴ Kovu otu nye Farisi rẹwhna a bu Gamalieli, nye zni iwu ele Ju, nye ele badnu noso anya,

gwuzoru n'esilawuru ele ikpe, kaa ele izi wam whoga n'ederezi. ³⁵ O kanu ele ikpe wam, "Ele Izireli, anya du anu eli nhne anu noopio o mee ele rukna ka. ³⁶ N'ige wheru ewhe, Tadiyosi whuyaru neeme ehni a nu o bu nye zi rikne, riwhu badnu eno snornu a. Be gburu a, kpakara ele snornu a gbasaru, otu a nwurru. ³⁷ Omekwo, Judasi nye Galili whuyaru n'ige be gwnurru ele badnu, o doru agida ele badnu, be gburu a masi, kpakara ele snornu a gbasaru. ³⁸ Kitna me kanu anu, anu mee nhne obula megidne ele rukna ka. Anu sigbasi be. O buru nu nhne ka bu ernu aka ke badnu, o joowhu. ³⁹ Kovu o buru nu o hi n'aka Chiokike, anu nwée rikne megbu be. Anu jowhnu nu anu noolusi Chiokike ogwnu."

Be kweru nhne o kwuru bu ezi oka. ⁴⁰ Be sukwu ele izi wam, pnia be nhne, kanu be kwuma oka berere nu rewhna Jizosi, be sigbasi be, be la. ⁴¹ Ele izi wam whoga nu ruwhnu ele ikpe, ovu noso be n'onu kwnornu nu Chiokike gwnusiri be ele kwe-siri o ta awhnuwhnu kwnornu nu rewhna Jizosi. ⁴² Kpakara obochi be zi n'Oro Nso Chiokike, neezne n'oro n'oro ele badnu nookpo okwo izi oma nu Jizosi bu Karaisi.

6

Ele ernu esau

¹ N'ige wam, nga onu ogwnugwnu ele kweru ekwe zi naaba aba, odogbuta whuyaru n'esilawuru ele Ju nookwu Giriki nu ele Ju nookwu Hiburu. Ele Ju Giriki kanu be lewhuru ele rinya be nzi be nwurru anya nu wiri be neeke n'obochi n'obochi. ² Ele izi nri nu ebo wam sukwu kpakara ele sno apna Jizosi n'otu, kaa, "O buo oma a gharu nhne gbasiri ikwu-onu Chiokike neeke wiri. ³ Kitna, rumu nda ai, anu hohia ele rukna esau n'esilawuru anu ele nwernu agwa oma, ele Enine Chiokike nu akoniche jihiaru, ma a yisi be nu nhne gbasiri nhne ka. ⁴ Kovu aila jeegweru ehni ai yisi n'okpukpe nu okpo okwo ikwu-onu Chiokike."

⁵ Kpakara be kweru nhne ele izi wam kwuru. Be hohia Sitivini, nyerukna ke okwnata ovu nu Enine Nso jihiaru, nu Filipu nu Porokorosi, Nikano, Timoni, Pamenasasi nu Nikolasi, nye Antioku nye

bnarnu okpukpe ele Ju. ⁶ Be gwuzote be nu ruwhnu ele izi, be kpe okpukpe tukwasi be aka.

⁷ Ikwu-onu Chiokike neezne nu ruwhnu. Onu ogwnugwnu ele sno apna Jizosi nu rime Jeruselem zi koriri naaba aba. Agida ele okwa ariohna kwnata Chiokike mkpoma.

Be nwudneru Sitivini

⁸ Sitivini bu nwerukna Chiokike goziri ke nwernu rikne o ru ernu ndu-ehni nu nhne elekema n'esilawuru ele badnu. ⁹ Kovu nu agwna ele zi n'oro ogbako ele Ju, ele be kwu Ele Nwernu Ehni be, nu ele Ju hiri nu Sirini nu Alekizandaria, lizoru megidne a. Be nu ele Ju hi nu Silisia nu Esia nu Sitivini bete neesigha oka. ¹⁰ Kovu nu be nwée rikne megidne Enine nu akoniche ke Sitivini ji nookwu oka. ¹¹ Be gno ele badnu be kaa, "A nurru hne o nookwulu Mozizi nu Chiokike."

¹² Ele ka kpakne ele badnu, be lizo, be nu ele okno badnu nu ele zni iwu, vakwnusi Sitivini, nwudne a, kwuzne a nu ruwhnu ele eze-ikpe. ¹³ Be kwuya agwna ele jaagba akebne aghalaghala megidne a. Be kaa, "Nwerukna ka ziko nookwu oka megidne Oro Nso nu Iwu Mozizi. ¹⁴ A nurru hne o naakaa nu Jizosi nye Nazareti ka jaakwnadna Oro Nso Chiokike ka, gbanwo kpakara omen'eli ai ke Mozizi nyernu ai."

¹⁵ Kpakara ele eze-ikpe legidne Sitivini anya, be whnu nu ruwhnu a nu lele ruwhnu enine izi.

7

Ikwu-onu Sitivini

¹ Nye risi ariohna sikwa Sitivini, "Nhne ka be nookwu megidne i, o bu n'ezi?"

² Sitivini saru be, "Rumu nda m, nu ele nda, anu bnote nsni. Chiokike ke zi igwugwu mernu Ebereham, nda ai oknani, whnu a anya nga o zi n'eli Mesopotemia, su o zneru wuru nu Harani. ³ O kanu a, 'Sigbasi ezi-nu-oro i nu eli i, zne n'eli ke me jeegesi i.'

⁴ "O sigbasi eli Kalidia zne wuru nu Harani. Nga nda Ebereham nwurru, Chiokike mernu o bnanya n'eli ka, hne anu wu kitna.

⁵ N'ige wam Chiokike nyene Ebereham agwna eli ka ma o buru ke a, o bubedi otu renu ochi, kovu Chiokike kweru a mkwna

nụ o jeenye a ẹli ka, ma ọ buru ke a nọ ẹbnurnu ele joosno a n'aznụ. Nga Chiokike kweru mkwna ka, Ebereham nwée rụmu. ⁶ Ka bụ nhne Chiokike kannụ a, 'Rụmu ị joowu n'ẹli berere, hne be jọoburu ele ọhi, be jeeme be nhne ọjọ riwhu awha ẹno.' ⁷ Kọvu Chiokike karụ, 'M jeekpe ele wam be jọobunu ọhi ikpe, omekwo, be jeehi n'ẹli wam whuya, be jọokponu m risi ẹli nọ hna.' ⁸ Chiokike mernu ọgba-njọ-ẹhni ọkpa nka ziri n'esilawuru ya nọ Ebereham. Ebereham kparụ Aziki nnwọ a nka nga ọ gbarụ ọbochi ẹsato kpa be murnu a, Aziki kpa Jekọpu nka, Jekọpu kpa nri nọ rụmu a lawuru ele nda aị ọknani nka.

⁹ "Ele nda aị ọknani kwnosiri nwene be Josefu awuwa, be rezne a Ijipiti lele ọhi, kọvu Chiokike dagwunu a, ¹⁰ dọhia a nọ kpakara mkpa a. Nga Josefu gwuzo nọ ruwhnu Fero, eze Ijipiti, Chiokike nyernu a ruwhnu ọma nọ akoniche. Fero mernu a nye risi ọchichi kpakara Ijipiti nọ kpakara ọro eze.

¹¹ "N'ige wam ọknunyo dnarnu nọ kpakara ẹli Ijipiti nọ Kenani, ke vuyarụ agida awnwhnu. Ele nda aị ọknani nwée wiri. ¹² Nga Jekọpu nurnu nọ wiri zị nọ Ijipiti, o zizne ele nda aị ọknani pị nọ mbom. ¹³ Nga be znernu ke mgba lawuru, Josefu mernu rụmu nne a mahia a, Fero mahia masi ezi-nu-oro Josefu. ¹⁴ Nga ka mekworu, Josefu ziznenu Jekọpu nda a izi, kanu a, o kwuru kpakara ezi-nu-oro a va Ijipiti, be bụ nri badnu ẹsau nọ isne. ¹⁵ Jekọpu zne Ijipiti hne ya nọ ele nda aị ọknani zị nwu. ¹⁶ Be vuru iznu be zne Sekem hne be liri be n'ilili ke Ebereham zunahoru avnurnu Hamo n'iwai.

¹⁷ "Nga ige Chiokike jeemezu mkwna o kweru Ebereham duru, onu ọgwngwnu ele ke aị zị nọ Ijipiti zilam agida. ¹⁸ N'ipne-aznụ, eze berere ke máa Josefu bete neechi Ijipiti. ¹⁹ Ọ mernu ele nda aị ọknani nhne rikne, ghọ be aghigho, mee be tuwhu rụmu be, ma be nwuma.

²⁰ "Ọ bụ n'ige ke nọ kpa bụ nga be murnu Mozizi, nnwọ marnu mma nọ ole anya, be legidne anya n'oro nda a ẹnwa ẹto. ²¹ Nga be ghasarụ a n'ederezi, adna Fero kwuru a, znulizo a lele nnwọ a rukna. ²² Be znirni a kpakara nhne omumu nọ akọ ele Ijipiti,

Mozizi buru dikne n'ikwu-onu nọ dimkpa nọ rikne.

²³ "Nga Mozizi gbarụ nri awha ẹno, o kpebi o zne lekasi rụmu nda a, ele Izireli. ²⁴ O whnụ hne otu nye Ijipiti neemegbu nye Izireli, o zne megwnahianu nye Izireli, gbu nye Ijipiti. ²⁵ O che nọ ele ke a jọoghohia nọ Chiokike jeehi n'aka a dọhia be, kọvu be ghohiage. ²⁶ Ke chi a bọru, ọ whnurnu rụmu Izireli lawuru nọolu ọgwnu, o zne bno be, ọ kaa, 'Le, anu bụ rụmu nwene, kini mernu anu nọolu ọgwnu?'

²⁷ "Kọvu nye ke mejoru nwene a kwnahala Mozizi, sika a, 'Nyele mernu i nye risi nọ nye ikpe aị? ²⁸ Ị noopio o gbu m lele kpa i gburu nye Ijipiti n'ekile sa?' ²⁹ Nga Mozizi nurnu ka, ọ gbawhu, zne wuru nọ Midia lele nye izne, hne ọ murnu rụmu rukna lawuru.

³⁰ "Nga nri awha ẹno whemernu, enine izi Chiokike mernu ọ whnụ a anya nọ riro bekwnu isisi matị n'ẹli-ikpa zị Rugwu Saina ndundu. ³¹ Nhne Mozizi whnurnu a jiri anya, o znedu isisi matị wam ndundu, ọ nurnu nkoli Nyenwe aị, ³² 'Mawa bụ Chiokike ele nda ị ọknani, Chiokike ke Ebereham, nọ Aziki nọ Jekọpu.' Mozizi turu ọgwnu k'agida, o nwée rikne legidne anya. ³³ Nyenwe aị kanu a, 'Tuma okoro-ochi ị, kwnornu nọ hne i gwuzo bụ ẹli nsọ. ³⁴ M leru m anya, whnụ awnwhnu ele ke m n'Ijipiti. M nurnu m ọsnu-idne be, m hiednana m ma m znohia m be. Kina, va, m jeezine i Ijipiti.'

³⁵ "Ka bụ Mozizi wam be juru kaa, 'Nyele mernu i nye risi nọ nye ikpe aị?' Ya bụ nye Chiokike ziznenu lele nye risi nọ nye ọznohia, hite nọ oyi aka enine izi wam ke mernu ọ whnụ a anya n'isisi matị wam neerne bekwnu. ³⁶ O duhia be hite nọ Ijipiti hne ọ rnurnu ẹnu ndu-ẹhni nọ nhne elekema, ma n'Okne Osimini Ihie, ma nọ ẹli-ikpa nri awha ẹno.

³⁷ "Ọ bụ Mozizi kannu ele Izireli, 'Chiokike jeeziyanu anu nye ọwhnurninya lele me, hite nọ ele ke anu.' ³⁸ Ọ bụ Mozizi ka bụ nye zị n'esilawuru agida ele wam n'ẹli-ikpa, ya nọ ele nda aị ọknani, ma enine izi wam nye kwunnu a ọka nọ Rugwu Saina. O nahiaru ikwu-onu ke zị budnu ke Chiokike, ma o nyewhete aị ya n'aka.

39 “Kovu ele nda aị ọknani bnógele a nsni, be kwnahala a n’otu nkọ, nụ be jaalahna Ijipiti. 40 Be kanu Erọni, ‘Menu aị rumu chi berere ke joodu aị. A máa nhne mernu Mozizi wam nye kwuharu aị n’Ijipiti.’ 41 Nga wam be mee chi lele nnwọ ehni, kwanu a ariohna, kwu ikwu iriri, kwnornu nụ nhne be jiri aka be kpụ. 42 Kovu Chiokike dasinnu be aznu, nye-whete be ma be kpenu mbọ ke oligwe, lele kpa be gbaru a n’okwukwo ele ọwhnurninya, ‘Ele Izireli, anu kwannu m ariohna nụ nhne nkesi

nri awha eno n’eli-ikpa?

43 Anu vulizoru oro Mọloku anu vulizo mbọ Refani, ke bu chi anu kpuru, kponu be risi eli.

M jeezihala anu whe Babiloni.’

44 “Ele nda aị ọknani vu Oro-Eka ruwhnu Chiokike n’eli-ikpa. Be wuru a lele kpa Chiokike kannu Mozizi wu a, lele odi ke be gesiri Mozizi. 45 Omekwo, ele nda aị ọknani ele nahoru Oro-Eka wam n’aka ele nda be, vuru a zne be nu Josua, nahoru ele mba wam eli be, bu ele Chiokike chihalaru nu ruwhnu be. Oro-Eka wam zi tem du ige Devidi. 46 Devidi naharu ruwhnu oma n’aka Chiokike, o rio Chiokike o gharu a ma o wutenu Chiokike Jekopu oro. 47 Kovu Solomonu bu nye wunnu a oro wam.

48 “Kovu Nye Kakwo Nhne Dum Olu za noowu n’oro badnu wuru, lele kpa nye ọwhnurninya kwuru,

49 ‘Ka bu nhne Nyenwe aị kwuru, Oligwe bu ngadna eze m,

owa bu nhne otukwasi ochi m lawuru, Ndaa okpa oro ke anu joowunu m?

Ndaa hne me jeezukwa inwe?

50 O buo me keru kpakara nhne ka?’

51 “Anu ele risi rikne nu ele ke be kpage nka nu mkpoma, anu mesirni nsni anu. Anu noogwuzigidne Enine Nso, lele kpa ele nda anu ọknani mernu. 52 Ndaa nyenum n’esilawuru ele ọwhnurninya ke ele nda anu kpaknana ehni? Be gburu ele izi Chiokike ele kwuru n’ige wheru ewhe nu nye mee mma jaava, kovu anu reru a, gbu a. 53 Anu nahoru iwu Chiokike hite n’aka ele enine izi, kovu anu bitagele a.”

Be turu Sitivini akaworugwu

54 Kpa ele eze-ikpe bnornu nsni nhne Sitivini nookwu, onuma jiharu be mkpoma, be ta rukwnurnu-ize megidne a n’ovu owe ehni. 55 Enine Nso jipiyaru Sitivini, o lelizo anya n’oligwe whnu igwugwu Chiokike, nu Jizosi hne o gwuzo n’akarikwnunga Chiokike. 56 O kaa, “Anu le, m whnurnu m hne oligwe kpumernu, nu Nnwọ ke Badnu hne o gwuzo n’akarikwnunga Chiokike.”

57 Be siwama lulo, gweru aka kpus-nime nsni be, kpakara be gbagidne a. 58 Be tohala a n’aznu eli-ohna, gweru akaworugwu logbu a. Ele akebne chibita iwo be n’ochi otu nnwọ ikoro rehna bu Solu. 59 Be logbu Sitivini, o kwnakwu Nyenwe aị, kaa, “Nyenwe aị Jizosi, narnu enine m.” 60 O gwute mperne ochi, gweru okne nkoli siwama lulo, “Nyenwe aị, bikno, i gwnu mmehie ka nu risi be.” Nga o kwuru kpa, o nwuma.

8

1 Solu bniasiri aka n’enu Sitivini.

Solu kpaknarnu ogbako Chiokike ehni

N’obochi wam, be bete naakpakna ogbako Chiokike ke zi nu Jeruselem ehni, kpakara ele kweru ekwe gbasa nu rime kpakara eli Judiya nu Sameria, okwolem ele izi bu ele gwnarnu nu Jeruselem. 2 Agwna ele notu ogwnu Chiokike zne vuru iznu Sitivini lite, be kwnanu a ekwna k’agida. 3 Kovu Solu gbalı o lulu ogbako Chiokike, o neezne hite n’oro du n’oro, pnuhia ele rukna nu ele rinya bu ele kweru ekwe tubna be n’oro ikelu.

Filipu znirni izi oma nu Sameria.

4 Kpa kpakara ele kweru nu Nyenwe aị gbasaru, be zne neezni izi oma kpa be neezne. 5 Filipu zne n’eli Sameria kpo okwo izi oma Karaısi pi. 6 Nga ele badnu nurnu nhne Filipu nookwu ya nu ernu ndu-ehni o notornu, be bnotenu a nsni. 7 Renwu ojo hiri nu rime agida ele badnu neesi okokoba, be gworu agida ele ngeri ehni be donwurnu donwu nu ele mgworo. 8 Okne snarnıma dnarnu nu rime Sameria.

⁹ Otu nwerukna rewhna a bu Saïmoni wu nu eli wam, nye mernu anya ji ele Sameria hite n'ernu aghigho. O karu nu o bu nye siri rikne. ¹⁰ Kpakara ele wu n'eli wam nosobisinu a, hite nu nye mati du nu nye zi n'olu. Be naakaa, "Nwerukna ka bu okne iknernema Chiokike." ¹¹ Ernu aghigho a bu nhne o jiri mee anya ji be gbu okwnu. ¹² Kovu nga be kweru izi oma Filipu znirni gbasiri eli-eze Chiokike nu rewhna Jizosi Karaïsi, be wu be mini, ma ele rukna ma ele rinya. ¹³ Saïmoni masi kweruru, nga be wuru a mini, o dazitasi Filipu ndundu, ernu elekema nu ernu ndu-ehni o whnurnu jiri a anya.

¹⁴ Ele izi ele zi nu Jeruselem nurnu nu ele Sameria kweruru ikwu-onu Chiokike, be zizne Pita nu Joni pii. ¹⁵ Nga be vaduru, be kpenu be okpukpe ma be nahoru Enine Nso. ¹⁶ Kwnornu nu Enine Nso yaadnakwasila nye obula n'esilawuru be. Be wuru be mini nu rewhna Nyenwe ai Jizosi kpoi. ¹⁷ Pita nu Joni tukwasi be aka nu risi, be nahia Enine Nso.

¹⁸ Nga Saïmoni whnurnu nu be nyernu be Enine Nso hite n'otukwasi be aka, o nyee Pita nu Joni iwai, ¹⁹ kaa, "Anu nyee m rikne ka masi ma nye obula ke me tukwasiri aka m lawuru, o nahia Enine Nso."

²⁰ Pita kanu a, "Ji nu iwai i whu n'ohia, kwnornu nu i cheru nu i joozuhiali nkesi Chiokike n'iwai. ²¹ I nwée igwe nu ernu ai, kwnornu nu mkpoma i zila snam n'anya Chiokike. ²² Tuhnasna hite nu mmuma ojo i, kpe okpukpe, ma Nyenwe ai gbarunu i. ²³ Kwnornu nu m whnurnu m nu agida okwno-awuwa jiri nu rime mkpoma i, i bu nye ikelu ke mmehie."

²⁴ Saïmoni kanu Pita nu Joni, "Anu kpenu m okpukpe nu ruwhnu Nyenwe ai ma nhne anu kwuru gharu a dnakwasi m."

²⁵ Nga be gbaru ama, kpo okwo izi oma Nyenwe ai, Pita nu Joni lahna Jeruselem. Nu apna kpa be naala be zni izi oma nu elihna zi nu Sameria.

Filipu nu nye chi-iwai

²⁶ Enine izi Nyenwe ai kanu Filipu, "Lizo, zne apna ke zi nu eli eli ke laru Jeruselem zne Gaza apna eli chna chna chna."

²⁷ Filipu lizo, zne. Otu nwerukna Itiopia

bu okiri badnu lazne eli a. Nwerukna ka bu nye zi mkpa n'eli Itiopia, o bu ochiwai eze nyerinya Itiopia nye rewhna bu Kandasi. O znernu o kpenu Chiokike nu Jeruselem. ²⁸ O dazi nu rime ogbo-eli a, noogwnu okwukwo Azaya nye owhnurninya. ²⁹ Enine Nso kanu Filipu, "Zne ndundu daziri n'ehni ogbo-eli wam."

³⁰ Filipu gba eso zne, nu kpa o noogwnu hite n'okwukwo Azaya nye owhnurninya, o sikwa a, "I nooghohia nhne i noogwnu?"

³¹ O kaa, "Ndaa kpa me jeeji nooghohia, okwolem ma o nwernu nye jookowanu m?" O sukwu Filipu, o pnekwnusi a, daziri eli nu rime ogbo-eli a. ³² Nhne be gbaru n'okwukwo nso o noogwnu bu ka,

"O nu lele atnurnu be duru zne o gbu ogbu lele nnwo atnurnu ke dnarnu mgbu nu ruwhnu ele nooko a rijni, o kwule oka.

³³ Be gwednarnu a n'eli, be gonahoru a n'ikpe zi snam, O za nye jookwuli nhne gbasiri rumu a, kwnornu nu be gwemernu budnu a n'owa."

³⁴ Nwerukna wam sikwa Filipu, "Bikno, kanu m, ndaa nye nye owhnurninya ka nookwu nhne gbasiri a? O bu ehni a sobu nye berere?"

³⁵ Filipu bete nookwu oka, hite nu nhne be gbaru n'okwukwo nso ka, zni izi oma gbasiri Jizosi. ³⁶ Kpa be neezne, be vadu hne mini zi, okiri badnu wam kaa, "Le mini, kini jeeme be gharu o wu m mini?"

[³⁷ Filipu kaa, "Be nwernu rikne wu i mini, o buru nu i jiri kpakara mkpoma i kweru." O kaa, "M kweru m nu Jizosi Karaïsi bu Nnwọ Chiokike."]

³⁸ Nwerukna wam kanu ogbo-eli a kwnusi, Filipu nu okiri badnu wam bna nu rime mini, o wu a mini. ³⁹ Nga be hiri nu mini whuya, Enine Nyenwe ai vuhala Filipu. Okiri badnu wam whuna a berere, kovu, o la n'eli a nu ovu oso n'onu. ⁴⁰ Filipu whnu ehni a nu Azotosi. O zne nu kpakara eli nookpo okwo izi oma tem o vadu Sizaria.

9

Otuhnasna mkpoma Sọlu
(Ernu 22:6-16; 26:12-18)

¹ Sọlu zị kọriri neemegidne ele noosno apna Nyenwe aị, naakpasị be ogwnu o gbu be. O znekwnusi nye risi ariohna, ² nahọru a ọkwukwo o jeenye kpakara ọro ọgbako ele Ju zị nọ Damasikosi, ọ buru nọ ọ jọowhnu nye ọbula ke noosno apna Nyenwe aị pịi, ma ọ nwudne be, rukna nọ rinya, ma ọ pnurru be va Jeruselem.

³ Kpa o neezne, ọ gwnarnu matị ọ dọ Damasikosi, ngangam, okne iwhne hiri n'oligwe mukwasi a gburugburu. ⁴ Ọ dna n'eli, ọ nurnu otu akpịri naakanu a, "Sọlu, Sọlu, kịni mernu i naakpakna m ẹhni."

⁵ Ọ sịkwa, "I bu nyele, Nyenwe aị?"

Akpịri wam kaa, "Mawa bu Jizosi, nye i naakpakna ẹhni. ⁶ Kọvu lizọ, bna nọ rime ẹli-ọhna, hne be jaakanu nhne i jeemeriri."

⁷ Ele rukna be nọ Sọlu sno nwée rikne kwu ọka, be nurnu akpịri wam, kọvu ọ zá nye be whnurnu. ⁸ Sọlu lizọ n'eli, kpume anya a, kọvu o nwée rikne whnọ nhne ọbula. Be duru a n'aka bna nọ rime Damasikosi. ⁹ Ọ whnuna ọsno ọbochi ẹto, o ríle wiri, ọ nwóna mini.

¹⁰ Otu nye sno apna Nyenwe aị zị nọ Damasikosi, nye rewhna a bu Ananayasi, ọ whnurnu ọwhnurninya, hne Nyenwe aị suk-wuru a, "Ananayasi."

Ọ naakwe, "Le m, Nyenwe aị."

¹¹ Nyenwe aị kanu a, "Jiknurnu, zne n'apna be kwu Zirikwem, nọ ọro Judasi, sịkwa otu nye be kwu Sọlu, nye Tasosi. O neekpe okpukpe. ¹² Ọ whnurnu ọwhnurninya otu nwerukna rewhna a bu Ananayasi, varu tukwasi a aka a lawuru nọ risi ma ọ whnurnu ọsno berere."

¹³ Ananayasi kaa, "Nyenwe aị, agida ele badnu kannu m nhne gbasiri nwerukna ka, nọ kpakara nhne ojo o mernu ele ke i nọ Jeruselem. ¹⁴ O jiri rikne ele risi ariohna va Damasikosi ma ọ nwudne kpakara ele naakwnakwu rewhna i."

¹⁵ Nyenwe aị kanu a, "Zne, kwnornu nọ m hohiaru m a ma o znenu m izi, o jeeme ele buo ele Ju nọ ele eze mahia rewhna m ma ele Izireli. ¹⁶ M jeegesi a kpakara awhnwhnu ọ jaata kwnornu rewhna m."

¹⁷ Ananayasi zne, bna n'oro wam, tukwasi aka a lawuru nọ risi Sọlu, kaa, "Nwene rukna Sọlu, Nyenwe aị Jizosi, nye mernu ma i whnu a anya n'apna nga i naava, ziyaru m ma i whnurnu ọsno berere, ma Enine Nso jihia nọ rime i." ¹⁸ Ngangam, nhne nọ lele rukporo aznu dnahnala n'anya a, o bete ọ whnu ọsno, o lizọ, be wu a mini. ¹⁹ Nga o riri wiri, rikne bna a n'ehni.

Sọlu znirni izi oma
nọ Damasikosi

Ọ daziri ọbochi ele nọ ele ya nọ ele sno apna Jizosi nọ rime Damasikosi. ²⁰ Ọ bna kpakara ọro ọgbako ele Ju bete neezni izi oma gbasiri Jizosi, nọ ọ bu Nnwọ Chiokike. ²¹ O jiri kpakara ele nurnu a anya, be neesikwa, "Ka ọ buo nwerukna wam noogbu kpakara ele naakwnakwu rewhna ka nọ Jeruselem? Ọ buo ma ọ pnurnu be zne nyee ele risi ariohna bu nhne o kwnornu va hna?" ²² Kọvu Sọlu gwuzosiri rikne neezni izi oma, neegesi nọ Jizosi bu Karaisi n'ezi ọka, ke gbagwojiri ele Ju zị nọ Damasikosi anya. ²³ Nga agida ọbochi whemernu, ele Ju gba iznuznu o gbu a. ²⁴ Kọvu Sọlu mahiaru mmuma be. Ele Ju zị neese ọnu-mgbo iwhnehnne nọ abali ma be gbu a. ²⁵ Kọvu ele noosno a jiri abali znuhala a nọ rime nkita n'iketa mkpo.

Sọlu nọ rime Jeruselem

²⁶ Sọlu zne Jeruselem, ọ gbalị ma o snornu ele sno apna Jizosi, kọvu ogwnu turu be, kwnornu nọ be kwéhiala nọ ọ bu nye sno apna Jizosi. ²⁷ Banabasi varu kwuru a kwuznenu ele sno apna Jizosi, ọ kọwanu be kpa Sọlu whnurnu Nyenwe aị n'apna, nọ Nyenwe aị kwunnu a ọka. Ọ kanu be kpa Sọlu znirni izi oma n'anya rikne nọ Damasikosi. ²⁸ Be nọ Sọlu daziri, o zne nọ rime kpakara Jeruselem, gweru anya rikne nọokpo okwo izi oma nọ rewhna Nyenwe aị. ²⁹ Ya nọ ele Ju nookwu Giriki nọdogbuta, be pio o gbu a. ³⁰ Nga rumu nda nurnu nhne gbasiri a, be kwuru Sọlu zne Sizaria, zizne a Tasosi.

³¹ Kpakara ọgbako Chiokike ke zị nọ Judiya nọ Galili nọ Sameria zukwaru inwe n'udno. Enine Nso mernu be gwuzosi rikne, ba aba, kpa be noowu budnu nọotu ogwnu Nyenwe aị.

Pita nū rime Lida nū Jopa

³² Kpa Pita neezneghari kpakara ohna neelekasi rumu Chiokike, o zne lekasi ele zi nū Lida. ³³ O whnū otu nwerukna rewhna a bu Eniasi, nye ngeri ehni a donwurnu odonwu, nye zi n'olu okpata awha esato. ³⁴ Pita kanu a, "Eniasi, Jizosi Karaisi mernu i ehni si rikne, lizo, gbakwata okpata i." Ngangam, o lizo. ³⁵ Kpakara ele wu nū Lida nū Saroni whnurnu a, tuhnasna hne Nyenwe ai zi.

³⁶ Otu nwerinya rewhna a bu Tabita (ke bu Dokasi), nye sno apna Jizosi, zi nū Jopa. O bu nye neeme nhne oma ige obula, neeyinu ele mboni aka. ³⁷ N'ige wam o rja ehni igbugbu, nwuma. Be hnia ehni a dobita n'oro olu. ³⁸ Nga ele sno apna Jizosi nurnu nū Pita zi nū Lida, Jopa zila ikere nū Lida, be zizne ele rukna lawuru, rjasno a, kaa, "Bikno, va wara wara." ³⁹ Pita jiknernu, snornu be zne. Nga o vaduru be kwuzne a n'oro olu. Kpakara ele rinya nzi be nwurnu zi naakwna ekwna, neegesi a kpakara iwo Dokasi dunnu be nga ya nū be zi.

⁴⁰ Pita chihala kpakara be ederezi, gwu mkpnerne-ochi n'eli, kpe okpukpe, o tuhnasna hne iznu wam zi, kaa, "Tabita, lizo." O sama anya a, nga o whnurnu Pita, o daziri eli. ⁴¹ Pita yisinu a aka, o gwuzoru. O sukwu ele kweru ekwe nū ele rinya nzi be nwurnu, gesi be ya nū budnu. ⁴² Otnutnu gbasiri nhne ka gbasu nū kpakara Jopa, agida ele badnu kweru nū Nyenwe ai. ⁴³ Pita daziri agida obochi nū rime Jopa n'oro otu nye noornu ernu akpukpo ano be kwu Saimoni.

10

Pita nū Kōneliosi

¹ Otu nwerukna rewhna a bu Kōneliosi zi nū Sizaria, nye risi ele ogwnu Rom be kwu Otu ele Itali. ² O bu nye nootu ogwnu Chiokike, ya nū kpakara ele oro a neekpenu Chiokike. O neeyinu ele mboni Ju aka, neekpe okpukpe nyee Chiokike kpakara ige. ³ Otu obochi, n'otnu-ige ke eto n'iwhehnie* o whnurnu enine izi

Chiokike n'owhnurninya hne o vakwnusiri a, kaa, "Kōneliosi."

⁴ Nga o leru anya, ogwnu turu a, o kaa, "O kini, Nyenwe ai?"

Enine izi kaa, "Chiokike nurnu okpukpe i, o chenwanyarnu ernu oyinu ele mboni aka i. ⁵ Kitna, zizne ele badnu be zne Jopa, be sukwu otu nwerukna rewhna a bu Saimoni Pita. ⁶ O zi n'oro otu nwerukna rewhna a bu Saimoni nye ernu akpukpo ano, nye oro a zi nū ngeri osimini."

⁷ Nga enine izi wam ya nū a nookwu oka lahnarnu, Kōneliosi sukwu ele izi a lawuru, nū otu nye ogwnu ke bu otu nū rime ele izi a, nye nootu ogwnu Chiokike. ⁸ O kanu be nhne mernu, zizne be Jopa.

⁹ N'ekile a, kpa be naavadu Jopa ndundu, Pita zne n'olu oro n'iwhehnie† zne kpe okpukpe. ¹⁰ Nga wiri gwnurnu a, o pio nhne o jeeri, be zi neesi wiri, o whnurnu owhnurninya. ¹¹ O whnurnu hne oligwe kpumernu, nū nhne nū lele etere be dođnarnu nū nkala eno a du eli. ¹² Kpakara anohia obula ma agwo, ma onunu oligwe zi nū rime a. ¹³ Otu akpiri kanu a, "Pita, lizo, gbu, ri."

¹⁴ Kovu Pita saru, "Oza, Nyenwe ai, kwnornu nū m riele m nhne obula ruru oru, mobu ke zila richna."

¹⁵ Akpiri wam kwu ke mgba lawuru, "Nhne obula Chiokike karu nū o zi richna, i kwula nhne zila richna."

¹⁶ Nhne ka mernu mgba eto, kpakara be lahna nū rime oligwe. ¹⁷ Kpa Pita zi naagbadi risi owhnurninya ka, ele rukna wam Kōneliosi ziyaru mahiaru oro Saimoni, be gwuzoru n'ogodo onuhna. ¹⁸ Be jikwa, "O bu hna hne Saimoni Pita zi?"

¹⁹ Nga Pita zi koriri naagbadi risi owhnurninya ka, Enine Nso kanu a, "Le, ele rukna eto noopio i. ²⁰ Jiknernu ehni i, snornu be zne, i s'igha oka o sno be zne, kwnornu mawa ziyaru be."

²¹ Pita hiedna n'olu oro, kanu be, "Me bu nye anu noopio. Ndaa nhne anu kwnornu va?"

²² Be kaa, "Kōneliosi nye risi neechi ele ogwnu ziyaru ai, o bu nye mee mma nū nye nootu ogwnu Chiokike. Kpakara ele Ju

* **10:3** otu-ige ke eto n'iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu † **10:9** iwhehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa isunu

nọoso a anya k'agida. Otu enine izi Chiokike kannu a o sukwu i n'oro a, ma o nurnu nhne i jookwu.”²³ Pita kwubnanya be oro, be dnanyi chi bo. N'osisi a, Pita nu agwna rumu nda ele zi nu Jopa snornu be zne.

Pita zi n'oro Koneliosi

²⁴ N'ekile a, o vadu Sizaria, hne Koneliosi nu rumu nwene a nu ele enyi a o sukwuru zi neese a. ²⁵ Kpa Pita naabna n'oro, Koneliosi kwnusi a, dna n'eli n'ochi a, kponu a risi eli. ²⁶ Kovu Pita tolizo a, kanu a, “Lizo, kwnornu nu m bu m badnu etekne.”

²⁷ Pita nookwunu Koneliosi oka, be bna nu rime oro, o owhnu agida ele badnu gbakoru. ²⁸ O kanu be, “Hite n'iwu ai, anu magwu nu nye Ju nwee rikne meko nhne ya nu nye buo nye Ju mabu zne oro be. Kovu nu Chiokike karu me kwu badnu nhne zila richna mabu nhne ruru oru. ²⁹ Nga anu sukwuru m, m nwee m rikne sikwa ajiji. Kitna, ndaa nhne mernu anu jiri sukwu m.”

³⁰ Koneliosi kaa, “Obochi eno wheru ewhe, m zi m neekpe okpukpe n'otnu-ige ke eto n'iwnehnie.‡ Ngangam, otu nwerukna wogwu iwo naacha va-a-a, gwuzoru nu ruwhnu m. ³¹ O kaa, 'Koneliosi, Chiokike nurnu okpukpe i, o chenwanyarnu ernu oyinu ele mboni aka i. ³² Zizne ele badnu Jopa be sukwu otu nyerukna rewhna a bu Saimoni Pita, o bu nye izne n'oro Saimoni nye ernu akpukpo anu, nye wu nu ngeri osimini.’ ³³ M ziyannu ji izi wara wara, i mekwaru nkari va. Kitna, kpakara ai zi nu ruwhnu Chiokike, neese o nurnu kpakara nhne Nyenwe ai nyernu n'iwu ji kanu ai.”

Ikwu-onu Pita n'oro Koneliosi

³⁴ Pita bete o kwu oka, kaa, “M nahiaru m kitna n'ezi oka nu Chiokike za neele badnu anya nu ruwhnu. ³⁵ Kovu Chiokike nookwubnanya nye obula ke notu ogwnu a, nye neeme mma hite nu mba obula. ³⁶ Anu magwu izi Chiokike ziznenu ele Izireli, nookpo okwo izi oma udno hite nu Jizosi Karaishi, nye bu Nyenwe kpakara badnu. ³⁷ Anu magwu nhne mernu nu kpakara Judiya hite nu Galili, kpa Joni znikworu izi oma owu mini. ³⁸ Anu magwu masi nhne

gbasiri Jizosi nye Nazareti, kpa Chiokike nyernu a Enine Nso nu rikne. O zneghari nu rime kpakara eli neeme nhne oma, nogwo kpakara ele renwu ojo nwugwu, kwnornu nu Chiokike dagwunu a.

³⁹ “A bu ele akebne kpakara nhne o mernu n'eli ele Ju ma nu rime Jeruselem. Be kpogidne a n'ogba, gbu a. ⁴⁰ Kovu Chiokike mernu ma o hi n'enwu lizo n'obochi ke eto, mee ma o whuya iwhne. ⁴¹ O buo kpakara ele badnu whurnu a, kovu o bu aiwa ele akebne Chiokike hohiaru. Ai nu a snornu ri wiri, nwu mini nga o hiri n'enwu lizo. ⁴² O nyee ai iwu a zne zni izi oma ka nyee ele badnu, a gba akebne nu o bu ya nye Chiokike hohiaru o buru nye ikpe kpakara ele zi budnu nu ele nwurnu onwu. ⁴³ Kpakara ele owhnurninya gbaru nhne gbasiri a, nu kpakara ele jeekweru nu ya, be jaagbarunu be mmehie be hite nu rikne ke zi nu rewhna a.”

Ele buo ele Ju nahiaru Enine Nso

⁴⁴ Kpa Pita zi nookwu oka, Enine Nso dnakwasiri kpakara ele noobno nsni nu izi oma. ⁴⁵ O gbagwojiri ele Ju kweru ekwe ele snornu Pita hi nu Jopa va anya, nu Chiokike wukwasiri ele buo ele Ju Enine Nso. ⁴⁶ Be nurnu kpa be naaznarni Chiokike n'ikwu-onu zi odo n'odo.

Pita kaa, ⁴⁷ “Ele ka nahiaru Enine Nso lele ai, o zi nye jobnosni o wu be mini?” ⁴⁸ O nyee iwu be wu be mini nu rewhna Jizosi Karaishi. Be riasno Pita ma ya nu be daziri obochi ele nu ele.

11

Pita kowaru nhne o mernu

¹ Ele izi nu rumu nda zi nu kpakara Judiya nurnu nu ele buo ele Ju nahiaru ikwu-onu Chiokike. ² Nga Pita znernu Jeruselem, ele be kparu nka lizo kwugidne Pita, ³ kaa, “I znernu n'oro ele be kpage nka, ji nu be rikowiri.”

⁴ Pita kanu be nhne mernu hite n'oziri du okwukwo, ⁵ “Kpa me zi neekpe okpukpe nu eli Jopa, m whurnu m owhnurninya, m whurnu nhne nu lele etere be dodnarnu nu ngeri eno a hite n'oligwe, o kwusi hne

‡ 10:30 otnu-ige ke eto n'iwnehnie: okwukwo ke mbom kwuru ige awa ke tolu

me zi. ⁶ M lebna anya n'olu a, m whnu nu rime a anohia, nu okne anohia ojo, nu agwo nu onunu oligwe. ⁷ M nuru m otu akpiri naakanu m, 'Lizo, Pita, gbu, ri.'

⁸ "Kovu m karu m, 'Oza, Nyenwe ai, o za nhne obula ruru oru mabu ke zila richna bnaleru m onu.'

⁹ "Akpiri wam kwu ke mgba lawuru, kaa, 'Nhne obula Chiokike karu nu o zi richna, i kwula nhne zila richna.' ¹⁰ Nhne ka mernu mgba eto, omekwo, kpakara be lahnaru oligwe.

¹¹ "N'ige wam, ele rukna eto ele be ziyannu m hite nu Sizaria vaduru nu oro wam me zi. ¹² Enine Nso kanu m me s'gha oka, kovu me snornu be zne. Rumu nda m isunu ka hiri nu Jopa snornu m zne Sizaria, kpakara ai bna n'oro Koneliosi. ¹³ O kanu ai kpa o whuru enine izi gwuzo n'oro a, ke kannu a, 'Zizne ele badnu zne Jopa, be sukwo otu nwerukna rewhna a bu Saimoni Pita. ¹⁴ O jaakanu i oka ke be jooznohia ji nu ezi-nu-oro i.' ¹⁵ Kpa me panizornu nookwunu be oka, Enine Nso dnakwasiri be lele kpa o dnakwasiri ai n'oziri. ¹⁶ M chenyanya ikwu-onu Nyenwe ai kwuru, 'Joni jiri mini wu ele badnu mini, kovu be jeeji Enine Nso nowu anu mini.' ¹⁷ Chiokike nyernu be nkesi wam o nyernu ai kpa a kweru nu Nyenwe ai Jizosi Karaishi. M bu nyele ke me jooznosnili Chiokike?"

¹⁸ Nga be nuru nhne ka, be kpusni onu be, be znarni Chiokike, kaa, "Chiokike nyernu ele buo ele Ju obirizi otuhnasna mkpoma ma be ziri budnu."

Ogbako ke zi n'Antioku

¹⁹ Kitna, okne okpakna ehni wam ke whuyaru kwnornu enwu Sitivini mernu ele kweru ekwe gbasu du Fonisia nu Saiporosi nu Antioku. Be neezni ele Ju kpoi izi oma. ²⁰ Kovu agwna ele kweru ekwe, ele rukna hiri nu Saiporosi nu Sirini znernu Antioku, be nu ele buo ele Ju nookwu oka, nookpo okwo izi oma gbasiri Nyenwe ai Jizosi. ²¹ Iknerema Nyenwe ai sno be, agida ele badnu kweru, tuhnasna hne Nyenwe ai zi.

²² Otutnu ka duru ogbako ke zi nu Jeruselem nsnj, be zizne Banabasi Antioku.

²³ Nga o varu, whnu ernu Chiokike n'esilawuru ele ke a, mkpoma soru a n'onu, o

kanu be yisi ehni gweru kpakara mkpoma be tukwasi nu Nyenwe ai. ²⁴ Banabasi bu omamarna badnu ke nwernu Enine Nso nu otukwasi ovu. Agida ele badnu kweruru nu Nyenwe ai.

²⁵ Banabasi zne o pio Solu nu Tasosi. ²⁶ Nga o pioharu a, o kwuya a Antioku. Be lawuru zi neezni agida ele badnu nhne nu Antioku otu awha. Be sukwo ele sno apna Jizosi "Kirisiteni" oziri n'Antioku.

²⁷ N'ige wam, agwna ele owhnurninya hiri nu Jeruselem zne Antioku. ²⁸ Otu nyenum nu rime be nye rewhna a bu Agabosi, gwuzoru nu rikne Enine Nso whnu owhnurninya nu okne oknuno jaazi nu kpakara owa. (Oknuno ka dnarnu nga Kalaudiosi neechi.) ²⁹ Ele sno apna Jizosi kpebi nu nye obula jeezizne nhne kpa o nwernu rikne yisinu rumu nda ele zi nu Judiya aka. ³⁰ Ka bu nhne be mernu, be bita iwai gweznenu ele risi ogbako hite n'aka Banabasi nu Solu.

12

Erodu gburu Jemisi, tu Pita ikelu

¹ N'ige ka Eze Erodu panizoru o kpakna agwna ele zi n'ogbako Chiokike ehni. ² O gweru ama-ogwnu gbu Jemisi nwene rukna Joni. ³ Nga o whuru nu o soru ele Ju ovu n'onu, o zne nu ruwhnu nwudne Pita. (Ka mernu n'ige Iriri Bredi Whuge Owhu.) ⁴ Nga o nwudnenu Pita, o yisi a n'oro ikelu, o gweru a nyewhete n'aka otu ele ogwnu eno eno. Erodu neese o gwehia a n'ikpe ohna nga Iriri Ogawhe wemernu. ⁵ Pita zi n'oro ikelu, kovu ogbako Chiokike neekpesi okpukpe rikne gbasiri a nu ruwhnu Chiokike.

Pita whuyaru n'oro ikelu

⁶ N'abali ke joozo obochi Erodu jeegweya nu ruwhnu ele ohna, Pita zi neezni anyarna n'esilawuru ele ogwnu lawuru ele neese a. Be turu a ijigba lawuru, ele neese nhne gwuzo n'onu-mgbo. ⁷ Ngangam, enine izi Nyenwe ai varu gwuzoru, iwhe mukwasi nu rime oro ikelu. Enine izi wam kpatu Pita aka nu ngeri ehni, o kanu a, "Lizo wara wara." Ijigba dnahnala n'aka Pita. ⁸ Enine izi wam kaa, "Suru ajni i, woru okoro-ochi

i.” Pita mee kpam, enine izi wam kanu a, “Woru iwo i, snornu m.”⁹ Pita snornu a whoga n'oro ikelu. O maá nu hne enine izi wam neeme bu nhne zi ire. O che nu o n'owhnu owhnurninya.¹⁰ Be whe ele nse ke mbom, nu ke ebo, be va nu ke ipne-aznu ke bu onu-mgbo rugwe bnarnu nu rime eli-ohna. Onu-mgbo wam gbama n'aka a. Be whoga, be neezne n'otu apna, ngangam, enine izi wam ghasa Pita.

¹¹ Pita mahia ehni a, o kaa, “Kitna, m maam nu o bu n'ezi nu Nyenwe ai ziyaru enine izi a, dohia m n'aka Erodu, dohia m nu kpakara nhne ele Ju neele anya a.”¹² Nga o mahiaru nhne ka, o zne nu oro Meri nne Joni Maki. Agida ele badnu gbagoru pii neekpe okpukpe.¹³ Pita znu aka nu onu-mgbo, otu nnwo rinya rewhna a bu Roda zne o nakwe a.¹⁴ Nga o mahiaru nkoli a, ovu oso n'onu mernu o nwée rikne gbama oro, o gba eso zne kanu be nu Pita gwuzogwu nu onuhna.

¹⁵ Be kanu a, “Anyá búo i oma.” Kovu o kwusi a rikne, be kanu a, “O bu enine a.”

¹⁶ Kovu Pita zi koriri nooznu aka n'onu-mgbo. Nga be gbamarnu oro, whnu a, o gbagwojiri be anya.¹⁷ O whenu be aka be kpusnime onu be. O kanu be kpa Nyenwe ai gwehiaru a n'oro ikelu. O kanu be, “Anu kanu Jemisi nu rumu nda m ele berere.” O whoga zne hne berere.

¹⁸ N'osisi, o mernu ele neese nhne anya aghari k'agida nhne mernu Pita.¹⁹ Erodu kaa be pio a, kovu be nwée rikne piohia a, o kaa be sikwa ele neese nhne ajiji, o nyee iwu be gbu kpakara be. Omekwo, Erodu hiri nu Judiya zne nu Sizaria daziri igé matí.

Enwu Erodu

²⁰ Ele Taya nu Saidoni mernu Erodu ovu owe ehni, be ziri n'otu zne o whnu a, be mee ma Bilatosi nye neelekwa oro eze gbagwasinu be. Be zne riasno Erodu ma udno ziri, kwnornu nu eli be neenwehia nhne oriri hite n'eli a.²¹ N'obochi be hohiaru, Erodu woru iwo eze a daziri nu ngadna eze a, kwunu ele badnu wam oka.²² Be siwama lulo, kaa, “O búo badnu nookwu oka ka, kovu o bu otu chi.”²³ Ngangam, enine izi Nyenwe ai lidna Erodu kwnornu nu o nyéne

Chiokike igwugwu. Rukpurukpuru ri a, o nwuma.

²⁴ Ikwu-onu Chiokike neezne nu ruwhnu, naagbasa, nooso oso.²⁵ Nga Banabasi nu Solu rnukworu ernu be, be hi nu Jeruselem hiehna kwuru Joni Maki.*

13

Be zihalaru Banabasi nu Solu

¹ N'ogbako Chiokike ke zi nu Antioku, ele neezni nhne nu ele owhnurninya zi, Banabasi, Simioni nye be kwu Naija, Lusosi nye Sirini nu Mane, nye ya nu Eze Erodu soru, nu Solu.² Kpa be zi neekpenu Nyenwe ai, noovu onu, Enine Nso kaa, “Anu kewamanu m Banabasi nu Solu, ma be zne rnu ernu me kwnornu sukwu be.”³ Nga be vukworu onu, kpe okpukpe, be tukwasi be aka nu risi, zihala be.

Nu rime Saipurosi

⁴ Kpa Enine Nso zihalaru Banabasi nu Solu, be zne Selusia, hite nu pii zne Saiporosí.⁵ Nga be duru Salamisi, be kpo okwo ikwu-onu Chiokike nu rime oro ogbako ele Ju, be nu Joni Maki nye izi be.⁶ Be zne n'eli ohia esilawuru tem be du eli-ohna Pafosi, be whnu otu nye ernu aghigho rewhna a bu Ba-jizosi, nye Ju kwuru ehni a nye owhnurninya.⁷ O bu enyi nye neechi eli ohia esilawuru wam nye rewhna a bu Sajosi Polosi, nye nwernu akoniche. Nye ochichi wam sukwuru Banabasi nu Solu nu ruwhnu a ma o nuru ikwu-onu Chiokike.⁸ Kovu nye ernu aghigho ka, Elimasi (ke bu rewhna a nu ikwu-onu Giriki), pioru o kwnama nye neechi eli wam ma o gharu o kweru nu Jizosi.⁹ Solu, nye rewhna bu Polu, nye Enine Nso jihiaru a nu rime, lekwasiri a anya,¹⁰ kaa, “Ji nnwo Ekwensu, nye irno kpakara nhne buru oma. Ji nye kpakara ernu aghigho nu aruru-eli jiri nu rime. I jeesigbasi o gbanwo apna ziri ezi ke Nyenwe ai?”¹¹ Kitna, le, aka Chiokike zi n'olu risi megidne i, i jookpu isni, i jowhnu iwhne ke obochi igé matí.”

Ngangam, Elimasi whnurru nhne nu lele rijiriji nu ochichiri n'anya a, o whoga noopio

* **12:25** be hi nu Jeruselem hiehna kwuru Joni Maki Okwukwo berere kwuru, be lahna Jeruselem, be nu Joni Maki.

nye joodu a n'aka. ¹² Nye neechi ẹli wam kweru nga ọ whnurnu nhne mernu, iznizni ikwu-ọnu Chiokike jiri a anya.

*Nu rime Antioku
ke Pesidia*

¹³ Pọlu nu ele nu ya sno kwọru ogbo hiri nu Pafosi zne Pega nu rime Pamfilia, kọvu Jọni Makị gharuru be, lahna Jeruselem. ¹⁴ Be hi nu Pega va nu Antioku ke Pesidia nu Ọbochi Ozukwa Inwe, be bna nu rime ọro ọgbako ele Ju daziri ẹli. ¹⁵ Nga be gwnurnu hite n'Iwu Mozizi nu nhne ele ọwhnurninya gbaru, ele risi ọro ọgbako zi be izi, "Rumu nda ai, ọ jaamasị ai ọ buru nu anu ji izi ọknata ovu anu jeezni ele ka."

¹⁶ Pọlu gwuzoru, whenu be aka, bete nookwu ọka, "Ele Izireli ibne m, nu kpakara ele ẹli berere neekpenu Chiokike, anu bnote m nsni. ¹⁷ Chiokike ke ele Izireli hohiaru ele nda ai ọknani, mee be okne mba nu ige be zi n'eli Ijipiti, Chiokike hiri n'eli Ijipiti kwuhia be n'aka rikne. ¹⁸ O nagid-nernu be nri awha ẹno n'eli-ikpa. ¹⁹ O luluru mba ẹsau ke ẹli Kenani, gweru ẹli be nyee ele ke a ma ọ buru ke be. ²⁰ Kpakara nhne ka mernu nhne nu lele riwhu awha ẹno nu nri isne.

"Omekwo, o nyee be ele ikpe, tem ọ du ige Sameli nye ọwhnurninya. ²¹ Nga be pioru eze, Chiokike nyernu be Sọlu nnwọ Kisi, ke hi n'avnurnu Benjamini, buru eze nri awha ẹno. ²² Nga o gwemernu a, Chiokike mernu Devidi eze be, ka bu nhne Chiokike kwuru gbasiri a, 'M whnurnu m Devidi nnwọ Jesi, nye nu lele mkpoma m, nye jeeme kpakara nhne me pioru o mee.'

²³ "Hite n'avnurnu nwerukna ka, Chiokike gwelizoru Nye Oznohia Jizosi, nyee Izireli lele kpa o kweru mkwna. ²⁴ Si Jizosi panizoru ẹnu a, Joni beru osno kpọ okwo ma kpakara ele Izireli tuhnsna mkpoma ma be wu be mini. ²⁵ Kpa Joni nọornukpa ẹnu a, ọ kaa, 'Anu neche nu m bu m nyele? M buo m nye wam anu neele anya a. Kọvu ọ naava n'aznu m, m kwesige m owhudnahie toma eriri okoro-ochi a lawuru.'

²⁶ "Rumu nda m, ele avnurnu Eberham nu kpakara ele ẹli berere ele neekpenu Chiokike, izi oznohia ka bu nhne be neezni ai. ²⁷ Ele wu nu Jeruselem nu ele risi be maa

nu ya bu Nye Oznohia, be ghohiage ikwu-ọnu ele ọwhnurninya be nọogwnu kpakara Ọbochi Ozukwa Inwe. Kọvu be mernu nhne ele ọwhnurninya kwuru mezu nga be kperu a ikpe ẹnu. ²⁸ O bu ezi nu be nwée nhne be ji ma a ikpe ẹnu, be kaa Paleti gbu a. ²⁹ Nga be mezuru kpakara nhne be kwuru n'okwukwo nsọ gbasiri a, be vudna n'olu ogba, lite a. ³⁰ Kọvu Chiokike mernu o hi n'ẹnu lizo. ³¹ O mernu ele snornu a hi nu Galili va Jeruselem whnu a anya. Be bu ele akebbe nyee ele Izireli.

³² "A neezni anu izi oma Chiokike kweru ele nda ai ọknani mkwna. ³³ Chiokike mezunnu ai rumu be mkwna wam, hite nu ome Jizosi hi n'ẹnu lizo. Lele kpa be gbaru Eri Oma ke ẹbo,

'Jiwa bu Nnwọ m,
m muru m ji tna.'

³⁴ "Nhne Chiokike kwuru gbasiri ome ma o hi n'ẹnu lizo, o joro oro, bu ka,
'M jeenye i ngozi zi nsọ ke kwesiri ọknata ovu me kweru Devidi mkwna.'

³⁵ O kwuru nu hne berere,
'I jeekwe ma nye nsọ ke i ro oro.'

³⁶ "Devidi mernu nhne Chiokike pioru o mee n'ige ke a, ọ nwu, be lite a nu ngeri ilili ele ke a, o ro. ³⁷ Kọvu nye wam Chiokike mernu o hi n'ẹnu lizo roge oro.

³⁸ "Rumu nda m, anu mahia nu ọ bu hite nu Jizosi hne a nọokpo okwo ogbaru mmehie. ³⁹ Hite nu ya, kpakara ele kweru jeenwernu ẹhni be hite nu kpakara mmehie. Ka bu nhne Iwu Mozizi nwée rikne mee. ⁴⁰ Anya du anu ẹli, ọ zi nhne ele ọwhnurninya kwuru be mezu n'ehni anu,

⁴¹ 'Le, anu ele ọnu ojo,
o ji anu anya, anu nwu ẹnu,
kwnornu nu nhne me jorun n'ọbochi anu,
bu nhne anu jeekweru,
ọ bubedi nu nye berere kanu anu.' "

⁴² Kpa Pọlu nu Banabasị nọowhoga n'oro ọgbako, be kanu be va n'Ọbochi Ozukwa Inwe berere kwunu be ọka. ⁴³ Nga ọgbako gbasaru, agida ele Ju nu ele bnarnu okpukpe ele Ju snornu Pọlu nu Banabasị. Be nookwunu be ọka ma be dazigidne n'oru ke Chiokike.

⁴⁴ N'Ọbochi Ozukwa Inwe berere, kpakara ele zi n'eli wam znernu ọ nurnu ikwu-ọnu Nyenwe ai. ⁴⁵ Nga ele Ju whnurnu

igbudu badnu wam, owho-anya jihia n'ovu be, be kwu oka megidne nhne Pölu kwuru, kpasị a iwhnerne.

⁴⁶ Kọvu Pölu nu Banabasi jiri anya rikne kwu oka, kaa, “O zi mkpa nu a znernu ebe osno kwunu anu ikwu-onu Chiokike, kovu hne anu juru a, gwnu ehni anu ele kwesile budnu kwó okwo, a jaagharu anu, znekwnusi ele buo ele Ju. ⁴⁷ Kwnornu nu ka bu nhne Nyenwe ai nyernu n'iwu,

‘M ziznenu m anu ma anu buru iwhne ke ele buo ele Ju, ma anu buru apna oznohia mmehie ke kpakara owa.’ ”

⁴⁸ Nga ele buo ele Ju nuru nhne ka, mkpoma soru be n'onu k'agida, be znarni izi oma Nyenwe ai, ele be hohiaru kwnornu budnu kwó okwo kweru.

⁴⁹ Ikwu-onu Nyenwe ai gbasaru nu kpakara eli. ⁵⁰ Kovu ele Ju kpasu ele risi nu rime eli nu ele rinya kwu ele eli berere ele neekpenu Chiokike, be bete o kpakna Pölu nu Banabasi ehni, be chihala be n'eli be. ⁵¹ Ele izi wam lisnama rizna ochi be megidne be, zne Aikoniom. ⁵² Ele sno apna Jizosi zi nu Antjoku nwudna k'agida, Enine Nso jihia be.

14

Nu rime Aikoniom

¹ Nu rime Aikoniom, Pölu nu Banabasi znernu nu rime oro ogbako ele Ju lele kpa be mesi, be kwu ikwu-onu Chiokike nu rikne ke mernu agida ele Ju nu ele buo ele Ju ghọ ele kweru ekwe. ² Kovu ele Ju ele kwé ekwe kpasuru ovu owe ehni ele buo ele Ju megidne rumu nda ai. ³ Pölu nu Banabasi daziri pii gbu okwnu, be kwusi nhne gbasiri oru Nyenwe ai rikne. Nyenwe ai mesiri ernu izi oma be rikne hite n'ernu ndu-ehni nu ernu elekema ke be noornu. ⁴ Kovu ele eli wam kewaru, agwna be danu ele Ju, ele berere dagwunu ele izi wam. ⁵ Ele Ju nu ele buo ele Ju gba iznuznu, be nu ele risi be mee be nhne rikne, o tu be akaworugwu nu o gbu ele izi wam. ⁶ Kpa ele izi wam nuru a, be gbazne Lisitira nu Dēbi, eli ele Laikonia, nu eli ke gbaru a gburugburu, ⁷ hne be zi neezni izi oma.

Nu rime Lisitira nu Dēbi

⁸ Otu nwerukna zi nu Lisitira nye dnarnu mgworo n'ochi lawuru, o bu nye mgworo kpa be muru a, o znekolele izne. ⁹ O dazi noobno nsni nhne Pölu nookwu, Pölu le a anya whnu nu o nwernu otukwasi ovu be ji o gwọ a. ¹⁰ Pölu gweru okne nkoli si okokoba kaa, “Lizo n'ochi i lawuru.” Nwerukna wam gbụ ewuru, bete neezne izne.

¹¹ Nga agida ele badnu wam whnuru nhne Pölu mernu, be bete esi okokoba n'ikwu-onu ele Laikonia, kaa, “Chi ai gholam badnu va lekasi ai.” ¹² Be jita Banabasi Zusi, be jita Pölu Hemisi kwnornu nu o bu onu nookwu oka. ¹³ Nye naakwa arjohna Zusi ke oro a zi nu ruwhnu eli-ohna gweya ehni nu igwugwere n'onuhna. Ya nu agida ele badnu wam noopio o kwanu ele izi wam arjohna.

¹⁴ Nga Pölu nu Banabasi nuru nhne be noopio o mee, be dowa iwo be, gba eso bna n'esilawuru agida ele badnu wam, neesi okokoba, ¹⁵ “Ele nwe m, ndaa nhne anu kwno neeme nhne ka? A bu badnu etekne lele anu. A varu o kpọ okwo izi oma ma anu hi nu kpakara nhne ka bnana iru whuya, tuhna snakwnusi ke Chiokike zi budnu, nye mernu oligwe nu owa nu okne osimini nu kpakara nhne zi nu rime be. ¹⁶ N'ige wheru ewhe, Chiokike gharuru kpakara ele badnu ma be zne n'apna ke be, ¹⁷ kovu, Chiokike mernu ehni a whuya iwhne hite nu nhne oma o neeme, o neenye anu mini ozuzo hite n'oligwe, nu mkpuru n'ige o kwesiri, o neenye anu wiri, mee snarnima jihia mkpoma anu.” ¹⁸ O bu n'ezi nu ele izi wam kwuru oka kpa, o bu nhne raru ehni o mee be gharu o kwanu be arjohna.

¹⁹ Agwna ele Ju hiri nu Antjoku ke Pisia nu Aikoniom va, be doru igbudu ele badnu wam yisi n'ehni be, be tu Pölu akaworugwu, dghala a nu rime eli be, be neeche nu o nwunam. ²⁰ Kovu kpa rumu nda gbaru a gburugburu, o lizo lahna nu rime eli-ohna, ke chi boru ya nu Banabasi zne Dēbi.

Be lahna Antjoku nu rime Siriya

²¹ Pölu nu Banabasi zne zni izi oma nu Dēbi, be nwehia agida ele sno apna Jizosi. Be lahna Lisitira, hite pii zne Aikoniom,

zne Antioku nū rime Pisidia. ²² Be mee ele kweru ekwe gwuzosi rikne, kasi be mkpoma ma be dazigidne n'okwnata ovu, be kaa, "A jeehi nū rime agida awhnūwhnu bna n'eli-eze Chiokike." ²³ Nū rime ogbako Chiokike obula, Polu nū Banabasi hohia ele okno badnū, hite nū okpukpe nū ovu onu chete be nū ruwhnu Nyenwe aī, nye be kw-natarū mkpoma. ²⁴ Nga be znezuru eli Pisidia, be va nū Pamfilia. ²⁵ Be kpō okwo izi oma nū rime Pega, hite pīi zne Ataliā. ²⁶ Be hite n'Ataliā kwōru oḡbo lahna Antioku, hne be gweru be nyewhete n'oru ke Chiokike nū ernalu be rnukworu* kītna. ²⁷ Nga be vaduru nū rime Antioku, be sukwukōta ele oḡbako Chiokike kanū be kpakara nhne Chiokike jiri be rnu, nū kpa o gbamanū ele buo ele Ju onuhna ma be kweru. ²⁸ Be nū ele kweru ekwe daziri pīi gbu okwnu.

15

Ogbako ke zi nū Jeruselem

¹ Agwna ele rukna hiri nū Judiya va Antioku bete neezni rumu nda, kaa, "Be nwée rikne znohia anū okwolem ma be kparū anū nka, lele kpa Iwu Mozizi kwuru." ² Polu nū Banabasi nū be nōdogbuta gbasiri nhne ka, be kwekōta nū Polu nū Banabasi nū agwna ele zi nū Antioku jeezne Jeruselem whnū ele izi Karaisi nū ele okno badnū gbasiri nhne ka. ³ Ele oḡbako Chiokike zizne be, be zne nū rime Fonisia nū Sameria, be kwuhia kpa ele buo ele Ju tuhnsnakwnusiri Chiokike. Otnutnu ka mernu kpakara rumu nda nwudna k'agida. ⁴ Nga be vaduru Jeruselem, oḡbako Chiokike, nū ele izi nū ele okno badnū nabnanyarnū be, be kanū be kpakara nhne Chiokike jiri be mee.

⁵ Kōvu agwna ele kweru ekwe ele otu ele Farisi gwuzoru, kaa, "Be jaakpariri be nka, kanū be bita Iwu Mozizi."

⁶ Ele izi nū ele okno badnū zne iznuznu ma be lebna anya nhne gbasiri oka ka. ⁷ Nga be kwuru agida oka gbu okwnu, Pita gwuzoru, kaa, "Rumu nda m, anū magwū kpa n'ige wheru ewhe kpa Chiokike hohiaru m n'esilawuru anū, zne zni ele buo ele Ju izi oma ma be nurnu, kweru masi."

* 14:26 Gwnū Ernu Ele Izi 13:1,2.

⁸ Chiokike nye marnū mkpoma kpakara badnū, gbarū akebne gbasiri be. O nyernu be Enine Nso lele kpa o nyernu aī. ⁹ O kpāge ike n'esilawuru aī nū be, o snūsnarnu ovu be kwnornu nū be kweruru. ¹⁰ Kīni kpayarū anū jaakpa Chiokike iru kītna hite n'otukwasi ele kweru ekwe ivu ke aī nū ele nda aī oknani nwée rikne vuli. ¹¹ Óza, a kweruru, be znohia aī hite n'oru Nyenwe aī Jizosi lele be masi."

¹² Kpakara be daziri bii kpa be noobno nsnī nhne Banabasi nū Polu nookwu gbasiri kpakara ernalu ndu-ehni Chiokike hiri n'aka be rnu n'esilawuru ele buo ele Ju. ¹³ Nga be kwukworu, Jemisi gwelizo onu kaa, "Rumu nda m, anū bnote m nsnī n'onu. ¹⁴ Saimoni karū kpa Chiokike hiri nū mbom gesi ele buo ele Ju ruwhnu oma a, o mernu agwna be buru ele ke a. ¹⁵ Ikwu-onu ele owhnurninya nū nhne ka dnakotaru n'otu, lele kpa okwukwo nsō kwuru,

¹⁶ 'Nyenwe aī karū, Omekwo, m jaalahna, m jeegwulizo oro Devidi dnarnū adna, m jeegweme mkpomkpo oro a, wulizo a, m jeeme a o gwuzosi rikne berere.

¹⁷ M jeeme ka ma kpakara ele badnū pio Nyenwe aī, kpakara ele buo ele Ju ele me sukwuru ma be buru ke m.

Ka bu nhne Nyenwe aī nye mernu kpakara nhne kwuru.

¹⁸ O bu nye mernu ele badnū mahia kpakara nhne hite nū mbom.' "

¹⁹ Jemisi nookwuzne, "Echiche m bu ka, a kpakna ele buo ele Ju ehni, bu ele tuhnsnakwnusiri Chiokike. ²⁰ Kōvu a gbanū be okwukwo, kanū be, be rī wiri obula zila richna be kwarū ariohna nyee renwu, be mékō oyi, be rīkō anō obula be hīgburu ehigbu, be rīkō onarna. ²¹ Kwnornu nū be nōogwnu Iwu Mozizi agida ige wheru ewhe n'oro oḡbako be nū kpakara Obochi Ozukwa Inwe, be nōokpo okwo ikwu-onu Mozizi nū kpakara eli."

Ele izi gbanū ele buo ele Ju ele okwukwo

²² Ele izi nū ele okno badnū, be nū kpakara oḡbako Chiokike, kpebi o hohia agwna ele badnū n'esilawuru be zizne be

Antioku, be nū Pōlu nū Banabasi. Be hōhia Judasi, nye be kwu Basabasi, nū Saɪlasi, ele rukna lawuru berere ele rumu nda nōoso anya. ²³ Be gba ọkwukwo izi ka zizne be,

“Aɪwa ele izi Karaɪsi nū ele okno badnu, rumu nda anu, neebekwu kpakara rumu nda ele buo ele Ju wu nū rime Antioku, Siriya nū Silisia. A bekwulem anu.

²⁴ A nurnu nū agwna ele rukna n'esilawuru aɪ varu kpakna anu ehni, mee ovu la anu mini hite nū nhne be kwuru, be nuna nhne ka n'onu aɪ gbasiri a. ²⁵ A gbaru iznuznu n'otu, a kwekorita o ziyanu anu ele izi a hohiaru, be nū ele enyi aɪ a whnurnu n'anya, Banabasi nū Pōlu, ²⁶ ele gweru budnu be nyee nū nhne oze budnu kwnornu nū n'ernu Nyenwe aɪ Jizosi Karaɪsi. ²⁷ A ziyannu anu Judasi nū Saɪlasi, ele jaakanu anu nū ruwhnu nū ruwhnu nhne a gbaru n'okwukwo. ²⁸ Aɪ nū Enine Nso kwekotaru, a tukwasi ivu berere, be gweme kpakara nhne ka zi mkpa. ²⁹ Anu rikọ wiri obula be kwaru ariohna nyee renwu, anu rikọ ovnarna, anu rikọ anọ obula be higburu ehigbu, anu meko oyi. O joburunu anu oma o buru anu mee kpam. Anu dazikwaru nkari.”

³⁰ Be zizne ele izi wam Antioku, nga be duru Antioku, be sukwukota kpakara ele kweru ekwe nyega be okwukwo izi wam. ³¹ Nga ele badnu wam gwnurnu okwukwo izi wam, ovu soru be n'onu k'agida kwnornu nū izi okwnagidne wam. ³² Judasi nū Saɪlasi, ele bu masi ele owhnurninya, kwu oka gbu okwnu naagba be inwe. ³³ Be daziri ige mati, be zihnala be n'udno znekwnusi ele ziyaru be. [³⁴ Kovu o masiri Saɪlasi o daziri pii.] ³⁵ Pōlu nū Banabasi daziri ige mati nū Antioku be nū agida ele berere, be zne kpọ okwo ikwu-onu Nyenwe aɪ.

Pōlu nū Banabasi kewaru

³⁶ Omekwo, Pōlu kanu Banabasi, “Ngwa ma a lahna, lekasi rumu nda aɪ nū kpakara eli-ohna hne a znirni izi oma Nyenwe aɪ, whnu kpa be naagbali.” ³⁷ Banabasi pi-oru ma be nū Joni Maki snornu zne. ³⁸ Kovu Pōlu kwege o snornu be, kwnornu a dazigidnege n'ernu wam, kovu o ghasaru be nū Pamfilia. ³⁹ Be dogbuta ka k'agida, be kewa ehni be. Banabasi kwuru Maki

kwowhe mini zne Saiporosi. ⁴⁰ Pōlu horu Saɪlasi, rumu nda gweru be yisi n'oru ke Nyenwe aɪ, be whoga. ⁴¹ O gawhe Siriya nū Silisia naagba kpakara ogbako Chiokike inwe.

16

Timoti snornu Pōlu nū Saɪlasi zne

¹ Pōlu zne Debi nū Lisitira. Otu nye sno apna Jizosi zi pii, nye rewhna a bu Timoti, nne a bu nyerinya Ju ke kweru ekwe, kovu nda a bu nye Giriki. ² Kpakara rumu nda ele zi nū Lisitira nū Aikoniom nookwu Timoti oka oma. ³ Pōlu pi-oru o kwuru Timoti zne, o kpa a nka. O mernu ka kwnornu nū kpakara ele Ju wu n'eli ka maam nū nda a buo nye Ju. ⁴ Kpa be neezne hite n'otu eli-ohna du n'eli-ohna berere, be nyee ele kweru ekwe iwu ke ele izi nū ele okno badnu zi nū Jeruselem nyernu, kanu be be bita kpakara iwu ka. ⁵ Kpakara ogbako Chiokike gwuzosi rikne n'okwnata ovu, naabahnasi n'obochi n'obochi.

Pōlu whnurnu owhnurninya nū Torasi

⁶ Be gawhe n'esilawuru eli Firigia nū Galasia, kwnornu nū Enine Nso kwele be kpọ okwo izi oma nū eli Esia. ⁷ Nga be duru n'ike eli Misia, be pio o zne eli Bitinia, kovu Enine Jizosi kwele be. ⁸ Kam kpayaru be jiri zne Misia nū Torasi. ⁹ Pōlu whnu owhnurninya n'abali hne o whnurnu otu nwerukna Masidonia, gwuzo nū ruwhnu a naariasno a, “Bikno, va Masidonia yisinu aɪ aka.” ¹⁰ Kpa Pōlu whnurnu owhnurninya ka, ngangam a jiknurnu o zne Masidonia, kwnornu nū a kweru nū Chiokike sukwuru aɪ kpọ okwo izi oma pii.

Lidiya nū ele oro a

¹¹ A kworu ogbo hite nū Torasi otu ngam zne Samotirasi, n'ekile a zne Niapolisi. ¹² A hite nū pii zne Filipai, eli ele Rom nechi ke bu risi ochichi eli Masidonia. A daziri obochi ele nū ele n'eli wam. ¹³ N'Obochi Ozukwa Inwe a whoga n'eli-ohna zne ngeri osimini, hne a leru anya nū a jowhnu hne be kpe okpukpe. A daziri eli bete o kwunu ele rinya ele gbakoru pii oka. ¹⁴ Otu nye bnoteru nsni bu Lidiya nye hi

nụ Taiṭira, nye neere iwo odno odno. O bụ nwerinya neekpenu Chiokike, Nyenwe aị kpume mkpoma a, o bno nsị nhne Pọlu nookwu. ¹⁵ Nga be wụru a mini ya nụ kpakara ele ọro a, o sukwu aị, kaa, “Ọ bụru nụ anụ kweru nụ m bụ m nye kweru nụ Nyenwe aị, anụ va daziri n'oro m.” O kwnagidne aị.

Pọlu nụ Saịlasi n'oro ikelu

¹⁶ Otu ọbochi kpa a neezne hne okpukpe, otu ọhi rinya nye renwu ojo nwugwu zuru aị, nye nookwu nhne jeeme n'ige zi nụ ruwhnu. Ọ naakpanụ ele nwe a agida iwai hite n'owhnurninya. ¹⁷ Nnwọ rinya ka snornu aị nụ Pọlu neesi okokoba, kaa, “Ele rukna ka bụ ele izi Chiokike ke Kakwo Nhne Dum Olu. Be neegesi anụ apna anụ jeenwe ọznohia.” ¹⁸ Ka bụ nhne o neeme agida ọbochi, tem ovu we Pọlu ẹhni, ọ tūnasna kanụ renwu ojo wam, “M ji m rewhna Jizosi Karaịsi nyee i iwu, hi nụ rime a whuya.” Renwu ojo wam hi nụ rime a whuya ngangam.

¹⁹ Nga ele nwe a whnurnu nụ apna be neeji naakpa iwai mesnirni, be pnurnu Pọlu nụ Saịlasi zne n'esilawuru ahia n'aka ele neechi ẹli-ohna. ²⁰ Be gwuzote be nụ ruwhnu ele risi, kaa, “Ele rukna ka bụ ele Ju, be neegweya mkpakpo nụ rime ẹli-ohna aị. ²¹ Be neezni omen'eli ke megidnenu iwu aị ele Rom, ke a nwée rikne bitali mọbu mee nhne be neezni.”

²² Agida badnụ wam yisi aka megidne be, ele risi dowa iwo Pọlu nụ Saịlasi, nyee iwu be pnia be nhne. ²³ Nga be pniakworu be nhne k'agida, be tūbna be nụ rime ọro ikelu, kanụ nye risi ọro ikelu o legidne be anya nkari. ²⁴ Nga nye risi ọro ikelu nurnu iwu ka, ọ tūbna be nụ rime rime ọro ikelu, tūsi ọchi be nụ rime igwe isisi.

²⁵ N'esilawuru abali Pọlu nụ Saịlasi bete neekpe okpukpe, nọogwnunu Chiokike eri ọznarni, ele ikelu berere noobnonu be nsị. ²⁶ Ngangam, ẹli tneru enye, ke mernu ntụ-ẹli ọro ikelu mernu imerne. Ngangam, kpakara onuhna gbamarnụ, ijigba dnah-nala n'ehni kpakara ele ikelu. ²⁷ Nye risi ọro ikelu wam tnenyarnụ n'anyarna, nga ọ whnurnu kpakara ọro ikelu gbamarnụ, o che nụ kpakara ele ikelu gbawhulem,

ọ mniornu ama-ogwnu a ma o gbu ẹhni a. ²⁸ Kọvu Pọlu siwama okokoba, kaa, “I mékasi ẹhni i nhne, kpakara aị zi hna.”

²⁹ Nye nye risi ọro ikelu wam kaa be nyee a tōnji, ọ gbabna rime ọro ikelu, ọ marnụ rururu dna n'eli n'ochi Pọlu nụ Saịlasi. ³⁰ O kwuhia be, sika be, “Ele nwe m, kini bụ nhne me jeeme ma be znohia m?”

³¹ Be kaa, “Kweru nụ Nyenwe aị Jizosi, be jooznohia ji nụ ele ọro i.” ³² Be kwunu a izi oma Nyenwe aị, ya nụ kpakara ele zi n'oro a. ³³ N'ige abali wam, nye risi ọro ikelu wam kwuru be, snụ ẹnya be, otu ngam be wụ ya nụ ele ọro a mini. ³⁴ Nye risi ọro ikelu wam kwuru Pọlu nụ Saịlasi la n'oro a, nyee be wiri, mkpoma sọru a n'onu, ya nụ ele ọro a, kwnornu nụ be kweruru nụ Chiokike.

³⁵ N'osisi, ele risi ẹli-ohna zizne ele badnụ be sigbasi ele rukna wam la. ³⁶ Nye risi ọro ikelu wam kanụ Pọlu, “Ele risi nyernu iwu ji nụ Saịlasi la. Anụ la n'udno.”

³⁷ Kọvu Pọlu kanụ ele wam be duyaru, “Be mágele aị ikpe nhne ojo ọbula, be pnia aị nhne n'ahia, hne a bụ ele Rom. Be tūbna aị n'oro ikelu. Kiti na, be neesigbasi aị nụ mgwugwa? Óza! Ele ọchichi ele risi ẹli-ohna jaava hna, gbahia aị n'oro ikelu.”

³⁸ Ele wam znernu kanụ ele risi ẹli-ohna nhne Pọlu kwuru. Nga be nurnu nụ be bụ ele Rom, ogwnu tūru be. ³⁹ Be zne riasno be, gbahia be n'oro ikelu, kanụ be whoga nụ rime ẹli be. ⁴⁰ Pọlu nụ Saịlasi whoga n'oro ikelu, zne n'oro Lidiya. Be nụ rumu nda whnụ, be kwunu be ikwu-onu ọsnuta mkpoma, gharu be, la.

17

Nụ rime Tęsalonika

¹ Be gawhe nụ rime Amfipolisi nụ Apolonia, be vadu Tęsalonika, hne be whnurnu ọro ọgbako ele Ju. ² Lele kpa omen'eli Pọlu zi, o zne n'oro ọgbako ele Ju, n'Ọbochi Ozukwa Inwe ọbochi ẹto, ya nụ ele badnụ kwurita oka nhne zi n'okwukwo nsọ. ³ Ọ kowanu be, gesi be nụ Karaịsi jaata awhnūwhnu, omekwo, o hi n'enwu lizọ. Pọlu kanụ be, “Jizosi nye me nọokpo okwo a, bụ Karaịsi wam.” ⁴ Agwna be kweru, snornu Pọlu nụ Saịlasi, ma agida ele bụo ele Ju neekpenu

Chiokike nū agida ele rinya be marnū rēwhna be.

⁵ Kòvu ele Ju kwnornu awūwa, chikota agwna ele ojo zì n'ahia, be lizo megidne be. Okne mkpakpo dna n'eli wam. Be zne n'oro Jasoni ma be pnūhia Pòlu nū Saìlasi nyee ele wam. ⁶ Kòvu kpa be whnūge be, be pnurnu Jasoni nū rumu nda berere zne nū ruwhnu ele risi eli, neesi okokoba, kaa, "Ele rukna ka noovuya mkpaghasi kpakara ohna valēm eli ai. ⁷ Jasoni bikwataru be n'oro a. Be zá naabita iwu Siza, be naakaa eze berere zi, nye be nookwu Jizosi." ⁸ Be ji ikwu-ònu nū kpa mee okne mkpakpo dna n'eli-ohna ma n'esilawuru ele risi eli. ⁹ Ele risi eli mee Jasoni nū ele ya nū be sno kwu iwu, be sigbasi be la.

Nū rime Beria

¹⁰ Nga chi jiri, rumu nda zihala Pòlu nū Saìlasi zne Beria. Nga be dūru, be zne n'oro ogbako ele Ju. ¹¹ Ele zì nū Beria nwernu ovu oma karū ele zì nū Tēsalonika. Mkpoma be jiknernu o bno nsni n'ikwu-ònu ka, be nyosna rime okwukwo nsò kpakara obochi ma be whnū nhne Pòlu nookwu o bu ezi oka. ¹² Agida ele Ju kweru, ma agida ele búo ele Ju, ka bu ele rinya be marnū rēwhna be, nū ele rukna, kweru masi.

¹³ Kòvu nga ele Ju ele zì nū Tēsalonika nurnu nū Pòlu nòokpo okwo izi oma Chiokike nū rime Beria, be va kpakne ovu ele badnū megidne Pòlu. ¹⁴ Ngangam, rumu nda zihala Pòlu zne ngeri osimini, kòvu Saìlasi nū Timoti dazigidne nū Beria. ¹⁵ Ele rukna sno Pòlu snornu a dū Atēnsi. Pòlu kanū be, be kanū Saìlasi nū Timoti kwnusi a wara wara. Ele rukna lahna Beria.

Nū rime Atēnsi

¹⁶ Kpa Pòlu neese ma Saìlasi nū Timoti vakwnusi a n'Atēnsi, o gburu a igbugbu kpa o whnurnu nū kpakara ele eli wam neekpenū rēnwu zì odo n'odo. ¹⁷ Ya nū be kwurita oka n'oro ogbako ele Ju, ma ele Ju ma ele búo Ju ele neekpenū Chiokike. Ya nū kpakara ele o whnurnu nū rime ahia kpakara obochi nookwurita oka. ¹⁸ Agwna ele zni nhne be kwu ele Epikuri nū ele Sitoiki nū Pòlu nòodogbuta, ele ka kaa, "Ndaa nhne nye iwhnirniwhno ka nookwu?" Ele berere kaa, "O

nookwu nhne gbasiri chi ikne." Be kwuru ka kwnornu nū Pòlu nòokpo okwo izi oma gbasiri Jizosi nū kpa o hiri n'ēnwu lizo. ¹⁹ Be kwuru Pòlu zne n'ogbo ele Ariopagosi, kaa, "A pioru o mahia nhne gbasiri iznizni ikne i nookwu. ²⁰ Agwna nhne i nookwu bu nhne ikne nū nsni ai, a pioru o mahia risi oka ka." ²¹ (Kpakara ele Atēnsi nū ele eli berere wu nū Atēnsi nootuwu ige be noobno nsni nū otnutnu ikne obula varu.)

²² Pòlu gwuzoru nū ruwhnu ogbako ele Ariopagosi, kaa, "Ele rukna Atēnsi, m whnurnu m nū anū nwernu ovu okpukpe n'apna obula. ²³ Kpa me neezne izne nū rime eli anū, m whnurnu m nhne zì odo n'odo anū neekpenū, m whnurnu m masi otu ojo ariohna be gbasiri nhne n'olu a, 'Nyee Chi ke a máa.' Nye wam anū neekpenū, o bu n'ezi nū anū máa, bu nye me nookwu oka gbasiri a. ²⁴ Chiokike ke keru owa nū kpakara nhne zì nū rime a, bu Nyenwe oligwe nū owa, o wú n'oro okpukpe ke ele badnū jiri aka be wu. ²⁵ Nhne badnū mernu nyee a zila mkpa, hne o bu ya neenye badnū budnu nū inwe nū kpakara nhne. ²⁶ Hite nū otu badnū o keru kpakara mba zì n'owa, mee be wuru nū kpakara owa. O jiri aka a kpa ike ige kwesiri nū hne ele badnū joowu n'owa. ²⁷ O mernu ka ma ele badnū pio a, dna ndidna gbasiri, pohia a. Kòvu Chiokike zila ikere hne a zì. ²⁸ Lele kpa otu badnū kwuru, 'A zì budnu, neezne izne nū rime a.' Agwna ele nkari okwukwo anū karū, 'A bu rumu a masi.'

²⁹ "Hne a bu rumu Chiokike, a chéko nū Chiokike nū lele nhne obula be pniornu opnio lele golu mōbu siliva, mōbu akaworugwu ke badnū jiri nkari aka a nū akoniche a pniō. ³⁰ Chiokike lewhuru ige badnū máa nhne anya, kòvu, kitna, o nyernu iwu kpakara ele badnū hi nū nhne ojo be whūya. ³¹ Kwnornu nū o bitaru otu obochi o jeeji ikpe zì snam kpe kpakara owa ikpe, hite n'aka otu badnū o hōhiaru. O mernu ka whūya iwhne kwnornu nū o mernu o hi n'ēnwu lizo."

³² Nga be nurnu Pòlu kwuru nhne gbasiri olizo n'ēnwu, agwna be mee a nhne rumu, kòvu agwna be kaa, "A pioru o nurnu nhne ka n'ònu i berere." ³³ Pòlu whōga nū rime

ogbako be. ³⁴ Agwna ele rukna snornu Pọlu kweru, n'esilawuru be bu Dionisiosi nye otu ele Ariopagosi. Otu nwerinya rewhna a bu Damarisi nu ele berere kweru masi.

18

Nu rime Korinti

¹ Nga ka wheru, Pọlu whoga nu Atensi zne Korinti. ² O whnurnu otu nye Ju, rewhna a bu Akwila, nye be murnu nu Pontosi, nye hiri n'Itali va, ya nu nnwerne a Prisila, kwnornu Kalaudiōsi nye nechi nyernu iwu kpakara ele Ju whoga nu rime Rom. Pọlu zne o whnu be. ³ Ya nu be wuru, o snornu be rnu ernu ome tenti, kwnornu nu be nwernu otu aka ernu. ⁴ O nookwu oka n'oro ogbako ele Ju kpakara Obochi Ozukwa Inwe, naakanu ele Ju nu ele Giriki oka.

⁵ Nga Saĩlasi nu Timoti hiri nu Masidonia va, Pọlu gweru kpakara ige yisi nu okpo okwo izi oma, naagba ama nu Jizosi bu Karaĩsi nyee ele Ju. ⁶ Nga be lizoru megidne Pọlu, kpari a, o lĩsname iwo a kanu be, "Ovnarna anu dazim nu risi anu, aka m zi richna. Hite kitna, m jeezneknwusi eli ele buo ele Ju."

⁷ O gharu be, zne wuru n'oro otu nye buo nye Ju neekpenu Chiokike, rewhna a bu Taitosi Jositosi, nye oro a n'oro ogbako ele Ju gba. ⁸ Nye risi oro ogbako ele Ju wam, nye rewhna a bu Kirisiposi, kweru nu Nyenwe ai, ya nu ele oro a, nu agida ele berere nu rime Korinti nurnu izi oma, kweru, be wu be mini. ⁹ Pọlu whnurnu owhnurninya n'otu abali, Nyenwe ai kanu a, "Ogwnu tuko i, nọokpo okwo, i kpusni onu i. ¹⁰ M dagwunu m ji, o za nye jeenwe rikne mekasi i nhne, m nwernu m agida ele badnu n'eli ka." ¹¹ Pọlu daziri n'eli wam otu awha n'enwa isunu, neezni ele badnu ikwu-onu Chiokike.

¹² Nga Galio bu nye nechi Akaya, ele Ju gbakoru n'otu mee mkpakpo megidne Pọlu, be kwuru a zne n'oro ikpe. ¹³ Be kaa, "Nwerukna ka neezni ele badnu kpa be jeekpenu Chiokike ke megidnenu iwu ai."

¹⁴ Pọlu noopio o kwu oka nga Galio kanu ele Ju, "O buru nu ka bu nhne ojo ke megidnenu iwu eli, m jooononu anu nsni.

¹⁵ Kọvu hne o bu nhne gbasiri rewhna, n'oka

ke iwu anu, anu lebna anya nu rime a, m jeenwe rikne kpe ikpe gbasiri a." ¹⁶ O chihala be n'oro ikpe. ¹⁷ Be nwudne Sositenisi, nye risi oro ogbako ele Ju, li a nhne nu ruwhnu oro ikpe. Kọvu o gbasiila Galio ria ria.

Pọlu lahnarnu Antioku nu rime Siriya

¹⁸ Pọlu nu rumu nda daziri nu Korinti agida obochi, o whoga, Prisila nu Akwila snornu a zne Siriya. O ko rukeri-ize a nu Kenkiria, kwnornu mkwna o kweru ige wheru ewhe. ¹⁹ Be du Efesosi, Pọlu ghasa Prisila nu Akwila. O bna nu rime oro ogbako ele Ju, ya nu ele Ju kwurita oka. ²⁰ Be kanu a, o daziri gbu okwunu, kọvu o kwéle. ²¹ Nga o naala, o kanu be, "O buru o masi Chiokike, m jeehienakwnusi anu." O kworu ogbo whoga nu Efesosi. ²² Nga o duru Sizaria, o zne Jeruselem bekwu ogbako Karaĩsi, hite pi zne Antioku. ²³ O daziri ige mati pi, o whoga zne nu rime Galasia nu Firigia, naagba kpakara ele kweru ekwe inwe.

Pọlu nu rime Efesosi

²⁴ Otu nye Ju rewhna a bu Apolosi, nye be murnu nu Alekizandaria varu Efesosi, o bu nye nkari oka, nye marnu nhne be gbaru n'okwukwo nsọ nkari. ²⁵ Be znurnu a n'apna ke Nyenwe ai. O ji onwunwu bekwunu mkpoma zni nhne gbasiri Jizosi nu kpa o kwesiri, kọvu o magwu nhne gbasiri owu mini Joni kpai. ²⁶ O bete nookwu oka n'anya rikne n'oro ogbako ele Ju. Nga Prisila nu Akwila nurnu a, be kwuru a la n'oro be, znikwata a n'apna Chiokike nkari.

²⁷ Apolosi kpebi o zne Akaya, rumu nda ele zi n'Efesosi gba okwukwo ma rumu nda ele zi n'Akaya nabnanya a. Nga o duru, o zneknwusi ele kwehjaru hite n'oru Chiokike, o yinu be aka. ²⁸ Hite n'anya rikne ke oka a, o mernu ele Ju kpusni onu n'ohna, o mernu be mahia hite n'okwukwo nsọ nu Jizosi bu Karaĩsi.

19

Pọlu nu rime Efesosi

¹ Kpa Apolosi zi nu Korinti, Pọlu gawheru nu rime eli vadu Efesosi. O whnurnu agwna ele sno apna Jizosi pi. ² O sikwa be, "Anu nahiala Enine Nso kpa anu kweruru?"

Be kaa, “A nuna rja rja ma o zi nhne be nookwu Enine Nso.”

³ Polu sikwa be, “Nda kpa be wuru anu mini?”

Be kaa, “Hite n'owuwu mini Joni.”

⁴ Polu kaa, “Joni wuru ele tuhna narnu nu nhne ojo be mini, o kanu ele Izireli be kweru nu nye naava n'aznu a, nye wam bu Jizosi.” ⁵ Nga be nuru a, be wu be mini nu rewhna Nyenwe ai Jizosi. ⁶ Polu tukwasi be aka nu risi, Enine Nso dnakwasi be, be kwu oka nu riro ikne, kwusa izi oma Chiokike. ⁷ Be hna lele ele nri ele rukna lawuru.

⁸ Polu zne n'oro ogbako ele Ju, enwa eto ya nu be nodogbuta, o jiri anya rikne kwu oka gbalu o kanu ele Ju nhne gbasiri elize Chiokike. ⁹ Kovu agwna be mernu risi rikne, be kwéle o kweru, be kwu oka ojo megidne apna Nyenwe ai nu ruwhnu agida ele badnu. Polu gharu be, kwuru ele sno apna Jizosi, ya nu be nookwurita oka kpakara obochi n'oro omumu okwukwo Tairanosi. ¹⁰ Be mernu nhne ka awha lawuru ke mernu kpakara ele wu n'eli Esia nuru ikwu-onu Nyenwe ai, ma ele Ju nu ele buo ele Ju.

¹¹ Chiokike nuru ernu elekema zi n'ichne hite n'aka Polu. ¹² Hite n'ehni a be neegwepiya wepe nu nkiti nhne gwezenu ele nriria zi odo n'odo ji, be gwó be, renwu ojo hi n'ehni be whoga.

¹³ Agwna ele Ju ele naagaghari neechihala renwu ojo pio o ji rewhna Jizosi mee kpa. Be kanu renwu ojo, “M neenye i iwu nu rewhna Jizosi nye Polu nokpo okwo a.”

¹⁴ Rumu rukna esau otu nye Ju, nye risi arionna rewhna a bu Sikeva, mernu kpa.

¹⁵ Kovu renwu ojo wam kanu be, “M maam Jizosi, m maam Polu, kovu anu bu ele kele?”

¹⁶ Nwerukna wam renwu ojo wam wu nu rime a bna be, megbu kpakara be, mekasi be ehni. Be hi nu rime oro wam vuru oru, gbaru eto gbawhu.

¹⁷ Kpakara ele Ju nu ele buo ele Ju wu nu Efesosi nuru nhne ka, ogwnu tu kpakara be. Be sobisinu rewhna Nyenwe ai Jizosi k'agida. ¹⁸ Agida ele kweru ekwe varu kwuhia nhne be mernu nu ruwhnu ele badnu. ¹⁹ Agida ele amusu vuyaru kpakara okwukwo be, kpo be bekwnu nu ruwhnu ele badnu. Be gwnukota onu ahia be, pokwu

mkpuru iwai siliva isne. ²⁰ Kpa ikwu-onu Chiokike gbasaru, ji iknernema gwuzosi rikne.

²¹ Nga nhne ka mekworu, Polu kpebi o gawhe Masidonia nu Akaya zne Jerusalem. O kaa, “Me znekwo, m jeezne Rom.” ²² O zizne ele neeyinu a aka izi, Timoti nu Erasitosi, zne Masidonia. O daziri ige mati n'eli Esia.

Eli ghara ghara n'Efesosi

²³ Okne eli ghara ghara dnarnu n'Efesosi kwnornu n'apna Nyenwe ai. ²⁴ Otu nye nokpu siliva, nye rewhna a bu Demetirisi, nye nokpu oro igbudu Diana, chi ele Efesosi, nye mernu ele ernu a nwe mbnarna k'agida. ²⁵ O sukwukota ele ernu a nu kpakara ele nu ya nwernu otu aka ernu, o kanu be, “Anu magwu nu a neenwehia agida iwai hite n'ernu ai. ²⁶ Anu nowhnu, nonu nhne badnu ka be kwu Polu neeme. O karu nu chi be jiri aka kpu buo chi rja rja. O mernu agida ele badnu kweru oka a, nu hna n'Efesosi ma nu kpakara eli Esia. ²⁷ O buo nu ernu ai joowhu dai, kovu ogwnu notu ai nu oro okne chi ai Diana joburu nhne etekne, igwugwu a whu, bu chi ke kpakara ele Esia nu kpakara owa nokponu risi eli.”

²⁸ Nga agida ele badnu wam nuru a, onuma jihia be mkpoma, be bete neesi okokoba, “Diana ele Efesosi bu dikne.”

²⁹ Mkpakpo wam gbasu kpakara eli-ohna. Agida ele badnu wam nwudne Gayosi nu Arisitakosi, ele rukna Masidonia be nu Polu sno neezne izi, nuru be zne ogbakoro eli-ohna. ³⁰ Polu pioru ma o zne nu ruwhnu ele badnu wam, kovu ele kweru ekwe kwéle a. ³¹ Agwna ele neechi echi ele enyi Polu zi izi, naariasno a, o gesiko ehni a n'ogbakoro.

³² Kovu nu mkpakpo zi nu rime oro ogbako wam, agwna badnu neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere, ele kakwo n'esilawuru be maá nhne be kwnornu gbako. ³³ Agwna be kaa nu Alekizanda bu nye risi mkpakpo wam, ele Ju gwuzote a nu ruwhnu ohna. Alekizanda whenu be aka ma o nwernu rikne kwu oka, ma o gohoru onu nu ruwhnu ele badnu.

³⁴ Kovu nga be mahiaru nu o bu nye Ju, be si okokoba n'otu onu lele awa lawuru,

kaa, “Dịana ele Efesosi bu dikne.” ³⁵ N'ipne-aznu, nye gba okwukwo eli-ohna mee be daziri bii, o kaa, “Ele rukna Efesosi, ele badnu magwu nu eli Efesosi bitaru oro Dịana nu igbudu a ke hiri n'olu dna. ³⁶ Badnu nwée rikne gonahoru nhne ka. Anu daziri bii, anu mee nhne buo oma. ³⁷ Anu kwu-yaru ele rukna ka hna, o bu n'ezi nu be znúge buznu n'oro Dịana, mobu kpari chi ai. ³⁸ O buru nu Demetirisi nu ele ernu a noobno nye obula nhne, obochi ikpe zi, ele risi ikpe zimako, be kpe ehni be ikpe nu ruwhnu ele ikpe. ³⁹ O zi nhne berere anu pioru, be jookwu a n'oro ogbako ikpe lele kpa iwu kwuru. ⁴⁰ Kwnornu nu ogwnu nootu ai nu be jaaka nu a mernu mkpakpo nu nhne mernu tna. A nwée rikne kowali risi mkpakpo ka mobu kaa nhne vuyaru a.” ⁴¹ Nga o kwukworu kpa, o gbasa ogbako wam.

20

Polu zneru Masidonia nu Girisi

¹ Nga mkpakpo wam biri, Polu suk-wukota ele kweru ekwe n'otu, kwunu be oka osnuta mkpoma, o kanu be, be dazikwaru nkari, o whoga zne Masidonia. ² O zne nu rime kpakara eli wam nookwu agida ikwu-onu osnuta mkpoma tem o vadu Girisi. ³ O daziri pii enwa eto. Ele Ju naagba iznuznu nhne be jeeme a kpa o pioru o zne Siriya, o kpebi o lahna hite nu Masidonia. ⁴ Sopata nnwo Piroisi nye Beria snornu a zne, ma Arisitakosi nu Sekundoshi hi nu Tesalonika, Gayosi hi nu Debi, Taikikosi nu Tirofimosi ele hi n'Esia, nu Timoti. ⁵ Ele ka beru osno neese ai nu Torasi. ⁶ Nga Iriri Bredi Whuge Owhu whemernu, a hi nu Filipai kworu ogbo zne ke obochi isne wheru du Torasi. A daziri otu ikwezu.

Polu zneru Torasi

⁷ N'obochi mbom n'ikwezu, kpakara ai gbakoru ma a ri wiri n'otu, Polu bete nookwunu ele badnu oka tem du n'esilawuru abali, hne o bu nu o naala n'osisi. ⁸ Agida tonji noonwu n'oro olu hne a zi n'ogbako. ⁹ Otu nnwo ikoro rukna rewhna a bu Yutikosi daziguw eli n'olu mgbo-wekpeke. O bete neezni anyarna kpa Polu zi koriri

nookwu oka, o hi n'olu oro ke ikwnu eto dna n'eli n'anyarna. Be vulizo a, kovu o nwunam. ¹⁰ Polu gbadna eli, dnagidne a, bnagidne a, o kaa, “Ogwnu tuko anu, o zi budnu.” ¹¹ O lahna nu rime oro olu, nyawa brede, ri, kpa o kwukworu oka gbu okwnu tem ehnam wasi, o la. ¹² Be kwula nnwo ikoro rukna wam oro nu budnu, be snuta be ovu k'agida.

Hite nu Torasi zne Miletosi

¹³ A bna ogbo kworu zne Asosi, hne a jookwuru Polu n'ogbo. O kanu ai a mee kpa, o jeeji ochi zne pii. ¹⁴ Kpa o kwnusiri ai nu Asosi, a vuru a n'ogbo zne Mitelini. ¹⁵ N'ekile a, a hi nu pii kworu ogbo zne nhne zi Kiosi ndundu. N'obochi ke sno a, a du Samosi n'obochi ke berere, a du Miletosi. ¹⁶ Polu kpebiri o kworu ogbo whe Efesosi ma o gharu o tuwhu ige n'Esia. O zi a wara wara o du Jeruselem, o buru nu o jeekwe o mee n'obochi Pentikosi.

Polu kwunnu ele okno badnu Efesosi oka

¹⁷ Polu zizne izi hite nu Miletosi zne Efesosi kanu ele okno badnu ogbako whnu a. ¹⁸ Nga be vaduru, o kanu be, “Anu magwu kpa me tuwhuru ige me nu anu zi, hite n'obochi me varu eli Esia. ¹⁹ M ji m ovu hieru eli nu anya-mini ekwna rnu ernu lele nnwo izi Chiokike, o bu n'ezi nu ele Ju ji mmuma ojo be kpakna m ehni. ²⁰ Anu magwu nu o za nhne ke jaabnanu anu iru ke me tugwannu anu kpa me neezni anu izi oma, kovu m znirni m nhne nu ruwhnu ohna nu hite n'oro anu zi ichne ichne. ²¹ Ma ele Ju ma ele buo ele Ju, m doru m anu aka nu nsni, ma anu hi nu nhne ojo anu tuhnaakwnusi Chiokike, kweru nu Nyenwe ai Jizosi. ²² Hite n'obno nsni nhne Enine Nso kwuru, m jeezne Jeruselem, m maam nhne jaadnakwasu m pii. ²³ Kovu m magwu m nu rime kpakara eli-ohna, Enine Nso doru m aka nu nsni, nu ikelu nu okpagbu neese m. ²⁴ Kovu nu kpakara nhne ka za naakpa m, m za m noogwnu budnu m nu nhne zi mkpa, ma m rnukwu m ernu Nyenwe ai Jizosi nyernu m me rnu. Ernu wam bu o kpo okwo izi oma oru Chiokike.

²⁵ “M zneghariri m n'esilawuru anu zni izi oma eli-eze Chiokike. M magwu m nu anu jowhnu m anya berere. ²⁶ Me kanu anu tna, nu o za nye ikpe onarna a jaama m. ²⁷ Kwnornu nu o za nhne bu echiche Chiokike ke me bitaru, gharu o kanu anu. ²⁸ Anya du anu eli n'ehni anu, anu legidne rumu aturnu Chiokike ke Enine Nso yisiri n'aka anu. Anu znu rumu aturnu ogbako Chiokike jiri onarna Nnwọ a zuru. ²⁹ M magwu m nu me la, edu wanohia jaava n'esilawuru anu, be jodonu rumu aturnu wam obirizi. ³⁰ Ige vawa nga ele zi n'esilawuru anu joolulu ezi oka wam ma be duwhu ele kweru ekwe, mee be snornu be. ³¹ Anya du anu eli, anu chenwanya nu m ji m agida anya-mini ekwna iwhnehnne nu abali neezni anu nhne awha eto.

³² “Kitna, m neeyisi anu n'aka Chiokike nu ezi oka ke ikwu-onu oru a, ke nwernu rikne o wulizo anu olu lele oro, nyee anu ngozi nhne okehia ke a n'esilawuru ele o bitaru nso. ³³ M nwege m owho-anya nu hne siliva mọbu golu mọbu iwo nye obula zi. ³⁴ Anu magwu nu aka m lawuru rnuhiaru kpakara nhne ke zi m mkpa, nu ke me nu ele sno m. ³⁵ M gesiri m anu nu hite n'ernu aka ai, a jeeyisinu ele za rikne aka. Anu chenwanya ikwu-onu Nyenwe ai, 'Owa oma zinu nye neekesi nhne kakwo nye nanahoru nhne.' ”

³⁶ Nga Polu kwukworu oka ka, ya nu be gwute mpnerne ochi n'eli kpe okpukpe. ³⁷ Kpakara be naakwna ekwna kpa be bnakwnusiri a, snutu a onu ipne-aznu. ³⁸ Ehnne nwurnu be n'ikwu-onu wam o kwuru nu be jowhnu a anya berere, Kpakara be snornu a zne, o bna n'ogbo.

21

Polu znernu Jeruselem

¹ Nga ai nu be gbasaru, a kworu ogbo zne Kosi otu ruwhnu, n'ekile a, a du Rodisi, hite pii a zne Patara. ² A whurnu otu ogbo neezne Fonisia, a bna ogbo kworu whoga. ³ Nga a duru hne a nowhnu Saiporosi, a gharu a n'akarita zne Siriya. A hiedna nu Taya hne ogbo wam noovume ivu a. ⁴ A

* **21:8** Ernu Ele Izi 6:1-6

whurnu agwna ele kweru ekwe pii, ai nu be daziri otu ikwezu. Hite nu rikne Enine Chiokike, be kanu Polu o zneko Jeruselem. ⁵ Kovu nga ige ai zuru, a whoga. Kpakara be nu nnwerne be, nu rumu be snornu ai whoga n'eli-ohna. Kpakara ai gwute mpnerne ochi nu ngeri osimini kpe okpukpe. ⁶ A bekwurita ehni ai, a bna n'ogbo, be lahna oro.

⁷ A kworu ogbo ai hite nu Taya zne Pitoli-masi, a zne bekwu rumu nda ai, ai nu be daziri otu obochi. ⁸ N'obochi ke sno a, a vadu Sizaria. A bna n'oro otu nye nokpo okwo izi oma Chiokike, nye rehna a bu Filipu, a daziri n'oro a. Filipu bu otu nu rime ele izi esau wam be hohiaru nu Jeruselem. * ⁹ Filipu nwernu rumu oknornokno eno yogbola izi ele nokpo okwo izi oma Chiokike.

¹⁰ Kpa a dazi n'oro a agida obochi, otu nye owhurnunya be kwu Agabosi hiri nu Judiya va. ¹¹ O vakwnusi ai, gweru ajni Polu, kne ehni a ochi n'aka, o kaa, “Ka bu nhne Enine Nso kwuru, 'O bu kpa be ele Ju jeekne nye nwe ajni ka nu Jeruselem, gweru a nyewhete a n'aka ele buo ele Ju.' ”

¹² Nga a nurnu a, ai nu ele eli wam riasno Polu o znekwadia Jeruselem. ¹³ Polu kaa, “Ndaa kpa anu naakwna ekwna neeme ma inwe gwu mkpoma m? Be jeekne m eriri kpoi nu Jeruselem, kovu m kwelem o nwu enwu kwnornu rehna Nyenwe ai Jizosi.”

¹⁴ Kpa a nwee rikne mee o gbanwo ovu a, a gweme aka ai, kaa, “Chiokike mee nhne bu echiche a.”

¹⁵ Nga a daziri ige mati pii, a jiknernu o zne Jeruselem. ¹⁶ Agwna ele sno apna Jizosi ele zi nu Sizaria snornu ai, be duru ai zne n'oro otu nyerukna nye be kwu Masoni, nye Saiporosi, nye sno apna Jizosi gbu okwnu, a daziri nu n'oro a.

Polu vaduru Jeruselem

¹⁷ Nga a vaduru Jeruselem, rumu nda ai kwubnanya ai nkari nkari. ¹⁸ Ke chi boru, ai nu Polu snornu zne o whnu Jemisi, kpakara ele okno badnu ogbako Chiokike zi masi pii. ¹⁹ Polu bekwu be, kanu be otu otu

kpakara nhne Chiokike mernu n'esilawuru ele búo ele Ju hite n'ernu izi oma a.

²⁰ Kpa be nurnu a, be znarni Chiokike. Be kanu Polu, “Nwene ai, agida pokwu ele Ju kweru ekwe, be zi koriri neerne bekwnu nu mkpoma be, naabita Iwu Mozizi. ²¹ Agwna ele badnu kannu be nu i neezni kpakara Ju ele wu n'eli ele berere be sigbasi Iwu Mozizi, nu i neezni be kpa rumu be nka, be sno omen'eli ele Ju. ²² Be jonu nu i varu, ndaa kpa a jeeme? ²³ Bikno mee nhne a karu ji mee. Ele rukna eno zi n'esilawuru ai, ele kweru mkwna, ²⁴ snornu be zne mee mmemem obita eni be richna, kwu ogwo nhne be mewhuru, ma be nwernu rikne koma risi be. Kpakara badnu jeeji ka mahia nu nhne be kwuru gbasiri i buo ezi oka, nu ji n'iwuru i naabita Iwu Mozizi. ²⁵ Kovu ele buo ele Ju ele kweru ekwe, a ziznenu be okwukwo izi, kanu be nhne a kpebiri, be riko wiri be kwaru arionna nyee renwu, mabu onarna, mabu anu obula be hibururu ehigbu, be meko oyi.”

²⁶ Polu kwuru ele rukna wam, n'ekile a, ya nu be mernu mmemem obita eni be richna. O bna n'Oro Nso Chiokike, kanu ele badnu obochi be jeemezu o bita eni be richna, kwa masi arionna nu risi kpakara be.

Be nwudneru Polu n'Oro Nso

²⁷ O gwnarnu mati obochi esau obita eni be richna zute, agwna ele Ju hiri n'Esia whurnu Polu n'Oro Nso. Be kpakne igbudu badnu wam, be nwudne Polu. ²⁸ Be siwama okokoba, “Ele Izireli, anu yisi aka, ka bu nwerukna wam naagaghari kpakara onna neezni ele badnu nhne megidne ele Izireli, megidne Iwu Mozizi, ma Oro Nso ka. Kitna, o kwubnarnu ele buo ele Ju n'Oro Nso, meru hna zi nso.” ²⁹ Ka bu kwnornu nu be whurnu Tirofimosi nye Efesosi hne ya nu Polu sno nu rime eli-onna, be che nu Polu kwubnarnu a Oro Nso.

³⁰ Okne mkpakpo dna nu kpakara eli-onna, ele badnu gbakota n'otu, nwudne Polu, dotala a nu rime Oro Nso, gbasni mgbo. ³¹ Igbudu badnu wam pioru o gbu Polu, kovu izi duru nye risi ele ogwnu

Rom nsni nu kpakara Jeruselem neeme mkpakpo. ³² Ngangam, nye risi ogwnu ele Rom chiri ele nechi otu riwhu ele ogwnu nu ele ogwnu be, gbazne n'esilawuru igbudu badnu wam. Nga be whurnu a, ya nu ele ogwnu a, be sigbasi o li Polu nhne.

³³ Nye risi ogwnu wam zneknwusi Polu nwudne a, nyee iwu be tu a ijigba lawuru. O sikwa be, “Nyele bu nwerukna ka, kini bu nhne o mernu?” ³⁴ Agwna ele zi n'igbudu badnu wam neesi otu nhne, ele berere neesi nhne berere. Okne mkpakpo dnarnu ke mernu nye risi ogwnu wam nwee rikne mahia risi nhne mernu. O kanu ele ogwnu be kwubna Polu rime hne ele ogwnu wu. ³⁵ Ya nu be snornu du mgbamgba ochi oro,† ele ogwnu wam kwuru a, o zi ele badnu wam mekasi nhne kwnornu onarna chnarnu be n'anya. ³⁶ Be gbasnornu a, neesi okokoba, “Gbu nwerukna ka.”

Polu goruru onu a

³⁷ Kpa be nookwubna Polu nu rime hne ele ogwnu wu, o kanu nye risi ogwnu, “Me kanu i oka sa?”

Nye risi ogwnu wam sikwa a, “I jeenwe rikne kwu Giriki? ³⁸ I buo nye Ijipiti wam nye n'ige wheru ewhe vuyaru omegidne, nye duru pokwu badnu eno ele ogbu badnu bna n'eli-ikpa?”

³⁹ Polu kaa, “M bu m nye Ju, be murnu m nu Tasosi nu eli Silisia, m bu m nye eli ke zi okne mkpa. Bikno, me kwunu ele badnu ka oka.”

⁴⁰ Nye risi ogwnu wam nyee a rikne, Polu gwuzoru nu olu mgbamgba ochi oro, whenu ele badnu wam aka. Nga be daziri bii, Polu kwunu be oka ikwu-onu ele Hiburu.

22

¹ O kaa, “Ele rukna, rumu nda, nu ele nda, bikno, anu bno nsni kpa me noogoru onu m nu ruwhnu anu.” ² Nga be nurnu kpa o nookwu oka n'onu ele Hiburu, be daziri bii k'agida, Polu zne nu ruwhnu kaa, ³ “M bu m nye Ju, be murnu m nu Tasosi n'eli Silisia, kovu m soru m hna nu rime Jeruselem, lele nnwo okwukwo ke Gamalieli znukwaru

† 21:35 mgbamgba ochi oro: Ka bu hne be pne neezne oro olu.

nkari n'iwu ele nda ai, m ji m mkpoma orne bekwu rnunu Chiokike ernalu lele kpa anu zi tna. ⁴ M kpaknarnu m ele sno apna ka ehni du n'enu. M nwudnenu m ele rukna nu ele rinya tubna be n'oro ikelu. ⁵ Nye risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe magwu nu m nookwu ezi oka. M naahiaru m n'aka be okwukwo izi be gbaznennu rumu nda ele Ju zi nu Damasikos, m neezne pi ma m nwudne m ele badnu, tu be ijigba, pnuru be va Jeruselem ma be ta be awnwhnu.

*Polu kwuru nhne
gbasiri otuhasna a
(Ernu 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ “Kpa me neezne, o gwnarnu mati m du Damasikos, n'iwnehne, nu ibiri, okne iwhne hiri n'oligwe mukwasi m. ⁷ M dna n'eli, otu akpiti kannu m, ‘Solu, Solu, kini mernu i naakpakna m ehni?’

⁸ “M sikwa, ‘I bu nyele, Nyenwe ai?’

“O kaa, ‘M bu m Jizosi nye Nazareti, nye i naakpakna ehni.’ ⁹ Ele rukna me nu be sno whuru iwhne wam, kovu be nuge akpiti nye nookwunu m oka. ¹⁰ M sikwa, ‘Ndaa nhne me jeeme, Nyenwe ai?’

“Nyenwe ai kaa, ‘Lizo, zne nu rime Damasikos, be jaakanu i kpakara nhne Chiokike karu ji mee.’ ¹¹ Isni kpuru m kwnonu okne iwhne wam, ele me nu be sno toru m n'aka, duru m zne Damasikos.

¹² “Otu nye rehna a bu Ananayasi, nye notu ogwu Chiokike lele kpa iwu ai kwuru, nye kpakara ele Ju wu nu Damasikos noso anya, ¹³ o vakwnusi m, gwuzoru n'ehni m, kaa, ‘Nwoda Solu, whuru osno,’ ngangam, m whuru m osno, le a anya.

¹⁴ “O kaa, ‘Chiokike ke ele nda ai, hohiaru i ma i mahia echiche a, ma i whuru Nye Izi a ke mee mma, ma i nuru kpa o nookwunu i oka n'akpiti ke a. ¹⁵ I jobu nye akebe a, ma i kanu ele badnu nhne i whuru nu nhne i nuru. ¹⁶ Kitna, i dazima, lizo, ma be wu i mini, ma be snusnama mmehie i hite n'okpokwu rehna a.’

Polu, nye izi ele buo ele Ju

¹⁷ “M laha nu rime Jeruselem, kpa me neekpe okpukpe n'Oro Nso, m whuru m owhurninya. ¹⁸ M whuru m Nyenwe ai, o kaa, ‘Lizo, wara wara, whoga nu rime

Jeruselem, kwnonu be jekwe akebe i gbasiri m.’

¹⁹ “M kaa, ‘Nyenwe ai, be magwu nu m znenu m n'otu oro ogbako ele Ju du n'oro ogbako, nwudne ele kweru nu rehna i, li be nhne yisi be n'ikelu. ²⁰ Nga be gburu Sitivini nye akebe i, m gwuzo m yisi aka n'enu a, m legidnenu m iwo ele gburu a.’

²¹ “O kaa, ‘Whoga, kwnonu m jeezine i hne zi ikere, nu eli ele buo ele Ju.’ ”

Polu bu nye Rom

²² Ele badnu wam bonu a nsni tem Polu kwu ka, be bete neesi okokoba n'okne nkoli, kaa, “Gweme nwerukna ka n'owa, o kwesile o zi budnu.” ²³ Be neesi okokoba, neewhe iwo be n'olu risi be, nobolizo ruznuznu. ²⁴ Nye risi ogwu wam nyee ele ogwu a iwu be kwubna Polu rime hne ele ogwu wu, be pnia a nhne ma be mahia nhne ele Ju kwno neesi okokoba megidne a. ²⁵ Kpa be knenu a eriri ma be pnia nhne, Polu kanu nye wam nechi otu riwhu ele ogwu gwuzo pi, “O kwesiri n'iwu o pnia nye Rom nhne, nye be kpege ikpe nhne oju o mernu?”

²⁶ Nga nye ogwu wam nuru a, o znekwnusi nye risi ogwu kanu a, “Anyadu eli nhne i neeme, nwerukna ka bu nye Rom.”

²⁷ Nye risi ogwu wam znekwnusi Polu sikwa a, “Kanu m, i bu nye Rom?”

Polu kaa, “Owe.”

²⁸ Nye risi ogwu wam kaa, “M kwuru m agida iwai si me ghuru nye Rom.”

Polu kaa, “M bu m nye be muru lele nye Rom.”

²⁹ Ngangam, ele rukna wam noopio o sikwa Polu ajji sigbasi a, ogwu turu nye risi ogwu nga o nuru nu Polu bu nye Rom, nu o turu a ijigba.

*Polu nu ruwhnu
ele eze-ikpe*

³⁰ Nye risi ogwu piuru o mahia nhne bu ezi oka ele Ju kwno noobno Polu nhne, ke chi boru, o toma Polu ijigba, kanu ele risi ariohna nu kpakara ele eze-ikpe be gbako. O kwupiya Polu, gwuzote a nu ruwhnu be.

23

¹ Polu lebna anya n'esilawuru ele eze-ikpe wam, kaa, “Rumu nda m, ovu m zi

snam nù ruwhnu Chiokike kpakara bũdnu m dũ tna.”² Nye risi ariõhna be kwu Ananayasa kanũ ele gwuzo Põlu ndũndu be gbõ Põlu aka n'õnu.³ Põlu kanũ a, “Chiokike jõgõbo ì aka, jì mkpõ be teru nznu. Ì dazì òlì neekpe m ikpe lele kpa iwu kwuru, i noolulu iwu naakaa be gbõ m aka.”

⁴ Ele rukna gwuzo Põlu ndũndu kaa, “Ì naakaja nye risi ariõhna Chiokike?”

⁵ Põlu sarũ be, “Rũmu nda m, m máam nũ ò bũ nye risi ariõhna Chiokike. Be gbarũ a n'õkwukwo nsõ, kaa, ‘Ìkwú nhne ojo megidne nye risi ele ke i.’ ”

⁶ Nga Põlu whnũrnu nũ agwna ele eze-ikpe wam bũ ele Sadusi, ele berere bũ ele Farisi, o siwama, “Rũmu nda m, m bũ m nye Farisi, ele nda m õknani bũ ele Farisi. Be kwuyaru m n'ikpe hna kwnornu õkwnata mkpõma me nwernu n'olizõ n'õnwu ke bũdnu.”⁷ Kpa o kwuru ka, ele Farisi nũ ele Sadusi bete nõodugbuta, õgbako iznuznu ikpe wam kewa.⁸ (Kwnornu nũ ele Sadusi karũ nũ ele nwũrnu õnwu jéelizõ n'õnwu, enine izi zĩla, nũ enine zĩla masì, kõvu ele Farisi kweru nũ ẽto wam zì.)⁹ Ogbugbo naala olu k'agĩda, agwna ele zni iwu ele otu Farisi gwuzoru kwusi õka rikne, kaa, “O zã nhne ojo a whnũrnu nũ rime nwerukna ka, õ buru nũ enine mõbu enine izi kwunu a õka.”¹⁰ Odogbuta wam larũ olu k'agĩda ke mernu ogwnu tũru nye risi õgwnu nũ be jõdogbu Põlu. O nyee ele õgwnu a iwu be zne n'esilawũru be gweme Põlu, kwubna a nũ rime hne ele õgwnu wu.

¹¹ N'abalì ke sno a, Nyenwe aĩ gwuzoru n'õhni Põlu, kaa, “Ogwnu tũko ì, kpa i gbarũ akebne m hna nũ Jeruselem, bũ kpa ì jaagba akebne m nũ Rom masì.”

Be gbarũ iznuznu o gbu Põlu

¹² N'õsisi, ele Ju gbakõru n'otu gba iznuznu. Be dũru risi nũ be jéeri wiri mõbu nwõ nhne õbula tem be gbu Põlu.¹³ Be kakwo nri ele rukna ẽno ele snornu gba iznuznu be gbu Põlu.¹⁴ Be znekwnusi ele risi ariõhna nũ ele okno badnũ, kaa, “A dũru risi n'otu nũ a jéeri nhne õbula tem

a gbu Põlu.¹⁵ Kĩtna, bikno, jì nũ ele eze-ikpe ziznenu nye risi õgwnu ele Rom izi, ma o kwuhĩa Põlu, anũ mee lele nũ anũ jaasikwahia nhne bũ risi õka. A joogbu a sũ o vadu hna.”

¹⁶ Nnwõ rukna nwene rinya Põlu nũrnu iznuznu wam, o zne bna nũ rime hne be bĩtaru Põlu, kanũ a.¹⁷ Põlu sukwu otu nye õgwnu nẽechi otu riwhu ele õgwnu, kanũ a, “Kwuru nnwõ ikoro ka znekwnusi nye risi õgwnu, o nwernu nhne ò jaakanũ a.”

¹⁸ Nye õgwnu wam kwuru a, duzne a nũ hne nye risi õgwnu zì, kaa, “Põlu nye ikelu sukwuru m, kaa me kwuya nnwõ ikoro ka hne ì zì, kwnornu nũ o nwernu nhne ò jaakanũ ì.”

¹⁹ Nye risi õgwnu wam tõru a n'aka whõga, sũkwa a, “Kĩni bũ nhne ì jaakanũ m?”

²⁰ O kaa, “Ele risi ele Ju kwekõtaru nũ be jaakanũ ì kwuhĩanu be Põlu nũ ruwhnu ele eze-ikpe ekile, be nõogho aghigho, nũ ele ikpe jaasikwahia nhne bũ risi õka gbasìri a.²¹ Kõvu ì bnó be nsni, kwnornu nũ nhne nũ lele nri ele rukna ẽno jootugwa neese a. Be dũru risi nũ be jéeri wiri mõbu nwõ mini tem be gbu Põlu. Be jiknernu o mee kpam, be neese nhne ì jeekpebi.”

²² Nye risi õgwnu wam kaa, “O zã nye ì kanũ nũ ì tnũsinu m.” O zihala nnwõ ikoro wam.

Be ziznenu Põlu znekwnusi Felikisi

²³ Nye risi õgwnu wam sukwu ele ogwnu a lawũru nẽechi otu riwhu ele õgwnu, kanũ be, “Anũ jiknernu riwhu ele õgwnu lawũru o zne Sizaria, nũ ele gba ìyinya nri ẽsau, ele ama-õgwnu riwhu lawũru, be jiknernu o zne n'õtnu-ige ke tolu n'abalì.*²⁴ Anũ gweya ìyinya Põlu jaagba, anũ kwuzne a n'udno ke nye õchichi Felikisi.”

²⁵ Nye risi õgwnu wam gba õkwukwo izi nũ kpa,

²⁶ Hite n'aka Kalaudiõsi Lisiasi, nyee Nye zì Ogwnu, nye õchichi Felikisi, m bekwulem jì.

²⁷ Ele Ju nwudnernu nwerukna ka noopio o gbu a, m nũrnu m nũ ò bũ nye Rom, m chĩri ele õgwnu dõhia a n'aka be.

²⁸ M pioru m ò mahĩa nhne be noobno

* 23:23 õtnu-ige tolu n'abalì: õkwukwo ke mbõm kwuru ige awa ke ẽto n'abalì

a, m kwuru a zne nū ruwhnu ele eze-
ikpe be. ²⁹ M whnurnu m nū ọ zá nhne
o mernu be jeeji noogbu a mọbu tū a
ikelu, nhne be noobno a bụ nhne gbasiri
iwu be. ³⁰ Nga be kannu m nū agwa ele
Ju naagba iznuznu megidne a, m kpebi
o ziyanu i ya. M kanu ele noobno a
nhne be va gwnu iwu be megidne a nū
ruwhnu i.

³¹ Ele ọgwnu wam mee kpa be nyernu
be iwu. Be kwuru Pọlu n'abalị wam zne
Antipatirisi. ³² N'ekile a, ele ọgwnu ji ọchi
hiehna ọro, be sigbasi ele gba iyinya ma
be kwuru Pọlu zne. ³³ Be kwuru a zne
Sizaria, nyee nye ọchichi ọkwukwo izi wam,
nyewhete a Pọlu masi. ³⁴ Nye ọchichi wam
gwnu ọkwukwo izi wam, ọ sika Pọlu ẹli o hi.
Nga ọ whnurnu nū ọ hi nū Silisia, ³⁵ ọ kaa,
“M ọonu ọnu i nga ele noobno i nhne varu.”
O nyee iwu be bita Pọlu n'obna Erọdu hne be
jeese a nse.

24

Pọlu nū ruwhnu Felikisi

¹ Nga ọbochi isne whemernu, nye risi
ariohna Ananayasị nū agwna ele okno
badnu nū otu nye ọogwnu iwu be kwu
Tetulasi znernu Sizaria. Be gwuzo nū
ruwhnu Felikisi, gwnuhia nhne be noobno
Pọlu. ² Be sukwu Pọlu, Tetulasi bete noobno
Pọlu nhne nū ruwhnu Felikisi, kaa, “Nye
zi Ogwnu, hite n'ọchichi i nū akoniche
i, a nwernu udno gbu ọkwnu, i mernu
agida nhne ọma n'eli ai. ³ A nakweru ka,
n'ige ọbula nū kpakara ọhna ai hite n'otu
mmamma a ọotunu i. ⁴ M chioje m o
tuwhu ige i, m naariasno i, i gweru ovu ọma
i bno nsni nū nhne a nookwu ige mati.

⁵ “A whnurnu nwerukna ka nū ọ bụ nye
naakpakna ele badnu ẹhni, o noovuya mk-
pakpo n'esilawuru ele Ju nū kpakara ọwa,
ọ bụ nye risi otu nye Nazareti. ⁶ O pioru o
meru Oro Nso ai, a nwudne a. [A pioru o
kpe a ikpe lele kpa iwu ai kwuru. ⁷ Kọvu
nye risi ọgwnu Lisiasi varu gweru anya
rikne dọhoru a n'esilawuru ai. ⁸ Lisiasi nyee
iwu ele noobno nhne va nū ruwhnu i.] Ọ
buru nū i sika a ajji, i jaamahia hite n'onu
a kpakara nhne a noobno a.”

⁹ Kpakara ele Ju yisi onu noobno Pọlu
nhne nū ọ bụ ezi ọka nhne Lisiasi kwuru.

Pọlu gọru ọnu a nū ruwhnu Felikisi

¹⁰ Nye ọchichi wam whenu Pọlu aka, o
kwu ọka. Pọlu kaa, “M magwu m nū i bụ
nye ikpe ẹli ka agida awha. Mkpoma ọoso
m n'onu ọ gọru ọnu m nū ruwhnu i. ¹¹ I
jeenwe rikne pohia nū ọ kákwole nri ọbochi
nū ẹbo me znernu nū Jeruselem ọ kpọ risi
ẹli. ¹² Ele Ju whnúge me nū nye ọbula
nọdogbuta nū rime Oro Nso, be whnúge
hne me naakpakne mkpoma ele badnu
mọbu n'oro ọgbako mọbu nū hne berere
nū rime ẹli-ọhna. ¹³ Be nwée rikne kahia
nhne be kwno noobno m nhne. ¹⁴ Kọvu
m nookwu ka nū ruwhnu i, m neekpenu
Chiokike ke ele nda ai hite nū osno apna
be karu nū ọ bụo ezi apna. M kweru m
nū kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi
nū ọkwukwo ele ọwhnurninya. ¹⁵ M nwernu
m otu olile anya nū Chiokike kpa ele ka
nwernu, nū ele mee mma ma ele ojo jeehi
n'enu lizo. ¹⁶ Kwnornu nū m nwernu m
olile anya ka, m naakpakna ẹhni m ẹhni
ma m nwernu m ovu zi snam nū ruwhnu
Chiokike ma nū ruwhnu badnu ige ọbula.

¹⁷ “Agida awha m zila m nū Jeruselem,
m va gweyanu ele ke m iwai, kwa masi
ariohna. ¹⁸ Kpa me neeme ka n'Oro Nso,
be whnurnu m kpa me mezuru mmemem
ọbita ẹhni m richna, be whnúge m hne me
nū ele badnu zi, ọ zá mkpakpo me naak-
pakne. ¹⁹ Kọvu agwna ele Ju hi n'Esia va
zi pii, be n'iwuru be kwesiri ọ zi hna nū
ruwhnu i bno m nhne ọ buru nū o nwernu
nhne be ji megidne m. ²⁰ Mọbu ele rukna ka
zi hna kahia nhne ojo be piohuru nū rime
m nga me gwuzoru nū ruwhnu ele eze-
ikpe, ²¹ okwolem otu nhne me kwuru nga
me gwuzoru nū ruwhnu be, ‘Anu neekpe
m ikpe tna nū ruwhnu anu kwnornu nū
m kweru m nū ele nwurnu ọnuw jeelizo
n'enu bna nū budnu.’ ”

²² Felikisi nye magwu nhne gbasiri apna
ka, mesni ikpe, kaa, “M jaawa ikpe nga
nye risi ọgwnu Lisiasi varu.” ²³ O kanu nye
ọgwnu wam neechi otu riwhu ele ọgwnu o
legidne Pọlu anya, kọvu o nyee a oghere,
kweru ele enyi a znenu a izi.

*Pọlu nọ ruwhnu
Felikisi nọ Durusila*

²⁴ Nga ọbochi ele wheru, Felikisi nọ nnwerne a Durusila nyerinya Ju varu. O dusi be sukwu Pọlu ma o bno nsni kpa o jookwu nhne gbasiri okwnata ovu nọ Karaisi Jizosi. ²⁵ Kpa Pọlu nookwu nhne gbasiri ome mma, badnu ojikwaru ehni a, nọ ikpe ke jaava, ogwnu turu Felikisi, ọ kaa, “Bikno, la kitna, m joosukwu i nga me nwernu oghere.” ²⁶ O leri anya nọ Pọlu jeenye a iwai, o noosukwu a ige ọbula ya nọ a nookwurita ọka.

²⁷ Kpa awha lawuru whemernu, Pokiosisi Fesitosi gweru onodi Felikisi lele nye ochichi. Felikisi mernu ma mkpoma so ele Ju n'onu, ọ sigbasi koriri Pọlu n'oro ikelu.

25

*Pọlu kweru o zne
nọ ruwhnu Siza*

¹ Kpa Fesitosi varu, ke ọbochi eto whemernu, o hi nọ Sizaria zne Jeruselem. ² Ele risi ariohna nọ ele risi ele Ju bno Pọlu nhne nọ ruwhnu Fesitosi. Be riasno a ³ o menu be nhne oma, o mee ma Pọlu va Jeruselem. Be kwuru kpa kwnornu nọ be gbalam iznuznu o gbu a n'apna. ⁴ Fesitosi kaa, “Pọlu zi n'ikelu nọ Sizaria, m jaalahna pii ige mati. ⁵ Ele risi anu snornu m zne Sizaria bno nwerukna ka nhne ọ buru nọ o mernu nhne ojo.”

⁶ Fesitosi dazi ọbochi esato mọbu nri berere, lahna Sizaria. N'ọbochi ke sno a, ọ daziri nọ ngadna ikpe, kaa be kwuya Pọlu. ⁷ Nga Pọlu varu, ele Ju hi nọ Jeruselem varu gwuzoru a ndundu, bete noobno a agida nhne tu ogwnu be nwée rikne gwuzote nkari.

⁸ Pọlu goru onu a, “Ọ zá nhne ojo me mernu megidne iwu ele Ju, mọbu Oro Nso Chiokike mọbu Siza.”

⁹ Fesitosi ma o mee nhne joso ele Ju n'onu, ọ sika Pọlu, “Ọ jaamasị i o zne Jeruselem ma m kpe ji ikpe nọ nhne be noobno i nọ ruwhnu m pii?”

¹⁰ Pọlu kaa, “M gwuzo m nọ ruwhnu oro ikpe Siza, hne be kwesiri o kpe m ikpe. Ọ zá nhne ojo me mernu ele Ju ke ji n'iwuru i magwu. ¹¹ Ọ buru nọ m luluru m iwu, mọbu mee nhne me kwesiri enwu, m kwerulem

o nwu enwu. Kọvu nọ nhne be noobno m buo ezi oka, ọ zá nye jeenwe rikne kwuru m nyee be, m jeezne nọ ruwhnu Siza.”

¹² Fesitosi nọ ele neezni a ezni gba iznuznu, ọ kaa, “I karu nọ i jeezne nọ ruwhnu Siza, i jeezne nọ ruwhnu Siza.”

*Pọlu nọ ruwhnu
Agiripa nọ Benisi*

¹³ Kpa ọbochi ele nọ ele wheru, Eze Agiripa nọ nwene a rinya Benisi varu Sizaria va o bekwu Fesitosi. ¹⁴ Kpa be daziri agida ọbochi, Fesitosi kanu eze nhne gbasiri Pọlu, “Ọ zi otu nwerukna Felikisi sigbasiri n'ikelu hna. ¹⁵ Nga me znernu Jeruselem, ele risi ariohna ele Ju nọ ele okno badnu bnornu Pọlu nhne, kaa, me kpe a ikpe enwu. ¹⁶ Kọvu m kanu m be nọ ele Rom zá neekpe nye ọbula ikpe enwu hna be béle osno mee ya nọ ele noobno a nhne whnuta ruwhnu nọ ruwhnu, ma o nwernu oghere goru onu a. ¹⁷ Nga be varu hna, m gbúgele m okwnu, ke chi boru m daziri nọ oro ikpe, kaa be kwuya nwerukna wam. ¹⁸ Ele noobno a nhne nwée rikne bno a nhne ojo ọbula me neeche be jobno a. ¹⁹ Kọvu be nọ Pọlu nọdogbuta nhne gbasiri okwa Chiokike be, nọ otu nwerukna rehna a bu Jizosi, nye nwurnu onwu, kọvu Pọlu naakaa nọ ọ zi budnu. ²⁰ M maam nhne me jeeme dna ndidna gbasiri oka ka, m sika Pọlu ma ọ jaamasị a o zne Jeruselem, ma m kpe m a ikpe kwnornu nhne be noobno a. ²¹ Kọvu Pọlu karu be bita a n'ikelu ma Siza kpe a ikpe. M nyee iwu be bita a n'ikelu tem m zizne a ke Siza.”

²² Agiripa kanu Fesitosi, “M jeeji nsni m nurnu nwerukna ka.”

Fesitosi kaa, “I jonu a n'ekile.”

*Pọlu nọ ruwhnu
Eze Agiripa*

²³ N'ekile a, Agiripa nọ Benisi jiri okne tne eri nọ dudugna bnanya oro ogbako, ma ele risi ele ogwnu nọ ele risi eli. Fesitosi kaa be kwuya Pọlu, be kwuya Pọlu. ²⁴ Fesitosi kaa, “Eze Agiripa, nọ kpakara ele ai nọ be zi hna, anu whurnu nwerukna ka nye kpakara ele Ju zi hna nọ Jeruselem dnarnu ikpo gbasiri a nọ ruwhnu m. Be siwama okokoba nọ o kwésile ọ zi budnu neezne nọ ruwhnu. ²⁵ Kọvu nọ m pihiala m nhne o

mernu ke kwesiri be ji kpe a ikpe ẹnwu. O kaa nù o jeezne nù ruwhnu Siza, m kaa nù m jeezizne a. ²⁶ Kọvu m nwée m risi nhne me jaagbaznenu Siza ọkwukwo gbasiri a. O bụ nhne mernu me kwuhjaru a nù ruwhnu anụ, ke kakwo nù ruwhnu i, Eze Agiripa, ma a dna ndịdna ọka ka, m jeenwe risi nhne me jaagba n'ọkwukwo. ²⁷ Kwnornu nù m kwésile m o zizne nye ikelu hne me nwée rikne kahja risi nhne be noobno a.”

26

Pọlu nọogoru ọnu nù ruwhnu Agiripa

¹ Agiripa kanụ Pọlu, “Ka bụ oghere i nwernu i jookwu ọnu i.”

Pọlu dnọsnima aka a, gọru ọnu a, ² “Eze Agiripa, m gwnurnu m ẹnhi m nye ruwhnu ọma nù m jọogoru ọnu m nù ruwhnu i tna, hite nù kpakara nhne ele Ju noobno m. ³ Ke kakwo, kwnornu nù i magwụ kpakara omen'ẹli ele Ju nù nhne a kwno nọdogbuta, m naariasno, bikno, nwe ndidi, bnote m nsnị n'ọnu. ⁴ Kpakara ele Ju magwụ kpa budnu m zị hite nga me bụ nnwọ ikoro. Be magwụ hite nù mbom kpa me wuru kpakara budnu m nù rime ẹli m ma nù Jeruselem. ⁵ Be magwụ, ọ bụru be jeekwe agba akebne, nù hite nù mbom m bụ m nye otu siri rikne nù okpukpe aị, m bụ m nye Farisi. ⁶ Kịtna, m gwuzogwu m n'ikpe kwnornu nù m nwernu m olile anya nù mkwna Chiokike kweru ele nda aị. ⁷ Ka bụ mkwna ke Chiokike kweru kpakara nri avnurnu nù ẹbo ke aị, kpa be neekpenu Chiokike iwhnehnne nù abalị. O bụ kwnornu ọkwnata ovu ka, Eze Agiripa, nhne ele Ju kwno noobno m nhne. ⁸ Ndaa kpa anụ nwée rikne kwe nù Chiokike neeme ele nwurnu ọnwu hi n'ẹnwu lizo?

⁹ “Me n'iwhuru m cheru nù m jeenwe rikne mee nhne megidne rẹwhna Jizọsi nye Nazareti. ¹⁰ O bụ nhne me mernu nù Jeruselem. M nahjaru m rikne n'aka ele risi ariohna yisi agida ele Chiokike n'ikelu, nga be noogbu be, m yisiri m aka m megidne be. ¹¹ Agida ige m znernu m hite n'otu ọro ọgbako ele Ju dū berere ta be awhnūwhnu, mee ma be gọnahoru rẹwhna Jizọsi, m vuru

okne ọnuma ke mernu m zne n'ẹli ele berere kpakna be ẹnhi.

Ọtuhnasna mkpoma Pọlu (Ernu 9:1-19; 22:6-16)

¹² “Ka bụ nhne me kwno neezne Damasikosi nù rikne nù iwu ele risi ariohna. ¹³ N'apna n'esilawuru iwhnehnne, Eze, m whnurnu m okne iwhne kpakpa iwhne ẹnnam hiri n'oligwe mukwasi me nù ele nù me sno. ¹⁴ Kpakara aị dna n'ẹli, m nurnu m otu nkoli kanu m n'ọnu ele Hiburu, 'Solu, Solu, ndaa nhne i kwno naakpakna m ẹnhi, i nwée rikne gba ọchi n'igwnu.’

¹⁵ “M sika, I bụ nyele, Nyenwe aị?”

“Nyenwe aị kaa, 'M bụ m Jizọsi nye i naakpakna ẹnhi. ¹⁶ Lizo, gwuzoru n'ochi i lawuru. M mernu m ma i whnū m anya, ma m hohia m ji buru nye izi m, i jaakanu ele berere nhne i whnurnu tna, nù nhne me jeegesi i nù ruwhnu. ¹⁷ M jodohia i n'aka ele Izireli ma n'aka ele buo ele Ju ele me jeezizne i. ¹⁸ M jeezizne i ma i kpume anya be, mee be hi n'ochichiri bna n'iwhne, hite nù rikne Ekwensu tuhnasna hne Chiokike zị. Ngam, Chiokike jaagbarunu be mmehie be, ma be nwehia oghere n'esilawuru ele Chiokike bitaru nsọ hite n'okwnata ovu nù me.’

Pọlu tnurnu ọnutnu ẹnru a

¹⁹ “Eze Agiripa, m méne m risi rikne n'owhnurninya wam hiri n'oligwe va. ²⁰ Hite nù rime Damasikosi, Jeruselem nù kpakara Judiya, dū ele buo ele Ju, m kporu m okwo be hi nù nhne ojo be tuhnasna, vakwnusi Chiokike, mee nhne neegesi nù be hiri nù mmehie be whuya. ²¹ Ka bụ nhne mernu ele Ju nwugwuru m n'Oro Nso, ma be gbu m. ²² Kọvu Chiokike yinu m aka dū tna, m gwuzo m hna naagba akebne nyee ele ezi nù ele matị. Nhne me nookwu bụ nhne ele owhnurninya nù Mozizi kwuru jeeme. ²³ Be karu nù Karaisi jaatariri awhnūwhnu, kọvu ọ jọobu nye mbom jeehi n'ẹnwu lizo, gesi ele Ju iwhne ke ọznohia ma ele buo ele Ju.”

²⁴ Kpa Pọlu zị nọogoru ọnu a kpa, Fesitọsi gweru okne nkoli si okokoba, kaa, “Pọlu, ẹra naachna i, okne ọmumu ọkwukwo i neeme ẹra naagba i.”

²⁵ Pọlu kaa, “O zá ẹra naagba m, Fesitọsi Nye zị Ogwnu. Nhne me nookwu bụ ezi

ọka nū ọka nye anya dnornu. ²⁶ Eze, i magwụ kpakara nhne me ji m ọnu nookwu. M magwụ m nū i magwụ kpakara be, kwnornu nū ọ zá nhne be mernu nū hne zị mgwụgwa. ²⁷ Eze Agiripa, i kwegwu nū nhne ele ọwhnurninya kwuru? M magwụ m nū i kwegwu.”

²⁸ Agiripa kanu Pọlu, “N’ige matị ka, i nwernu rikne mee m bụru nye kweru nū Karaisi?”

²⁹ Pọlu saru a, “N’ige matị mọbu ke kwu, okpukpe m hne Chiokike zị bu ma jị nū kpakara ele noobno m nsni tna bụru nhne me bu, ọ bụo n’ijigba ka.”

³⁰ Eze nū nye ọchichi nū Benisi nū kpakara ele nū be dazị lizo. ³¹ Be whoga, zne nookwu n’esilawuru be, be kaa, “Ọ zá nhne ojo nwerukna ka mernu be jeeji gbu a mọbu tu a ikelu.” ³² Agiripa kanu Fesitosi, “Ọ bụru nū nwerukna ka kwúle nū o jeezne nū ruwhnu Siza, be zneru sigbasi a, ọ la.”

27

Pọlu kwọru ọgbo zne Rom

¹ Nga be kpebiri nū a jeezne Itali, be gweru Pọlu nū agwna ele ikelu berere yisi n’aka otu nye neechi otu riwhu ele ọgwu rewhna a bu Jilios, nye ọgwu ele otu Ọgositosi. ² A bna ọgbo hite n’Adiramitium ma a zne n’apna ẹli Esia, a kwọru ọgbo zne. Arisitakosi nye Tesalonika n’ẹli Masidonia snornu aị.

³ Ke chi bọru, a du Saıdoni. Hite n’ovu ọma, Jilios sigbasi Pọlu o zne whnū ele enyi a, be nyee nhne zị a mkpa. ⁴ A hite nū pji zne, kọvu ruwhere neewhegidne aị, a kwọru ọgbo whe aznū ẹli ọhia esilawuru Saıporosi. ⁵ A kwọwhe osimini Silisia nū Pamfilia, vadu Mira nū rime Lisia. ⁶ Nye neechi ele ọgwu whnurnu otu ọgbo hi nū Alẹkizandaria ke neezne Itali, o yisi aị n’ọgbo wam. ⁷ A kwọru wọhnerne agida ọbochi, hite nū nhne osi rikne a vadu n’ẹli Sinidusi, ruwhere kwéle a zne nū ruwhnu, a kwọru ọgbo whe aznū ẹli Kiriti whe Salimone. ⁸ A nọkwo ọgbo nū ngeri ẹli. Hite nū nhne osi rikne a du hne be kwu “Ọnu Mini Udno,” ke zá ikere nū ẹli-ọhna Lasia.

⁹ Kpa a tuwhuru agida ige, a whnurnu nū ọ kwọ ọgbo kitna nū lele nhne aghom, kwnornu nū Ọbochi Okpusni Mmehie* gawhelem. Pọlu zni be ezni, ¹⁰ “Ele nwe m, m whnurnu m nū izne mini aị ka hite kitna jọoburu nhne aghom, ivu nū ọgbo joolulu, ma budnu ele badnu.” ¹¹ Kọvu nye neechi ele ọgwu gnernu nsni nhne nye nọkwo ọgbo nū nye nwe ọgbo kwuru karu nhne Pọlu kwuru. ¹² Ẹli ngeri osimini wam bụo ọma ọ daziri n’ige okirika, agida ele kakwo kweru be kwoma ọgbo bna osimini ma be zne Fonikisi. Hna bu ọnu mini n’ẹli Kiriti ke keteru ruwhnu nū nkala lawuru nū ọdidna ẹhnam.

Abaka-mini osimini

¹³ Ruwhere matị hite nū ẹli ẹli bete nee-whe, ele rukna wam neechi nū be jeeme kpa be kwuru, be dolizo nkno ọgbo kwọru ọgbo neezne nū ngeri Kiriti. ¹⁴ O gbúle ọkwnu ruwhere siri rikne be kwu rugwu ọbosi ẹhnam bete ewhe hite n’ẹli ọhia esilawuru wam. ¹⁵ O whekwasị ọgbo wam, a nwéé rikne knekwali ọgbo wam, a sigbasi a ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁶ A kwọru ọgba whe aznū ẹli ọhia esilawuru matị be kwu Kauda. Ọ rarụ ẹhni o vubna ọgbo matị aị nū rime ọgbo aị. ¹⁷ Nga be vuru ọgbo matị wam, be gweru eriri knegidne ọgbo aị gburugburu. Be nọtu ọgwu ọ zị be dnabna nū rime rizna rọto nū ngeri Libiya, be gwedna bala ọgbo, sigbasi ọgbo ma ruwhere vuru a neezne. ¹⁸ Okne abaka-mini bete ewhe, ke chi bọru be bete nootuwu ivu zị n’ọgbo nū rime mini. ¹⁹ N’ọbochi ke sno a, be gweru aka be túbna nhne be ji nọkwo ọgbo osimini. ²⁰ Agida ọbochi, a whnúna ẹhnam mọbu mbọ, ruwhere zị kọriri neewhesi rikne. A nwéma ntukwasi ovu nū o nwernu nye be jọoznohia.

²¹ Ele rukna wam dazị agida ọbochi, ríle wiri, Pọlu gwuzoru nū ruwhnu be, kaa, “Ele nwe m, anu bnóne nsni nhne me kwuru, a znékele ọkwohala ọgbo hite nū Kiriti, a znékele owu mwhu kpakara nhne ka. ²² Kitna, anu nwe ovu siri rikne, ọ zá nye ọbula n’esilawuru anu jootuwu budnu a, okwolem ọgbo joowhu. ²³ Kwnornu nū enine izi Chiokike nye nwe m, nū nye

* **27:9** Ọbochi Okpusni Mmehie mọbu ọwhaji-ẹli Ọkwukwo ke mbom kwuru ọbochi ovu ọnu

me neekpenu gwuzoru nū ngeri m abali tna. ²⁴ Ọ kaa, ‘Pọlu, ogwnu tú ì, ì joogwuzorìri nū ruwhnu Siza, Chiokike hite n'oru a nyenem jì kpakara bụdnu ele jì nū be zì n'ogbo.’ ²⁵ Ele nwe m, anū nwe ovu siri rikne, kwnornu nū m kwnatarnū m Chiokike mkpọma nū o jeeme kpa ọ kanū m. ²⁶ Kọvu a jaakpọtasi n'otu ẹli ọhia esilawuru n'osimini.”

Ọgbo wam kpuru

²⁷ N'ọbochi ke nri nū ẹno n'abalì, abakamini noovughari aì nū osimini Adiratiki. N'esilawuru abalì ele nọkwo ọgbo neeche nū a zì ndundu ngeri ẹli. ²⁸ Be gwedna eriri whnū nū mini zì otu riwhu nū nri lawuru rula ẹli ẹli, ige matì be tū kwno a berere whnū nū ọ bụ nri tolu. ²⁹ Be nọotu ogwnu n'ogbo aì jọokpotasi nū rugwu, be gwedna nkno ẹno hite n'aznū ọgbo, neekpe okpukpe ma iwhne whuya. ³⁰ Ele nọkwo ọgbo noopio ma be gbawhu n'ogbo, be gwedna ọgbo matì nū mini nọogho aghigho lele be neezne bita nkno nū ruwhnu ọgbo. ³¹ Kọvu Pọlu kanū nye neechi ele ogwnu nū ele ogwnu, “Ọ bụru ele nọkwo ọgbo dazila nū rime ọgbo, be jọoznohia anū.” ³² Ele ogwnu wam gbubi eriri knegwu ọgbo matì wam, sigbasi a, o wheru zne.

³³ Kpa chi nọobo, Pọlu riasno be ri wiri, “Anū neese ka bụ nri ọbochi nū ẹno, anū rìle nhne ọbula kpakara ige ka. ³⁴ Bikno, anū ri wiri, ọ zì mkpa ma anū zìri bụdnu, otu rukeri-ize anū jáadnahala nū risi anū.” ³⁵ Kpa o kwukworu ka, Pọlu gweru brẹdi, tūnu Chiokike mmamma nū ruwhnu kpakara be, nyawa a, bete neeri. ³⁶ Be yisi ẹhni, nye ọbula n'esilawuru be ri wiri. ³⁷ A zì riwhu badnū lawuru nū nri ẹsau nū isunu nū rime ọgbo. ³⁸ Kpa be rikworu wiri, be tūbna kpakara ikpa zì n'ogbo ma ọgbo zìri ewheke n'olu mini.

³⁹ Nga chi bọru, ele nọkwo ọgbo máa ẹli ka, kọvu be whnurnu otu ọnu mini rìzna rìzna, be kaa, ọ bụru o jeekwe omume be jọkwo ọgbo n'olu rìzna. ⁴⁰ Be gbuhala nkno, sigbasi ọ dnabna nū rime osimini, be kneme eriri kne nhne be jeeji ọ kwọ ọgbo. Be gwelizo bala nū ruwhnu ọgbo, ma ruwhere whekwasì a nū ruwhnu, be neezne nū mkpomkpo ẹli. ⁴¹ Ọgbo

dnakwasì olu rìzna, mii nū rìzna, ruwhnu ọgbo takwnusi nwée rikne whuya, aznū a gbaja mpekele mpekele hite n'abaka-mini. ⁴² Ele ogwnu pioru ma be gbu kpakara ele ikelu, ọ zì otu badnū gwu mini gbawhu. ⁴³ Kọvu nye neechi ele ogwnu pioru ọ bita Pọlu bụdnu, kwéle be mee kpam. Kọvu ọ kanū kpakara ele rukna wam ele marnū o gwu mini be dnabna mini, beru ọsno gwuru mini zne mkpomkpo ẹli. ⁴⁴ Ọ kanū ele berere snornu be, knernū aka n'isisi mọbu mpekele ọgbo, kpakara aì mernu kpa dū olu ẹli.

28

N'ẹli Malita

¹ Nga a dūru n'ẹli n'udno, a nurnu nū ẹli ọhia esilawuru wam be kwu a Malita. ² Ele nwe ẹli wam gesiri aì ovu ọma k'agida, kpa mini noozo, iyi nọotu, be kpawhūsi bẹkwnu kwnornu aì. ³ Pọlu chikota nkala isisi nọotubna be nū rime bẹkwnu, otu okpu-ẹli bẹkwnu chihiaru gbakwnusi Pọlu n'aka. ⁴ Ele nwe ẹli whnurnu hne agwo wam gbakwnusiri Pọlu n'aka, be kwu n'ẹhni be, “Nwerukna ka bụ nye noogbu badnū, ọ bụ n'ezi nū ọ whuyaru nū rime ọgbo, nhne ojo a noosno a.” ⁵ Kọvu Pọlu kpabna agwo wam nū rime bẹkwnu. Ọ zá nhne mernu a. ⁶ Be neese, neele anya nū ọ jaaza, mọbu dna n'ẹli nwuma. Be se gbu okwnu, ọ zá nhne bũo ọma be whnurnu, be gbanwo mkpọma be kaa, “Ọ bụ chi.”

⁷ Hne zila ikere bụ agida ẹli nye risi ẹli wam be kwu Pubiliọsi. O kwubnanyarnū aì nkari, ọbochi ẹto a zì n'oro lele ele izne. ⁸ Nda Pubiliọsi dnanyi ẹli naarija ẹhni igbugbu ogori nū ruwho ọwuwu. Pọlu zne nū rime ọro hne ọ zì, kpenu a okpukpe, tųkwasi a aka a lawuru, gwọ a. ⁹ Nga ka mernu, kpakara ele berere n'ẹli wam naarija ẹhni igbugbu varu, Pọlu gwọ kpakara be. ¹⁰ Be nyee aì agida nkesi, nga a bnarnū ọgbo panizo izne mini aì, be nyee aì agida nhne zì aì mkpa.

Hite nū Malita dū Rom

¹¹ Ke ẹnwa ẹto wheru, a kwọru ọgbo hi nū Alekizandaria be kwu “Rumu Ejima.” Ọgbo ka daziri hna n'okirika. ¹² A vadu ẹli Sirakosi daziri pii ọbochi ẹto. ¹³ Hite nū pii, a kwọru

ogbo zne ẹli Regium, ke chi a ọboru, ruwhere bete neewhe hite nọ ẹli ẹli, n'ọbochi lawuru a vadu ẹli Puteoli. ¹⁴ A whnuru agwna rumu nda, be riasno aị daziri otu ikwezu pịi. Ka bu kpa a jiri vadu Rom. ¹⁵ Rumu nda ele zị nọ Rom nuru nhne gbasiri aị, be va hne zị ikere lele Ahia Apiusi nọ Oro Eto Ele Izne, kwnusi aị. Nga Pọlu whnuru be, ọ tunu Chiokike mmamma, mesi mkpoma rikne.

Pọlu nọ rime Rom

¹⁶ Nga a vaduru Rom, be kweru Pọlu wuru ke a ichne ya nọ nye ogwnu neese a.

¹⁷ Kpa ọbochi ẹto wheru, Pọlu sukwukota ele risi Ju ikwu. Nga be gbakoru, ọ kanu be, “Rumu nda m, ọ bu n'ezi nọ ọ zá nhne ojo me mernu megidne ele ke aị mọbu omen'ẹli a naharu n'aka ele nda aị, be mernu m nye ikelu nọ rime Jeruselem, gweru m nye-whete n'aka ele Rom. ¹⁸ Be sịkwaru m ajji, be piuru ọ sịgbasi m kwnornu nọ be whnuru nọ ọ zá nhne ojo me mernu ke kwesiri ẹnwu. ¹⁹ Nga ele Ju kwéle, be mernu m, m kaa nọ m jeezne nọ ruwhnu Siza, ọ bu n'ezi nọ ọ zá nhne me noobno ele ke m. ²⁰ Ọ bu nhne me kwno pio ma me nọ anọ kwurita ọka, kwnornu be turu m ijigba ka kwnornu nọ nhne wam kpakara ele Izireli neele anya a.”

²¹ Be saru Pọlu, “Ọ zá ọkwukwo izi ọbula a whnuru hite nọ Judiya gbasiri i, ọ zá rumu nda aị vuyaru ọtutnu mọbu ọka ojo ọbula gbasiri i. ²² Kọvu a jonu nhne i jookwu, kwnornu nọ kpakara ele badnu nookwu ọka megidne otu wam i noosno.”

²³ Be nọ Pọlu yi igba, agida be varu n'ọbochi wam hne Pọlu zị. Hite n'osisi du abali o znirni be izi oma ẹli-eze Chiokike. O gbalị ma be jeekweru nhne gbasiri Jizosi. Pọlu kanu be kpakara nhne be gbaru n'Iwu Mozizi nọ nhne ele ọwhnurninya gbaru n'ọkwukwo nsọ. ²⁴ Agwna be kweru ikwu-onu a, kọvu ele berere kwéle. ²⁵ Kpa be naala, okewa ziri n'esilawuru be, Pọlu kwuru otu nhne ka, “Enine Nso kwuru nkari hite n'onu Azaya nye ọwhnurninya nyee ele nda anu,

²⁶ ‘Zne kanu ele ka,

Anu jaazi nonu kpoi, kọvu anu joughohia. Anu jaazi neele anya, kọvu anu jowhnu osno.

²⁷ Kwnornu ovu ele ka zị rinya, nsni nynonu be, anya be kpuru isni, ọ zị be whnu n'anya be, nsni be nuru, echiche be ghohia, be tuhna mmpoma, m gwọ ẹhni igbugbu be.’ ”

²⁸ Pọlu kwukwo ọka a, kaa, “Anu mahia nọ onohia Chiokike bu nhne be gweznenu ele buo ele Ju. Be jobno nsni.” [²⁹ Kpa Pọlu kwukworu ọka, ele Ju la, nonodogbuta n'anya rikne n'esilawuru ẹhni be.]

³⁰ Awha lawuru Pọlu wuru n'oro ke a, nokwu ogwo oro, nanabnanya kpakara ele naavakwnusi a. ³¹ O kpo okwo izi oma ẹli-eze Chiokike, zni nhne gbasiri Nyenwe aị Jizosi Karaisi hite n'onu rikne, ọ zá nye noobnosni a.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznennu
Ele Rom
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Okwukwo izi Pọlu gbaznennu ele Rom bụ ma be jikneru o nabnanya Pọlu nụ Rom. Echiche a bụ ma o rnu ọnu n'esilawuru be ige matị, hite n'oyi aka be, o zne Sịpeni. Okwukwo izi ele Rom neegesi kpa Chiokike nọogwu ele badnụ ele ikpe mána, mee ya nụ be ziri n'udno. Chiokike mernu ele badnụ nụ a ziri n'udno hite n'okwnata mkpọma ke zị nụ Jizọsi Karaịsi. Nye Karaịsi ọbula nwernu udno kwnornu nụ Chiokike mernu badnụ nwernu ẹhni a, whọga nụ rikne ke mmehie nụ ẹnwu. Pọlu kwuru nụ ele Ju nụ ele búo ele Ju nwernu igwe n'oru Chiokike hite nụ Jizọsi Karaịsi.

Nhne zị n'okwukwo ka

Opanizo (1:1-17)

Ọznohia hite nụ mmehie zị mkpa (1:18--3:20)

Apna Chiokike kwnornu ọznohia (3:21--4:25)

Budnu ikne nụ rime Karaịsi (5:1--8:39)

Izireli zị nụ mmụma Chiokike (9:1--11:36)

Agwa nye Karaịsi (12:1--15:13)

Okwukwo nụ obekwu ikwu (15:14--16:27)

¹ Mawa Pọlu, nye izi Karaịsi Jizọsi, nye Chiokike sukwuru, ma m bụru m nye izi Jizọsi, hohia masị a ma m bụru m nye zni izi ọma a, naagba okwukwo izi ka. ² Ka bụ izi ọma Chiokike kweru mkwna ogologo ige wheru ewhe hite n'ọnu ele ọwhnurninya, lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ. ³ Izi ọma ka gbasiri Nnwọ a, Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, nye ghoru badnụ, be mụ a n'avnurnu Devidi. ⁴ Chiokike gesiri nụ Jizọsi Karaịsi bụ Nnwọ a, nga o mernu o hi n'ẹnwu lizo hite nụ rikne ke Enine Nso. ⁵ Hite n'aka a, Chiokike nyernu aị oru o bụru ele izi kwnornu Karaịsi, ma a sukwu kpakara mba ma be kweru nụ ya, bno a masị nsni. ⁶ Kpakara anụ ele zị nụ Rom, zị n'esilawuru ele Chiokike sukwuru ma be bụru ke Jizọsi

Karaịsi. ⁷ M naagbanu anụ ele zị nụ Rom okwukwo, ele Chiokike whnurnu n'anya, sukwu ma be bụru ele ke a,

Oru nụ udno ke Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anụ.

Okpukpe ọtu mmamma

⁸ Ke mbom, m nọtunu Chiokike mmamma hite nụ Jizọsi Karaịsi kwnornu anụ, nụ okwnata mkpọma anụ gazuru ọwa. ⁹ Chiokike, nye me ji kpakara mkpọma m naakwanu, hite n'okpo okwo izi ọma Nnwọ a, bụ nye akebne m, nụ m neechenwanya anụ ige ọbula. ¹⁰ Ige ọbula me neekpe okpukpe, m nọorio Chiokike ma hite n'echiche ọma a, o nyee m oghere me va lekasi anụ.

¹¹ Kwnornu nụ m pioru m o whnụ anụ anya ma me nụ anụ kerị ngozi ke enine, ke jeeme anụ gwuzosi rikne. ¹² Ke bụ me va, a kasirita ẹhni aị ovu, okwnata ovu m jaakasi anụ ovu, okwnata anụ jaakasi m ovu. ¹³ Rumu nda m, m pioru anụ mahia nụ agida ige, m pioru m o va lekasi anụ, kovu m nwée m rikne dụ kịtna. M pioru m o rihia mkpuru ovu n'esilawuru anụ lele kpa me rihiaru mkpuru ovu n'esilawuru ele búo ele Ju. ¹⁴ Kwnornu nụ m ji m kpakara ele badnụ ọgwo okpo okwo izi ọma, ma ele Giriki, ma ele búo ele Giriki, ele nwernu akọ, ma ele nwée akọ. ¹⁵ Ke bụ nụ o zị m mkpa o zni anụ ele zị nụ Rom izi ọma.

Iknernema ke izi ọma

¹⁶ Iwhnerne izi ọma ka zá nọtun m, o bụ rikne Chiokike dụ ọznohia kpakara ele kweru, ele Ju ke mbom, nụ ele búo ele Ju. ¹⁷ Kwnornu nụ ome mma ke Chiokike whuyaru iwhne n'izi ọma, hite n'okwnata ovu dụ okwnata ovu, lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, "Nye mee mma jeehi nụ okwnata ovu a ziri budnu."

*Onuma Chiokike
megidne badnụ*

¹⁸ Kwnornu nụ ovu owe ẹhni Chiokike hiri n'oligwe whuya iwhne megidne kpakara ele máa Chiokike, ele hi nụ risi rikne aruru-eli be naakpagidne ezi oka. ¹⁹ Chiokike neewe ẹhni megidne be, kwnornu nụ nhne be kwesiri o mahia gbasiri Chiokike whuyaru iwhne. O bụ Chiokike n'iwhuru a gesiri be ẹhni a. ²⁰ Hite

n'okike ọwa, nhne be whnú anya gbasiri Chiokike, nù rikne a zì ọkwnukokwnu, nù oyiyi a zì nsọ bụ ke badnụ whnurnu anya, be whnurnu be nù kpakara nhne Chiokike keru, ke bụ nù badnụ nwée nhne o ji gọnahoru ẹhni a.

²¹ Be marnụ Chiokike, kọvu be nyéne a igwugwu kwesiri a, be tũ mmamma, kọvu echiche be bụ nhne etekne, mkpọma iwahnirniwhno be jihiaru n'ochichiri. ²² Be kaa nù be bụ ele nwernu akoniche, be bụ ele iwahnirniwhno. ²³ Tnụnuma be jaakwanụ Chiokike ke nwú ọnwu, be nọkpo risi ẹli nyee nhne be pñiornu ọpnio lele badnụ ke nọonwu ọnwu, nù ọnunu, nù anọhia nù agwọ.

²⁴ Chiokike gweru be nyewhete n'aka nhne zila richna hite nù ome nhne ovu ojo be pioru, be gweru ẹhni be mee nhne tũ iwagnerne n'esilawuru ẹhni be. ²⁵ Be gweru aghalaghala gbanwo ezi ọka Chiokike, be nọkpo risi ẹli nyee nhne be keru eke tnụnuma nye keru nhne n'iwuhuru a, nye nwe ọznarni ọkwnukokwnu. Amim.

²⁶ Kam kpayarụ, Chiokike nyernu be n'aka ome nhne tũ iwagnerne. Ele rinya gharu o mee nhne lele kpa omen'eli omekorita nyerukna nù nyerinya zì, be be neemekorita. ²⁷ Kpam masì, ele rukna sigbasiri ọ dnanyi ele rinya, be naadnanyiataru ẹhni be. Be neeme nhne tũ iwagnerne n'esilawuru be, be naata awhnụwhnu nhne ojo be mernu.

²⁸ Kpa be kwéle ọ marnụ Chiokike nù mkpọma be, Chiokike nyewhete be n'aka ovu ruru ọru, ma be mee nhne be kwésile o mee. ²⁹ Aruru-ẹli zì ọdo nù ọdo jihiaru mkpọma be, mmehie, ọwho-anya, okne nhne ojo, ntaknarnama ovu, ogbu badnụ, ọlu ọgwu, aghigho, nù osno irno, ozno izno. ³⁰ Ele naakaja ẹhni be, be snornu Chiokike irno, ele sọ anya, ele noolu ọnu, ele neechehja apna ikne kpa be jeeme nhne ojo, ele zá noobnonu ele murnu be nsni, ³¹ ele nwée ọghohia, ele zá naabita ọgba-njọ-ẹhni, ele nwée ovu ọma, ele zá nọdonu ele berere obirizi. ³² Be magwụ nù iwu Chiokike kwuru nù ele neeme nhne ojo ka ọonwu ẹnwu, ọ búo nù be neeme nhne ele ka kpọi, kọvu be naadasinu ele neeme nhne ele ka n'ikwnu.

2

Ikpe zì snam ke Chiokike

¹ Ji badnụ, i nwée rikne gọnahoru ẹhni i, ji nye neekpe nye berere ikpe, kwnornu nù hne i zì neekpe nye berere ikpe bụ hne ikpe zì naama i, kwnornu nù i neeme otu nhne wam. ² A magwụ nù Chiokike neekpe ikpe zì snam nù risi ele neeme kpakara nhne ka. ³ Ji badnụ etekne ke neeme nhne ke i kwno neekpe ele berere ikpe, i che nù i jaagbanahoru ikpe Chiokike sa? ⁴ Mọbu i neeledna okne ovu ọma Chiokike anya, nù ọnabnanya a, nù ogologo ọsnuta ovu a? N'ezi, Chiokike neemenu i nhne ọma ka ma o dubna i nù ọtuhnasna ovu. ⁵ Kọvu hite nù ovu rikne nù ovu kwé ọbniaji i, i naabitanu ẹhni i awhnụwhnu ke kakwo n'ọbochi ovu owe ẹhni Chiokike nù okpume ikpe a zì snam. ⁶ Chiokike jọkwa nye ọbula ọgwo lele kpa ẹrnu a jiri zì. ⁷ Ele gwuzosi rikne neeme nhne ọma, noopio igwugwu nù ọsobisi, nù nkọli bụdnu, Chiokike jeenye be bụdnu kwó okwo. ⁸ Kọvu, ele noopio nhne ke aka be, ele kwéle ezi ọka, ele noosno nhne ojo, Chiokike jọowukwasi be ovu owe ẹhni a nù ọnuma a. ⁹ Okne awhnụwhnu nù nhne igbugbu jaazinu kpakara ele neeme nhne ojo, ke mbom ele Ju, ma ele búo ele Ju. ¹⁰ Kọvu igwugwu, ọsobisinu nù udno jaazinu nye ọbula neeme nhne ọma, ke mbom ele Ju, nù ele búo ele Ju. ¹¹ Kwnornu nù Chiokike zá neele badnụ anya nù ruwhnu.

¹² Kpakara ele mernu mmehie hne be nwée Iwu Mozizi ọonwu hne Iwu zila, ele mehieru hne Iwu zì, Iwu jeekpe be ikpe. ¹³ Ọ búo ele nọonu Iwu bụ ele zì snam nù ruwhnu Chiokike, kọvu ele neeme nhne Iwu kwuru. ¹⁴ Nga ele búo ele Ju ele nwée Iwu hiri n'ovu be mee nhne Iwu kwuru, kam bunu be Iwu, ọ bụ n'ezi nù be nwée Iwu. ¹⁵ Bụdnu be neegesi nù be gbagwụ Iwu n'ovu be, ovu be naagbanu be akebbe, noobno be nhne, mọbu nọogomanu be. ¹⁶ Ka jọobu n'ọbochi Chiokike jeekpe nhne tugwaru otugwa ke badnụ ikpe, hite n'aka Karaisi Jizosi lele kpa izi ọma me neezni kwuru.

Ele Ju nù Iwu

¹⁷ I noosukwu ẹhni i nye Ju, nọotukwasi ovu n'Iwu, neji Chiokike naanya risi. ¹⁸ I

magwu echiche a, i nahoru nhne ke kakwo mma, kwnornu nu i muiharu a n'iwu. ¹⁹ I kwnataru ovu nu i bu nye noodu nye isni, iwhne ele zi n'ochichiri, ²⁰ nye neezni ele iwhnirniwhno nhne, nye neezni rumu takiri nhne, nye nwegwu akoniche zuru ozu, nu ezi oka. ²¹ Ji nye neezni ele berere nhne, i zni ehni i nhne sa? I neezni o za nye znu buznu, ji n'iwuru i znu buznu sa? ²² I kaa, "O za nye mee oyi," jiwa, i mee oyi sa? I snornu chi berere irno, kovu i znu buznu nu ruwhnu renwu? ²³ Ji nye ji iwu Chiokike noolu onu, o bu i za neeme Chiokike nhne iwhnerne hite n'olulu iwu a? ²⁴ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, "Ele buo ele Ju naakaja renwhna Chiokike kwnornu anu ele Ju."

²⁵ O bu ru nu i bita iwu, okpa nka i bu nhne, kovu o bu ru nu i bitage iwu, okpa nka i bu nhne etekne. ²⁶ O bu ru nu ele buo ele Ju be kpage nka, bita Iwu, be jeegweru be lele ele be kparu nka. ²⁷ Nye be kpage nka n'ano-ehni kovu o bitaru Iwu jaama i ikpe, ji nye nwegwu Iwu be gbaru n'okwukwo nu nye be kparu nka, kovu i za naabita Iwu. ²⁸ Badnu buo nye Ju n'ano-ehni kpoi, okpa nka buo masi ke ano-ehni kpoi. ²⁹ Nye Ju n'ezi bu nye Ju n'ovu. Okpa nka bu ke be kparu n'ovu hite n'enine Chiokike, o buo n'Iwu be gbaru n'okwukwo. Onarni badnu wam hige n'aka badnu, kovu n'aka Chiokike.

3

Chiokike kwesiri o kwnata ovu

¹ Kini bu nhne ele Ju nwernu kakwo ele buo ele Ju? O zi mbnarna zi nu okpa nka? ² Owe! K'agida n'apna obula. Ke mbom, Chiokike nyernu ele Ju ikwu-onu a. ³ O bu ru nu agwna be nwee okwnata ovu? O jeeme Chiokike bu ru nye kwesile o tukwasi ovu? ⁴ Oza rja rja! Chiokike joburiri nye ezi oka, o bu bedi nu kpakara badnu joburu ele aghalaghala. Lele kpa okwukwo nsọ kwuru, "Ma i gesi nu i bu nye nookwu ezi oka, Ikpe jaama i nga be neekpe i ikpe."

⁵ O bu ru nu a mernu nhne buo oma, ke jeegesi ome mma Chiokike ke zi snam, kini bu nhne a jookwu? Nu Chiokike mernu

nhne ojo nu o ta ai awnwhnu nu ovu owe ehni sa? (M nookwu lele badnu etekne.) ⁶ Oza rja rja! O bu ru nu Chiokike buo nye mee mma, ndaa kpa o jeeji kpe owa ikpe? ⁷ O bu ru nu aghalaghala m jeenye Chiokike igwugwu hite nu ome ezi oka a whuya iwhne, ndaa kpa be jaama m ikpe lele nye mmehie? ⁸ O bu ru nu anu neeke kpam, anu jaakaa, "Ngwa ma a mee nhne ojo ma nhne bu ru oma va"? Agwna ele badnu nyernu m mkpari, noobno m nu ka bu nhne me neezni ele badnu. Be jaama be ikpe lele kpa o kwesiri.

Nye mee mma za

⁹ Ndaa, a ka ele buo ele Ju mma? Oza rja rja. M karu m nu ele Ju ma ele buo ele Ju n'otu zi nu mkpururu mmehie. ¹⁰ Lele kpa okwukwo nsọ kwuru, "O za nye bu nye mee mma, o bu bedi otu.

¹¹ O za nye nwernu akoniche,
o za nye noopio Chiokike.

¹² Kpakara ele badnu dasinnu Chiokike aznu,
o za iru be bnarnu,
o za nye neeme nhne oma
o bu bedi otu.

¹³ Onu be nu lele ilili gberu anya,
riro be nookwu oka aghigho,
oka ojo lele njulu agwo neehi nu
mgbele-onu be whuya.

¹⁴ Ovu onu nu okne onu ojo jiharu be nu
mkpoma.

¹⁵ Ochi be zi snarna snarna n'owusa
ovnarna.

¹⁶ Olulu nhne nu nhne anya-mini noosno
be n'apna be.

¹⁷ Be ma apna udno.

¹⁸ Ogwnu Chiokike za be n'anya."

¹⁹ Kina a magwu nu kpakara nhne Iwu kwuru zinu ele zi nu mkpururu Iwu, ma be kpusni kpakara onu ele badnu, ma kpakara owa bna n'ikpe Chiokike. ²⁰ Kwnornu nu o za nye mee mma n'anya Chiokike hite nu ome nhne Iwu kwuru, kovu Iwu neeme ele badnu mahia nu be mehieru.

Ome mma hite n'okwnata mkpoma

²¹ Kovu ome mma Chiokike whuyaru iwhne hne Iwu zila, o bu ezi oka nu Iwu nu ele owhnurninya naagbanu a akebne.

22 Ome mma Chiokike ka hiri n'okwnata ovu nū Jizōsi Karaīsi zīnu kpakara ele kwehīaru, kwnornu nū okpa ike zīla nū rime a rīa rīa. 23 Kwnornu nū kpakara ele badnū mehieru, be nwée rikne dū igwugwu Chiokike. 24 Kōvu nkesi ke oru Chiokike mernu kpakara badnū būru ele ikpe mámana hite n'ogbahia aī ke hi n'aka Karaīsi Jizōsi. 25 Chiokike nyernu a lele nkesi owhaji-eli hite n'okwnata ovu, ka bū ma Chiokike gesi ome mma a. N'ige wheru ewhe Chiokike jiri ogologo osnuta ovu lewhuru mmehie ke badnū anya. 26 O mernu kam ma o gesi ikpe a zī snam n'ige ka, ma o būru nye mee mma nga o neegweru badnū lele nye ikpe mámana hite n'okwnata ovu nū Jizōsi.

27 O būru kpm, ndaa hne mpako zī? O zīla! Kīni kpararū a? O bū nū hite n'obita nhne Iwu kwuru? Óza! Kōvu a kwnatarū ovu. 28 A nookwusi a rikne nū be neegweru badnū lele nye ikpe mámana hite n'okwnata ovu, o būo hite n'ernu ke Iwu. 29 Chiokike, o bū Chiokike ke ele Ju kpōi? O būo Chiokike ke ele būo ele Ju sa? Owe! O bū ya. 30 Hne o bū otu Chiokike, o jōogwnu ele be kparū nka lele ele ikpe mámana hite n'okwnata ovu be, nū ele be kpála nka hite n'okwnata ovu be. 31 A jaakaa nū ka neegesi n'Iwu bnáge nū nhne hite n'okwnata ovu ka? Óza rīa rīa, kōvu a neeme Iwu gwuzosi rikne.

4

Okwnata ovu Ebereham

1 Ndaa nhne a jaakaa gbasīri Ebereham nda aī? Kīni bū nhne o piohīaru? 2 O būru nū be hiri n'ernu Ebereham gwnūsi a nū nye mee mma, o znernu anyaa risi nū ka. Kōvu o nwée rikne mee oknomokno nū ruwhnu Chiokike. 3 Okwukwo nsō kwuru kīni? “Ebereham kweruru Chiokike, Chiokike gwnūsinu a nū o bū nye mee mma.” 4 Nye be kwuru ogwo ernu a, ogwo ernu a būla nkesi, kōvu nhne o rnūhīaru n'ernu. 5 Kōvu nye rnūge ernu, ke kwnatarū Chiokike, nye nōogwnu ele ojo lele ele ikpe mána ovu, Chiokike jī okwnata ovu a gwnū a nye mee mma. 6 Ka bū nhne Devidi kwuru gbasīri nye owa oma, nye Chiokike híge n'ernu a gwnū nū nye mee mma,

7 “Nye owa oma bū nye Chiokike gbarūnu mmehie,
nye be kpusnirni arūru-eli a.

8 Nye owa oma bū nye Chiokike zá nōogwnu mmehie a megidne a.”

9 Ngozi ka, o zīnu ele be kparū nka kpōi sa? Óza, ma ele be kpála nka. Kwnornu nū a karū nū Ebereham kweruru Chiokike, Chiokike gwnūsinu a nū o bū nye mee mma. 10 Ndaa hne nhne ka mernu? O nga be kparū a nka, sū o bū nga be kpála a nka? O bū nga be kpála nka. 11 Be kparū a nka ma o būru nhne elekema ke ome mma nū o kwnatarū Chiokike ovu nga be kpála a nka, ma o būru nda kpakara ele kweru, ma be gwnūsi be n'ele mee mma, o bū n'ezī nū be kpála be nka. 12 O bū masī nda ele be kparū nka, o būla nū be kparū be nka kpōi, kōvu nū be noowu būdu okwnata ovu lele nda aī Ebereham wuru sū be kparū a nka.

Mkwna Chiokike

13 Mkwna Chiokike kweru Ebereham nū avnūnu a nū be jeekehīa owa būo hite n'obita Iwu, kōvu ome mma ke hiri n'okwnata. 14 O būru nū ele zī nū mkpururu Iwu jeekehīa mkwna wam, okwnata ovu bū nhne etekne, mkwna Chiokike kweru bnána iru. 15 Iwu neegweya ovu owe ehni Chiokike. Hne Iwu zīla, o zá nye jaadna Iwu.

16 Mkwna wam hiri n'okwnata mkpōma. O mernu o hite n'oru gwuzoru kwem nū rime kpakara rūmu Ebereham. O būo ele zī n'Iwu kpōi, kōvu ma ele sno okwnata ovu Ebereham, kwnornu nū o bū nda kpakara aī. 17 Lele kpa be gbarū a n'okwukwo nsō, “M mernu m jī nda agīda mba.” O bū nda aī n'anya Chiokike, nye o kwnatarū ovu, Chiokike ke naakpatne nye nwūnu onwu, nye neeme nhne zīgele a whūya iwhne.

18 Nga olile anya zīla a, Ebereham kwnatarū ovu, o būru nda agīda mba, lele kpa okwukwo nsō kwuru, “Mkpūru ī jaazī agīda kpa.” 19 Okwnata ovu a dnáge adna, nga o whnūnu nū anō-ehni a bū nhne nwūnu onwu, hne o bū otu riwhu awha, nū rēkpa-nnwō Sera nwūnu onwu. 20 Kōvu okwnata ovu a dnáge adna hite nū okwe ekwe mōbu onwe mkpōma lawūru gbasīri nhne Chiokike kweru a mkwna, okwnata ovu a mernu o gwuzosi rikne naaznarnī

Chiokike. ²¹ Ovu siri a rikne nū Chiokike nwernu rikne o mezu nhne o kweru mkwna. ²² Kam kpayarū, “Chiokike gwnūsinu a nū ọ bụ nye mee mma.” ²³ Nū be gwnūsinu a nū nye mee mma, búo nhne ke zīnu a kpọi. ²⁴ Ọ zī masīnu aī ele be jọogwnusi n'ele mee mma, ele kweru nū nye wam mernu Jizọsi Nyenwe aī hi n'ẹnwu lizọ. ²⁵ Be nyernu a ma ọ nwū kwnornu mmehie aī, o hiri n'ẹnwu lizọ ma Chiokike gwnūsi aī lele ele ikpe mámana.

5

Snarnīma nū udno

¹ Kītna, hne Chiokike gwnūnu aī lele ele ikpe mána hite n'ọkwnata ovu, a nwernu udno nū Chiokike hite n'aka Nyenwe aī Jizọsi Karaīsi. ² Jizọsi bụ nye a hiri n'aka a, hite n'ọkwnata ovu gwuzoru n'oru Chiokike. A nọnwudna ọnwudna nū a nwernu olile anya nū a jeekehīa igwugwu Chiokike. ³ Ọ búo kam kpọi, a nọnwudna nū rime awnūwhnu, kwnornu nū awnūwhnu neegweya ọsnuta ovu, ⁴ ọsnuta ovu neegweya agwa ọma, agwa ọma gweya olile anya. ⁵ Olile anya aī jọobu nhne etekne, kwnornu nū Chiokike wụkwasi aī ọwhnun'anya a n'ovu aī hite n'Enine Nso, ke o kesiri aī.

⁶ Kwnornu nū nga a nwée rikne, Karaīsi nwūnu kwnornu aī ele ọjọ máa Chiokike. ⁷ Ọ bụ nhne siri rikne nū badnū jookwno nye ọma nwū ẹnwu. Kọvu badnū eleghi anya jeenwe rikne kwnornu nye mee mma nwū. ⁸ Kọvu Chiokike gesiri aī ọwhnun'anya a ke bụ nū Karaīsi kwnornu aī nwūma kpa a zī kọriri nū rime mmehie.

⁹ Be hiri n'ọvnarna a gwnū aī lele ele ikpe mána, ọ jọoznohia aī n'ovu owe ẹhni Chiokike. ¹⁰ Kwnornu nū a bụ ele irno Chiokike nū mbọm, kọvu aī nū Chiokike mernu udno hite n'ẹnwu Nnwọ a. Kītna, a bụ ele enyi Chiokike, ọ jọoznohia a hite nū bụdnū Nnwọ a. ¹¹ Ọ búo kam kpọi, kọvu a nọnwudna ọnwudna nū rime Chiokike hite nū Nyenwe aī Jizọsi Karaīsi, nye mernu aī nū Chiokike zīri n'udno.

Adam nū Karaīsi

¹² Lele kpa mmehie hiri n'aka otu badnū bna nū rime ọwa, mmehie vuyarū ẹnwu,

ẹnwu wam zuru kpakara ọwa, kwnornu nū kpakara badnū mehieru. ¹³ Mmehie zī n'ọwa sū be nyernu Iwu, kọvu mmehie zīla ire nga Iwu zīla a. ¹⁴ Ẹnwu hiteru n'Adam dū n'ige Mozizi nẹechi kpakara badnū, ma ele méhie lele kpa Adam mehieru. Adam bụ nye bíkala nhne Chiokike nyernu n'iwu.

Adam bụ oyiyi nye wam jaava. ¹⁵ Kọvu nkesi wam nūna lele mmehie. Kwnornu ọ bụru nū agīda badnū nwūnu hite nū mmehie otu badnū, oru nū nkesi Chiokike zī agīda kakwo, ke gazuru kpakara ele badnū hite n'oru otu nye wam bụ Jizọsi Karaīsi. ¹⁶ Nkesi Chiokike zī ichne nū hne mmehie otu badnū zī. Ikpe snornu otu mmehie wam ke vuyarū ọmuma ikpe, kọvu nkesi wam sno agīda mmehie ke vuyarū ọgwnusi badnū lele nye ikpe mámana. ¹⁷ Mmehie otu badnū ka, Adam, mernu ẹnwu nẹechi ọwa, kọvu kpakara ele nahīaru nkesi oru zī agīda ke Chiokike nū ome mma a, jeemegbu mmehie nū ẹnwu hite nū otu badnū wam ke bụ Jizọsi Karaīsi.

¹⁸ Owe! Otu mmehie Adam vuyarū ọmuma ikpe nū risi kpakara ele badnū, kọvu, otu ẹnū ome mma Karaīsi mernu ele badnū bụru ele ikpe mámana n'anya Chiokike, ke nyernu be bụdnū. ¹⁹ Hite nū risi rikne otu badnū kpakara ele badnū ghọru ele mmehie, otu aka wam masī, obno nsnī otu badnū jeeme kpakara ele badnū bụru ele mee mma.

²⁰ Iwu varū ma nhne ọjọ zī agīda, kọvu hne mmehie zī agīda, oru Chiokike barū aba k'agīda. ²¹ Hne mmehie nẹechi hite n'ẹnwu, oru Chiokike nẹechi hite n'ome mma ke noodubna nū bụdnū kwó okwo hite nū Jizọsi Karaīsi Nyenwe aī.

6

Nwū nū mmehie, zīri bụdnū nū Karaīsi

¹ Kīni bụ nhne a jaakaa? Ọ bụ ma a zī kọriri nū neeme mmehie ma oru Chiokike ba ọba? ² Óza rīa rīa! Ndaa kpa aī ele nwūnu ọnwu nū rime mmehie jaazī kọriri bụdnū nū rime a? ³ Ọ bụ nū anū máa sa, be wūru aī mini ma aī nū Karaīsi Jizọsi bụru otu, nū be wūru aī mini ma aī nū Karaīsi bụru masī otu n'ẹnwu a? ⁴ Hite nū mini be wūru aī, be likọtaru aī nū Karaīsi n'ẹnwu

a, ma a nụ lele Karaịsi nga o hiri n'ẹnwu lizọ hite n'igwugwu ke Nda, a joowu bụdnu ikne.

⁵ Kwnornu nụ ọ bụru nụ aị nụ a bụ otu n'ẹnwu a, kpam masị, aị nụ a jọburu otu n'olizọ n'ẹnwu a. ⁶ A magwụ nụ ẹhni ọknani aị bụ ke be kpogidnenu ya nụ Karaịsi n'olu ọgba a, ma be lulu ẹhni mmehie, ma a gharu ọ bụru ọhi ke mmehie. ⁷ Kwnornu nga badnu nwurru, mmehie nwéma ikn-ernema n'ẹhni a berere. ⁸ Ọ bụru a snornu Karaịsi nwụ ẹnwu, a kweru nụ a joosno a ziri bụdnu. ⁹ A magwụ nụ Chiokike mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizọ, ọ jónwu kwno berere, ẹnwu nwéma ikn-ernema hne ọ zị berere. ¹⁰ Ẹnwu ọ nwurru, ọ nwurru kwnornu mmehie otu mgba, ọ zị bụdnu kịtna, ọ zinu Chiokike bụdnu.

¹¹ Kpam masị, anụ gwnu ẹhni anụ lele ele nwurru ọnwu kwnornu mmehie, kovu ele zị bụdnu nyee Chiokike hite nụ Karaịsi Jizọsi. ¹² Anụ kwé mmehie nẹchi anọ-ẹhni anụ, neeme anụ noobno nsni nhne ojo anọ-ẹhni noopio. ¹³ Anụ kwéko o gweru ẹhni anụ nyee mmehie ma ọ bụru nhne ẹnu ke risi rikne. Kovu anụ gweru ẹhni anụ nyee Chiokike, lele ele hiri n'ẹnwu bna nụ bụdnu, anụ gweru kpakara ẹhni anụ nyee ma be bụru nhne ẹnu ke nhne ọma. ¹⁴ Kwnornu nụ mmehie zá nẹchi anụ, anụ zila nụ mkpururu Iwu, kovu nụ mkpururu oru ke Chiokike.

Ele ọhi ke ome mma

¹⁵ Kini bụ ka? A jaazi neeme mmehie kwnornu nụ a zá nụ mkpururu Iwu, kovu mkpururu oru ke Chiokike? Óza rịa rịa. ¹⁶ Anụ magwụ nụ nye anụ noobno nsni nhne o nookwu, anụ bụ ele ọhi nye anụ noobno nsni. Anụ bụ ọhi ke mmehie ke noodubna n'ẹnwu, mọbu ọhi obno nsni ke noodubna n'ome mma. ¹⁷ Kovu ọznarni zinu Chiokike, kwnornu nụ mbom anụ bụ ọhi ke mmehie, kovu anụ bnornu nsni hite nụ mkpoma anụ bna n'ezị oka wam anụ naharu. ¹⁸ Be dohiaru anụ nụ mmehie anụ, ma anụ bụru ọhi ke ome mma.

¹⁹ M nookwu lele badnu, kwnornu nụ anụ zá rikne. Nụ mbom, anụ gweru ẹhni anụ nyee nhne zila richna nụ risi rikne o mee nhne ojo, kpam masị, anụ gweru ẹhni anụ bụru ọhi ome mma bna n'ẹnu

zị nsọ. ²⁰ Nga anụ bụ ọhi ke mmehie, anụ nwée igwe n'ome mma. ²¹ Ndaa mbnarna anụ nwehjaru hite nhne kam ọotu iwhnerne? Risi kpakara nhne kam, bụ ẹnwu. ²² Kovu kịtna, be dohiaru anụ nụ rime mmehie, anụ bụru ele ọhi ke Chiokike, mbnarna anụ jeenwehia jeeme anụ ziri nsọ ke joodubna nụ bụdnu kwó okwo. ²³ Kwnornu nụ ọgwo ẹnu mmehie bụ ẹnwu, kovu nkesi ke Chiokike bụ bụdnu kwó okwo hite nụ Karaịsi Jizọsi Nyenwe aị.

7

Nhne atụ ke ọlulu nzi nụ nnwerne

¹ Rumu nda m, m nookwunu anụ oka lele ele magwụ Iwu, anụ magwụ nụ Iwu jigwu badnu hne nye wam zị bụdnu. ² Nyerinya nwernu nzi zị n'iwu nga nzi a zị bụdnu, kovu ọ bụru nzi a nwụ, ọ zima iwu jigwu a lele nye zị nụ nzi. ³ Ka neegesi, ọ bụru nụ nzi a zị bụdnu, nyerinya wam gbọ nzi berere, be jookwu a nye neeme ọyi. Kovu ọ bụru nụ nzi a nwurru ọnwu, iwu jígele a, ọ bụru nụ ọ gbọru nzi berere. O méne ọyi.

⁴ Rumu nda m, otu aka wam, bụ kpa ọ zinu anụ. Anụ nwurru ọnwu n'Iwu hite n'ẹhni Karaịsi. Anụ bụ ke nye wam hiri n'ẹnwu lizọ, ma anụ bụru mgwna ẹnu ke bnarnu iru n'aka Chiokike. ⁵ Nga a zị bụdnu n'anọ-ẹhni, nhne ojo ke Iwu Mozizi vuyaru bụ nhne a noosno, kpakara nhne a mernu dubnarnu aị n'ẹnwu. ⁶ Kovu kịtna, a nwernunem ẹhni aị n'Iwu, kwnornu nụ a agburulam n'iwu wam jigwu aị, a kpenu Chiokike n'apna ikne ke Enine, ọ bụo n'apna ọknani ke Iwu be gbaru n'okwukwo.

Iwu nụ mmehie

⁷ Kini bụ nhne a jookwu? Iwu wam ọ bu mmehie sa? Óza rịa rịa. Kovu iwu mernu m mahia mmehie. M znégele m amahia nhne bụ a ọwho-anya ọ bụru n'Iwu kwúle, "I nwéko ọwho-anya." ⁸ Kovu mmehie hite nụ nhne be nyernu n'iwu nwehjaru oghere ọ kpakne ọwho-anya zị ichne ichne. Kwnornu nụ mmehie nwurru ọnwu hne iwu zila. ⁹ M zị m bụdnu hne iwu zila, kovu nga nhne be nyernu n'iwu varu, mmehie ziri bụdnu nụ rime m, m nwuma. ¹⁰ Nhne be nyernu

n'iwu ke kwesiri o gweya budnu, vuyanu m ɛnwu.

¹¹ Mmehie hite nu nhne be nyernu n'iwu duwhuru m, hite nhne be nyernu n'iwu, gbu m. ¹² Iwu wam zi nsɔ, nhne be nyernu n'Iwu zi masi nsɔ, o zi kwem, o buru oma. ¹³ Ka o neegesi nu nhne buru oma vuyanu m ɛnwu? Óza rja rja. O bu mmehie ke kpayaru a. Mmehie gweruru nhne buru oma mee a o vuyanu m ɛnwu, ma mmehie whuya iwhne nu o bu mmehie n'ezi. Hite nu nhne be nyernu n'iwu be jeegesi nu mmehie buo oma rja rja.

¹⁴ A magwu nu Iwu bu nhne enine. Kɔvu m bu m badnu etekne, nye be reru lele ohi ke mmehie. ¹⁵ M maam nhne me neeme, kwnornu nu nhne me noopio o mee, m nwée m rikne mee a, kovu nhne me piole o mee, bu nhne me neeme. ¹⁶ Nga me neeme nhne me piole o mee, ka neegesi nu Iwu wam buru oma. ¹⁷ Kovu o buo me neeme nhne ka, kovu o bu mmehie ke wu nu rime m. ¹⁸ M magwu m nu o za nhne oma obula zi nu rime m (ke bu n'anɔ-ɛhni m). Kwnornu nu o naamasim o mee nhne buru oma, kovu m nwée m rikne o mee a. ¹⁹ M mee m nhne oma me pioru o mee, kovu nhne buo oma me piole o mee, bu nhne me neeme. ²⁰ O buru nu me mee nhne me piole o mee, ka neegesi nu o buo me bu nye neeme a, kovu o bu mmehie wam ke wu nu rime m.

²¹ M magwu m nu iwu noornu ɛnu, nga me pioru o mee nhne buru oma, nhne ojo zi nu ruwhnu m. ²² Nu rime enine m, m noopio iwu Chiokike. ²³ Kovu m noowhnu iwu berere noornu ɛnu nu rime m, iwu ke noolusi iwu ke ovu ogwnu. O neeme m buru ohi iwu ke mmehie ke noornu ɛnu nu anɔ-ɛhni m. ²⁴ M bu m badnu ke noowhnuji anya. Nyele jodohia m n'anɔ-ɛhni ke ɛnwu ka? ²⁵ A nootunu Chiokike mmamma hite nu Nyenwe ai Jizosi Karaɔsi.

Hite n'echiche m, m bu m ohi ke iwu ke Chiokike, kovu, anɔ-ɛhni m bu ohi iwu ke mmehie.

8

Budnu hite n'Enine

¹ Kitna, o za ikpe naama ele zi nu rime Karaɔsi Jizosi. * ² Kwnornu nu iwu ke Enine ke neegweya budnu nu Karaɔsi Jizosi, mernu m whoga n'ohi iwu ke mmehie nu ɛnwu. ³ Nhne Iwu nwée rikne meli kwnornu nu anɔ-ɛhni badnu zila rikne, Chiokike mernu a, o ziyaru Nnwɔ a lele badnu ke mmehie ma o buru ariohna mmehie. Hite nu ya o ma budnu mmehie ke badnu ikpe. ⁴ Chiokike mernu ka ma nhne ziri ezi ke Iwu zu ozu nu rime ai ele noowu budnu lele kpa Enine noopio, o buo kpa anɔ-ɛhni noopio. ⁵ Ele noowu budnu n'anɔ-ɛhni neeme nhne anɔ-ɛhni noopio, ele noowu budnu n'Enine neeme nhne Enine noopio. ⁶ Nye anɔ-ɛhni neechi nwurnu onwu, kovu nye Enine neechi nwernu budnu nu udno. ⁷ Kwnornu nu nye anɔ-ɛhni neechi bu nye irno Chiokike, o nwée rikne bita iwu Chiokike, n'ezi, o jéenwe rikne bita a. ⁸ Ele anɔ-ɛhni neechi jéenwe rikne mee nhne joso Chiokike n'onu.

⁹ Anɔ-ɛhni za neechi anu, kovu Enine, o buru nu Enine Chiokike wu nu rime anu. Nye obula ke nwée Enine Karaɔsi, buo ke Karaɔsi. ¹⁰ O buru nu Karaɔsi zi nu rime anu, o bu n'ezi nu anɔ-ɛhni anu nwurnu onwu kwnornu mmehie, kovu enine anu zi budnu kwnornu ome mma. ¹¹ O buru nu Enine Chiokike ke mernu Jizosi hi n'ɛnwu lizo wuru nu rime anu, nye wam ke mernu Karaɔsi hi n'ɛnwu lizo jeeme anɔ-ɛhni anu ziri budnu hite n'Enine a ke wu nu rime anu.

¹² Kam kpayaru, rumu nda m, a jigwu ogwo o wu budnu ai, o buo kpa anɔ-ɛhni noopio. ¹³ Kwnornu nu o buru nu anu wu lele kpa anɔ-ɛhni anu noopio, anu joonwu ɛnwu, kovu o buru nu anu jeehi n'enine gbu kpakara ɛnu ojo ke anɔ-ɛhni, anu jaazi budnu. ¹⁴ Kpakara ele Enine Nso Chiokike neechi bu rumu Chiokike. ¹⁵ Kwnornu nu Enine Chiokike nyernu anu méne anu ele ohi, ke neeme anu buru ele ogwnu. Kovu Enine neeme anu buru rumu Chiokike, anu jéenwe rikne kwnakwu a, "Papa, Nda m." ¹⁶ Enine Nso Chiokike naagbanu enine ai akebne nu a bu rumu Chiokike. ¹⁷ O buru nu a bu rumu Chiokike, a bu ele neekhia

* **8:1** Agwna okwukwo oknani kwuru: ele za noowu budnu lele kpa mmehie pioru, kovu lele kpa enine noopio.

mkpe, ele neekheja mkpe Chiokike, ele be nu Karaishi neekerikota mkpe. O buru a snornu a ta awnwhnu, a joosno a kehja igwugwu a masi.

Igwugwu ke zi nu ruwhnu

¹⁸ M whnuru m nu awnwhnu ke ige ka bu nhne a jeji tusinu igwugwu ke be jookpumeni ai. ¹⁹ Kpakara nhne be keru eke ji olile anya siri rikne neese nga be jee-gesi rumu Chiokike. ²⁰ Kwnornu nu nhne be keru eke ghoru nhne etekne, o buo nu rikne aka ke be, kovu kpa Chiokike mernu be, be zi koriri neele anya, ²¹ nu nhne be keru eke jeenwernu ehni be whoga n'ehni oro oro, kehja igwe nu o nwernu ehni zi igwugwu ke be bitannu rumu Chiokike.

²² A magwu du kitna nu kpakara nhne be keru eke nosnu idne lele nye rime omumu nnwo neeme. ²³ Kovu o buo nhne be keru eke kpoi, ma ai masi ele nwernu Enine ke bu nkesi mbom ke Chiokike, a nosnu idne nu rime ovu ai, neese nga Chiokike jeeme a buru rumu a, ma o gbahja ano-ehni ai. ²⁴ Kwnornu be znohiaru ai hite n'olile anya, kovu o buru a whnu nhne a neele anya a, o buma olile anya n'ezi. O za nye neele anya nhne ke o whnugwu anya. ²⁵ Kovu o buru a neele anya nhne a za noowhnu anya, a jeji nkasi ovu neese a.

²⁶ Kpam masi, Enine Nso neeyinu ai aka, o bu ezi nu a za rikne. Kwnornu nu a ma kpa a jeekpe okpukpe, kovu Enine Nso Chiokike neekpehianu ai, hite n'osnu idne ke onu jookwuli. ²⁷ Kwnornu nu Chiokike nye noonyosna mkpoma badnu magwu echiche Enine, o bu Enine Nso noorio aririo nu risi ele nso lele kpa echiche Chiokike jiri zi.

A kakwo ele mmeri

²⁸ A magwu nu Chiokike neeme kpakara nhne noornuko ernu oma n'otu kwnornu ele whnuru Chiokike n'anya, ele o sukwuru ma be mee echiche a. ²⁹ Kwnornu nu ele Chiokike mahiamarnu, o bitaru be ichne, ma be nu lele Nnwọ a, ma Nnwọ wam buru Opnarna n'esilawuru agida rumu nda. ³⁰ Ele Chiokike bitaru ichne, o sukwuru be, ele o sukwuru, o mee be ele ikpe mama, ele o mernu ikpe ele mama, o mernu be kehja igwugwu a.

³¹ Ndaa nhne a jookwu nu kpakara nhne ka? O buru nu Chiokike dasi ai n'ikwnu, nyele jeemegidne ai? ³² Nye wam ke bitala Nnwọ a, kovu kesi ai ya, ndaa kpa o jeenye ai kpakara nhne? ³³ Nyele jobno ele Chiokike hohiaru nhne? O bu Chiokike bu nye neeme ele badnu ele ikpe mama. ³⁴ Nyele bu nye naama ai ikpe? O buo Karaishi Jizosi, nye nwuru enwu, nye hiri n'enwu lizo, daziri n'akarikwnunga Chiokike noorionu ai aririo. ³⁵ Nyele jeekewa ai n'owhnu'anya ke Karaishi? O bu mkpa, sobu nhne osi rikne sa, sobu okne okpagbu, sobu oknuno, sobu ogba-eto, sobu aghom, sobu ama-ogwnu? ³⁶ Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nso,

“Kwnornu anu, enwu neechi ai aka nu ruwhnu kpakara obochi, be noopnughari ai lele aturu be noogbu ogbu.”

³⁷ Oza! A nwernu omeri nu kpakara nhne ka hite nu nye wam ke whnuru ai n'anya. ³⁸ Kwnornu nu m magwu m nu enwu mabu budnu, mabu enine izi, mabu renwu ojo, mabu nhne ke zi kitna, mabu nhne ke jaava, mabu rikne obula, ³⁹ mabu olu mabu nhne zi nu rime eli, mabu nhne berere be keru eke, jeenwe rikne kewama ai n'owhnu'anya ke Chiokike ke zi nu rime Karaishi Jizosi.

9

Chiokike nu ele ke o hohoruru

¹ M nookwu ezi oka nu rime Karaishi, o buo aghalaghala, Enine Nso naagbanu ovu m akebne nu m za m naagha aghalaghala. ² Anya-mini zi m nu mkpoma, nhne igbugbu zi m nu mkpoma kpakara ige. ³ O jaamasu m, o buru nu Chiokike vuru m onu, kewama m nu hne Karaishi zi, kwnornu rumu nda m, ele eli m, ⁴ ele Izireli. Chiokike mernu be buru rumu a, o okpumeni be igwugwu a, ya nu be gbaru njo-ehni, o nyernu be Iwu, be nwernu okpukpe oma, nu kpakara mkwna Chiokike, ⁵ be bu avuru kwu ele nda oknani, Karaishi hiri n'avuru be va n'ano-ehni. Ozarni zinu Chiokike ke neechi kpakara nhne okwnukokwnu. Amim. ⁶ O buo

nụ Chiokike mézule ikwu-ọnu a, kwnornu nụ ọ búo kpakara ele hi n'avnurnu Izireli bú rụmu Izireli n'ezi. ⁷ Kpakara be búo rụmu Ebereham n'ezi, ọ búbedi nụ be hi n'avnurnu Ebereham. Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, “Kọvu be jọogwnu rụmu ị hite n'Aziki.” ⁸ Ka bú nụ ọ búo rụmu be mụrnụ n'anọ-ẹhni bú rụmu Chiokike, kọvu ele be mụrnụ lele kpa Chiokike kweru Ebereham nụ mkwna bú rụmu a n'ezi. ⁹ Kwnornu nụ ka bú nhne mkwna wam kwuru, “N'ige be karụ aka, m jeehiehna, Sera jọomu nnwọ rukna.”

¹⁰ Ọ búo ka kpọi, rụmu Ribeka nwernu otu nda, ke bú nda ọknani aị Aziki. ¹¹ Sụ ọ mụrnụ rụmu ejima rukna lawuru wam, nga be mége nhne ọma mọbu ke ọjo, ma nhne Chiokike kwuru gwuzosi rikne, ¹² ọ búo hite n'ẹrnu kọvu kwnornu nụ o sukwu ikwu a, Chiokike kannụ Ribeka, “Nye ke okno badnụ jeeznenu nye ke matị izi.” ¹³ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, “M whnurnu m Jekọpu n'anya, sno Iso irno.”

¹⁴ Ndaa nhne a jookwu? Ọ bú nụ Chiokike bú nye ndala sa? Óza rịa rịa. ¹⁵ Kwnornu nụ ọ kannụ Mozizi, “M jọodonu nye me jọodonu obirizi, obirizi, mee masịnu nye masịri m oru.”

¹⁶ Ka neegesi nụ ọ búo hite nụ nhne badnụ noopio mọbu nhne be nọornu, kọvu ọ bú obirizi Chiokike. ¹⁷ Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kannụ Fero, “Ka bú nhne me kwno gwuzote i, ma m gesi m iknernema m n'ẹhni ị, ma kpakara ọwa mahịa rẹwhna m.” ¹⁸ Chiokike nọodonu nye masịri a obirizi, neemenu nye o pioru ma o knesni mkpọma, knesni mkpọma a.

Ikpe nụ obirizi Chiokike

¹⁹ Otu badnụ jaakanụ m, “Ndaa kpa Chiokike naama aị ikpe? Nyele nwernu rikne o gwuzogidne echiche a?” ²⁰ Jị badnụ etekne, ị bú nyele naasa Chiokike ọka? Nhne be kpuru ọkpu ọ jaasịkwa nye kpuru a ajiji, “I kwno kịni kpụ m kpa?” ²¹ Ọ bú nye nọokpu ite o nwée rikne n'ẹhni otu ọrura wam kpụ ite lawuru, otu bna n'ẹrnu zị okne mkpa, ke berere be ji a rnụ ẹrnu kpakara ige?

²² Ọ zị Chiokike n'aka o gesi ikpe nụ iknernema a, kọvu, ọ zị kwno a n'aka o

gesi ogologo ọsnuta ovu n'ẹhni ele o neekpe ikpe, bú ele ọ bítaru ma ọ la be n'iyi. ²³ Ọ zị masị n'aka a ọ wụkwasi ọkwnamarna igwugwu a nụ búdnụ ele ọ bítannu obirizi a. ²⁴ Kwnornu nụ a bú ele o sukwuru, ọ búo hite n'avnurnu ele Ju kpọi, kọvu ma hite n'ẹli ele búo ele Ju. ²⁵ Ka bú nhne o kwuru n'ọkwukwo Hosiya,

“M jookwu be ele ke m, ele wam búo ele ke m,
ele wam me whnúge n'anya, m jookwu be ele me whnurnu n'anya.

²⁶ Ọ jọobu nụ hne be zị kaa,
nụ be búo ele ke m,
jọobu hne be jookwu be rụmu Chiokike ke zị búdnụ.”

²⁷ “Azaya siri okokoba gbasiri rụmu Izireli, kaa,
Ọ bú n'ezi nụ rụmu Izireli nụ lele rịzna ke ngeri osimini,
ele be jọoznohia jaazị matị k'agịda.

²⁸ Kwnornu nụ Jihova jeekpebi ikpe ọwa wara wara n'ome mma.”

²⁹ Lele kpa Azaya kwuru nụ mbọm,
“Ọ búru nụ Chiokike ke Meli Nhne Dum dónu aị obirizi ghasanụ aị agwna rụmu,
a znernu ọnu lele Sodom,
a znernu ọnu lele Gómora.”

Ele Izireli kwéle ọ nabnarnụ izi ọma

³⁰ Ndaa nhne a jookwu? Ọ bú nụ ele búo ele Ju ele zá noosno ome mma Chiokike, nwehjaru ome mma ke hi n'ọkwnata mkpọma? ³¹ Kọvu ele Izireli, noosno iwu ome mma nwée nhne iwu ome mma karụ, be píohịala a. ³² Kịni kpayarụ ka? Kwnornu nụ be jíge ọtukwasi ovu pio a, kọvu lele nụ ọ bú n'ẹrnu. Be dna n'olu rugwu nọokpobi ọchi. ³³ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, kaa,

“Le, m bítaru m otu akaworugwu nụ rime Zayọni

ke jeeme ele badnụ kpọbi ọchi,
rugwu ke jeeme be dna.

Kọvu nye ọbula ke tųkwasiri a mkpọma,
be jéekwe iwhnerne tų a.”

10

¹ Rụmu nda m, nhne nọogwnu m nụ mkpọma, m neekpe masịnu Chiokike

gbasiri ele ke m bu Izireli, bu ma be znohia be. ² M jaagbanu be akebne nu be nwegwu mkpoma o kpenu Chiokike, kovu be nwée oghohia. ³ Kwnornu nu be máa ome mma ke Chiokike, be bete noogwuzote ome mma ke be, be bitala ehni be nu mkpururu ome mma Chiokike. ⁴ Karaishi bu mbimambi Iwu, nye obula ke tukwasiri a mkpoma, jeenwehia ome mma.

*Oznohia zinu
kpakara badnu*

⁵ Ka bu nhne Mozizi kwuru gbasiri ome mma ke hi n'Iwu, "Nye obula ke bitaru Iwu jaazi budnu nu rime be." ⁶ Kovu ome mma ke hiri n'otukwasi mkpoma karu kpa, "I kwuko nu mkpoma i, 'Nyele jeezne oligwe?' (zne gwedna Karaishi). ⁷ Movu, 'Nyele jeezne nu rime eli?' (zne gwelizo Karaishi n'enwu)." ⁸ Kovu ndaa nhne o kwuru? "Ikwu-onu wam zi i ndundu, o zi n'onu i ma n'ovu i." Kam bu ikwu-onu otukwasi ovu ke a nookpo okwo. ⁹ O buru nu i jeeji onu i kwuhia nu Jizosi bu Nyenwe ai, gweru mkpoma i kweru nu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, be jooznohia i. ¹⁰ Kwnornu nu badnu ji ovu a kweru, be gwnusi a nu nye ikpe mana, o ji onu a kwuhia, o nwehia oznohia. ¹¹ Okwukwo nsọ kwuru kpa, "Iwhnerne za nootu ele kwnataru a ovu." ¹² O za nhne zi ichne hne nye Ju nu nye buo nye Ju zi. Chiokike bu Nyenwe kpakara badnu, nowukwasi ngozi a nu risi ele naakwnakwu a. ¹³ Kwnornu nu be jooznohia kpakara ele noosukwu rewhna Nyenwe ai.

¹⁴ Kovu ndaa kpa be joosukwu a, o buru nu be kwéle nu ya? Ndaa kpa be jeekweru, o buru nu be nuna nhne gbasiri a sa? Movu ndaa kpa be jonu, hne o za nye nookpo okwo izi oma? ¹⁵ Ndaa kpa be jookpo okwo hne o za nye zizneru be? Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, "Le kpa ochi be marnu mma bu ele neezni izi oma." ¹⁶ Kovu, o buo kpakara be kweru izi oma wam, kwnornu nu Azaya karu, "Nyenwe ai, nyele kweru izi a ziri?" ¹⁷ Ka neegesi nu okwnata mkpoma jeehi nu onurnu izi oma va, onurnu jeehi n'okpo okwo izi oma Karaishi. ¹⁸ Kovu m neesikwa, o bu ezi nu be nuna izi oma wam? Be nuru a. Lele kpa okwukwo nsọ kwuru,

"Nkoli be gazuru kpakara owa, ikwu-onu be duru hne owa sotoru."

¹⁹ M neesikwa kwno, o bu nu ele Izireli máa? Mozizi n'iwuru a beru osno kaa, "M jeeji ele mba o za nhne be bu mee anu nwe anya-kwu, m jeeji mba ke nwée akoniche kpasu anu iwe."

²⁰ Azaya kwusiri a rikne kaa, "Ele za noopio m, piohiaru m, m mernu m ele za neesikwa ajji gbasiri m whnu m anya."

²¹ Ka bu nhne o kwuru gbasiri Izireli, "Kpakara obochi, m gbasaru m aka m lawuru o kwubnanya ele risi rikne nu ele za noobno nsni."

11

Chiokike ghasala ele ke a

¹ M sikwa kwno, o bu nu Chiokike ghasaru ele ke a sa? Oza! Ma n'iwuru m bu nye Izireli, ke avuru Eberham, eriri ruwho Benjamini. ² Chiokike ghasala ele ke a o mahiamarnu nu mbom. Anu magwu nhne okwukwo nsọ kwuru nu hne Elaija naariasno Chiokike megidne Izireli, ³ "Nyenwe ai, be gburu ele owhnurninya i, be kwnadna ojo ariohna i, me nu nsunu m gwnaru, be noopio o gbu m." ⁴ Kini bu nhne Chiokike kannu a? "M bitannu m ehni m pokwu ele rukna esau, ele kponna Bali risi eli." ⁵ Kpam masi, n'ige ka, Chiokike, hite n'oru a hohiaru ele ke gwnaru. ⁶ Kwnornu nu o bu oru a, o buo n'ernu, o buru nu o bu hite n'ernu, oru buuma oru.

⁷ Kini kwno? Ele Izireli piohiala nhne be noopio, kovu ele wam o hohiaru piohiaru a, ovu kporu ele berere bekwnu. ⁸ Lele kpa be gbaru n'okwukwo nsọ, kaa, "Chiokike nyernu be enine iwhnirniwhno be nwernu anya, kovu be whnu osno, be nwernu nsni, kovu be nu nhne, du tna."

⁹ Devidi karu, "Iriri be gho mbita nu nhne joogbu be, be dna n'olu a, ta awnwhnu."

¹⁰ Isni kpu be, be whnu osno, ivu rinya nyigbu be okwnukokwnu."

Oznohia ele buo ele Ju

11 M n̄esikwa, ele Izireli be dnarnu ma be la n'iyi sa? Oza r̄ia r̄ia. Kwnornu nu mmehie be, ele buo ele Ju nweh̄iaru oznohia, ke jeeme ele Izireli nwe anya-kwu. 12 O buru nu mmehie be mernu kpakara owa nwe ngozi, be dnarnu mboni ma ele buo ele Ju nweh̄ia ngozi, kpakara owa jeenwe agida ngozi nga be jeekweru nu Karāisi.

13 M nookwunu anu oka kitna ele buo ele Ju. Hne me bu nye izi ele buo ele Ju, m jeeji ̄ernu m kpa nganga. 14 Nyele ma, m nwernu rikne mee ele eli m nwe anyakwu, ma m nwernu m rikne zn̄ohia agwna be. 15 Kwnornu nu nga Chiokike ghasaru be, kpakara owa nu Chiokike mernu udno. Kini jeeme nga Chiokike jookwubnanya be? O jobu nu ele nwurnu onwu jaazi budnu. 16 O buru nu mpekele bredi mbom be nyernu Chiokike zi ns̄o, kpakara ke gwnarnu zi ns̄o. O buru nu egwnugwnu isisi zi ns̄o, kpakara nkala a zi masi ns̄o. 17 O buru nu be o gbukwahalaru agwna nkala olivu, be gweru anu bu nkala olivu ohia nyakwnusi a, anu neeri nhne oma ke hi n'isisi olivu wam. 18 Anu menu nkala wam oknomokno, chenwanya nu o buo anu vu egwnugwnu, kovu egwnugwnu vugwu anu. 19 Kovu kwu kpa, "Be gbukwahalaru nkala isisi gweru ai nyakwnusi." 20 Owe! Be gbukwahalaru be kwnornu nu be kw̄e ekwe, kovu, anu gwuzo kwnornu nu anu tukwasiri ovu. Anu v̄ulizo ehni anu olu, tn̄unuma, anu tu ogwnu. 21 Kwnornu nu o buru nu Chiokike gharula o ta nkala isisi olivu ke ruh̄iaru awhn̄uwhnu, o jaagharu o ta anu awhn̄uwhnu.

22 Le mkpoma oma nu nhne rikne ke Chiokike, nu o mesiri ele dnarnu adna rikne, kovu o donu anu obirizi, o buru nu anu jaadazigidne nu mkpoma oma a. O buru nu anu jaadazigidne nu mkpoma a, o joogbukwahala anu. 23 O buru nu ele Ju jeehi n'okwe ekwe be wh̄uya, Chiokike jaanyakwnusi be berere, kwnornu nu Chiokike nwernu rikne o nyakwnusi be. 24 Anu bu nkala isisi olivu ohia, ke Chiokike nyakwnusiri n'ehni isisi olivu be zn̄urnu oznu, lele kpa o kw̄esile. O buru nu Chiokike mernu kpa, anu mah̄ia nu o nwernu rikne nyakwnuhnasi nkala isisi olivu be zn̄urnu

oznu n'ehni isisi olivu kam be zi.

Obirizi Chiokike z̄inu kpakara badnu

25 Rumu nda m, o nwernu nhne omimi me noopio anu mah̄ia, ma anu gharu eche nu anu bu ele ako n'anya anu. Nhne omimi kam bu nu risi rikne rumu Izireli jaazi okwnukokwnu. Kovu o jaazi tem onu ogwnugwnu ele buo ele Ju ele jaavakwnusi Chiokike zute. 26 Kpam masi, be jooznohia kpakara ele Izireli, lele kpa be gbaru a n'okwukwo ns̄o, "Nye Oznohia jeehi nu Zayoni va, o joovume kpakara mmehie rumu Jekopu.

27 Me nu be jaagba nj̄o-ehni, nga me vumernu mmehie be."

28 Ele Ju bu ele irno izi oma. Ka bu mbnarna ke anu ele buo ele Ju. Kovu be bu ele o h̄ohiaru, wh̄nu be n'anya kwnornu ele nda be oknani. 29 Chiokike za naagbanwo echiche a n'ehni ele o h̄ohiaru, gozi masi. 30 Hne anu ele buo ele Ju zi, anu bn̄oge Chiokike ns̄ni nu mbom, kovu kitna, anu nwernu obirizi Chiokike kwnornu ele Ju ele bn̄oge ns̄ni. 31 Kpam masi, anu nweh̄iaru obirizi Chiokike mernu ele Ju bn̄oge Chiokike ns̄ni ma be nweh̄ia masi obirizi Chiokike. 32 Kwnornu nu Chiokike mernu kpakara ele badnu buru ele risi rikne ma be nweh̄ia obirizi a.

Oznarni z̄inu Chiokike

33 A! Le kpa ekwnu nu akoniche nu nhne omuma Chiokike hna omimi.

Kpa a nw̄e rikne nyosna a echiche a, badnu nw̄e rikne pioh̄iali apna a.

34 "Nyele magwu mkpoma Nyenwe ai? Nyele nwernu rikne zni a ezni?"

35 "Nyele nyeleru Chiokike nhne, ma Chiokike kwu a ogwo?"

36 Ya keru kpakara nhne, kpakara nhne ke zi bu ke a, ya nwe kpakara nhne. Oznarni z̄inu a okwnukokwnu. Amim.

12

Budnu nye ̄ernu Chiokike

1 Rumu nda m, kam kpayaru, m ji m obirizi Chiokike naariasno anu, anu gweru ehni anu yisi n'aka Chiokike lele ariohna zi budnu, zi ns̄o, ke noso Chiokike n'onu,

bụ ke anụ kwannụ Chiokike n'ezi. ² Anụ n'uko lele ele ọwa ka, kọvu Chiokike gbanwo echiche anụ ma ọ ziri ikne ikne, ma anụ mahia nhne bụ echiche Chiokike, echiche ọma a, ke nọso a n'ọnu, ke zuru ozu. ³ Kwnornu nụ oru Chiokike nyernu m, me kanụ anụ, ọ zá nye vulizo ẹhni a olu n'oriri a karụ kpa o kwesiri, kọvu anya dno anụ nụ risi n'okpe ẹhni anụ ikpe. Anụ gweru ọkwnata ovu Chiokike tusinnu anụ kpe ẹhni anụ ikpe. ⁴ Lele kpa a nwernu agida nhne ke zị ẹhni, ke ọbula nwernu ẹrnu ke a. ⁵ Kpam masi, ọ bụ n'ezi nụ a zị agida, a bụ otu nụ rime Karaisi, be knekotaru a n'otu lele nhne zị ọdo nụ ọdo n'otu anọ-ẹhni. ⁶ Nye ọbula nwernu nkesi ke a lele kpa oru Chiokike nyernu a. Ọ bụru nụ nkesi otu badnụ bụ whnụ ọwhnurninya, nye wam gweru ọtukwasi ovu mee a. ⁷ Ọ bụru nụ nkesi a bụ o zne izi, o zne a, ọ bụru o zni nhne, o zni nhne. ⁸ Ọ bụru ọ gba ele badnụ inwe, o mee kpam. Nye neekesi ele berere nhne, o mee a nụ mkpoma ọma, nye noodu ele badnụ, ọ rnusi ẹrnu a rikne. Nye nọodo obirizi, o gweru mkpoma ọma mee a.

Iznizni gbasiri

Ọwhnun'anya

⁹ Ọwhnun'anya kwesiri ọ zị snam. Anụ sno nhne ojo irno, anụ knekwaru nhne ọma aka rikne. ¹⁰ Anụ gweru ọwhnun'anya rụmu nda whnụ ibne anụ n'anya nụ rime Karaisi, anụ sọbisinu ibne anụ karụ ẹhni anụ. ¹¹ Anụ búo ele ime mgwụ, anụ rnusi ẹrnu rikne, anụ gweru mkpoma zị snam neeznenu Nyenwe aị izi. ¹² Anụ nwudna n'olile anya, anụ snuta mkpoma nụ rime ọkpagbu, neekpe okpukpe kpakara ige. ¹³ Anụ nụ ele nwée nhne kerita ẹkwnu anụ, anụ lekota ele izne.

¹⁴ Anụ nọgozi ele naakpagbu anụ, anụ nọgozi, anụ vuko be ọnu. ¹⁵ Anụ snornu ele nọonwudna ọnwudna, nwudnahoru, anụ snornu ele naagba mkpe, gba mkpe. ¹⁶ Nhne gbasiri ele berere metụ anụ nụ mkpoma. Anụ búko ele oknomokno, anụ snornu ele ovu duru ẹli meko nhne. Anụ búo ele akọ n'anya anụ.

¹⁷ Anụ jikọ nhne ojo kwụ nye mernu anụ nhne ojo ọgwo. Anụ mee nhne bụru ọma n'anya ele badnụ. ¹⁸ Anụ nụ kpakara ele badnụ ziri n'udno, ọ bụru nụ o kwe omume,

kpa anụ nwernu rikne. ¹⁹ Ele me whnurnu n'anya, anụ mégwnarnụ, kọvu gharụ ọnuma Chiokike rñu ẹrnu a, kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, nụ Nyenwe aị kwuru, “Mawa nwe mmegwnahia, m jeemegwnarnụ.”

²⁰ Kọvu lele nhne ọkwukwo nsọ kwuru, “Ọ bụru nụ wiri nọogwnu nye irno i, nyee a wiri, ọ bụru nụ akpiri nọokpo a bẹkwnu, kwute a mini, o nwornu, kpam, i naaghakwasị esekere bẹkwnu n'olu risi a.”

²¹ Anụ kwé nhne ojo megbu anụ, kọvu anụ gweru nhne ọma megbu nhne ojo.

13

Mkpururu ele ọchichi

¹ Nye ọbula bita ẹhni a nụ mkpururu ọchichi, kwnornu nụ ọ zá ele nẹchi ọchichi ke Chiokike bitala, Chiokike bitaru kpakara ele nẹchi ọchichi. ² Nye ọbula ke neemegidne ọchichi neemegidne nhne Chiokike bitaru, nye mernu kpam jeegweyanụ ẹhni a ikpe. ³ Ele neeme nhne ọma zá nọotu ogwnu ele ọchichi, kọvu ele neeme nhne ojo jootu ogwnu. I pioru ogwnu ele nẹchi ẹchi gharụ ọ tų i? Mee nhne bụru ọma, be jaaznarni i. ⁴ Kwnornu nụ ọ bụ nnwọ izi Chiokike neeme nhne ọma. Kọvu ọ bụru nụ i mee nhne ojo, ogwnu a tų i, kwnornu nụ o vule ama-ogwnu a etekne. Ọ bụ nnwọ izi Chiokike, neemegwnahianu a ovu owe ẹhni a n'ẹhni ele neeme nhne ojo. ⁵ Kam kpayarụ, i joobno nsnị ele ọchichi, ọ búo kwnornu nụ ovu owe ẹhni Chiokike kpọi, kọvu kwnornu nụ mkpoma i. ⁶ Ke bụ anụ jootu ntụ-ẹli, kwnornu nụ ele ọchichi bụ rụmu izi Chiokike nọornu ẹrnu zinu be, ele ji kpakara ige be nẹchi ọchichi. ⁷ Anụ kwụ ọgwo anụ ji be, tų ntụ-ẹli ọ bụru anụ ji ọgwo ntụ-ẹli, tų ntụ ahia ọ bụru nụ anụ ji ọgwo ntụ ahia, sọ nye kwesiri anya, bisinu nye kwesiri.

Whnụ ibne anụ n'anya

⁸ Anụ jí nye ọbula ọgwo, kọvu anụ whnurita ẹhni anụ n'anya. Nye ọbula ke nọowhnu badnụ ibne a n'anya mezuru Iwu. ⁹ Iwu wam, “I mékọ oyi, i gbúko badnụ, i znúko buznu, i nwéko ọwho-anya.” Ka nụ kpakara iwu berere jikogwu aka n'otu iwu

ka, “Whnụ nye agbatibi i n'anya lele ẹhni i.” ¹⁰ Nye ọbula ke whnurnu nye agbatibi a n'anya jéeme a nhne ojo. Ọwhnun'anya bụ o mezu kpakara Iwu.

¹¹ Anụ mee kpa, anụ magwụ nhne ige ka bụ. Ka bụ ige anụ jeetnanya n'anyarna, kwnornu nụ ọznohia aị zị ndundu kịta karu nga a kweru nụ mbom. ¹² Chi jiminem, chi ọbubo zị masị ndundu, a gharu ẹrnu ọchichiri, woru mgwna ọgwnu ke iwhne. ¹³ Ngwa ma a kpa agwa lele ele zị n'iwhne ke ọbochi, ọ bụo ele okne iriri nụ ele ẹra manya naagba, ọ bụo nụ nhne rune nụ nhne tū iwhnerne, ọ bụo ọlu ọgwnu, nụ anya-kwu. ¹⁴ Kọvu anụ woru Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi lele iwo, anụ nyée anọ-ẹhni anụ oghere o mee nhne ojo ke nọogwnu a.

14

Anụ kpé rụmu nda anụ ikpe

¹ Anụ kwubnanya nye zá rikne nụ ọkwnata ovu, kọvu anụ nụ a dógbuta kwnornu nhne o kweru. ² Ọkwnata ovu otu badnụ kweru a, o ri kpakara nhne, kọvu nye berere, ọkwnata ovu a zá rikne, neeri ọkwukwo ọhia kpọi. ³ Nye ke neeri kpakara nhne lédna nye zá neeri anya, nye zá neeri kpakara nhne kpé nye neeri kpakara nhne ikpe kwnornu nụ Chiokike nakweruru a. ⁴ I bụ nyele ke neekpe ọhi nye berere ikpe? Ọ bụ nyenwe a jaakaa ma ọ mekwahịaru mọbu o mékwahịala. O jeemekwahịa, kwnornu nụ Nyenwe aị jeeme a o gwuzoru kwem.

⁵ Otu badnụ kanụ otu ọbochi zị mkpa k'agịda n'esilawuru ọbochi berere, nye berere jaakaa nụ kpakara ọbochi bụ otu. Echiche nye ọbula ji a rụwho. ⁶ Nye karu nụ otu ọbochi zị mkpa k'agịda neeme a nọsobisinu Nyenwe aị, nye neeri nhne ọbula nọsobisinu Nyenwe aị, kwnornu nụ ọ nọtunu Chiokike mmamma nụ wiri wam. Nye zá neeri agwna nhne nọsobisinu Nyenwe aị, nọtunu Chiokike mmamma. ⁷ Ọ zá nye zịnu ẹhni a bụdnu kpọi, ọ zá nye nọonwunu ẹhni a ẹnwu. ⁸ Ọ bụru nụ a zị bụdnu, a zịnu Nyenwe aị bụdnu, a nwurnu ẹnwu, a nwunu Nyenwe aị, ma a zị bụdnu ma a nwurnu ẹnwu, a bụ ke Nyenwe aị.

⁹ Kwnornu nụ Karaịsi nwurnu, hi n'ẹnwu lizo ma ọ bụru Nyenwe ele zị bụdnu nụ ele nwurnu ẹnwu. ¹⁰ Jịwa, i kwno kịni neekpe nnwọ nda i ikpe? I kwno kịni neeledna nnwọ nda i anya? Kpakara aị joogwuzo nụ ruwhnu ngadna ikpe Chiokike. ¹¹ Lele kpa be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, “Nyenwe aị kwuru kpa, ‘Kpa me zị bụdnu kpakara mpnerne ọchi joogbunu m n'ẹli, kpakara riro jookwupịya nụ mawa bụ Chiokike.’ ”

¹² Kpakara aị n'otu n'otu jaakahịa nhne a mernu nụ ruwhnu Chiokike.

¹³ A gharu o kpe ẹhni aị ikpe, tñnuma, i bíta nhne jookpo nnwọ nda i ọchi, mọbu nhne jeeme ọ dna. ¹⁴ M magwụ m nụ hite nụ mmekorita ke me nụ Nyenwe aị Jizọsi, ọ zá nhne ke zịla rịchna, ọ bụru nụ badnụ kaa nụ otu wiri zịla rịchna, ọ zịla rịchna hne ọ zị. ¹⁵ Ọ bụru nụ nhne i riri jeemekasi nnwọ nda i ẹhni, i zá neezne izne n'ọwhnun'anya. I kwéko nhne i riri lulu nye Karaịsi kwnornu nwụ ẹnwu. ¹⁶ I kwéko be kaa nụ nhne ọma i bụ nhne ojo. ¹⁷ Kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike bụo nhne oriri nụ ọnwunwo, kọvu ọ bụ ome mma, udno nụ snarnịma nụ rime Enine Nsọ. ¹⁸ Kwnornu nụ nye neeznenu Karaịsi izi kpa neeme nhne nọoso Chiokike n'ọnu ma nụ ruwhnu ele badnụ. ¹⁹ Ngwa ma a neeme nhne jeegweya udno, nụ ke joowuli aị olu lele ọro. ²⁰ I kwnó wiri lulu ẹrnu aka Chiokike. Kpakara wiri zị rịchna, kọvu ọ bụo ọma o ri nhne jeeme badnụ dna. ²¹ Ọ bụru ọma i gharu o ri wiri, mọbu nwọ manya, mọbu mee nhne ọbula ke jeeme nnwọ nda i dna.

²² Kpakara nhne i kweru nụ rime nhne ele ka, dazinum jị nụ Chiokike. Nye ikpe máge nụ nhne o kweru bụ nye ọwa ọma. ²³ Kọvu ọ bụru nụ mkpọma badnụ marnu a ikpe nụ nhne o riri, Chiokike jaama a ikpe ma o ri a, kwnornu nụ ọ kwnátala mkpọma nụ nhne o neeme. Nhne ọbula ke híge n'ọkwnata mkpọma bụ mmehie.

15

Mee nhne jọso ele berere n'ọnu

¹ Aị ele zị rikne nụ ọkwnata mkpọma kwe-siri o vuru ekperi ele zá rikne. Ọ bụo

neeme nhne n̄oso aì n'ònu. ² Nye òbula menu badn̄u ibne a nhne b̄uru òma, ke j̄oso a n'ònu, ma o wuliz̄o a olu lele òro. ³ Kwnornu n̄u Karaìsi méne nhne j̄oso èhni a n'ònu, lele kpa be gbar̄u a n'òkwukwo ns̄o, “Nhne iwhnerne ele naakpasì ì iwhnerne dnakwasìri m.” ⁴ Kpakara nhne be gbar̄u n'òkwukwo ns̄o n'òbochi wheru ewhe z̄inu aì, neezni aì nhne, ma a nwernu olile anya hite n'ndidi n̄u ògba inwe ke òkwukwo ns̄o nyernu aì.

⁵ Chiokike ke neenye ndidi n̄u ògba inwe mee an̄u nwernu enine òziri n'otu kpa an̄u noosno Karaìsi Jiz̄osi, ⁶ ma kpakara an̄u n'otu jeegweru otu ònu znarnì Chiokike n̄u Nda Nyenwe aì Jiz̄osi Karaìsi.

⁷ An̄u kwubnanya ibne an̄u lele kpa Karaìsi kwubnanyarn̄u an̄u ma an̄u znarnì Chiokike. ⁸ M naakan̄u n̄u Karaìsi gh̄oru nnw̄o izi ele Ju ma o gesi ezi òka Chiokike, mezu mkwna o kweru nda be òknani, ⁹ ma ele búo ele Ju nyee Chiokike igwugwu kwnornu obirizi a, lele kpa be gbar̄u a n'òkwukwo ns̄o,

“Ka b̄u nhne me kwno znarnì ì n'esilaw̄uru ele búo ele Ju,
m j̄ogwnunu r̄ewhna ì eri.”

¹⁰ Ò kaa, berere,

“An̄u snornu r̄umu Chiokike nw̄udna, an̄u ele búo ele Ju.”

¹¹ Ò kaa, berere,

“An̄u ja Nyenwe aì, kpakara ele búo ele Ju,
kpakara ele badn̄u gwn̄unu a eri òznarnì.”

¹² Berere kwno, Azaya kar̄u,

“Otu Badn̄u jeehi n'èbnurnu Jesi va,
o jeeliz̄o ch̄i kpakara mbam,
ele búo ele Ju jeelekwasì a anya.”

¹³ Kìtna, Chiokike ke olile anya gweru ovu òso n̄u udno mejite òkwnata mkp̄oma an̄u n̄u rime a, ma olile anya an̄u nooso oso hite n̄u rikne Enine Ns̄o.

P̄olu nye izi ele búo ele Ju

¹⁴ R̄umu nda m, m magw̄u m n̄u nhne òma z̄ì n̄u mkp̄oma an̄u. An̄u magw̄u kpakara nhne ka nkari nkari, ke jeeme an̄u nwernu rikne neeznitaru èhni an̄u nhne. ¹⁵ M ji m anya siri rikne gban̄u an̄u òkwukwo, ma an̄u chenwanya agwna nhne, kwnornu n̄u oru Chiokike nyernu

m. ¹⁶ Chiokike mernu m nye izi Karaìsi Jiz̄osi, nye n̄ornunu ele búo ele Ju èrnu, nye naakwa arīohna, n̄okpo okwo izi òma Chiokike, ma ele búo ele Ju b̄uru nhne arīohna Chiokike jeegweru, ke Enine Ns̄o b̄itaru ns̄o.

¹⁷ Kam kpayar̄u, m ji m èrnu m naanya risi n̄u rime Karaìsi Jiz̄osi nhne gbasìri Chiokike. ¹⁸ M jóokwu nhne berere kar̄u nhne Karaìsi mernu hite n'aka m, o duru ele búo ele Ju be b̄uru ele noobnonu Chiokike nsn̄i hite n'ikwu-ònu m n̄u èrnu m. ¹⁹ Hite n̄u rikne nhne ògba akebn̄e n̄u èrnu ndu-èhni ke Enine Chiokike hite n̄u Jeruselem du Ilirikom, m n̄okpo okwo izi òma gbasìri Karaìsi n'apna zuru ozu.

²⁰ Ò b̄u nhne z̄ì n̄u mkp̄oma m o zni izi òma hne be n̄una nhne gbasìri Karaìsi, ma m ghar̄u m o wu òro n'olu nt̄u-èli òro nye berere. ²¹ Lele kpa be gbar̄u a n'òkwukwo ns̄o,
“Ele be kán̄nu be nhne gbasìri a j̄owhnurnu,
ele n̄una nhne gbasìri a j̄oghohia.”

²² Kam kpayar̄u, be kwéle me vakwnusi an̄u.

P̄olu marn̄u mm̄uma

o zne Rom

²³ K̄ovu k̄itna, ò zá nhne me j̄ornu n̄u kpakara èli ka, ò n̄ogwnu m ò whn̄u an̄u anya aḡida awha ka. ²⁴ M jeeme kpam k̄itna, m j̄owhnu an̄u kpa me neezne Sipeni. An̄u jeeyinu m aka n'izne m, ma me n̄u an̄u daz̄ikwole ige mat̄i. ²⁵ K̄ovu k̄itna, m neezne Jeruselem kwnornu ele ke Chiokike z̄ì p̄i. ²⁶ Kwnornu n̄u ò mas̄iri ògbako Chiokike ke z̄ì n̄u Masidonia n̄u Akaya o gweya nhne be jeekesi ele mboni z̄ì n'esilaw̄uru r̄umu Chiokike ke z̄ì n̄u Jeruselem. ²⁷ Ò mas̄iri be o yinu be aka, k̄ovu ezi òka z̄ì a b̄u ka, ò b̄u èrnu z̄inu be o yinu ele mboni wam aka, kwnornu n̄u ele Ju n̄u ele búo ele Ju neekerita nḡozi ke enine, ele búo ele Ju kwesiri o kesi ele Ju nḡozi ke èkwnu be. ²⁸ Nga me rn̄ukparu èrnu ka, nyega be nhne be t̄uharu, m j̄owhnu an̄u nga me neezne Sipeni. ²⁹ M magw̄u m n̄u nga me jaava, m jeeji aḡida nḡozi Karaìsi va.

³⁰ M naariasno an̄u, r̄umu nda m, hite n̄u Nyenwe aì Jiz̄osi Karaìsi n̄u òwhnun'anya ke Enine Ns̄o, an̄u snornu m kpesi okpukpe rikne n̄u ruwhnu Chiokike kwnornu nhne

me n'owhnu. ³¹ Anụ kpe okpukpe ma be d'ohia m n'aka ele kwé ekwe zị nụ Judiya, ma ele Chiokike zị nụ Jeruselem nabnarnụ ọ́nu m n'esilawuru be, ³² ma hite n'echiche Chiokike, m jeeji snarnịma vakwnusi anụ, ma me nụ anụ dazirikota nụ mkpoma ọ́ma. ³³ Chiokike ke udno dazinu kpakara anụ. Amim.

16

Obekwu ikwu Pọlu

¹ M neegesi anụ nwene aị rinya Febi, ke n'ọ́nunu ọ́gbako Chiokike ke zị nụ Kẹnkiria ọ́nu. ² Anụ bikno nabnanya a nụ r'whna Nyenwe aị lele kpa rụmu Chiokike kwesiri, anụ yisinu a aka nụ nhne ọ́bula zị mkpa, kwnornu nụ ọ́ bụ nye ovu ọ́ma neeyinu agida ele berere aka ma me masị.

³ Anụ bekwu Prisila nụ Akwila, ele ọ́nu ibne m, ele me nụ be sno n'ọ́nunu Karaịsi Jizọsi ọ́nu. ⁴ Be gweru b'udnu be b'ita nụ nhne oze b'udnu nụ risi m, m n'otnu be mmamma, ọ́ b'uo me nụ nsununu m kpọi, kovu kpakara ọ́gbako Chiokike zị n'eli ele b'uo ele Ju n'otu masinu be mmamma. ⁵ Anụ bekwu ọ́gbako Chiokike zị n'oro be. Anụ bekwu enyi m me whnurnu n'anya Epenetusi, nye mbom ke hi n'Esia kweru nụ Karaịsi.

⁶ Anụ bekwu Meri nye rnunu anụ agida ọ́nu.

⁷ Anụ bekwu Andronikusi nụ Junias, ele Ju ibne m me nụ be zị n'ikelu, be bụ ele badnu marnu nkari nkari n'esilawuru ele izi, be beru m ọ́sno mahia Karaịsi.

⁸ Anụ bekwu Ampilatusi, nye me whnurnu n'anya nụ rime Nyenwe aị. ⁹ Anụ bekwu Uribanusi nye ọ́nu ibne aị n'ọ́nu Karaịsi, nụ Sitakisi enyi ọ́ma m.

¹⁰ Anụ bekwu Apelesi nye be kparu iru, o whe nụ Karaịsi.

Anụ bekwu ezi-nu-oro Arisitobulosi.

¹¹ Anụ bekwu Erodiōni nye Ju ibne m. Anụ bekwu ele ezi-nu-oro Nakisosi, ele zị nụ rime Nyenwe aị.

¹² Anụ bekwu Terifena nụ Terifosa ele ọ́nu nụ rime Nyenwe aị, nụ nye me whnurnu n'anya bụ Pesis nye ọ́nu nụ rime Nyenwe aị.

¹³ Anụ bekwu Rufosi, nye ọ́nu Nyenwe aị hohiaru. Anụ bekwu nne a, nye bụ masi nne m.

¹⁴ Anụ bekwu Asikiritosi, Filegōni, Hẹmisi, Patirobasi, Hẹmasi nụ kpakara rụmu nda anụ nụ be zị.

¹⁵ Anụ bekwu Filologosi nụ Julia, nụ Nerusi nụ nwene a rinya, nụ Olimpasi nụ kpakara rụmu Chiokike be nụ be zị. ¹⁶ Anụ gweru obekwu ikwu nsọ ke rụmu nda bekwurita ẹhni anụ. Kpakara ọ́gbako Chiokike neebekwu anụ.

Ezni ipne-aznu Pọlu

¹⁷ Rụmu nda m, anụ bikno, anya dū anụ eli gbasiri ele neegweya okewa nū naakpahie ọ́kwnata ovu ele badnu anya, ele neezni nhne ke neemegidne iznizni anū nahiaru. Anū neeze be. ¹⁸ Kwnornu nū ele nū kpam zá n'ọ́nunu Karaịsi ọ́nu, kovu r'who be. Hite n'onu biri biri be nū oka sọ n'onu, be nooduwhu ele zị snam nū mkpoma. ¹⁹ Kpakara ọ́hna nurnu obno nsni anū, ke mernu mkpoma sọ m n'onu k'agida kwnornu anū. Kovu m pioru m anū buru ele nwernu akoniche hne nhne ọ́ma zị, ele ikpe mana hne nhne ojo zị.

²⁰ N'ige matị Chiokike ke udno j'ozogbu Ekwensu nū mkpururu ọ́chi anū. Oru ke Nyenwe aị Jizọsi dazinu anū.

²¹ Timoti nye ọ́nu ibne m neebekwu anū, ya nū Lusosi, nū Jasoni nū Sosipata ele Ju ibne m.

²² Mawa, Tetiōsi, nye gbarū ọ́kwukwo ka neebekwu anū nū rime Nyenwe aị.

²³ Gayosi nye me zị n'oro a, nye ọ́gbako Chiokike zị n'oro a, neebekwu anū. Ochi-ıwai ọ́hna bụ Erasitosi nū nwene aị rukna Kwatusi neebekwu anū. [²⁴ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu kpakara anū. Amim.]

²⁵ Ọ́znarni zinu Chiokike nye nwernu rikne mee anū gwuzoru lele kpa izi ọ́ma me neezni kwuru, nū ọ́kpọ okwo Jizọsi Karaịsi, lele kpa okpume nhne gwnarnu agwna ke zị omimi ogologo ige wheru ewhe. ²⁶ Kovu be kpumernu a hite nū nhne ele ọ́whnurninya gbarū n'okwukwo hite n'iwu Chiokike zị ọ́kwnukokwnu. O mernu kpakara mbam mahia, ma be kweru bnonu a nsni. ²⁷ Ọ́znarni zinu Chiokike

nye n̄ n̄sn̄nu a b̄ nye ak̄o hite n̄ Jiz̄osi
Karāisi ọkwnukokwnu. Am̄im.

**Ọkwukwo izi
ke Mbom
Pọlu gbaznenu
Ele Kọrinti
Nhne gbasiri ọkwukwo izi
ka**

Ọkwukwo izi Pọlu gbaznenu ele Kọrinti ke mbom neelebna anya nù bụdnu nù ọkwnata mkpoma ke nye Karaịsi. O nookwu oka gbasiri mkpa ke zị nù ọgbako Chiokike ke zị nù Kọrinti ke Pọlu miteru. Nù ige wam, Kọrinti bụ ẹli-ohna ke zị mkpa n'ẹli Girisi, ke bụ risi ọchichi ẹli Rom n'odoru-ẹli wam. Ele ẹli ka bụ ele be marnu rẹwhna be n'ahia, ele mkpako, nù ele agwa ojo, ele nọokponu chi zị ichne ichne risi ẹli.

Pọlu nookwu gbasiri okewa nù agwa ojo ke zị nù rime ọgbako Chiokike pji. O kwuru nhne gbasiri bụdnu ọgbako Chiokike nù okpukpe, olizọ n'ẹnwu, ọlulu nzi nù nnwerne. O kwuru nù Izi Ọma nwernu ọsisa kpakara ajiji ele ka.

Nù risi 13, Pọlu gesiri nù ọwhnun'anya bụ ngozi ke kakwo mma Chiokike nyernu ele badnu.

Nhne zị n'ọkwukwo izi ka

Ọpanizo (1:1-9)

Okewa nù rime ọgbako (1:10--4:21)

Agwa oma nù bụdnu ezi-nu-oro (5:1--7:40)

Ele Karaịsi nù ele naakwa rẹnwu (8:1--11:1)

Bụdnu ọgbako nù okpukpe Chiokike (11:2--14:40)

Olizọ n'ẹnwu Karaịsi nù ke ele kweru ekwe (15:1-58)

Nkesi ele Karaịsi nye ele zị nù Judiya (16:1-4)

Mmuma Pọlu nù okwukwo (16:5-24)

¹ Mawa, Pọlu, nye Chiokike sukwuru hite n'echiche ma ọ bụru nye izi Karaịsi Jizọsi nù nnwọ nda aị Sọsitenisi, ² naagbaznenu anu, ọgbako Chiokike ke zị nù Kọrinti ọkwukwo. Anu bụ ele Chiokike sukwuru ma anu be bụru ele ke a zị nsọ nù Karaịsi Jizọsi, anu nù kpakara ele zị nù hne ọbula be nọokpokwu

rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, Nyenwe be nù Nyenwe aị.

³ Oru nù udno ke Chiokike Nda aị nù Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu anu.

Otu mmamma

⁴ M nọtunu Chiokike m mmamma ige ọbula nù risi anu, o nyernu anu oru hite nù Karaịsi Jizọsi. ⁵ O mernu anu ba aba nù rime Karaịsi nù kpakara nhne, ma nù ikwu-onu nù nhne omuma anu. ⁶ Izi gbasiri Karaịsi gwuzosiri rikne nù rime anu. ⁷ Kam kpayaru, ọ zá nkesi ke enine kọgwu anu kpa anu neese ige be jookpume Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁸ O jeeme anu gwuzoru kwem du ọsoto, ma anu buri ele nwée ọru n'ọbochi Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi. ⁹ Chiokike, nye sukwuru anu ma anu nù Nnwọ a Jizọsi Karaịsi Nyenwe aị nwekọta nhne, bụ nye kwesiri ọkwnata ovu.

Okewa nù rime

ọgbako Chiokike

¹⁰ Rumu nda m, m ji m rẹwhna Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi naariasno anu, anu bikno, anu kwekọrita n'otu nhne anu nookwu, okewa zoma n'esilawuru anu. Anu ziri n'otu n'echiche ma nù nhne anu neeme. ¹¹ Rumu nda m, agwna ele hi n'ezi-nu-oro Kilo kannu m kpa o dnornu m anya, nù okno oka zị n'esilawuru anu. ¹² Ka bụ nhne me naakaa, otu badnu naakaa, "M bụ m ke Pọlu," nye berere kaa, "M bụ m ke Apọlosi," nye berere kwno kaa, "M bụ m ke Pita," nye berere masi kaa, "M bụ m ke Karaịsi."

¹³ Be kewaru Karaịsi sa? Be kpoigidnenu Pọlu n'olu ọgba kwnornu anu? Be wuru anu mini nù rẹwhna Pọlu sa? ¹⁴ M nọtunu Chiokike mmamma nù ọ zá nye me wuru mini kwekọlam Kirisiposi nù Gayosi. ¹⁵ Ọ zá nye jaakaa si nù me wuru a mini nù rẹwhna m. ¹⁶ (Owe, m wuru m ezi-nu-oro Stefanasi mini, be gweme kpam, m maam ma m wuru m nye berere mini.) ¹⁷ Karaịsi ziyage m me wu mini, kovu o zni izi oma. Ọ bụo hite n'ikwu-onu ke akoniche badnu, ọ zị ẹnwu Karaịsi n'olu ọgba buri nhne etekne.

*Karaịsi bụ akoniche
nù iknerna Chiokike*

¹⁸ Kwnornu nù izi gbasiri ọgba bụ nhne etekne hne ele nọonwu ọnwu zị, kovu

hne ele be nọoznohia zi, ọ bụ iknernema Chiokike. ¹⁹ Be gbarụ a n'ọkwukwo nsọ, kaa, "M joolulu akoniche ke ele akọ, tuwhu ọghohia ke ele marnu nhne."

²⁰ Ndaa hne nye akọ zi? Ndaa hne nye okne ọkwukwo zi? Ndaa hne nye agirigo ke ọwa ka zi? Chiokike mernu akoniche ke ọwa buru nhne iwhnirniwhno. ²¹ Kwnornu nū hite n'akoniche Chiokike o kwéle ọwa mahia nye ọ bụ hite n'akoniche ke ọwa. Ọ sọru Chiokike n'onu o hite n'iwhnirniwhno ke okpo okwo izi oma znohia ele kweru ekwe. ²² Ele Ju noopio nhne elekema, ele Giriki noopio akoniche. ²³ Kọvu a nọokpo okwo nū be kpogidnenu Karaịsi n'olu ọgba, ke bunu ele Ju rugwu okpobi ọchi, hne ele bụo ele Ju zi, ọ bụ nhne iwhnirniwhno. ²⁴ Kọvu hne ele Chiokike sukwuru zi, ele Ju ma ele bụo ele Ju, Karaịsi bụ iknernema Chiokike nū akoniche Chiokike. ²⁵ Kwnornu nū iwhnirniwhno Chiokike kakwo akoniche ke badnu, rikne ọgwugwu Chiokike kakwo iknernema ke badnu.

²⁶ Rumu nda m, anu chenwanya nhne anu bụ sụ Chiokike sukwuru anu. Agida anu bụ ele ọwa karu nū be nwée akoniche, agida anu bụ ele ọwa máa, agida anu bụ ele híge ezi-nu-oro eze whuya. ²⁷ Kọvu Chiokike hohiaru nhne iwhnirniwhno ke ọwa ma iwhnerne tu ele akọ. Chiokike hohiaru nhne ele ọwa karu nū ọ zila rikne ma iwhnerne tu ele zi rikne. ²⁸ Chiokike hohiaru nhne ele ọwa lednarnu anya nū nhne zá nhne ọ bụ, mee nhne ke be kwuru nhne buru nhne etekne. ²⁹ O mernu ka ma badnu ọbula gharu o mee oknomokno nū ruwhnu Chiokike. ³⁰ Chiokike mernu anu nū Karaịsi Jizosi buru otu, nye burunu aị akoniche nū rime Chiokike. Ya bụ ome mma aị nū ọzi nsọ aị nū ọgbahia aị. ³¹ Lele kpa be gbaru a n'ọkwukwo nsọ, "Nye ọbula ke jeeme oknomokno, o mee oknomokno nū nhne Nyenwe aị rnuru."

2

Izi oma gbasiri Karaịsi nū ọgba a

¹ Rumu nda m, nga me vakwnusiri anu, m jile m okne ọka mọbu akoniche ke badnu va kpo okwo nhne tugwaru otugwa ke Chiokike. ² Kwnornu nū m pirole m ọ

marnu nhne ọbula kpa me nū anu zi, kwekolam nhne gbasiri Jizosi Karaịsi, nye be kpogidnenu n'ọgba. ³ M ji m ọza rikne nū ogwnu nū ehni ọznu biri biri va. ⁴ Nhne me znirni nū izi m bụo hite nū nkari ọka ke akoniche ke badnu, kovu o gesi Enine nū iknernema a n'esilawuru anu, ⁵ ma anu buru ele kweru ekwe, ọ bụo kwnornu nū akoniche ke badnu, kovu n'iknernema Chiokike.

Akoniche Chiokike

⁶ Kovu n'esilawuru ele sozuru osozu bu hne a nookwu ọka akoniche, ọ bụo akoniche ke ọwa ka, mọbu ke ele neechi ọwa ka. Ige matị, ọ zá nhne be jọbu. ⁷ A nookwu nhne gbasiri akoniche Chiokike ke tugwaru otugwa, ke Chiokike hohiaru kwnornu igwugwu aị tutu sụ ọwa panizoru. ⁸ Ele ọchichi ke ọwa ka máa akoniche ka. Kwnornu nū ọ buru nū be marnu a, be bó kpogidene Nyenwe igwugwu n'olu ọgba. ⁹ Kovu kpa be gbaru a n'ọkwukwo nsọ,

"Anya whnúlele,
nsni núlele,

ọ bnána n'ovu badnu ría ría,
nhne Chiokike bitannu ele whnuru a
n'anya."

¹⁰ Kovu Chiokike hiri n'Enine a kpumenu aị nhne o tugwaru otugwa, kwnornu nū Enine noonyosna kpakara nhne, ma nhne miri emi ke Chiokike. ¹¹ Ọ zá nye magwu echiche ke mkpoma badnu, o kwolem enine ke zi nū rime badnu. Kpam masi, ọ zá badnu ke magwu echiche Chiokike, okwolem Enine Chiokike magwu kpakara nhne gbasiri Chiokike. ¹² A náhiage enine ke ọwa ka, kovu a nahiaru Enine Chiokike ziyaru ma a mahia kpakara nhne Chiokike hiri n'ovu oma a kesi aị. ¹³ Ka bụ nhne a nookwu, ọ bụo hite nū nhne ke badnu znirni aị nū akoniche ke badnu, kovu nhne Enine znirni aị. A nọkowa ezi ọka ke enine hne ele nwernu Enine Chiokike zi. ¹⁴ Badnu ke nwée Enine Chiokike nwée rikne kweru nhne hi n'Enine Chiokike va, kwnornu nū be bunu a nhne iwhnirniwhno, o nwée rikne nahia be kwnornu nū Enine Chiokike nọkowanu ele nwernu Enine. ¹⁵ Badnu ke nwernu Enine Chiokike neekpe kpakara nhne ikpe, kovu ọ zá nye

jeekpe a ikpe. ¹⁶ Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, “Nyele magwụ echiche Nyenwe aị, ma nye wam zni a ezni?” Kọvu a nwernu echiche ke Karaịsi.

3

Ele ernal Chiokike

¹ Rumu nda m, m nwée m rikne kwunu anụ ọka lele ele nwernu Enine, kọvu m nookwunu anụ ọka lele badnụ etekne, lele rumu takiri nụ rime Karaịsi. ² M jeeji minirema nọoznu anụ, ọ bụo wiri siri rikne, kwnornu nụ anụ jéenwe rikne ri be. Tem dụ kịtna, anụ nwée rikne ri wiri siri rikne. ³ Anụ zị kọriri n'anọ-ehni, kwnornu nụ okwno-awụwa nụ okno ọka zị n'esilawuru anụ, ka ọ zá neegesi nụ anụ zị n'anọ-ehni? Anụ neeme lele badnụ etekne. ⁴ Otu badnụ naakaa, “M bụ m ke Pọlu.” Nye berere kaa, “M bụ m ke Apọlosi.” Anụ zá neeme lele badnụ etekne?

⁵ Nyele bụ Pọlu? Nyele bụ Apọlosi? A bụ ele ernal, ele anụ hiri n'aka be kweru. Nye ọbula nọornu ernal ke Nyenwe aị nyernu a. ⁶ Mawa kpasiri mkpuru, Apọlosi wụsi a mini. Kọvu Chiokike mernu mkpuru wam so oso. ⁷ Nye wam kpasiri mkpuru nụ nye wam wụsiri a mini bụ nhne etekne. Chiokike zị mkpa kwnornu nụ ọ bụ ya mernu mkpuru wam so oso. ⁸ Nye wam kpasiri mkpuru nụ nye wam wụsiri a mini bụ otu. Nye ọbula jaanarnụ ọgwo ernal a lele kpa ernal a hna. ⁹ Kwnornu nụ aị nụ Chiokike nọornuko ernal n'otu, anụ bụ ẹkwu Chiokike. Anụ bụ ọro Chiokike noowu.

¹⁰ Hite nụ oru Chiokike nyernu m, m nọornu ernal lele nye nka-owu ọro. M turu m ntụ-eli ọro, nye berere noowukwasị ọro n'olu a. Kọvu anya dụ nye noowu ọro n'olu a eli. ¹¹ Kwnornu nụ ọ zá ntụ-eli berere badnụ jeenwe rikne tū, kakwo ke Chiokike tūru, ke bụ Jizọsi Karaịsi. ¹² Ọ bụru nụ badnụ ọbula jeeji golu, mọbu siliva, mọbu akaworugwu zị okne ọnu ahia, mọbu isisi, mọbu rụhiara, mọbu isisi ikpa wukwasị ọro n'olu ntụ-eli ka, ¹³ ernal a jọowhuya iwhe, kwnornu nụ ọbochi Karaịsi jookpume a. Be jeeji bẹkwu kpa ernal nye ọbula iru, bẹkwu jeegesi nhne nye ọbula jiri wu ọro a. ¹⁴ Ọ bụru nhne badnụ jiri wu ọro n'olu ntụ-eli

wam gwuzogidne bẹkwu, ọ jaanahia ọgwo ernal. ¹⁵ Kọvu ọ bụru nụ bẹkwu rne ernal a, nhne whuru a, kọvu be jọoznohia a, kọvu lele nye hi nụ bẹkwu whuya. ¹⁶ Anụ máa nụ anụ bụ Ọro Nsọ Chiokike, nụ Enine Chiokike wu nụ rime anụ? ¹⁷ Ọ bụru nye ọbula lulu Ọro Nsọ Chiokike, Chiokike joolulu a. Ọro Nsọ Chiokike zị nsọ, anụ bụ Ọro Nsọ a.

¹⁸ Ọ zá nye duhie ehni a, ọ bụru nụ nye ọbula neech nụ o nwernu akọ nụ nhne ke ọwa ka, ọ ghọ nye iwahnirniwhno ma ọ bụru nye nwernu akoniche. ¹⁹ Kwnornu nụ akoniche ke ọwa ka bụ nhne iwahnirniwhno n'anya Chiokike. Lele kpa be gbarụ a n'okwukwo nsọ, “O jidnernu ele akọ n'aghigo be.” ²⁰ Be gba kwno a n'okwukwo nsọ, kaa, “Nyenwe aị magwụ echiche ele akọ nụ ọ bụ nhne etekne.” ²¹ Ọ zị badnụ ke ji nhne badnụ etekne nwernu rikne mee nyaa risi. Kwnornu nụ kpakara nhne bụ ke anụ, ²² Pọlu mọbu Apọlosi, mọbu Pita, ọwa ka, bụdn nụ ernal, nhne zị kịtna mọbu ke zị nụ ruwhnu, kpakara be bụ ke anụ, ²³ anụ bụ ke Karaịsi, Karaịsi bụ ke Chiokike.

4

Ele izi Karaịsi

¹ Ele badnụ kwesiri ọ gwnụ aị lele ele izi Karaịsi, ele Chiokike nyernu nhne tugwaru otugwa ke ezi ọka a n'aka. ² Nhne be pioru n'aka nye neelegidne nhne ọbula bụ be whnụ a nụ ọ bụ nye kwesiri okwnata ovu. ³ Nhne anụ nookwu gbasiri m zá m mkpa, mọbu ikpe nye berere neekpe m, m jéekpe ehni m ikpe. ⁴ Ovu m zị snam, kọvu ka zá neegesi nụ m bụ m nye ikpe mána. Nyenwe aị bụ nye neekpe m ikpe. ⁵ Kam kpayarụ, anụ kpé nhne ọbula ikpe hne ige yóoduge, seru tem Nyenwe aị va, o jeeme kpakara nhne tugwaru otugwa n'ochichiri whuya iwhe. Ọ jaakahia kpakara nhne zị n'ovu badnụ. Ige wam nye ọbula jaanahia ọznarni a n'aka Chiokike.

⁶ Rumu nda m, m gweru m kpakara nhne ka tūsinu ehni m nụ ehni Apọlosi kwnornu anụ, ma anụ jiri aị mụhia nhne ele badnụ nookwu, “Ọ zá nye mee nhne be gbáge n'okwukwo.” Ọ zá nye ji otu badnụ nyaa risi megidne ibne a. ⁷ Nyele mernu i, i ziri ichne

hne ele berere zị? Kini bụ nhne i nwernu ke be késige i? O bụru nụ nhne i nwernu bụ nkesi, ndaa kpa i jeeji a nyaa risi lele nụ o bụo nkesi?

⁸ Kịtna, rụwho jihiaru anụ. Anụ balam aba. Anụ gholam eze, o bụ n'ezị a bụo ele eze. O jaama mma o bụru nụ anụ bụ ele eze, ma a snornu anụ bụru masị eze. ⁹ M che m nụ Chiokike beteru aị ele izi aznụ, lele ele be joogbu ogbu, nhne olekiri nyee owa, ma hne ele enine izi nụ hne ele badnụ zị. ¹⁰ A bụ ele iwhnirniwhno kwnornu Karaịsi, kovu anụ bụ ele nwernu akọ nụ Karaịsi. A nwée rikne, kovu anụ nwernu rikne. Be lednarnụ aị anya, kovu anụ nwernu igwugwu. ¹¹ Tem dụ kịtna, wiri nọogwnu aị, akpiri nọokpo aị bẹkwnu, a gba ẹto, be mejọru aị, a nwée hne a bita risi. ¹² A nọdogbu ẹhni aị n'ernu, a ji aka aị nọornu nhne a neeri. Be nọovu aị onu, a nọgozi, nga be kpagburu aị, a snuta ovu. ¹³ Nga be kpajaru aị, a ji ovu oma sa oka. A nụ lele nhne mkpomkpo ke owa ka, tem dụ kịtna, ele owa kwúge aị nhne obula.

¹⁴ M zá m naagba okwukwo ka ma iwhnerne tų anụ, kovu ma m zni m anụ ezni lele rumu ke m me whnurnu n'anya. ¹⁵ Kwnornu nụ o bụru nụ anụ nwernu nri pokwu ele noodu anụ nụ rime Karaịsi, anụ nwernu otu nda. M bụ m nda anụ nụ rime Karaịsi Jizọsi kwnornu nụ m gweyanu m anụ izi oma. ¹⁶ M naariasno anụ snornu renu ochi m. ¹⁷ Kam kpayaru, me neeziyanu anụ Timoti. O bụ nnwọ m me whnurnu n'anya ke kwesiri be kwnata a ovu nụ rime Nyenwe aị. O jeechenwanyanu anụ kpa me noowu budnu m nụ rime Karaịsi Jizọsi, kpa me neezni nụ rime kpakara ogbako Chiokike ke zị nụ hne obula.

¹⁸ Agwna anụ bụ ele oknomokno, anụ neeche nụ m jáava lekwa anụ. ¹⁹ O bụru nụ Nyenwe aị kweru, m jáava kwnusi anụ wara wara, m jaamahia nhne ele oknomokno wam jeeme. O bụo nhne be jookwu kpọi, ma rikne be nwernu masị. ²⁰ Kwnornu nụ ẹli-eze Chiokike bụo n'agida ikwu-onu kpọi, kovu iknernema. ²¹ Ndaa nhne anụ pioru? Me gweru mbinibini va, sụ o bụ ovu owhnun'anya nụ enine zị wọhnernerne?

5

Anụ gweme nnwọ nda ke zila richna

¹ M nọonu nụ ome oyi zị n'esilawuru anụ, ke zila n'esilawuru ele máa Chiokike, nụ badnụ nookwuru nnwerne nda a. ² Ndaa kpa anụ neeme oknomokno nụ kpa? Anụ kwesiri o kwna ẹkwna, nwe ovu ojo, anụ kwesiri o chihala nyerukna ke mernu nhne ka n'esilawuru anụ. ³ O bụ n'ezị m zị m ikere hne anụ zị n'ano-ẹhni, kovu me nụ anụ zị n'enine, m marnu m nye mernu nhne ojo ka ikpe lele nụ me nụ anụ zị. ⁴ Kpa anụ gbakoru nụ rewhna Nyenwe aị Jizọsi, m joosno anụ gbakọ n'enine, rikne Nyenwe aị Jizọsi jaadazinu aị masị. ⁵ Anụ gweru nye wam yisi n'aka Ekwensu ma o lulu anọ-ẹhni a, ma be znohia enine a n'obochi Nyenwe aị.

⁶ Anụ méma oknomokno, kwnornu nụ nhne whụ brẹdi matị neeme kpakara brẹdi whụ owhu. ⁷ Anụ gweme mmehie ke nụ lele nhne whụ brẹdi oknani ma anụ ziri richna. Nga wam, anụ jọonu lele brẹdi ikne ke nwée nhne whụ brẹdi, lele kpa anụ kwesiri. Kwnornu nụ be jiri Karaịsi Nnwọ Atnurnu Ogawhe aị kwanu aị ariohna. ⁸ Ngwa ma a bita Iriri ka, o bụo hite nụ nhne whụ brẹdi ke mmehie oknani nụ risi rikne, kovu brẹdi ke nwée nhne whụ brẹdi nụ rime a, brẹdi ke zị richna ke nwernu ezi oka nụ rime a.

⁹ M gbannu m anụ okwukwo, anụ nụ ele neeme oyi mékọta nhne. ¹⁰ M zá m nookwu gbasiri ele neeme oyi k'owa, ele owho-anya nụ ele buznu nụ ele naakwa renwu. O bụru kpam, anụ jowwhoga n'owa. ¹¹ Kovu m naagbanu anụ kịtna, naakaa, anụ nụ nye obula ke kwuru ẹhni a nnwọ nda, kovu o neeme oyi, ke nwernu owho-anya, nye naakwa renwu, mọbu nye naakaja badnụ, nye okne manya, mọbu nye buznu mékọta nhne. Anụ nụ nye wam dazikota ẹli ri wiri.

¹² O zá m mkpa me kpe ele zị n'ederezị ikpe. O bụo anụ kwesiri o kpe ele zị n'esilawuru anụ ikpe? ¹³ Chiokike jeekpe ele zị n'ederezị ikpe. Lele kpa okwukwo nsọ kwuru, "Anụ chihala badnụ ojo wam n'esilawuru anụ."

6

O kwuru badnu zne oro ikpe

¹ O buru nu otu badnu nwernu nhne megidne nnwo nda, i ga ola gba nnwo nda i okwukwo n'oro ikpe, ele maa Chiokike kpe be ikpe, tnunuma, o jookwuru a zne n'esilawuru rumu Chiokike? ² Anu maa nu rumu Chiokike jeekpe owa ikpe sa? O buru nu anu jeekpe owa ikpe, anu nwée rikne kpe ikpe oka matị n'esilawuru anu? ³ O bu nu anu maa nu a jeekpe ele enine izi ikpe? O ko buru nhne ke budnu ka. ⁴ O buru nu oka dnarnu ke gbasiri budnu ka, kini mernu anu neekwe ele zi n'ederezi kpe anu ikpe? Ele ikpe ka bu ele nwée oso anya n'ogbako Chiokike. ⁵ Iwhnerne tu anu. M kwere m nu otu badnu ke nwernu akoniche zi n'esilawuru anu, nye jeenwe rikne kpe ikpe n'esilawuru rumu nda. ⁶ Tnunuma, otu nnwo nda jookwuru nnwo nda berere zne n'oro ikpe ma ele kwé ekwe kpe be ikpe.

⁷ Anu naagbarita ehni anu okwukwo n'oro ikpe, ka neegesi nu anu dnarnu adna. O jaaka mma nu i bu nye be mejoru? O jaaka mma nu nhne whunahoru i? ⁸ Tnunuma, anu neeme ibne nhne ojo, anu znunahoru nnwo nda anu nhne. ⁹ O bu nu anu maa nu ele ojo jeekhia eli-eze Chiokike? Anu duwhu ehni anu, ele naagba ewhere, mobu ele naakwa renwu, mobu ele neeme oyi, ele rukna naadnanyi ele rukna ibne be, ¹⁰ mobu ele buznu, mobu ele owho-anya, mobu ele okne manya, mobu ele naakaja badnu, mobu ele nooghogbu ele badnu jeekhia eli-eze Chiokike. ¹¹ Agwna anu nu kpm nu mbom. Kovu be snumarnu mmehie anu, be gweru anu nyewhete n'aka Chiokike. Be mernu anu nu Chiokike ziri n'udno hite nu rehna Nyenwe ai Jizosi Karaisi nu Enine ke Chiokike ai.

Kwasinu Chiokike igwugwu

¹² "M nwernu m rikne mee kpakara nhne." Kovu o buo kpakara nhne naabna mbnarna. "M nwernu m rikne mee kpakara nhne." Kovu m jobu ohi nhne obula. ¹³ "Wiri zinu ruwho, ruwho zi masinu wiri." Kovu Chiokike joolulu kpakara be. Be jeji ehni badnu neeme oyi, kovu

kpenu Nyenwe ai, Nyenwe ai jeeme ehni badnu nwehia nhne zi mkpa. ¹⁴ Chiokike nye mernu Nyenwe ai hi n'enwu lizo, o jeeme masi ano-ehni ai hi n'enwu lizo hite n'iknernema a. ¹⁵ O bu nu anu maa nu ehni anu bu nhne zi n'ehni Karaisi? M jeegweru nhne zi n'ehni Karaisi mee be buru nhne zi n'ehni nyerinya ewhere? Oza rira rira. ¹⁶ O bu nu anu maa nu nye gweru ehni a yisi n'ehni nye ewhere, ya nu a gholam otu ano-ehni? Kwnornu nu okwukwo nsọ kwuru, "Be lawuru joburu otu ano-ehni." ¹⁷ Kovu nye gweru ehni a yisi nu Nyenwe ai, ya nu Nyenwe ai gholam otu n'enine.

¹⁸ Anu gbanahoru ome oyi. Kpakara mmehie berere badnu mernu zi n'olu ehni, kovu nye neeme oyi megidnenu ehni a mmehie. ¹⁹ O bu nu anu maa nu ehni anu bu Oro Nso ke Enine Nso, nye wu nu rime anu, ke Chiokike nyernu anu? Anu nwée ehni anu, Chiokike nwe anu. ²⁰ O jiri onu ahia gbahia anu. Anu gweru ehni anu kwasinu Chiokike igwugwu.

7

Ajji gbasiri olulu nzi nu nnwerne

¹ Nhne gbasiri nhne anu gbaru n'okwukwo, "O buru oma nu nyerukna nu nyerinya dnanyi lele nzi nu nnwerne." ² Kovu kwnornu nu agida ele neeme oyi zi n'esilawuru anu, o buru oma nyerukna obula luru nnwerne ke aka a, nu nyerinya gboru nzi ke aka a. ³ Nyerukna obula mee nhne kwesiri a lele nzi hne nnwerne a zi, nyerinya obula mee nhne kwesiri a lele nnwerne hne nzi a zi. ⁴ Nnwerne nwée rikne hne ehni a zi, kovu nzi nwernu, kpm masi nzi nwée rikne hne ehni a zi, kovu nnwerne a nwernu. ⁵ Anu gonahoru ehni anu ehni anu, okwolem ma o bu ige matị kpa anu kwekotaru, ma anu vu onu nu kpe okpukpe. Omekwo, anu ziri n'otu berere ma Ekwensu gharu o rna anu onurna, kwnornu nu anu nwée rikne jikwaru ehni anu. ⁶ Ka bu rikne me neenye anu, o buo iwu. ⁷ N'ezi oka, o jaamasị m nu kpakara badnu jaadazi lele me. Kovu nye obula nwernu nkesi ke Chiokike kesiri, otu nyenum kpa, nye berere nkesi berere.

⁸ Kìtna, m naakanu ele lúge nnwerne mọbu ele gbóge nzi, mọbu ele rinya nzi be nwurru, o jaaka mma anu daziri etekne, lele kpa me daziri. ⁹ Kọvu o buru nu anu jeenwe rikne jikwaru eñni anu, anu luru nnwerne mọbu gbọru nzi. O ka mma o luru nnwerne mọbu gbọru nzi, tñnuma eñni anu jeerne bekwnu.

¹⁰ Ele nwernu nzi mọbu nnwerne, m neenye anu iwu Nyenwe aị, o buo ke m. Nnwerne gbákwadia nzi a nnam. ¹¹ Kọvu, o mee kpam, o jaadaziri etekne mọbu o lahna ke nzi a, nzi gbákwadia nnwerne a nnam.

¹² M naakanu ele ke gwnarnu, o buo Nyenwe aị, o buru nu nye Karaịsi obula nwernu nnwerne ke kwé ekwe, kọvu o kweru ya nu a wugidne, o gbála a nnam. ¹³ O buru nu nyerinya Karaịsi obula nwernu nzi ke kwé ekwe, kọvu nzi a kweru ma be wugidne n'otu, o gbála a nnam. ¹⁴ Kwnornu nu Chiokike nabnanyarnu nzi ke kwé ekwe kwnornu nnwerne a ke kweru ekwe. Chiokike naabanyarnu nnwerne ke kwé ekwe kwnornu nzi a ke kweru ekwe. O buru nu o buo kpam, rumu takiri anu joburu ele zila richna, kọvu be zi nsọ kítina.

¹⁵ Kọvu o buru nu o masiri nye ke kwé ekwe o gba nnam, o mee kpam. O zá iwu ke ji nye Karaịsi, nzi mọbu nnwerne, n'onodi nu kpa. Chiokike sukuru aị ma a wuru n'udno. ¹⁶ Ndaa kpa i jiri mahia, ji nnwerne ke kweru ekwe, nu i jioznohia nzi i? Mọbu ji nzi ke kweru ekwe, ndaa kpa i jiri mahia nu i jioznohia nnwerne i?

Daziri n'onodi Chiokike sukuru i

¹⁷ Kọvu nye obula daziri n'onodi o zi nga Chiokike sukuru a, bu ke Chiokike nyernu a. Ka bu nhne me neezni nu rime kpakara ogbako Chiokike. ¹⁸ O buru nu nye be kparu nka nuru ikwu Chiokike, o gwépuke nhne atu okpa nka a. O buru masi nu nye be kpáge nka nuru ikwu Chiokike, be kpála a nka. ¹⁹ Okpa nka nu be kpáge nka zá nhne o bu, nhne zi mkpa bu obita iwu Chiokike. ²⁰ Badnu obula daziri n'onodi o zi nga Chiokike sukuru a. ²¹ I zi n'ohi nga Chiokike sukuru i? O mékpa i eñni, kọvu o buru nu i nwernu oghere o whoga n'ohi,

mee kpam. ²² Kwnornu nu nye bu ohi nga Nyenwe aị sukuru a bu nye nwernu eñni a nu rime Nyenwe aị. Kpam masi, badnu ke nwernu eñni a nga Nyenwe aị sukuru bu ohi Karaịsi. ²³ Chiokike ji onu ahia gbahia anu, anu ghoko ohi ke badnu. ²⁴ Rumu nda m, badnu obula daziri n'anya Chiokike n'onodi o zi nga Chiokike sukuru a.

Ele nwée nzi mọbu nnwerne

²⁵ Nhne gbasiri ele rinya máa nyerukna, mọbu ele rukna máa nyerinya, m nwée m nhne Nyenwe aị nyernu n'iwu, kọvu m neenye anu nhne bu echiche m, nye hite n'obirizi ke Nyenwe aị m kwesiri m otukwasi ovu. ²⁶ Mkpa karilam n'owa kítina, m che m nu o buru oma o buru nu badnu daziri kpa o zi. ²⁷ O buru nu i nwernu nnwerne? I ghásala a. I nwée nnwerne sa? I lúko nnwerne. ²⁸ O buru nu i luru nnwerne o zá mmehie i mernu. O buru nyerinya máa nyerukna gbọ nzi, o zá nhne ojo o bu. Kọvu ele nwernu nnwerne mọbu nzi jeenwe agida mkpa n'owa ka, m noopio o dohia anu nu nhne ka.

²⁹ Rumu nda m, nhne me nookwu bu ka, ige wam zi ndundu, hite kítina ele nwernu nnwerne ziri lele nu be nwée nnwerne, ³⁰ ele naakwana ekwana lele nu be zá n'anyamini, ele noomu rumu lele nu ovu zá nooso be n'onu, ele noozu ahia lele nu o zá nhne be zuhiaru, ³¹ ele ji nhne owa ka lele nu o zá be mkpa. Kwnornu nu owa ka n'onodi a jaagawhe.

³² M noopio ma nhne obula gharu o kpakna anu eñni. Nyerukna obula ke nwée nnwerne neeche echiche gbasiri ernu Nyenwe aị, kwnornu nu o pioru o mee nhne jaamasị Nyenwe aị. ³³ Kọvu nyerukna ke nwernu nnwerne neeche echiche gbasiri nhne ke owa ka, kwnornu nu o pioru o mee nhne jaamasị nnwerne a, ³⁴ ke noodoghari a n'apna lawuru. Nyerinya ke nwée nzi mọbu ke máa nyerukna neeche echiche gbasiri ernu Nyenwe aị, kwnornu nu o pioru o gweru eñni a nu enine a nyee Nyenwe aị. Kọvu nyerinya ke nwernu nzi neeche echiche gbasiri nhne ke owa ka, kpa o jeeme nhne jaamasị nzi a. ³⁵ M nookwu nhne ka ma o bnanu anu iru. M zá m

noobnosni anu. Kõvu m pioru m ma anu mee nhne buru oma nu ke kwesiri ekwesi, ma anu gweru kpakara ehni anu yisi n'ernu Nyenwe a, gharu o le anya n'aznu.

³⁶ Nhne ke gbasiri ele kwekotaru olulu, o buru nu badnu obula whnurnu nu o za naakpakwa agwa nkari hne nyerinya o kweru o lu zi, o buru n'awha neezne, o luru a, be mege mmehie. ³⁷ Kõvu hne badnu kpebiri n'ovu a, o za nye naamagidne a nu o jobu nnwerne, o nwernu rikne gharu o lu nnwerne wam, o mernu nhne kwesiri. ³⁸ Nye ke luru nnwerne mernu nhne oma, kovu nye ke luge rja rja mekakworu nu nhne oma.

³⁹ Nyerinya gbõru nzi zi n'iwu kpa nzi a zi budnu, kovu hne nzi a nwurnu, o za iwu ji a ma o gbõru nzi berere. Kõvu o jobu nye magwu Nyenwe a. ⁴⁰ Kõvu n'echiche m, ovu joso a n'onu o buru o daziri etekne. M che m nu m nwernu m Enine Chiokike.

8

Wiri be jiri kwanu renwu ariohna

¹ Nhne ke gbasiri wiri be jiri kwanu renwu ariohna, o bu n'ezi nu, "Kpakara a nwernu nhne omuma." Kõvu nhne omuma neegweya badnu vulizo ehni a olu. Owhnun'anya noowulizo badnu olu lele oro. ² O buru nu badnu obula neeche nu o magwu nhne, o ma kpa o kwesiri o mahia. ³ Kõvu Chiokike magwu ele whnurnu a n'anya.

⁴ Nhne gbasiri wiri be jiri kwanu renwu ariohna, a magwu nu o za nhne renwu ke owa ka bu, kwnornu nu chi berere za, okwolem Chiokike kpoi. ⁵ O bubedi nu agida nhne be nookwu "chi" zi n'oligwe mobu n'owa, o bu n'ezi nu be zi agida "chi" nu "nyenwe," ⁶ kovu hne a zi, otu Chiokike kpoi nye bu Nda. O keru kpakara nhne, a zinu a budnu. Otu Nyenwe a Jizosi Karaisi zi, nye be hiri n'aka a ke kpakara nhne, nye a zi budnu n'aka a.

⁷ Kõvu o buo kpakara badnu magwu ezi oka ka. Agwna badnu yiri risi nu renwu du kitna, nga be riri wiri ki, be neeche nu be ji a kwanu renwu ariohna. Echiche ovu be za rikne, wiri be riri kparu be. ⁸ Kõvu wiri jeeme a nu Chiokike ziri ndundu. A rile wiri,

o za nhne o neegweme n'ehni a, a ri wiri o za nhne o neeyisi ehni a.

⁹ Kam kparu, anya du anu eli, i kwekwadia oghere i nwernu nu ome kpa o masiri i mee ele za rikne n'okwnata ovu dnabna nu mmehie. ¹⁰ O buru nu otu badnu ke mkpoma sile rikne whnurnu i hne i dazi eli neeri wiri n'oro renwu, kwnornu nu i nwernu "nhne omuma," o jeenyee a mkpoma siri rikne o ri nhne be jiri kwanu renwu ariohna? ¹¹ Nnwõ nda wam za rikne, nye Karaisi kwnornu nu a nwuma, joowhu etekne kwnornu nu nhne omuma i. ¹² Kpam, anu mehieru nnwõ nda anu wam za rikne, lulu ovu a, anu mehielem Karaisi masi. ¹³ O buru nu wiri me jeeri jeeme nnwõ nda m mmehie, m jeeri okpna rja rja kpa me zi budnu, o zi me mee nnwõ nda m dnabna nu rime mmehie.

9

Rikne nu ernu ke nye izi

¹ O bu nu m nwee m ehni sa? Me buo nye izi sa? Me whnuge Jizosi Nyenwe a anyaa? Anu buo nhne me rnuhiaru n'ernu Nyenwe a? ² O buru nu ele berere whnuge m lele nye izi, anu magwu nu m bu m nye izi. Anu bu nhne atu ke neegesi nu m bu m nye izi Nyenwe a.

³ Nhne me naakanu ele nookwulu m bu ka, ⁴ a nwee rikne ri wiri mobu nwõ mini n'ernu a sa? ⁵ A nwee rikne mee nhne ele izi berere neeme? A nwee rikne luru otu nnwõ rinya Karaisi lele nnwerne, o snornu a zne izi lele ele izi ele berere nu rumu nne Nyenwe a nu Pita? ⁶ Okwokola me nu Banabas kwesiri o rnõ ernu si a ri wiri?

⁷ Ndaa nye ogwnu ke nõolu ogwnu hite n'iwai ke hi nu rekpa a whuya? Ndaa nye jobu ekwu, ma o jeeri mkpuru hi nu rime ekwu a? Ndaa nye nõoznu atnurnu ma o za nõonwo mini-remã atnurnu a? ⁸ Me nookwu lele badnu etekne sa? O buo nhne Iwu a kwuru sa? ⁹ Kwnornu nu be gbaru n'okwukwo Iwu Mozizi, "I knesni õnu ehni ke nõozosna ikpa." Chiokike o nookwu nhne gbasiri ehni kpoi? ¹⁰ O kwuru nhne ka kwnornu a. Be gbaru a n'okwukwo kwnornu a, nu nye nõotu õnu-eli nu nye nõozosna mkpuru nwernu okwnata ovu nu be jeeri mkpuru hiri n'ekwu. ¹¹ A kpari

mkpuru ke enine nū rime anū, ọ búo nhne kwesiri nū a jọoghoru mkpuru etekne n'ehni anū? ¹² Ọ búru nū ele berere nwernu rikne kpa hne anū zị, ọ bú ayila jéenwe rikne karukwo hne anū zị?

Kọvu a mége kpm, a nwernu ndidi nū kpakara nhne, ọ zị a bíta nhne ọkpobi ọchi n'apna izi ọma Karaịsi. ¹³ Ọ bú nū anū máa nū ele nọornu ẹrnu n'Oro Nsọ neeri nhne hi n'Oro Nsọ whuya? Ọ bú nū anū máa masị nū ele nọornu ẹrnu n'ọjọ ariohna neeri agwna nhne be jiri kwa ariohna? ¹⁴ Kpm masị, Chiokike nyernu iwu nū ele neezni izi ọma be ri wiri hiri n'izi ọma whuya.

¹⁵ Kọvu m mége m kpm. M zá m naagba ọkwukwo ka ma m nwernu rikne mee kpm. Kwnornu nū ọ jaakanū m mma me beru ọsno nwuma ẹnwu tna, ọ zá nye mee igwugwu m nhne etekne. ¹⁶ M nwée m rikne nyaa risi nū m neezni izi ọma. Mkpa naakpa m bú o zni izi ọma. Owe! Ọvu ọnu zinu m ọ búru nū m zníge m izi ọma. ¹⁷ Ọ bú me gweru mkpoma m zni izi ọma ka, m nwernu m ọgwo ẹrnu, kọvu ọ búru nū jíge m mkpoma m zni izi ọma, m nọornu ẹrnu Chiokike yisiri m n'aka. ¹⁸ Ọ búru kpm, kịni bú ọgwo ẹrnu m? Ọ bú oghere o zni izi ọma gharu ọ whnu ọnu ahia, gharu ọ gweru rikne me nwernu n'izi ọma mee nhne.

¹⁹ Ọ bú n'ezị nū m búo m ọhi nye ọbula, m nwernu m ẹhni, kọvu m mernu m ẹhni ọhi kpakara badnu ma m rihia m agida badnu n'iru. ²⁰ Hne ele Ju zị, m bú m nye Ju ma m rihia m ele Ju. Hne ele zị nū mkpururu iwu zị, m ziri lele nū m zị m nū mkpururu iwu (ọ bú n'ezị nū m zá m nū mkpururu iwu), ma m rihia m be n'iru. ²¹ Hne ele zá nū mkpururu iwu, m ziri lele nye zá nū mkpururu iwu (ọ bú n'ezị nū m léwhule m iwu Chiokike anya, m zị nū mkpururu iwu Karaịsi), ma m rihia m be n'iru. ²² N'esilawuru ele zá rikne n'okwnata ovu, m nū m lele be, ma m rihia m be n'iru. M bú m kpakara nhne hne ele badnu zị, m neeme kpa me nwernu rikne, ma m rihia m agwna be n'iru. ²³ M neeme kpakara nhne ka kwnornu izi ọma, ma m kehia m igwe nū ngozi a.

²⁴ N'ezị ọka, anū magwu nū ele naagba ẹso naagba ẹso n'otu, kọvu otu badnu kpọi

naagbahia nhne ẹso. Anū gba ẹso, ma anū gbahia nhne n'ẹso.

²⁵ Nye ọbula ke naagba ẹso jooknekwaru ẹhni a nkari, ma be kpusi a okpu ọ gbahiaru n'ẹso ke jáazị ọkwnukokwnu, kọvu a naagba ẹso ma a nwehia okpu-eze ke jaazị ọkwnukokwnu. ²⁶ Ka kpahiaru m zá m naagba ẹso lele nye ọ zá nhne o vu nū mkpoma, m zá m nọolo igbakwu lele nye nọolo ruwhere igbakwu. ²⁷ M naata ẹhni m awhnuwhnu ma m nwernu m rikne neechi a, ọ zị me znikpa ele berere izi ọma, m búru nye kwésile okpu-eze wam.

10

Ọ dọ aka nū nsni gbasiri

Okwa renwu

¹ Rumu nda m, m pioru m anū mahia, nhne mernu ele nda aị ọknani ele snornu Mozizi kpa be zị nū mkpururu erumeru, kpakara be gawheru Osimini Ihie. ² Be wuru be mini nū rime erumeru nū osimini ke neegesi nū be sno Mozizi. ³ Kpakara be riri otu wiri enine wam. ⁴ Kpakara be nwornu otu mini enine wam, kwnornu nū be nwornu mini enine ke hiri nū rugwu wam snornu be, rugwu wam bú Karaịsi. ⁵ Kọvu nhne gbasiri agwna be sọge Chiokike ovu n'ọnu, iznu be wusaru n'eli-ikpa wam.

⁶ Kpakara nhne ka bunnu aị nhne atụ ke nọodo aị aka nū nsni. Nhne ojo gwnuko aị lele kpa ọ gwnurnu be. ⁷ Anū kwakọ renwu lele kpa agwna be kwaru, lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, “Ele wam daziri eli ri nhne, nwọ nhne onwunwo, be lizọ tne eri.” ⁸ A mékọ oyi, lele kpa agwna be mernu, nri pokwu lawuru nū pokwu ẹto nwu otu ọbochi. ⁹ A kpakọ Nyenwe aị iru, lele kpa agwna be mernu, agwo tagbu be. ¹⁰ Anū tamu, lele kpa agwna be tamurnu, enine izi ke ẹnwu gbu be.

¹¹ Kpakara nhne ka mernu be nū lele nhne atụ, be gba be n'okwukwo nsọ, ma be búru nhne jeezni aị ezni, aị ele zị budnu n'okwukwo ọwa ka. ¹² Nye ọbula ke neechi nū o gwuzogwu kwem, ledu anya, ọ zị ọ dna. ¹³ Ọ zá ọrnurna ke vakwnusiri anū ke vakwnusilele badnu. Kọvu Chiokike kwe-siri be kwnata a ovu, o jéekwe ọrnurna ke

anụ nwée rikne gwuzoli vakwnusi anụ. Kọvu nga be naarna anụ ọrnurna, Chiokike jeenye anụ rikne o gwuzo, gbamanụ anụ apna anụ jeeji whụya nụ rime a.

¹⁴ Nhne atụ ele ka neegesi, ele me whnurnu n'anya, ma anụ ghanahọru ọkwa ọrnwu. ¹⁵ M nookwunu anụ ọka lele ele nwernu akoniche, anụ tulekọm nhne me nookwu. ¹⁶ Okiko Iriri Nsọ wam ke a nọtunu Chiokike mmamma, ọ bụo ọvnarna Karaịsi nhne a neekeri nga a nọonwo nhne hi n'okiko wam? Brẹdi wam a naanyawa, a zá neekeri anọ-ẹhni Karaịsi nga a neeri brẹdi wam? ¹⁷ Kwnornu nụ otu brẹdi zinu kpakara aị. Ọ bụ n'ezị nụ a zị agịda, kọvu a bụ otu anọ-ẹhni, a neeri otu brẹdi wam.

¹⁸ Anụ tule ele Izireli, ele neeri nhne be jiri kwá ariọhna, neekerikọta nhne n'otu n'ọjo ariọhna Chiokike. ¹⁹ Ndaa nhne me nookwu? Ọ bụ nụ ọrnwu mọbu wiri be kwanụ ọrnwu ariọhna bụ nhne ọbula? ²⁰ Óza! Nhne me naakaa bụ nụ nhne ele naakwanụ ọrnwu kwarụ ariọhna bụ nhne be kwannụ ele ọrnwu ọjo. Ọ bụo Chiokike. M chíoge m anụ nụ ele ọrnwu ọjo neekeri nhne n'otu. ²¹ Anụ jéenwe rikne nwọ okiko Nyenwe aị, nwọ kwno okiko ele ọrnwu ọjo. Anụ jéenwe rikne ri wiri n'ikpechi Nyenwe aị, ri kwno n'ikpechi ọrnwu ọjo. ²² Anụ noopio o mee Nyenwe aị kwno awụwa? A nwernu iknernema karụ a sa?

²³ “A nwernu rikne mee kpakara nhne,” kọvu ọ bụo kpakara nhne bụru ọma. “A nwernu rikne mee kpakara nhne,” kọvu ọ bụo kpakara nhne nọowulizo badnụ olu lele ọro. ²⁴ Ọ zá nye lebna anya nụ nhne ke a, kọvu nụ nhne ọma ke jeenyinu ele berere aka.

²⁵ Anụ ri nhne ọbula be neere n'ahia, anụ síkwa ajiji kwnornu mkpuru ovu anụ. ²⁶ Okwukwo nsọ kwuru, “Chiokike nwe ọwa nụ kpakara nhne zị nụ rime a.”

²⁷ Ọ bụru nụ nye kwé ekwe sukwuru anụ ma anụ ri wiri, ọ masị anụ o zne, anụ ri nhne ọbula ọ bitaru nụ ruwhnu anụ, anụ síkwa ajiji ọbula kwnornu mkpuru ovu anụ. ²⁸ Kọvu ọ bụru nụ otu badnụ kanụ anụ, “Be jiri wiri ka kwanụ ọrnwu ariọhna,” anụ rikọ wiri wam kwnornu nụ nye wam kannụ anụ kpam, ma kwnornu masị mkpuru ovu. ²⁹ Ọ bụo kwnornu mkpuru ovu anụ, kọvu

mkpuru ovu nye berere wam. Ndaa kpa rikne me nwernu o mee nhne jiri gbasị mkpuru ovu nye berere? ³⁰ Ọ bụru nụ me ri wiri tūnu Chiokike mmamma, kini mernu nye berere jaama m ikpe nụ wiri me tūru mmamma?

³¹ Kọvu, nhne ọbula anụ neeme, anụ neeri wiri mọbu anụ nọonwo mini, anụ mee kpakara nhne kwnornu igwugwu Chiokike. ³² Anụ mékọ nye ọbula dna, mọbu nye Ju mọbu nye bụo nye Ju, mọbu ọgbako Chiokike, ³³ lele kpa me naagbalị o mee kpakara nhne jaamasị kpakara badnụ. M zá m neeche nhne gbasiri nhne ọma ke m, kọvu nhne ọma agịda badnụ ma be znọhia be.

11

¹ Anụ snornu m lele kpa me noosno Karaịsi.

Okpukpe nụ ọgbako Chiokike

² M naaja anụ mma kwnornu nụ anụ neechenwanya m, naabita kpakara nhne me znirni anụ. ³ Kịtna, m pioru m anụ ghọhia nụ Karaịsi bụ risi nyerukna ọbula, nzi bụ risi nnwerne, Chiokike bụ risi Karaịsi. ⁴ Nyerukna ọbula ke neekpe okpukpe mọbu nọokpo okwo izi ọma Chiokike kpusnime risi a, bụ nhne iwhnerne nyee Karaịsi. ⁵ Nyerinya ọbula ke neekpe okpukpe mọbu nọokpo okwo izi ọma Chiokike, gbesa risi a anya, neeme risi a nhne iwhnerne, ọ nụ lele ọ kọpuru rukerize risi a. ⁶ Ọ bụru nụ nyerinya kpúsni risi a, ọ kọma rukerize a. Kọvu ọ bụ nhne iwhnerne nụ nyerinya jọoko rukerize a, o kpusi risi a. ⁷ Nyerukna kpúsni risi a kwnornu nụ ọ bụ oyiyi ke neegesi igwugwu Chiokike. Kọvu nyerinya neegesi igwugwu ke nyerukna. ⁸ Kwnornu nụ Chiokike híge nụ nyerinya kpụ nyerukna, kọvu hiri nụ nyerukna kpụ nyerinya. ⁹ Ọ kpúge nyerukna kwnornu nyerinya, kọvu ọ kpuru nyerinya kwnornu nyerukna. ¹⁰ Kam kpayarụ, kwnornu ele enine izi, nyerinya kwesiri o kpusni risi a, ke neegesi ọ zị nụ mkpururu nzi a.

¹¹ Lele kpa bụdnụ nụ rime Nyenwe aị zị, nyerinya zị nyerukna mkpa, nyerukna zị masị nyerinya mkpa. ¹² Kwnornu

kpa be kpuru nyerinya hite nū nyerukna, kpm masi, nyerinya murnu nyerukna. Kpakara nhne hi n'aka Chiokike va. ¹³ Anu kpekọm ma o buru oma nū nyerinya jeekpe okpukpe gbesa risi a anya. ¹⁴ Iwu okike kwuru nū nyerukna ke nwernu ogologo rukeri-ize bunu a nhne iwhnerne. ¹⁵ Kọvu o buru nū nyerinya ke nwernu ogologo rukeri-ize, o bu igwugwu a, kwnornu nū rukeri-ize a bu nhne Chiokike nyernu, o jeeji nookpusni risi a. ¹⁶ Kọvu o buru nū nye obula kwége kpm, nhne me jaakaa bu, ai mọbu ogbako Chiokike nwée omen'eli berere karu kpm.

Wiri Anyasnu Nyenwe ai

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Gbasiri nhne ke a nookwu kitna, m jaaja anu mma. Nhne anu neeme nū rime ogbako anu bu nhne ojo, o buo oma rja rja. ¹⁸ Ke mbom, be kannu m nū agida okewa zi n'esilawuru anu, m neekweru agwna a. ¹⁹ O dnornu m anya nū okewa jaaziri n'esilawuru anu ma nye zi snam whuya iwhne. ²⁰ Nga anu vakotaru n'otu, anu vage o ri Wiri Anyasnu Nyenwe ai. ²¹ Kpa anu neeri, nye obula neeri, o za nye neese ibne a. Kam kpayaru wiri noogwnu agwna badnu nga manya noogbu ele berere. ²² Anu nwée oro, hne anu jeeri wiri, nwọ manya? Anu neeledna ogbako Chiokike anya, kpasị ele nwée nhne iwhnerne? Ndaa nhne anu pioru me kwu gbasiri nhne ka? Me ja anu mma sa? Óza! M jaaja anu mma rja rja.

²³ M nahjaru m nhne me znirni anu n'aka Nyenwe ai Jizosi. N'abalị wam be reru a, Nyenwe ai Jizosi gweruru brēdi, ²⁴ tūnu Chiokike mmamma, nyawa a, kaa, "Ka bu anọ-ehni m ke zinu anu, anu neeme ka neechenwanya m." ²⁵ Kpm masi, nga wiri anyasnu whemernu, o gweru okiko, kaa, "Ka bu okiko ogba-njọ-ehni ikne ke ovnarna m. Nga obula anu nonwo a, anu neeme ka neechenwanya m." ²⁶ Kpa anu neeri brēdi ka, nonwo okiko ka, anu nookwusa enwu Nyenwe ai tem o va.

²⁷ Ka neegesi nū o buru nū nye obula ri brēdi Nyenwe ai mọbu nwọ nhne hi n'okiko, kpa o kwésige, ikpe anọ-ehni

Nyenwe ai nū ovnarna a naama a. ²⁸ Nye obula beru osno nyosnama ehni a su o ri brēdi wam mọbu nwọ nhne hi n'okiko wam. ²⁹ Kwnornu nū nye obula ke jeeri mọbu nwọ nhne hi n'okiko wam hne o máa anọ-ehni Nyenwe ai, neeri, nonwo ikpe nū risi a. ³⁰ Kam kpayaru, agida anu zi nū nriria, agida anu za rikne, ele berere nwunam. ³¹ O buru a beru osno nyosnama ehni ai, Chiokike jeekpe ai ikpe. ³² Kọvu Nyenwe ai neekpe ai ikpe, naata ai awhnuwhnu, ma a gharu o sno ele zi n'owa buru ele ikpe marnu.

³³ Rumu nda m, nga anu gbakoru n'otu neeri wiri Nyenwe ai, anu sete ibne anu. ³⁴ O buru nū wiri noogwnu nye obula, o ri wiri n'oro a, o zi ikpe Chiokike ma anu kpa anu gbakoru n'otu.

M jeemkwata nhne ke berere nga me varu.

12

Nkesi ke Enine Nso

¹ Rumu nda m, nhne gbasiri nkesi zi odo n'odo ke Enine Nso, m pioru m anu mahia nhne gbasiri be. ² Anu magwu nū nga anu bu ele naakwa renwu ke dnarnu mgbu, be duru anu hie apna. ³ M neeme ma anu mahia nū o za nye Enine Nso Chiokike noodu jeenwe rikne kaa, "Kosna Jizosi." O za nye jeenwe rikne kaa nū, "Jizosi bu Nyenwe ai," okwokolam ma Enine Nso hiri n'onu a kwu kpm.

⁴ Agida nkesi enine zi odo n'odo, kovu otu Enine Nso. ⁵ Agida apna be jeezne izi, kovu otu Nyenwe ai. ⁶ Agida ernu zi odo n'odo, kovu otu Chiokike wam neenye rikne be jeeji nonu ernu.

⁷ Enine Nso nyernu badnu obula nkesi ma o buru mbnarna kpakara badnu. ⁸ O nyernu otu badnu izi akoniche, nyee nye berere izi oghohia nhne hite n'otu Enine wam. ⁹ Otu Enine wam nyee nye berere okwnata ovu, o nyee nye berere rikne o gwọ nriria. ¹⁰ Enine wam masi nyee otu badnu rikne o rnu ernu ndu-ehni, nyee nye berere rikne o kpọ okwo izi oma, nyee nye berere rikne o mahia nhne zi ichne nū hne enine zi ichne ichne, nyee nye berere rikne o kwu oka nū riro zi ichne ichne, nyee nye

berere rikne ọ tũnasna ikwu-ọnu. ¹¹ Kọvu ọ bụ otu Enine wam nọornu kpakara nhne, o neenye badnụ ọbula nkesi zị ọdo n'ọdo lele kpa o jiri masị a.

¹² Ẹhni badnụ bụ otu. Kọvu o nwernu agịda nhne zị ọdo n'ọdo ke knekọtaru a n'otu. Ọ bụ masị kpa ọ zị n'ano-ẹhni Karaịsi. ¹³ Kwnornu nụ be jiri otu Enine wụ aị mini bna n'otu ano-ẹhni. A bụ ele Ju, ma a bụ ele bụo ele Ju, ọhi mọbu nye bụo ọhi, be mernu a nwọ otu Enine wam.

¹⁴ Ọ bụo otu nhne zị n'ẹhni badnụ, be zị agịda. ¹⁵ Ọ bụru nụ ọchi jaakaa, “Kwnornu nụ m bụla m aka, m bụla m nhne zị n'ẹhni,” kị jéeme a ọ gharụ ọ bụru nhne zị n'ẹhni badnụ. ¹⁶ Ọ bụru nụ nsnị kaa, “Kwnornu nụ m bụla m anya, m bụla m nhne zị n'ẹhni,” kị jéeme a ọ gharụ ọ bụru nhne zị n'ẹhni badnụ. ¹⁷ Ọ bụru nụ kpakara ẹhni bụ anya anya, ndaa kpa ọ jọonu nhne? Ọ bụru nụ kpakara ẹhni bụ nsnị nsnị, ndaa kpa ọ jọonu ẹknarna nhne? ¹⁸ Kọvu Chiokike yisiri kpakara nhne zị n'ẹhni badnụ lele kpa o jiri masị a. ¹⁹ Ọ bụru nụ kpakara be bụ otu nhne, ndaa hne ẹhni jaazị? ²⁰ Kịtna, agịda nhne zị n'otu ẹhni badnụ.

²¹ Kam kpayarụ, anya jáakanụ aka, “I zá m mkpa.” Mọbu risi kanụ ọchi, “I zá m mkpa.” ²² N'ezi, a jéenwe rikne gwuzoli ọ bụru nụ nhne ke zị n'ẹhni ke a neeche nụ be zá rikne zịla. ²³ Nhne ke zị n'ẹhni aị ke a neeche nụ be nwée igwugwu, bụ ke a neeledu anya gbasịri be, ele ke tų iwhnerne bụ ele ke a ji iwo nookpusni. ²⁴ Ngeri ẹhni aị ke marnụ mma a zá neeledu a anya. Chiokike n'iwhuru a yisiri ẹhni aị n'otu, o nyernu nhne zị n'ẹhni ke nwée igwugwu, igwugwu ke kakwo. ²⁵ Okewa kwésile ọ zị n'ẹhni, kọvu kpakara nhne zị ọdo n'ọdo n'ẹhni magwụ nhne gbasịri ibne be. ²⁶ Ọ bụru n'otu nhne zị n'ẹhni nọowhnu awhnụwhnu, kpakara ele ke berere sno a whnụ awhnụwhnu. Ọ bụru be znarnị otu, kpakara be sno a nwe ovu ọso n'ọnu.

²⁷ Kpakara anụ bụ ẹhni Karaịsi, anụ n'otu n'otu bụ nhne zị n'ẹhni Karaịsi. ²⁸ Chiokike bítaru kpakara nhne kpa o kwesiri n'ogbako a. Ọ bítaru ke mbọm, ele izi, ke ẹbo, ele nọokpo okwo, ke ẹto, ele zni nhne, ele nọornu ẹnu ndu-ẹhni sno be, nụ ele

nwernu nkesi ọgwo nrịria, mọbu ele neey-inu ele berere aka, ele nẹchi ẹchi, nụ ele nookwu ọka nụ riro zị ọdo n'ọdo. ²⁹ Kpakara be bụo ele izi, kpakara be bụo ele nọokpo okwo, mọbu ele neezni nhne. Ọ bụo kpakara be nwernu rikne rnụ ẹnu ndu-ẹhni, ³⁰ mọbu gwọ nrịria zị ọdo n'ọdo, mọbu kwu ọka nụ riro zị ọdo n'ọdo, mọbu ọ tũnasna ikwu-ọnu. ³¹ Kọvu nkesi ke kakwo mma gwnụ anụ lele wiri.

Kọvu me gesi anụ apna ke kakwo mma.

13

Owhnun'anya

¹ Ọ bụru m nwernu m rikne kwu ọka nụ riro ele badnụ nụ ke enine izi, kọvu m nwée m ọwhnun'anya, ọka m jọoburu ọgbugbo etekne mọbu igele warụ-awa. ² Ọ bụru m nwernu m nkesi ke ọkpo okwo izi ọma, nụ ọghohia kpakara nhne zị omimi, nụ kpakara nhne ọmuma, ọ bụru nụ m nwernu m kpakara ọkwnata ovu ke joovume rugwu, kọvu m nwée m ọwhnun'anya, ọ zá nhne me bụ. ³ Ọ bụru me nyee ele mboni kpakara nhne me nwernu, mọbu nyee ẹhni m be gba bẹkwu, kọvu m nwée m ọwhnun'anya, ọ zá ọgwo ẹnu me jeekehia.

⁴ Owhnun'anya nwernu ọsnuta ovu, nụ ovu ọma. Owhnun'anya kwnó awụwa, o méé oknomokno, ọ kpá nganga. ⁵ Owhnun'anya méé nhne bụo ọma n'anya. O píó nhne ke aka ke a, o nwée ovu owe ẹhni. Owhnun'anya zá nọogwu nhne ojo be mernu a. ⁶ Owhnun'anya zá nọonwudna nụ nhne ojo, kọvu ezi ọka neeme ovu ọso a n'ọnu. ⁷ Inwe zá nọogwu ọwhnun'anya. O neekweru kpakara nhne, o nwernu olile anya nụ kpakara nhne, o needi kpakara nhne.

⁸ Owhnun'anya zị ọkwnukokwu. Ọkpo okwo jeebi, riro zị ọdo n'ọdo jọokwusi. Ọ bụru ọghohia, be jaagawhe. ⁹ Ọghohia aị nụ ọkpo okwo aị zú ozu. ¹⁰ Nga nhne ke zuru ozu varụ, nhne ke zúge ozu jaagawhe. ¹¹ Nga me bụ watakiri, m nookwu ọka lele watakiri, m naari ọri lele watakiri, m ghọiaru m nhne lele watakiri, kọvu nga me sozuru nụ badnụ, m gweme kpakara agwa watakiri n'ẹhni m. ¹² Kwnornu nụ kịtna, a nọowhnu nhne nụ nyo ke nọotu

ewheke, kọvu nga wam a jọowhnu ruwhnu nọ ruwhnu. Kịtina, m maam agwna nhne, nga wam m jaamakwo kpakara nhne lele kpa Chiokike magwụ m.

¹³ Kịtina, nhne ẹto ka zị, ọkwnata ovu, olile anya, nọ ọwhnun'anya. Kọvu ọwhnun'anya kakwo kpakara be.

14

Ọkpo okwo nọ riro ikne

¹ Anọ snornu apna ọwhnun'anya, nkesi ke Enine nọogwnu anọ lele wiri, ke kakwo ibne a, nkesi ke ọkpo okwo izi ọma. ² Nye nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne zá nookwunu badnọ, kọvu Chiokike. Kwnornu nọ ọ zá nye nọoghohia nhne o nookwu, nhne o nookwu bụ nhne tugwaru otugwa hite nọ rikne Enine. ³ Kọvu nye nọokpo okwo izi ọma nookwunu ele badnọ ọka, noowulizọ ele badnọ olu lele ọro, neezni nhne, naakasi mkpọma. ⁴ Badnọ ke nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne noowulizọ ẹhni a olu lele ọro, kọvu nye nọokpo okwo izi ọma noowulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro.

⁵ Ọ jaamasị m ọ bụru nọ kpakara anọ jookwu ọka nọ riro zị ichne ichne. Kọvu ọ ka mma, ọ bụru nọ kpakara anọ kpọ okwo izi ọma Chiokike. Kwnornu nọ nye nọokpo okwo izi ọma Chiokike zị okne ọnu ahia kakwo nye nookwu ọka nọ riro ichne ichne, okwolem ma ọ zị nye jootuhnasnanu ọgbako Chiokike nhne o nookwu, ma be wulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro. ⁶ Ọ bụru me vakwnusi anọ nookwu ọka nọ riro ichne ichne, mbnarna kịni nhne anọ jeenwe n'aka m, okwolem ma m nookwu nhne Chiokike kpumennu m mọbu nhne ọmuma mọbu ọkpo okwo izi ọma mọbu zni nhne?

⁷ Nhne ke nwée budnu lele opi mọbu ọbo, ọ zá nye jaamahia nhne ọ nọogwnu n'eri ọ bụru nọ be gbúgele a kpa ọ bụru ọma. ⁸ Ọ bụru nọ nye nọogbu ọkwodu gbúgele a nkari, ọ zá nye jeejiknernu o zne ọgwnu. ⁹ Kpam masị, ọ bụru nọ i kwúkwala ọka nkari, ọ zá nye jọoghohia nhne i nookwu, ọ bụru nọ i kwu ọka nọ riro zị ichne ichne. Ruwhere joovu ọka i. ¹⁰ Ọ bụ n'ezi n'agida ikwu-ọnu zị n'owa. Ọ zá ke nwée nhne ọ naakasi. ¹¹ Ọ bụru nọ m ghóhiage m nhne badnọ nookwu, m bünü m nye wam nye ẹli berere,

nye wam masị bünü m nye ẹli berere. ¹² Ọ bụ masị kpa ọ zinu anọ. Hne nkesi ke Enine nọogwnu anọ, anọ gbalị nwehia masị nkesi ke jeewulizọ ọgbako Chiokike olu lele ọro.

¹³ Nye nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne, kpe okpukpe ma ọ tųhnasna ikwu-ọnu a. ¹⁴ Ọ bụru me kpe okpukpe kpa nọ riro zị ichne ichne, enine m neekpe, kọvu echiche m nwée igwe nọ rime a. ¹⁵ Ndaa nhne me jeeme? M jeeji enine m nọ echiche m kpe okpukpe, m jeeji masị enine m nọ echiche m gwnọ eri. ¹⁶ Kpa i naaznarni Chiokike nọ rime enine, nye izne ke zị nọ rime ọgbako jéenwe rikne kwe Amim, kwnornu nọ o máa nhne i nookwu. ¹⁷ I nọotunu Chiokike mmamma nkari nkari, kọvu nhne i neeme zá noowulizọ nye wam olu lele ọro.

¹⁸ M nọotunu Chiokike mmamma kwnornu nọ m nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne kakwo kpakara anọ. ¹⁹ Kọvu nọ rime ọgbako Chiokike, ọ bụru ọma me kwu mkpuru ọka isne ke ele badnọ jọoghohia, zni be nhne, karu o kwu nri pokwu ọka ọ zá nye jọoghohia.

²⁰ Rụmu nda m, anọ ghọ rụmu takiri nọ n'oriri anọ, kọvu anọ bụru rụmu takiri nọ hne mmehie zị, anọ bụru dimkpa nọ ọoghohia anọ. ²¹ Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa,

“M jeeji ikwu-ọnu ele ẹli berere,
kwunu ele ka ọka,
m jeeji masị mgbele-ọnu ele ẹli berere
kwunu ele ka ọka,

kọvu be kwéle o bnonu m nsni.”
Ka bụ nhne Nyenwe aị kwuru.

²² Riro zị ichne ichne bụ nhne elekema ele kwé ekwe, ọ búo ke ele kweru ekwe. Ọkpo okwo izi ọma Chiokike bụ ke ele kweru ekwe, ọ búo ke ele kwé ekwe. ²³ Ọ bụru nọ kpakara ọgbako Chiokike gbako n'otu, kpakara anọ nookwu ọka nọ riro zị ichne ichne, ọ bụru ele izne mọbu ele kwé ekwe va n'esilawuru anọ, be jáakaa nọ kpakara anọ bụ ele ẹra? ²⁴ Kọvu ọ bụru kpakara anọ nọokpo okwo izi ọma Chiokike, nye kwé ekwe mọbu nye izne va n'esilawuru anọ, be jootu a mmehie a n'anya, kpakara nhne ọ nurnu jaama a ikpe. ²⁵ Nhne tugwaru otugwa ke zị n'ovu a jọowhnuya iwhe. Ọ jaadna kpọ risi ẹli nyee

Chiokike, kwuhia, "N'ezi oka n'ụ Chiokike zị n'esilawuru anụ."

Okpenụ Chiokike n'ahiri n'ahiri

²⁶ Rụmu nda m, nhne me nookwu bụ ka, nga anụ gbakọru n'otu, anụ ji ogwnu eri, anụ ji iznizni, nye berere jigwu nhne be kpumennu a, nye berere ji riro zị ichne ichne, nye berere n'ọtuhnasna nhne be nookwu. Kpakara nhne bụ ma be wulizo ogbako Chiokike olu lele ọro. ²⁷ Ọ bụru nye ọbula kwu oka n'ụ riro zị ichne ichne, be jaazị badnụ lawuru, mọbu ke kakwo ẹto. Otu kwukwo, ibne a kwu, otu badnụ t'uhnasna nhne be nookwu. ²⁸ Ọ bụru n'ụ ọ z'á nye j'ọtuhnasna nhne be nookwu, nye wam nookwu n'ụ riro zị ichne ichne daziri bii, nye wam kwunu ẹhni a ọka, kwu masiñu Chiokike ọka. ²⁹ Badnụ lawuru mọbu ẹto kpọ okwo izi ọma Chiokike, ele berere tule nhne be neezni. ³⁰ Kọvu ọ bụru n'ụ otu dazigwu ẹli n'ụ rime ogbako nweh'aru izi n'aka Chiokike, nye nookwu ọka daziri bii. ³¹ Kpakara anụ jeenwe rikne kpọ okwo izi ọma Chiokike otu n'otu, ma kpakara anụ m'uhia nhne, kpakara anụ nweh'ia nkasi ovu. ³² Enine nye n'okpo okwo noobnonu nye n'okpo okwo nsni. ³³ Kwnornu n'ụ Chiokike b'uo nye ẹyiriya, kọvu nye udno.

Lele kpa ọ zị n'ụ kpakara ogbako Chiokike, ³⁴ ele rinya daziri bii n'ụ rime ogbako Chiokike. Be kw'ụ ọka, be b'uo ele risi lele kpa Iwu kwuru. ³⁵ Ọ bụru n'ụ be piuru ọ mah'ia nhne ọbula, be s'ikwa nzi be n'oro. Ọ b'ụ nhne iwhnerne n'ụ nyerinya jookwu ọka n'ụ rime ogbako Chiokike.

³⁶ K'ini masi? Ikwu-ọnu Chiokike ọpanizoru nhne an'ụ zị sa? Mọbu ọ b'ụ an'ụ kpọi b'ụ ele ọ vakwnusiri? ³⁷ Ọ b'ụru n'ụ nye ọbula neeche n'ụ ọ b'ụ nye n'okpo okwo izi ọma, mọbu nye nwernu nkesi enine, nye wam marn'ụ n'ụ nhne me naagban'ụ an'ụ n'okwukwo b'ụ nhne Nyenwe a'ị nyernu n'iwu. ³⁸ Nye bn'oge nsni n'ụ nhne ka, an'ụ bn'onu a nsni.

³⁹ Rụmu nda m, kam kpayaru, ọkpo okwo izi ọma Chiokike n'ogwnu an'ụ lele wiri, an'ụ bn'osni ele nookwu ọka n'ụ riro ichne ichne.

⁴⁰ An'ụ gweru ovu d'uru ẹli mee kpakara

nhne kwesiri n'apna b'uru ọma, ma n'ahiri n'ahiri.

15

Olizo n'ẹnwu Karaisi

¹ K'itna, rụmu nda m, m neechenwanyan'ụ an'ụ izi ọma wam me znirni an'ụ, ke an'ụ nah'aru, b'ụ ke an'ụ gwuzogwu n'olu a.

² Chiokike zn'ohiaru an'ụ hite n'izi ọma ka, ọ b'uru n'ụ an'ụ b'ita nhne me znirni an'ụ, okwolem ma an'ụ kweru n'etekne.

³ M nyernu m an'ụ nhne me nah'aru, ke z'ị okne mkpa, n'ụ Karaisi nw'urnu kwnornu mmehie a'ị, lele kpa be gbar'ụ a n'okwukwo nsọ. ⁴ Be liri a, Chiokike mernu o hi n'ẹnwu lizo n'ọbochi ke ẹto, lele kpa be gbar'ụ a n'okwukwo nsọ. ⁵ O mernu Pita whn'ụ a anya, omekwo, ele izi nri n'ụ ẹbo wam whn'ụ a anya. ⁶ Omekwo, o mernu nhne n'ụ lele ele kakwo riwhu badn'ụ isne whn'ụ a anya otu mgba, ele b'ụ rụmu nda a'ị. Agwna be z'ị b'udnu d'ụ tna, kọvu agwna be dnarn'ụ n'anyarna ẹnwu. ⁷ Omekwo, Jemisi whn'ụ a anya, n'ụ kpakara ele izi.

⁸ N'ipne-azn'ụ, o mernu m m whn'ụ a anya, me nye be m'urnu lele nnwọ ká aka.

⁹ M b'ụ m nye z'ikakworu mat'ị n'esilawuru ele izi, m kw'ésile m be sukwu m nye izi, kwnornu n'ụ m mekpar'ụ m ogbako Chiokike ẹhni. ¹⁰ Kọvu hite n'oru Chiokike, m b'ụ m nhne me b'ụ. Oru o nyernu m b'uo n'etekne. Kọvu m d'oligburu m ẹhni m n'ernu kakwo kpakara ele izi, ọ b'ụ n'ezi n'ụ ọ b'uo me n'ornu, kọvu oru Chiokike n'ornu ernu n'ụ rime m. ¹¹ Kam kpayaru, ọ b'ụ me, mọbu be, a znirni izi ọma, kam b'ụ nhne an'ụ kweru.

Olizo n'ẹnwu ele nw'urnu ẹnwu

¹² Ọ b'uru n'ụ izi ọma a'ị b'ụ n'ụ Karaisi hiri n'ẹnwu lizo, ndaa kpa agwna an'ụ naakaa n'ụ ele nw'urnu ọnwu z'á neelizo n'ẹnwu? ¹³ Ọ b'uru n'ụ ele nw'urnu ọnwu z'á neelizo n'ẹnwu, o neegesi n'ụ Karaisi híge n'ẹnwu lizo. ¹⁴ Ọ b'uru n'ụ Karaisi híge n'ẹnwu lizo, izi ọma a znirni an'ụ b'ụ nhne etekne, ọkwnata ovu an'ụ b'ụ masi nhne etekne. ¹⁵ Tukwasi n'olu a, a b'ụ ele akebne aghalaghala megidne Chiokike, a naagba akebne megidne Chiokike n'ụ o mernu Karaisi hi n'ẹnwu lizo, nye o méne o

hi n'ẹnwu lizọ, ọ buru nụ ele nwurnu ọnwu jéelizọ n'ẹnwu. ¹⁶ Kwnornu nụ ọ buru nụ ele nwurnu ọnwu jéelizọ n'ẹnwu, Karaịsi híge n'ẹnwu lizọ. ¹⁷ Ọ buru nụ Karaịsi híge n'ẹnwu lizọ, ọkwnata ovu anụ bụ nhne etekne, anụ zị kọriri nụ mmehie anụ. ¹⁸ Kam neegesi nụ ele dnarnụ n'anyarna ẹnwu bụ ele kweru nụ Karaịsi whuru etekne. ¹⁹ Ọ buru nụ okwokọlam nụ bụdnu ka a zị bụ hne a nwernu ọkwnata ovu nụ Karaịsi, a bụ ele be kwesiri ọ dọnu obirizi kakwo kpakara ele wu n'ọwa.

²⁰ N'ezi ọka, Chiokike mernu Karaịsi hi n'ẹnwu lizọ, bụ mkpuru mbom ke ele nwurnu ọnwu. ²¹ Kpa ẹnwu hiri n'aka badnụ va, kpam masị, olizọ n'ẹnwu hiri n'aka badnụ va. ²² Kwnornu nụ kpakara badnụ nwurnu ẹnwu nụ rime Adam, kpam masị, Chiokike jeeme kpakara badnụ ziri bụdnu nụ rime Karaịsi. ²³ Kọvu nye ọbula n'ige ke a, Karaịsi bụ mkpuru mbom, omekwo, kpakara ele kweru nụ Karaịsi nga ọ jaava. ²⁴ Omekwo, okwukwo kpakara nhne jaava, nga Karaịsi lụgburu kpakara rikne, nụ ele nẹchi ẹchi, nụ kpakara iknernema, o jeenyewhete Chiokike Nda ẹli-eze a. ²⁵ Kwnornu o jaachi tem ọ bita kpakara ele irno nụ mkpururu ọchi a. ²⁶ Nye irno ipne-aznụ o joolulu bụ ẹnwu. ²⁷ Kwnornu nụ okwukwo nsọ kwuru, “Chiokike bitaru kpakara nhne nụ mkpururu ọchi a.” A magwụ nụ Chiokike zá n'esilawuru kpakara nhne ka, nye bitaru kpakara nhne nụ mkpururu Karaịsi. ²⁸ Nga kpakara nhne daziri nụ mkpururu Karaịsi, Karaịsi jaadazi nụ mkpururu nye wam bitaru kpakara nhne nụ mkpururu a, ma Chiokike buru nye nẹchi kpakara nhne.

²⁹ Ọ buru nụ ele nwurnu ọnwu zá neelizọ n'ẹnwu, mbnarna kini bụ nhne ele be nọowu mini kwnornu ele nwurnu ọnwu jeenwe? Kini kpayarụ be nọowu be mini kwnornu ele nwurnu ọnwu? ³⁰ Ndaa nhne mernu a neeze bụdnu ige ọbula? ³¹ M zị m n'ọnu ẹnwu kpakara ọbochi. Rụmu nda m, m nookwu ka kwnornu nụ m jị m anụ naanya risi, anụ zị nụ rime Karaịsi Jizọsi Nyenwe aị. ³² Ọ buru lele badnụ etekne me nụ anọhia ojo luru ọgwu nụ Efesọsi, ndaa nhne me jeenwehia? Ọ buru nụ ele nwurnu ọnwu zá neelizọ n'ẹnwu,
“Ngwa ma a ri, nwọ tna,

kwnornu ekile a jọonwu.”

³³ Anụ kwé be duwhu anụ. “Ele enyi ojo noolulu agwa ọma.” ³⁴ Anya dno anụ nụ risi, anụ mée mmehie. Agwna anụ máa Chiokike. M nookwu ka ma iwhnerne tū anụ.

Anọ-ẹhni a jeenwe

³⁵ Kọvu agwna anụ jaakaa, “Ndaa kpa ele nwurnu ọnwu jeelizọ? Ndaa anọ-ẹhni be jeenwe?” ³⁶ Jị nye iwhnirniwhno. Nga i kpasiri mkpuru n'ẹli, o jóofu okwolem ma ọ beru ọsno nwu. ³⁷ Nhne i kpasiri n'ẹli bụ mkpuru etekne, mkpuru ikpa, mọbu mkpuru berere, ọ bụo isisi. ³⁸ Chiokike jeenye mkpuru wam ẹhni ke masiri a. O neenye mkpuru ọbula ẹhni ke a. ³⁹ Kpakara anọ-ẹhni bụo otu, badnụ nwernu anọ-ẹhni, anọhia nwernu anọ-ẹhni ke berere, ọnwu nwernu anọ-ẹhni ke berere, aznụ anọ-ẹhni berere. ⁴⁰ Anọ-ẹhni ke oligwe zị, anọ-ẹhni ke ọwa zị masị, ọma mma ke oligwe zị, ọma mma ke ọwa zị masị. ⁴¹ Mma ke ẹnam zị ichne, ẹnwa nwernu ọma mma ke a, mma ke mbo zị ichne, mma ke mbo zị ọdo n'odo.

⁴² Kpam masị bụ kpa olizọ n'ẹnwu zị, anọ-ẹhni ke be kpasiri n'ẹnwu nwernu rikne ro oro, nga Chiokike gwelizọru a, o jóoro oro. ⁴³ Be kpasiri a n'iwhnerne, Chiokike gwelizọ a n'igwugwu, be kpasiri a n'inwe ọgwugwu, Chiokike gwelizọ a n'iknernema. ⁴⁴ Be kpasiri a anọ-ẹhni etekne, Chiokike gwelizọ a n'anọ-ẹhni ke enine. Anọ-ẹhni ke etekne zị, anọ-ẹhni ke enine zị masị. ⁴⁵ Kwnornu be gbarụ n'okwukwo nsọ, “Adam badnụ mbom bụ badnụ ke zị bụdnu.” Kọvu Adam ke ipne-aznụ bụ Enine ke neenye bụdnu. ⁴⁶ Anọ-ẹhni ke enine bége ọsno, kọvu anọ-ẹhni etekne, omekwo, ke enine sno a. ⁴⁷ Adam ke mbom bụ rịzna ke ọwa, Adam ke ẹbo hi n'oligwe va. ⁴⁸ Lele badnụ be jiri rịzna kpụ, bụ kpa ele ke rịzna bụ, ele ke oligwe nụ lele nye wam hi n'oligwe va. ⁴⁹ Lele kpa a vuru oiyi ke badnụ ke rịzna, kpam masị bụ kpa a joovuru ke oligwe lele badnụ wam hi n'oligwe va.

⁵⁰ Rụmu nda m, ka bụ nhne me nookwu, kwnornu anọ-ẹhni nụ ọvnarna jéekhia ẹli-eze Chiokike. Nhne jọonwu ọnwu jéekhia nhne jọonwu ọnwu. ⁵¹ Le, me kanu

anụ nhne miri emi, ọ bụo kpakara aị jọonwu ẹnwu, kọvu be jaagbanwo kpakara aị, ⁵² n'ige matị, n'otu nsnabi anya, nga ọkwodu ipne-aznụ dnarnụ. Kwnornu nụ be jọogbu ọkwodu, ele nwurnu ọnwu jeelizo róge oro, be jaagbanwo aị. ⁵³ Kwnornu nụ anọ-ẹhni ke joro oro jooworu anọ-ẹhni ke jóoro oro, anọ-ẹhni ke jọonwu ẹnwu jooworu anọ-ẹhni ke jọonwu ẹnwu. ⁵⁴ Nga anọ-ẹhni ke joro oro wokparu anọ-ẹhni ke jóoro oro, anọ-ẹhni ke jọonwu ọnwu woru anọ-ẹhni ke jọonwu ọnwu, nhne be gbarụ n'ọkwukwo nsọ jeemezu, "Be megburu ẹnwu."

⁵⁵ "Enwu, ndaa hne mmeri i zị?"

Enwu, ndaa hne nhne oğbugba i zị?"

⁵⁶ Nhne oğbugba ẹnwu bụ mmehie, ikn-ernema mmehie bụ iwu. ⁵⁷ Kọvu a nọotunu Chiokike mmamma nye neenye aị mmeri hite nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi.

⁵⁸ Rụmu nda m, ele me whnurnu n'anya, anụ gwuzosi rikne, anụ kwéko be whome anụ, anụ gweru kpakara mkpoma anụ nọornu ẹnụ Nyenwe aị ige ọbula, hne anụ magwụ nụ ẹnụ anụ nụ rime Nyenwe aị jóowhu etekne.

16

Otu iwai ke rụmu Chiokike

¹ Gbasiri iwai be jootunu rụmu Chiokike ke zị nụ Judiya, anụ mee kpa me kannụ oğbako Chiokike ke zị nụ Galasia. ² N'ọbochi mbom ke ikwezu, nye ọbula bita iwai ichne lele kpa o nwernu, ọ bitakwata a nkari ma anụ zoma ọ tū iwai nga me jaava. ³ Nga me varu m jaagba ọkwukwo izi nyee ele anụ hohiaru, m zizne be gwezne nkesi anụ nụ Jeruselem. ⁴ Ọ bụru nụ ọ bụru oma, me nụ be joosno zne.

Oriasno Pọlu

⁵ Nga me zne zuru Masidonia, m jaavakwnusi anụ, kwnornu m jeezne Masidonia. ⁶ Me nụ anụ jaadazi ige matị mọbu tem okirika whe, ma anụ yinu m aka m zne hne ọbula me jeezne. ⁷ M píoie m ọ whnụ anụ ige matị, kọvu m piuru m me nụ anụ daziri gbu ọkwnu, ọ bụru nụ Chiokike kwe. ⁸ Kọvu m jaadazi hna nụ Efesosi dụ ọbochi Pentikosi. ⁹ Kwnornu nụ be gbamannu m

okne ọnuhna ẹnụ izi oma hna, kọvu agida ele neemegidne m zị masi.

¹⁰ Ọ bụru nụ Timoti va, anụ kwéko ogwnu tū a kpa ọ zị n'esilawuru anụ, kwnornu nụ ọ nọornu ẹnụ Nyenwe aị lele me. ¹¹ Ọ zá nye ledna a anya, anụ yinu a aka ma o lizo izne a n'udno, vakwnusi m. M neele anya ya nụ rụmu nda aị.

¹² Nhne gbasiri nwene aị rukna Apọlosi, m riasnornu m a agida ige ma ya nụ rụmu nda aị va lekasi anụ, kọvu o jiknene ọ va kitna. Ọ jaava nga o nwehjaru oghere.

¹³ Anụ sama anya anụ, anụ gwuzosi rikne n'okwnata oву, oву si anụ rikne, anụ ghọ ele dikne. ¹⁴ Anụ gweru ọwhnun'anya nụ kpakara ẹnụ anụ.

¹⁵ Anụ magwụ nụ ele ọro Stefanasi bụ ele mbom ghọru ele Karaịsi nụ Akaya. Be ji kpakara nhne be nwernu nọornu ele Chiokike ẹnụ. M naariasno anụ, ¹⁶ anụ bita ẹhni anụ nụ mkpururu ele nụ kpa nụ nye ọbula ke ji mkpoma be snornu be nọornu ẹnụ. ¹⁷ Ovu sọru m n'ọnu nga Stefanasi nụ Fọtunatosi nụ Akaiکosi varu, be mesirni owu anụ ke kọru m. ¹⁸ Be vulizọru oву m nụ oву anụ masi. Ele nụ kpa kwesiri be hnata be ama.

¹⁹ Oğbako Chiokike ke zị nụ Esia neebekwu anụ. Akwila nụ Prisila nụ oğbako Chiokike zị n'oro be ji rewhna Nyenwe aị neebekwu anụ k'agida. ²⁰ Kpakara rụmu nda ele zị hna neebekwu anụ. Anụ bekwurita ibne anụ lele rụmu nda.

²¹ Mawa, Pọlu, ji aka m naagba obekwu ikwu ka.

²² Be vū nye ọbula ke whnúge Nyenwe aị n'anya ọnu. Nyenwe aị, vaa.

²³ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi dazinu anụ.

²⁴ Ọwhnun'anya m nụ rime Karaịsi Jizọsi dazinu kpakara anụ.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Pọlu gbaznenu
Ele Kọrinti
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Okwukwo izi Pọlu gbaznenu ele Kọrinti ke ebo bu ke Pọlu gbarụ nga ogbako Chiokike ke zị nụ Kọrinti nụ Pọlu zị nụ mkpa. Agwa ele zị nụ rime ogbako wam bnornu Pọlu nhne, kọvu Pọlu noopio ma ya nụ be mee udno.

Nụ rime nhne mbom Pọlu gbarụ n'okwukwo, o nookwu oka nhne gbasiri ogbako Chiokike ke zị nụ Kọrinti, nọkowa nụ mkpoma nọso a n'onu k'agida kwnornu nụ be tuhnasarnu mkpoma. O naariasno ogbako Chiokike gbalị gweru mkpoma be gweya nhne be jeekesi ele Karaisi zị nụ Judiya. Nụ ipne-aznụ, Pọlu nọgoru onu a lele omamarna nye izi Karaisi, megidne agwa ele kwuru ehi be omamarna ele izi. Be naakaa nụ Pọlu bu nye izi aghalaghala.

Nhne zị n'okwukwo ka

Opanizo (1:1-11)

Pọlu nụ ogbako Chiokike zị nụ Kọrinti (1:12---7:16)

Nkesi be nyernu ogbako Chiokike zị nụ Judiya (8:1---9:15)

Pọlu gọru onu a lele nye izi (10:1---13:10)

Obekwu ikwu ipne-aznụ (13:11-14)

¹ Mawa Pọlu, nye izi Jizosi Karaisi lele kpa o masiri Chiokike, nụ nnwọ nda aị Timoti, gbaznenu ogbako Karaisi ke zị nụ Kọrinti nụ kpakara ele ke Chiokike zị nụ kpakara Akaya okwukwo. ² Oru nụ udno ke Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị Jizosi Karaisi dazinu anụ.

*Pọlu nọotunu Chiokike
mmamma*

³ Ozarni zinu Chiokike bu Nda Nyenwe aị Jizosi Karaisi, Nda ke obirizi, Chiokike ke nkasi ovu, ⁴ nye naakasi aị ovu nụ rime kpakara awnwhnu aị, ma a nwernu rikne kasi ele berere zị n'awnwhnu obula ovu hite n'okasi ovu a nwehjaru n'aka Chiokike. ⁵ Lele kpa a snornu Karaisi takọ agida awnwhnu a, o bu masi kpa

Karaisi naakasi aị ovu k'agida. ⁶ O bu nụ a zị nụ mkpa, o bu ma be snuta ovu anụ, znohia masi anụ. Okasi aị ovu bu nkasi ovu anụ masi, okasi ovu wam nornusi ernu rikne neegwehia ndidi nụ rime awnwhnu wam a nownuzu. ⁷ Olile anya aị nụ hne anụ zị, zị chim chim, kwnornu nụ a maam nụ kpa anụ sno aị ta awnwhnu anụ joosno masi aị nwe nkasi ovu.

⁸ A pioru anụ mahia nhne dnakwasiri aị n'Esia, nhne zị ogwnu ke dnakwasiri aị kakwo aị rikne, a nwema olile anya budnu. ⁹ A neeche nụ be joogbu aị. Kọvu ka gesiri aị nụ a kwesile o tukwasi ehi aị mkpoma, kọvu a tukwasiri Chiokike ovu, nye neeme nye nwurnu onwu hi n'enwu lizo. ¹⁰ O dhiaru aị n'aka enwu tu ogwnu, nọdohia aị koriri, a kwnataru ovu nụ hne o zị nụ o jaazi koriri nọdohia aị, ¹¹ kpa anụ zị neekpenu aị okpukpe. Agida ele badnu jootunu Chiokike mmamma kwnornu nụ ruwhnu oma o jeenye aị, o jaaza okpukpe agida ele badnu.

Pọlu gbanwornu mmuma a

¹² Ka bu nhne a ji naanya risi, nhne mkpoma aị naagba akebne, a wuru budnu zị snam, zị masi nsọ ke hi n'aka Chiokike. O buo kpa akoniche ke badnu pioru, kọvu hite n'oru ke Chiokike, a wuru budnu aị nụ rime owa, ke kakwo nụ hne anụ zị. ¹³ A gbala okwukwo nhne anụ jogwnuli mobu joghohiali, kọvu nhne anụ joghohiali. M neele anya nụ anụ joghohiazu a, ¹⁴ lele kpa anụ ghohiaru aị mati, ma a kpa nganga kwnornu anụ, anụ kpa masi nganga kwnornu aị n'obochi Nyenwe aị.

¹⁵ Ka bu olile anya me vu nụ mkpoma nụ mbom kpa me marnu mmuma o va, ma anụ nwehia ngozi okpukpu lawuru. ¹⁶ M marnu m mmuma o vakwnusi anụ kpa me neezne Masidonia nụ nga me jeehi Masidonia hiehna. Anụ znernu eyinu m aka m zne Judiya. ¹⁷ Nga me neeme ka, m mernu m a ewheke ewheke sa? M marnu m mmuma kwnornu nhne anọ-ehi m pioru, o kaa, "Owe, owe" nụ "Oza, oza"?

¹⁸ Kọvu kpa Chiokike bu nye ezi oka, izi me znirni anụ buo izi "Owe" nụ "Oza." ¹⁹ Kwnornu nụ Jizosi Karaisi Nnwọ

Chiokike nye Saịlasi nù Timoti nù me gbasarù n'esilawùru anù búo nye "Owe" nù "Óza." Kọvu kpakara nhne bụ "Owe" hne ọ zị. ²⁰ Jizọsi neeji "Owe" neemezu kpakara mkwna Chiokike kweru. Hite nù rime Jizọsi a naakaa, "Amim" neenye Chiokike igwugwu. ²¹ Ọ bụ Chiokike nye neeme aị nù anù gwuzosi rikne nù rime Karaịsi, Chiokike jiri aka a hohia aị, ²² nye bñiasiri aka nyenwe nù risi aị, nye kesiri aị Enine Nsọ nù rime mkpọma aị neemesi nhne ọ bítannu aị rikne.

²³ M noosukwu Chiokike nye akebne m, ọ magwù mkpọma m, nhne mernu me vála Kọrinti bụ m gharù o bigbọ anù. ²⁴ A zá neeme ẹhni aị lele nù ọ bụ aị nwe anù, ele naakanù anù nhne anù jeekweru. Tnụnuma, aị nù anù nọornuko ẹrnu ma ovu sọ anù n'ọnu. Anù gwuzoru kwem n'ọkwnata mkpọma anù.

2

¹ Ka bụ nhne me kpebiri nù mkpọma m, m jáavakwnusi anù berere mee nhne joogbu anù igbugbu. ² Ọ bụru me mee nhne gbu anù igbugbu, nyele jeeme ovu sọ m n'ọnu? Okwolem nye wam me mernu nhne gbu a igbugbu. ³ Kam kpayarù, me gbannù anù ọkwukwo nù mbòm, ọ zị nga me varù, ele wam kwesiri o mee ovu sọ m n'ọnu mee m nhne gbu m igbugbu. Kwnornu nù m maam nù anù joosno m nwùdna. ⁴ M zị m n'awhnùwhnu k'agida kpa me ji igbugbu mkpọma nù agida anya-mini gbanù anù ọkwukwo, ọ búo ma o gbu anù igbugbu, kọvu o gesi nù m whnùrnu m anù n'anya k'agida.

Ọgbarunu nye mmehie

⁵ Ọ bụru nù nye ọbula mernu nhne igbugbu, o méne me kpọi, kọvu nhne gburu kpakara anù igbugbu matị, me kwú k'agida. ⁶ Awhnùwhnu nye wam tarù n'aka agida ele badnù zulem. ⁷ Bikno, anù gbarùnu a, kasi a mkpọma, ọ zị igbugbu a nyigbu a, mee mkpọma dna mba. ⁸ Anù mee a ma ọ mahia nù anù whnùrnu a n'anya n'ezi. ⁹ Ka bụ nhne me kwno gbanù anù ọkwukwo, ma m mahia m ma anù gwuzosiri rikne, noobno nsnì kpakara nhne me kannù anù. ¹⁰ Ọ bụru nù anù gbarùnu badnù nhne o mernu, m gbarùlam masi. M

gbarùlam, ọ bụru nù ọ zị nhne ọbula ke zị nù ọ gbarùnu, ka bụ nhne me mennu anù nù ruwhnu Karaịsi, ¹¹ ma Ekwensu gharù o megbu aị, kwnornu nù a magwù kpakara aghigho a.

Mkpọma ọla mini Pọlu nù Torasi

¹² Nga me vaduru Torasi o zni izi ọma Karaịsi, Nyenwe aị gbamannù m ọnu-mgbo izi ọma. ¹³ Kọvu nù enine m kwé ozukwa inwe kwnornu nù m whnùna m nnwọ nda m Taịtosi, m ghasarù m be zne Masidonia.

Omegbu hite nù Karaịsi

¹⁴ Kọvu Chiokike nwe kpakara mmamma, nye mernu a snornu Karaịsi tne eri omeri a. O ji aị mee ele badnù mahia Karaịsi, nhne ke nù lele ẹknarna ọma ke noozute penupe ọbula. ¹⁵ Kwnornu nù a bụ nhne ẹknarna ọma Karaịsi ke neeznekwnusi Chiokike n'esilawùru ele be nọoznohia nù ele noowhu owhu. ¹⁶ Nù hne ele noowhu owhu zị, a bụ ẹknarna ẹnwu, hne ele be nọoznohia zị, a bụ ẹknarna bụdnu. Nyele jọornuli ẹrnu ka hna rikne kpa? ¹⁷ A búo ele ji izi ọma Chiokike nọozu ahia lele agida ele berere, kọvu a bụ ele ezi, nookwu ezi ọka Karaịsi nù ruwhnu Chiokike lele ele Chiokike ziyaru.

3

Ele ẹrnu ọgba-njọ-ẹhni ikne

¹ A naanya risi nù rime ẹhni aị berere sa? A neeme lele ele berere, noopio ọkwukwo ọ kahia nhne a bụ ke a jeenye anù, mọbu ke hi n'aka anù? ² Anù n'iwihuru anù bụ ọkwukwo izi aị, be gbarù anù nù mkpọma aị ke ele badnù magwù, nọogwnu masi. ³ Ka neegesi nù anù bụ ọkwukwo izi ke Karaịsi ke hi n'aka aị. Be jíle nki gba a n'olu rugwu, kọvu be ji Enine Chiokike zị bụdnu gbasị anù n'anọ-ẹhni ke mkpọma.

⁴ Ka bụ okne ọtukwasi ovu aị nù Chiokike hite nù Karaịsi. ⁵ Ọ búo nù a nwernu rikne nù rime aị ke a kwesiri ọ rnu ẹrnu ka, kọvu ozu ozu aị hi n'aka Chiokike va. ⁶ Chiokike mernu aị a bụru ele zuru ozu n'ẹrnu ọgba-njọ-ẹhni ikne, ọ búo ke mkpọru ọkwukwo, kọvu ke enine, kwnornu

nụ mkpọru ọkwukwo neegweya ẹnwu, kọvu enine neenye bụdnu.

Igwugwu ke ọgba-njọ-ẹhni ikne

⁷ Ọ bụru nụ ẹnwu ke ẹnwu be gbakwasiri n'olu rugwu vuru igwugwu va, ke mernu rụmu Izireli nwée rikne legidne Mozizi anya nù ruwhnu, ọ bụ n'ezị nù igwugwu a jaagawhe, ⁸ ndaa kpa igwugwu ke ẹnwu Enine jaahna? ⁹ Ọ bụru nù ẹnwu ke noovuya ẹnwu nwernu igwugwu, le kpa ẹnwu ke neegweya ome mma jaahna n'igwugwu karukwo. ¹⁰ N'ezị, nhne ke nwernu igwugwu nwéma igwugwu kwnornu nù nhne ke kakwo n'igwugwu whuyaru iwhe. ¹¹ Ọ bụru nù nhne ke jaazi ige matị vu igwugwu, le kpa nhne ke jaazi ọkwukokwnu jaahna n'igwugwu karukwo.

¹² Kwnornu nù a nwernu olile anya ke nù kpa, a nwernu ọnu rikne nookwu ọka. ¹³ A nù lele Mozizi nye jiri ikpe kpusni ruwhnu a ma ele Izireli gharu ọ whnu okwukwo ogbu marna marna ke naagawhe agawhe. ¹⁴ Mkpoma be zị kọriri n'ọchichiri, tem dū tna. Ikpe wam be jiri kpusni zị kọriri nga be ọogwunu ọgba-njọ-ẹhni ọknani. Be kpumene ikpe wam, Karaịsi kpọi nwernu rikne o kpume a. ¹⁵ Dū tna, ige ọbula be ọogwunu Iwu Mozizi, ikpe wam nookpusni mkpoma be. ¹⁶ Kọvu ige ọbula nye ọbula zneknusiri Nyenwe aị, be jeegweme ikpe wam. ¹⁷ Nyenwe aị bụ Enine, hne ọbula Enine Nyenwe aị zị, badnu jeenwernu ẹhni a. ¹⁸ Kọvu kpakara aị, ji ruwhnu be jíle ikpe kpusni neele igwugwu ke Nyenwe aị lele nhne a ọowhnu nù nyno, a naagbanwo hite n'otu igwugwu bna n'igwugwu berere. Enine Nyenwe aị neeme nhne ka.

4

Ekwnu ke zị nù rime ite rịzna

¹ Kam kpayarụ, hne Chiokike nyernu aị ẹnwu ka hite n'obirizi a, a jéekwe inwe gwu aị. ² Tnụnuma, a sịgbasiri kpakara nhne ke tugwaru otugwa ke tū iwhe-erne. A zá ọogho aghigho mọbu mee ikwu-ọnu Chiokike aghalaghala. A gwuzo nù ruwhnu Chiokike nookwu ezi ọka, neegesi ele badnu nù a bụ ele ezi ọka. ³ Ọ bụru

nù be tugwaru izi ọma a ọokpo okwo a otugwa, ọ bụ n'anya ele noowhu owu. ⁴ Chi ke ọwa ka mernu mkpoma ele ke kwé ekwe gba ọchichiri. O mernu be whnúna iwhe ke izi ọma ọomukwasi be, bụ izi ọma igwugwu Karaịsi, nye bụ oyiya ke Chiokike n'ezị. ⁵ Kwnornu nù a zá ọokponu ẹhni aị okwo, kọvu a ọokpo okwo Jizọsi Karaịsi bụ Nyenwe aị, aị n'iwheuru aị bụ ele izi anụ kwnornu Karaịsi. ⁶ Chiokike wam ke karu, "Iwhe mụ n'ọchichiri," bụ otu Chiokike wam ke mernu iwhe a mụkwasi nù mkpoma aị, ma a mụhia igwugwu Chiokike ke a ọowhnu nù ruwhnu Karaịsi.

⁷ A nwernu ẹkwnu ka nù rime ite rịzna, ke neegesi nù rikne ke kakwo rikne hi nù Chiokike, ọ bụo nù rime aị. ⁸ Be naakpakna aị ẹhni n'apna ọbula, kọvu inwe zá ọogwu aị, a neenwe mkpoma lawuru, kọvu inwe zá ọogwu aị. ⁹ Ele irno naakpakna aị ẹhni, kọvu Chiokike ghásala aị etekne. Be mekasi aị ẹhni, kọvu a nwúna. ¹⁰ A vu n'ẹhni aị ẹnwu Jizọsi ige ọbula, ma bụdnu Jizọsi whuya iwhe nù rime aị. ¹¹ Aị ele zị bụdnu zị n'ọnu ẹnwu ige ọbula kwnornu Jizọsi, ma bụdnu a whuya iwhe n'ano-ẹhni aị ke ọonwu ọnwu. ¹² Kam kpayarụ, ẹnwu ọonwu ẹnwu nù rime aị, kọvu bụdnu zị nù rime anụ.

¹³ Be gbaru n'okwukwo nsọ, kaa, "M kwuru m ọka kwnornu nù m kweru m." A ji otu enine ọkwukwo ovu wam kwu ọka kwnornu nù a kweru ekwe. ¹⁴ A magwu nù Chiokike wam ke mernu Jizọsi hi n'ẹnwu lizo, jeeme a snornu Jizọsi hi n'ẹnwu lizo masi, mee aị nù anụ gwuzoru nù ruwhnu a. ¹⁵ Kpakara nhne ka bụ kwnornu anụ, ma oru ke naabanu anụ ọba dūnu agida ele badnu, ma be tūnu Chiokike mmamma k'agida, neenye a igwugwu.

¹⁶ Kam kpayarụ, inwe zá ọogwu aị, ọ bụ n'ezị nù a naata ẹhni n'ano-ẹhni aị, kọvu badnu ke enine aị zị ikne ikne hite n'ọbochi dū n'ọbochi. ¹⁷ Awhnuwhnu matị ka a naata neegweyanu aị okne igwugwu ke zị ọkwukokwnu ke kakwo kpakara awhnuwhnu. ¹⁸ A zá neele anya nhne a ọowhnu anya, kọvu nhne a whnú anya. Kwnornu nù nhne a ọowhnu anya zị ige matị, kọvu nhne a zá ọowhnu anya zị ọkwukokwnu.

5

Oro ai n'oligwe

¹ A magwu nū ọ bụru nū ọro-ẹka ke ọwa ka, ke bụ ẹhni aị dnarnū, Chiokike wunnu aị ọro berere n'oligwe ke jaadazigidne, ke be jíle aka badnū wu, ke jaazị tim tòm. ² Kam kpayarū, a nọosnu idne k'agida, ọ nọogwu aị ma a wuru nū rime ọro aị ke zị n'oligwe, ³ ma a woru a lele iwo, a jọbu ele gba ẹto. ⁴ Hne a zị kọriri n'anọ-ẹhni ka, a zị nọosnu idne nū rime awnūwhnu, ọ bụo nū a pioru ọ whọga n'anọ-ẹhni ka, kọvu ma be wosi aị anọ-ẹhni ke oligwe, ma Chiokike gbanwo anọ-ẹhni aị ke nọonwu ọnwu nū anọ-ẹhni ke zị ọkwnukokwnu. ⁵ Chiokike n'iwuru a kpuru aị ma a jiknenu ọ gbanwo ka, o nyernu aị Enine a ma ọ bụru nhne neemesi kpakara nhne jaava rikne.

⁶ Kam kpayarū, mkpọma siri aị rikne ige ọbula. A mahiaru nū nga a zị n'oro aị n'anọ-ẹhni, a zila hne Chiokike zị. ⁷ Kwnornu nū a noowu bụdnu hite n'okwnata mkpọma, ọ bụo nū nhne anya nọowhnu. ⁸ Mkpọma siri aị rikne, ọ jaamasị aị a whọga n'anọ-ẹhni ka, wuru hne Nyenwe aị zị. ⁹ Ke kakwo, a pioru o mee nhne jaamasị Chiokike, ma a wu hne Nyenwe aị zị, mọbu a zị n'owa ka. ¹⁰ Kwnornu nū kpakara aị joogwuzo nū ruwhnu ngadna ikpe Karaịsi, ma nye ọbula nahọru ọgwo ẹrnu kpakara nhne a rnurnu nga a zị bụdnu, mọbu nhne ọma mọbu nhne bụo ọma.

Badnū nū Chiokike ziri n'udno

¹¹ Hne a mahiaru ọ tū ogwnu Chiokike, a naariaso ele badnū be vakwnusi Chiokike. Chiokike mazuru aị, m neele anya nū anū mazuru aị masị n'echiche anū. ¹² A zá naaja ẹhni aị n'anya anū berere, kọvu a neenye anū oghere ma anū gweru aị nyaa risi, ma anū mahia nhne anū jaasa ele ji nhne be nọowhnu nū ruwhnu badnū naanya risi kakwo nhne zị nū mkpọma badnū. ¹³ Anū neeche nū a bụ ele ẹra naagba? Ọ bụ kwnornu Chiokike. Kọvu ọ bụru nū a bụ ele anya dnornu, ọ bụ kwnornu anū. ¹⁴ Ọwhnun'anya Karaịsi neeme a mee kpa a neeme. A magwu nū otu badnū nwuhianu kpakara badnū ẹnwu, ka gesiri nū kpakara badnū snornu

a n'ẹnwu. ¹⁵ Ọ nwuhianu kpakara badnū ẹnwu, ma ele zị bụdnu gharū o wunu ẹhni be bụdnu, kọvu wunu Nyenwe aị nye nwuhianu be ẹnwu, ke hiri n'ẹnwu lizo masị.

¹⁶ A zá neele badnū anya nū ruwhnu lele kpa ele berere neele, ọ bụ n'ezi nū ọ bụ kpa a leru Karaịsi nū mbom. Kọvu a zá neeme kpam kịtna. ¹⁷ Ọ bụru nū nye ọbula zị nū rime Karaịsi, ọ bụ nye be kpughariri ikne, nhne ọknani whelem, be gholam nhne ikne. ¹⁸ Kpakara nhne ka hi n'aka Chiokike va, nye hiteru nū Karaịsi mee ma aị nū ya ziri n'udno, nyee masị aị ẹrnu ma a mee ya nū ele badnū ziri n'udno. ¹⁹ Chiokike hiteru nū Karaịsi neeme ma ya nū kpakara ele badnū ziri n'udno. Chiokike zá nọogwnu mmehie be megidne be. O nyernu aị ẹrnu a mee ya nū ele badnū ziri n'udno. ²⁰ A bụ ele naadnasni anya Karaịsi, Chiokike zị nū rime aị naariaso. A ji Karaịsi naariaso anū, anū mee ma anū nū Chiokike ziri n'udno. ²¹ Karaịsi méne mmehie, kọvu Chiokike mernu a o bụru mmehie kwnornu aị, ma a hite nū rime a kehia igwe nū ome mma ke Chiokike.

6

¹ Lele ele be nū Chiokike sno nọornu ẹrnu, a naariaso anū kwé oru Chiokike anū nahiaru bụru nhne etekne. ² Ka bụ nhne Chiokike kwuru,

“M nurnu m anū n'ige o gesi anū ruwhnu ọma,
m yinu m anū aka n'ọbochi ọznohia.”

Anū bno nsni, kịtna bụ ige ọ nahọru ruwhnu ọma Chiokike, kịtna bụ ọbochi ọznohia. ³ A píole badnū ọbula piohia nhne ojo n'ẹrnu aị, kpayarū a kwéle ọ bita nhne jọkpobi badnū ọchi n'ogodo apna.

⁴ Kọvu nū kpakara nhne a neeme, a neegesi ẹhni aị lele ele ẹrnu Chiokike hite n'osnuta mkpọma nū rime awnūwhnu, nū nhne siri rikne, nū nhne igbugbu, ⁵ ma ọli nhne, ma nū ọro ikelu, nū mkpakpo, nū ẹrnu rikne, ma nū ọka anyarna abali, ma nū ọgwnu wiri, ⁶ ma nū ọzi richna, ma nū nhne ọmuma, nū ndidi, ma nū ovu ọma, hite n'Enine Nso, n'ezi ọka ọwhnun'anya, ⁷ hite n'okwu ezi ọka nū rikne Chiokike, ya nū mgwna ọgwnu ke ome mma nū akarikw- nunga ma nū akarita. ⁸ A nwernu ọson'anya

agwna ige, agwna ige be ledna aị anya, agwna ige ele badnu kpari aị, agwna ige be znarni aị. Be neeme aị ele aghalaghala, kovu a bu ele kwu ezi oka. ⁹ A bu ele be ma, kovu kpakara ele badnu magwu aị. A nu lele ele noowu onwu, kovu a zi koriri budnu, awnwhnu a naata nwée rikne gbu aị. ¹⁰ A bu ele mkpoma so n'onu, kovu a nwernu snarnima, ele mboni, kovu neeme ele berere ele eze. O za nhne a nwernu, kovu kpakara nhne bu ke aị.

¹¹ Anu ele Korinti, a kpumernu mkpoma aị kwunu anu ezi oka. ¹² Anu kpusnirni mkpoma anu megidne aị, o buo aị megidne anu. ¹³ Anu menu aị kpa a mennu anu, m nookwu lele nu anu bu rumu m, anu kpume mkpoma anu.

Odo aka nu nsni gbasiri ele kwé ekwe

¹⁴ Anu nu ele kwé ekwe knékoṭa ehi anu n'otu. Kini bu nhne ome mma nu aruru-eli nwekoru? Ndaa ozi n'otu ke iwhne n'ochichiri nwekoru? ¹⁵ Mọbu ndaa nhne Karaisi nu Ekwensu neekeko? Kini bu nhne nye Karaisi nu nye kwé ekwe nwekoru n'otu? ¹⁶ Ndaa okwerikoṭa ke Oro Nso Chiokike nu renwu nwernu? Kwnornu nu a bu Oro Nso Chiokike ke zi budnu, lele kpa Chiokike kwuru,

“M joosno be wuru, zne izne n'esilawuru be.

M jobu Chiokike be,
be jobu ele ke m.”

¹⁷ Kam kpararu, “Anu hi nu rime be whuya, ziri ichne,
anu kpātu nhne zila richna aka,
m jaanabnanya anu,” ka bu nhne Nyenwe aị kwuru.

¹⁸ “M joburu Nda anu,
anu joburu rumu m rukna nu rumu m rinya.

Ka bu nhne Nyenwe aị ke Meli Nhne Dum kwuru.”

7

¹ Ele me whnurnu n'anya, hne a nwernu kpakara mkwna ka, a mee ehi aị ma a ziri richna ma n'ano-ehni ma nu rime enine, whoga nu kpakara nhne ke neemeru emeru, ma a ziri nso kpa kpa noowu budnu ke notu ogwnu Chiokike.

Ovu oso n'onu Polu

² Anu gweru aị kwnornu nu o za badnu obula a mejoru, mọbu lulu, mọbu megbu n'apna obula. ³ Nhne me kwno nookwu ka buo ma ikpe ma anu, lele kpa me kwuru nu mbom, anu zi aị mkpa nu mkpoma, ma a snornu anu ziri budnu mọbu a snornu anu nwu enwu. ⁴ M tukwasiri m anu mkpoma k'agida, m ji m anu noolu onu. Anu mernu mkpoma neesi m rikne, mkpoma nooso m n'onu nu rime awnwhnu.

⁵ Nga a vaduru Masidonia, a nwée ozukwa inwe n'ano-ehni, be kpakarnu aị ehi n'apna obula, ogwnu n'ederezi, ogwnu nu mkpoma. ⁶ Kovu Chiokike ke naakasi ele inwe gwuru mkpoma kasiri aị mkpoma nga Taitosi varu. ⁷ O buo kwnornu nu Taitosi varu kpoi, kovu nkasi mkpoma anu nyernu a. O kannu aị nhne gbasiri obirizi anu, nu nhne igbugbu nu nhne gbasiri m meturu anu nu mkpoma. Ka mernu mkpoma so m n'onu k'agida.

⁸ O burubedi nu okwukwo izi me gbaru vuteru anu nhne igbugbu, m nwée m mkpoma lawuru nu me gbaru a. Nu mbom, o mernu m mkpoma lawuru, nga me whnurnu nu okwukwo me gbaru vuteru anu nhne igbugbu ige mati. ⁹ Kitna, mkpoma nooso m n'onu, o buo nu m vuteru anu nhne igbugbu, kovu kwnornu nu nhne igbugbu anu mernu anu tūnasna mkpoma. Chiokike jiri nhne igbugbu anu rnu ernu, ka neegesi nu o za nhne ojo a mernu anu.

¹⁰ Kwnornu nu nhne igbugbu ke Chiokike noodubna badnu o tūnasna mkpoma du oznohia, ka nwée mkpoma lawuru. Kovu nhne igbugbu ke owa noodubna n'enwu.

¹¹ Anu le kpa nhne igbugbu ke Chiokike kpaharu anu jiknenu o goru onu anu. Nhne ka kpaharu ovu owe ehi, o ji anu anya, o neerne anu lele bekwnu, o meturu anu nu mkpoma, anu jiknenu o ta nye mmehie awnwhnu. Anu gesiri ehi anu lele ele ikpe mana. ¹² O bu n'ezi nu me gbaru okwukwo izi wam, o buo kwnornu nye mernu nhne ojo mọbu nye o mejoru. Kovu m gbaru m ma anu mahia nu ruwhnu Chiokike kpa anu noobnonu aị nsni. ¹³ Ka mernu mkpoma si aị rikne.

O buo nu mkpoma siri aị rikne kpoi,

Taitosi mernu mkpoma so aji n'onu, kpa anu mernu a o nwudna nga o vakwnusiri anu. ¹⁴M ji m anu noolu onu nu ruwhnu a. Anu kpasiila m iwhnerne. A nookwunu anu ezi oka ige obula, kpam masi, a jiri Taitosi luu onu nu ruwhnu anu, anu whnuru nu o bu ezi oka. ¹⁵Ka mernu owhnun'anya o nwernu hne anu zi si rikne, nga o neechenwanya anu noobno nsni, kpa anu jiri ogwnu nu oznu biri biri nabnanya a. ¹⁶Mkpoma noso m n'onu nu m nwernu rikne tukwasi anu mkpoma.

8

Nkesi ke nye Karaisi

¹Rumu nda m, a pioru ma anu mahia nhne Chiokike jiri oru a rnu n'ogbako Chiokike ke zi nu Masidonia. ²O bu n'ezi nu be gawheru agida okpagbu, kovu okne mkpoma oso n'onu mernu be gweya agida nkesi, o bu n'ezi nu be bu ele owa nyirni. ³M naagbanu be akebe nu be nyernu kpa be nwernu rikne, n'ezi, kakwo kpa be nwernu rikne, hite nu mkpoma be. ⁴Be riasnosi aji rikne ma be nwernu oghere yisi aka be n'oyinu ele Chiokike ke zi nu Judiya aka. ⁵Be mernu nhne a tula anya a, be beru osno gweru ehni be nyega Nyenwe aji, nyee kwono aji hite n'echiche Chiokike. ⁶Kam kpararu, a riasno Taitosi nye panizoru ernu ka, ruru a zne nu ruwhnu mee anu ruzu ernu owhnun'anya ka. ⁷Anu nwernu kpakara nhne, okwnata ovu, nu ikwu-onu, nu nhne omuma, nu ezi oka zuru ozu nu owhnun'anya anu nwernu hne a zi. Anu buru masi ele zuru ozu nu oru ke nkesi.

⁸M za m neenye anu iwu. Kovu m kannu m anu kpa ele berere nwernu mkpoma o kesi be nhne, ma m mahia m ezi oka ke owhnun'anya anu hite nu nhne anu jeenye be. ⁹Anu magwu oru ke Nyenwe aji Jizosi Karaisi, o bu n'ezi nu o bu nye eze, kovu o mernu ehni a womboni kwnornu anu, ma o mee anu buru ele eze hite n'odna mboni a.

¹⁰Ka bu ezni me neezni anu, o joburu oma o buru nu anu ruzne ernu anu panizoru otu awha wheru ewhe. Anu bu ele mbom panizoru ernu wam, ma ele mbom jikneru o rnu a. ¹¹Anu zne nu ruwhnu nornu a, rrukwo a masi. Anu ziri gnarnagnarna nu o rrukwo ernu wam hite

nu nhne anu nwernu, lele kpa o zi nga anu marnu mmuma a. ¹²O buru nu anu nwernu mkpoma nkesi, Chiokike jaanaru nkesi anu hite nu nhne anu nwernu, o buo hite nu nhne anu nwée.

¹³A za nookwu ma ele berere nwedna inwe ozukwa inwe, anu buru ele zi nu mkpa, kovu ma nye obula hnata n'otu.

¹⁴Kitna, agida nhne anu nwernu anu jeenye be nu mkpa be. Ige berere, be jeenwe nhne be jeenye anu nu mkpa anu, ma nye obula hnata n'otu. ¹⁵Lele kpa be gbaru a n'okwukwo nsu,

“Nye chikataru agida nwée kakwo

nye wam ke chikataru mati, ke o chikataru zunnu a.”

Be zizneru Taitosi

Korinti

¹⁶M notunu Chiokike mmamma nye yisiri nu mkpoma Taitosi, nhne gbasiri anu lele kpa o zi nu mkpoma m. ¹⁷O kweruru, o buo kwnornu nu a kannu a, kovu o jikneru hite nu mkpoma a o va. ¹⁸A neeziya ya nu otu nnwo nda ke nwernu igwugwu nu kpakara ogbako Chiokike n'okpo okwo izi oma. ¹⁹Tukwasi nu ka, ogbako Chiokike hohiaru a ma o snornu aji vuru nkesi ka zne Judiya. Ernun ka neenye Nyenwe aji igwugwu, neegesi nu a nwernu mkpoma o yisi aka n'ernu ka. ²⁰A neeze ehni aji o zi badnu obula ma aji ikpe kpa a neeke agida nkesi. ²¹A naagbali o mee nhne kwesiri ekwesi, o buo n'anya Chiokike kpoi, kovu ma n'anya ele badnu.

²²A neeziya otu nnwo nda berere yisinu be, bu nye a kparu iru agida ige, whnu nu a nwernu rikne kwnata a mkpoma. Nu olu ka, kitna, o jikneru o yinu anu aka, ke kakwo kpa o tukwasiri anu mkpoma.

²³Nhne gbasiri Taitosi, o bu nye me nu a nornu ernu, neenyinu anu aka. Rumu nda ele ya nu be sno bu ele dnasni anya ogbako Chiokike, be bu igwugwu Karaisi. ²⁴Anu gesi be owhnun'anya anu ma kpakara ogbako Chiokike whnu nhne kpararu a jiri anu luu onu n'ezi.

9

O yinu ele Karaisi aka

¹ Ọ zá mkpa nù me jaagbanù anù ọkwukwo gbasiri o yinu ele Chiokike ele zì nù Judiya aka. ² M maam nù anù jiknerneru o yinu be aka, m ji m anù lunu ele zì nù Masidonia ọnu. M kanù m be nù rùmu nda aì ele zì nù Akaya jiknerneru o yi aka hite n'awha ke wheru ewhe. Nga be nùrnù nù anù jiknerneru o kesi nhne, mkpoma be kwnalizọru o mee kpam. ³ Kọvu m neeziya rùmu nda ka, ma ọnu a jiri anù luu gharù ọ bụ nhne etekne. Lele kpa me kwuru, anù bita nhne nkesi anù, ⁴ ọ zì ele Masidonia snornu m va whnù nù anù jiknerneru, ọ jọobunu aì nhne iwhnerne, ke kakwo iwhnerne jọotu anù k'agida. ⁵ Kam kpayarù, me riasno rùmu nda ele ka be beru ọsno va, ma be whnù anù jaabita nkesi anù kweru mkwna sù me va. Ka jeegesi nù anù nyernu hite nù mkpoma anù, ọ búo nù be kwnagidnerneru anù.

⁶ Anù chenwanya nù nye kpasiri mkpuru matì jọoghohia mkpuru matì, nye wam ke kpasiri agida mkpuru jọoghohia agida mkpuru. ⁷ Nye ọbula nyee lele kpa o kpebiri nù mkpoma a, ọ búo nù mkpoma lawuru kwnornu nù be karù be nyee. Chiokike whnurnu nye wam jiri mkpoma ọma a nyee n'anya. ⁸ Chiokike nwernu rikne o nyee anù karukwo kpa ọ zì anù mkpa, ma anù nwernu nhne kpakara ige, nù karukwo kpa anù jeeji o mee nhne buru ọma. ⁹ Lele kpa be gbarù a n'ọkwukwo nsọ, kaa, "O neenye ele mboni k'agida,

ome mma a jaazi ọkwnukokwnu."

¹⁰ Chiokike, nye neenye nye ọnu ẹkwu mkpuru ọkpukpa nù wiri ele badnù jeeri, jeeme kpakara mkpuru anù so oso, minya agida mkpuru hite nù nkesi anù nyernu hite nù mkpoma ọma anù. ¹¹ O jeeme anù ba agida nù kpakara nhne, ma anù buru ele jeekesi ele badnù nhne ige ọbula, ke jeeme ele badnù tũnu Chiokike mmamma kwnornu anù.

¹² Ernu ọma ka anù nọornu zá neeme ele Chiokike riji rùwho kpọi, kọvu o neeme ele badnù nọotunu Chiokike mmamma k'agida. ¹³ Lele kpa ọnu ọma ka neegesi nù anù bụ ele ezi ọka, ele badnù jaaznarni Chiokike kwnornu nù anù noobno nsni izi ọma Karaisi ke anù kwuharu, anù neji mkpoma ọma neekesi be nù ele berere

nhne. ¹⁴ Be jeeji mkpoma ọwhnun'anya be kpenu anù okpukpe kwnornu oru Chiokike ke zì agida hne anù zì. ¹⁵ Ngwa ma a tũnu Chiokike mmamma kwnornu nkesi a ke ọnu jọokowali.

10

Pọlu gọru ọnu ọnu a

¹ Mawa Pọlu, naariasno anù, me nye be karù nù m bụ m nye mési rikne nga me zì nù ruwhnu anù, kọvu nye nwernu anya rikne hne anù zila. M ji m ọzi wọhnerne nù mkpoma ọma Karaisi, naariasno anù, anù bikno, ² anù mée m, m buru nye anya rikne hne anù zì nga me varù, kwnornu nù m nwernu m rikne nwe anya rikne n'ẹhni ele nookwu nù a noowu budnu lele kpa ele ọwa noowu. ³ Ọ bụ n'ezì nù a zì n'owa, kọvu a zá nọolu ọgwu lele kpa ele ọwa nọolu. ⁴ Kwnornu nù mgwna ọgwu aì búo ke badnù, kọvu ọ zì rikne nù Chiokike ke naakwnadna hne be wusiri rikne. A naakwnadna kpakara agirigo ⁵ nù kpakara nhne ke noovulizo ẹhni a olu megidne ọmahia Chiokike, a nọodoru kpakara echiche n'ọgwu mee be bnonu Karaisi nsni. ⁶ Nga anù ghoru ele bnozuru nsni, a jeejiknerneru ọ ta kpakara nye ọbula ke zá noobno nsni awhnùwhnu.

⁷ Anù neele kpakara nhne anya n'olu kpọi. Ọ zì nye ọbula n'esilawuru anù ke neeche nù ọ bụ nye Karaisi? Nye wam che kwno echiche, kwnornu nù a bụ ele Karaisi lele nye wam. ⁸ Ọ burubedi nù me gweru rikne Nyenwe aì nyernu aì mee oknomokno k'agida, iwhnerne jọotu m. Nyenwe aì nyernu aì rikne o wulizo anù olu lele ọro, ọ búo rikne ọ kwnadna anù akwnadna. ⁹ M piọle m o ji ọkwukwo izi me gbannù anù kpasì anù ọgwu. ¹⁰ Otu badnù jaakaa, "Ọkwukwo Pọlu naagba siri rikne, nọotu ọgwu, kọvu, nga aì nù a ziri, o nwée rikne, ikwu-ọnu a bụ nhne etekne." ¹¹ Nye wam mahia nù ọ zá nhne zì ichne nù nhne a gbarù n'ọkwukwo nga a zì ikere nù nhne a jeeme nga aì nù anù zì.

¹² Kwnornu nù a zá nọogwu ẹhni aì n'esilawuru ele ji ẹhni be nọotu nhne zì olu k'agida. Ele ji ẹhni be nọotunu n'ẹhni be, neekpe ẹhni be ikpe n'iwu ke be nyernu,

bụ ele nwée akọniche. ¹³ Kọvu nụ oknomokno aị zá neewhe hne a nwernu rikne, oknomokno aị bụ n'ẹrnu Chiokike nyernu aị, bụ ke duru nụ hne anụ zị. ¹⁴ Hne ọ bụ nụ ẹrnu aị zị n'esilawuru anụ, a gáwhele a. A vuru izi ọma Karaịsi vakwnusi anụ. ¹⁵ A zá neeji ẹrnu ele berere rnurru naanya risi. Ẹrnu kam wheru hne Chiokike nyernu. Kọvu a neele anya nụ ọkwnata mkpoma anụ jooso oso, ma a nwe rikne rnụ agịda ẹrnu n'esilawuru anụ dū hne Chiokike nyernu aị. ¹⁶ Nga wam, a jeenwe rikne kpọ okwo izi ọma nū mba berere whe anụ. Kọvu a jeeji ẹrnu ele berere rnurru nyaa risi.

¹⁷ Lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru, “Nye ọbula ke jeeme oknomokno, o mee oknomokno nū nhne Nyenwe aị rnurru.” ¹⁸ Kwnornu nū nye naaja ẹhni a mma bụ nhne etekne, kọvu nye wam Nyenwe aị naaja mma bụ nhne.

11

Pọlu nū ele izi aghalaghala

¹ Ọ jaamasị m ọ bụru nū anụ jeenwe rikne nagidne iwhnirniwhno m, bikno, anụ gweru m. ² Mkpoma m zị nū hne anụ zị lele Chiokike, anụ nū lele nyerinya máa nyerukna zị snam me kweru ọ nịsi otu badnụ, ke bụ Karaịsi. ³ Kọvu ogwnu nọotu m nū be joolulu mkpoma anụ, lele kpa agwọ wam jiri aghigho rnawhu Ivu, mee anụ gharu o gweru kpakara mkpoma anụ kpenu Karaịsi. ⁴ Kwnornu nū anụ jiri ẹso nahoru nye wam ke znirni anụ Jizọsi berere búo Jizọsi ke a znirni anụ, nū enine berere nū izi ọma berere ke búo ke a znirni anụ.

⁵ Kọvu ọ búo nū m zị m matị kakwo ele izi ka anụ kaa nū be ka m mma. ⁶ Nyele ma, m máam kpa be kwu ọka sọ n'ọnu, kọvu m magwu m nhne, a mernu ka whuya iwhne hne anụ zị ige ọbula ma nū ọnodi ọbula.

⁷ M náge m anụ nhne ọbula nga me znirni anụ izi ọma Chiokike, m gwednarnu m ẹhni m ẹli ma anụ bụru ele be gwelizoru olu. Kị ọ bụ nhne ojo me mernu sa? ⁸ M naharu m ọgbako Chiokike berere nhne me jiri nọornu ẹrnu n'esilawuru anụ. ⁹ Ige me nū anụ zị, m kpáknage m anụ ẹhni nū iwai

nga me zị nū mkpa, rumu nda ele hi nū Masidonia va gweyaru kpakara nhne zị m mkpa. Lele kpa me neeme, m jóbu ivu nyee anụ tna mọbu ekile. ¹⁰ Hite n'ezi ọka Karaịsi ke zị nū rime m, ọ zá badnụ ọbula ke zị n'Akaya jeenwe rikne kpusni ọnu m, kpa me naanya risi. ¹¹ Ndaa nhne me jiri kwu kpa? Me whnúge anụ n'anya sa? Chiokike magwu nū m whnurru m anụ n'anya.

¹² M jaazi kọriri neeme kpa me neeme, ma ele izi ka gharu o nwe oghere be noopio gweru luu ọnu, kaa nū be nū aị neeme otu nhne. ¹³ Be bụ ele izi aghalaghala, be búo ezi, be ji ẹrnu be naagha ọgha, ma be nū lele ele izi Karaịsi n'ezi. ¹⁴ O jí anụ anya, Setani n'iwhuru a gbanwornu ẹhni a lele enine izi ke iwhne. ¹⁵ Ọ búo okne nhne ọ bụru nū ele ẹrnu a gbanwornu ẹhni be ma be nū lele ele ẹrnu ome mma. Be jeeji aka ẹrnu be kwu be ọgwo ẹrnu.

Awhnụwhnu Pọlu lele nye izi Karaịsi

¹⁶ M nookwu kwno a berere, ọ zá nye kwu m nye iwhnirniwhno. Ọ bụru nū ọ bụ nhne me bụ, anụ gweru m kpam, ma m gweru m nhne matị luu ọnu. ¹⁷ Nhne me nookwu kịtna búo nhne Nyenwe aị pioru me kwu, ke gbasiri olu ọnu ka, m nookwu lele nye iwhnirniwhno. ¹⁸ Agida ele badnụ noolu ọnu lele kpa ele badnụ noolu, m jeeme kpam. ¹⁹ Anụ bụ ele ji ovu ọso n'ọnu nagidne ele iwhnirniwhno, ọ bụ n'ezi nū anụ bụ ele nwernu akọniche. ²⁰ Anụ nagidneru ele mernu anụ lele ọhi, nahoru anụ nhne, kwnaghari anụ, gwuzote ẹhni a, gbọ anụ aka nū nti. ²¹ Ka nọotu m iwhnerne nū a nwée rikne mee anụ kpam.

Kọvu ọ bụru nū nye ọbula luu ọnu nhne ọbula, m jeeme masị kpam. M nookwu lele nye iwhnirniwhno. ²² Be bụ ele Hiburu? M bụ m masị. Be bụ ele Izireli? M bụ m masị. Be bụ ele hi n'avnurru Ebereham? M bụ m masị. ²³ Be bụ ele ẹrnu Karaịsi? Ẹra naagba m sa? M bụ m nye ẹrnu Karaịsi kakwo be. M nọornu ẹrnu kakwo be. M lala m ikelu agịda ige kakwo be, be pniarnu m nhne k'agịda kakwo be, agịda ige ọ gw-narnu matị m nwu. ²⁴ Mgba isne ele Ju pniarnu m nri ẹto nū tolu ọnu mbini. ²⁵ Ele Rom liri m isisi mgba ẹto, be turu

m akaworugwu otu mgba, ọgbo me zị nụ rime a kpuru mgba ẹto, m daziri m nụ rime mini iwhehnie nụ abali. ²⁶ Kpa me neeze izne ige ọbula, m neeze budnu nụ rime mini, ma n'aka ele buznu, m neeze budnu n'aka ele Ju ma n'aka ele buo ele Ju. Nhne oze budnu nụ rime eli-ohna, ma nụ rime eli-ikpa, neeze budnu n'okne abaji, neeze budnu n'aka rumu nda aghalaghala. ²⁷ M noonu ernalu, nodoli ndoli, ma n'oka anyarna abali, ma wiri ogwnugwu nụ akpuri okpo bekwnu, m dazila m agida ige nwée wiri o riri, ma nụ iyi otutu, m nwée m iwo o kpusni ẹto. ²⁸ Be gweme kpakara nhne ka, nhne naakpa m kpakara obochi bu nhne gbasiri ogbako Chiokike. ²⁹ Ndaa nye rikne gwuru ke rikne gwulam? Ndaa nye dnabnaru nụ mmehie ke mkpoma lala m mini, neerne m bekwnu?

³⁰ O buru nhne be luu onu, m jeeji kpakara nhne neegesi nū m bu nye nwée rikne noolu onu. ³¹ Chiokike nū Nda Nyenwe ai Jizosi, nye nwe ozarni okwnukokwnu, magwu nū m nookwu ezi oka. ³² Nga me zị nū Damasikosi, nye neechi eli, nye zị nū mkpururu Eze Aretasi, bitaru ele neese onu-mgbo eli-ohna, be nwudne m. ³³ Kovu be yisiri m nū rime nkita garu n'onunu zị nū mkpo eli-ohna kwuhala m n'eli a, o bu kpa me jiri gbawhunahoru a.

12

Owhnurninya Pọlu

¹ M joolu onu, o bu n'ezi nū o za nhne zị nū rime a. Kovu m jookwu oka gbasiri nhne me whuru nū nhne Nyenwe ai kpumenu m. ² M maam otu nye Karaisi nri nū awha eno wheru ewhe, nye be gwelizoru zne oligwe k'eto. (O buru nū o bu n'anọ-ehni mọbu o buo n'anọ-ehni, m maam, Chiokike kpọ ma. ³ Berere, m maam ma o bu n'anọ-ehni ma o buo n'anọ-ehni, Chiokike kpọ ma.) Nhne me magwu bu nū ⁴ be gwelizoru badnu ka zne Paradasị. O nuru nhne ke be jaagbali n'okwukwo, nhne onu badnu jeenwe rikne kwu. ⁵ M jeeji nyerukna ka noolu onu, m jeeji ehni m noolu onu, okwolem nhne neegesi nū m bu nye nwée rikne. ⁶ O buru nū me luu onu m jọobu nye iwhnirniwhno,

kwnornu nū m nookwu ezi oka. Kovu m joolu onu, o jaamasị m badnu obula gweru m kakwo kpa o gweruru m hite nū nhne o whuru me mernu nū ke o nuru me kwuru. ⁷ Lele kpa o buo oma me vulizo ehni m olu kwnornu okne nhne me whuru, be nyernu m nhne igbugbu n'ehni m. O bu nye izi ke Setani, ma o kpakna m ehni ma m gharu m o luu onu. ⁸ M rioru m Nyenwe ai nhne gbasiri a mgba ẹto, ma o gweme a n'ehni m. ⁹ Ka bu nhne o saru m, "Oru m zunnem ji, iknernema m zuru ozu nga i nwée rikne." Kam kpararu, mkpoma nooso m n'onu me luu onu nū m nwée m rikne, ma rikne Karaisi whuya iwhe nū rime m. ¹⁰ Kam kpararu, m bu nye nwée rikne. Ele badnu naakpasị m iwhnerne, be ta m awhuruwhuru, be kpagburu m. Kpakara nhne igbugbu me gawheru kwnornu Karaisi jiri m ruwho. Nga me nwée rikne, iknernema zị m n'ehni.

Ele Kọrinti meturu Pọlu nū mkpoma

¹¹ Anu mernu m mee lele nye iwhnirniwhno. Anu bu ele kwesiri o kwu nhne oma gbasiri m, kwnornu nū ele izi anu wam, ke anu kaa nū be ka m mma, bele m osno. O bu n'ezi nū o za nhne me bu. ¹² Kwnornu n'ezi, nhne neegesi nhne nye izi whuyaru iwhe n'esilawuru anu. Be bu ernalu elekema, nū ernalu ndu-ehni nū ernalu rikne zị odo nū odo me jiri ndidi rnu. ¹³ Ndaa nhne me mernu ogbako Chiokike ele berere ke me mene hne anu zị? O bu nū m kwéle m o buru nhne ivu rinya hne anu zị? Anu gbarunu m nhne ojo ka.

¹⁴ Ka jọobu mgba ẹto me jikneru o vakwnusi anu. M jọoburu ivu rinya hne anu zị. Anu zị m mkpa, o buo nhne anu nwernu. O buo rumu naakpabitanu ele mernu be ekwnu, kovu ele nda nū nne naakpabitanu rumu be ekwnu. ¹⁵ O jaamasị m o nyega anu nhne me nwernu. Owe! M jeenye iwhe nū m nū risi anu ma m yisinu m anu aka. Ka o jeeme anu bo whuru m n'anya, lele kpa me whuru anu n'anya k'agida? ¹⁶ Anu jeekweru, nū m buo m ivu rinya nyee anu. Hne me bu nye aghigho, m ji m aghigho nwudne anu. ¹⁷ Ndaa? Ele me ziyannu anu, m jiri be nahoru anu nhne sa? ¹⁸ M riasornu m Taịtosị o va, ya nū nye Karaisi

berere, anụ jaakaa nụ Taitosi nahọru anụ nhne? Me nụ ya a jíle otu enine mee nhne lele nụ a bụ otu badnụ?

¹⁹ Anụ neeche nụ a noopio ọ ọgọru ẹhni aị nụ hne anụ zị? Óza! A nookwu ọka nụ ruwhnu Chiokike lele ele Karaịsi, kpakara nhne a neeme bụ ma anụ bụru ele zị kwem lele ele a whnurnu n'anya. ²⁰ Ogwnu nọtụ m nụ me vadu n'esilawuru anụ, m jọowhnu nụ anụ zị ichne, ke bụo nhne me leru anya a. Anụ jọowhnu masị nụ m zị m ichne, ke bụo nhne anụ leru anya a. Ogwnu nọtụ m nụ m jọowhnu oknorno nụ okwno-awụwa, mkpoma bẹkwnu nụ okewa, ọnu-ọjo, izno, oknomokno nụ mkpakpọ. ²¹ Ogwnu nọtụ m nụ me va berere nụ Chiokike m jeegwedna m ẹli nụ ruwhnu anụ, m jaakwa ẹkwna kwnornu agida ele mernu mmehie ke kwéle ọ tũhnasna, hite nụ nhne zá rịchna be mernu, ke bụ ome ọyi n'apna tū iwħnerne.

13

Ọdo aka nụ nsni ipne-aznụ

¹ Ka jọobu mgba ẹto me naava lekasi anụ. “Kpakara nhne be bnornu badnụ, jeenweriri ele akebne lawuru mọbu ẹto,” lele kpa ọkwukwo nsọ kwuru. ² Lele kpa me kannụ anụ nga me varu ke mgba lawuru, ele mehieru n'ige wheru ewhe, nụ kpakara ele berere, m nookwu a berere kpa me zị ikere, me va kwno, kpakara be jaata awħnũwhnu mmehie be. ³ Hne anụ noopio nhne ke neegesi nụ Karaịsi ji m nookwu ọka, ọ bụo nye nwée rikne n'esilawuru anụ kọvu o jeegesi iknernema a hne anụ zị. ⁴ Ọ bụ n'ezị nụ be gburu a n'énwe rikne, kọvu ọ zị bụdnũ hite nụ iknernema Chiokike. A bụ ele nwée rikne nụ rime Karaịsi, kọvu hne anụ zị a jọosno a ziri bụdnũ n'iknernema Chiokike.

⁵ Anụ nyosnama ẹhni anụ lekasi ma anụ zị kọriri bụdnũ n'okwnata mkpoma. Ọ bụ nụ anụ máa Karaịsi Jizọsi wu nụ rime anụ? Okwolem ma anụ dnarnũ adna. ⁶ M kweru m nụ anụ jaamahia nụ a bụo ele dnarnũ adna. ⁷ A naariasno Chiokike, anụ mée nhne ọjo. Ọ bụo ma ele badnũ kaa nụ a bụ ele ọma, kọvu ma anụ mee nhne ke kwesiri, ọ bụbedi nụ a nụ lele ele dnarnũ adna. ⁸ A jéenwe rikne mee nhne megidne ezi ọka,

kọvu dasinu ezi ọka n'ikwnu. ⁹ Mkpoma nọoso aị n'ọnu nga a nwée rikne, kọvu nụ anụ nwernu rikne. A neekpe ma anụ bụru ele zuru ozu. ¹⁰ Kam kpayarụ, me naagbanụ anụ ọkwukwo ka kpa me zị ikere, ma ọ bụru me va, m jéeme anụ nhne rikne hite n'iknernema Nyenwe aị nyernu m, rikne o wulizọ anụ olu lele ọro, ọ bụo ọ kwnadna anụ akwnadna.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹¹ N'ipne-aznụ, rụmu nda m, anụ dazikwaru nkari. Anụ gbalị dũ ozuzu. Anụ bno nsni nụ nhne me nọorio anụ, anụ bụru ele nwernu otu mkpoma, anụ wuru n'udno. Chiokike ke ọwhnũn'anya nụ udno dazigidnenu anụ.

¹² Anụ bekwurita ibne anụ lele rụmu nda. ¹³ Kpakara ele nsọ Chiokike neebekwu anụ. ¹⁴ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, ọwhnũn'anya ke Chiokike, nụ owugidne ke Enine Nsọ dazinu kpakara anụ.

**Okwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Galasia
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Hite n'ọpanizo okwukwo izi Pọlu gbaznenu ọgbako Chiokike ke zị nụ Galasia, o mernu be mahia nhne lawuru ke zị mkpa. Ke mbom, bu ma be mahia nụ ọ bu ezi nye izi Karaịsi, ke ẹbo bu nụ izi ọma ọ nọkpo okwo a bu ezi ọka. Ka bu kwnornu nụ agida ele badnu naakaa nụ Pọlu bu nye izi aghalaghala nụ nye nọkpo okwo izi ọma aghalaghala.

Pọlu bu nye izi Karaịsi n'ezi ọka, nye Nyenwe aị nyernu ẹnu o zni ele buo ele Ju izi ọma. Pọlu kannu Pita nụ ọ bu nye ruwhnu lawuru, kwnornu nụ o kwemana o snornu ele buo ele Ju ele za naabita Iwu Mozizi ri wiri nga ọ whnurnu ele hi nụ Jeruselem va.

Pọlu kwusiri a rikne nụ okwolem hite n'okwnata mkpoma nhne Chiokike jeeji znohia badnu. Ka whuyaru iwhne nụ budnu Ebereham, nye nahiaru mkwna Chiokike hite n'okwnata mkpoma.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Ezi nye izi nụ ezi izi ọma (1:1-10)

Chiokike hohiaru Pọlu lele nye izi Karaịsi (1:11-24)

Pọlu naagbanu izi ọma akebne (2:1-21)

Ọznohia kwolem hite n'okwnata mkpoma (3:1--4:31)

Ele Enine Nso nụ ọwhnun'anya noodu (5:1--6:10)

Odo aka nụ nsni ipne-aznu (6:11-18)

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaịsi ke hige n'aka badnu mọbu nụ rikne ke badnu, kovu hite nụ Jizosi Karaịsi nụ Chiokike Nda, nye mernu Jizosi hi n'enuw lizo, ² nụ kpakara rumu nda ele me nụ be zị naagbaznenu kpakara ọgbako Chiokike ke zị nụ Galasia okwukwo.

³ Oru nụ udno ke Chiokike Nda aị nụ ke hi n'aka Nyenwe aị Jizosi Karaịsi dazinu anu.

⁴ Karaịsi gweru budnu a nyee kwnornu mmehie aị ma ọ dọhia aị n'ige ojo ka

lele kpa echiche Chiokike Nda aị pioru. ⁵ Ọznarni zinu a okwnukokwnu. Amim.

Izi ọma berere zila

⁶ Ọ gbagwojiri m anya nụ anu ghasaru nye wam sukwuru anu bna n'oru ke Karaịsi, zne izi ọma berere. ⁷ N'ezi, izi ọma berere zila, kovu agwna ele badnu naakpahie anu anya, noopio ọ gbanwo izi ọma Karaịsi. ⁸ Kovu ọ buru aị mọbu enine izi hi n'oligwe va zni anu izi ọma berere ke buo ke a znirni anu, Chiokike vu a onu okwnukokwnu. ⁹ Lele kpa a kwuru nụ mbom, m nookwu kwno a berere, ọ buru nụ nye obula zni anu izi ọma ke zị ichne nụ ke anu nahiaru, Chiokike vu a onu okwnukokwnu.

¹⁰ Ka o neegesi nụ m noopio ruwhnu ọma ke badnu, buo ke Chiokike? M noopio nhne jaamasị badnu sa? Ọ buru nụ m noopio ruwhnu ọma ke badnu, m jobu nye izi Karaịsi.

Chiokike sukwuru Pọlu

¹¹ Me kanu anu, rumu nda m, izi ọma me nọkpo okwo a buo nhne hi n'aka badnu. ¹² M nahiage m a n'aka badnu, ọ buo badnu znirni m a, kovu Jizosi Karaịsi kpumernu a nyee m.

¹³ Anu nurnu kpa me wuru budnu nụ mbom n'okpukpe ele Ju, nụ kpa me kpaknarnu ọgbako Chiokike ẹhni k'agida, gbalị ma o whu. ¹⁴ M be m ele Ju ibne m osno ele me nụ be bu ebiri n'okpukpe ele Ju, m ji m kpakara mkpoma yisi n'omen'eli ele nda aị oknani. ¹⁵ Kovu Chiokike bitaru m ichne hite nụ ruwho nne m, o sukwuru m hite n'oru a. Nga ọ masiri a, ¹⁶ o kpumennu m Nnwọ a, ma m nwernu m rikne zni ele buo ele Ju izi ọma gbasiri a. Ige wam, m znege ma me nụ badnu obula tnu ọtnutnu gbasiri a. ¹⁷ M znege m Jeruselem zne ọ whnu ele be m osno buru ele izi, kovu m znernu m Arebia, m lahna Damasikos.

¹⁸ Nga awha ẹto whemernu, m znernu m Jeruselem zne mahia Pita, me nụ a daziri nri nụ obochi isne. ¹⁹ M whnuge m nye izi berere okwolem Jemisi nwene Nyenwe aị Jizosi. ²⁰ Nhne me gbannu anu n'okwukwo bu ezi ọka, Chiokike magwu nụ ọ buo aghalaghala. ²¹ Omekwo, m zne n'eli ke zị nụ rime Siriya nụ Silisia. ²² Ọ za nye Karaịsi ke zị nụ ọgbako Chiokike ke zị nụ Judiya

magwu nye me bu ruwhnu nu ruwhnu. ²³ Kovu nu be nuru otutu, "Nye wam ke naakpakna a ehi neezni izi oma okwnata mkpoma wam o gbaliri o mee ma o whu nu mbom." ²⁴ Be znarni Chiokike kwnornu m.

2

Ele izi berere nabnanyarnu Polu

¹ Nga nri nu awha eno whemernu, m lahna m Jeruselem, me nu Banabasi, m kwuru Tajosi zne. ² M zneru m kwnornu nu Chiokike kpumennu m me zne. N'iznuznu ke me nu ele risi gbaru ichne, m kowaru m izi oma me znirni ele buo ele Ju, o zi ernu me nuru mibu ke me noru kitna bo bu nhne etekne. ³ Tajosi nye me nu a sno, o bu n'ezi nu o bu nye Giriki, be kwnagidne a o kpa nka. ⁴ Agwna rumu nda aghalaghala gbebnarnu va o nyosna kpa a jiri nwernu ehi a nu rime Karaishi Jizosi, be pioru ma a buru ohi iwu ele Ju. ⁵ A nyege be oghere rira rira ma a bitannu anu ezi oka ke izi oma chim chim.

⁶ Agwna ele nu lele be bu ele risi. Nhne obula be bu za m mkpa, kwnornu nu Chiokike le badnu anya nu ruwhnu n'ikpe. O za nhne ele ka tukwasiri nu izi me znirni. ⁷ Kovu be whuru nu Chiokike nyernu m izi oma me zni ele buo ele Ju, lele kpa o nyernu Pita ernu o zni ele Ju izi oma. ⁸ Chiokike wam ke noru ernu n'izi oma Pita znirni ele Ju lele nye izi, bu masi nye noru ernu n'izi oma me znirni ele buo ele Ju lele nye izi. ⁹ Nga Jemisi nu Pita nu Joni, ele nu lele ele risi whuru nu Chiokike nyernu m ernu ka zi ichne, be gbasiri me nu Banabasi akarikwnunga ke negesi nu a bu otu. Be kweru a zne zni ele buo ele Ju izi oma, be zne zni ele Ju izi oma. ¹⁰ Nhne be norio kpoi bu, a chenwanya ele mboni, ki bu nhne me mernu wara wara.

Polu bigboru Pita n'Antioku

¹¹ Nga Pita vaduru Antioku, m bigboru m a nu ruwhnu ohna kwnornu nu o dnahieru. ¹² Su ele Jemisi ziyaru va, Pita nu ele buo ele Ju neeriko wiri. Kovu nga be vaduru, o kwéle o sno be ri wiri, kwnornu nu ogwu

ele be kparu nka turu a. ¹³ Ele Ju ke gwarnu snornu a kpa ichne ichne kwnornu nu ruwhnu lawuru a, ke kpararu Banabasi sno be nu ruwhnu lawuru be.

¹⁴ Nga me whuru nu be mene lele ezi oka ke izi oma, m kanu Pita nu ruwhnu kpakara be, "I bu nye Ju, kovu i noowu budnu lele ele buo ele Ju, o buo lele nye Ju. Ndaa kpa i naakwnagidne ele buo ele Ju be snornu omen'eli ele Ju?"

Oznohia bu hite n'oru

¹⁵ N'ezi, a bu ele Ju hite n'omumu ai, a buo ele mmehie lele kpa be nookwu ele buo ele Ju. ¹⁶ Kovu a magwu nu badnu nu Chiokike mernu udno hite n'okwnata mkpoma nu Jizosi Karaishi, o buo n'ome nhne iwu kwuru. A kweru nu Karaishi Jizosi ma ai nu Chiokike ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma nu Karaishi. O buo n'ome nhne iwu kwuru, kwnornu nu o za nye obula bu nye oma hite n'ome nhne iwu kwuru.

¹⁷ O buru nu nga a noopio ma ai nu Karaishi ziri n'udno, a whuru ehi ai nu a bu ele mmehie lele ele berere, ka o negesi nu Karaishi naadasi mmehie n'ikwnu? Chiokike kwé. ¹⁸ O buru nu me panizo noowu nhne me kwnadarnu akwnadna, ka negesi nu m bu m nye noolulu iwu. ¹⁹ Kwnornu nu hite n'iwu m wuru enwu hne iwu zi, ma m ziri m budnu nu rime Chiokike. ²⁰ Be gweru m yisinu Karaishi kpo gidne ai n'olu ogba a, m za m budnu ke m, kovu Karaishi wu nu rime m. Budnu ke me zi n'ano-ehi bu ke me zi n'okwnata mkpoma ke Nnwọ Chiokike, nye whuru m n'anya gweru budnu a nyee kwnornu m. ²¹ M za m neelewhu oru Chiokike anya, kwnornu nu o buru nu ome mma bu hite n'iwu, enwu Karaishi wuru bu nhne etekne.

3

Iwu mibu okwnata mkpoma

¹ Anu ele Galasia iwhnirniwhno, nyele kpahieru anu anya? Nu ruwhnu anu bu hne me gesiri anu nu be kpo gburu Jizosi Karaishi n'ogba. ² M pioru m o mahia otu nhne n'aka anu. Anu naharu Enine Nso hite n'ome nhne iwu kwuru, sobu hite n'okweru nhne anu nuru? ³ Anu bu ele

iwhnirniwhno kpa? Anụ panizoru n'Enine ke Chiokike, anụ naagbalị o wu budnu kitna hite nụ rikne ke aka anụ? ⁴ Kpakara awhnuwhnu anụ taru o bu nhne etekne? N'ezi, o bu kwnornu nū nhne etekne? ⁵ Chiokike nyernu anụ Enine a, rnu ernalu ndu-ehni n'esilawuru anụ. O bu kwnornu nū anụ mernu nhne iwu kwuru sobu nū anụ kweru nhne anụ nurnu? ⁶ Lele kpa Ebereham “kweruru Chiokike, Chiokike gwnusinu a nū o bu nye mee mma.” ⁷ Anụ mahia nū kpakara ele nwernu okwnata mkpoma bu rumu Ebereham. ⁸ Okwukwo nsọ kwuru nū hne zi nū ruwhnu nū Chiokike jeeme ma ya nū ele buo ele Ju ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma, znirni Ebereham izi oma, kaa, “Hite nū rime i, m joggozi kpakara mba ke owa.” ⁹ A whnurnu nū Chiokike joggozi kpakara ele ke jeekweru lele kpa Chiokike goziri Ebereham, nye kweru nū ya.

¹⁰ Ovu onu zinu kpakara ele neche nū Chiokike jogwnu be lele ele ikpe mana kwnornu nū be naabita Iwu. Be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, “Ovu onu zinu kpakara ele za naabita kpakara nhne be gbaru n'Iwu, neeme masi be.” ¹¹ O dnornu ai anya nū o za nye ya nū Chiokike zi n'udno hite n'Iwu, kwnornu nū okwukwo nsọ kwuru, “Nye mee mma jeehi n'okwnata mkpoma a ziri budnu.” ¹² Kovu Iwu knoge aka n'okwnata mkpoma, lele kpa okwukwo nsọ kwuru, “Nye neeme kpakara nhne ka jaazi budnu nū rime be.” ¹³ Karaisi gbahiaru ai hite n'aka ovu onu ke iwu, o ghonu ai ovu onu. Okwukwo nsọ kwuru, “Be vuru nye obula be kpokwnusiri n'olu isisi onu.” ¹⁴ Karaisi mernu ka ma ngozi wam Chiokike kweru Ebereham mkwna buru ke ele buo ele Ju hite nū Karaisi Jizosi, ma a hite n'okwnata mkpoma nahoru mkwna Enine Chiokike.

Iwu nū mkwna

¹⁵ Rumu nda m, m jeeji nhne anya noowhnu noogbu esni. O za nye nwernu rikne o lulu njo-ehni badnu lawuru gbaru, mobu tukwasi nhne n'olu a. ¹⁶ Kitna, Chiokike kweru Ebereham nū nnwo a mkwna wam. Okwukwo nsọ kwuge agida rumu, kovu “nnwo i,” ke bu otu badnu, nye bu Karaisi. ¹⁷ Nhne me nookwu bu ka, iwu

wam ke be nyernu riwhu awha eno nū nri eto kpa mkwna Chiokike kweru Ebereham whemernu, nwee rikne lulu mkwna Chiokike kweru mobu mee a o gharu o zi ire. ¹⁸ Kwnornu nū o buru nū nhne okehia ka kno aka n'iwu, o buma mkwna, kovu Chiokike kwnornu n'oru a, o nyernu a Ebereham hite nū mkwna.

¹⁹ Kini bu nhne be kwno nyee iwu? Be nyernu a kwnornu odnahie ke badnu tem du nga Nnwọ wam jaava bu nye mkwna wam notu aka. Chiokike nyernu iwu hite n'aka ele enine izi, o nyee a nye ibno. ²⁰ Nye ibno za mkpa hne otu badnu zi, Chiokike bu otu.

²¹ Ka o neegesi nū iwu megidnenu mkwna Chiokike? Oza ria ria! Kwnornu nū o buru nū be nyernu iwu ke jeenye budnu, ome mma joburu hite n'iwu. ²² Kovu okwukwo nsọ kwuru nū kpakara owa bu ohi mmehie, ma nhne Chiokike kweru mkwna o nyee hite n'okwnata mkpoma nū Jizosi Karaisi buru ke ele kweru ekwe.

²³ Tutu su okwnata mkpoma varu, a bu ele ikelu ke iwu, be gbagidnenu ai onuhna du nga be kpumernu okwnata mkpoma. ²⁴ Iwu wam bu nye neelegidne ai anya, kwuru ai vakwnusi Karaisi, ma ai nū Chiokike ziri n'udno hite n'okwnata mkpoma. ²⁵ Kpa okwnata mkpoma varu, a zima nū mkpururu nye neelegidne ai anya, ke bu iwu.

A bu rumu Chiokike

²⁶ Kpakara anu bu rumu Chiokike hite n'okwnata mkpoma nū Karaisi Jizosi. ²⁷ Kpakara anu ele be wuru mini bna nū Karaisi jooworu budnu ikne Karaisi lele iwo. ²⁸ O za nhne zi ichne nū hne nye Ju nū nye Giriki zi, mobu hne ohi nū nye buo ohi zi, mobu hne nyerukna nū nyerinya zi. Kpakara anu bu otu nū rime Karaisi Jizosi. ²⁹ O buru nū anu bu ele Karaisi, anu bu rumu Ebereham, ele jeekehia mkwna wam Chiokike kweru Ebereham.

4

¹ Nhne me nookwu bu koriri ka, nye obula ke jeeri mkpe nda a hne o bu watakiri, o za nhne zi ichne hne ya nū nye ohi zi, o bu n'ezi nū ya nwe kpakara nhne. ² Ele berere jaazi neelegidne a anya, neezni a nhne, tem du ige nda a karu. ³ Kpam masi, nga a

bụ rụmu takiri, a bụ ohi renwu ojo matị matị ke owa. ⁴ Kọvu nga ige dūru, Chiokike ziyaru Nnwọ a, nye nyerinya mūnu nū mkpururu Iwu Mozizi, ⁵ ma o gbahia ele zi nū mkpururu iwu, ma a buri rụmu Chiokike. ⁶ Kwnornu nū anū bụ rụmu a, Chiokike ziyaru Enine Nnwọ a nū rime mkpoma ai, Enine ke naakwna, “Papa, Nda m.” ⁷ Kam kpayaru i buma ohi, kovu nnwọ, hne i bụ nnwọ, Chiokike mernu i buri nye jeeri mkpe a.

Nhne meturu Pọlu nū mkpoma

⁸ Nū mbom, nga anū maa Chiokike, anū bụ ohi nhne buo chi. ⁹ Kovu kitna, anū magwu Chiokike, mọbu Chiokike magwu anū. Ndaa kpa anū jaalahnakwnusi renwu ojo matị matị ke nwée rikne, o zá nhne be ji be neeme? Kini kpayaru anū jọoburu kwno ohi be berere? ¹⁰ Kini kpayaru anū naabita obochi zi ichne, ma enwa, ma ige nū awaha? ¹¹ Ogwnu anū nọtụ m. O jọobu nū ẹru m nū risi anū bụ nhne etekne sa?

¹² Rụmu nda m, m naariasno anū, anū nū lele me, m nū m lele anū ele buo ele Ju. O zá nhne ojo obula anū mernu m nga me znirni anū izi oma nū mbom. ¹³ Anū chenwanya o bụ ẹhni igbugbu mernu me daziri znī anū izi oma nū mbom. ¹⁴ O bụ n'ezi nū ẹhni igbugbu m bunnu anū nhne ọrnurna, anū lednage m anya mọbu zusa m. Kovu anū kwubnanyarnū m lele nū m bụ m enine izi Chiokike, lele nū m bụ m Karaisi Jizosi n'iwuhuru a. ¹⁵ Kini mernu ovu oso n'onu ke anū nwernu nū mbom? M jaagbanū anū akebne, o buri nū o kweru o mee, anū znernu ahnahia mkpuru anya anū lawuru chita m be. ¹⁶ M ghola nye irno anū kwnornu nū m kannū m anū ezi oka sa?

¹⁷ Kpakara ele neegesi nū nhne gbasiri anū neemetu be nū mkpoma, be zá neeme a kwnornu nhne oma anū. Nhne be noopio bụ ma be gweme anū hne a zi, ma anū menu be kpa be neemenu anū. ¹⁸ O buri oma o gweru mkpoma anū neeme nhne buri oma ige obula, o buo nga me nū anū zi kpọi. ¹⁹ Rụmu takiri m, ele rime neeme m kwnornu be lele kpa rime neeme nyerinya nọomu nnwọ. M zi m nū nhne igbugbu ka

tem oyiya Karaisi ziri nū rime anū. ²⁰ O kanū m mma o buri nū me nū anū zi kitna, m znernu m amahia kpa me znernu obita onu kwunu anū oka. Kwnornu nū mkpoma naala m mini hne anū zi.

Haga nū Sera

²¹ Anū kanū m, anū ele noopio o zi nū mkpururu iwu, anū maa nhne iwu wam kwuru? ²² Kwnornu nū be gbarū a n'okwukwo nsọ, kaa nū Ebereham nwernu rụmu rukna lawuru, nnwerne ohi mūnu otu, nnwerne ke buo ohi mūnu ke berere. ²³ Nnwọ ke nnwerne ohi mūnu bụ ke o mūnu kpa be mūnu ele berere. Kovu nnwọ ke nnwerne ke buo ohi mūnu bụ nnwọ Chiokike kweru mkwna a.

²⁴ Ka bụ nhne oma atū, ele rinya lawuru ka bụ ogba-njọ-ẹhni lawuru. Otu bụ Haga, ke hi nū rugwu Saina, nye rụmu a bụ ele ohi. ²⁵ Haga nū lele rugwu Saina ke zi nū Arebia, o nū kwno lele ẹi Jeruselem tna, ke ya nū kpakara rụmu a bụ ohi nū mkpururu iwu. ²⁶ Kovu Jeruselem ke zi n'olu buo ohi, o bụ nne ai. ²⁷ Kwnornu nū be gbarū a n'okwukwo nsọ, kaa,
 “Nwudna, ji nyerinya ke nwée nnwọ,
 ji nye muge nnwọ,
 gweru okne nkoli siwama lulo, mkpoma so
 i n'onu,
 ji nye rime nnwọ mélele,
 kwnornu nū nyerinya ke be ghasaru
 jeenwe agida rụmu,
 kakwo nyerinya ke nwernu nzi.”

²⁸ Kitna, rụmu nda m, lele Aziki, anū bụ rụmu Chiokike kweru nū mkwna. ²⁹ N'ige wam, nnwọ wam be mūnu lele kpa be mūnu ele berere kpaknarnū nnwọ wam be mūnu hite nū rikne Enine ẹhni. O zi koriri kpam kitna.

³⁰ Kovu kini bụ nhne okwukwo nsọ kwuru? “Chihala ohi nyerinya wam nū nnwọ a, kwnornu nū nnwọ nnwerne ohi nū nnwọ nnwerne ke buo ohi jeeri otu mkpe.” ³¹ Ke bụ nū, rụmu nda m, a buo rụmu nnwerne ohi, kovu a bụ rụmu nnwerne ke buo ohi.

5

A nwernu ẹhni ai nū rime Karaisi

¹ Karaịsi mernu a nwernu ẹhni aị. Kam kpayaru, anụ gwuzosi rikne, anụ kwé anụ bụru kwno ọhi berere.

² Anụ bnote nsni, mawa Pọlu naakanụ anụ, anụ kwé be kpa anụ nka, kwnornu nụ anụ mee kpam, ọ zá mbnarna Karaịsi bnannụ anụ rịa rịa. ³ Me kwu kwno a berere, nye ọbula ke kweru be kpa a nka jaabitariri kpakara iwu. ⁴ Anụ ele noopio be nụ Chiokike ziri n'udno hite n'iwu, anụ kewahalaru ẹhni anụ hne Karaịsi zị. Anụ zịma n'oru Chiokike. ⁵ Kọvu a neele anya nụ aị nụ Chiokike jaazị n'udno hite n'okwnata ovu. Ka bụ nhne a neese hite n'Enine. ⁶ Kwnornu nụ rime Karaịsi Jizosi, ọ zá nhne zị ichne nụ ọkpa nka nụ ọkpáge nka, kọvu ọkwnata ovu aị ke nọornu ẹrnu n'ọwhnun'anya bụ nhne zị mkpa.

⁷ Anụ neemekwa nkari nụ mbom, nyele kpahieru anụ anya, kaa, anụ bnó nsni nhne ezi ọka nookwu? ⁸ Nhne nụ kpa híge n'aka nye wam sukwuru anụ. ⁹ “Nhne whụ brẹdi matị neeme kpakara brẹdi whụ ọwhu.” ¹⁰ M tųkwasiri m Nyenwe aị mkpoma nụ anụ jéekwe anya hie anụ, anụ mee nhne berere. Kọvu nye ọbula ke naakpakna anụ ẹhni jeeri nhne ọ kpasiri, nye ọ masiri a ọ bụru. ¹¹ Rụmu nda m, ọ bụru nụ m zị kọriri m neezni nụ ọkpa nka zị mkpa, kịni kpayaru be naakpakna m ẹhni? Ọ bụru nụ m zị m nookwu nụ ọkpa nka zị mkpa, izi gbasiri ọgba Karaịsi jọoburu rugwu ọkpobi ọchi. ¹² Ọ jaamasị m ọ bụru nụ ele wam naakpakna anụ ẹhni jọowhoga, mee ẹhni be okiri badnu.

¹³ Rụmu nda m, Chiokike sukwuru anụ bụru ele nwernu ẹhni be. Kọvu anụ kwékwadia o nwernu ẹhni anụ mee, anụ mee nhne anọ-ẹhni anụ noopio. Kọvu anụ gweru ọwhnun'anya znenu ibne anụ izi. ¹⁴ Kpakara nhne be nyernu n'iwu chikotaru risi n'otu nhne ka, “Ị jọowhnu nye agbatibi i n'anya, lele ẹhni i.” ¹⁵ Ọ bụru nụ anụ jaazị naatagbu, nọdoka ibne anụ, anya dụ anụ ẹli ọ zị anụ gbukwo ẹhni anụ.

Anụ kweru Enine neechi anụ

¹⁶ Nhne me naakaa bụ ka, anụ wuru budnu n'Enine, anụ jéemezu nhne anọ-ẹhni noopio. ¹⁷ Kwnornu nụ nhne anọ-ẹhni

noopio neemegidne nhne Enine Chiokike noopio. Nhne Enine Chiokike noopio neemegidne nhne anọ-ẹhni noopio. Be neemegidne ibne be, anụ gharu o mee nhne anụ noopio. ¹⁸ Kọvu, ọ bụru nụ Enine noodu anụ, anụ zá nụ mkpururu iwu.

¹⁹ Ẹrnu ke anọ-ẹhni whųyaru iwhne, ke bụ, ome ọyi, ọgba ikoro, nhne zila rịchna, ²⁰ ọkwa renwu nụ amusu, irno, ọlu ọgwnu, ọkpa ichne ichne, okwno-awuwa, ọnuma, aka-nchni, ọbna otu, ²¹ ọwho-anya, okne manya, okne otne eri, nụ nhne nụ kpa. Ka bụ nhne me nọdọ anụ aka nụ nsni kịna, lele kpa me dọru anụ nụ mbom, kaa nụ ele neeme nhne nụ kpa, jéekhia igwe n'ẹli-eze Chiokike.

²² Kọvu mkpuru ke Enine neegweya bụ ọwhnun'anya, snarnima, udno, ndidi, ovu ọma, ọburu ọma, okwesi ọkwnata mkpoma, ²³ ọzi wọhnerne, badnu nwukwaru ẹhni a, ọ zá iwu ke megidneru nhne nụ kpa. ²⁴ Ele ke Karaịsi Jizosi bụ ele gweru anọ-ẹhni be nụ nhne nọogwnu be kpogidne n'olu ọgba. ²⁵ Ọ bụru nụ a zị budnu nụ rime Enine, ngwa ma a zne izne nụ rime Enine. ²⁶ Ngwa ma a gharu oknomokno, gharu naakpasu ibne aị ovu owe ẹhni, gharu enwe ọwho-anya hne ibne aị zị.

6

A vurita ivu ibne aị

¹ Rụmu nda m, ọ bụru nụ badnu ọbula mee mmehie, anụ ele gwuzosiri rikne nụ rime enine gweru wọhnerne znikwata a nkari. Anya dụ masi anụ ẹli, ọ zị anụ dnabna n'ornurna. ² Anụ vurita ivu ibne anụ. Ọ bụru nụ anụ neeme kpam, anụ jeemezu iwu Karaịsi. ³ Ọ bụru nụ badnu ọbula neechi nụ ọ bụ nhne nga ọ zá nhne ọ bụ, o nooduwhu ẹhni a. ⁴ Nye ọbula tule ẹrnu a, ige wam, o jeenwe rikne mee oknomokno n'ẹrnu a. Ọ zá nye ji ẹrnu a tų n'ẹrnu nye berere, ⁵ kwnornu nụ nye ọbula jọornu ẹrnu zinu a.

⁶ Nye ọbula be znirni izi ọma ke Karaịsi whnu nụ ya nụ nye znirni a nhne kehjaru nhne bụru ọma.

⁷ Anụ dúwhu ẹhni anụ. Kwnornu nụ ọ zá nye jọokpoli Chiokike mgbai. Mkpuru ọbula badnu kpasiri bụ nhne ọ jọoghoru.

⁸ Nye ọbula ke kparụ mkpuru n'anọ-ẹhni a, jeehite n'anọ-ẹhni a ghoru ẹnwu, kọvu nye kparụ mkpuru n'Enine, jeehi n'Enine a ghoru bụdnu kwó okwo lele mkpuru.

⁹ Anụ kwékọ rikne gwụ anụ n'ome nhne bụru ọma, kwnornu nụ ige vawa nga a jọghoru mkpuru, ọ bụru nụ rikne gwúge aị.

¹⁰ Kam kpayarụ, lele kpa a nwernu oghere, a ziri neemenu kpakara ele badnụ nhne bụru ọma, ke kakwo, ele zị n'ezị-nụ-oro ke ọkwnata mkpoma.

Ọdo aka nụ nsni ipne-aznụ

¹¹ Kịtna, m ji m aka m naagba ọkwukwo izi. Le kpa mkpuru ọkwukwo me naagba hna ezi.

¹² Ele neeme oknomokno n'anọ-ẹhni bụ ele naakaa be kpa anụ nka. Ka bụ ma be gharụ ọ kpakna be ẹhni kwnornu ẹnwu n'ọgba Karaịsi. ¹³ Ọ bụbedi be ele be kparụ nka zá naabita iwu. Be noopio be kpa anụ nka ma be mee oknomokno nụ nhne zị n'anọ-ẹhni anụ. ¹⁴ Chiokike kwékọ me mee oknomokno hne ọ bụo n'ọgba Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, nye be kwnornu ẹhni a kpogidne ọwa n'ọgba hne me zị, kpogidne masi m n'ọgba hne ọwa zị. ¹⁵ Kwnornu nụ ọkpa nka nụ ọkpáge nka bụo nhne. Nhne bụ nhne bụ bụdnu ikne. ¹⁶ Ụdno nụ obirizi zinu kpakara ele noosno iwu ka nụ bụdnu be, be nụ kpakara ele bụ Izireli ke Chiokike.

¹⁷ Hite kịtna zne ruwhnu, ọ zá nye kpakna m ẹhni berere, kwnornu nụ m vu m n'ẹhni m ẹnya ke neegesi nụ m bụ m nye izi Jizọsi.

¹⁸ Rụmu nda m, oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu enine anụ. Amim.

**Okwukwo izi Pōlu
gbaznennu
Ele Efesōsi
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Nu Okwukwo izi Pōlu gbaznennu ele Efesōsi, o naakanu ogbako Chiokike nhne gbasiri olile anya be nwernu. Risi ikwu-ōnu Pōlu bu nu Karaṣi nwurnu enwu n'olu ogba ma o znōhia aḡ hite nu mmehie. Kōvu nu Chiokike mernu o hi n'enwu lizo, o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, hne o zi nēchi owa. O jēchi masi owa ke vazne nu ruwhnu.

Karaṣi mernu ele Ju nu ele buo ele Ju buru otu, kwnornu nu o kwnadnarnu mkpo irno ke kewaru be (2:14). Ka neegesi nu Chiokike jeehite n'Enine a mee mkpoma ele Karaṣi buru otu, mee be ziri n'udno n'esilawuru be, (4:3), ma ele Karaṣi buru otu. Ka bu nhne zi mkpa n'okwukwo izi, ka mernu Pōlu gbaru a k'agida neegesi nu o buru oma ma ele Karaṣi ziri n'otu. A nwernu otu Nyenwe aḡ, okwnata mkpoma aḡ bu otu, owuwu mini aḡ bu otu, ke neeme ele Karaṣi ghō otu anō-ehni.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1-2)

Karaṣi nu ogbako a (1:3---3:21)

Budnu ikne hite nu Karaṣi (4:1---6:20)

Ibekwu ipne-aznu (6:21-24)

Obekwu ikwu

¹ Mawa, Pōlu, nye izi Karaṣi Jizōsi hite n'echiche Chiokike, naagbaznenu ele Chiokike ke zi n'Efesōsi okwukwo, ele kwnagwu mkpoma nu Karaṣi Jizōsi.

² Oru nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda aḡ nu Nyenwe aḡ Jizōsi Karaṣi dazinu anu.

Ngōzi ke enine

³ A nōotunu Chiokike nu Nda Nyenwe aḡ Jizōsi Karaṣi mmamma, nye jiri kpakara ngōzi ke oligwe kesi aḡ n'enine nu rime Karaṣi. ⁴ Chiokike beru osno hōrukwo aḡ ma a buru ele ke a kwnornu Karaṣi, su o kpuru owa, ma a buru ele zi nsō, ele nwēe oru nu ruwhnu a kwnornu owhnun'anya a.

⁵ O beru osno hōru aḡ, o kwubnanya aḡ lele

rumu a hite nu Jizōsi Karaṣi lele kpa o jiri masi a. ⁶ Ngwa ma a ja Chiokike kwnornu agida oru a ke o nyernu aḡ etekne hite nu Nnwō a o whnurnu n'anya. ⁷ Chiokike gbaharu aḡ hite n'ovnarna Karaṣi wusiri, nu o gbaru mmehie aḡ kwnornu n'oru a zi agida, ⁸ bu ke o nyernu aḡ n'okwnamarna, ya nu akōnuche nu oghohia a. ⁹ Chiokike mernu a mahia nhne miri emi ke echiche a lele kpa o jiri masi a hite nu Karaṣi. O marnu mmuma ¹⁰ o mezu echiche a ka nga ige a duru. Ka bu ma o gwebnanya kpakara nhne zi n'oligwe n'owa n'otu nu mkpururu risi Karaṣi.

¹¹ Chiokike hōrukwo aḡ ma a buru ele ke a nu rime Karaṣi, hne o beru osno kpebi kpakara nhne lele kpa echiche a jiri zi. ¹² Chiokike mernu ka ma a znarni a kwnornu igwugwu a. A bu ele mbom neele anya Karaṣi. ¹³ Anu bu masi ele Karaṣi nga anu nurnu ezi oka wam, ke bu izi oma ke oznohia anu. Anu kweru nhne anu nurnu, Chiokike hniasiri anu iri Enine Nso nu anu bu ke a lele kpa o kweru mkwna. ¹⁴ Enine Nso wam zi nu rime aḡ, a maam nu Chiokike jeenyeriri aḡ kpakara nhne buru oma nga Chiokike jaagbahiakwo ele ke a. N'ige wam, a jaaznarni Chiokike kwnornu igwugwu a.

Okpukpe Pōlu

¹⁵ Kam kpayarū, nga me nurnu nhne gbasiri okwnata mkpoma anu nu Nyenwe aḡ Jizōsi, ya nu owhnun'anya anu nwernu hne rumu Chiokike zi, ¹⁶ m gwēpugam aka nu o tunu Chiokike mmamma nu risi anu. M zi m neekpenu anu okpukpe kpakara ige. ¹⁷ M naariasno Chiokike ke Nyenwe aḡ Jizōsi Karaṣi, Nda ke igwugwu, o mee anu nwehia enine akōnuche, kpumenu anu ehni a ma anu mahia a nkarī nkarī. ¹⁸ M nōorio masi ma Chiokike kpume anya ke oву anu, ma anu ghōhia olile anya o nyernu ele o sukwuru, nu ekwnu ngōzi zi igwugwu o kweru ele ke a nu mkwna. ¹⁹ M nōorio masi ma anu mahia iknernema a ke nwēe atū bu ke o nyernu aḡ ele kweru nu Karaṣi. O bu okne iknernema ka ²⁰ ke Chiokike jiri mee Karaṣi hi n'enwu lizo, mee o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, ²¹ hne kakwo kpakara ochichi nu

rikne nù iknernema nù ele nwe. Rẹwhna a kakwo kpakara nhne ke nweru rẹwhna, ọ búo n'ige ka kpọi, kọvu n'ige ke jaava. ²² Chiokike bítaru kpakara nhne nù mkpuru ọchi Karaisi, mee a ọ búru risi kpakara nhne ma ogbako Chiokike naahia ngozi. ²³ Ogbako Chiokike bú ẹhni Karaisi, Karaisi jihiaru n'ogbako Chiokike. Karaisi bú nye mezuru kpakara nhne n'apna ọbula.

2

Hite n'ẹnwu bna nù budnu

¹ Nù mbòm, anù nù lele ele nwurnu ọnwu, ele be kewamarnù hne Chiokike zì kwnornu nù anù bnóne nsni, mee nhne ojo. ² N'ige wam anù wuru budnu ojo lele ele zì n'owa. Anù snornu badnu ojo wam ke nẹechi kpakara rẹnwu ojo n'owa. Setani bú rẹnwu ojo wam ke nọornu ẹnu nù mkpoma ele zá noobnonu Chiokike nsni kítna. ³ Kpakara aì wuru budnu n'esilawuru be n'ige wheru ewhe lele kpa nhne nọogwnu anọ-ẹhni aì. A snornu ele berere mezu nhne echiche ojo aì pioru, kam kpayaru, a búru ele ke oву owe ẹhni Chiokike dnakwasiri.

⁴ Kọvu Chiokike bú nye obirizi k'agida. Ọwhnun'anya a zì agida hne a zì. ⁵ Ọ bú n'ezì nù a bú ele nwurnu ọnwu nù rime mmehie, kọvu Chiokike mernu aì nù Karaisi zìri budnu nga o mernu Karaisi hi n'ẹnwu lizọ. Chiokike znọhiaru anù kwnornu nù oru a. ⁶ Chiokike mernu a snornu Karaisi hi n'ẹnwu lizọ. O mee aì nù Karaisi Jizọsi daziri ẹli nù hne kakwo n'oligwe. ⁷ Chiokike mernu ka ma kpakara ele badnu mahia n'ige vazne nù ruwhnu ẹkwnu ke oru a ke nwée atụ ke o jiri oву ọma a gesi aì nù rime Karaisi Jizọsi. ⁸ Kwnornu nù Chiokike jiri oru a znọhia anù hite n'ọkwnata mkpoma nù Karaisi. Ọ búo kwnornu nhne ọbula ke anù mernu. Ọznohia anù bú nkesi hi n'aka Chiokike. ⁹ Ọ búo ẹnu ọma ọbula anù rnurnu, ọ zá nye ji a mee oknomokno. ¹⁰ A bú ẹnu aka Chiokike. Ọ kpuru aì ma aì nù Karaisi Jizọsi zìri n'otu rnù ẹnu ọma Chiokike beru ọsno kwabitanu aì.

A bú otu nù Karaisi

¹¹ Anù chenwanya nù mbòm anù ele búo ele Ju hite nù ọmumu anù. Anù bú ele ke ele

Ju be kparu nka neeledna anya, nookwu anù ele be kpáge nka. Ọkpa nka bú ke be jiri aka kpa n'anọ-ẹhni. ¹² N'ige wam, be kewamarnù anù hne Karaisi zì, anù búo ele Izireli, ke kpayaru, anù nwée igwe nù mkwna Chiokike kweru ọ znọhia Izireli. Anù wuru budnu n'owa ka lele ele nwée olile anya, anù máa Chiokike nù mbòm. ¹³ Anù bú ele be kewamarnù hne Chiokike zì nù mbòm, kọvu kítna, Chiokike mernu anù nù Karaisi zìri n'otu, mee masi anù va nù ruwhnu a hite n'ọvnarna Karaisi wusiri kwnornu anù.

¹⁴ Karaisi mernu udno zìri n'esilawuru ele Ju nù ele búo ele Ju nga o mernu ele Ju nù ele búo ele Ju otu badnu. O mernu ka nga o jiri anọ-ẹhni a kwnadna mkpọ irno ke kewamarnù ele Ju nù ele búo ele Ju. ¹⁵ Karaisi luluru iwu ele Ju hite n'ẹnwu a ma o gweru ele Ju nù ele búo Ju ele kweru mee otu badnu ikne, mee ma udno zìri n'esilawuru be. ¹⁶ Karaisi mernu ele Ju nù ele búo ele Ju nù Chiokike zìri n'udno hite n'ẹnwu ọ nwurnu n'olu ogba, mee be búru otu badnu. Ka gwemernu irno n'esilawuru ele Ju nù ele búo ele Ju. ¹⁷ Karaisi varu zni anù izi ọma udno, anù ele búo ele Ju nù aì ele Ju masi. ¹⁸ Hite nù Karaisi, kpakara aì nweru oghere o znekwnusi Chiokike Nda aì hite n'otu Enine.

¹⁹ Kam kpayaru, anù ele búo ele Ju búma ele izne, kọvu anù gholam rumu Chiokike nù ele ezi-nù-oro Chiokike. ²⁰ O wukwasiri anù lele ọro n'olu ntụ-ẹli ele izi nù ele ọwhnurninya, hne Karaisi Jizọsi n'iwhuru a bú risi nsukala ọro. ²¹ Ya bú ngalaba jigwu ọro n'otu, ọro wam noosopiya búru Ọro Nsọ be bítaru nsọ nyee Nyenwe aì. ²² Be wukotaru anù n'otu nù rime Karaisi, ma anù búru Ọro Nsọ hne Enine Chiokike wu.

3

Pọlu nye ẹnu ele búo ele Ju

¹ Kam kpayaru, mawa Pọlu, m bú m nye ikelu kwnornu Karaisi Jizọsi nù kwnornu risi anù ele búo ele Ju neekpenu Chiokike. ² N'ezì, anù nurnu nhne gbasiri kpa Chiokike nyernu m ẹnu o mee anù ele búo ele Ju mahia oru a. ³ Chiokike mernu m mahia nhne miri emi ke badnu máa nù

mbom, lele kpa me gbarū a n'okwukwo matī nū mbom.

⁴ Nga anū gwnurnu ka anū jowhnu nū Chiokike mernu m ghohia nhne miri emi gbasiri Karaisi. ⁵ N'ige wheru ewhe, Chiokike kpumene ele badnū nhne ka, kovu kitna Enine Chiokike kpumennu a ele izi nū ele owhnurninya ele o hohiaru. ⁶ Nhne miri emi wam bū anū ele būo ele Ju ele kweru nū ele Ju ele kweru ghōru otu anō-ehni. Anū joosno masi ele Ju kehia nhne Chiokike kweru be nū mkwna hite nū Karaisi Jizosi kwnornu nū izi oma.

⁷ Chiokike nyernu m ɛrnu ke o zni izi oma ka kwnornu ovu oma a. O mernu ka hite nū rikne a nōornu ɛrnu nū rime m. ⁸ O bū n'ezi nū m kwésile m, kovu Chiokike nyernu m oru a n'esilawuru ele ke a, o zni anū ele būo ele Ju izi oma ke okne nhne gbasiri Karaisi ke ele badnū nwée rikne ghohiali. ⁹ O nyee kwno m ɛrnu o mee kpa ele badnū jaamahia kpa o jeeme nhne miri emi ka. Chiokike nye keru kpakara nhne kpusnirni nhne miri emi ka n'anya ele badnū agida ige wheru ewhe. ¹⁰ Echiche a bū ma kpakara rikne ke nechi echi n'oligwe mahia akoniche Chiokike ke hna ezi hite n'ogbako a.

¹¹ Ka bū nhne Chiokike vu nū mkpoma sū o kpuru owa. Kitna, o mezuru a hite nū Karaisi Jizosi Nyenwe ai. ¹² Ai nū Karaisi bū otu, a kweru nū ya, kam kpayaru, a nwernu mkpoma siri rikne o zne nū ruwhnu Chiokike, enwe ogwnu. ¹³ M naariasno anū, anū bikno kwé rikne gwū anū kwnornu awhnūwhnu me naatanū anū, ke jeegweyanū anū igwugwu.

Karaisi whnurnu ai n'anya

¹⁴ Kam kpayaru, me gwu mpnerne ochi kpenu Chiokike Nda, ¹⁵ nye jiri kpakara ezinū-oro ke zi n'oligwe nū owa rewhna be. ¹⁶ M nōorio Chiokike ma o hite n'ekwnu ke ngozi a, nyee anū iknernema hite n'Enine a ma mkpoma anū si rikne, ¹⁷ ma Karaisi hite n'okwnata ovu wuru nū rime mkpoma anū, ma anū gba egwnugwnu, gwuzoru chim chim n'owhnun'anya a. ¹⁸ M nōorio masi ma anū nū kpakara ele Chiokike mahia owhnun'anya Karaisi nwernu hne a zi, kpa o hna nū rude, nū ogologo a, nū kpa o

hna n'olu, nū omimi a, ¹⁹ ma anū mahia owhnun'anya ka ke kakwo nhne badnū etekne nwernu rikne ghohiali. M nōorio ma Chiokike mejihia anū nū kpakara nhne Chiokike bū.

²⁰ A ja Chiokike, nye nwernu rikne o mee kakwo kpa a nwernu rikne riō mōbu ri hite nū iknernema a ke nōornu ɛrnu nū rime ai. ²¹ Ngwa ma ai ogbako Chiokike ele o mernu ai nū Karaisi Jizosi buri otu, ja Chiokike hite n'otu ebiri dū n'ebiri berere, owa kwnurnu owa. Amim.

4

A bū otu nū rime Karaisi

¹ Mawa, nye ikelu kwnornu Nyenwe ai, naariasno anū, anū wu budnu kwe-siri ikwu Chiokike sukwuru anū. ² Nhne obula anū neeme, anū gweru ovu hieru eli nū ozi wohnernerne nū ndidi naabnanya ibne anū kwnornu anū whnurnu ehni anū n'anya. ³ Anū gbalī o bita ozi n'otu ke Enine hite noowu n'udno n'esilawuru anū. ⁴ Ele Chiokike bū otu anō-ehni, a nahiaru otu Enine, lele kpa Chiokike sukwuru anū n'otu olile anya. ⁵ A nwernu otu Nyenwe ai, okwnata mkpoma ai bū otu, owuwu mini ai bū otu. ⁶ A neekpenu otu Chiokike bū Nda kpakara badnū, nye nechi kpakara badnū, o nōornu ɛrnu hite nū kpakara badnū, nye zi nū rime kpakara badnū.

⁷ Karaisi nyernu nye obula nū rime ai rikne o rnu ɛrnu lele kpa o kpebiri a. ⁸ Lele kpa be gbarū a n'okwukwo nsō, “Nga o larū olu,

o doru agida ele irno a n'ohi, be snornu a n'aznū,
o nyee ele badnū nkesi.”

⁹ Kini bū n'okwukwo nsō kwuru nū o larū n'olu? O bū nū Karaisi beru osno hiedna n'owa ka. ¹⁰ Nye wam hiednarnū n'owa bū masi nye larū hne kakwo n'olu n'oligwe, ma o jihia kpakara nhne. ¹¹ Karaisi bū nye wam, nye nyernu ele badnū rikne o rnu ɛrnu, mernu agwna badnū ele izi, ele berere ele owhnurninya, ele berere ele naagahari nōokpo okwo izi oma, ele berere ele nōoznu atnurnu nū ele neezni nhne. ¹² O mernu ka ma o jiknenu ele Chiokike ma be rnu a ɛrnu, ma ogbako Chiokike nooso, gwuzosi rikne, ¹³ tem a dū n'ōzi n'otu ke

ọkwnata ovu, nọ ọ mahia Nnwọ Chiokike, ma a bọru ele sozuru nọ badnụ, ele duru nọ nhne ọtutu ke zuru ozu nọ rime Karaịsi.

¹⁴ Ige wam a jọobuma rụmu takiri. Ele aghigho nọ ele nooduwhu ele badnụ jéegweru iznizni aghalaghala ọbula ruwhere noovughari duwhu aị, lele kpa abaka-mini nọ ruwhere noovughari ọgbo n'olu mini. ¹⁵ Tnụnuma, a gweru ọwhnun'anya nookwu ezi ọka, ma a nooso lele Karaịsi Nyenwe aị nọ nhne ọbula. ¹⁶ Karaịsi neeknekoṭa ele ke a n'otu, lele kpa rụknani jikotaru kpakara nhne zị n'ehni badnụ n'otu. Ọ bọru nhne ọbula zị n'ehni nọornu ẹrnu a, kpakara ẹhni jọoburu nhne gwuzosiri rikne n'ọwhnun'anya.

Budnu ikne nọ rime Karaịsi

¹⁷ Kam kpayarụ, m ji m rẹwhna Nyenwe aị nọodo anọ aka nọ nsni, anọ wúma budnu lele ele máa Chiokike, hite n'ori ọriri ke nwée mbnarna. ¹⁸ Ele ka nwée rikne ọ ghọhia nhne gbasiri Chiokike. Be kewamarnụ be hne Chiokike zị kwnornu nọ be máa Chiokike, be bọ ele risi rikne. ¹⁹ Iwhnerne o mee nhne búo ọma tú be. Be bọ ele neeme nhne ojo ke gwnurnu be, ma be neeme nhne sọ ize n'anya lele kpa ọ nọogwnusi be rikne.

²⁰ Kọvu kị búo nhne anọ mụhiaru gbasiri Karaịsi. ²¹ N'ezi, anọ nurnu nhne gbasiri a, be znirni anọ ezi ọka zị nọ Jizọsi. ²² Be znirni anọ sigbasi budnu ọknani wam anọ noowu. Badnụ ọknani wam neeji kpakara nhne nọogwnu anọ nooduwhu anọ, noolulu masị budnu anọ. ²³ Kịtna, anọ gharu Chiokike ma ọ gbanwo echiche anọ. ²⁴ Anọ wuru budnu ikne ke Chiokike nyernu anọ, ma anọ bọru ele ke Chiokike, ele mee mma, ele zị masị nsọ n'ezi.

²⁵ Kam kpayarụ, anọ gháma aghalaghala, nye ọbula kwunu ibne a ezi ọka, kwnornu nọ a nọ lele nhne zị n'otu ẹhni. ²⁶ Ọ bọru nọ ovu we anọ ẹhni, anọ mékọ mmehie, anọ kwéko ovu owe ẹhni anọ daziri tem ẹhnam dna. ²⁷ Anọ nyéko Ekwensu oghere nọ budnu anọ ọ rnawhu anọ. ²⁸ Nye buznu znúma buznu, o gweru aka a rnu ẹrnu kwe-siri ma o yinu ele zị nọ mkpa aka.

²⁹ Anọ kwé ọka búo ọma hi n'onu anọ whuya, kọvu anọ kwu ọka bọru ọma ke

jeeme badnụ gwuzosi rikne n'okwnata mkpọma a. Ige ọbula, anọ kwu nhne bọru ọma nọ nsni ele badnụ ma be wulizo be olu lele ọro. ³⁰ Anọ mee Enine Nsọ Chiokike ovu owe ẹhni, bọ ke Chiokike jiri hñasi anọ iri nọ anọ bọ ke a tem dọ n'ige anọ jeenwernukwo ẹhni anọ. ³¹ Anọ gweme kpakara mkpọma nlulu, nọ ọnuma, nọ ovu owe ẹhni, ya nọ ọlu ọgwnu nọ ọkaja nọ irno mkpọma. ³² Kọvu anọ nwe ovu ọma, whnụ ibne anọ n'anya, naagbarunu ibne anọ lele kpa Chiokike gbarunu anọ kwnornu Karaịsi.

5

¹ Lele rụmu Chiokike whnurnu n'anya, anọ wu budnu lele Chiokike. ² Anọ wuru budnu ọwhnun'anya, lele kpa Karaịsi whnurnu aị n'anya, gweru budnu a kwanu Chiokike ariohna ke nwernu ẹknarna ọma kwnornu aị.

³ Anọ kwé be whnụ ewhere, mọbu nhne zila richna, mọbu anya-kwu n'esilawuru anọ. Nhne ele ka kwésile ele Chiokike zị nsọ. ⁴ Anọ kwú ọka tú iwhnerne, mọbu ọka iwhnirniwhno, mọbu ọka bnána nọ nhne, ke kwésile, tnụnuma, anọ tunu Chiokike mmamma. ⁵ Kwnornu nọ anọ magwu nọ ọ zá nye naagba ewhere, mọbu nye zila richna, mọbu nye anya-kwu, ke nọ lele ọkwa renwu, nwernu igwe nọ nhne ọma ke ẹli-eze Karaịsi nọ Chiokike.

⁶ Anọ kwéko badnụ ọbula gweru ọka etekne rnawhu anọ. Chiokike jaata ele zá noobnonu a nsni awhnụwhnu kwnornu nọ nhne nọ kpa. ⁷ Kam kpayarụ, anọ nọ ele nọ kpa mékọ nhne.

⁸ Anọ zị n'ochichiri nọ mbom, kọvu kịtna anọ bnarnu n'iwhne Nyenwe aị, anọ wu budnu kwesiri ele zị n'iwhne. ⁹ Ele zị n'iwhne naami mkpuru ọma ke ovu ọma, ome mma nọ ezi ọka. ¹⁰ Anọ piohia, neeme masị nhne jaakpasu Nyenwe aị ovu ọso n'onu. ¹¹ Anọ snó ẹrnu ọchichiri ke nwernu mkpuru bnáge nọ nhne kekọ nhne, kọvu anọ bigbọ be, ma nhne ojo be mernu whuya iwhne. ¹² Kwnornu nọ ọ nọotu iwhnerne o kwu nhne ele zá noobnonu Chiokike nsni neeme nọ mgwugwa. ¹³ Kọvu iwhne jeeme kpakara nhne whuya iwhne. ¹⁴ Kwnornu nhne ọbula ke iwhne kpumernu búma

nhne zì nù mgwugwa. Kam kpayarù, be karù,

“Tnena, jì nye neezni anyarna,
jì nye nù lele nye nwurru onwu, lizo,
Karaìsi jomukwasi ì iwhe a.”

¹⁵ Anya dù anù òlì kpa anù noowu budnu anù. Anù wú budnu lele ele iwhe-nirniwhno, kovu lele ele nwernu akoniche.

¹⁶ Anù gweru oghere obula anù nwernu rnu ɛnu oma, kwnornu nù ele badnu noornu ɛnu ojo k'agida n'ige ka. ¹⁷ Anù búo ele iwhe-nirniwhno, tñunuma, anù yisi ɛhni piohia, neeme masi nhne Nyenwe aì piuru. ¹⁸ Anù nwó manya ke naabna n'anya, ke joolulu budnu anù. Tñunuma, anù gharù Enine Chiokike ma o mejihia ovu anù. ¹⁹ Anù gweru eri oma, eri oznarni nù eri mkpoma oso n'onu kanù ibne anù oka, gweru kpakara mkpoma anù gwnunu Nyenwe aì eri, ²⁰ nootunu Chiokike bú Nda mmamma ige obula kwnornu kpakara nhne nù rewhna Nyenwe aì Jizosi Karaìsi. ²¹ Ele Chiokike bita ɛhni be nù mkpururu ibne anù kwnornu nù anù nosobisinu Nyenwe aì Karaìsi.

Nzi nù nnwerne

²² Ele bú nnwerne anù bita ɛhni anù nù mkpururu nzi anù lele nù anù bitaru ɛhni anù nù mkpururu Nyenwe aì. ²³ Kwnornu nù nzi bú risi nnwerne lele kpa Karaìsi bú risi obako Chiokike. Obako Chiokike nù lele an-ɛhni Karaìsi. Karaìsi bú Nye Oznohia obako a. ²⁴ Lele kpa obako Chiokike zì nù mkpururu Karaìsi, kpm masi, nnwerne obula bita ɛhni a nù mkpururu nzi a nù kpakara nhne.

²⁵ Ele bú nzi, anù whnù nnwerne anù n'anya lele kpa Karaìsi whnuru obako a n'anya nwù kwnornu a, ²⁶ ma o mee a o ziri nsò, o gweruru ikwu-onu Chiokike nù mini snù a, mee a, o ziri richna. ²⁷ Karaìsi mernu ka ma o chetenu obako wam n'ehni a, lele nhne zì igwugwu, nwée rune, mọbu ruwhnu doliri odili, mọbu nhne ojo berere, tñunuma, obako ke zì nsò, ke nwée otna. ²⁸ Kpm masi, nzi kwesiri o whnù nnwerne a n'anya lele kpa o whnuru ɛhni a. Nye obula ke whnuru nnwerne a n'anya whnuru ɛhni a n'anya. ²⁹ O zá badnu obula ke snornu ɛhni a irno, kovu

o nooznu, neelekwa ɛhni a anya nkari. O bú masi kpa Karaìsi neelekwa obako Chiokike, ³⁰ a bú nhne zì n'ehni Karaìsi. ³¹ Kam kpayarù, nyerukna jaagharù nda a nù nne a, takwnusi n'ehni nnwerne a, be lawuru ghò otu badnu. ³² Ka bú nhne miri emi k'agida, kovu m nookwu gbasiri Karaìsi nù obako Chiokike. ³³ Nyerukna obula n'esilawuru anù, whnù nù o whnuru nnwerne a n'anya lele kpa o whnuru ɛhni a, nnwerne masi, whnù nù o noso nzi a anya.

6

Rumu takiri nù ele murru be

¹ Rumu takiri, anù noobnonu ele murru anù nsni lele kpa Nyenwe aì piuru, kwnornu nù o buru oma o mee kpm. ² Lele kpa be gharù a n'okwukwo nsò, “Sobisinu nda ì nù nne i.” Ke bú nhne mbom ke Chiokike nyernu n'iwu ke nwernu mkwna. ³ I mee kpm, nhne jaagakwanù ì nkari, ma ì ziri budnu ogologo n'owa. ⁴ Ele bú nda, anù mee nhne jaakpasu rumu anù ovu owe ɛhni. Tñunuma, anù gweru ikwu-onu Chiokike nooznu, neezni be.

Ele ohi nù ele nwe be

⁵ Ele ohi, anù noobnonu ele nwe anù nsni, anù sò be anya, nootu ogwnu be. Anù gweru mkpoma anù neeme a lele anù neemenu a Karaìsi. ⁶ Anù bnonu be nsni, o búo ke anya noowhnu kpòì lele ele neeme nhne naamasì badnu, kovu noobnonu be nsni lele ele ohi Karaìsi, ele neeme nhne Chiokike piuru hite nù mkpoma anù. ⁷ Anù gweru ovu oma noornu ɛnu lele nù anù bú ohi Nyenwe aì, búo ke badnu. ⁸ Kwnornu nù anù magwù nù Nyenwe aì jookwu nye obula ogwo ɛnu oma a, ma ohi mọbu nye búo ohi.

⁹ Kpm masi, anù ele nwe ohi, anù mee masi ele ohi anù kpm. Anù kpási be ogwnu, hne anù maharu nù Nyenwe anù nù be zì n'oligwe. O zá neele badnu anya nù ruwhnu.

Mgwana ogwnu Chiokike

¹⁰ Ka bú oka ipne-aznù m, anù gbasì rikne nù Nyenwe aì nù okne iknernema ke a. ¹¹ Anù woru kpakara mgwana ogwnu

Chiokike nyernu anụ, ma anụ nwernu rikne o gwuzogidne kpakara nhne ke Ekwensu neeziya. ¹² Kwnornu nụ a zá nọolu ọgwnu megidne ele badnụ etekne. Kọvu a nọolu ọgwnu megidne kpakara ele ọchichi, megidne kpakara rikne, megidne kpakara ele nwe ọwa ke ọchichiri ka, megidne ele rẹnwu ojo ke zị n'olu. ¹³ Kam kpayarụ, anụ woru kpakara mgwna ọgwnu Chiokike nyernu anụ ma anụ nwernu rikne o gwuzo n'ọbochi ojo, nga anụ mezuru kpakara nhne, o gwuzoru chīm chīm.

¹⁴ Anụ jiknernu ọ lụ ọgwnu, anụ suru ezi ọka n'ikwnu anụ ke nụ lele ajnị. Anụ woru ome mma ke nụ lele mbno nụ mkpọma anụ. ¹⁵ Anụ gweru masị ojiknernu ọ kpọ okwo izi ọma ke udno woru n'ọchi lele okoro-ọchi. ¹⁶ Tụkwasi n'olu ka, anụ gweru ọkwnata mkpọma nụ Chiokike ke nụ lele ekpeke anụ jeeji mesni kpakara mkpakwụ bẹkwnu ke Ekwensu naagba megidne anụ. ¹⁷ Anụ kpuru ọznohia nụ risi anụ ke nụ lele okpu-ọgwnu. Anụ gweru ama-ọgwnu ke Enine neenye, ama-ọgwnu wam bụ ikwu-ọnu Chiokike. ¹⁸ Anụ neekpe okpukpe lele kpa Enine noodu anụ ige ọbula n'ọnodi ọbula. Anụ neese nse kpa anụ neekpe okpukpe, anụ gwuzosi rikne kpa anụ neekpenu kpakara ele Chiokike okpukpe.

¹⁹ Anụ neekpenu m okpukpe masị ma Chiokike nyee m ikwu-ọnu ke me kwesiri o kwu ige ọbula me kpumernu ọnu m, ma m gweru ọnu rikne mee ele badnụ mahịa nhne miri emi ke izi ọma, ²⁰ ke me bụ nye izi a n'oro ikelu. Anụ kpenu m okpukpe ma m kpọ m okwo izi ọma énwe ogwnu lele kpa me kwesiri.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

²¹ Taiikikosi bụ nnwọ nda aị a whnurnu n'anya nye be kwesiri ọ kwnata mkpọma n'ernu Nyenwe aị jaakanụ anụ kpakara nhne gbasiri m, ma anụ mahịa kpa me nụ, nụ nhne me neeme. ²² Ka bụ nhne me kwno neeziyanu anụ ya, ma anụ mahịa kpa a nụ, ma ọ kasi anụ mkpọma.

²³ Udno ke Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu ele kweru nụ Karaịsi, o mee anụ whnụ ibne anụ n'anya kpa anụ naakwnata mkpọma nụ Karaịsi. ²⁴ Oru

ke Chiokike dazinu kpakara ele whnurnu Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi n'anya n'ezi.

Okwukwo **izi Pọlu** **gbaznenu** **Ele Filipaj** **Nhne gbasiri okwukwo izi** **ka**

Pọlu gbarụ okwukwo izi ka nga o zi n'ikelu nọtunu ogbako Chiokike ke zi nụ Filipaj mmamma kwnornu nkesi nụ okpukpe be. Ogbako Chiokike ke zi nụ Filipaj bu ogbako mbom Pọlu miteru n'eli ele Iropu. O kannu ele Karaisi zi nụ Filipaj nụ be kwesiri o ta awnụwhnu lele kpa Karaisi taru, nụ kpa Pọlu naata awnụwhnu ige wam. O buru kpa, ele Filipaj gweru a lele ngozi be naharu hite n'okwnata mkpoma be nwernu nụ Karaisi.

Agwna ele zi nụ Filipaj nookwu nụ ele badnu kwesiri o bita Iwu Mozizi, o buo kpa, nụ be nwée oznohia. Pọlu kanu be neeze ele nụ lele nkita (3:2-11). Snarnima nụ ovu oso n'onu jiharu okwukwo izi ka, kwnornu nụ Pọlu muhiaru kpa o gweru onodi obula o whnuru ehni a mee nhne buru oma. Ovu sọru a n'onu k'agida kpa o chenwanyaru ovu oma ogbako Chiokike zi nụ Filipaj gesiri a. Pọlu kaa nụ ele ke Chiokike kwesiri o wu n'udno, neeche echiche lele kpa Karaisi neeche.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nụ okpukpe (1:1-11)

Nhne budnu bunu Pọlu (1:12-30)

Nhne atụ ke Karaisi (2:1-18)

Nhne gbasiri Timoti nụ Epafroditusi (2:19-30)

Ele Chiokike nabnanyaru (3:1--4:9)

Pọlu nọtnu ele Filipaj mmamma (4:10-20)

Obekwu ikwu ipne-aznu (4:21-23)

1 Pọlu nụ Timoti, ele izi Jizosi Karaisi, naagbaznenu kpakara rumu Chiokike ke zi nụ Karaisi Jizosi ele wu nụ Filipaj, be nụ ele neelekota be, nụ ele ernu okwukwo. 2 Oru nụ udno ke hi n'aka Chiokike Nda ai nụ Nyenwe ai Jizosi Karaisi dazinu anu.

Okpukpe nụ otu mmamma

3 M nọtunu Chiokike mmamma ige obula me chenwanyaru anu. 4 M ji m snarnima

neekpenu kpakara anu okpukpe ige obula 5 kwnornu nụ me nụ anu bu ele ernu n'izi oma hite n'obochi mbom tem du kina. 6 M kwnataru m ovu nụ ka, nụ nye wam ke panizoru ernu oma nụ rime anu, jorunuzu ernu wam tem du n'obochi Karaisi Jizosi jaava.

7 O kwesiri me vuru nhne ka nụ mkpoma gbasiri anu, hne anu zi nụ ovu m, ma m zi m n'ikelu, ma m zi naagbanu izi oma akebne, mọbu naakwnagidne a, kpakara anu nekehia igwe n'oru Chiokike nyernu m. 8 Chiokike bu nye akebne m, kpa o nọogwnu m o whnu anu anya hite n'owhnun'anya Karaisi Jizosi.

9 Ka bu okpukpe m, ma owhnun'anya anu n'ehni ibne anu naaba aba, hite nhne omuma nū oghohia, 10 ma anu nwernu rikne o mahia nhne ke kakwo mma, ma anu ziri snam, nwée otna tem du n'obochi Karaisi jaava. 11 Mkpuru ke ome mma ke hi nū Jizosi Karaisi va jihia nū rime anu, ma igwugwu nū oznarni buru ke Chiokike.

Ikelu Pọlu mernu izi oma gbasia

12 Rumu nda m, m pioru ma anu mahia nū nhne obula ke dnakwasiri m, mernu izi oma gbasia. 13 Kpakara ele nse zi n'oro eze nū kpakara ele berere mahiaru nū m zi m n'ikelu kwnornu Karaisi. 14 Ikelu be turu m mernu ele kakwo n'esilawuru rumu nda ai nū Nyenwe ai nwe onu rikne o kwu ikwu-onu Chiokike n'ovu siri rikne, be nwée ogwnu.

15 O bu n'ezi nū agwna be nọokpo okwo izi oma n'owho-anya nū omegidne, kovu ele berere nọokpo okwo izi oma Karaisi kwnornu ovu oma. 16 Ele ipne-aznu neeme kpa n'owhnun'anya, kwnornu nū be magwu nū m zi m hna kwnornu izi oma. 17 Ele ke mbom nọokpo okwo Karaisi kwnornu nhne be jeerihia nū rime a, o buo n'ezi oka, ma be mee nhne joogbu m igbugbu kpa me zi n'ikelu. 18 Kini mee? Ma be kporu okwo izi oma n'ezi oka mọbu n'aghigo, nhne zi mkpa bu be nọokpo okwo Karaisi. Ka bu risi nhne me kwno nnonwudna.

M jaazikoriri nonwudna. 19 M maam nū kpa anu neekpenu m okpukpe, hite n'oyi aka ke Enine Jizosi Karaisi, kpakara nhne

dnakwasiri m jòoburu nhne jeeme m whuya n'ikelu. ²⁰ Ka bu nù olile anya m siri rikne, nù iwhnerne jòotu m n'apna òbula, kòvu m jeenwe ovu siri rikne ma kítna ma ige òbula nù be jeegwelizò Karaísi olu n'èhni m, hite nù budnu mòbu n'ènwu. ²¹ Kwnornu nù kpa me zì budnu, m bu m ke Karaísi, me nwù, ò bu mbnarna. ²² Ò buru me zìri budnu n'anò-èhni, ò jòoburu èrnu ke jaamì mkpùru. Ndaa ke me jeegweru? M máam ke ka mma. ²³ Nhne lawuru ka zì nòodoka m, ò nòogwnu m me la ma me nù Karaísi dazìri, bu ke kakwo mma. ²⁴ Kòvu ò zì mkpa me dazìri budnu kwnornu anù. ²⁵ Ka dnornu m anya, m magwù m nù m jaadazìri, me nù anù jaazigidne, ma anù so oso, nwe snarnìma n'òkwnata ovu anù. ²⁶ Ka bu me nù anù zìri, ovu òso n'ònu anù nù rime Karaísi jaazì agìda kwnornu m.

²⁷ Nhne nù nhne òbula mene, anù wu budnu ke kwesiri izi òma Karaísi. Me va ò whnù anù mòbu m váge m, mòbu m nùrnù m nhne gbasìri anù hne me zì, m jaamahìa nù anù gwuzosiri rikne n'otu enine, nòolu ògwnu lele otu badnù kwnornu òkwnata ovu ke izi òma. ²⁸ Anù kwé ele neemegidne anù kpasì anù ogwnu n'apna òbula. Ka jòobu nhne jeegesi be nù Chiokike joolulu be, kòvu Chiokike jòoznohia anù. ²⁹ Kwnornu nù Chiokike nyernu anù oghere, ò búo o kweru nù Karaísi kpòì, kòvu ò tanù a awhnùwhnu. ³⁰ Me nù anù nòolu otu ògwnu. Anù whnùrnù kpa me lùru ògwnu wam n'ige wheru ewhe, kítna anù nòonu nù m zì kòriri m naagba òtna.

2

Badnù ogwedna èhni a èli

¹ Ò buru nù ògba inwe zìnu aì nù Karaísi, ò buru nù òsnuta mkpòma hite n'òwhnun'anya a, ò buru nù omekòrita zì n'Enine Nso, ò buru nù ovu òma òbula nù obirizi, ² anù mee mà ovu òso n'ònu m zù ozu, anù nwe otu echiche, otu òwhnun'anya, anù zìri n'otu enine nù echiche. ³ Ò zá nye òbula mee nhne kwnornu nhne o jeenwehìa mòbu ovu ojo, kòvu hite nù badnù ogwedna èhni èli, nye òbula kweru nù nye berere ka a mma. ⁴ Ò zá nye òbula ke lebna anya nù

nhne ke a kpòì, kòvu nù nhne gbasìri ele berere.

⁵ Nye òbula nwe ovu ke Karaísi Jizòsi.

⁶ Nye, ò bu n'èzi nù ò bu Chiokike méne a lele nhne anya rikne nù ya nù Chiokike hna.

⁷ Ò sigbasiri kpakara nhne o nwernu, o gweru ònodi ke nnwò izi, be mee a lele badnù etekne.

⁸ Ò whuya iwhne lele badnù etekne, o gwedna èhni a èli,

o bno nsnì dù n'ènwu, bu ènwu ke olu ògba.

⁹ Kam kpayarù, Chiokike jiri gwelizò a olu kakwo kpakara nhne, nyega a rèwhna ke kakwo kpakara rèwhna,

¹⁰ ke bu nù rèwhna Jizòsi kpakara mpnerne òchi joogbu,

nhne ke zì n'oligwe, ma n'òwa, ma nù mkpururu òwa,

¹¹ kpakara riro jookwuhìa nù Jizòsi Karaísi bu Nyenwe aì, ma be nyee Chiokike Nda igwugwu.

Noonwu lele mbò

¹² Kam kpayarù, ele me whnùrnù n'anya, anù noobno nsnì lele kpa anù neeme, ò búo nù ruwhnu m kpòì, ke kakwo, nga me zìla ndundu. Anù gweru ogwnu nù òznu biri biri rnùhia òznohia anù. ¹³ Kwnornu nù ò bu Chiokike nye nòornu èrnu nù rime anù, nye neeme anù kweru hite nù mkpòma anù, neeme nhne lele kpa echiche a jiri zì.

¹⁴ Kpa anù neeme kpakara nhne, anù gweme òtamu nù agìrigo, ¹⁵ ma anù buru ele nwée òtna, ele zì snam, rùmu Chiokike ele nwée òru nù rime ebiri ele ojo ka hìri aghì, hne anù noonwu lele mbò n'òwa.

¹⁶ Anù jikwaru ikwu-ònu ke budnu ka aka rikne, ma m gweru m anù mee oknomokno n'òbochi Karaísi, ke jeegesi nù m gbáge m èso etekne, mòbu ò ògbu èhni m n'èrnu búo nhne etekne. ¹⁷ Ò búbedi nù be jòowusi òvnarna budnu m lele arìohna manya n'omezu arìohna, lele kpa èrnu òkwnata ovu anù bu arìohna anù kwannù Chiokike, ovu nòoso m n'ònu, m sno m anù nòonwudna.

¹⁸ Anù n'iwuhuru anù snornu m nwe ovu òso n'ònu nù ònwudna.

Nhne gbasiri Timoti nu Epafroditusi

¹⁹ M neele anya nu Nyenwe ai jeekwe me ziyanu anu Timoti ige mati, ma ovu so m n'onu nga me joonu izi gbasiri anu. ²⁰ M nwée m nye berere nu lele ya, nye nhne gbasiri anu neemetu nu mkpoma n'ezi. ²¹ Kwnornu nu nye obula neele anya nu nhne ke a, o buo ke Karaisi Jizosi. ²² Kovu anu magwu nu Timoti gesiri ehni a lele nnwo nu nda a, o znenu m izi, snornu m rnu ernu izi oma. ²³ M neele anya nu m jeeziya a ige mati kpa nhne jaaganu hna me zi. ²⁴ M kwnataru m Chiokike ovu nu me n'iwuru m jaava whnu anu ige mati.

²⁵ Kovu m whurnu m nu o buru oma me zihnahie Epafroditusi, nnwo nda m, nu nye ernu nu nye ogwu ibne m, nye bu masi nye izi anu, nye anu ziyannu m o lebna anya nu mkpa naakpa m. ²⁶ O noogwnusi a rikne o whnu anu anya, kwnornu nu anu urnu nu o riaru ehni igbugbu. ²⁷ N'ezi, o riaru ehni igbugbu, o gwnarnu mati o nwu. Kovu Chiokike donnu a obirizi, o buo ya kpoi, kovu ma me, o zi me nwe nhne igbugbu n'olu nhne igbugbu. ²⁸ Kam kpayaru, ovu nooso m n'onu k'agida o ziya a. Nga anu jowhnu a, ovu joso anu n'onu, mkpoma jala m mini berere. ²⁹ Anu gweru okne ovu oso n'onu nabnanya a nu rewhna Nyenwe ai, anu so ele nu lele ya anya k'agida. ³⁰ Kwnornu nu o gwnarnu mati o nwu nu ernu Karaisi. O gweruru budnu a n'aka a noornu ernu kpa anu nwée rikne rnu.

3

Ezi ome mma

¹ N'ipne-aznu, rumu nda m, anu nwudna onwudna nu Nyenwe ai. O za noogbu m igbugbu o gbanu anu otu nhne ka berere, ka bu ma o bunu anu oma.

² Anu neezeru ehni anu kwnornu rumu nkita, ele aruru-eli wam, ele noogbuja ano-ehni. ³ Kwnornu nu ai ele be kparu nka n'ezi, bu ele neekpenu Chiokike hite n'Enine a, ele ji Karaisi Jizosi naanya risi, ele za notukwasi ano-ehni mkpoma.

⁴ O bu n'ezi nu m nwernu m nhne nu lele ka me ji notukwasi mkpoma. O buru nu badnu obula nwernu nhne o jiri tukwasi

mkpoma n'ano-ehni, m nwernu m karukwo. ⁵ Be kparu m nka nga me gbaru n'obochi esato, nye Izireli, nye avurnu Benjamini, m bu m nye Hiburu n'ezi. Nu nhne gbasiri iwu, m bu m nye Farisi, ⁶ nye nwernu bekwnu nu mkpoma, naakpakna ogbako Chiokike ehni. Nu nhne gbasiri ome mma ke hi n'iwu, m nwée m otua.

⁷ Kovu kpakara nhne ke bnannu m iru, bu nhne me gwnurnu nu nhne etekne kwnornu Karaisi. ⁸ Owe! M gwnurnu m kpakara nhne lele nhne etekne ma m mahia m nhne ke kakwo bu o mahia Karaisi Jizosi Nyenwe m, nye me kwnornu nu a whu mwhu kpakara nhne. M gwnurnu m be lele nhne bnana nu nhne ma m rihia m Karaisi nu iru, ⁹ ma me nu ya buru otu, hne me nwée ome mma ke aka m ke hiri n'iwu, kovu ome mma ke hiri n'okwnata ovu nu Karaisi, ka bu ome mma ke hi n'aka Chiokike hite n'okwnata ovu. ¹⁰ M pioru m o mahia Karaisi nu iknernema olizo n'enwu a, ma m kehia m igwe n'awhnuwhnu a, nu lele ya n'enwu a, ¹¹ o buru nu o jeekwe omume, ma m du m n'olizo n'enwu ke ele nwurnu onwu.

Ogbazne nu ruwhnu

¹² Ka za neegesi nu m nwehiala m kpakara nhne ka, mobu nu m dula m ozu ozu. Kovu m naagbali ma m nwudne m nhne wam, ke bu nhne Karaisi kwno nwudne m. ¹³ Rumu nda ai, m za m noogwnu ehni m nu m ji m a n'aka. Kovu ka bu nhne me neeme, m nechezu kpakara nhne ke zi m n'aznu, noodosni aka m nu nhne ke zi m nu ruwhnu. ¹⁴ M naagbali neezne nu ruwhnu, ma m gbahia m nhne n'eso, ke bu nhne Chiokike kwno sukwu m zne oligwe kwnornu Karaisi Jizosi.

¹⁵ Kam kpayaru, kpakara ai ele sozuru lele ele Karaisi nwernu mkpoma ka. O buru nu nye obula n'esilawuru anu ri nhne zi ichne, Chiokike jeeme a o dno anu anya nkari nkari. ¹⁶ Ngwa ma a yisi ehni jikwaru kpakara nhne a nwernu nkari.

¹⁷ Rumu nda m, anu snornu ele sno nhne atu m, anu hnata ele noowu budnu lele kpa a znirni anu ama. ¹⁸ Lele kpa me kannu anu agida ige, kpa me ji anya-mini ekwna naakanu anu kitna, agida ele badnu noowu budnu lele ele irno ke ogba Karaisi.

¹⁹ Okwukwo bụdnu be bụ mwhu, chi be bụ ruwho be, nhne iwhnerne bụ igwugwu be. Kpakara mkpoma be tukwasiri nū nhne zị n'owa. ²⁰ Kọvu a bụ rụmu oligwe. A zị neese Nye Ọznohia aị ke jeehi n'oligwe va, nye bụ Karaịsi Jizọsi. ²¹ O jeegweru iknernerema wam o jiri megbu kpakara nhne, bita be nū mkpururu ọchi a, gbanwo anọ-ehni aị ka ke nwée rikne, mee a ọ nū lele ke a n'igwugwu.

4

¹ Rụmu nda m, anụ bụ ele me whnurnu n'anya, ele ọ nọogwnu m ọ whnụ anya, anụ bụ ovu ọso n'onu m nū ọgwo ẹrnu m. Anụ gwuzosi rikne nū Nyenwe aị, ele me whnurnu n'anya.

Ezni

² M naariasno Udia nū Sintike, be ziri n'udno, kwnornu nū anụ ele ke Nyenwe aị. ³ M naariasno masi i, nye ẹrnu ibne m, yinu ele rinya ka aka ma be ziri n'udno. Kwnornu nū be sno m dogbu ehni be n'ẹrnu okpo okwo izi oma, be nū Kilementi nū ele ẹrnu ibne m ele berere, ele be gbarụ rẹwhna be n'okwukwo ke bụdnu.

⁴ Anụ nwudna onwudna nū Nyenwe aị ige obula. M kwu kwno a berere, anụ nwudna onwudna. ⁵ Anụ mee ma kpakara ele badnụ mahia ovu oma anụ. Nyenwe aị zị ndundu. ⁶ Mkpoma lá anụ mini kwnornu nhne obula, kọvu anụ gweru okpukpe nū ọtu mmamma chete kpakara nhne naakpa anụ nū ruwhnu Chiokike. ⁷ Udno Chiokike ke kakwo kpakara ọghohia chekwata ovu anụ nū echiche anụ nū rime Karaịsi Jizọsi.

⁸ N'ipne-aznụ, rụmu nda aị, anụ naari ọriri nhne bụ ezi oka, nhne obula bụ nhne nwernu igwugwu, nhne obula ke bụru oma, nhne obula ke zị richna, nhne obula ke be whnurnu n'anya, nhne obula ke nwernu ọtnutnu oma, ọ bụru nhne obula ke ka mma, ke kwesiri ọznarni. ⁹ Kpakara nhne anụ mụhiaru, ke anụ nahiaru nū ke anụ nurnu n'onu m, mọbu ke anụ whnurnu nū rime m, anụ neeme be. Chiokike ke udno jaadazinu anụ.

Polu tūnu ele Filipai mmamma

¹⁰ M nọonwudna onwudna nū Nyenwe aị kwnornu nū anụ gwnaknernu ẹrnu anụ ke

gbasiri m. Nhne gbasiri m neemetu anụ nū mkpoma, kọvu anụ nwée oghere o gesi a.

¹¹ M zá m nookwu ka kwnornu nū mkpa naakpa m, kọvu nū m maam kpa ọ daziri nū ruwho ojiji n'onodi obula me whnurnu ehni m. ¹² M magwu m kpa ọ zị nū mkpa, m magwu m kpa ọ zị nū ige me nwejiri nhne. M mụhiaru m nhne tugwaru otugwa ke ruwho ojiji n'onodi obula, mọbu agwnu wiri mọbu nū ruwho jiri eji, o nwernu agida nhne mọbu lele nye nhne kọgwu. ¹³ M jeemeli kpakara nhne hite nye wam ke neeme m gbasiri rikne.

¹⁴ Ọ bụru oma nū anụ snornu m kehia igwe n'awhnuwhnu m. ¹⁵ N'ezi, okwolem anụ ele Filipai bụ ele yinnu m aka nga me panizoru neezni izi oma. Nga me hi nū Masidonia nọowhuya, ọ zá ọgbako Chiokike obula ke snornu m nū nhne gbasiri okesi nū onahoru nhne, okwolem anụ. ¹⁶ Ọ bụbedi nga me zị nū Tesalonika, anụ gweyanu m nkesi ige obula me zị nū mkpa. ¹⁷ Ka zá neegesi nū m noopio nkesi, kọvu m noopio nhne jeeme anụ nwehia nhne bụru oma. ¹⁸ M nahiaru m kpakara nhne anụ ziyaru, tukwasi kwno n'olu a. Anụ gweyanu m kpakara nhne ke zị m mkpa, ke me nahiaru m n'aka Epafroditusi. Kpakara be bụ nhne nwernu ẹknarna oma, ariohna ke nọoso Chiokike ovu n'onu ke ọ nahoru. ¹⁹ Chiokike m jeenye anụ kpakara nhne ke zị anụ mkpa, hite n'agida ẹkwnu a ke zị igwugwu nū Karaịsi Jizọsi.

²⁰ Chiokike Nda aị nwe igwugwu dū okwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznụ

²¹ Anụ bekwu kpakara ele ke Chiokike ke zị nū Karaịsi Jizọsi. Rụmu nda ele me nū be zị neebekwu anụ. ²² Kpakara ele Chiokike zị nsọ neebekwu anụ, ke kakwo ele zị n'ezinụ-oro Siza.

²³ Oru ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi dazinu enine anụ. Amim.

**Ọkwukwo izi Pọlu
gbaznenu
Ele Kọlosi
Nhne gbasiri ọkwukwo izi
ka**

Kọlosi bu ẹli-ọhna ke zi mkpa nu rime Esia Matị. Pọlu nye gbarụ ọkwukwo izi ka znélele Kọlosi, kọvu o nurnu nu ele Karaịsi zi pji gwuzosiri rikne n'okwnata ovu be (1:3-7; 2:6,7). Be nurnu izi oma hite n'onu otu nye be kwu Epafarasi nye wu pji (1:7; 4:12,13), kọvu ya nu Pọlu zi nu ikelu (Failemoni 23) n'ige Pọlu gbarụ ọkwukwo izi ka (1:14; 4:3,10,18).

Agida ele zi nu ogbako Chiokike ke zi nu Kọlosi buo ele Ju (1:27), ke kpayaru agida okpukpe zi ichne ichne nu omen'eli noopio o megbu be. Pọlu pioru be mahia nu Karaịsi zi n'oligwe nechi kpakara rikne ke zi n'owa (3:1). Ka negesi nu be jeekpenu Karaịsi kpoi.

Karaịsi bu oyiyi ke Chiokike, nye be whnu anya.

Karaịsi bu nye risi kpakara nhne Chiokike keru.

O masiri Chiokike o mee kpakara nhne wuru nu rime Karaịsi.

O mernu ka ma ya nu kpakara nhne ziri n'udno (1:15,19,20a).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Otu mmamma (1:3-14)

Badnu nu ernalu Karaịsi (1:15--2:19)

Budnu ikne nu rime Karaịsi (2:20--4:6)

Obekwu ikwu ipne-aznu (4:7-18)

¹ Mawa, Pọlu, nye izi Karaịsi Jizosi lele kpa echiche Chiokike jiri zi, nu nnwo nda ai Timoti, ² naagbaznenu rumu Nda ai ele zi nso, ele kwesiri okwnata mkpoma nu Karaịsi, ele ke zi nu Kọlosi okwukwo. Oru nu udno ke Chiokike Nda ai dazinu anu.

Pọlu turu mmamma

³ A notunu Chiokike mmamma, Nda Nyenwe ai Jizosi Karaịsi, neekpenu anu okpukpe ige obula. ⁴ Kwnornu nu a nurnu nhne gbasiri okwnata mkpoma anu nu Karaịsi Jizosi nu owhnun'anya anu nwernu

hne kpakara ele nso Chiokike zi. ⁵ Olile anya ke be bitannu anu n'oligwe neenye anu okwnata mkpoma nu owhnun'anya ka. Anu nurnu nhne gbasiri olile anya ka n'ezika ke izi oma, ⁶ bu izi oma ke vakwnusiri anu. Izi oma ka naamiya mkpuru, nooso masi nu kpakara owa, lele kpa o neeme n'esilawuru anu hite n'obochi anu nurnu a, ghohia masi oru Chiokike n'ezika. ⁷ Anu nurnu izi oma ka n'onu Epafarasi nye izi ibne ai a whnurnu n'anya, nye bu nye ernalu Karaịsi nye kwesiri okwnata mkpoma n'onodi ai. ⁸ O kannu ai nhne gbasiri owhnun'anya anu ke Enine Chiokike nyernu anu.

⁹ Kam kpayaru, hite n'obochi a nurnu nhne gbasiri anu, a zi neekpenu anu okpukpe, notorio Chiokike ma anu mahia echiche a nkari nkari hite nu kpakara akoniche nu oghohia ke Enine Chiokike neenye. ¹⁰ A notorio ma anu wuru budnu ke jeegweyanu Nyenwe ai igwugwu, neeme nhne jaamasu Nyenwe ai n'apna obula, naami mkpuru oma zi odo n'odo. Ka jeeme anu nooso, naamahia Chiokike nkari nkari. ¹¹ Anu buru ele gbasiri rikne hite nu kpakara rikne nu iknernema ke zi igwugwu Nyenwe ai ma anu nwehia osnuta mkpoma nu ndidi. Anu gweru ovu oso n'onu ¹² notunu Nda ai mmamma, nye mernu anu nwernu igwe n'esilawuru rumu Chiokike zi nso n'eli-eze ke iwhne. ¹³ Kwnornu nu Chiokike dohiaru ai n'aka nye wam nechi nu rime ochichiri, kwubnanya ai n'eli-eze ke Nnwo a, nye o whnurnu n'anya. ¹⁴ O nyernu ai ogbahia ke bu ogbaru mmehie.

Karaịsi kakwo kpakara

nhne

¹⁵ Karaịsi bu oyiyi ke Chiokike, nye be whnu anya. Karaịsi bu nye risi kpakara nhne Chiokike keru. ¹⁶ Chiokike keru kpakara nhne hite n'aka a, kpakara nhne ke zi n'oligwe nu owa, nhne anya notowhnu nu nhne anya za notowhnu, be bu ele dazi nu ngadna eze, mobu ele nwernu rikne nu ele nechi echi nu ele nwernu iknernema. Chiokike keru kpakara nhne hite n'aka a, ma kpakara nhne nyee a igwugwu. ¹⁷ O zi tutu nhne obula, kpakara nhne jikotaru n'otu nu rime a. ¹⁸ Ya bu risi ehni a, ke bu

ogbako Chiokike. Ya bu opanizo nu mkpuru mbom ke ele hiri n'enwu lizo, ma o buru nye risi kpakara nhne. ¹⁹ Kwnornu nu o masiri Chiokike o mee ma kpakara nhne o bu, wuru nu rime Karaisi. ²⁰ O mernu ka ma ya nu kpakara nhne ziri n'udno, ma nhne ke zi n'owa ma nhne ke zi n'oligwe, ma ya nu be mee udno hite n'ovnarna a ke o wusaru n'olu ogba.

²¹ Nu mbom, anu bu ele zi ikere hne Chiokike zi nu ele irno n'ovu anu kwnornu n'ernu ojo anu. ²² Kovu kitna, o mernu anu nu ya ziri n'udno hite n'enwu Karaisi nwurnu n'anogehni, ma o gweru anu chete nu ruwhnu a, ele zi nso, nwée oru mobu nhne be bnornu be, ²³ o buru nu anu gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ele gwuzo kwem, anu kwé nhne obula gweme anu n'olile anya izi oma ke anu kweru. Ka bu izi oma ke anu nurnu, be kporu okwo a nu kpakara mkpururu oligwe, ke me Polu bu nye izi a.

Ernu Polu

²⁴ M nonwudna onwudna kitna kwnornu awnwhnu me taru nu risi anu, m ji m anogehni m mezu nhne ke gwnarnu gbasiri awnwhnu Karaisi taru, kwnornu ehni a, ke bu ogbako Chiokike. ²⁵ M ghoru m nye izi ogbako Chiokike hite n'ernu Chiokike nyernu m me zni anu ikwu-onu Chiokike n'ozuzu oke a. ²⁶ Ikwu-onu Chiokike ka bu nhne ke tugwaru otugwa agida ige nu agida ebiri, kitna, o kpumennu a ele nso a. ²⁷ O masiri Chiokike o mee ele ke a mahia nhne tugwaru otugwa ke bu nu ekwnu ke zi igwugwu bu ke ele buo ele Ju. Ekwnu ka bu Karaisi nu rime anu, bu olile anya nu anu jeekehia igwe n'ebube a.

²⁸ A nokpo okwo gbasiri Karaisi, nodo ele badnu aka nu nsni, neezni nye obula hite n'akoniche Chiokike nyernu ai, ma a gweru nye obula chete nu ruwhnu Chiokike nu ozu oke kwnornu Karaisi. ²⁹ Kam kparu, m ji m kpakara rikne Karaisi nyernu m ke nonusi ernu rikne, m nodogbu ehni m n'ernu ka.

2

¹ M pioru m anu mahia kpa me nodogbu ehni m n'ernu kwnornu anu nu ele zi nu Laodisia, nu kpakara ele whnulele m anya.

² Ka bu ma be kwnagidne be n'ovu, ziri

masi n'otu n'owhnu'anya, ma be nwehia kpakara ekwnu ke oghohia ke zuru ozu, ka jeeme be mahia nhne tugwaru otugwa ke Chiokike, ke bu Karaisi. ³ Kpakara nhne ke tugwaru otugwa zi nu rime a, ke bu akoniche nu nhne omuma. ⁴ M naakanu anu ka, anu kwé nye obula duwhu anu hite n'ikwu-onu ke nono n'onu. ⁵ O bu n'ezi nu me nu anu zila n'anogehni, kovu me nu anu zi nu enine. O nono m kpa me nowhnu nu anu noowu budnu lele kpa o kwesiri, noogwuzo kwem n'okwnata ovu ke zi nu Karaisi.

Karaisi neegweya budnu n'ezi

⁶ Lele kpa anu nahiaru Karaisi Jizosi lele Nyenwe ai, anu dazigidne noowu budnu nu rime a. ⁷ Anu gba egwnugwnu nu rime a, anu wulizo ehni anu lele oro kpa o bu ntuleli oro, gbasiri rikne n'okwnata ovu lele kpa be znirni anu, otu mmamma jihia ovu anu.

⁸ Anu kwé badnu obula duwhu anu hite nu ikwu-onu etekne nu aghigho ikwu-onu bnana nu nhne, ke knosiri aka n'omen'eli ke ele badnu nu renwu ojo mati mati ke owa ka, buo ke Karaisi.

⁹ Kwnornu nu kpakara nhne Chiokike bu wu nu rime Karaisi n'anogehni a. ¹⁰ Chiokike mernu anu sozu nu badnu nu rime Karaisi, nye bu risi kpakara ele nwernu rikne nu ele ochichi. ¹¹ Be kparu anu nka nu rime a, ke bu ogweme mmehie anu, o buo nka ke be jiri aka ele badnu kpa, kovu nka ke Karaisi n'iwhuru a kparu. ¹² Hne be likotaruru anu nu ya n'owuwu-mini, be gwelizokota anu hite n'okwnata ovu anu n'iknernema Chiokike, nye mernu Karaisi hi n'enwu lizo.

¹³ Anu bu ele nwurnu onwu nu rime mmehie, anu bu ele buo ele Ju be kpala nka. Kovu Chiokike mernu anu snornu Karaisi ziri budnu, kpa o gbaruru ai kpakara mmehie ai. ¹⁴ O dokaru kpakara okwukwo be gbaru nu kpakara iwu ke megidnenu ai, o gweme be, kpojidne be n'ogba Jizosi. ¹⁵ Chiokike nahoru kpakara ele ochichi nu ele nwernu rikne iknernema, kpasu be iwhnerne nu ruwhnu ohna, neegesi nu o megburu be hite n'ogba Jizosi.

16 Kam kpayarụ, anụ kwé nye ọbula gweru nhne anụ neeri mọbu nhne anụ nọonwo, mọbu nụ anụ zá naabịta mmemem okpukpe, mọbu ẹnwa ikne, mọbu Ọbochi Ozukwa Inwe, kpe anụ ikpe. 17 Kpakara nhne ka bụ enine nhne ke jaava, kọvu risi nhne bụ Karaisi. 18 Anụ kwé nye ọbula ke ọ naamasị o gwedna ẹnhi a ẹli nụ okpenu ele enine izi mee anụ bụru ele kwésile, ọ bụ n'ezị nụ nye wam ka nụ ọ whnurnu ọwhnurninya gbasiri be, ovu ke badnụ a mernu a ọ bụru nye nganga n'etekne. 19 Nye wam bụ nye gwemernu ẹnhi a nụ Karaisi, nye bụ risi ẹnhi, nye mernu kpakara rụknani nụ rẹkpu ọchi nụ aka knekọta n'otu. Kpa ọ nọoznu kpakara ẹnhi, o nooso lele kpa Chiokike neeme a nooso.

20 Anụ snornu Karaisi nwụ ẹnwu, o mernu anụ nwernu ẹnhi anụ whọga nụ rikne rẹnwu ojo matị matị ke ọwa ka. Kini mernu anụ noowu bụdnụ lele nụ anụ bụ ke ọwa, naabịta iwu be? 21 Bụ ke karụ, “Anụ kpá ka aka, anụ rátu a riro, anụ kpá kiyari aka.” 22 Kpakara iwu ka gbasiri nhne ke joowhu kpa ele badnụ jiri be rñu ẹnru mọbu rikwo be, iwu ele ka kno aka nụ nhne ele badnụ nyernu n'iwu nụ iznizni be. 23 Kpakara iznizni nụ kpa nụ lele nhne nwernu akoniche, ke bụ okpenu Chiokike lele kpa badnụ karụ be kpenu a, ogwedna ẹnhi be n'ẹli, nụ ome anọ-ẹnhi nhne rikne, kọvu be nwée rikne bnosni echiche ojo ke ovu.

3

Owu bụdnụ zị nsọ

1 Hne ọ bụ nụ anụ nụ Karaisi hiri n'ẹnwu lizọ n'otu, anụ bita ovu anụ nụ nhne zị n'olu, hne Karaisi dazị n'ẹli n'akarikwnunga Chiokike. 2 Anụ neeche echiche nụ nhne zị n'olu, ọ bụo nụ nhne zị n'ọwa. 3 Kwnornu nụ anụ nwurnu ọnwu, bụdnụ anụ nụ Karaisi bụ nhne tugwaru otugwa nụ rime Chiokike. 4 Nga Karaisi nye bụ bụdnụ anụ joowhuya iwhne, anụ joosno a whuya iwhne, kehia igwe n'igwugwu a.

5 Anụ mee ma kpakara nhne ke bụ nhne ọwa nwụ ẹnwu, kpakara ome ọyi, ọzi rịchna,

ẹgwnurnu nhne ojo, echiche ojo nụ anya-kwu, ke nụ lele ọkwa rẹnwu. 6 Kam kpayarụ, ovu owe ẹnhi Chiokike naadnakwasị kpakara ele zá noobno nsni. 7 Ka bụ kpa anụ wuru bụdnụ nga anụ bụ ele ke ọwa. 8 Kọvu kịtna, anụ gweme kpakara nhne ka nụ rime anụ, ovu owe ẹnhi, ọnuma, irno ovu, ọkaja, nụ ikwu-ọnu zila rịchna nụ mgbele-ọnu anụ. 9 Ọ zá nye ọbula ghanụ ibne a aghalaghala, hne anụ gwemernu badnụ ọknani wam nụ kpakara ẹnru ojo a. 10 Anụ worulem badnụ ikne lele iwo. Chiokike neeme anụ ziri ikne ma anụ mụhia nhne gbasiri nye kpuru anụ. 11 Ọ zá nhne zị ichne nụ hne nye Giriki mọbu nye Ju zị, nye be kparụ nka nụ nye be kpáge nka, nye izne, nye nụ lele anọhia,* ọhi mọbu nye bụo ọhi, kọvu Karaisi bụ kpakara nhne, nye zị masị nụ rime kpakara badnụ.

12 Kam kpayarụ, lele kpa ele Chiokike hohiaru, ele nsọ a, ele ọ whnurnu n'anya, anụ woru obirizi, ovu ọma, ogwedna ẹnhi anụ ẹli, ọzi wọhnernerne nụ ọsnuta ovu lele iwo. 13 Anụ naagidne ibne anụ, gbarunu ibne anụ nhne ọbula be mehieru anụ. Anụ gbarunu ibne anụ lele kpa Chiokike n'iwuhuru a gbarunnu anụ. 14 Tụkwasi n'olu kpakara nhne ka ọwhnun'anya, bụ nhne ke neeknegidne kpakara be n'otu n'apna ke zuru ozu.

15 Anụ kweru ma udno ke Karaisi neechi ovu anụ, lele ele bụ otu badnụ, ele Chiokike sukwuru bna n'udno. Anụ nọotu mmamma. 16 Anụ kweru ma ikwu-ọnu Karaisi gweru ẹkwnu a wuru nụ rime anụ, kpa anụ ji akoniche neezni ibne anụ nhne, neezni be ezni. Anụ nọogwnu eri ọma, eri ọznarni, nụ eri mkpọma ọso n'ọnu, gweru ovu anụ nọotunu Chiokike mmamma. 17 Nhne ọbula anụ neeme, ọ bụ n'ikwu-ọnu mọbu nhne aka neeme, anụ mee kpakara nhne nụ rẹwhna Nyenwe a Jizọsi, nọotunu Chiokike Nda mmamma hite nụ a.

Ezi-nụ-oro nye Karaisi

18 Ele bụ nnwerne, anụ bita ẹnhi anụ nụ mkpururu nzi anụ, kpa o kwesiri ele noosno Nyenwe aị.

19 Ele bụ nzi, anụ whnụ nnwerne anụ n'anya, anụ mee be nhne rikne.

* 3:11 nye nụ lele anọhia ọkwukwo ke mbom kwuru: nye Sikitia

²⁰ Ele bụ rụmu, anụ noobnonu ele mụrnu anụ nsni nụ kpakara nhne, ka bụ nhne Nyenwe aị noopio.

²¹ Ele nda, anụ mékọ rụmu anụ ovu owe ẹhni, ọ zị inwe gwụ be.

²² Ele ọhi, anụ noobnonu ele nwe anụ n'owa nsni nụ kpakara nhne, anụ neeme be, ọ bụo nga be neele anụ anya ma anụ buru ele ọma be, kọvu ma nga be zá neele anụ anya. Anụ gweru ovu anụ nọoso be anya n'ezi, nọtutu ogwnu Nyenwe aị. ²³ Nhne ọbula anụ neeme, anụ gweru kpakara ovu anụ mee be lele ele nọornunu Nyenwe aị ẹrnu, ọ bụo lele ele nọornunu ele badnụ ẹrnu. ²⁴ Anụ magwụ nụ anụ jeekehia mkpe n'aka Nyenwe aị lele ogwo ẹrnu, hne ọ bụ Karaisi bụ nye anụ nọornunu ẹrnu. ²⁵ Nye ọbula ke nọornu ẹrnu ojo jaanahia ogwo ẹrnu ojo n'aka Chiokike. Chiokike zá neele badnụ anya nụ ruwhnu.

4

¹ Ele nwe ele ọhi, anụ mee ọhi anụ nhne buru ọma nụ nhne kwesiri, kwnornu nụ anụ nwernu Nyenwe anụ ke zị n'oligwe.

Agida ezni

² Anụ gwéme aka n'okpe okpukpe, neese nse, nọtutu mmamma. ³ Anụ kpenu aị okpukpe masi, ma Chiokike gbamanụ aị ọnuhna o zni izi ọma, ma a kpọ okwo nhne tugwaru otugwa ke Karaisi. Ka bụ nhne mernu me zị n'ikelu. ⁴ Anụ kpe okpukpe ma m kpọ m okwo izi ọma ka kpa ele badnụ jọghohia a, ka bụ ẹrnu me kwesiri ọ rnu. ⁵ Anụ gweru akọ kpa agwa ọma n'esilawuru ele bụo ele Karaisi. Anụ gweru oghere ọbula anụ nwernu mee nhne. ⁶ Anụ mee ma ọtnurita ọtnutnu anụ buru nhne nwernu ovu ọma, ke nọoso n'onu lele arua, ma anụ mahia nhne anụ jaasa nye ọbula.

Obekwu ikwu ipne-aznu

⁷ Taijikosi, nnwọ nda a whnurnu n'anya nụ nye ẹrnu Nyenwe aị ke kwesiri ọkwnata ovu, nye izi ibne aị, jaakanụ anụ kpakara nhne gbasiri m. ⁸ M neeziyanu anụ ya ma anụ mahia kpa a zị, ma o mee ovu si anụ rikne. ⁹ Ya nụ Onesimosi sno naava, nye bụ nnwọ nda a whnurnu n'anya kwesiri ọkwnata ovu, nye bụ masi otu nụ rime anụ.

Be jaakanụ anụ kpakara nhne ke neeme hna.

¹⁰ Arisitakosi, nye me nụ a zị n'ikelu neebekwu anụ, ma Maki, nnwọ nwene Bannabasi. Anụ nurnu nhne gbasiri a, anụ nabnanya a nga ọ varu. ¹¹ Jizosi, nye be kwu Jositosi neebekwu anụ. Ka kwolem ele Ju ibne m me nụ be sno nọornu ẹrnu ẹli-eze Chiokike, be neeme ovu si m rikne.

¹² Epafarasi, nye bụ otu nụ rime anụ nụ nye izi Karaisi Jizosi neebekwu anụ. Ọ zị naagba ọtna n'okpukpe nụ risi anụ, naariasno Chiokike ma anụ gwuzosi rikne n'ome nhne bụ echiche a, buru masi ele sozuru nụ badnụ. ¹³ M naagbanu a akebe nụ ọ nọornusi ẹrnu rikne kwnornu anụ nụ ele zị nụ Laodisia nụ Hirapolis. ¹⁴ Enyi aị Lukwu wọdibia a whnurnu n'anya, nụ Demasi neebekwu anụ. ¹⁵ Anụ bekwunu m rụmu nda ele zị nụ Laodisia, nụ Nimfa, ma ọgbako Chiokike zị n'oro a.

¹⁶ Kpa anụ gwnurnu ọkwukwo izi ka, anụ whnụ nụ be gwnurnu a n'ogbako Chiokike ke zị nụ Laodisia. Anụ gwnụ masi ọkwukwo izi me gbannu ele Laodisia.

¹⁷ Anụ kanu Akiposi, “Whnụ nụ i rnukworu ẹrnu i naaharu n'aka Nyenwe aị.”

¹⁸ Mawa, Pọlu, ji aka m gba obekwu ikwu ka. Anụ chenwanya nụ m zị m n'ikelu. Oru Chiokike dazinu anụ.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Polu gbaznenu
Ele Tęsalonika
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Polu panizoru ogbako Chiokike ke zi nu Tęsalonika (2:13,14) nga o nọornu ęnu o ji nọoznu ęhni a. Nu rime ęli-ęhna ka zi mkpa nu rime Girisi bu hne agida ele naakwa renwu ghoru ele Karaisi (1:9). Be bu ele kwesiri okwnata mkpoma, ke mernu izi oma Nyenwe ai gbasaru nu kpakara ęli wam (1:8). Eleghi anya okwukwo izi ka jọoburu okwukwo izi mbom Polu gbaru, mọbu okwukwo mbom be gbaru nu Tęsitamenti Ikne.

Nga agida ele badnu lizoru megidne Polu, o gbazne Atęsi. Omekwo, o zizne Timoti zne lekwa kpa ele Karaisi nooso (3:6-10). Nga Timoti hiehnarnu, o nyernu Polu ọtnutnu buru oma gbasiri ele Karaisi zi nu Tęsalonika.

Kpa be zi neese ọvuva Nyenwe ai, agwna be zima nọornu ęnu. Mkpoma naala ele berere mini kwnornu nu agwna be nwurnu, kovu Nyenwe ai yavage. Polu gbalị o mee ma be mahia nhne jeeme nga Nyenwe ai jaava (4:13-15), nu kpa be kwesiri o wu budnu be (5:1-11).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1-3)

Nhne atụ ke okwnata mkpoma ele Tęsalonika (1:4--3:13)

Budnu ke nọoso Chiokike ovu n'onu (4:1-12)

Nhne be jeele anya a nga Nyenwe ai jaava (4:13--5:11)

Ezni ipne-aznu nu obekwu ikwu (5:12-28)

¹ Mawa, Polu nu Saịlasi nu Timoti naagba okwukwo gbaznenu ogbako Chiokike ke zi nu Tęsalonika nu rewhna ke Chiokike Nda nu Nyenwe ai Jizosi Karaisi.

Udno nu oru dazinu anu. ² A nọotunu Chiokike mmamma nu risi kpakara anu ige obula, neekpenu anu okpukpe. ³ A

neechenwanya ęnu anu ige obula nu okwnata ovu anu nu ruwhnu Chiokike Nda ai, nu ęnu ọwhnun'anya anu, nu ọsuta mkpoma anu ke hi nu olile anya anu nwernu nu Jizosi Karaisi.

Nhne atụ ke okwnata ovu

⁴ Ele me whnurnu n'anya, Chiokike whnurnu anu n'anya, ka kpayarụ o jiri hору anu buru ele ke a. ⁵ Kwnornu nu izi oma a znirni anu vage n'ikwu-onu etekne, kovu o ji iknernema nu okwnagidne ke Enine Nso mee anu mahia ezi oka. Anu magwu kpa a wuru budnu ai n'esilawuru anu. ⁶ Anu ghoru ele muhiaru nhne hite n'ole ai nu Nyenwe ai anya. O bu n'ezini nu anu taru agida awhnuwhnu, kovu anu jiri ovu oso n'onu nabnanya izi a znirni anu hite n'Enine Nso. ⁷ Kam kpayarụ, anu jiri buru ele be ji gbu atụ n'esilawuru ele kweru ekwe nu kpakara Masidonia nu Akaya. ⁸ Ikwu-onu Chiokike hiri n'onu anu gazu kpakara ohna, o buo nu Masidonia nu Akaya kpọi. Okwnata ovu anu nu Chiokike zuru kpakara owa, o za nhne berere a jookwu gbasiri a. ⁹ Be nookwu nu anu nabnanyarnu ai nkari, nu kpa anu sigbasiri o kwanu renwu neekpenu Chiokike ke zi budnu nu ezi oka. ¹⁰ Anu zi neese Nnwọ a ke hi n'oligwe, nye o mernu o hi n'ęnuwulizo, Jizosi nye dohiaru ai n'ovu owe ęhni Chiokike ke naava.

2

Enu Polu nu Tęsalonika

¹ Rumu nda ai, anu magwu nu ige ai nu anu dazikotaru n'otu buo nhne etekne. ² O bu n'ezini nu a taru awhnuwhnu nu nhne iwhnerne nu Filipai kpa anu magwu, kovu Chiokike yinu ai aka o zni izi oma a megidne okne okpagbu. ³ Nhne a nọorio anu buo hite nu nhne ojo mọbu echiche ojo, a za noopio o ghonu anu aghigho. ⁴ Tnunuma, a nookwu oka lele ele Chiokike kwnataru ovu yisi izi oma n'aka ai. A za noopio o mee nhne jaamasị ele badnu, kovu a neeme nhne jọoso Chiokike ovu n'onu, nye magwu nhne zi n'ovu ai. ⁵ Anu magwu nu a jile ikwu-onu ke jeeme badnu tne eri, a kpunsine ruwhnu ai n'aghigho, ma a rigbu ele badnu, Chiokike bu nye akebe ai. ⁶ A

zá noopio ele badnu znarni ai, mōbu anuwa mōbu ele berere.

Ọ bu n'ezi nu a bu ele izi Karaisi, kovu a kwéle ọ buru ivu rinya nyee anu. ⁷ Kovu a nu lele nyerinya neechi nnwo rema n'esilawuru anu, nye anya duru eli, ji wōhnerne nōoznu rumu a. ⁸ Ọwhnun'anya a nwernu hne anu zi kpayaru, ọ masiri ai anu snornu ai kehja igwe, ọ buo n'izi oma Chiokike kpoi, kovu ọ buru nu o kwe omume, nu budnu ai masi kwnornu nu anu zi ai mkpa. ⁹ Rumu nda m, m magwu m nu anu jeechenwanya, kpa a jiri aka ai lawuru rnu ọnu iwhnehníe nu abali, ma a gharu ọ buru ivu rinya hne anu zi kpa a nōokpo okwo izi oma Chiokike n'esilawuru anu.

¹⁰ Chiokike bu nye akebné ai ma anuwa masi, kpa a wuru budnu zi nsọ, nu ome mma ke nwéé ọru n'esilawuru anu ele kweru ekwe. ¹¹ Anu magwu nu a mesnornu anu lele kpa nda neemesno rumu a. ¹² A zi naakwnagidne anu, nōosnuta anu ovu ma anu noowu budnu lele kpa ele Chiokike sukwuru, ma anu bna n'eli-eze a nu igwugwu a.

¹³ Kam kpayaru, a nōotunu Chiokike mmamma ige ọbula kwnornu nu anu nahoru ikwu-ọnu Chiokike ke anu nurnu n'onu ai. Anu gwérule a lele nu ọ bu ikwu-ọnu ke badnu, kovu ọ bu ikwu-ọnu Chiokike ke nōornu ọnu nu rime anu ele kweru ekwe. ¹⁴ Anu buru ele sno ọchi ọgbako Chiokike ke zi nu Judiya, ele ke Karaisi Jizosi. Anu taru awhnuwhnu n'aka ele eli anu lele kpa ọgbako Chiokike taru awhnuwhnu n'aka ele Ju. ¹⁵ Ka bu ele gburu Nyenwe ai Jizosi nu ele ọwhnurninya, chihala ai. Be mejoru Chiokike mee masi ele badnu nhne rikne. ¹⁶ Ka bu ma a gharu o kwunu ele buo ele Ju ikwu-ọnu Chiokike, ma Chiokike znohia be. Be zi nōotukwasi mmehie nu risi be, tem ovu owe ehni Chiokike dnakwasí be.

Ọ nōogwnu Pọlu o zne Tęsalonika

¹⁷ Kovu rumu nda ai, nga a whogaru hne anu zi ige mati n'anọ-ehni, ọ buo nu echiche, ọ nōogwnusi ai rikne ọ whnu anu anya. ¹⁸ Ọ masiri ai ọ vakwnusi anu, agida ige, mawa Pọlu pioru ọ va, kovu Ekwensu

bnosnirni ai. ¹⁹ Anu bu olile anya nu igwugwu nu ovu ọso n'onu a nwernu nga Nyenwe ai Jizosi jaava, ²⁰ N'ezi, anu bu igwugwu nu ovu ọso n'onu ai.

3

¹ Kpa a nwéé rikne naagidne a berere, a kpebi ọ daziri nu Atęnsi n'iwhuru ai. ² Kam kpayaru, a ziyaru Timoti nnwo nda ai nu nye sno ai nōornu ọnu Chiokike naagbasa izi oma Karaisi, ma ọ kwnagidne anu, mee masi ma ọkwnata ovu anu si rikne. ³ Anu kwé nhne ọrnurna mee nye ọbula whoga n'onodi a. Anu magwu nhne ọrnurna jodonu nye Karaisi ọbula. ⁴ Nga ai nu anu zi, a kannu anu nu be jaakpakna ai ehni. Anu whnurnu nu ka mezuru. ⁵ Kam kpayaru, kpa me nwéé rikne gwuzoli nu mkpoma m nu nhne gbasiri anu, m ziya Timoti ma m mahja m kpa anu nu n'okwnata ovu. Ovu laru m mini ma nye ọrnurna wam ọ kwnamana anu n'okwnata ovu, ma ọnu ai nu risi anu buru nhne etekne.

Izi nkasi ovu Timoti gweyaru

⁶ Nga Timoti hi hne anu zi hiehna, gweyannu ai ọtnutnu oma gbasiri ọkwnata ovu nu ọwhnun'anya anu, ọ kannu ai nu anu neechenwanya nhne buru oma gbasiri ai ige ọbula, nu ọ nōogwnu anu ọ whnu ai anya lele kpa ọ nōogwnu masi ai ọ whnu anu anya. ⁷ Kam kpayaru, rumu nda ai, a nwernu ọkasi ovu nu rime awhnuwhnu ai kwnornu ọkwnata ovu anu. ⁸ N'ezi oka, a nwernu budnu ikne kwnornu nu anu gwuzo kwem nu rime Nyenwe ai. ⁹ A jéenwe rikne tunu Chiokike mmamma kpa o kwesiri kwnornu nu ovu ọso n'onu a nwernu nu ruwhnu Chiokike nu risi anu. ¹⁰ A zi neekpe okpukpe iwhnehníe nu abali ma a nwe rikne whnu anu anya ma a nyee anu nhne ke zi anu mkpa n'okwnata ovu.

¹¹ Kitna, a neekpe Chiokike Nda ai n'iwhuru a nu Nyenwe ai Jizosi gbamanu ai apna ma a vakwnusi anu. ¹² Nyenwe ai mee ma ọwhnun'anya anu ba aba k'agida nu risi nye ọbula, lele kpa ọwhnun'anya ai zi nu risi anu. ¹³ Chiokike gba anu inwe ma anu ziri snam, ziri masi nsọ nu ruwhnu Chiokike Nda ai nga Nyenwe ai Jizosi nu ele nsọ a jaava.

4

Budnu ke jōoso Chiokike ovu n'ōnu

¹ Ke ipne-aznū, rumu nda aī, a rīasno anū wuru budnu ke jōoso Chiokike ovu n'ōnu, lele kpa a noowu. Bikno, anū neeme kpam neezne nū ruwhnu kwnornu Nyenwe aī Jizōsi. ² Anū magwū nhne a znirni anū bū hite nū rēwhna Nyenwe aī Jizōsi.

³ Ka bū nhne Nyenwe aī noopio ma o bīta anū nsō, ma anū whōga nū nhne obula ke zīla rīchna lele ome oyi, ⁴ ma nye obula mūhia kpa o jeejikwaru ēhni a* nū apna ke zī nsō nū igwugwu, ⁵ o būo ome nhne tū iwhnerne ke nōogwnu be lele kpa ele maa Chiokike neeme. ⁶ O zá nye mejo nwene a nū nhne nū kpa mōbu ghōgbu a. Nyenwe aī jaata kpakara ele neeme nhne ojo ka awhnūwhnu lele kpa a kannū anū, dō masī anū aka nū nsnī. ⁷ Anū magwū nū Chiokike súkwule aī ma a būru ele zīla rīchna, kōvu ma a wuru budnu zī nsō. ⁸ Kam kpayarū, nye obula ke juru odo aka nū nsnī ka jūla badnū, kōvu Chiokike nye nyernu anū Enine Nsō a.

⁹ Nū nhne gbasīri owhnun'anya ke rumu nda, o zīla mkpa a gbanū anū okwukwo, kwnornu nū anū magwū nū Chiokike znirni anū whnū ibne anū n'anya. ¹⁰ N'ezī, anū whnūru kpakara rumu nda ele zī nū Masidonia n'anya. A naarīasno anū neemeko kpam neezne nū ruwhnu.

¹¹ Anū gbalī noowu budnu zī wōhnerne, neeme nhne ke gbasīri anū, anū rnūsi ɛnu rikne lele kpa a znirni anū, ¹² ma ele būo ele ke Chiokike nōoso anū anya, anū gharū o dnakwarū n'ēhni nye obula.

Nyenwe aī vawa

¹³ Rumu nda aī, o būo oma anū zīri nū oma ama nū nhne gbasīri ele nwūru onwu, ma o gharū gbu anū igbugbu lele ele nwée olile anya. ¹⁴ A kweru nū Jizōsi nwūru ɛnwu, hī masī n'ɛnwu lizo, kpam masī, a kweru nū Chiokike jeeme ele nwūru onwu nū rime Jizōsi joosno a va. ¹⁵ Lele kpa ikwu-ōnu Nyenwe aī kwuru, nū aī ele zī budnu, tem dū ige Nyenwe aī jaava, jēenwe rikne beru ele nwūru onwu osno. ¹⁶ Kwnornu nū Nyenwe aī n'iwhuru a jeegweru okne

nkoli hi n'oligwe hiedna, nū nkoli nye risi enine izi, nū odidna okwodu Chiokike. Ele nwūru nū rime Karaīsi jeebe oso lizo. ¹⁷ Omekwo, be jeegwelizo aī ele zī budnu neese a nū be nū rime erumeru znekwnusi Nyenwe aī n'olu. Aī nū Nyenwe aī jaazī kpam okwnukokwnu. ¹⁸ Kam kpayarū, anū gweru ikwu-ōnu ka naakasitaru ibne anū mkpōma.

5

Jikneru kwnornu obochi Nyenwe aī

¹ Kītna, rumu nda aī, o zīla mkpa o gbanū anū okwukwo gbasīri ige nū obochi nga nhne ele ka jeeme, ² kwnornu nū anū magwū nkari nkari nū obochi Nyenwe aī jaava lele nye buznu n'abalī. ³ Nga ele badnū neeche “Udno nū ɛli-oji-iyi,” aghom jaavakwnusi be n'ibiri, lele kpa rime neeme nnwerne zī rime, be jēenwe rikne gbanahōru a.

⁴ Kōvu anū zīla nū rime ochichiri rumu nda aī, ke jeeme obochi wam vakwnusi anū n'ibiri lele nye buznu. ⁵ Hne anū bū rumu ke iwhne nū rumu ke obochi, a wū budnu ke abalī mōbu ke ochichiri. ⁶ Kam kpayarū, a nū lele ele berere, ele neezni anyarna, kōvu a bū ele tnegwū etne nū ele anya dūru ɛli. ⁷ Kwnornu nū ele anyarna neezni anyarna n'abalī, ele manya, manya noogbu be n'abalī. ⁸ Kpa a bū rumu ke iwhne, a būru ele anya dūru ɛli, ele wogwu okwnata ovu nū owhnun'anya lele mbno mkpōma, a gweru olile anya ozhohia kpuru nū risi lele okpu-ogwnu. ⁹ Kwnornu Chiokike súkwule aī ma a ta awhnūwhnu ke ovu owe ēhni a, kōvu ma a nwehīa ozhohia hite Nyenwe aī Jizōsi Karaīsi. ¹⁰ Jizōsi Karaīsi nwūru ɛnwu nū risi aī, ma a snornu a zīri budnu, a tne etne mōbu a zī n'anyarna. ¹¹ Kam kpayarū, anū naakasi ibne anū ovu, noowu ibne anū lele oro lele kpa anū neeme n'ezī.

Ezni ipne-aznū ke Pōlu

¹² Kītna rumu nda aī, a naarīasno anū, anū sōbisinu kpakara ele nōornu ɛnu n'esilawūru anū, bū ele nōoznu anū nū rime Nyenwe aī. ¹³ Anū nyee be igwugwu ke agīda, anū whnū be n'anya kwnornu ɛnu be. Anū wuru n'udno n'esilawūru

* 4:4 kpa o jeejikwaru ēhni a mōbu, kpa ya nū nnwerne a joowu

ęhni anu. ¹⁴ Rumu nda aị, anu gbalị dọ ele ime mgwu aka nu nsni, anu kwnagidne ele notu iwhnerne, anu yinu ele nwée rikne aka, anu gweru enwerne ovu mesno kpakara badnu nhne. ¹⁵ O zá nye ji nhne ojo kwuhnata nhne ojo. Kọvu anu gbalị ma anu nwe mkpoma oma n'ęhni ibne anu ma kpakara ele badnu ige obula.

¹⁶ Anu nwudna ige obula. ¹⁷ Anu kpe okpukpe ige obula. ¹⁸ Anu notu mmamma n'onodi obula, kwnornu nu ka bu nhne Chiokike noopio n'aka anu nu rime Karaịsi Jizosi.

¹⁹ Anu męsni bekwnu ke Enine Nso. ²⁰ Anu ledna izi owhnurninya anya. ²¹ Anu tule kpakara nhne, anu nwukwaru nhne ke buru oma aka rikne, ²² kọvu zeru kpakara nhne ke buo oma.

²³ Chiokike ke udno n'iwhuru a jaabita anu nso n'apna ke zuru ozu. Chiokike bita enine anu, nu mkpuru ovu nu ano-ęhni anu n'apna nwée oru tem du ige Nyenwe aị Jizosi Karaịsi jaava. ²⁴ Nye wam sukwuru anu bu nye kwesiri okwnata ovu, o jeeme nhne ka.

²⁵ Rumu nda aị, anu bikno, kpenu aị okpukpe. ²⁶ Anu bekwutaru ęhni anu lele ele sno Karaịsi. ²⁷ M ji m rewhna Nyenwe aị naakaa anu gwnu okwukwo izi ka nu nsni kpakara rumu nda.

²⁸ Oru ke Nyenwe aị Jizosi Karaịsi dazigidnenu anu.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Pọlu gbaznennu
Ele Tęsalonika
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Pọlu panizoru nọtunu Chiokike mmamma kwnornu okwnata mkpọma nọ ọwhnun'anya ele Tęsalonika ke nooso oso ige ọbula (1:3). O bu n'ezi nọ be naagawhe agida mmekpẹhni, Pọlu naakanu be nọ Chiokike nọtule okwnata mkpọma be nwernu nọ hne o zi, o zą naata be awnụwhnu (1:4,5).

Be whnurnu okwukwo izi ke otu badnu karu nọ Pọlu gbaru, ke nookwu nọ Nyenwe ai valẹm (2:2). Kọvu Pọlu nọodo be aka nọ nsnị be kwẹkọ nye ọbula duwhu be, kwnornu nọ Nyenwe ai jaaava tem “nye ojo wam” whuya iwhe (2:3).

Pọlu jiri okpukpe mesni okwukwo izi ka (3:16).

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Otu mmamma nọ okpukpe (1:3-12)

Nyenwe ai yaaave (2:1-12)

Buru nye be kwesiri okwnata mkpọma (2:13-17)

Kpe okpukpe, rnọ masi ẹrnu (3:1-15)

Okpukpe ipne-aznu (3:16-18)

¹ Mawa, Pọlu, nọ Sailasi nọ Timoti naagba okwukwo gbaznenu ọgbako Chiokike ke zi nọ Tęsalonika, anu ele Chiokike Nda ai nọ Nyenwe ai Jizosi Karaisi. ² Oru nọ udno ke hi n'aka Chiokike Nda ai nọ Nyenwe ai Jizosi Karaisi dazigidnenu anu.

Otu mmamma nọ okpukpe

³ A kwesiri nọtunu Chiokike mmamma nọ risi anu ige ọbula, ke kakwo kwnornu nọ okwnata ovu anu nooso oso kpakara ọbochi lele kpa ọwhnun'anya anu nooso masi oso n'ehni ibne anu. ⁴ A ji anu noolu onu n'esilawuru ọgbako Chiokike kwnornu nọ okwnata ovu anu gwuzo kwem nọ ruwhnu okpakna ehni nọ nhne ọrnurna anu naagawhe.

⁵ Ka neegesi nọ ikpe Chiokike zi snam, ke kpayaru, be jọogwnusi anu nọ ele kwesiri o bna eli-eze Chiokike ke anu kwno naata awnụwhnu. ⁶ Chiokike bu nye zi snam. O jaakpakna ele naakpakna anu ehni. ⁷ O jeeme anu ele be naakpakna ehni zukwaru inwe, ma aila masi. Ka jọobu nga Nyenwe ai Jizosi jaaava hite n'oligwe, ya nọ ele enine izi a zi rikne nọ lele bekwnu noowu va-a-a. ⁸ O jaata kpakara ele ma Chiokike awnụwhnu nọ ele zą noobno nsnị izi oma gbasiri Nyenwe ai Jizosi. ⁹ O jaata be awnụwhnu okwnukokwnu, chima be nọ ruwhnu Nyenwe ai nọ igwugwu ke iknernema a. ¹⁰ N'ọbochi o jaaava, ele ke a zi nsọ nọ kpakara ele kweru nọ ya jeenye a igwugwu, jaa a mma. Anu jooosno ele kweru ekwe kwnornu nọ anu kweru izi oma a znirni anu.

¹¹ Ka bu nhne a vu n'ovu neekpenu anu okpukpe ige ọbula, ma Chiokike ai gwnusi anu ele kwesiri osukwu ikwu a, hite n'iknernema a mee kpakara nhne oma anu vu n'echiche mezu nọ kpakara nhne anu neeme buru nhne hi n'okwnata ovu. ¹² Ka bu ma be znarni rewhna Nyenwe ai Jizosi kwnornu nọ anu, ma anu kwnornu ya, hite n'oru Chiokike ai nọ Nyenwe ai Jizosi Karaisi.

2

*Badnu wam
ke noolulu Iwu*

¹ Nhne gbasiri ọvuva ke Nyenwe ai Jizosi Karaisi nọ kpa a jeezneknusi a, a naariasno anu rumu nda ai, ² mkpọma lako anu mini, ogwnu tuko anu kwnornu agwna izi ọwhnurninya, mọbu izi berere, mọbu okwukwo izi be naakaa nọ a gbaru, ke naakaa n'ọbochi Nyenwe ai jeehiehna whelem. ³ Anu kwẹ nye ọbula duwhu anu n'apna ọbula, kwnornu nọ ọbochi Nyenwe ai jeehiehna jaaava tem okne olulu wam nọ nye wam noolulu iwu va. Nye wam bu nye Chiokike jaata awnụwhnu okwnukokwnu, ⁴ O joovulizo ehni a olu megidne kpakara chi ele badnu neekpenu. O joogwuzote ehni a n'Oro Nso Chiokike kaa nọ o bu Chiokike.

⁵ Anu chenwanya nọ m kannu m anu nhne ka nga me nọ anu zi. ⁶ Anu

magwu nhne noobnosni a ma o gharu o whuya iwhne kitna, kovu be jeegesi nye ojo wam n'ige kwesiri. ⁷ Kwnornu nu rikne nye wam noolulu iwu nonu ernu nu mgwugwa kitna, kovu nye wam ke noobnosni a jaazi koriri noobnosni a tem be gweme a n'apna. ⁸ Ige wam be jookpume nye wam noolulu iwu, nye Nyenwe ai Jizosi jeeji inwe ke onu a gbu nu hite n'onwu va-a-a ke ovuva a. ⁹ Nga nye wam noolulu iwu jaava, Ekwensu jeegesi ernu ndu-ehni o kpahie anya zi odo n'odo nu nhne elekema nu ernu tu n'anya, ¹⁰ nu kpakara ernu ojo o jeeji nooduwhu ele nonwu onwu. Be whu etekne kwnornu nu be kwéle o kweru ezi oka ma Chiokike znohia be. ¹¹ Kam kpayarú, Chiokike ziznenu be rikne o mee nhne buo oma ma be kweru aghalaghala, ¹² ka bu ma kpakara ele kwéle o kweru ezi oka, ele whnurnu aruru-eli n'anya buru ele ikpe Chiokike marnu.

Gwuzosi rikne

¹³ Kovu a notunu Chiokike mmamma ige obula kwnornu anu rumu nda ai, ele Nyenwe ai whnurnu n'anya. Hite n'opanizo, Chiokike hohiaru anu ma o znohia anu hite n'ernu Enine Nso ke neeme anu ziri nso, kwnornu nu anu kweruru ezi oka. ¹⁴ Kam kpayarú, o sukwuru anu hite n'izi oma ai, ma anu kehia igwe n'igwugwu Nyenwe ai Jizosi Karaísi. ¹⁵ Rumu nda ai, anu gwuzoru kwem, anu jikwasi nhne a znirni anu rikne, hite n'ikwu-onu mobu okwukwo izi a gbarú.

¹⁶ Kitna, Nyenwe ai Jizosi Karaísi n'iwhuru a nu Chiokike Nda ai, nye whnurnu ai n'anya, hite n'oru o nyernu ai nu olile anya buru oma, mee a gwuzosi rikne, ¹⁷ gba anu inwe, mee anu gbasí rikne nu kpakara ernu oma nu ikwu-onu.

3

Anu kpenu ai okpukpe

¹ Ke ipne-aznu, rumu nda ai, anu kpenu ai okpukpe ma izi Nyenwe ai gbasa k'agida, nwernu masi igwugwu a lele kpa o zi n'esilawuru anu. ² Kpe masi ma Chiokike dohia ai n'aka ele ojo nu ele aruru-eli, kwnornu nu o buo kpakara badnu nwernu

okwnata ovu. ³ Kovu Chiokike bu nye kwesiri okwnata ovu, o jeenye anu rikne, kpusni anu hite n'aka nye ojo wam. ⁴ A tukwasiri Nyenwe ai mkpoma nu anu zi koriri neeme neezne nu ruwhnu kpakara nhne a nyernu anu n'iwu. ⁵ Nyenwe ai duru mkpoma anu du n'owhnun'anya Chiokike nu onuta mkpoma ke zi nu rime Karaísi.

O do aka nu nsni gbasiri ime mgwu

⁶ Rumu nda ai, a ji rewhna Nyenwe ai Jizosi Karaísi neenye anu iwu, anu zeru nnwo nda obula ke bu nye ime-mgwu, nye za noowu budnu lele kpa nhne a znirni anu. ⁷ Kwnornu nu anu magwu kpa anu kwesiri o snornu nhne atu ai. A buo ele ime-mgwu nga ai nu anu zi. ⁸ A rige wiri nye obula ke a kwula ogwo. Tnunuma, a dogburu ehni ai n'ernu iwhnehnie nu abali, nonu ernu ma a gharu o buru ivu rinya nyee anu. ⁹ Ka buo nu a nwée rikne nahoru anu nhne, kovu ma a buru ele anu jomuhia nhne n'aka be. ¹⁰ Nga ai nu anu zi, a znirni anu nhne ka, "O buru nu nye obula jornu ernu, o ri wiri."

¹¹ A nonu nu agwna ele badnu dazi etekne, be mee nhne obula, ele nookwu oka gbasila be. ¹² A ji rewhna Nyenwe ai Jizosi Karaísi neenye be iwu, be gbasí rikne, rnuhia nhne be jeeri. ¹³ Rikne gwu anu rumu nda ai n'ome nhne buru oma.

¹⁴ Nye obula ke za naabita nhne a gbarú n'okwukwo izi ka, anu hnata nye wam ama. Anu nu nye wam meko nhne obula, ma iwhnerne tu a. ¹⁵ Kovu anu mee be ele irno anu, anu zní be ezni lele rumu nda.

Obekwu ikwu ipne-aznu

¹⁶ Kitna, Nyenwe ai ke udno n'iwhuru a nyee anu udno ige obula n'apna obula. Nyenwe ai dazigidnenu kpakara anu.

¹⁷ Mawa, Polu, ji aka m gba obekwu ikwu ipne-aznu ka. Ka bu nhne neegesi nu mawa gbarú obekwu ikwu ipne-aznu ke me gbarú.

¹⁸ Oru Nyenwe ai Jizosi Karaísi dazigidnenu kpakara anu.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Polu gbaznenu
Timoti
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Timoti snornu Polu zne izne, rnu masi ernalu izi oma Karaishi. Timoti nu Polu nwernu otu okwnata mkpoma, kam kpayaru, Timoti nu lele nnwo ke Polu muru (1:2). Timoti bu nye ernalu ke Polu kwnataru mkpoma k'agida.

O bu n'ezini nu Polu gbaznenu Timoti okwukwo izi ka, kovu o kwuru agida nhne ke gbasiri kpakara ogbako Chiokike. Polu kahiaru kpa be jeeji nohoru ele risi ogbako Chiokike. O kaa nu ele Karaishi kwesiri neekpenu ibne be okpukpe. A nwernu otu Chiokike nu Karaishi Jizosi, nye nwernu rikne o kwuru aji zneknwusi Chiokike.

Nhne zini n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu (1:1,2)

Budnu ogbako Chiokike (1:3--3:13)

Nhne tugwaru otugwa ke okpukpe aji (3:14-16)

Polu zirnini Timoti ezini (4:1--6:21)

¹ Mawa, Polu, nye izi Karaishi Jizosi lele kpa Chiokike Nye Onohia aji nyernu n'iwu nu ke Jizosi Karaishi nye bu olile anya aji.

² M naagbaznenu Timoti nnwo m n'ezini n'okwnata ovu okwukwo.

Chiokike Nda aji, nu Nyenwe aji Jizosi Karaishi nyee i oru, obirizini nu udno.

*Anu zeru iznizini
aghalaghala*

³ Lele kpa me kannu i nga me neezne Masidonia, daziri n'Efesosi ma i bnosi ele zini iwu aghalaghala ma be kwusi o zini nhne nu kpa. ⁴ Be tuwhuma ige o zini otnutnu ruwhere nu osnusno omumu kwoko. Kpakara nhne ka, tunuma be jeeme ernalu Chiokike ke hi n'okwnata ovu neezne nu ruwhnu, be noovuya okewa. ⁵ Ka bu ma i zini ele badnu be whnurita n'anya hite nu mkpoma zini snam nu ovu buru oma nu ezi okwnata ovu. ⁶ Agwna ele badnu kpawhulem, snornu ikwu-onu etekne. ⁷ Be noopio o buru ele zini iwu, kovu be ma

nhne be nookwu, o bu n'ezini be nookwusi a rikne.

⁸ A magwu nu iwu buru oma, o buru badnu mekwa a nkari. ⁹ A magwu nu be kwnoge ele mee mma bita iwu, kovu ele noolulu iwu nu ele risi rikne, ma ele ma Chiokike, nu ele mmehie, ele zila richna, ele tu ogwnu Chiokike, ma ele noogbu badnu, ele noogbu nne nu nda be, ¹⁰ ele neeme oyi, nu omekorita nyerukna nu ibne a, nu omekorita nyerinya nu ibne a, ele neerne ohi, ele aghalaghala, ele kwu ezi oka n'ikpe, nu kpakara nhne obula ke neemegidne iznizini ka zini snam. ¹¹ Iznizini ka bu izi oma wam ke zini igwugwu ke hi n'aka Chiokike nye nwe ngozi. Chiokike nyernu m izi oma ka n'aka me bita.

*Oru Nyenwe aji
nyernu Polu*

¹² M notunu Karaishi Jizosi Nyenwe aji mmamma nye nyernu m rikne, nye gwnusiri m nye kwesiri okwnata ovu, mee m buru nye notunu a ernalu. ¹³ O bu n'ezini nu m bu m nye nookwulu a nu mbom nu nye kpakarnu ele ke a ehni, nu nye mee nhne rikne, kovu o donu m obirizini kwnornu nu m mernu m kpakara nhne ka nu oma ama nu okwe ekwe. ¹⁴ Nyenwe aji wukwasiri m oru a zini agida nu okwnata ovu nu owhnun'anya a ke zini nu rime Karaishi Jizosi.

¹⁵ Ka bu ikwu-onu ke kwesiri okwnata ovu, ke nye obula kwesiri o kweru, Karaishi Jizosi varu n'owa o znohia ele mmehie, me bu nye risi ele mmehie. ¹⁶ Ka bu nhne kpahiaru Chiokike jiri donu m obirizini, me nye risi ele mmehie ma Karaishi Jizosi gesi osnuta ovu a zini ogologo ma m buru m nhne atu nyee ele jeekweru nu ya ma be nwehia budnu kwoko. ¹⁷ Kitna, eze ke zini okwnukokwnu, nye nwu onwu, nye be whnu anya, nye ya nu nsunu a bu Chiokike, ya nu nsunu a nwe igwugwu nu osun'anya tim tom. Amim.

¹⁸ Timoti nnwo m, m neenye i iwu ka lele kpa owhnurninya be whnurnu gbasiri i n'ige wheru ewhe, snornu nhne be kwuru gbasiri i, ma i nwernu rikne lu ogwnu oma lele nye Karaishi. ¹⁹ Jikwasi okwnata ovu i rikne nu ovu zini snam. Agwna ele badnu ghasaru be, ke kpahiaru ogbo okwnata ovu

be kpuru. ²⁰ N'esilawuru be bu Haiṁenousi nu Alekizanda ele me sigbasiri n'aka Setani ma be muhia gharu o kwulu Chiokike.

2

Kpa be kpe okpukpe

¹ Ke mbom, m naakaa, anu kpe okpukpe nu risi kpakara ele badnu, noorio aririo, nootunu Chiokike mmamma. ² Anu kpenu ele eze nu kpakara ele zi n'ochichi okpukpe, ma a wuru budnu udno nu budnu buru oma, nootu ogwnu Chiokike. ³ Ka bu nhne buru oma, ke nooso Chiokike Nye Onohia ai mkpoma n'onu, ⁴ kwnornu nu Chiokike noopio ma o znohia kpakara ele badnu, ma be mahia ezi oka.

⁵ Otu Chiokike zi, otu nye ibno zi n'esilawuru Chiokike nu badnu. Nye ibno wam bu Karaishi Jizosi, ⁶ nye gweru ehni a nyega ma o buru nhne ogbahia ke kpakara badnu. Chiokike gesiri ai ka n'ige kwesiri. ⁷ Ka bu nhne mernu Chiokike hohiaru m ma m buru nye nookpo okwo nu nye izi. Ka bu ezi oka, o buo aghalaghala, Chiokike hohiaru m ma m buru m nye znihne ke ezi oka okwnata ovu ke ele buo ele Ju.

⁸ M noopio nu rime ogbako obula ele rukna chilizo aka lawuru zi nsọ n'okpukpe enwe ovu owe ehni nu agigo.

⁹ M noopio ele rinya masi yiri eyi lele kpa o kwesiri, ke buru oma n'anya. Ele rinya kpa risi gburu okne onu, mọbu turu golu mọbu palı, mọbu woru iwo gburu okne onu, ¹⁰ kovu rnu ernu oma, bu ke kwesiri ele rinya ele ka nu be neekpenu Chiokike.

¹¹ Ele rinya kwesiri o daziri bii, muhia nhne hite n'orube risi. ¹² M kwéle m nyerinya znihne mọbu ziri nu risi nyerukna, o kwesiri o daziri bii. ¹³ Kwnornu nu Chiokike beru osno kpu Adam, omekwo, o kpu Ivu. ¹⁴ Setani duhie Adam, kovu o duhieru nyerinya wam, o gho nye mmehie. ¹⁵ Kovu Chiokike joznohia ele rinya hite n'omumu nnwo* o buru nu be jeenwe okwnata ovu, nu owhnun'anya, nu ozi nsọ nu anya udno.

3

Ele risi ogbako Chiokike

* **2:15** hite n'omumu nnwo mọbu nu omumu nnwo

¹ Ka bu ikwu-onu ke kwesiri be kw-nata ovu. O buru nu nye obula ke pi-oru o buru nye risi ogbako Chiokike, o noopio nhne buru oma. ² Kitna, nye risi ogbako Chiokike joburu nye nwée otna, nye nwernu otu nnwerne, nye anya udno, nye mkpoma duru eli, nye be noosonu anya, nye nookwubna ele izne, nye nwernu rikne o znihne, ³ nye nwó okne manya, nye méé nhne rikne, enwerne badnu, nye zá nookno oka, nye whnúge iwai n'anya.

⁴ Nye risi ogbako Chiokike joburiri nye nwernu rikne chikwa ezi-nu-oro a nkari, rumu a joburu ele noobnonu a nsni, nooso a anya. ⁵ (O buru nu nye obula nwée rikne chikwa oro a nkari, ndaa kpa o jeenwe rikne legidne ogbako Chiokike anya?) ⁶ O joburu nye varu ikne n'ogbako Chiokike, o zi o mee oknomokno, dnabna n'otu ikpe omuma wam lele Ekwensu. ⁷ O joburu nye nwernu rewhna oma n'ederezi, o zi o dnabna nu nhne iwhnerne nu mbita Ekwensu.

⁸ Ele dikneni masi joburu ele be noosonu anya, ele ezi oka, ele nwó okne manya, ele zá noopio iru zile ezi. ⁹ Be jeeji mkpoma buru oma jidnesi ezi oka ke Chiokike nyernu ai rikne gbasiri okwnata ovu. ¹⁰ Be jeebe osno kpa be iru, o buru nu o zá nhne ke megidnerneru be, be buru dikneni ogbako Chiokike.

¹¹ Ele nnwerne be masi joburu ele nwernu oson'anya, ele zá nookwu oka etekne, kovu ele ovu oma, ele be kwesiri o tukwasi ovu nu kpakara nhne.

¹² Nye dikneni joburiri nye nwernu otu nnwerne, nye nechikwa rumu a nu ezi-nu-oro a nkari. ¹³ Ele noornu ernu be nkari jeenwehia ovulizo n'olu buru oma, be joogwuzosi rikne n'okwnata ovu ke zi nu rime Karaishi Jizosi.

Nhne tugwaru otugwa ke okpukpe ai

¹⁴ M naagbanu i okwukwo ka, o bu n'ezi nu m neele anya nu m jaava wara wara. ¹⁵ Kovu o buru me gbu okwnu, m naagba ma i mahia kpa ele badnu jaabita ehni be nu ezi-nu-oro Chiokike ke bu ogbako Chiokike ke zi budnu, ke bu nsusnu oro nu ntụ-eli

ezi oka. ¹⁶ A zá neesigha oka, nhne tugwaru otugwa ke okpenu Chiokike zì agìda, Jizòsi whùyarù iwihne n'anò-èhni, Enine Nsò gbarù akebne a, ele enine izi whnurnu a, be kpòru okwo a n'esilawùru kpakara mba, ele badnù kweru a n'òwa, Chiokike kwuru a la n'oligwe n'igwugwu.

4

Pòlu znirni Timoti ezni

¹ Enine Nsò kwuru kpa o dnornu anya nù ige ipne-aznù nù ele badnù jòowhoga n'òkwnata ovu snornu enine ke nooduwu nù nhne ele rẹnwu ojo neezni. ² Ka bụ iznizni ke ele ruwhnu lawùru neezni n'aghalaghala, ele jiri rugwe bẹkwnu da akoniche be. ³ Be kwéle ele badnù lù nnwerne mọbu gbọ nzi, be kanù ele badnù be rí agwna wiri, ke Chiokike keru ma ele kweru ekwe gweru otu mmamma ri, bụ ele mahiaru ezi oka. ⁴ Kwnornu nù kpakara nhne Chiokike keru bụru oma, o zá ke badnù jéeri, o bụru nù o gweru a, tų mmamma. ⁵ Be ji ikwu-ònu nù okpukpe Chiokike bíta wiri nsò.

⁶ O bụru nù i kanù rụmu nda kpakara nhne ka, i jòoburu nye izi Karaisi Jizòsi oma, nye be jiri ezi oka ke okwnata ovu nù iznizni oma ke i snornu znù. ⁷ O zá nhne i ji otnutnu ruwhere etekne nù oka ele nnwerne okno badnù mee, znùhia èhni i ma i bụru nye nọtutu ogwnu Chiokike. ⁸ Kwnornu nù oзнuznu ke anò-èhni nwernu iru matị, kọvu omahia Chiokike bnarnù iru nù kpakara nhne, o vugwu mkwna ke bụdnu ka nù bụdnu ke jaava.

⁹ Ka bụ ikwu-ònu ke be kwesiri o tųkwasi ovu, ke badnù kwesiri o kweru. ¹⁰ Ka bụ risi nhne a kwno nọdoli n'èrnu, naagba otna, nù olile anya aị zì nù Chiokike ke zì bụdnu, Nye Oznohia ke kpakara badnù, ke kakwo ke ele kweru ekwe.

¹¹ Zni kpakara nhne ka, nyee iwu ma ele badnù mee nhne i neezni. ¹² I kwé nye obula ledna i anya kwnornu nù i bụ nnwọ ikoro. Kọvu bụru nhne atų ke ele kweru ekwe, ma n'ikwu-ònu, nù bụdnu,

nù owhnun'anya, nù okwnata ovu, nù ozi snam. ¹³ Tem m va, gweru èhni i yisi nù ogwnu nhne be gbarù n'òkwukwo nsò nù rime ogbako Chiokike, nọkpo okwo, neezni nhne. ¹⁴ I léwhu nkesi i anya, ke be nyernu hite n'izi owhnurninya wam nga ele okno badnù tųkwasi i aka nù risi.

¹⁵ Anya dų i èli gbasiri kpakara nhne ka, gweru èhni i yisi neeme be ma kpakara ele badnù whnù nù i nooso oso. ¹⁶ Ledu anya nù bụdnu i nù kpakara nhne i neezni. Gbalị neeme kpakara nhne ka, kwnornu nù i mee kpam, i jòoznohia èhni i ma ele nọonu nhne i neezni.

5

Kpa a jeemesno ele badnù

¹ I bígbọ nye okno badnù rikne rikne, kọvu kwunu a oka lele nù o bụ nda i. Mesno rụmu ikoro lele rụmu nwene. ² Mesno ele rinya okno badnù lele nù be bụ nne i, gweru ozi rịchna sọ rụmu oknornokno anya lele rụmu nwene i rinya.

³ Lekọta ele rinya nzi be nwurnu ele zì nù mkpa anya nkari. ⁴ Kọvu o bụru nù nyerinya nzi a nwurnu nwernu rụmu mọbu rụmu rụmu a, rụmu be beru osno mụhia kpa be kpenu Chiokike, hite n'olekasi ele murnu be anya, lele kpa ele murnu be jiri lekasi be. Ka bụ nhne nọoso Chiokike ovu n'ònu. ⁵ Nyerinya nzi a nwurnu ke nwée badnù obula neelekwasi Chiokike anya, neekpe okpukpe iwihnehnie nù abalị ma Chiokike yisinu a aka. ⁶ Kọvu nyerinya nzi a nwurnu ke noowu bụdnu ke nọoso a n'ònu nwurnu onwu kpa o zì bụdnu. ⁷ Kanù be mee kpakara nhne ka, ma be mee nhne bụru oma. ⁸ O bụru nù nye obula nwée rikne legidne ele oro a, ke kakwo ele ezi-nù-oro a, nye wam gónahorulam okwnata ovu, nye máa Chiokike ka nye wam mma.

⁹ Nyerinya ke nzi a nwurnu ke gbarù nri awaha isunu, be gwnusi a n'esilawùru ele nzi be nwurnu, nye kwesiri nzi a kwnata a ovu,* ¹⁰ nye be jiri èrnu oma a mahia, nye nọoznu rụmu a nkari, neelekọta ele izne nkari, snornu ele nsò snù ochi be, nye neeyinu ele zì nù mkpa aka, nọornu agìda èrnu oma.

* 5:9 mọbu nye nwernu otu nzi

¹¹ Kọvu ị gbásị ịrẹwghna oknornokno nye nzi a nwurunu n'okwukwo. Kwnornu nụ nga anọ-ẹhni kpalizọru be, be jéenwe rikne gwuzonu Karaịsi, be pio ọ gbọru nzi berere. ¹² Be bụru ele ikpe marnụ, kwnornu nụ be luluru mkwna be kwere nụ mbom. ¹³ Tụkwasi n'olu ka, be bụru ele nwée nhne be mee, be neezne n'oro n'oro noozno izno, nookwu nhne gbásila be, nookwu nhne be kwésile o kwu. ¹⁴ Kam kpayarụ, m neeznikwa ele oknornokno ele nzi be nwurunu, be gbọru nzi berere, mụhia rụmu, legidne ọro be anya ọ zị be nyee nye irno wam oghere ọ kaja be nụ ọgbako Chiokike. ¹⁵ Agwna ele rinya wam snornulem Setani.

¹⁶ Ọ bụru nụ nyerinya ọbula nwernu nnwerne nzi a nwurunu n'oro a, o yinu be aka, o kwé ọgbako Chiokike vuru ivu nye wam, kọvu ma ọgbako Chiokike lebna anya n'oyinu ele rinya nzi be nwurunu ele zị nụ mkpa aka.

¹⁷ Ele okno badnụ, ele neelegidne ọgbako Chiokike anya kwesiri be sọnu be anya okpukpu lawuru, ke kakwo ele nọokpo okwo izi ọma, neezni nhne. ¹⁸ Kwnornu nụ okwukwo nsọ kwuru kpa, “Ị knésni ọnu ehni ke nọozosna ikpa,” nụ “Nye ẹnu kwesiri ọgwo ẹnu a.” ¹⁹ Ị kwékọ nhne ọbula be bnornu nye okno badnụ, okwolem ma be nwernu ele akebne lawuru mọbu ẹto. ²⁰ Bigbọ nye okno badnụ ọbula mernu mmehie nụ ruwhnu ọhna, ma ele berere mụhia nhne.

²¹ M noogwuzo nụ ruwhnu Chiokike nụ Karaịsi Jizọsi nụ ele enine izi Chiokike hohiaru neenye i iwu ka, bita kpakara nhne ka me nyernu ị, i lé badnụ anya nụ ruwhnu kpa ị neeme be.

²² I mée wara wara nọotukwasi ele badnụ aka, i snó ele berere nụ mmehie be. Kọvu bita ẹhni ị nsọ.

²³ Ị nwọma mini kpọi, kọvu nwọ manya matị kwnornu nụ rụwho i nụ ẹhni igbugbu ị naaria ige ọbula.

²⁴ Mmehie agwna ele badnụ kpumernu, beru be osno neezne n'ikpe, kọvu mmehie agwna ele berere sno be n'aznụ. ²⁵ Kpam masị, ẹnu ọma whụyaru iwhne, ọ bụru nụ be whóge iwhne, be nwée rikne kpusni be.

6

¹ Nye ọbula ke bụ ọhi whnụ nụ ọ nọoso nye nwe a anya lele kpa o kwesiri, ma be gharu ọ kaja ịrẹwghna Chiokike nụ iznizni a. ² Ele ọhi ke ele nwe be kwere nụ Chiokike lédna be anya, kwnornu nụ be bụ rụmu nda. Tnụnuma, be rnunu be ẹnu ka mma kwnornu nụ ele neerihia mbnarna n'ẹnu be bụ ele kwere ekwe, ele be whnurnu n'anya. Ka bụ nhne i kwesiri neezni, ma be neeme masị be.

Ọwhnu iwai n'anya

³ Ọ bụru nụ nye ọbula neezni iznizni aghalaghala, ke kwéle nụ n'iznizni ke nọotu ogwnu Chiokike nụ iznizni ke zị snam ke Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, ⁴ nye wam bụ nye oknomokno. Kọvu ọ máa nhne ọbula. Echiche a bụo ọma, ka noodubna nụ okno ọka, nụ ọwho-anya, ọlu ogwnu, ọka ojo, anya ojo, ⁵ ọdogbuta zị n'esilawuru ele ovu ojo, ele tuwhuru ezi ọka. Be neeche nụ okpenu Chiokike bụ apna be jeeji neenwehia iru ke be.

⁶ Kọvu okpenu Chiokike nụ rụwho ojiji bnarnụ mbnarna k'agida. ⁷ Kwnornu nụ ọ zá nhne a vuru va n'owa, a nwée masị rikne vuru nhne ọbula whoga nụ rime a. ⁸ Kọvu ọ bụru nụ a nwernu wiri oriri nụ iwo o kpusni ẹto aị, ka kwesiri o ji aị rụwho. ⁹ Ele noopio ọ bụru ele eze naadnabna nụ rime ọrnurna nụ mbita, nụ agida nhne iwhnirniwhno ke naakpakna be ẹhni, ke noodubna ele badnụ nụ mwhu. ¹⁰ Kwnornu nụ ọwhnun'anya iwai bụ mgbaregwnugwnu kpakara nhne ojo zị ọdo nụ ọdo. Agwna ele noopio iwai k'agida kpawhuru n'okwnata ovu, gweru agida nhne igbugbu mekasi ẹhni be ẹhni.

Lụ ọgwnu ọma ke ọkwnata ovu

¹¹ Kọvu, ị badnụ ke Chiokike, gbanahoru kpakara nhne ka. Tnụnuma, snornu ome mma, ọtu ogwnu Chiokike, ọkwnata ovu, ọwhnun'anya, ndidi nụ ọzi wọhnerne. ¹² Lụ ọgwnu ọma ke ọkwnata ovu. Jikwasi bụdnú kwó okwo aka ke Chiokike nyernu i nga ị kwuhiaru ọkwnata ovu i nkari nụ ruwhnu agida ele akebne. ¹³ Nụ ruwhnu Chiokike nye neenye kpakara nhne bụdnú, nụ Karaịsi Jizọsi, nye gbaru akebne ọma nụ

ruwhnu Pɔntiosi Pailet, m neenye i iwu, ¹⁴ bɪta nhne ka ma ɪ gharu o nwe ntupo nu ɔtna tem Nyenwe aɪ Jizosi Karaɪsi va, ¹⁵ nye Chiokike jeegweya n'ige ke a, nye nwe ngozi, nye neechi kpɔi, Eze kakwo ele eze, nu Nyenwe kakwo ele nwe. ¹⁶ Chiokike ke zɪ bɪdnu ɔkwonukokwnu, nye wu n'iwhe ke ɔ zɑ nye nwernu rikne vadu ndundu, nye ɔ zɑ nye whnɔleru anya, mɔbu whnɔli a anya, ɔson'anya nu rikne buru ke a tim tɔm. Amɪm.

¹⁷ Dɔ ele eze ke ɔwa ka aka nu nsnɪ be bɪo ele oknomokno, be tɪkwasi ɛkwu be ovu, ke jɑazɪ tim tɔm, kɔvu be tɪkwasi Chiokike ovu nye naasama aka a neenye aɪ kpakara nhne buru ɔma ke a neeri. ¹⁸ Dɔ be aka nu nsnɪ, be mee nhne buru ɔma, be buru ele baru aba n'ome nhne buru ɔma, ele ovu ɔma ke neekesi ele badnu nhne be nwernu. ¹⁹ Be mee kpam, be nɔotu ntɔ-ɛli buru ɔma ke zɪ kwem n'ige naava, ma be nwehɪa bɪdnu ke bu ezi.

²⁰ Timoti, legidne nhne be yisiri ɪ n'aka anya nkari. Whɔga nu nhne ɔbula ke neegweya ikwu-ɔnu ke neemegidne ogwnu Chiokike nu ɔka iwhnirniwhno ke nu lele nu o nwernu akɔniche, kɔvu o nwɛe.

²¹ Agwna ele badnu snornu a kpawhu n'ɔkwonata ovu.

Oru Chiokike dazɪnu anu.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Polu gbaznenu
Timoti
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Nụ Okwukwo izi ke Ebo ka ke Polu gbaznenu Timoti, bụ ke ọ gbarụ lele okwukwo izi nda naagbanụ nnwọ ọ whnuru n'anya (1:2,3), Polu pioru ma Timoti buru nye ogwnu oma ke Karaịsi, o nwe ndidi nga ọ naata awhnwhnu lele nye Karaịsi (2:1,3). Polu gbadiyarụ nne Timoti nụ nne nne a, ele nwernu okwnata mkpoma nụ Karaịsi. Polu karụ Timoti chenwanya nụ ya Polu tükwasiri a aka a lawuru nụ risi, ke neegesi nụ Enine Chiokike noodu a nụ ernala.

Agwna ele kweru nụ Nyenwe aị dnabarnụ nụ mbịta nye irno, kovu Polu dọru Timoti aka nụ nsị ọ gbanahoru kpakara ornurna ke nooduwhu rumu ikoro (2:20-26; 3:1-9). Ọ kanụ Timoti ọ ziri kwem neezni izi oma, ọ bụ n'ezi nụ agida ele badnụ jéekweru (4:2).

Polu magwụ nụ ige matị ọ jọnwu enwu kwnornu okwnata ovu a, kovu o nwernu ogwo ernala (4:6-8). Ọ buru nụ a sno Karaịsi nwụ enwu, a joosno a ziri budnu, ọ buru nụ a nwe ndidi, a joosno a chị lele eze (2:11,12a).

Nhne zị n'okwukwo ka

Obekwu ikwu nụ okpukpe o kpenu Timoti (1:1,2)

Iwhnerne Nyenwe aị tuko i (1:3-18)

Buru nye ogwnu oma Karaịsi (2:1-26)

Kpa ele badnụ joowu budnu be n'ige ipne-aznụ (3:1-9)

Buru nye be kwesiri okwnata mkpoma (3:10--4:8)

Ezni ke aka Polu nụ obekwu ikwu ipne-aznụ (4:9-22)

¹ Mawa, Polu, nye izi Karaịsi Jizosi hite n'echiche Chiokike, o ziyaru m me zni ele badnụ gbasiri mkwna budnu ke zị nụ Karaịsi Jizosi.

² M naagbaznenu Timoti nnwọ m me whnuru n'anya okwukwo.

Oru, obirizi nụ udno ke hi n'aka Chiokike Nda aị nụ Nyenwe aị nụ Jizosi Karaịsi dazinu i.

Iwhnerne Nyenwe aị tuko i

³ M nọtunu Chiokike mmamma, nye me neekpenu hite n'ovu zị snam lele kpa ele nda m kpennu a, neekpe okpukpe iwhnehnie nụ abali, neechenwanya i n'okpukpe m. ⁴ Me chenwanya anya-mini ekwna i, ọ nọogwnu m ọ whnụ i anya ma ovu sọ m n'onu. ⁵ M neechenwanya okwnata ovu i n'ezi, ke beru osno ziri nụ rime nne nne i, Loisi, nụ nne i Unisi, m kweru m nụ ọ zị masi kpam nụ rime i. ⁶ Kam kpayaru, gwakne bekwnu ke nkesi Chiokike, ke o nyernu i nga me tükwasiri i aka m nụ risi. ⁷ Kwnornu nụ Chiokike nyége aị enine ke ogwnu, kovu enine ke iknernema nụ ọwhnun'anya nụ anya udno.

⁸ Bikno, iwhnerne okpo okwo nhne gbasiri Nyenwe aị tuko i, mọbu iwhnerne me nye ikelu a. Kovu snornu m ta awhnwhnu n'izi oma hite n'iknernema Chiokike nyernu i. ⁹ Chiokike znohiaru aị, sukwu aị ma a wuru budnu zị nsọ. Ka budo hite nụ nhne obula ke a mernu, kovu ọ bu mmuma a hite n'oru a. Ka bụ oru ke o nyernu aị nụ Karaịsi Jizosi sụ ọwa panizoru. ¹⁰ Kıtna, o mernu ka whuya iwhne nga Nye Oznohia aị Karaịsi Jizosi whuyaru iwhne, nye megburu enwu gweyanu aị budnu ke kwó okwo, ke noonwu n'iwhne ke izi oma. ¹¹ Me jiri buru nye nọokpo okwo izi oma ka, nụ nye izi nụ nye zni nhne. ¹² Kam kpayaru, me naata awhnwhnu nụ rime ikelu. Kovu iwhnerne zá nọtum, kwnornu nụ m magwụ m nye me kweru nụ ya, m magwụ m masi nụ o nwernu rikne ọ bita nhne me yisiri a n'aka* dọ ọbochi wam.

¹³ Hite n'okwnata ovu nụ ọwhnun'anya Karaịsi Jizosi, bita kpakara nhne i nurnu n'onu m, ma be buru nhne atụ ke iznizni zị snam. ¹⁴ Enine Nso yinu i aka bita nhne oma wam be yisiri i n'aka.

¹⁵ I magwụ nụ kpakara ele zị nụ Esia ghasaru m, ma Figelusi nụ Hamogenisi.

¹⁶ Nyenwe aị dọnu ezi-nụ-oro Onesiforosi obirizi kwnornu nụ o mesiri m ovu rikne, ijigba be turu m zá nọtum a iwhnerne.

* **1:12** nhne me yisiri a n'aka mọbu nhne Chiokike yisiri n'aka m

17 Nga ọ zị nụ Rom, o piosiri m rikne tem o piohia m. 18 Nyenwe aị donu a obirizi n'ọbochi ikpe. I magwu nkari nkari kpa o yinu m aka n'apna zị ọdo n'ọdo n'Efesosi.

2

Nye ogwnu oma ke Jizosi

1 Timoti nnwo m, gbasị rikne n'oru ke Karaịsi Jizosi. 2 Kpakara nhne i nurnu me kwuru nū ruwhnu agida ele akebne, zni ele kwesiri be kwnata be ovu, ele jeenwe rikne zni masi ele berere. 3 Nwe okasi ovu n'awhnuwhnu lele nye ogwnu oma ke Karaịsi Jizosi. 4 O za nye obula ke bu nye ogwnu ke neeme nhne nye buo nye ogwnu neeme, ma o mee nhne jiosno nye risi a ovu n'onu. 5 Kpam masi, o za nye naagba eso ke jeenwe rikne kpuru okpu mmeri o buru nū o gbage eso lele kpa iwu eso kwuru. 6 Nye ernu ekwnu ke nornu ernu nkari kwesiri o beru oso ri mkpuru mbom ke hi n'ekwnu a whuya. 7 Tule nhne me nookwu, Nyenwe aị jeenye i oghohia nū kpakara nhne.

8 Chenwanya nū ka bu izi oma m, Jizosi Karaịsi nye hiri n'avnurnu Devidi, hiri n'enwu lizo. 9 Kwnornu nū izi oma ka, m naata awhnuwhnu du kpa be turu m ijigba lele nye noolulu iwu, kovu be tuge ikwu-onu Chiokike ijigba. 10 Ka bu nhne mernu me neenwe nkasi ovu kwnornu ele wam Chiokike hohiaru, ma be nwehia oznohia ke zị nū Jizosi Karaịsi nū igwugwu kwó okwo.

11 Ka bu ikwu-onu ke kwesiri okwnata ovu,

O buru nū a snornu a nwu,
a joosno a ziri budnu.

12 O buru nū a nwe ndidi,
a joosno a chi lele eze.

O buru nū a gonahoru a,
o jogonahoru aị.

13 O buru nū a nwée okwnata ovu,
o jeekwesi koriri okwnata ovu,
kwnornu nū o jogonahoru ehni a.

Nye ernu ke Chiokike naakweru

14 Chenwanyanu be kpakara nhne ka. Do be aka nū nsni nū ruwhnu Chiokike gbasiri odogbuta n'ikwu-onu, o za mbnarna obula zị a, o noolulu ele noobno nsni.

* 2:17 mọbu lele mbam mbam

15 Gbalị gweru ehni i gesi nū ruwhnu Chiokike lele nye ernu Chiokike nakweru, nye iwhnerne za notu, nye nwernu rikne zni ikwu-onu ke ezi oka nkari. 16 Zeru oka iwhnirniwhno nū oka etekne, kwnornu nū ele nookwu a neegweme ehni be hne Chiokike zị. 17 Iznizni be naagbasa lele bekwnu okochi, * ke Haimenousi nū Filetusi zị n'esilawuru ele neezni a. 18 Ka bu ele kpawhuru n'ezị oka. Be nookwu nū olizo n'enwu ele nwurnu onwu whelem, be naakwnadna okwnata ovu agwna ele badnu. 19 Kpa o zị, ntụ-eli Chiokike gwuzo kwem, ke nwernu akara ka, "Chiokike magwu ele ke a," nū "Nye obula ke noosukwu rewhna Nyenwe aị, hi nū nhne ojo whuya."

20 N'oro hna okpotokpo, o buo agbugba wiri golu nū agbugba wiri siliva bu nhne zị a kpoi, kovu okiko isisi nū rizna, agwna be ji nornu ernu zị mkpa, agwna be ji nornu ernu zila okne mkpa. 21 Kovu o buru nū badnu obula snusnama ehni a nkari, be jeeji a nornu ernu zị mkpa, ke zị nsọ, be jiknernu a, Nyenwe a jeeji nornu ernu oma obula. 22 Gbanahoru kpakara nhne ojo ke nogwnu ele ikoro. Gbasnornu ome mma, nū okwnata ovu, nū owhnun'anya nū udno, ji nū kpakara ele neekpenu Nyenwe aị nū mkpoma zị richna. 23 I kwu oka obula ke iwhnirniwhno nū agirigo nwée risi, kwnornu nū be noovuya okno oka. 24 Nye izi Nyenwe aị joburu nye nookno oka, tnuma, o joburiri nye neegesi nye obula ovu oma, nye nwernu rikne zni nhne, nye nwernu ndidi. 25 O jeegweru wohnernerne neezni ele neemegidne a nhne, neele anya nū Chiokike jeeme be tuhna, o dubna be n'ezị oka, 26 ma be mahia nhne, gbanahoru mbita Ekwensu sninu be, kpa o gidnenu be ma be mee nhne o piuru be mee.

3

Obochi ipne-aznu

1 Kovu hnata ka ama, ige tu ogwnu k'agida vawa n'obochi ipne-aznu. 2 Ele badnu joburu ele whnurnu ehni be n'anya, ele whnurnu iwai n'anya, ele oknomokno, ele nganga, ele noolulu ele badnu, ele za noobnonu ele murnu be nsni, ele nwée

ovu ọtu mmamma, ele zá nsọ, ³ ele nwée ọwhnun'anya, ele zá naagbarunu ele badnu nhne be mernu be, ele nookwulu, ele nwée rikne jikwaru ẹhni be, ele nọ lele anọhia, ele nhne bọru ọma zá naamasị, ⁴ ele neere ele badnu, ele risi rikne, ele nọowhu nọ nganga, ele whnurnu nhne sọ n'ọnu n'anya karu ọ whnu Chiokike n'anya, ⁵ ele nwernu ọdi ogwnu Chiokike kọvu be gọnahoru rikne a. Jị nọ be nwéko nhne ọbula.

⁶ Be bọ ele jị aghigho nooduwhu ezi-nu-oro, duwhu ele rinya nwée rikne, ele rinya mmehie noovughari lele ele nwọru manya nọ ẹgwnurnu nhne ọjọ. ⁷ Ele rinya nọ kpa zị nọomu nhne, kọvu be nwée rikne mụhia ezi ọka. ⁸ Lele kpa Janisi nọ Jambirisi gwuzogidnenu Mozizi, ele ka neemegidne ezi ọka, ele mkpọma be nwurnu ọnwu, ele ọkwnata ovu be bọ nhne etekne. ⁹ Kọvu be jéenwe rikne zne nọ ruwhnu, lele kpa iwhnirniwhno ele wam whuyaru iwhne, ọ bọ masị kpa iwhnirniwhno ele ka jọowhuya iwhne.

Pọlu znirni Timoti ezi ipne-aznu

¹⁰ Kịtna, Timoti, ị magwu kpakara nhne me znirni nọ kpa me wuru budnu m. Ị magwu nhne me neeme nọ nhne me kweru nọ ya, nkasi ovu m, nọ ọwhnun'anya m, nọ ndidi, ¹¹ nọ kpa me nagidnenu ọkpagbu, nọ awhnuwhnu. Ị magwu kpakara nhne me whnurnu n'Antioku, nọ Aikoniom, nọ Lisitira, kpa me nagidnenu ọkpagbu. Kọvu Nyenwe aị dọhiaru m nọ rime kpakara be. ¹² Me kanu ị ezi ọka, nye ọbula ke joowu budnu ke nọotu ogwnu Chiokike nọ rime Karaịsi Jizọsi jaata awhnuwhnu. ¹³ Kọvu ele ọjọ nọ ele ka nọ be bọ nhne be bula, jaazi nọojokari bujo, nooduwhu ele badnu, be nooduwhu masị be. ¹⁴ Kọvu dazigidne nọ nhne me znirni ị nọ nhne ị kweru, hne ị magwu nye ị mụhiaru nhne n'aka a. ¹⁵ Hite n'ige ị bọ nnwọ matị, ị magwu nhne ọkwukwo nsọ kwuru, ke nwernu rikne mee ị ị bọru nye nwernu akoniche. Ka joodubna ị n'oznohia hite n'okwnata ovu ke zị nọ Karaịsi Jizọsi. ¹⁶ Kpakara nhne be gbaru n'okwukwo nsọ hi n'echiche Chiokike whuya, be bọru ọma n'ogweru zni nhne, bigbo, dọ aka nọ nsni

nọ ọznuznu ke ome mma, ¹⁷ ma badnu ke Chiokike bọru nye zuru ozu, nye be jiknenu nọonu kpakara ẹru ọma.

4

¹ M gwuzo m nọ ruwhnu Chiokike nọ Karaịsi Jizọsi nye jeekpe ele zị budnu nọ ele nwurnu ọnwu ikpe nga ọ jaava lele eze, neenye ị iwu ka. ² Kpọ okwo izi ọma, ziri gnarnagnarna n'ige kwesiri nọ ige kwésige, bna mbna, bigbo, kwnalizo mkpọma, gweru agida ndidi nọ anya duru ẹli neezni nhne. ³ Kwnornu nọ ige jaava nga ele badnu jéekweru iznizni bọru ọma. Tnunuma, be jaachikota ele neezni nhne, ele jeezni be nhne ke nsni nọoko be ẹko noopio. ⁴ Be jéekwe o bno nsni n'ezi ọka, kọvu snornu ọtnutnu ruwhere. ⁵ Kọvu bọru nye anya duru ẹli ige ọbula, naagidne awhnuwhnu, rnu ẹru nye nọokpo okwo izi ọma, rnu kpakara ẹru ke kwesiri nye izi Chiokike.

⁶ Kịtna, ige be jọowusi budnu m lele ariohna manya dulam, ige me joonwu ẹru wam. ⁷ M lukwolem ogwnu ọma wam, m gbazulem ẹso wam, m bitala m ọkwnata ovu wam. ⁸ Kịtna, Nyenwe aị bitannu m okpu-eze ke ome mma, ke nye ikpe ziri ezi jeenye m n'ọbochi wam, o jéenye me nọ nsunu m, kọvu o jeenye kpakara ele noopio ọ whnu a anya nga ọ jọowhuya iwhne.

Iznuznu Pọlu nọ Timoti

⁹ Me wara wara va. ¹⁰ Demasi whnurnu nhne ọwa n'anya, ọ ghasa m zne Tesalonika. Kireskensi znenu Galasia, Taitosi zne Dalimatia. ¹¹ Me nọ Lukwu kpọi zị. Nga ị jaava kwuru Makị va, kwnornu nọ o jeenyinu m aka n'ẹru me nọonu. ¹² M ziznenu m Taikikosi Efesosi. ¹³ Nga ị jaava chyanu m iwo me chisaru n'oro Kaposi nọ Torasi, nọ ọkwukwo, ke kakwo mkpa ọkwukwo.

¹⁴ Alekizanda nye ẹru rugwe mernu m nhne ọjọ k'agida. Nyenwe aị jọokwu a ọgwo ẹru a. ¹⁵ Anya dọ ẹli hne ọ zị, kwnornu nọ ọ bọ nye neemegidne izi aị.

¹⁶ Nga me gwuzo n'ikpe n'oziri nọogoru ọnu m, ọ zá nye ọbula ke sno m, kpakara ele badnu gbanahoru m. Chiokike bikno, gwnuko nhne ka megidne be. ¹⁷ Kọvu Nyenwe aị dagwunu m, nyee masị m rikne,

me jiri kpọ okwo izi ọma nụ nsni kpakara ele búo ele Ju. Be dọhiaru m n'ọnu odum. ¹⁸ Nyenwe aị jọdohia m nụ kpakara nhne ọjọ, duru m n'udno bna n'ọchichi ẹli-eze oligwe. Ya nwe igwugwu ọkwnukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznụ ke Pọlu

¹⁹ Bekwu Prisila nụ Akwila nụ ezi-nụ-oro Onesiforosi. ²⁰ Erasitosi daziri nụ Kọrinti, Tirofimosi naaria ẹhni igbugbu, m ghasa a nụ Miletosi. ²¹ Gbalị va sụ okirika dụ. Ebulusi neebekwu i, ma Pudesi, Lajinosi, nụ Kalaudia nụ kpakara rụmu nda.

²² Nyenwe aị dazinu i. Oru Chiokike dazinu anụ.

Okwukwo **izi**
Polu **gbaznennu**
Tajitosi
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka

Po lu kwuru nhne gbasiri Tajitosi nu hne zi ichne ichne nu rime okwukwo izi o gbaru. O karu nu ya nu Tajitosi sno rnu ernu izi oma nu Esia Mati nu Girisi (2 Korinti 2; Galasia 2:3). Po lu kannu a, o hohia ele risi nu ele jeelekota ogbako Chiokike anya nu Kiriti.

Po lu kannu Tajitosi o whnu ele risi nu ele neelekota ogbako Chiokike bu ele, ele badnu nookwu oka oma (1:5-9). Kpakara ele sno Nyenwe a jjobu ele bitaru ehni be snam, ele za neesigha oka (1:10-2:9).

Po lu kwuru oka gbasiri ele zi ichne ichne nu rime ogbako Chiokike ke zi nu Kiriti. O karu nu a nwernu rikne o wu budnu ikne kwnornu nu Chiokike ziyaru Jizosi Karaisi, Chiokike znohiaru a, snuma a hite nu rikne Enine Nso, mee a a panizo budnu ikne ke nwernu olile anya budnu kwó okwo. Chiokike znohiaru a kwnornu nu o bu nye obirizi, o buo kwnornu nhne oma obula a mernu.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe Po lu kpenu Tajitosi (1:1-4)

Ezni ele risi ogbako Chiokike (1:5-16)

Ezni ke Ogbako Chiokike (2:1--3:11)

Ezni ke o znirni Tajitosi nu obekwu ikwu ipne-aznu (3:12-15)

¹ Mawa, Po lu nye izi ke Chiokike nu nye izi Jizosi Karaisi. Ernu m bu o mee ele Chiokike hohiaru nwe okwnata ovu, ma be mahia ezi oka ke noodubna n'otu ogwnu Chiokike, ² ma be nwehia olile anya budnu kwó okwo, hne Chiokike za naagha aghalaghalala, bu ke o kweru mkwna su owa panizoru. ³ O mernu ikwu-onu a whuya iwhne n'ige ke a hite nu ogbasa izi oma, bu ke o yisiri n'aka m lele nhne Chiokike Nye Oznohia a nyernu n'iwu. ⁴ M naagbanu i Tajitosi nnwo m n'ezi n'okwnata ovu ke a kwekotaru okwukwo.

Oru, nu udno ke hi n'aka Chiokike Nda a nu Jizosi Karaisi, Nye Oznohia a.

Ernu Tajitosi nu rime

Kiriti

⁵ Nhne mernu me gharuru i nu Kiriti bu ma i bikwata nhne ke kwesiri obikwa, hohia ele okno badnu nu rime eli-ohna obula, lele kpa me kannu i. ⁶ Nye okno badnu kwesiri o bu nye nwée otna, nye lu otu nnwerne, nye nwernu rumu be tukwasiri mkpoma, nye kpahie agwa, ele mee risi rikne. ⁷ Kwnornu nu nye risi jjobu nye nwée otna lele nye izi Chiokike, nye mee n'iche ovu a, we ovu ehni wara wara, nye za nonwo manya gbu ogbu, nye mee nhne rikne, nye nwée owho-anya. ⁸ O jjobu nye neelekota ele izne, nye whnurnu nhne oma n'anya, nye za neemewhe nhne ike, nye zi snam, ziri nso, nye neejikwaru ehni a. ⁹ O jikwaru oka wam ke kwesiri okwnata ovu rikne lele kpa be znirni a, ma o mesi ele berere ovu rikne hite n'iznizni a zi snam, gesi masi ele neemegidne a nhne ojo be.

¹⁰ Agida ele kwe ekwe nooduwhu ele berere hite nu ikwu-onu etekne, ke kakwo ele knesnigwu omen'eli ele Ju aka rikne. ¹¹ Be kwesiri o mee be kpusni onu be, ele noolulu agwna ezi-nu-oro, ele neezni nhne be kwesile o zni, kwnornu iwai. ¹² Otu nye owhnurninya be, nye Kiriti, karu kpa, "Ele Kiriti bu ele aghalaghalala, ele ovu ojo lele anohia, ele ime-mgwu, nu ele okne nkoli." ¹³ Nhne o kwuru bu ezi oka, ka kpayaru bigbosi be rikne, ma be gwuzosi rikne n'okwnata ovu, ¹⁴ ma be gharu iznizni aghalaghalala ele Ju nu iwu ele badnu ke hi n'aka ele whogaru n'ezi oka. ¹⁵ Kpakara nhne zi richna n'anya ele zi richna, kovu nye ruru oru nu nye kwe ekwe, o za nhne zi richna, kwnornu nu akoniche be nu echiche be ruru oru. ¹⁶ Be karu nu be magwu Chiokike, kovu ernu be neegesi nu be nogonahoru a. Ele so ize, ele risi rikne, ele nwée rikne mee nhne oma obula.

2

Iznizni zi snam

¹ Gbali zni iznizni zi snam. ² Ele okno badnu nwernu anya udno, ele nwernu oso n'anya, ele za neemewhe nhne ike, ele zi

kwem n'okwnata ovu be, nū ọwhnun'anya nū ndidi. ³ Ele okno badnū ele rinya masi wuru budnu lele ele zi nsọ, ele zá noobno ele berere nhne, ele zá nọonwo manya gbu ogbu, ele neezni nhne buru ọma, ⁴ ma be zni ele nnwerne ikne anya udno, whnū nzi be nū rumu be n'anya. ⁵ Be kwesiri ọ buru ele zá neemewhe nhne ike, ele zi richna, ele rinya neelegidne ọro be anya nkari, ele noobnonu nzi be nsni, ma ele badnū gharu ọ kaja ikwu-ọnu Chiokike.

⁶ Kpam masi, neezni rumu ikoro ma be buru ele zá neemewhe nhne ike. ⁷ Nū kpakara nhne i neeme, gesi ẹhni i nye ọma atū n'ẹnu ọma. Nū nhne i neezni gwuzosi rikne nū rime a, nye anya dūru ẹli. ⁸ Ikwu-ọnu buru ọma ma nye ọbula ke neemegidne i tū iwhnerne hne be nwée nhne ọjo be jeeji nookwugidne ai.

⁹ Zni ele ọhi be bnonu ele nwe be nsni nū kpakara nhne, neeme nhne jọoso be n'ọnu, be sá ọka nga be nookwunu be ọka. ¹⁰ Be znú nhne ele nwe be, kọvu be gesi nū be jọtukwasi be mkpọma, neegesi nhne ọma ke zi nū iznizni Chiokike Nye Ọznohia ai nū kpakara nhne.

¹¹ Oru Chiokike ke neegweya ọznohia whuyaru iwhne hne kpakara ele badnū zi, ¹² neezni ai a sigbasi nhne nọogwnu anọ-ẹhni ai n'owa, nū budnu ke zá nọotu ogwnu Chiokike, a wuru budnu ele zá neemewhe nhne ike, ome mma, nọotu ogwnu Chiokike nū rime ọwa ka. ¹³ A nwernu olile anya zi ngọzi, bụ ọ whuya iwhne igwugwu ke Chiokike hna ezi nū Nye Ọznohia ai Jizosi Karaisi. ¹⁴ Ọ bụ nye gweru ẹhni a nyee n'onodi ai ma ọ gbahia ai nū rime nhne ọjo, bitannu ẹhni a ele ke a, ele zi richna, ele ovu neerne bekwnu n'ẹnu ọma. ¹⁵ Zni kpakara nhne ka, naakwnagidne, bna mbna nū kpakara rikne i nwernu. I kwé badnū ọbula ledna i anya.

3

Budnu nye Karaisi

¹ Chenwanyanū ele badnū be bita ẹhni be nū mkpururu ele risi nū ele neechi ẹchi, noobno nsni, jikneru ọ rnu ẹnu ọma, ² be kwúko ọka ọjo megidne badnū ọbula, be

buru ele udno, ele agwa ọma, ele ovu hieru ẹli hne kpakara ele badnū zi.

³ N'ige mbom, a bụ ele iwhnirniwhno, ele zá noobno nsni, ele be duwhuru, noosno agida nhne ọjo zi ọdo nū ọdo ke nọogwnu ai, a wuru budnu ọjo, kwno awuwa, be snornu ai irno, aila sno masi be irno. ⁴ Kọvu nga ovu ọma nū ọwhnun'anya Chiokike Nye Ọznohia ai whuyaru iwhne, ⁵ ọ znohia ai, ọ bụo kwnornu ẹnu ọma a rnurnu, kọvu kwnornu obirizi a. Hite n'osnusnu ke ọmu berere, Enine Nsọ nyernu ai budnu ikne. ⁶ Chiokike wukwasiri ai Enine Nsọ k'agida hite nū Jizosi Karaisi Nye Ọznohia ai. ⁷ Hne o gwnurnu ai lele ele mee mma hite n'oru, a buru ele neekehia olile anya budnu kwó okwo. ⁸ Ka bụ ọka kwesiri okwnata ovu. M naakaa, ji kwusi a rikne ma ele kweru nū Chiokike buru ele anya dūru ẹli, neeme nhne buru ọma. Kpakara nhne ka buru ọma naabna iru hne ele badnū zi.

⁹ Kọvu zeri ajiji iwhnirniwhno, nū ogwnu rewhna ẹbnurnu, oknorno, ọlu ogwnu kwnornu iwu, be bnána iru, be bụ nhne etekne. ¹⁰ Dọ nye ọbula ke neegweya okewa aka nū nsni mgba lawuru, i mekwo, gharu a. ¹¹ I magwu nū badnū ki bụ nye aghorome, nye mmehie, ọ bụ nye naama ẹhni a ikpe.

Ezni ipne-aznu

¹² Nga me jeeziya Atemasi nū Tajikosi, hna anu zi, gbalị vakwnusi m nū Nikopolisi, kwnornu nū m jaadazi pi n'ige okirika. ¹³ Gbalị yisinu Zenasi nye ogwnu iwu nū Apolosi aka n'izne be, whnū nū be nwehjaru nhne ọbula be pioru. ¹⁴ Ele ke ai muhia kpa be jeeji ige be rnu ẹnu ọma, rnuhia nhne zi mkpa, be wúko badnū bnána nū nhne. ¹⁵ Kpakara ele me nū be zi neebekwu i. Bekwu kpakara ele whnurnu ai n'anya nū rime okwnata ovu. Oru Chiokike dazinu kpakara anu.

**Okwukwo izi
Pōlu gbaznennu
Filemōni
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Filemōni bụ otu nye zị mkpa n'ogbako Chiokike ke zị nū Kōlosi, nye nwe ọhi ke rēwhna a bụ Onesimosi. Ọhi ka hiri n'oro nye nwe a gbawhu. Kpa ọ kpawhuru, ya nū Pōlu nye zị n'ikelu whnataru. Hite n'aka Pōlu, Onesimosi gho nye Karaịsi. Pōlu gbaznennu Filemōni okwukwo izi ka naariasno a, ọ kwubnahnarnu ọhi a, nye Pōlu neezihnahienu a. Pōlu naariasno a, ọ naabnarnu a lele nnwọ nda nū rime Karaịsi, ọ bụo lele ọhi.

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Ọpanizo (1-3)

Ọwhnun'anya Filemōni nū okwnata ovu a (4-7)

*Oriasno nū risi Onesimosi (8-22)
Okwukwo (23-25)*

¹ Mawa, Pōlu, nye ikelu kwnornu Karaịsi Jizōsi, nū nwene aị rukna Timoti, naagbaznenu enyi aị nū nye ọrnu ibne aị, Filemōni, okwukwo izi. ² A naagbaznenu masinu nwene aị rinya Afia nū nye ọgwu ibne aị Akiposi nū ogbako ke zị n'oro i. ³ Oru nū udno ke Chiokike Nda aị nū Nyenwe aị Jizōsi Karaịsi dazinu anu.

*Pōlu nọtunu Chiokike
mmamma*

⁴ M nọtunu Chiokike mmamma ige ọbula me neechenwanya i n'okpukpe m, ⁵ kwnornu nū m nọonu nhne gbasiri ọwhnun'anya i hne kpakara rumu Chiokike zị nū okwnata ovu i nū Nyenwe aị Jizōsi Karaịsi. ⁶ M neekpe ma okwnata ovu i nọornusi ọrnu rikne n'esilawuru rumu nda ma i mahia kpakara nhne ọma ke a nwernu a ji nọornu ọrnu nū rime Karaịsi. ⁷ Ọwhnun'anya i nyernu m mkpoma ọso n'onu k'agida sụ nwene m rukna, bụ ke mernu ovu ele nsọ ziri bụdnu ikne, gbata kwno m inwe.

*Pōlu riasnornu
nū risi Onesimosi*

⁸ M nwernu m anya rikne nū rime Karaịsi ọ kanu i mee nhne ke kwesiri. ⁹ Kọvu ọwhnun'anya mernu me riasno i, lele ọkpa badnu me bụ, Pōlu nye okno badnu, kọvu kịtna, nye ikelu kwnornu Jizōsi Karaịsi. ¹⁰ M nọorio i kwnornu Onesimosi nnwọ m rukna nū rime Karaịsi, nye ghoru nnwọ m kpa me zị n'ikelu. ¹¹ Nū mbom, ọ bnáge nū nhne ọbula nyee i, kọvu kịtna ọ bnarnu iru nyee i, ma mawa masi.

¹² M neeziyanu i ya hite n'ovu m, lele nye zị m okne mkpa. ¹³ O znernu amasi m ọ bita a hna me zị ma o yinu m aka n'onodi i kpa me zị n'ikelu kwnornu izi ọma. ¹⁴ Kọvu m jéeme nhne ovu i kwéle, kpa nhne ọma ọbula i jeeme jeehi n'ovu i whuya, ọ bụo nhne be kwnagidnernu i mee. ¹⁵ Ọ jọobu nū Onesimosi whogaru ige mati, ma i kwubnanya a n'ehni i okwnukokwuu. ¹⁶ Ọ buma lele ọhi, o kakwo ọhi, kọvu lele nnwọ nda be whnurnu n'anya. Ọ zị m mkpa k'ezi, kọvu ọ zị i mkpa kakwo lele badnu nū lele nnwọ nda nū rime Nyenwe aị.

¹⁷ Ọ buri nū i kwuru m nye ọrnu ibne i, kwubnanya a lele kpa i jeegweru m. ¹⁸ Ọ buri nū o nwernu nhne ojo ọbula mọbu ogwo ke o ji i, gwnusi a nū risi m. ¹⁹ Mawa Pōlu, ji aka m naagba nhne ka, m jọokwu i be. I magwu nū ji n'iwuhuru i jigwu m ogwo bụdnu i. ²⁰ Bikno, nwene m rukna, menu m nhne ka kwnornu nū Nyenwe aị, mee ovu sọ m n'onu lele nwene rukna nū Karaịsi. ²¹ M tükwasiri m mkpoma nū i jọobno nsni kpa me naagba okwukwo ka nū i jeeme kakwo nhne me nọorio i.

²² Kpam masi, bitanu m otu onu ọro, kwnornu m neele anya nū Chiokike jaaza kpakara okpukpe anu mee m hiehnakwnusi anu berere.

Obekwu ikwu ipne-aznu

²³ Epafarasi nye me nū a zị n'ikelu kwnornu Karaịsi Jizōsi neebekwu i, ²⁴ ma ele ọrnu ibne m Maki, Arisitakosi, Demasi nū Lukwu. ²⁵ Oru ke Nyenwe aị Jizōsi Karaịsi dazinu enine anu.

Okwukwo izi Ele Hiburu Nhne gbasiri okwukwo izi ka

Okwukwo izi Ele Hiburu bu ke be gbazennu ele Karaisi ele be neemegidne, ele zi nu ogwnu nu be jaaghasa okwnata mkpoma nu Karaisi. Nye gbaru okwukwo ka naakanu be nu Jizosi Karaisi bu ezi oiyi Chiokike n'iwuru a. O neegesi nhne ka, ke mbom, Jizosi bu Nnwọ Chiokike ke zi okwnukokwnu, nye muhiaru obno nsni hite n'awhnuwhnu o gawheru. Lele Nnwọ Chiokike, Jizosi kakwo kpakara ele owhnurninya ke Tesitamenti Oknani, ma ele enine izi, ma Mozizi n'iwuru a. Ke ebo, Chiokike karu nu Jizosi bu nye ariohna, nye obula ke kweru nu ya, jeenwehia oznohia nu mmehie.

Nye gbaru okwukwo izi ka kwuru oka gbasiri ele dikne ke okwnata ovu, ele gwuzoru kwem du n'enwu. Be lekwasiri Jizosi anya, nu ruwhnu awhnuwhnu nu okpagbu be kpagburu be. O jiri odo aka nu nsni nu ezni mesni okwukwo izi a.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Karaisi bu oiyi Chiokike zuru ozu (1:1-3)

Karaisi kakwo ele enine izi (1:4--2:18)

Karaisi kakwo Mozizi nu Josua (3:1--4:13)

Karaisi bu nye risi ariohna kakwo (4:14--7:28)

Ogba-njo-ehni Karaisi kakwo (8:1--9:22)

Ariohna Karaisi kakwo (9:23--10:39)

Okwnata mkpoma bu risi nhne (11:1--12:29)

Mee nhne joso Chiokike n'onu (13:1-17)

Okpukpe nu oka ipne-aznu (13:18-25)

Nnwọ a kakwo

ele owhnurninya

¹ N'ige wheru ewhe, Chiokike kwunnu ele nda ai oknani oka agida ige hite n'onu ele owhnurninya n'apna zi ichne ichne. ² Kovu kitna, n'obochi ipne-aznu ka, o kwunnu ai oka hite n'onu Nnwọ a Jizosi, bu nye o hohiaru ma o buru nye jeeri kpakara mkpe, nye o hiri n'aka a kpu owa. ³ O nwernu

igwugwu Nda a. Nnwọ wam bu nhne Nda a bu. O ji ikwu-onu a ke nwernu ikn-ernema jigidne kpakara nhne. O jiri aka a snusnama mmehie owa. Nga o mekworu ka, o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike n'oligwe, nye kakwo kpakara nhne n'olu.

Nnwọ Chiokike kakwo

ele enine izi

⁴ Nnwọ wam kakwo ele enine izi lele kpa rehna a "Nnwọ," ke Chiokike nyernu a kakwo rehna be.

⁵ Kwnornu nu o za enine izi obula ke Chiokike kannu,
"Ji bu Nnwọ m.

M ghulam Nda i tna."

Mobu, o zi masi enine izi ke Chiokike kannu,

"M jooburunu i Nda,

i jooburu Nnwọ m."

⁶ Nga Chiokike neeziya Nnwọ a nu rime owa, o kaa,

"Kpakara ele enine izi Chiokike kponu a risi eli."

⁷ Ka bu nhne Chiokike kwuru gbasiri ele enine izi,

"Chiokike mernu ele enine izi a lele ruwhere,

ele izi a lele bekwnu neerne erne."

⁸ Kovu nhne gbasiri Nnwọ wam, Chiokike karu,

"Chiokike, ngadna eze i jaazi tim tom,

Mkpara eli-eze i bu ikpe zi snam.

⁹ I whnurnu nhne oma n'anya, sno nhne ojo irno,

kam kpayaru, Chiokike, bu Chiokike i teru i mono ovu oso n'onu,

bita i nu hne kakwo kpakara ele ibne i."

¹⁰ O kaa,

"Ji Jihova, i turu ntụ-eli owa hite nu mbom.

I ji aka i lawuru kpu oligwe.

¹¹ Kpakara be joowhu, kovu i jaazi okwnukokwnu.

Be jaaka buka lele iwo.

¹² I jaapiakota be lele iwo olu,

be jaagbanwo be lele ikpe,

kovu i zi kpa i zi nu mbom,

onu ogwnugwnu awha i jeebi ebi."

¹³ O za enine izi obula ke Chiokike kannu,
"Daziri eli n'akarikwnunga m

tem du nga me jaabita ele irno i

lele nhne i jootukwasi ochi i lawuru.”

¹⁴ Ele enine izi, kpakara be buo ele o ziyaru o yinu ele jeekehia oznohia aka sa?

2

Okne oznohia wam

¹ Kam kpayarū, a jigidne ezi oka wam a nuru aka rikne, o zi be vume ai lele kpa mini noovume ogbo. ² O buru nu ikwu-onu ele enine izi kwuru gwuzosiri rikne, kpakara mmehie nu risi rikne nahiaru ogwo ernu awnūwhnu kwesiri be, ³ ndaa kpa a jaagbanahoru, o buru nu a lewhuru okne oznohia hna kpa anya? O bu ke Nyenwe ai n'iwuru a beru osno zni, ele nuru a kannu ai nu o bu ezi oka. ⁴ Chiokike gbannu be akebne hite nu ernu elekema zi ichne ichne ke rikne, nu ernu ndu-ehni, nu ernu rikne zi ichne ichne. O gba masiri akebne nga o nyernu ele badnu nkesi ke Enine Nso lele kpa o masiri a.

Jizosi nu lele rumu nne a

⁵ Berere kwno, Chiokike bitage ele enine izi ele jaachi owa ke jaava, bu owa ke a nookwu oka a. ⁶ Kovu be kwuru n'otu hnenum n'okwukwo nso,

“Kini bu nhne badnu etekne bu, ke i naari oriri gbasiri a,

nu nnwo ke badnu ke i neelekota a?

⁷ I mernu a o hietu eli mati karu ele enine izi.

I jiri igwugwu nu oson'anya kpusi a nu risi lele okpu-eze.

⁸ I mernu a nye risi kpakara nhne.”

Ka neegesi nu o za nhne o sigbasiri o bita nu mkpururu ochi a. Kovu kitna, a whunge nu kpakara nhne ka zi nu mkpururu ochi a. ⁹ Kovu a whurnu Jizosi, nye o mernu hietu eli mati karu ele enine izi. O jiri igwugwu nu oson'anya kpusi a nu risi lele okpu-eze kwnornu nu o nwurnu enwu. Hite n'oru Chiokike, o raturu enwu riro kwnornu kpakara badnu.

¹⁰ Chiokike nwe kpakara nhne, ya ke masiri kpakara nhne hite n'iknerna a. O mernu nhne kwesiri nga o mernu Jizosi zu ozu hite n'awnūwhnu, ma o znohia agida rumu Chiokike, mee be snornu a kehia igwe n'igwugwu a. ¹¹ Kwnornu nu nye bitaru be nso nu ele be bitaru nso bu otu oro. Kam

kpayarū, o sukwu be rumu nda a za notu a iwhnerne. ¹² O karu,

“M jookwupiya rehna i n'esilawuru rumu nda m,

m jaaznarni i n'esilawuru ogbako Chiokike.”

¹³ Berere kwno,

“M jootukwasi a ovu,”

o kwu kwno,

“Le me nu rumu Chiokike nyernu m.”

¹⁴ Lele rumu o sukwuru vugwu ano-ehni nu onarna, Jizosi ghoru badnu ke vugwu ano-ehni nu onarna ke nwernu rikne nwu enwu, ma hite n'enwu a, o megbu nye wam bu Ekwensu ke nwernu rikne enwu, ¹⁵ ma o dohia ele zi n'ohi kpakara budnu be n'ogwnu enwu. ¹⁶ Kwnornu n'ezi, Jizosi vage o yinu ele enine izi aka, kovu rumu avurnu Ebereham. ¹⁷ Kam kpayarū, o zi mkpa Jizosi nu lele rumu nda a nu apna obula, ma o buru nye risi ariohna ke nwernu mkpoma obirizi kwesiri okwnata ovu nu ruwhnu Chiokike, o buru masi nye mernu badnu nu Chiokike ziri n'udno hite nu ogbaru mmehie. ¹⁸ Kwnornu nu o taru awnūwhnu nga be rnarnu a ornarna, o nwernu rikne yisinu ele be naarna ornarna aka.

3

Jizosi kakwo Mozizi

¹ Kam kpayarū, rumu nda m, ele zi nso, ele vu osukwu ikwu oligwe, anu ri oriri nhne gbasiri Jizosi, nye izi, nu nye risi ariohna ke okwnata ovu ai. ² O bu nye kwesiri okwnata ovu nyee nye hohiaru a, lele kpa Mozizi buri nye be tukwasiri ovu nu kpakara ernu a n'oro Chiokike. ³ Jizosi kwesiri o nwe igwugwu ke kakwo igwugwu Mozizi lele kpa nye wuru oro nwernu igwugwu karu oro o wuru. ⁴ Kwnornu nu kpakara oro nwernu nye wuru a, kovu Chiokike wuru kpakara nhne. ⁵ Mozizi, lele nnwo izi be kwesiri o tukwasi ovu nu kpakara oro a, gbaru akebne nhne be jookwu nu ruwhnu. ⁶ Kovu Karaisi kwesiri okwnata ovu lele nnwo n'oro Nda a. A bu oro a, o buru a bita mkpoma siri rikne ai, gwuzosi masi rikne nu nhne a neele anya a.

*Ozukwa inwe ke rumu**Chiokike*

⁷ Lele kpa Enine Nso karu,
 “Tna, o buru nu anu nuru nkoli a,
⁸ anu mee ovu anu si rikne,
 lele kpa ele Izireli mernu nga be gwuzogid-
 nernu Chiokike,
 ige onurna n’eli-ikpa.
⁹ Nga ele nda anu oknani kparu m iru,
 kpahia m,
 be whuru eru m nri awha eno.
¹⁰ Ovu weru m ehni kwnornu ebiri kam,
 m kaa, ‘Mkpoma be noowhu apna,
 be kwege o bita iwu m.’
¹¹ Kam kpararu, m ji m ovu owe ehni du
 risi, kaa,
 ‘Be jabna hne me jeenye be ozukwa
 inwe.’ ”
¹² Rumu nda m, anya du anu eli, o za
 nye obula n’esilawuru anu ke jeenwe ovu
 mmehie ke kwe ekwe ke jeeme a o whoga
 nu hne Chiokike ke zi budnu zi. ¹³ Kovu
 anu kwnagidne ibne anu hnebuکو obochi
 be kwuru “Tna.” O za nye kwe aghigho
 ke mmehie mee ovu a si rikne megidne
 Chiokike. ¹⁴ Kwnornu nu o buru a jidne
 okwnata mkpoma a nwernu nu mbom du
 okwukwo, ai nu Karaisi jeekekọ nhne.
¹⁵ Lele kpa be gbaru n’okwukwo nsọ,
 “Tna, o buru nu anu nuru nkoli a,
 anu meko ovu anu si rikne
 lele kpa ele Izireli mernu nga be gwuzogid-
 nernu Chiokike.”
¹⁶ Ndaa ele nuru nkoli Chiokike mee risi
 rikne? O buo ele Mozizi hiri n’eli Ijipiti
 duhia sa? ¹⁷ Ndaa ele Chiokike wesanu ovu
 ehni nri awha eno? O buo ele mehieru, bu
 ele iznu be dnarnu n’eli-ikpa? ¹⁸ Ndaa ele
 Chiokike duru risi nu be jabna nu hne o
 jeenye be ozukwa inwe? O buo ele bnoge
 nsni? ¹⁹ A whuru nu be bnage hne o
 jeenye be ozukwa inwe kwnornu nu okwe
 ekwe be.

4

¹ Chiokike kweru ai mkwna o bna
 n’ozukwa inwe a, mkwna wam noogwuzo
 kwem, anu ngwa ma a tu ogwnu, o zi otu
 nyenum n’esilawuru anu ba adna nu o bna
 nu rime a. ² Kwnornu nu be znirni ai izi
 oma lele kpa be znirni be. Kovu izi be znirni
 be bnagene be nu nhne, kwnornu nu ele

nuru a jile okwnata ovu naahoru a. ³ Kitna
 ai ele kweru bnarnu n’ozukwa inwe a lele
 kpa Chiokike kwuru,

“M ji m ovu owe ehni du risi,
 be jabna hne me jeenye be ozukwa
 inwe.”

O kwuru ka, o bu n’ezi nu eru wam
 kwolem kpa o turu nt-eli owa. ⁴ O kwuru
 oka gbasiri obochi ke esau n’otu hnanum,
 “Chiokike zukwaru inwe n’obochi ke esau
 nu kpakara eru a.” ⁵ Nu hnam kwno, o
 kaa, “Be jabna n’ozukwa inwe m.”

⁶ A whuru nu ozukwa inwe zinu ele
 ke Chiokike. Kovu, ele nuru izi oma
 wam nu mbom bnage n’ozukwa inwe wam
 kwnornu n’okwe ekwe be. ⁷ Chiokike
 bitaru obochi berere ele badnu ji naabna
 n’ozukwa inwe a, kwu a “Tna.” Nga agida
 awha whemernu, o hi n’onu Devidi kwu
 lele kpa o kwuru nu mbom,
 “Tna, o buru nu anu nuru nkoli a,
 anu mee ovu anu si rikne.”

⁸ Kwnornu nu o buru nu Josua duru be
 bna n’ozukwa inwe, Chiokike bo kwule
 oka gbasiri obochi ozukwa inwe berere.
⁹ Ka neegesi nu ozukwa inwe berere zinu
 rumu Chiokike lele kpa Chiokike zukwaru
 inwe kpa o kekworu owa n’obochi ke esau.
¹⁰ Nye obula ke bnarnu n’ozukwa inwe ke
 Chiokike, noozukwa inwe nu kpakara eru
 a lele kpa Chiokike zukwaru inwe n’eru a.
¹¹ A yisi ehni ma a bnazne n’ozukwa inwe
 a, o zi nye obula ba adna kwnornu nu okwe
 ekwe lele kpa rumu Izireli dnarnu.

¹² Ikwu-onu Chiokike zi budnu nonusi
 eru rikne. O zi buko kakwo ama-ogwnu
 ruwhnu lawuru. O nonodubna, neekewa
 mkpuru ovu nu enine, ma okpukpu nu
 omio. O nonotupiya echiche ovu nu agwa
 ke badnu. ¹³ O za nhne be keru eke ke
 tugwaru otugwa n’anya Chiokike, kpakara
 nhne gbe anya n’anya nye wam a jaasa ajji
 gbasiri ehni ai.

Jizosi bu nye risi arjohna

¹⁴ Hne a nwernu nye risi arjohna hna
 ezi kpa, nye beru osno zne nu ruwhnu
 Chiokike n’oligwe, Jizosi Karaisi Nnwọ
 Chiokike, a jidnesi okwuhia ke otukwasi ovu
 ai aka rikne. ¹⁵ Kwnornu nu a nwee nye
 risi arjohna ke nhne gbasiri ai za neemetu
 n’ovu, kovu a nwernu nye risi arjohna nye

be kparu iru n'apna obula lele aị, kovu o méne mmehie. ¹⁶ Ngwa ma a gweru ovu siri rikne vadu ngadna oru ke Chiokike ma a nahia obirizi nu oru jeeyinu aị aka n'ige mkpa.

5

¹ Nye risi arìohna obula bu nye be hohiaru n'esilawuru ele badnu, be bita a ichne ma o dnasni anya badnu nu ruwhnu Chiokike, naakwanu be arìohna nu nkesi kwnornu mmehie. ² O nwernu rikne gweru ovu oma mesno ele nwée rikne nu ele máa nhne n'apna obula, kwnornu nu ya n'iwhuru a zá rikne. ³ Kam kpayaru, o naakwa arìohna kwnornu mmehie ke a, nu ke ele berere. ⁴ O zá nye gweru igwugwu o chni ehni a nye risi arìohna, kovu nye Chiokike sukwuru lele kpa o sukwuru Eròni. ⁵ Kpam masi, Karaisi nyége ehni a igwugwu ke nye risi arìohna. Kovu Chiokike kwuru nhne gbasiri a,

“Ji bu Nnwò m,

M gholam Nda i tna.”

⁶ Chiokike kwu kwno nu hne berere,

“I bu nye arìohna okwnukokwnu,
n'ahiri ke Mèkizedeki.”

⁷ Nga Karaisi zi budnu n'owa, o ji okne ekwuna nu anya-mini rio aririo a n'okpukpe nyee Chiokike, bu nye nwernu rikne o dokia a n'enwu. O nuru okpukpe a, kwnornu nu o gwednarnu ehni a eli. ⁸ O bu n'ezi nu Jizosi bu Nnwò Chiokike, kovu, o muhiaru obno nsni hite n'awhnuwhnu o taru. ⁹ Nga be mernu a o ziri snam, o ghoru nye risi oznohia okwnukokwnu ke kpakara ele joobno nsni. ¹⁰ Chiokike mernu a o buru nye risi arìohna n'ahiri Mèkizedeki.

Odnahala aznu

¹¹ A nwernu agida nhne a jookwu gbasiri Karaisi nye risi arìohna n'ahiri Mèkizedeki, kovu a jookwu a kwnornu nu anu jeenwe rikne ghohia be. ¹² Kitna, anu kwesiri o buru ele jeezni nhne, kovu o zi koriri mkpa be neezni anu nhne mbom ke ikwu-onu Chiokike. O buru nu mini-rema bu nhne anu zi koriri nonwo, o buo wiri siri rikne. ¹³ Kwnornu nu nye obula ke nonwo mini-rema bu watakiri, o nwée rikne mahia nhne oma nu nhne buo oma. ¹⁴ Wiri siri rikne bu ke ele soru oso, bu ele be zurnu o mahia

nhne zi ichne nu hne nhne oma nu nhne ojo zi.

6

¹ Ngwa ma a zne ruwhnu, a sigbasi iznizni mbom ke Karaisi zne nu ozu ozu, a zoma o tu ntụ-eli otuhnasna nu mmehie berere hite n'ome nhne ke neegweya enwu, kweru nu Chiokike. ² Ka bu iznizni ke owu mini nu ke obniakwasi aka nu risi, nu ke ohi n'enwu lizo, nu ke ikpe zi okwnukokwnu. ³ Chiokike kwe, a jeeme nhne ka. ⁴ O bu nhne kwé omume nu ele mahiaru iwhne ke Chiokike dnahnala, jeehieha, bu ele raturu nkesi oligwe riro, bu ele kehjaru igwe nu rime Enine Nso. ⁵ Ele ka bu ke raturu nhne oma ke ikwu-onu Chiokike riro ya nu iknernema ke owa ke jaava, ⁶ be hi nu ya dnahnala. O bu nhne jeeke omume o kwuhnaya be, o nu lele be nokpogidne Nnwò Chiokike n'olu ogba berere, naakpasi a iwhnerne nu ruwhnu ohna.

⁷ Eli ke nwornu mini ke noozokwasi a, naamipiya mkpuru ke bnannu ele ekwu iru, o nahia ngozi Chiokike. ⁸ Kovu eli ke nooru igwnu nu akikara bnage iru obula. Be jovu a onu, n'ipne-aznu, bekwnu jeerne a.

⁹ Kovu ele me whurnu n'anya, o bu n'ezi a nookwu kpa, a tukwasiri ovu nu nhne kakwo mma gbasiri anu, bu ngozi ke oznohia nu mmehie. ¹⁰ Chiokike zá neeme nhne ojo. O jeechezu ernu anu ya nu owhnun'anya anu gesiri rehna a, zi koriri neegesi hne ele ke Chiokike zi. ¹¹ A noopio ma nye obula mee koriri kpam du okwukwo, ma olile anya anu ziri kwem. ¹² A piole anu buru ele ime-mgwu, kovu anu nu lele ele kweru ekwe nwe masi ndidi tem du o nahia mkwna Chiokike kweru.

Mkwana Chiokike zi kwem

¹³ Nga Chiokike kweru Ebereham mkwna, o jiri ehni a du risi kwnornu nu o zá nye berere kakwo a. ¹⁴ O kaa, “N'ezi oka, m joozozo i, nyee i obuba masi.” ¹⁵ Ebereham jiri ogologo nkasi ovu nwehia mkwna wam Chiokike kweru a.

¹⁶ Ele badnu neji nye kakwo be du risi, neemesi oka be rikne, kam buru mbimambi oka nu odogbuta. ¹⁷ Chiokike, ma o gesi ele jeekehia mkwna, nu o jaagbanwo mkwna wam, jiri rehna a du

risi. ¹⁸ Chiokike nyernu aị mkwna a nụ ọ dụ risi a, nhne lawuru ka gbánwo agbanwo kwnornu nụ Chiokike jáagha aghalaghala, aị ele gbaznenu jigidne olile anya ke zị nụ ruwhnu aị aka ọ zị inwe gwụ aị. ¹⁹ A nwernu olile anya ka lele nkno ke mkpuru ovu, ke zị jị nụ kwem, ke dubnarnu aị n'aznụ ikpe obnosni nụ rime hne zị nsọ, ²⁰ hne Jizọsi beru aị ọsno bnazne, buru nye risi ariohna ọkwnukokwnu n'ahiri Mękizedeki.

7

Mękizedeki, nye ariohna

¹ Mękizedeki ka bu eze Salęm, nye ariohna ke Chiokike ke Kakwo Nhne Dum Olu. O zuteru Ebereham nga o hiri ọgwnu ke o gburu ele eze neehiehna, ọ gozi Ebereham. ² Ebereham nyee a otu nga nụ nri nga kpakara nhne o gweyaru. Ręwhna a ke mbom bu “Eze Ome Mma,” ke ebo bu “Eze Salęm,” ke bu “Eze Udno.” ³ Ọ zą ọtnutnu gbaka gbasiri nda a mọbu nne a, mọbu avnurnu a, ọmumu a, mọbu ęnwu a, lele Nnwọ Chiokike, ọ bu nye ariohna ọkwnukokwnu.

⁴ Le nye kwu ka, ke nda aị Ebereham nyegarụ a otu nga nụ nri nga kpakara nhne ọ luhiaru n'ogwnu. ⁵ N'ezi ọka, iwu karu rumu Livai ele ariohna nahoru rumu nda be otu nga nụ nri nga. Ọ bu n'ezi nụ be bu rumu Ebereham. ⁶ Kọvu Mękizedeki híge nụ avnurnu Livai, kọvu ọ nahoru Ebereham otu nga nụ nri nga, gozi masi nye wam nahiaru mkwna Chiokike. ⁷ N'ezi, nye wam ke goziri kakwo nye wam ọ goziri. ⁸ Hna, badnu etekne ke jọonwu ọnwu nanarnu otu nga nụ nri nga. Kọvu hne berere, Mękizedeki nye be gbaru akebne nụ ọ jaazi tem nanarnu otu nga nụ nri nga. ⁹ A jaakaa nụ nga Ebereham kwuru otu nga nụ nri nga, nụ Livai nye nanahoru otu nga nụ nri nga kwuru ke a masi nụ rime Ebereham, ¹⁰ kwnornu nụ Livai zị nụ ruwho Ebereham nda a nga Mękizedeki zuteru Ebereham.

Jizosi bu nye ariohna lele Mękizedeki

¹¹ Be nyernu ele Izireli iwu hite n'ele ariohna Livai. Ọ buru nụ iwu ke mernu rumu Livai buru ele ariohna mernu badnu

zu ozu, ọ zą mkpa nụ nye ariohna berere jaava n'ahiri Mękizedeki, búo n'ahiri Erọni. ¹² Kwnornu nụ kpa be gbanwornu ele ariohna, kpam masi bu kpa be jiri gbanwo iwu kam. ¹³ Nye a nookwu ọka bu Nyenwe aị, nye hiri n'avnurnu berere, ọ zą nye ọbula ke hiri n'avnurnu kam bu nye ọkwa ariohna. ¹⁴ A magwu nụ Nyenwe aị hiri nụ avnurnu Juda whuya, bu ele Mozizi kwúge nhne ọkwa ariohna gbasiri be.

¹⁵ Ka dnornu aị anya nkari nkari, kwnornu nụ nye ariohna berere whuyaru lele Mękizedeki. ¹⁶ Ọ búo nye ariohna hite n'iwu ke osnusno ọmumu ke badnu, kọvu ọ bu nye ariohna hite nụ iknernema budnu ke kwó okwo. ¹⁷ Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ karu kpa,

“Ị bu nye ariohna ọkwnukokwnu,
n'ahiri Mękizedeki.”

¹⁸ Be sigbasiri iwu ọknani kwnornu nụ ọ zą rikne, ọ bnáge iru ọbula, ¹⁹ kwnornu nụ ọ zą nhne ke iwu mernu ozu ozu. Kọvu a nwernu olile anya ke ka mma ke a jeeji vadu Chiokike ndundu. ²⁰ Chiokike duru risi gbasiri a, ele berere buru ele ariohna hne be dúge risi. ²¹ Jizọsi bu nye ariohna Chiokike dunnu risi, kwu masi nhne gbasiri a,

“Jihova duru risi,
ọ jáalahna aznu,

‘Ị bu nye ariohna ọkwnukokwnu.’ ”

²² Kwnornu ọdu risi ka, Jizọsi bu mbi-mambi ke ọgba-njọ-ęhni ke kakwo mma.

²³ Ele ariohna wam zị agida kwnornu nụ be nwurnu ọnwu ke mernu be nwée rikne dazigidne lele ele ariohna. ²⁴ Kọvu Jizọsi zị budnu ọkwnukokwnu, ęnu ke nye ariohna a zą naagbanwo agbanwo. ²⁵ Kam kpayaru, o nwernu rikne ọ znọhia kpam kpam bu ele hiri n'aka a vakwnusi Chiokike, kwnornu nụ ọ zị budnu ọkwnukokwnu nọorionu be ariri nụ ruwhnu Chiokike.

²⁶ A nwernu nye risi ariohna nụ kpa, nye zị nsọ, nwée ntubo, nye mmehie zila nụ rime, nye zị ichne hne ele badnu ele mmehie zị, nye be gwelizoru olu kakwo kpakara oligwe. ²⁷ Jizọsi nuna lele ele risi ariohna ele berere, ọ zą naakwa ariohna kpakara ọbochi kwnornu mmehie ke a nụ ke ele Izireli. Kọvu ọ kwarnu otu ariohna kpọi ke zuru ọhna nga o gweru ęhni a kwa

ariohna. ²⁸ Kwnornu nū iwu mernu ele badnū ele zúge ozu ele risi ariohna, kovu ikwu-onu wam Chiokike jiri dū risi ke sno iwu wam n'aznū mernu Nnwọ wam nye zuru ozu okwnukokwnu.

8

Jizosi bu nye risi ogba-njo-ehni ikne

¹ Ka bụ risi kpakara nhne a nookwu, a nwernu nye risi ariohna nū kpa, nye dazị n'akarikwnunga ngadna eze Chiokike n'oligwe. ² Nye ariohna nū kpa zị nọornu ẹnu nye ariohna nū Hne Kakwo Nso n'oligwe, bụ ezi Oro-Èka Nso ke Nyenwe aị wuru, ọ bula badnū. ³ Nye risi ariohna ọbula jaakwa ariohna nū nkesi nū ruwhnu Chiokike, ọ zị mkpa nū nye ka jeenweriri nhne o jeeji kwa ariohna. ⁴ Ọ buri nū ọ zị n'owa, ọ jọbu nye ariohna rịa rịa, kwnornu nū agida ele ariohna zị ele naakwa ariohna lele kpa Iwu Mozizi kwuru. ⁵ Be neezne izi n'Oro Nso ke nhne atụ lele ke zị n'oligwe. Lele kpa Chiokike kannū Mozizi nga o noowu Oro-Èka Nso, “Whnū nū i mernu kpakara nhne lele kpa be gesiri i be n'olu rugwu.” ⁶ Kovu ẹnu okwa ariohna ke Jizosi kakpa ke ele rnurnu ẹnu nū mkpururu iwu oknani. Ogba-njo-ehni ke ọ gbarū n'esilawuru Chiokike nū ele badnū kakwo mma, kwnornu nū o gwuzogwu n'olu mkwna ke kakwo mma.

⁷ Ọ buri nū ogba-njo-ehni ke mbom zuru ozu, mkpa ke ẹbo be znéne akpa aị. ⁸ Kovu Chiokike whnurnu nū ele badnū zúge ozu, ọ kaa,

“Obochi vawa, bụ nhne Jihova kwuru,
nga me nū ọro Izireli nū ọro Juda,
jaagba njo-ehni ikne.

⁹ Ọ jọonu lele njo-ehni,
me nū ele nda be gbarū,
n'obochi me jiri be n'aka m
dohia be n'eli Ijipiti,

be kwnátala ovu nū njo-ehni wam me nū be
gbarū,

m lemernu m be anya,
bụ nhne Jihova kwuru.

¹⁰ Kịtna, ka bụ njo-ehni me nū ele Izireli
jaagba

nū obochi ke jaava, bụ nhne Jihova
kwuru.

M jeeyisi iwu m nū rime echiche be,
m jaagbakwasị be n'olu mkpoma be,
m jọoburu Chiokike be,
be jọoburu ele ke m.

¹¹ Ọ zá nye n'esilawuru be ke jeezni ibne a,
mọbu kanū nwene a, ‘Mahia Jihova,’
kwnornu nū kpakara be jaamahia m,
hite nū nye zị matị dū nye ezi.

¹² M jaagbarūnu be ogahie be,
m jeechenwanya mmehie be berere.”

¹³ Hne o nookwu oka ogba-njo-ehni ikne,
Chiokike mernu ma ke mbom ziri oknani,
nhne ọbula mernu oknani jodoka odoka,
whume masi.

9

Okpenu Chiokike n'owa

¹ Ogba-njo-ehni ke mbom ke Chiokike nū
rumu Izireli gbarū nwernu iwu osnusno
okpukpe n'oro nso ke owa.

² Be wuru ọro okpukpe ke mbom ke bụ
hne zị nso. Nū rime onu ọro ke mbom, nhne
zị nū rime a bụ nhne be bita tonji nū ikpechi
nū bredi ariohna Chiokike. ³ N'aznū ikpe
obnosni ke ẹbo bụ hne be kwu Hne Kakwo
Nso. ⁴ Nhne zị nū rime a bụ ojo golu ke
isensi, nū Igbe Ogba-Njo-Ehni be wọru golu.
Nū rime igbe wam, nhne zị a bụ otu ite golu
mana, nū mkpara Eroni ke warū okwukwo
nū mbadamba akaworugwu lawuru ke be
gbakwasiri iwu wam n'olu be. ⁵ N'olu igbe,
ele enine izi be wuru ọwu zị igwugwu be
kwu Cherubim gbasarū akankwu be kpus-
nirni ikpechi oru. A jéenwe rikne kowa kpa
be kịtna.

⁶ Nga be bita kworu kpakara nhne, ele
ariohna naabna nū hne zị nso kpakara
obochi nọornu ẹnu be. ⁷ Kovu okwolem
nye risi ariohna naabna nū Hne Kakwo
Nso n'aznū ikpe obnosni wam otu mgb
n'awha. O jeeji ọvnarna ke o jeeji kpusni
mmehie ke a nū mmehie ele Izireli mernu
nū oma ama. ⁸ Enine Nso neegesi kpa
Oro-Èka Nso ke mbom nū omen'eli a gwuzo
kọriri, apna be jeeji naabna nū rime Hne
Kakwo Nso mesnirni emesni. ⁹ Ka bụ nhne
neegesi n'ige ka, nū nkesi nū ariohna be jiri
kwanū Chiokike ariohna jéenwe rikne mee
ele neegweya nkesi ariohna zu ozu. ¹⁰ Ka

bụ wiri nụ manya nụ mmemem ke ọsnusna, kpakara omen'eli ele ka bụ nhne anya nọowhnu joogwuzo tem dụ ige Chiokike jaagbanwo be.

Ọvnarna Karaịsi

¹¹ Kọvu Karaịsi varu lele nye risi ariohna nhne ke ka mma ke zi hna, Oro-Eka Nso ke o nọornu ọnu nụ rime a kakpa, zu masi ozu. O buo ke be jiri aka wu, o buo ke be keru eke n'owa ka. ¹² Nga Karaịsi bnaznenu nụ rime Hne Kakwo Nso, o bnarnu otu mgba kpoi. O jile ọvnarna owu mọbu ke nnwọ ehni kwa ariohna, kọvu o ji ọvnarna ke a gbahia kpakara ai okwnukokwnu. ¹³ Ọvnarna owu nụ ehni nụ nnwọ ehni nụ retnu ke be wekwasiri ele zila richna mernu be ziri richna n'olu ehni. ¹⁴ O kọ buro ọvnarna Karaịsi, nye hiri n'Enine Nso okwnukokwnu gweru ehni a kwa ariohna nwée ọru nụ ruwhnu Chiokike, jọsnusnama akoniche ai whoga n'ernu ojo ke jaakpaya ẹnwu, ma a kpenu Chiokike ke zi budnu.

¹⁵ Kam kpayaru, Karaịsi jiri buro nye agbata ke ogba-njo-ehni ikne, ma ele Chiokike sukwuru nwehia mkwna o kehia nhne kwó okwo. Kwnornu nụ o nwurnu ẹnwu ma o zi kpa o gbahia be nụ rime awhnuwhnu ke mmehie be mernu nụ mkpururu ogba-njo-ehni ke mbom.

¹⁶ Hne iwu oke mkpe zi, be jeegesiri nụ nye wam gbaru a nwurnu ẹnwu. ¹⁷ Kwnornu nụ iwu oke mkpe bụ nhne etekne hne nye gbaru a zi budnu, kọvu o jaabna n'ernu nga nye gbaru a nwurnu ẹnwu. ¹⁸ Ka bụ nhne kpayaru nụ ogba-njo-ehni ke mbom jiri ọwusi ọvnarna gwuzosiri rikne. ¹⁹ Kwnornu nụ nga Mozizi kannu ele Izireli kpakara nhne iwu wam kwuru, o gweru ọvnarna nnwọ ehni gwagidne a mini, gweru hisopu nụ wuulu ihie whesi n'okwukwo iwu wam nụ kpakara ele badnu. ²⁰ O kaa, "Anu bno nsni, ka bụ ọvnarna ogba-njo-ehni ke anu nụ Chiokike gbaru, anu bita a." ²¹ Kpam masi, o whesiri Oro-Eka Nso ọvnarna nụ kpakara agbugba nụ nhne be ji zne izi. ²² N'ezi oka, o gwnarnu mati ọvnarna mee kpakara nhne ziri snam n'iwu, kwnornu nụ hne be wusage ọvnarna, ogbaru mmehie zila.

Ariohna Karaịsi noovume mmehie

²³ Kam kpayaru, Oro-Eka Nso ke ọwa ka nụ kpakara nhne zi nụ rime a, bụ oiyi nhne zi n'oligwe, bụ nhne be jeeji ọvnarna nọosnu, kọvu nhne ke oligwe n'iwuhuru a pioru ariohna ke kakwo mma karu ọvnarna anohia. ²⁴ Kwnornu nụ Karaịsi bnáge nhne zi nso be jiri aka wu, ke bụ oiyi ke okwnamarna nhne. Kọvu o bnaznenu oligwe hne o gwuzo nụ ruwhnu Chiokike nụ risi ai. ²⁵ Nye risi ariohna ele Ju naabna Hne Kakwo Nso otu mgba n'awha gweru ọvnarna anohia. Kọvu Karaịsi znége o ji ehni a kwa ariohna agida ige. ²⁶ O buro kpam, Karaịsi znenu ata awhnuwhnu agida ige hite n'opanizo okike ọwa. Kọvu o whuyaru otu mgba kpoi kwnornu ai n'okwukwo ige ka, gweru ehni a kwa ariohna ma o vume mmehie. ²⁷ Ka bụ ezi oka, badnu jonwuriri otu mgba, omekwo, ikpe Chiokike sno a. ²⁸ Kpam masi, be jiri Karaịsi kwa ariohna otu mgba o vume mmehie agida ele badnu, o jaava ke mgba lawuru znohia ele neele anya a hne mmehie zila a.

10

Karaịsi kwaru ariohna zuru ohna otu mgba

¹ Iwu wam bụ enine nhne oma ke jaava, o buo nhne wam, kam kpayaru, o nwée rikne hite nụ ariohna ke be naakwa ige obula mee ele naava o kpo risi eli zu ozu. ² O buro nụ ele neekpenu Chiokike zi richna nụ rime ovu, ikpe mmehie ba mana be. Kpakara okwa ariohna znenu okwome. ³ Kọvu kpakara ariohna wam bụ nhne ke neechenwanyanu be mmehie be hite n'awha dụ n'awha. ⁴ Kwnornu nụ ọvnarna ehni nụ owu nwée rikne vume mmehie.

⁵ Kam kpayaru nga Karaịsi varu n'owa, o karu,
"Ariohna nụ nkesi ruwhnu oma masige i,
kọvu i bitannu m anọ-ehni o bnonu i
nsni.

⁶ Ovu zá nọoso i n'onu
kwnornu ariohna okporne bekwnu
mọbu ariohna mmehie.

⁷ M kaa, 'Chiokike, le, m valem
o mee nhne i pioru me mee,

lele kpa be gbarụ nhne gbasiri m n'okwukwo nsọ.' ”

⁸ Ke mbom, o karu, i piole ariohna nu nkesi ruwhnu oma, mabu ariohna okporne bekwnu mabu ariohna mmehie, o bu n'eziniwu wam karu be mee kpam. ⁹ O kaa, “Chiokike, le, m valem o mee nhne i pioru me mee.” O gwemernu nhne ke mbom ma o zi kpa o gwuzote nhne ke ebo. ¹⁰ Kwnornu nu Jizosi Karaishi mernu nhne Chiokike pioru o mee, o snusnamarnu mmehie aji hite n'ariohna ke o jiri ehni a kwa otu mgba ke zuru ohna. ¹¹ Nye okwa ariohna obula noogwuzo kpakara obochi noronu eru a, naakwa otu ariohna agida ige. Kovu kpakara ariohna ka nwee rikne noovume mmehie. ¹² Kovu nga nye ariohna ka kwaru ariohna ke zi okwnukokwnu kwnornu mmehie, o daziri eli n'akarikwnunga Chiokike. ¹³ Hite n'ige wam, o zi neese ige Chiokike jaabita ele irno a lele nhne ogbakwasi ochi a. ¹⁴ Hite nu otu ariohna, o mernu ele zi snam hite nu mmehie zu ozu okwnukokwnu.

¹⁵ Enine Nso naagbanu aji akebne ka hite nu nhne o kwuru nu mbom,

¹⁶ “Ka bu njo-ehni ke me nu be jaagba, n'obochi ke jaava, bu nhne Jihova kwuru,

m jeeyisi iwu m nu rime ovu be, m jaagbakwasi be n'echiche be.”

¹⁷ O kaa kwno berere, “M jeechenwanya aruru-ehi be, nu mmehie be berere.”

¹⁸ Kitna, o gbarunnu be kpakara mmehie be, ariohna berere za kwnornu mmehie. ¹⁹ Kam kpararu, rumu nda m, a nwernu ovu siri rikne o bnazne nu Hne Kakwo Nso hite n'ovnarna Jizosi. ²⁰ O gbamannu aji apna ikne ke zi budnu hite n'ikpe obnosni wam ke bu ano-ehni a. ²¹ A nwernu nye risi ariohna ke kakwo, nye neelegidne oro Chiokike anya. ²² Ngwa ma a gweru mkpoma zi richna nu ezi okwnata ovu, nu ovu ikpe mana vakwnusi Chiokike, ya nu ehni be jiri mini zi richna snusnama. ²³ Ngwa ma a knetasi olile anya ke okwnata ovu aji aka rikne, kwnornu nu nye kweru aji mkwna jaabita mkwna o kweru. ²⁴ A gbaliji mee nhne joovulizo owhnun'anya n'ovu ibne aji hite n'ornu eru oma. ²⁵ A ghasa ogbako rumu nda n'otu lele kpa agwna ele

badnu neeme. Kovu a kwnagidne ibne aji ke kakwo kpa obochi wam naava ndundu.

²⁶ O buru nu a jaazi koriri neeme mmehie hne a nuru ezi oka wam, o za ariohna berere be jaakwa kwnornu aji. ²⁷ Kovu nhne ke gwnarnu bu olile anya ke tu ogwnu ke ikpe, ya nu ke okne bekwnu ke jeerne ele neemegidne Chiokike. ²⁸ Nye obula ke dnarnu Iwu Mozizi nwurnu enwu hne badnu lawuru mabu eto gbagidnenu a akebne, be donnu a obirizi. ²⁹ Anu le kpa ikpe wam jaazi rikne bu awnwhnu nye wam jaata bu nye lednarnu Nnw Chiokike anya, nye kpoge ovnarna ogbanjo-ehni ke Chiokike nhne, ke snusnamarnu mmehie a, nye lednarnu Enine Nso ke oru anya. ³⁰ Kwnornu nu a magwu nye karu, “Mawa nwe mmegwnahia, m jeemegwnarnu.” Jihova kwuru berere, “Jihova jeekpe ele ke a ikpe.” ³¹ O bu nhne tu ogwnu o dnabna n'aka Chiokike ke zi budnu.

³² Anu chenwanya obochi ele ke wheru ewhe kpa anu snurnu ovu kpa iwhne Karaishi mukwasiri anu nu rime kpakara awnwhnu. ³³ Agwna ige anu buru ele be kpari iwhnerne n'ohna, ige berere anu dasiri ele berere be neemegbu emegbu n'ikwnu. ³⁴ Anu donnu ele zi n'ikelu obirizi. Nga be nahoru anu nhne anu nwernu, ovu soru anu n'onu kwnornu nu anu magwu nu anu nwernu ekwnu ke jaazi okwnukokwnu n'oligwe.

³⁵ Anu tuwhu ovu osi rikne anu, o jeenwe ogwo eru zi agida. ³⁶ Anu snuta ovu ma anu nwernu rikne mee nhne Chiokike pioru, nahia masi nhne o kweru nu mkwna.

³⁷ Kwnornu,

“Ige mati,

nye wam jaava bu nye jaava, o jogbu okwnu.

³⁸ Kovu, nye mee mma ke m jeehi n'okwnata ovu ziri budnu, o buru nu nye obula lahna aznu, nhne gbasiri a joso m ovu n'onu.”

³⁹ Kovu a buo ele naalahna aznu, whu etekne, a bu ele kweru du n'oznohia mkpuru ovu.

11

Ele dikne ke okwnata ovu

1 Okwnata ovu bu odnabnenu nu nhne a neele anya, nu otukwasi ovu nu nhne ke a whnuge anya zi. 2 Hite n'okwnata ovu, ele gbaka naharu ruwhnu oma n'aka Chiokike.

3 Hite n'okwnata ovu, a ghohiaru nu Chiokike jiri ikwu-onu a ke owa, ke kpararu, nhne a nonwhnu anya hi nu nhne a whnuge anya whuya.

4 Ebeli jiri okwnata ovu kwanu Chiokike ariohna ke ka ariohna Keni nwene a mma. Hite n'okwnata n'ovu a, Chiokike gbaru akebne nu o bu nye mee mma kwnornu nu Chiokike nahoru nkesi a. Hite n'okwnata n'ovu a, o zi koriri nookwu oka o bu n'ezi nu o nwurru onwu.

5 Hite n'okwnata ovu, Inoku nwuna onwu, kovu Chiokike kwururu a nu budnu, be whnuna a, kwnornu nu Chiokike kwururu a. Kovu su Chiokike kwururu a, be gbaru akebne a nu o mernu nhne soru Chiokike ovu n'onu. 6 Hne okwnata ovu zila, be nwée rikne mee nhne joso Chiokike ovu n'onu. Kwnornu nu nye jaavakwnusi Chiokike jeekweriri nu Chiokike zi, nu o bu nye nokwu ele noopiosi a rikne ogwo ernu.

7 Hite n'okwnata ovu, Noa turu ogbo nga Chiokike doru a aka nu nsni nhne ke zi nu ruwhnu, o whnuna anya, o tu ogbo o jiri znohia ele oro a. O marnu owa ikpe, kehia ome mma hite n'okwnata ovu.

8 Hite n'okwnata ovu, Ebereham bnornu nsni nga Chiokike sukwuru a zne eli ke o jeekehia nu mkwna, o whoga neezne hne o ma. 9 Hite n'okwnata ovu, o wuru n'eli Chiokike kweru a mkwna lele nye izne. O wuru n'oro-eka, ya nu Aziki nu Jekopu, ele ya nu be kehia otu mkwna wam. 10 Kwnornu nu Ebereham neele anya eli ke nwernu ntu-eli, ke Chiokike bu nye nka nu nye wuru a.

11 Hite n'okwnata ovu, Sera naharu rikne o tu rime nga o wheru ige, o bu n'ezi nu o nwée nnwo* kwnornu o karu nu o bu nye kwesiri okwnata ovu bu nye kweru mkwna. 12 Hite n'otu badnu ka, Ebereham, o bu n'ezi o nu lele nye nwurru onwu, hne avurru a hna lele mbọ ke oligwe nu lele rizna ke zi nu ngeri osimini hna ke nwée onu ogwnugwnu.

13 Kpakara ele ka nwurru nu rime okwnata ovu. Be nahiage nhne Chiokike kweru mkwna, kovu be whurru be hite nu hne zi ikere, gweru be, kwuhia nu be bu ele izne nu ele neewhe ewhe n'owa. 14 Nga ele badnu nookwu kpa, ka neegesi nu be neele anya eli ke aka be. 15 N'ezi oka, o buru nu be naari oriri gbasiri eli ke be hiri whuya, be znernu alahna aznu. 16 Kitna, be neele anya eli ke ka mma, eli ke oligwe. Kam kpararu, iwhnerne za neeme Chiokike ma be sukwu a Chiokike be, kwnornu nu o bitannu be otu eli.

17 Hite n'okwnata ovu, Ebereham gweru Aziki kwa ariohna nga Chiokike kparu a iru. Nye wam naharu mkwna wam jiri otu nnwo kpọ o nwernu kwa ariohna. 18 O bu n'ezi nu Chiokike karu, "Hite nu Aziki, i jeenwe agida rumu." 19 Ebereham kweru nu Chiokike nwernu rikne mee Aziki hi n'enwu lizo, n'ezi oka, o nahoru nnwo a lele nye hi n'enwu lizo.

20 Hite n'okwnata ovu, Aziki goziri Jekopu nu Iso, nookwu oka gbasiri ngozi ke zi nu ruwhnu. 21 Hite n'okwnata ovu, Jekopu goziri rumu Josefu lawuru nga o nonwu enwu. O dnabnenu nu mkpara a kpọ risi eli nyee Chiokike.

22 Hite n'okwnata ovu, Josefu nga o nonwu enwu kwuru nhne gbasiri okwnehala ke rumu Izireli n'eli Ijipiti, nyee be iwu gbasiri okpukpu a.

23 Hite n'okwnata ovu, ele murru Mozizi tugwaru a enwa eto kwnornu nu o bu nnwo zi ichne, ogwnu iwu eze tula be.

24 Hite n'okwnata ovu, Mozizi, nga o sopiyaru nu badnu, kwéle be sukwu a nnwo adna Fero. 25 O snornu rumu Chiokike ta awhnuwhnu kanu a mma kakwo o nwe ovu oso n'onu ke mmehie ige mati. 26 O gwnurru nhne iwhnerne ke Karaisi nhne zi okne onu ahia kakwo kpakara ekwnu ke Ijipiti, kwnornu nu o neele anya ogwo ernu ke zi nu ruwhnu. 27 Hite n'okwnata ovu, o sigbasiri eli Ijipiti, o tula ogwnu ovu owe ehni ke eze, kwnornu nu o gwuzoru kwem lele nye whurru Chiokike wam be whnu anya, anya.

* 11:11 mọbu hite n'okwnata ovu, Ebereham ghoru nda, o bu n'ezi o mernu okno badnu, Sera n'iwhuru a nwée nnwo

²⁸ Hite n'okwnata ovu, o miteru Iriri Ogawhe nū ọvna be wesaru ma enine izi enwu wam ke gburu kpakara nnwọ mbom be murnu gharu o gbu nnwọ mbom ele Izireli. ²⁹ Hite n'okwnata ovu, rumu Izireli wheru Osimini Ihie lele eli etekne, nga ele Ijipiti pioru ma be whe, mini riri be.

³⁰ Hite n'okwnata ovu, oghiri mkpo Jeriko dnarnu, nga ele Izireli gbaru a gburugburu obochi esau.

³¹ Hite n'okwnata ovu, nwerinya ewhere Rehabu ziri budnu, be gbukotala ya nu ele irno Chiokike, kwnornu nu o tugwaru ele znernu o nyokahia eli wam.

³² Ndaa nhne me jookwu, kwnornu nu ige zila me jookwu nhne gbasiri Gidioni, nu Baraki, nu Samsini, nu Jefita, nu Devidi nu Sameli, nu kpakara ele owhnurninya.

³³ Ele hiri n'okwnata ovu lugbu eli-eze, rnu enu oma, nahia mkwna, kpusni onu odum, ³⁴ kpachni bekwnu noonwu onwu, gbanahoru ama-ogwnu, be nwée rikne, kovu be ghoru ele dikne, ele dikne n'ogwnu, chihala ele ogwnu eli berere. ³⁵ Ele rinya nahiaru ele ke be hiri n'enwu lizo. Be taru ele berere awhnuwhnu, kovu be kwéle be dokia be, ma be lizo n'enwu ke ka mma. ³⁶ Be mernu ele berere nhne rumu, pnia be hna, owe, be knernu ele berere eriri, yisi be n'ikelu.

³⁷ Be turu be akaworugwu, be kwobiri be ebo, be jiri ama-ogwnu gbu be, be woru akpukpo owu nu atnurnu gbaghari, be ghọ ele mboni, be kpakna be ehni, megidne be.

³⁸ Ele ọwa kwésile ele ka. Be gaghari lele ele nwée oro n'eli-ikpa nu rugwu mati, be wuru nu rime mkpewu nu onunu eli.

³⁹ Kpakara ele ka nwernu otnutnu oma kwnornu n'okwnata ovu be, kovu be nahiage mkwna wam. ⁴⁰ Chiokike bitannu ai nhne ka mma. Chiokike mernu ma ai nu be zukota, ma a buru ele zuru ozu n'otu.

12

Chiokike naapnia rumu a nhne

¹ Kam kpayaru, hne a nwernu agida ele akebe gbaru ai gburugburu, a tuwhu kpakara nhne ke noobnosni ai nu mmehie ke naatakwnusi n'ehni ai, ma a gweru okasi mkpoma gba eso ke zi ai nu ruwhnu. ² A

neelegidne Jizosi anya, nye turu ntule nu nye mekwakworu okwnata ovu ai. Nye kwnornu ovu oso n'onu ke zi a nu ruwhnu li nhne igbugbu ke ogba, gweme iwernerne, o daziri eli kitna n'akarikwnunga ngadna eze Chiokike. ³ Anu tule nhne gbasiri nye wam ke liri nhne igbugbu ke ogba nu omegidne ke ele mmehie, rikne bo gwu anu, anu dna n'apna. ⁴ Nu rime ogwnu anu nolu megidne mmehie, anu yofoluge ogwnu du n'owusa onarna anu n'enwu. ⁵ Anu chezuru ikwu-onu okasi ovu wam ke Chiokike nookwu anu lele rumu, "Nnwọ m, i ledna ọdo aka nu nsni ke Jihova

anya,

ovu lakwadia anu mini nga o bigboru anu.

⁶ Kwnornu nu Jihova naata ele o whnurnu n'anya awhnuwhnu, naapnia nye obula o kwuru nnwọ a nhne."

⁷ Anu nabnarnu awhnuwhnu anu naata lele ọdo aka nu nsni ke nda nodo rumu a. Anu whnulele nnwọ ke nda a za nodo aka nu nsni sa? ⁸ O buru nu Chiokike za nodo anu aka nu nsni lele ele berere, anu buo rumu a, kovu anu bu rumu oyi. ⁹ Nda ai k'owa nodo ai aka nu nsni, a noobnonu be nsni. A kwesiri o bnonu Nda ai ke enine ai nsni karukwo ma a ziri budnu. ¹⁰ Nda ai k'owa naapnia ai nhne ige mati n'ovu oso n'onu be, kovu Chiokike naapnia ai nhne kwnornu mbnarna ke ai, ma a snornu a kehia ozi nsọ a. ¹¹ O za ọdo aka nu nsni obula ke noso oso n'ige wam, kovu o zi igbugbu. Omekwo, o mipiya ezi mkpuru ke ome mma nu udno nu rime ele gawheru nu rime a.

¹² Kam kpayaru, anu mee aka ke dnarnu adna lizo nu mkpnerne ochi ke nwée rikne gwuzoru kwem. ¹³ Anu zne izne n'apna ke snirni asni o zi ele nwée ochi ba dna n'apna, tnunuma, be gwọ be.

O do aka nu nsni

¹⁴ Gbali ma ji nu kpakara ele badnu ziri n'udno, ziri masi nsọ, kwnornu nu o za nye jowhnu Chiokike anya su o zila nsọ.

¹⁵ Anu whnu nu o za nye dnahalaru n'oru ke Chiokike. O zi nye nu lele egwnugwnu luga nlulu n'esilawuru anu ke joovuyan anu mkpa, hite nu a mejo agida badnu.

¹⁶ Anu whnu nu o za nye neeme oyi mọbu

nye zá n̄osonu Chiokike anya lele Iso, nye kwnornu otu mgba wiri re ̄onodi ̄opnarna a. ¹⁷ An̄u mah̄aru, omekwo, o pioru ̄ nah̄oru ngozi nda a, oghere z̄ila kwnornu n̄u o nw̄ee rikne gbanwo nhne o mernu, ̄ bu n'ezi n̄u o jiri anya-mini ̄kwna piosi ngozi wam rikne.

¹⁸ An̄u v̄aduge n̄u rugwu ke an̄u jeemetu aka, lele rugwu Sāina ke neerne b̄ekwnu, n̄u ̄ochichiri, okne ogwnu n̄u okne ruwhere, ¹⁹ n̄u ̄odidna ke ̄kwodu n̄u ̄odidna nk̄oli ke ele n̄urnu a, r̄iasno nk̄oli wam kw̄uma berere. ²⁰ Kwnornu n̄u be gw̄uzolige iwu wam ke karu, “O b̄ubedi an̄ohia vadu rugwu wam metu a aka, be gweru ara tugbu a.” ²¹ Nhne Mozizi wh̄urnu z̄i okne ogwnu, ̄ kaa, “Ogwnu t̄uru m, ̄hni n̄oznu m biri biri.”

²² K̄ovu an̄u vaduru rugwu Zaȳoni, bu Jeruselem ke oligwe, ̄eli-̄ohna ke Chiokike ke z̄i b̄udnu, n̄u ele enine izi, ̄ zá nye n̄ogwnuli ̄onu, ele neetne eri ̄onwudna. ²³ An̄u vadulem ̄gbako Chiokike ke r̄umu be beru ̄osno m̄u, ele be gbaru r̄ewhna be n'oligwe, vakwnusi masi Chiokike, nye neekpe kpakara ele badnu ikpe, n̄u enine ke ele ome mma zuru ozu. ²⁴ An̄u vakwnusiri Jiz̄osi, nye ibno ke ̄gba-n̄j̄o-̄hni ikne, n̄u ̄vnarna ke owhesa, ke nookwu nhne ke ka mma kakwo ̄vnarna Ebeli.

²⁵ Anya du an̄u ̄eli, an̄u wh̄nu n̄u an̄u gh̄arula ̄ n̄urnu nhne nye wam nookwu. O b̄uru n̄u ikpe marnu ele wam bn̄one ns̄ni nhne nye wam z̄i n̄odo be aka n̄u ns̄ni n'owa kwuru, ndaa kpa a jaagbanah̄oru, ̄ b̄uru n̄u a bn̄one ns̄ni nhne nye wam z̄i n'oligwe n̄odo āi aka n̄u ns̄ni nookwu? ²⁶ Nk̄oli a mernu ̄owa zn̄u biri biri n'ige wam, k̄ovu k̄itna, o kweru mkwna kaa, “Berere kwno, m jeeme ̄ b̄uo ̄owa kp̄oi zn̄u biri biri, k̄ovu oligwe masi.” ²⁷ “Berere kwno” neegesi n̄u o jeegweme kpakara nhne n̄oznu biri biri bu nhne be keru eke, ma nhne ke zá n̄oznu biri biri gwuzosi rikne.

²⁸ Hne a nanah̄oru ̄eli-eze ke zá n̄oznu biri biri, a t̄unu Chiokike mmamma, kw-nakwu a kpa ̄ j̄oso a n'̄onu, n̄u ogwnu n̄u ̄oso anya. ²⁹ Kwnornu n̄u Chiokike bu b̄ekwnu neerne erne.

13

Kpa be wu b̄udnu jaamas̄i Chiokike

¹ An̄u n̄owhnu ̄hni an̄u n'anya lele r̄umu nda. ² An̄u ch̄ezu elek̄ota ele izne, kwnornu n̄u agwna badnu lek̄otar̄u enine izi hne be m̄aa. ³ An̄u chenwanya ele z̄i n'ikelu lele n̄u an̄u n̄u be z̄i n'ikelu. An̄u chenwanya ele naata awhn̄whnu lele n̄u an̄u n̄u be sno naata awhn̄whnu.

⁴ An̄u s̄obisinu ̄olulu nzi n̄u nnwerne. An̄u m̄eru ̄kpata nzi n̄u nnwerne kwnornu n̄u Chiokike jeekpe ele neeme ̄oyi n̄u ele ewhere ikpe. ⁵ An̄u kw̄e ̄whnun'anya iwai n̄echi mkp̄oma an̄u, nhne an̄u nwernu ji an̄u r̄uwho, kwnornu n̄u Chiokike karu, “M j̄aaghasa an̄u r̄ia r̄ia, m j̄aasa an̄u aka r̄ia r̄ia.”

⁶ Kam kpayaru, a ji ovu siri rikne kaa, “Jihova bu nye neenyinu m aka, ogwnu zá n̄otu m nhne badnu jeeme m.”

⁷ An̄u chenwanya ele risi an̄u wheru ewhe, ele kwunnu an̄u ikwu-̄onu Chiokike, kpa be wuru b̄udnu be, kpa be nw̄urnu ̄enwu, an̄u snornu ̄kw̄nata ovu be. ⁸ Jiz̄osi Karāisi z̄i kpa ̄ z̄i, ekile, tna, du ̄kw̄nukokwnu.

⁹ An̄u kw̄ekwadia iznizni ikne ̄obula z̄i ichne ichne kwnapu an̄u n'apna. O ka mma mkp̄oma āi gwuzosi rikne n'oru Chiokike, ̄ b̄uo n̄u omen'̄eli wiri z̄i ichne ichne ke zá naabnanu ele neeri a mbnarna ̄obula. ¹⁰ A nwernu ojo ke ele naakwa ar̄iohna n'Oro-Eka Nso nw̄ee rikne ri nhne z̄i n̄u olu a.

¹¹ Kwnornu n̄u nye risi ar̄iohna neegwebna ̄vnarna an̄ohia be gburu lele ar̄iohna mmehie n̄u rime Hne Kakwo Nso, k̄ovu be n̄okporne ̄kpna an̄ohia wam b̄ekwnu n'aznu ̄eli-̄ohna. ¹² Kam kpayaru, Jiz̄osi taru awhn̄whnu n'aznu ̄eli-̄ohna ma o gweru ̄vnarna a b̄ita ele badnu nso. ¹³ Ngwa ma a znekwnusi a n'aznu ̄eli-̄ohna vuru masi iwhnerne a. ¹⁴ Kwnornu n̄u a nw̄ee ̄eli-̄ohna ke jaadaz̄igidne hna, k̄ovu a neele anya ̄eli ke naava n̄u ruwhnu.

¹⁵ Ngwa ma a znarni Chiokike ige ̄obula, ma ̄ b̄uru ar̄iohna hite n̄u Jiz̄osi, ka bu nhne nkesi ke hi āi n'ovu, hite n'̄onu nookwuh̄a n̄u ̄ bu Nyenwe āi. ¹⁶ An̄u chenwanya,

neeme nhne ọma ya nụ neekesi ele badnụ
nhne anụ nwernu, kam bụ ariohna ke nọso
Chiokike ovu n'ọnu. ¹⁷ Anụ bno nsni, anụ
bịta ẹhni anụ nụ mkpururu ele risi anụ,
kwnornu nụ be neelegidne anụ anya lele
ele jaasa ajiji nụ ruwhnu Chiokike, ma be
rnụ ẹrnu be n'ovu ọma, ọ bụo nụ ovu owe
ẹhni, ke zá bnanụ anụ mbnarna ọbula.

Obekwu ikwu ipne-aznụ

¹⁸ Anụ kpenu aị okpukpe. A magwụ nụ
ovu aị zị rịchna kwnornu nụ a pioru o mee
nhne bụru ọma ige ọbula. ¹⁹ M naariasno anụ
kpenu m okpukpe ma m vakwnusi m anụ
wara wara.

²⁰ Kịtna, Chiokike udno nye mernu
Nyenwe aị Jizosi hi n'ẹnwu lizo, nye bụ
Okne Nye Znụ Atnurnu wam, hite n'ovnarna
ogba-njọ-ẹhni kwó okwo, ²¹ nyee anụ
kpakara nhne bụru ọma o mee echiche
a. O gweru masi aị mee nhne masiri a,
hite nụ Jizosi Karaisi nye nwe igwugwu
okwnukokwnu. Amim.

²² Rumu nda m, anụ bno nsni n'ikwu-ọnu
ezni ke me kwuru, kwnornu nụ okwukwo
me gbarụ zá ogologo.

²³ Anụ mahia nụ nnwọ nda aị Timoti
whụyalam n'ikelu. Ọ bụru ọ va ngwa ngwa,
me nụ a joosno va lekasi anụ.

²⁴ Anụ bekwu kpakara ele risi anụ nụ
kpakara rumu Chiokike. Ele Itali neebekwu
anụ.

²⁵ Oru Chiokike dazinu kpakara anụ.

Okwukwo izi Jemisi Nhne gbasiri okwukwo izi ka

Okwukwo izi Jemisi jiharuru n'agida ezni o nyernu kpakara rumu Chiokike gbasaru nu "rime kpakara owa." Jemisi ji agida nhne anya n'owhnu n'obochi neezni nhne ke enine, neegesi kpa nye Karaisi kwesiri o ji akoniche wu budnu n'owa. Jemisi kwuru oka gbasiri owa eze, owa, ornurna, agwa owa, okewa, okwnata mkpoma, riro, akoniche, okno oka, oknomokno, ozi wohnernerne, okpe ele berere ikpe, nganga, ndidi nu okpukpe.

Okwukwo izi ka nookwu mkpa o zi nu badnu nwernu okwnata mkpoma nu nhne obula o neeme, lele kpa o kwesiri nye neekpenu Chiokike.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1:1)

Okwnata mkpoma nu akoniche (1:2-8)

Odna owa nu eze (1:9-11)

Ornurna (1:12-18)

Onurnu nu omume (1:19-27)

Odo aka nu nsni gbasiri okewa (2:1-13)

Okwnata mkpoma nu ernu (2:14-26)

Nye Karaisi nu riro a (3:1-18)

Nye Karaisi nu owa (4:1--5:6)

Ezni zi odo nu odo (5:7-20)

¹ Mawa, Jemisi, nye izi ke Chiokike nu ke Nyenwe ai Jizosi Karaisi, neebekwu kpakara ele ke Chiokike, ke bu avnurnu nri nu ebo ele Chiokike zi nu rime kpakara owa.

Okwnata ovu n'ige ornurna

² Rumu nda m, o buru nhne snarnima ige obula anu dnabnarnu nu nhne ornurna zi odo n'odo. ³ Kwnornu nu o bu okpa okwnata ovu iru jeegweya ndidi. ⁴ Ndidi rnuzu ernu a, ma anu buru ele zuru ozu, o za nhne kogwu. ⁵ O buru nu o zi nye nwée akoniche, nye wam rio n'aka Chiokike, nye neenye kpakara badnu hite nu mkpoma owa a, o za naakpasi iwhnerne. O jeenye a. ⁶ Nye wam jeeji okwnata ovu n'orio, o nwéko mkpoma lawuru. Nye nwernu mkpoma lawuru nu

lele abaka-mini osimini, nga ruwhere nee-whe, o notulizo a olu. ⁷ Nye ki chéko nu o jeenwehia nhne obula n'aka Nyenwe ai. ⁸ O bu nye mkpoma lawuru, o gwuzole kwem nu kpakara apna a.

Odna owa nu eze

⁹ Nnwó nda ke bu nye mboni nwudna nga Chiokike gwelizoru a olu. ¹⁰ Nnwó nda ke bu nye kwu nwudna nga Chiokike gwednarnu a eli. Kwnornu nu nye kwu jaagawhe lele igwugwere oha. ¹¹ Nga ehnam wasiri n'orne bekwnu a, o chnagbu achara, igwugwere a dnahnala, mma a kwome masi. Kpam masi, nye eze jaagawhe nu kpakara ernu a.

Ornurna

¹² Ngozi jaazinu nye wam ovu a siri rikne nu ige ornurna, kwnornu nu o megbu ornurna, o jeenwehia budnu kwó okwo ke Chiokike kwere ele whnurnu a n'anya mkwna. ¹³ Nga be naarna anu ornurna, nye wam kákwadia, "Chiokike naarna m ornurna," kwnornu nu o za nye nwernu rikne rna Chiokike ornurna, Chiokike rna badnu ornurna. ¹⁴ Kovu be naarna badnu ornurna nga nhne ojo ke mkpoma nototo a, ma o duwhu a. ¹⁵ Nga nhne ojo ke mkpoma wam turu rime, o muhia mmehie, mmehie masi sopiya, o muhia enwu.

¹⁶ Rumu nda m me whnurnu n'anya, anu kwé be duwhu anu. ¹⁷ Kpakara nkesi owa nu nhne buru owa neehi n'oligwe naava, n'aka Nda ke keru iwhne, nye za naagbanwo lele kpa enine naagbanwo. ¹⁸ Chiokike pioru o gweru ikwu-onu ke ezi oka a muhia ai, ma a buru mkpuru mbom ke kpakara nhne o keru eke.

Onurnu nu omume

¹⁹ Rumu nda m me whnurnu n'anya, anu mahia ka, kpakara badnu ziri gnarnagnarna n'onurnu, kovu o buo n'okwu oka. O wé masi ehni wara wara. ²⁰ Nye ovu owe ehni nwée rikne mee nhne jaamasí Chiokike. ²¹ Kwnornu nu ka, anu gweme kpakara rune nu kpakara agwa ojo ke jipiharu mkpoma anu. Anu gweru ehni anu bita nu mkpururu Chiokike, nahoru oka wam ke nwernu rikne o znohia mkpuru mkpoma anu.

²² Anụ bụru ele neeme nhne ọka wam kwuru, anụ búko ele nọonu ọnu kpọi, needuwhu ẹhni anụ. ²³ Nye ọbula ke nọonu ikwu-ọnu wam kpọi, kọvu ọ zá neeme eme, nụ lele badnụ ke neelekiri ruwhnu a nụ nyno, whnụ ruwhnu a kpa ọ nụ, ²⁴ o lekirikwo ẹhni a, ngangam, ọ whọga, chezume ọkpa badnụ ọ bụ. ²⁵ Kọvu nye ọbula ke neelegidne anya n'iwu wam zuru ozu ke neeme badnụ nwernu ẹhni a, ke naadazigidne nụ rimé a, ọ búo nye nọonu ọnu neechezu masị, kọvu nye neeme nhne iwu wam kwuru, Chiokike jọogozị nye wam n'ernu a.

²⁶ Ọ bụru nụ nye ọbula bụ nye neekpenu Chiokike, kọvu o knésige riro a eriri, ọ nọoghonu mkpọma a aghigho, okpenu Chiokike a bụ nhne etekne. ²⁷ Okpenu Chiokike ke zị snam, ke be mérula emeru nụ ruwhnu Chiokike bụ Nda aị, bụ ka, o chenwanya rụmu nwée nda nụ nne, nụ ele rinya nzi be nwurnu nụ mmekpehni be, nụ badnụ ọ bita ẹhni a rịchna hite nụ nhne ojo k'owa ka.

2

Ole badnụ anya nụ ruwhnu

¹ Rụmu nda m, lele ele kweru nụ Nyenwe aị Jizọsi Karaịsi, nyenwe igwugwu, anụ lékọ badnụ anya nụ ruwhnu hite nụ ya naakpa ike. ² Ọ bụru nụ nye kwu ke gbagwu ari mkpaka golu, woru iwo marnu mma va n'ogbako anụ, nye mboni ke wogwu nkukara iwo va masị, ³ ọ bụru nụ anụ sọbisinu nye wam wogwu iwo marnu mma, kanu a, “Daziri nụ ngadna ka,” kọvu kanu womboni wam, “Gwuzoru hna, mọbu daziri n'eli etekne n'ochi m,” ⁴ anụ kpála ike, bụru masị ele ikpe ọriri ojo marnu?

⁵ Anụ bnote nsni, rụmu nda m me whnurnu n'anya, Chiokike hōrulam ele mboni ke ọwa ka, mee be bụru ele kwu n'okwnata ovu be, be bụru masị ele o jeenye ẹli-eze wam o kweru ele whnurnu a n'anya mkwna. ⁶ Kọvu anụ lednarnu womboni anya. Ọ búo ele kwu wam neemegbu anụ? Ọ búo be nọopnurnu anụ zne ọro ikpe? ⁷ Ọ búo ele kwu noolulu rẹwhna ọma nye wam nwe anụ?

⁸ Ọ bụru anụ bita iwu Eze aị ke oligwe ke be gbaru n'okwukwo nsọ, “Whnụ nye

agbatibi i n'anya lele ẹhni i,” anụ mekwaru nkari. ⁹ Kọvu ọ bụru nụ anụ le badnụ anya nụ ruwhnu, anụ mehielem. Iwu jee-gesi nụ anụ dnarnu iwu. ¹⁰ Nye ọbula ke jaabita kpakara iwu, kọvu dna otu kpọi, ọ dnanam kpakara iwu wam. ¹¹ Kwnornu nụ nye wam karu, “I mékọ ọyi,” kamasiri, “I gbúko badnụ.” Ọ bụru nụ i méne ọyi, kọvu i gburu badnụ, i bụ nye dnarnu iwu. ¹² Anụ kwu, mee masị lele ele Chiokike jeeji iwu ke neeme badnụ nwernu ẹhni a kpe ikpe. ¹³ Kwnornu nụ nye nwée mkpọma obirizi, Chiokike jọodonu a obirizi nga o jeekpe a ikpe. Obirizi nọonwudna n'ikpe ọmuma.

Okwnata ovu nwée ẹrnu bụ nhne etekne

¹⁴ Rụmu nda m, ndaa mbnarna ọbnarnu ọ bụru nụ nye ọbula kaa, “M nwernu m okwnata ovu,” kọvu ẹrnu a gésile a? Okwnata ovu kpọi ọ jọoznohia a? ¹⁵ Ọ bụru nụ rụmu nne rukna mọbu rụmu nne rinya nwée iwo, mọbu wiri oriri, ¹⁶ mbnarna kini bụ nhne ọ bnarnu, ọ bụru nụ otu badnụ n'esilawuru anụ kanu a, “Lekwaru anya, o nyee i iwo i joowo, chi i iyi, nụ wiri i jeeji riji rụwho,” kọvu o nyéne a nhne ke zị anọ-ẹhni mkpa. ¹⁷ Ọ bụ masị kpa okwnata ovu ke nwée ẹrnu bụ nhne nwurnu ọnuwu.

¹⁸ Kọvu otu nyenum jaakaa, “Otu badnụ nwernu okwnata ovu, nye berere nwernu ẹrnu ọma.” Gesi m okwnata ovu i ke nwée ẹrnu, m jeegesi i ẹrnu ọma m hite nụ okwnata ovu m. ¹⁹ I kweru nụ otu Chiokike, ọ bụru ọma. Ele rẹnwu ojo kwe masiri, be naama rururu tu ogwu. ²⁰ Ji nye iwhnirniwhno! I pioru ọ mahia nụ okwnata ovu ke nwée ẹrnu bụ nhne etekne? ²¹ Gweru Ebereham nda aị nụ nhne atụ. Be gwnusiri a nụ nye mee mma hite n'ernu ọma a, nga o jiri Aziki nnwo a rukna kwa arịohna n'olu ojo arịohna. ²² I whnurnu nụ okwnata ovu a nụ ẹrnu a rnukotaru ẹrnu. Okwnata ovu a zuru ozu hite n'ernu ọma a. ²³ Nhne be gbaru n'okwukwo nsọ mezuru ke kwuru, “Ebereham kweruru Chiokike, Chiokike gwnusinu a nụ ọ bụ nye mee mma.” Be sukwu a enyi ke Chiokike. ²⁴ Anụ whnurnu nụ be gwnurnu badnụ nụ nye mee mma hite n'ernu ọma a, ọ búo hite nụ okwnata ovu kpọi.

²⁵ Kpam masị, gweru Rehabu nwerinya ewhere nū nhne atū. Be gwnūnu a nū nye mee mma hite n'ernu ọma, nga o kwubnanyarnū ele varū ọ dna ndidna hi n'eli Izireli, zihala be n'apna berere. ²⁶ Lele kpa anọ-ehni bu nhne nwūnu ọnwu hne enine zila, kpam masị, ọkwnata ovu bu nhne nwūnu ọnwu hne ẹnu zila.

3

Ledu riro i anya

¹ Rumu nda m, kpakara anū biko ele zni nhne. Kwnornu nū anū magwu nū ele zni nhne jeenwe agida ikpe kakwo ele berere. ² Kpakara aị naadnahie n'agida nhne. Nye zá naadnahie nū ikwu-onu bu nye zuru ozu, nwe masiri rikne ọ chikota kpakara ehni a. ³ A neekne onu iyinya eriri ma be mee nhne a pioru be mee, zne masi hne a pioru be zne. ⁴ A gweru ọgbo mini lele nhne atū, ọ bu n'ezini nū o zi okpotokpo, okne ruwhere noovughari a, kovu nū nye risi ọgbo ji amarna matị nọtughari ọgbo penupe ọbula nye risi ọgbo pioru. ⁵ Kpam masi, riro bu nhne matị zi n'ehni aị, ọ nọtutu ọka k'agida. Le kpa igbogo hna ezi bu ke bekwu matị mernu o nwuzo bekwu. ⁶ Riro bu bekwu. O jiharū nū agida nhne ojo n'esilawuru nhne zi aị n'ehni. Riro bu nhne neemeru badnū, nọomusi budnu bekwu hite nū bekwu eli renwu. ⁷ Badnū nwernu rikne znu, znu masilam kpakara nhne be keru eke, mọbu anohia ke zi ogwnu zi ichne ichne, nū onunu ọbula, mọbu aznu zi nū mini, nhne ọbula nọopnu ọpnu. ⁸ Kovu nū ọ zá nye nwernu rikne znu riro. Ọ bu nhne ojo ke zá naadazi bidim. Nhne gbu badnū zi nū rime a. ⁹ A ji riro naazarni Nyenwe aị nū Nda aị Chiokike. A ji masi a nọovu badnū onu bu nye be kpuru n'oyiyi ke Chiokike. ¹⁰ Otu mmamma nū ovu onu neehi nū otu onu wam nọowhuya. Rumu nda m, o buo ọma ọ zi kpam. ¹¹ Be tuhia mini so n'onu nū mini lu nlulu n'otu omi? ¹² Rumu nda m, isisi figi o nwernu rikne minya mkpuru isisi olivu? Mọbu isisi vaini o nwernu rikne minya mkpuru isisi figi? Mini arua, o nwernu rikne gbahia mini so n'onu?

Akōniche zi ichne ichne

¹³ Ọ buru nū o nwernu nye zi n'esilawuru anū ke nwernu akōniche nū ọghohia, o gesi a hite nū budnu a, hite masi nū agwa ọma nū ogwedna ehni a eli ke hi n'akōniche. ¹⁴ Kovu ọ buru nū mkpoma anū jiharū nū okwno-awūwa, nū ovu nlulu, nū aka-nchni, anū kpá nganga. Anū mee ezi ọka gho aghalaghalala. ¹⁵ Akōniche ke nū kpam híge n'oligwe va, ọ bu ke ọwa. Enine Chiokike zila nū rime a. Ọ bu nhne ke renwu ojo neezni. ¹⁶ Hne okwno-awūwa nū okewa zi, ọgba aghara ghara jaaziri. ¹⁷ Kovu akōniche ke hi n'oligwe va, beru osno ziri richna, omekwo, o nwe udno, o nwernu mkpoma ọma, naadnakota n'otu, o nwernu obirizi nū ernu ọma, o nwée aghigho, ọ kwu ezi ọka. ¹⁸ Ele neeme udno naakpa mkpuru udno. Be joghohia mkpuru ke imerne ọma.

4

Enyi ke ọwa

¹ Ọ bu kini noovuya ọlu ogwnu nū ọdogbuta n'esilawuru anū? Be hi nū nhne ojo ke nọogwnu mkpoma anū, ke nọolu ogwnu nū rime anū. ² Anū pioru nhne, kovu anū nwéhiala a, anū jiknernu o gbu badnū. Anū piosi nhne rikne, anū nwée rikne nwehia be, anū jiknernu nọdogbuta, nọolu ogwnu. Anū nwée nhne anū pioga kwnornu nū anū riola n'aka Chiokike. ³ Anū nọorio, kovu anū zá nanahia kwnornu n'oriri ojo ke mkpoma anū, ma anū gweru a mee kpa o jiri masi anū. ⁴ Anū ele kwé be tukwasi anū ovu! Anū máa nū nye ọbula ke whnūnu nhne ọwa n'anya k'agida nye wam bu nye irno ke Chiokike? Nye ọbula ke pioru ọ bu enyi ke ọwa neeme ehni a nye irno ke Chiokike. ⁵ Anū chéko nū nhne be gbarū n'okwukwo nsọ bu etekne, "Chiokike neelegidne Enine Nsọ a o yisiri nū rime anū anya k'agida." ⁶ Kovu Chiokike neenye aị oru k'agida. Lele kpa be gbarū a n'okwukwo nsọ, "Chiokike noogwuzogidne ele oknomokno, kovu o neenye rumu mboni oru." ⁷ Anū bita ehni anū nū mkpururu Chiokike. Anū nyigidne Ekwensu, ọ jaagbawhu hne anū zi. ⁸ Anū kpayabetu Chiokike ndundu, ọ jaakpayabetu anū ndundu. Anū kwnosnama aka anū, anū ele

aruru-eli. Anụ snusnama mkpoma anụ, anụ ele mkpoma lawuru. ⁹ O gbu anụ igbugbu, anụ ru ọwa, anụ gba mkpe! Rumu anụ ghọ ẹkwna. Snarnima anụ ghọ ọ gbarụ ruwhnu. ¹⁰ Anụ gwedna ẹhni anụ nụ ruwhnu Chiokike, o jeegwelizo anụ olu.

Anụ kpéko ibne anụ ikpe

¹¹ Rumu nda m, anụ kája ibne anụ. Nye ọbula ke naakaja nnwọ nda a, mọbu neekpe a ikpe, ọ naakaja iwu, neekpe masị iwu ikpe. O buru nụ i bu nye neekpe iwu ikpe, ngam, i búo nye naabita iwu, kọvu nye ikpe iwu. ¹² Chiokike kpọi bu nye neenye iwu nụ nye ikpe. Ya nụ nsnunu a nwernu rikne znọhia aị mọbu gbumekwo aị. I bu nyele ke neekpe badnu ibne i ikpe?

Anụ lúu ọnu nhne ekile jọbu

¹³ Anụ bnote nsni, anụ ele naakaa, “Tna mọbu ekile, a jeezne mba ka mọbu mba kiyari daziri pi otu awha, gba mgbama ahia, kpa agida iwai.” ¹⁴ Anụ máa nhne jeeme ekile. Ndaa nhne budnu anụ bu? Budnu anụ nụ lele iknorno-mini ke whuyaru, dazi ige mati, omekwo, o whume n'anya. ¹⁵ Ka bu nhne anụ znernu okwu, “O buru ọ masi Nyenwe aị, a jaazi budnu mee ka mọbu mee kiyari.” ¹⁶ Kọvu kitna, anụ noolu ọnu, neeme oknomokno. Kpakara o luu ọnu ka búo ọma. ¹⁷ Nye mahiaru nhne buru ọma o mee a, o méne a, ọ bunnu a mmehie.

5

Be dọru ele eze aka nụ nsni

¹ Anụ bnote nsni, anụ ele eze. Anụ kwna ẹkwna, si okokoba kwnornu nụ nhne igbugbu ke jaadnakwasị anụ. ² Ẹkwnu anụ roru oro, akika takwolem iwo anụ. ³ Kpakara golu nụ siliva anụ tulam ajari, ajari a jọbu nhne akebne megidne anụ. O jeerne anọ-ẹhni anụ lele bekwnu, anụ ele kpabitaru ẹkwnu n'ọbochi ipne-aznu ka. ⁴ Anụ bno nsni, anụ kwula ele anụ gnornu ẹnu n'ẹkwu anụ ọgwo ẹnu be. Ọgwo ẹnu be naakwna, nhne ọ nọokpokwu anụ dulam nsni Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum. ⁵ Anụ wuru budnu oriri nụ ọnwunwo n'ọwa, anụ mee lele kpa ọ masiri anụ. Kitna,

ẹhni anụ ke gbarụ ọto jiknernunem, neese ikpe naava ava. ⁶ Ele aka be zi richna bu ele anụ marnu ikpe, anụ gbu be. Be mēne anụ risi rikne.

Osnuta mkpoma nụ mmekpẹhni

⁷ Rumu nda m, anụ knata mkpoma tem Nyenwe aị va. Nye ẹnu ẹkwu ji naaknata mkpoma nụ mkpuru zi okne ọnu ahia ke ẹkwu a mii, tem mini ozuzo mbum nụ ke ipne-aznu zo. ⁸ Anụwa masi, anụ knata mkpoma, dazisi rikne, kwnornu nụ ọvuva ke Nyenwe aị zi ndundu. ⁹ Rumu nda m, anụ nwema mkpoma ojo n'ẹhni ibne anụ, ma Chiokike gharu o kpe anụ ikpe. Nye ikpe gwuzogwu n'ọnu-mgbo jiknernu ọ va. ¹⁰ Rumu nda m, anụ chenwanya nhne ele ọwhnurninya kwuru nụ rewhna Nyenwe aị. Anụ gweru be lele nhne atụ nụ ọknata mkpoma nụ rime mmekpẹhni. ¹¹ Anụ maam nụ a nookwu ele wam ele ọwa ọma kwnornu nụ be knataru mkpoma. Anụ nurnu ọknata mkpoma Jobu, anụ maam nụ Nyenwe aị donnu a obirizi n'ipne-aznu, kwnornu nụ Nyenwe aị bu nye obirizi nụ nye imerne ọma.

¹² Rumu nda m, anụ jí oligwe mọbu ọwa mọbu nhne berere du risi. Oka anụ buru owe, owe, mọbu ọza, ọza, ọ zi Chiokike kpe anụ ikpe.

Okpukpe be kperu n'okwnata ovu

¹³ O zi nye ọbula n'esilawuru anụ ke zi nụ mmekpẹhni? O kpe okpukpe. O zi nye ovu nọoso n'ọnu? O gwnu eri ọznarni. ¹⁴ O zi nye ọbula ke naaria ẹhni igbugbu? O sukwu ele okno badnu ọgbako Chiokike, be kpenu a okpukpe, te a mọno olivu nụ rewhna Nyenwe aị. ¹⁵ Okpukpe be jiri okwnata mkpoma kpe jọgwo nye nriria wam. Nyenwe aị jeeme ẹhni si a rikne. O buru nụ o mehieru, Chiokike jaagbarunu a. ¹⁶ Kam kpayaru, anụ kwuhianu ibne anụ mmehie anụ, anụ kpenu ibne anụ okpukpe ma be gwo anụ ẹhni igbugbu anụ. Okpukpe nye mee ọma nọornusi ẹnu rikne. ¹⁷ Elaija bu badnu etekne lele aiwa. O kpe-siri okpukpe rikne ma mini gharu o zo, mini zole du awha eto nụ ẹnwa isunu. ¹⁸ O kpe kwno okpukpe, oligwe gweya mini

ozuzo, ẹli mịnya mkpuru. ¹⁹ Rumu nda m, ọ buru nụ otu badnụ n'esilawuru anụ kphalaru n'apna ezi ọka, nye berere kwuhnahie a, ²⁰ anụ mahia nụ nye mernu nye ọjọ tūhnasna n'apna ọjọ a, znọhiaru mkpoma a n'ẹnwu. Nye wam kpusnirni agida mmehie.

**Okwukwo izi
ke Mbom
Pita
gbaru
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Okwukwo izi ke Mbom Pita gbaru bu ke Pita gbaznenu ele Karaishi naata awnwhnu kwnornu be neekpenu Nyenwe ai. Pita kannu be nu agida ele ke Karaishi nownusni anya n'aka ele Rom ele kwege nu Jizosi Karaishi. Be jaazi koriri naata awnwhnu ke kakwo. Kovu, Pita naakanu be nu be nwe ndidi kwnornu nu kpakara ele sno Nyenwe ai jaata awnwhnu kwnornu okwnata ovu be. O kaa nu ka jeeme okwnata ovu be si rikne, ke jeenye Nyenwe ai igwugwu n'obochi Jizosi jaava.

Kovu kwnornu nhne Chiokike mernu hite n'ome Karaishi hi n'enwu lizo, kpakara ele Karaishi nwernu olile anya. Lele kpa Karaishi beru osno ta awnwhnu, omekwo, be nyee a igwugwu, o bu masi kpa nye Karaishi obula jeenwe igwugwu nga Jizosi jaava.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nu okpukpe (1:1,2)

Risi olile anya ai (1:3-12)

Owu budnu zi nsọ lele ele ke Chiokike (1:13--2:17)

Nhne atu awnwhnu Karaishi (2:18-25)

Awnwhnu nye Karaishi (3:1--4:19)

Ezni ele risi ogbako Chiokike (5:1-11)

Obekwu ikwu ipne-aznu (5:12-14)

¹ Mawa, Pita, nye izi Jizosi Karaishi, naag-baznenu ele Chiokike hohiaru ke gbasaru kpakara eli Pontosi, Galasia, Kapadosia, Esia nu Bitinia okwukwo izi ka. ² Chiokike Nda mahiaru anu, gweru aka a horu anu, bita anu nsọ hite n'Enine Nso, ma anu noobnonu Jizosi Karaishi nsni, ma onarna a snusnama anu.

Oru nu udno banu anu aba.

Olile anya ke zi budnu

³ Onarni zinu Chiokike nu Nda Nyenwe ai Jizosi Karaishi, nye hiri nu obirizi a muhia ai nu budnu ikne. O mernu Jizosi Karaishi

hi n'enwu lizo, ke nyernu ai okwnata ovu zi budnu. ⁴ A bna n'okehia mkpe ke za noolulu olulu, nu ke be merula emeru, nu ke za nọbo obo, ke Chiokike bitannu anu n'oligwe. ⁵ Chiokike jeeji iknernema a bita anu tem anu nahia onohia, kwnornu nu anu tukwasiri a ovu. O jeeme ka whuya iwhe n'ige ipne-aznu. ⁶ Anu nonwudna onwudna kitna kwnornu ka, o bu n'ezi nu anu naata awnwhnu zi odo n'odo n'ige mati ka. ⁷ Kpakara onurna ka varu ma be tule okwnata ovu anu ma anu zi snam lele kpa be neji bekwnu naagba golu ke noolu olulu. O bu kpa be neji bekwnu notule okwnata ovu anu, ma anu nwehia onarni nu igwugwu n'obochi be jookpume Jizosi Karaishi. ⁸ Nye anu whurnu n'anya, o bu n'ezi nu anu jile anya anu lawuru whnu a, anu kweru nu ya, o bu n'ezi nu anu jile anya anu lawuru whnu a kitna. Kam kpayaru anu nwernu snarnima k'agida ke onu jokowali. ⁹ Anu nahiaru nhne anu kwnataru ovu ke bu onohia ke mkpuru ovu anu.

¹⁰ Ka bu onohia wam ele ohnurninya piosiri rikne, nyosna nhne gbasiri a, be whurnu ohnurninya gbasiri nkesi wam Chiokike jeenye anu. ¹¹ Be pioru o mahia ige wam nu kpa o joburu bu nhne Enine Karaishi ke zi nu rime be kwuru, nhne gbasiri awnwhnu Karaishi jaata nu igwugwu ke joosno a. ¹² Chiokike kpumennu ele ohnurninya ka nu ernu be buo ke be, kovu ke jaabnanu anu iru, bu ke be kwuru hite n'onu ele znirni anu izi oma, hite nu rikne ke Enine Nso ke hiri n'oligwe va. Ka bu nhne ke ele enine izi pioru o lebna anya nu rime a.

Anu ziri nsọ

¹³ Kam kpayaru, anu suru ajni n'ovu anu, anya du anu eli, anu neele oru ke Jizosi Karaishi jeenye anu anya nga be kpumernu a. ¹⁴ Lele rumu ke noobnonu Chiokike nsni, anu lagna nu rime nhne ojo ke nogwnu anu nu mbom nga anu zi lele ele ma nhne. ¹⁵ Tnnuma, lele kpa nye wam sukwuru anu zi nsọ, anu ziri nsọ nu kpakara nhne anu neeme. ¹⁶ Kwnornu nu be gbaru a n'okwukwo nsọ, kaa, "Anu ziri nsọ, lele kpa me zi nsọ."

17 O b̄uru n̄u an̄u noosukwu Nda ke z̄a neele badn̄u anya n'ikpe, b̄u nye neekpe badn̄u ̄obula lele kpa ̄ernu be jiri z̄i, an̄u z̄iri b̄udnu lele ele izne n̄ot̄u ogwnu n'̄owa ka. 18 An̄u magw̄u n̄u ̄o b̄uo golu m̄obu siliva ke noolulu olulu b̄u nhne be jiri gbah̄ia an̄u hite n'aka nhne ̄ojo ke an̄u nah̄iaru n'aka ele nda an̄u ̄oknani, 19 k̄ovu ̄o b̄u ̄ov̄narna Karāisi ke z̄i okne ̄onu ah̄ia, lele nnw̄o atn̄urnu ke nw̄ee ̄oru m̄obu nt̄upo. 20 Chiokike h̄ohiaru a tutu s̄u ̄o t̄uru nt̄u-̄eli ̄owa. K̄ovu o mernu a ̄o wh̄uya iwhne n'̄obochi ipne-azn̄u ka kwnornu an̄u. 21 An̄u kweru n̄u Chiokike hite n̄u ya, nye o mernu ma o hi n'̄enwu liz̄o, nyee a igwugwu, ma olile anya an̄u n̄u ̄okwnata ovu z̄iri n̄u Chiokike.

22 Hne an̄u b̄itaru ̄ehni an̄u snam hite n'obno nsn̄i n'ezi ̄oka, n̄owhnu ele kweru ekwe n'anya, an̄u gweru ̄owhnun'anya ke hi n'ovu an̄u wh̄uya whn̄u ibne an̄u n'anya. 23 Be m̄urnu an̄u berere, ̄o b̄uo hite n̄u mkp̄uru ke nooro oro, k̄ovu hite n̄u mkp̄uru ke z̄a nooro oro, ke b̄u ikwu-̄onu Chiokike ke z̄i ̄okwnukokwnu. 24 ̄Okwukwo ns̄o kwuru, “Kpakara badn̄u n̄u lele achara,

igwugwu badn̄u n̄u lele okoko achara, achara chanw̄u, okoko a dnahala,

25 k̄ovu ikwu-̄onu ke Nyenwe āi jaazi ̄okwnukokwnu.”

Ka b̄u ikwu-̄onu ke izi ̄oma wam be znirni an̄u.

2

1 Kam kpayaru, an̄u gweme kpakara nhne ̄ojo n'̄ehni an̄u, irno, n̄u kpakara agh̄igho, n̄u ruwhnu law̄uru, n̄u ̄okwno-aw̄uwa n̄u ̄okaja. 2 Lele r̄umu be m̄urnu ikne, akp̄iri ke mini-r̄ema ke z̄i snam ke enine, ke b̄u ikwu-̄onu Chiokike n̄ookpo an̄u b̄ekwnu, ma an̄u nw̄o a, sopiya n̄u badn̄u d̄u ̄oznohia. 3 K̄itna, an̄u rat̄uru a riro whn̄u n̄u Nyenwe āi b̄uru ̄oma.

Akaworugwu z̄i b̄udnu

4 An̄u vakwnusi Nyenwe āi lele rugwu ke z̄i b̄udnu ke ele badn̄u j̄uru, k̄ovu ke Chiokike h̄ohiaru, z̄i okne ̄onu ah̄ia n'anya a. 5 An̄uwa mas̄i, lele akaworugwu ke z̄i b̄udnu, be jiri an̄u wu ̄Oro Ns̄o ke enine, ma an̄u b̄uru ele ̄okwa ar̄iohna z̄i ns̄o, ele jaakwa ar̄iohna enine ke Chiokike jaanarn̄u hite n̄u

Jiz̄osi Karāisi. 6 Be gbar̄u a n'̄okwukwo ns̄o, kaa,

“Le, m b̄itaru m n̄u rime Zaȳoni, akaworugwu ns̄ukala ̄oro me h̄ohiaru ke z̄i okne ̄onu ah̄ia, nye ̄obula ke t̄ukwasiri a ovu, iwhnerne j̄ootu a.”

7 N̄u hne an̄u ele kweru ekwe z̄i, akaworugwu ka z̄i okne ̄onu, k̄ovu hne ele kw̄e ekwe z̄i, be gbar̄u a n'̄okwukwo ns̄o, kaa, “Akaworugwu ke ele noowu ̄oro j̄uru, kiyam gh̄olam risi ns̄ukala ̄oro.”

8 Be gba kwno, “Akaworugwu ke jeeme badn̄u kp̄obi ̄ochi, n̄u rugwu ke jeeme be dna.”

Be dnarn̄u kwnornu n̄u be kw̄ege ikwu-̄onu Chiokike, lele kpa echiche Chiokike z̄inu be.

9 K̄ovu an̄u b̄u ele Chiokike jiri aka a h̄ohia, ele ar̄iohna ke eze, mbam ke z̄i ns̄o, ele ke Chiokike, ma an̄u gesi ̄oznarni nye wam sukwuru an̄u hite n̄u rime ̄ochichiri bna n̄u rime iwhne a z̄i igwugwu. 10 N̄u mb̄om an̄u b̄uo ele ke Chiokike, k̄ovu k̄itna, an̄u b̄u ele ke a, ele nw̄ee obirizi n̄u mb̄om, k̄ovu k̄itna, Chiokike d̄onnu an̄u obirizi.

11 Ele me whn̄urnu n'anya, m naariasno an̄u, lele ele izne n̄u ele neewhe ewhe n'̄owa ka, an̄u nȳee nhne ̄ojo ke n̄ogwnu an̄u, ke n̄olu mas̄i ̄ogwnu megidne mkp̄uru ovu an̄u oghere. 12 An̄u wu b̄udnu ke b̄uru ̄oma n'esilaw̄uru ele m̄aa Chiokike, ̄o b̄u n'ezi n̄u be noobno an̄u nhne ̄ojo, k̄ovu be whn̄u ̄ernu ̄oma an̄u, ma be znarn̄i Chiokike n'̄obochi o jeelekasi āi.

B̄ita ̄ehni an̄u n̄u mkpururu ele ̄ochichi

13 Kwnornu n̄u Nyenwe āi, an̄u b̄ita ̄ehni an̄u n̄u mkpururu ̄ochichi ke badn̄u, m̄obu eze, lele nye risi, 14 m̄obu ele ̄ochi ̄eli ele o ziyaru ̄o ta ele ̄ojo awhn̄uwhnu, n̄u ̄o znarn̄i nye neeme nhne ̄oma. 15 Ka b̄u nhne Chiokike noopio, ma an̄u hite n'̄ernu ̄oma an̄u kpusni ̄onu ele iwhnirniwhno. 16 An̄u wu b̄udnu lele ele nwernu ̄ehni be. An̄u j̄i ̄onodi wam kpusni nhne ̄ojo, k̄ovu an̄u z̄iri b̄udnu lele ele izi Chiokike. 17 An̄u s̄o kpakara badn̄u anya, an̄u whn̄u r̄umu Nda n'anya, an̄u t̄u ogwnu Chiokike, an̄u s̄obisinu eze.

Awhn̄uwhnu Karāisi

18 Ele ọhi, anụ gweru ọso anya ịta ẹhni anụ nụ mkpururu ele nwe anụ. Anụ mēnu nye ovu ọma nụ nye udno kpọi, ma nye aka rikne masị. 19 Kwnornu nụ Chiokike jọgozi anụ ọ bụru nụ anụ taru awnụwhnu hne ọ zá nhne ojo anụ mernu, kọvu kwnornu nụ anụ turu ogwnu Chiokike. 20 Ndaa igwugwu ke anụ jeenwe, ọ bụru nụ anụ taru awnụwhnu kwnornu nụ nhne ojo anụ mernu? Kọvu anụ gwuzogidne n'awnụwhnu hne anụ mernu nhne ọma, Chiokike jọgozi anụ.

21 Ọ bụ nhne be sukwuru anụ, Karaisi taru awnụwhnu nụ risi anụ, ghasanụ anụ nhne atụ, ma anụ snornu rēnu ọchi a.

22 “Ọ zá mmehie o mernu, ọ zá aghigho be piohjaru n'ọnu a.”

23 Nga be mernu a nhne iwghnerne, o mégwarnuge, nga ọ taru awnụwhnu, ọ kpála rikne, kọvu o gweru ẹhni a yisi n'aka nye wam neekpe ikpe bụru ọma. 24 Ya n'iwghuru a jiri ẹhni a vuru kpakara mmehie aị n'olu ọgba, ma a bụru ele nwurnu ọnwu ghasa mmehie, ziri bụdnu ele mee mma. O jiri ẹnya a gwọ kpakara ẹhni igbugbu aị. 25 Anụ nụ lele atnurnu ke whuru apna, kọvu ke hiehnarnu hne Nye Ọznuznu nụ Nye Risi mkpururu ovu anụ zị.

3

Ele nzi nụ nnwerne

1 Kpam masị, anụ ele bụ nnwerne, anụ ịta ẹhni anụ nụ mkpururu nzi anụ. Ọ bụrubedi nụ be bụ ele kwéle ikwu-ọnu Chiokike, be jeenwe rikne hiri nụ agwa ọma anụ kweru hne anụ kwúle ọka, 2 kpa be jọowhnu anụ noowu bụdnu bụru ọma ke zị masị snam n'ọso n'anya. 3 Anụ kwé mma anụ bụru nhne ke anya nọowhnu kpọi, ọ búo kpa anụ kparu risi anụ, mọbu golu anụ tū n'ẹhni, mọbu iwo marnu mma anụ wogwu. 4 Kọvu mma anụ bụru agwa ọma wam tugwaru otugwa ke zị nụ rime ovu, ke bụ nhne ẹyi ke zá nooro oro, ke bụ ọzi wọghnerne nụ enine ke udno, ke zị okne ọnu ahia n'anya Chiokike. 5 Ọ bụ kpa ele rinya gbaka zị nsọ ele tūkwasiri Chiokike ovu mernu ẹhni be mma, be ịtaru ẹhni be nụ mkpururu nzi be. 6 Sera nụ kpam, o bnonnu Ebereham nsni, noosukwu a,

“Nyenwe m.” Anụ bụ rumu a rinya, ọ bụru nụ anụ jeeme nhne ọma gharu ọ tū ogwnu nhne ọbula.

7 Kpam masị, anụ ele bụ nzi, anụ jiri ọso anya nụ akọ, anụ nụ nnwerne anụ wuru, hne anụ magwu nụ be bụ ele nwé rikne. Anụ nụ be jeekhia nkesi bụdnu kwó okwo Chiokike neekesi anụ n'etekne. Anụ mee kpam, ọ zị nhne ọbula bnosni okpukpe anụ.

Awnụwhnu kwnornu ome nhne bụru ọma

8 N'ipne-aznụ, kpakara anụ nwe otu ovu, anụ ọnu ibne anụ obirizi, anụ whnụ ibne anụ n'anya lele rumu nda, anụ nwe obirizi n'ẹhni ibne anụ, anụ bụru ele be gwednarnu ẹli. 9 Anụ jí nhne ojo kwuhnata nhne ojo, anụ gógwna ngugo, kọvu anụ nọgozi ọgozi, kpa Chiokike sukwuru anụ ma anụ kehia ngozi masị. 10 Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru,

“Nye ọbula ke whnurnu bụdnu n'anya, ke noopio ọbochi ọma, ọ ịta ọnu a ma ọ gharu o kwu ọka ọjo, ịta masị mgbele-ọnu a n'aghalaghala.

11 Ọ gharu nhne ojo, mee nhne bụru ọma, pio udno, gbasno a.

12 Kwnornu nụ anya lawuru Nyenwe aị zị n'ẹhni ele mee mma, nsni a nọnu okpukpe be, kọvu ruwhnu Nyenwe aị neemegidne ele neeme nhne ojo.”

13 Nyele jeemejọ anụ, ọ bụru nụ anụ gwuzosi rikne nụ nhne ọma? 14 Ọ bụru nụ anụ ta awnụwhnu kwnornu nụ anụ mernu nhne ọma, ovu sọ anụ n'ọnu, ogwnu tū anụ kwnornu be, ovu ląkwadia anụ mini.

15 Anụ sọbisinu Karaisi lele Nyenwe aị nụ rime ovu anụ. Anụ jiknenu ọ sa ajiji nye ọbula jaasikwa anụ nhne gbasiri olile anya wam zị n'ovu anụ hite n'ọso anya nụ ovu zị wọghnerne. 16 Anụ ịta ovu anụ snam, ma ele nookwu nhne ojo kwnornu agwa ọma anụ kweru nụ Karaisi, iwghnerne jọotu be nụ nhne ojo be nookwu. 17 Ọ ka mma, ọ bụru nụ ọ bụ echiche Chiokike nụ anụ taru awnụwhnu kwnornu nụ anụ mernu nhne ọma karu kwnornu nụ anụ mernu nhne ojo. 18 Karaisi nwurnu otu mgba kwnornu mmehie aị, nye ikpe mána nwurnu kwnornu ele ikpe marnu. Karaisi

mernu ka ma o duru anụ dū hne Chiokike zị. Ọ nwurru ẹnwu n'anọ-ẹhni, kọvu ọ zị bụdnu n'Enine, ¹⁹ nụ rime enine zị bụdnu,* o znernu znị ele enine ke zị n'oro ikelu izi oma. ²⁰ Ka bụ ele zá noobno nsnị, kpa Chiokike ji nkasi ovu neese nga Noa nọtụ ogbo ke be jiri znọhia badnụ ele nụ ele, badnụ ẹsato kpọi hite nụ mini. ²¹ Ka neegesi nụ ọwu mini znọhiaru anụ, ke bụ nọorio Chiokike ovu zị snam hite n'olizọ n'ẹnwu ke Jizọsi Karaịsi. Ọ bụo ọsnuma rune ke ẹhni. ²² Karaịsi bụ nye larụ oligwe daziri ẹli n'akarikwnunga Chiokike, hne kpakara ele enine izi nụ ọchi risi nụ rikne zị nụ mkpururu a.

4

Owunu Chiokike bụdnu

¹ Kpam masị, Karaịsi tarụ awhnụwhnu n'anọ-ẹhni a, anụ jiknernu o mee kpam masị, kwnornu nye tarụ awhnụwhnu n'anọ-ẹhni a zịma neeme mmehie. ² Kam kpayarụ, ọ zá noowu bụdnu a n'owa ka lele kpa agwnurru nhne ojo ke badnụ, kọvu lele echiche Chiokike. ³ Kwnornu nụ ige anụ tuwhuru n'ige wheru ewhe noowu bụdnu lele ele máa Chiokike zulem. Ige wam anụ noowu bụdnu ke zịla rịchna, agwnurru nhne ojo, ọnwọ manya, okne otne eri, nụ ọkwa rẹnwu. ⁴ Kịtna, o jiri be anya nụ anụ zá noosno be neeme nhne ojo berere, ke kpayarụ be nọovu anụ ọnu. ⁵ Kọvu be jaasa ajiji gbasiri ẹhni be nụ ruwhnu nye wam jeekpe ele zị bụdnu nụ ele nwurru ọnwu ikpe. ⁶ Kam kpayarụ, be jiri znị ele nwurru ọnwu izi oma nga be zị, ma be kpe ikpe be hite nụ nhne be mernu nga be zị bụdnu lele badnụ, ma be ziri bụdnu n'enine lele Chiokike.

⁷ Mbimambi kpakara nhne zị ndundu. Anụ nwe anya udno, anya dū anụ ẹli, anụ neekpe okpukpe. ⁸ Ke kakwo, anụ nwe ọwhnun'anya zị omimi n'esilawuru anụ, kwnornu nụ ọwhnun'anya nookpusni agịda mmehie. ⁹ Anụ jí ntamu nabnanya ibne anụ. ¹⁰ Nye ọbula gweru nkesi ọ nahiaru n'aka Chiokike znenu ibne a izi, gweru okwesi ọkwnata ovu neekesi oru Chiokike zị ọdo n'ọdo. ¹¹ Nye neezni izi oma, ọ

znị a lele nụ ọ bụ ikwu-ọnu ke hi n'ọnu Chiokike whụya. Nye neezne izi, o mee a lele Chiokike nyernu a iknernema, ma be znarnị Chiokike nụ rime kpakara nhne hite nụ Jizọsi Karaịsi, nye nwe igwugwu nụ rikne tim tọm. Amịm.

Awhnụwhnu lele nye Karaịsi

¹² Ele me whnurnu n'anya, ọ gbagwoji anụ anya kwnornu ọrnurnu zị igbugbu ke naarna anụ lele nụ ọ bụ nhne ikne neeme anụ. ¹³ Kọvu anụ nwudna, kwnornu nụ anụ sno Karaịsi takọ awhnụwhnu, ma anụ nwe ovu ọso n'ọnu zị agịda nga be jookpume igwugwu a. ¹⁴ Ọ bụru nụ be mernu anụ nhne iwernerne kwnornu nụ rẹwhna Karaịsi, ovu sọ anụ n'ọnu, ka neegesi nụ Enine igwugwu, ke bụ Enine Chiokike wu nụ rime anụ. ¹⁵ Ọ zá nye ta awhnụwhnu n'esilawuru anụ lele nye gburu badnụ, mọbu nye buznu, mọbu nye mernu nhne ojo berere, mọbu nye neelebna anya nụ nhne gbásịla a. ¹⁶ Kọvu, ọ bụru nụ nye ọbula ta awhnụwhnu lele nye Karaịsi, iwernerne túko nye wam, kọvu o nyee Chiokike ọznarni kwnornu nụ be nookwu a nye Karaịsi. ¹⁷ Ige valẹm nga be jaapanizo ikpe n'ezi-nụ-oro Chiokike. Ọ bụru be panizo ikpe nụ hne a zị, ndaa kpa ọ jaazinu ele kwéle izi oma Chiokike?

¹⁸ Ọ bụru nụ ọ jaara ẹhni ọ znọhia ele mee mma,
ndaa hne ele máa Chiokike nụ ele mmehie jaazi?

¹⁹ Kam kpayarụ, nye ọbula ke naata awhnụwhnu lele kpa echiche Chiokike jiri zị, gweru ovu oma yisi ẹhni a kpam kpam n'aka Nye Okike nye kwesiri ọkwnata ovu. Nye wam zne nụ ruwhnu neeme nhne oma.

5

Ele okno badnụ nụ ele ikoro

¹ M naariasno ele okno badnụ zị n'esilawuru anụ hne me bụ masị nye okno badnụ, m whnurnu m awhnụwhnu Karaịsi tarụ, m jeekhia masị igwugwu a nga be jookpume a. ² Anụ znụ atnurnu Chiokike ke zị nụ mkpururu anụ, neelegidne be anya nụ kpakara ovu anụ kpa Chiokike pioru a, ọ bụo nụ mkpa kpagwu anụ, kọvu

* 3:19 hite nụ Enine Nso

kwnornu nụ ọ bụ nhne kwesiri omume. Anụ rñụ ẹrnu anụ, ọ bụo kwnornu iru anụ jeenwehia, kọvu nụ ọ nhne zị n'ovu anụ n'omume. ³ Anụ mée be lele nụ be bụ nhne ke aka anụ, kọvu anụ bụru nhne atụ be joosno. ⁴ Nga Nye Risi Ọznuznu Atnurnu varu, anụ jaanahia okpu-eze zị igwugwu ke jaazi noonwu va-a-a tem.

⁵ Kpam masi, rumu ikoro, anụ bita ẹhni anụ nụ mkpururu ele okno badnụ. Kpakara anụ woru ọzi wọhnerne n'ovu lele iwo, neeznenu ibne anụ izi. Kwnornu nụ ọkwukwo nsọ kwuru, “Chiokike noogwuzogidne ele oknomokno, kọvu o neenye ele zị wọhnerne n'ovu oru.”

⁶ Kam kpayaru, anụ gwedna ẹhni anụ nụ mkpururu aka dikne ke Chiokike, o joovulizọ anụ olu n'ige ke a. ⁷ Anụ vukwnusi a kpakara mkpa anụ, kwnornu nụ nhne gbasiri anụ neemetu a n'ovu.

⁸ Anya dụ anụ ẹli, anụ neese nse, nye irno anụ bụ Ekwensu, naagbaghari lele odum nọogbo ọgbugbo noopio nye o jeeri.

⁹ Anụ ziri kwem nụ ọkwata ovu anụ, anụ gwuzogidne a, kwnornu nụ rumu Nda anụ nụ kpakara ọwa naagawhe otu awnụwhnu wam.

¹⁰ Nga anụ taru awnụwhnu ige matị, Chiokike ke oru nye sukwuru anụ bna n'igwugwu a kwó okwo nụ Karaịsi, joogwuzote anụ, nyee anụ rikne, gba anụ inwe. ¹¹ Kpakara rikne ọchichi bụ ke a ọkwukokwnu. Amim.

Obekwu ipne-aznu

¹² Saịlasi nwene aị rukna ke kwesiri ọkwata ovu yinnu m aka gba ọkwukwo izi matị ka, m naariasno anụ naagba akebne nụ ka bụ ezi oru Chiokike n'olu hne anụ gwuzo. ¹³ Ọgbako Chiokike ke zị nụ Babiloni,* ke be hohiakoru anụ nụ ya neebekwu anụ, ma Makị nnwọ m. ¹⁴ Anụ gweru ọwhnun'anya Karaịsi neebekwu ibne anụ.

Udno dazinu kpakara anụ ele zị nụ rime Karaịsi.

* 5:13 Ka bụ Rom

**Okwukwo izi
ke Ebo
Pita
gbarụ
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Nye gbarụ okwukwo ka mernu ele noobno a nsni mahia nū nye Karaịsi obula kwesiri o wu budnu ke nọtutu ogwnu Chiokike (1:3). Be kwesiri o jikwasi ezi oka be nyernu be rikne (1:12).

Ọ dọru be aka nū nsni gbasiri ele owhnurninya aghalaghala, nū ele ojo ka bnanam ogbako Chiokike nooduwhu ele kweru n'ezi oka. N'anya Chiokike, otu obochi nū lele otu pokwu awaha, otu pokwu awaha nū lele otu obochi. Chiokike zá noogbu okwnu nū obita mkwna a lele kpa ele badnu neeche. Kọvu Chiokike nwernu ndidi k'agida kwnornu nū o masila a nū otu nye mmehie obula joowhu etekne.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Obekwu ikwu nū okpukpe (1:1,2)

Kpa ele sno Nyenwe aị kwesiri o wu budnu be (1:3-15)

Igwugwu Karaịsi (1:16-21)

Ele owhnurninya aghalaghala (2:1-22)

Nyenwe aị jaavariri berere (3:1-18)

¹ Mawa, Saịmoni Pita, nye izi nū nye dazisni anya Jizosi Karaịsi, naagbaznenu anū okwukwo izi ka, anū ele hiteru n'ome mma Chiokike nū Nye Oznohia aị Jizosi Karaịsi kehia okwnata ovu zi okne onu ahia lele ke aị.

² Oru nū udno banu anū aba kpa anū neezne nū ruwhnu naamahia Chiokike nū Jizosi Nyenwe aị.

Osukwu ikwu Chiokike

³ Chiokike jiri iknernema a nyee aị kpakara nhne a pioru a jeeji wuru budnu nọtutu ogwnu Chiokike, kpa a zi neezne nū ruwhnu naamahia nye wam sukwuru aị bna n'igwugwu a nū oma mma a. ⁴ Hite n'igwugwu a nū oma mma a, o nyernu aị agida mkwna zi okne onu ahia, ma hite nū nhne ele ka, anū kehia igwe n'oyiyi ke

Chiokike, ma anū gbanahoru nhne ojo ke owa ka noovuya a.

⁵ Kwnornu nū otu nhne ka, anū gbalị nọtutkwasi n'olu okwnata mkpoma anū, oma mma, n'olu oma mma, anū tukwasi omahia nhne, ⁶ n'olu omahia nhne, anū tukwasi badnu knernu ehni a, n'olu badnu knernu ehni a, anū tukwasi osnuta ovu, n'olu osnuta ovu, anū tukwasi otu ogwnu Chiokike. ⁷ N'olu otu ogwnu Chiokike, anū tukwasi owhnun'anya rumu nda, n'olu owhnun'anya rumu nda, anū tukwasi owhnun'anya. ⁸ Kwnornu nū o buru nū anū nwernu kpakara nhne ka k'agida, be jeeme anū buru ele nọornu ernu oma, naami mkpuru du omahia Nyenwe aị Jizosi Karaịsi. ⁹ Kọvu nye nwée nhne ka kpuru isni, o whnu nhne zi ikere, o chezume nū be snusnamarnu a nū mmehie oknani a.

¹⁰ Kam kpayarụ, rumu nda m, anū ziri gnarnagnarna n'ome ikwu Chiokike sukwuru anū, hohia anū buru nhne gwuzosiri rikne. O buru anū mee kpam, anū jaadna ria ria. ¹¹ Kpam, be jeenye anū rikne anū jeeji bna nū rime eli-eze ke zi okwnukokwnu ke Nyenwe aị nū Nye Oznohia aị Jizosi Karaịsi.

¹² Kam kpayarụ, me chenwanyannu anū kpakara nhne ka ige obula, o bu n'ezi nū anū magwu be, anū gwuzosi rikne n'ezi oka wam anū nahiaru. ¹³ M che m nū o kwesiri ekwesi o chenwanyanu anū be kpa me zi koriri budnu. ¹⁴ M magwu m nū ige matị m joowopu anọ-ehni ka, lele kpa Nyenwe aị Jizosi Karaịsi kannu m. ¹⁵ M jaagbalị rikne m, whnu nū nga me nwurnu nū anū jaazi neechenwanya be.

Igwugwu Karaịsi

¹⁶ O buo otnutnu ruwhere be jiri akoniche tnu, nga a mernu anū mahia ovuva Nyenwe aị Jizosi Karaịsi, anya aị lawuru whnurnu dudugna a. ¹⁷ O nahiaru oson'anya nū igwugwu n'aka Chiokike Nda, nga akpiri Chiokike jiri okne igwugwu dna, kaa, "Ka bu Nnwọ m me whnurnu n'anya, nye nhne a masiri m." ¹⁸ A nurnu akpiri ka hi n'oligwe dna, nga aị nū ya zi n'olu rugwu wam zi nsọ.

¹⁹ Be mernu ikwu-onu ele owhnurninya wam gwuzosi rikne k'agida, anū bno nsni nhne be gbarụ, kwnornu nū ikwu-onu be

nụ lele ọnji noonwu nù hne gbarụ ọchichiri. Ọ jaazi kọriri noonwu tem dụ n'ọbochi Jizọsi jaava, iwhe a joonwu nù rime mkpoma anụ. ²⁰ Ke kakwo kpakara nhne, anụ mahia nù ọ zà nhne ọwhnurninya ọbula be gbarụ n'okwukwo nsọ ke badnụ nwernu rikne kowa risi a hite nù nhne zị n'echiche a. ²¹ Kwnornu nù ọ zà ọwhnurninya ọbula be jiri echiche badnụ vu, kovu ele badnụ kwuru ikwu-ọnu Chiokike kpa Enine Nsọ noodu be kwu.

2

Ele zni nhne aghalaghala

¹ Ele ọwhnurninya aghalaghala whuyaru iwhe n'esilawuru ele Izireli, lele kpa ele zni nhne aghalaghala jowhuya iwhe n'esilawuru anụ. Ele ka jeeji aghigho gwebnanya iznizni ogha zị ọdo n'odo ke noovuya ẹnwu, be gọnahoru Nyenwe be bụ nye gbaharu be, ele neegweya ọla n'iyi zị ngwa ngwa nù risi be. ² Agida ele badnụ joosno apna ome ọyi be. Kwnornu nù nhne be neeme, ele badnụ jookwulu apna ezi ọka. ³ Ele zni nhne ka jeeji ọwho-anya kwu nhne be chehuru nù mkpoma be, gweru anụ zụ ahia. Ele ikpe omuma be neese be, ọla n'iyi be zà neere anyarna.

⁴ Chiokike sigbasila ele enine izi ele mernu mmehie, kovu tubna be nù rime bekwnu renwu, hne be turu be ijigba nù rime ọchichiri neese ọbochi ikpe. ⁵ Chiokike sigbasila ọwa oknani, kovu dọhia Noa, nye mernu be badnụ esato, nye neezni izi oma ome mma, nga o gweyaru mgba-mini eli n'owa ele máa Chiokike. ⁶ Ọ marnu eli Sodom nù Gómora ikpe, gweru bekwnu rne be lele retnu, mee be buru nhne atụ nyee ele joowu budnu máa Chiokike. ⁷ Ọ dọhuru Lotu nye mee mma, nye budnu zila richna ke ele noolulu iwu eli wam mekparu ehni. ⁸ Nye mee mma wam wuru n'esilawuru be, whnu, nù masi ọka ojo ke gburu a igbugbu nù mkpoma. ⁹ Ọ buru kpa, Nyenwe ai magwu kpa o jodohia ele mee mma nù rime ornuna, nù kpa ọ jaabita ele ojo nù rime awhnuwhnu dụ n'ọbochi ikpe, ¹⁰ ke kakwo, ele noosno nhne ruru ọru ke anọehni be, neeledna ele nechi echi anya.

Be neezni nhne aghalaghala n'anya rikne, ele oknomokno, ele zà nọtụ ogwnu nù okaja ele oligwe. ¹¹ Ọ bụbedi ele enine izi ele gbasiri rikne nù ele nwernu iknernema karu ele zni nhne aghalaghala ka, nwée rikne gweru kpari bno ele oligwe nhne nù ruwhnu Nyenwe ai. ¹² Kovu ele badnụ ka nookwulu nhne be ghohiage, be nù lele anohia nsni inyo, nhne be keru eke neeme kpa ọ masiri be, be joonwudne be, gbu be lele anohia, be la n'iyi.

¹³ Be jaanahia ogwo ọnu nhne ojo be mernu, ọ nọso be o mee nhne ojo n'iwhehnie. Be bụ nhne iwhehnerne n'esilawuru anụ. Nhne zị nù mkpoma be bụ nhne ojo kpa be sno anụ neeri wiri nonwo. ¹⁴ Ome ọyi jiri be n'anya, inwe zà nọogwu be nù mmehie, be nooduwhu mkpoma zà rikne, ele mkpoma be jiharuru n'ọwho-anya nù ọnu ojo, ele be vuru ọnu. ¹⁵ Be ghahieru apna, gharu apna ziri ezi, snornu apna Balam nnwọ Boso, nye whnurnu ogwo ọnu nhne ojo n'anya. ¹⁶ Kovu iyinya a bigboru a nù mmehie a, anohia kwu ọka, kwuru ọka n'ibiri n'nkoli ke badnụ, chima era nye ọwhnurninya wam.

¹⁷ Ele badnụ ka nù lele ọmi nwée mini, lele erumeru ruwhere mini noovuhari, be bitannu be okne ọchichiri okwnukokwnu. ¹⁸ Kwnornu nù ọnu be nookwu okne ọka mpako iwhnirniwhno, be naarnabnahna nù rime mmehie ele naagbanahuru budnu ojo. ¹⁹ Be neekwe be mkwna o nwernu ehni be, kovu be n'iwhehuru be bụ ọhi agwa ojo noovuya ẹnwu. Kwnornu nù nhne ọbula ke megburu badnụ, nye wam bụ ọhi a. ²⁰ Ọ buru nù be gbanahuru nhne noolulu ke ọwa nga be mahiaru Nyenwe ai nù Nye Onohia ai Jizosi Karaisi, be knegidne kwno be nù rime a, o nwegidne be, onodi be n'ipne-aznu joojobujo karu nù ọpanizo. ²¹ Ọ ka mma nù be máa apna ome mma karu nù be mahiaru a, be dnasninu iwu nsọ wam be nyernu be aznu. ²² Nhne mernu be gesiri nù elulu wam bụ ezi ọka, "Nkita nwarnu rugburu gburu lahna nù nhne ọ nwarnu," nù "Ezni be hniarnu ehni lahnaru nù rime ọroto."

3

Ọbochi Nyenwe ai

¹ Ele me whnurnu n'anya, ka bu okwukwo izi ke ebo me naagbanu anu, m naakpali echiche oma nu rime anu. ² Anu chenyanya ikwu-onu ele owhnurninya zi nsokwuru, ya nu iwu Nyenwe ai nu Nye Oznohia ai nyernu anu hite n'aka ele izi a.

³ Anu mahia nu mbom nu ele okwa emo jaava n'obochi ipne-aznu, neezne izne n'anogehni be. ⁴ Be jaakaa, "Ndaa omezu mkwna ovuva a? Hite nga ele nda ai nwurnu enwu, kpakara nhne zi koriri kpa o zi hite nu okike owa." ⁵ Be ma ama lewhuru anya n'ige wheru ewhe nu Chiokike kwuru oka, oligwe nu owa ziri. O hiri nu rime mini kehia owa hite nu mini. ⁶ O bu masi hite nu mini, ke okne mgba-mini eli, be jiri lulu owa oknani. ⁷ Kovu oligwe nu owa ke zi kitna bu ke o bitaru hite n'ikwu-onu Chiokike wam, o jeeji bekwnu lulu. O bitaru be kwnornu obochi o jeekpe ele ma Chiokike ikpe, lulu be.

⁸ Kovu ele me whnurnu n'anya, anu chezu otu nhne ka, otu obochi nu hne Nyenwe ai zi nu lele otu pokwu awha, otu pokwu awha nu lele otu obochi. ⁹ Nyenwe ai za naakpa ndnarna n'omezu mkwna a, lele kpa ele badnu neeche, kovu o nwernu ogologo osnuta ovu hne anu zi, kwnornu nu o piole nye obula whu etekne, kovu ma kpakara badnu hi nu mmehie be whuya.

¹⁰ Kovu obochi Nyenwe ai jaava, o jonu lele nye buznu, ele badnu jaazi neele anya a. Oligwe jeeji okne mkpakpo gawhe, kpakara nhne zi n'olu jeeji okne bekwnu gbaza. Owa nu kpakara enu be rnurnu nu rime a jowho iwhe.

¹¹ Kpa a mahiaru nu kpakara nhne jaagbaza, ndaa kpa a kwesiri o wu budnu? A kwesiri o wu budnu zi nsokwuru, ya nu o tu ogwnu Chiokike. ¹² Kpa anu neele anya ovuva obochi Chiokike,* anu mee ma o va ngwa ngwa, oligwe jaagba bekwnu, kpakara nhne zi n'olu jeeji okne okpe bekwnu gbaza. ¹³ Kovu a neele anya oligwe ikne nu owa ikne, lele kpa o kweru mkwna, oro ome mma.

¹⁴ Kam kpayaru, ele me whnurnu n'anya, hne anu neele anya nhne ka, anu gbalima anu ziri snam, ele nwee otna otna, anu

nu Chiokike ziri n'udno. ¹⁵ Anu vuru nu mkpoma nu ogologo osnuta ovu Chiokike bu oznohia anu, lele kpa nnwo nda ai Polu, nye a whnurnu n'anya gbannu anu n'okwukwo hite n'akoniche Chiokike nyernu a. ¹⁶ Ka bu nhne o nookwu nu kpakara okwukwo izi a, nga o naagba nhne gbasiri nhne ka, o nookwu agida nhne siri rikne n'oghohia, ke ele ma nhne nu ele ovu be za kwem nokowahie, lele kpa be neeme nu nhne berere zi n'okwukwo nsokwuru, ka bu ma be la n'iyi.

¹⁷ Kovu anu, ele me whnurnu n'anya, anu magwu nhne ka, anya du anu eli, ma nhne ojo ke ele noolulu iwu eli neezni gharu o duhie anu, mee anu dnahnala n'ogwuzosi rikne anu. ¹⁸ Kovu anu ziri nooso oso nu oru nu nhne omuma ke Nyenwe ai nu Nye Oznohia ai Jizosi Karaisi. Kpakara igwugwu zinu a, kitna, du okwnukokwnu. Amim.

* **3:12** Mbu obochi Nyenwe ai jeekpe owa nu oligwe ikpe

**Okwukwo izi
ke Mbòm
Jóni
gbarù
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Jóni mernu ma ele Karaísi mahija nù ọ bụru a kwuhija mmehie aị, Chiokike jaagbarunu aị, vume mmehie aị.

Nhne neegesi nù ele Karaísi nwernu okwnata mkpoma bụ ọwhnun'anya be nwernu n'ehni badnù ibne be (3:11-24). Chiokike bụ ọwhnun'anya n'iwhuru a, ele ke a kwesiri ọ nù lele ya masị (4:1-21). Nhne neegesi nù a nwernu omegbu mmehie bụ ọwhnun'anya a nwernu n'ehni ele berere, a kweru nù Jizọsi bụ Nnwọ Chiokike, nù ọ bụ Karaísi wam n'ezi, nù ẹnwu a kwnornu aị bụ ezi ọka (5:1-12).

Nhne zị n'okwukwo izi ka

Ikwu-ọnu ke neenye budnu (1:1-4)

Chiokike bụ iwhne aị, Karaísi bụ nhne atụ aị (1:5--2:6)

Iwu ikne (2:7-17)

Ele irno Karaísi nù ele ke Chiokike (2:18--3:10)

Ọwhnun'anya Chiokike nù ọwhnun'anya aị (3:11--4:21)

Omegbu ọwa (5:1-21)

Ikwu-ọnu ke neenye budnu

¹ Ikwu-ọnu Chiokike wam ke panizoru nù mbòm, bụ ke a nurnu, ke anya aị whnurnu, ke a leru anya, bụ ke a kpaturu aka masị, bụ nhne a nọkpo okwo a, bụ ikwu-ọnu ke neenye budnu. ² Budnu wam whuyaru iwhne, a whnurnu a, gba masị akebne a, a kpọ okwo budnu kwó okwo ke zị n'aka Nda, omekwo dū aị. ³ A nọkpo okwo nhne a whnurnu, nurnu masị, ma anụ snornu aị mekọ nhne. Omekorita aị bụ ke aị nù Chiokike nù Nnwọ a Jizọsi Karaísi. ⁴ A gbarù nhne ka n'okwukwo ma ovu ọso n'ọnu aị zu ozu.

Chiokike bụ iwhne

⁵ Ka bụ izi a nurnu n'ọnu a bụ masị ke a znirni anụ. Chiokike bụ iwhne, o zá

ọchichiri zị nù rime a rịa rịa. ⁶ Ọ bụru nù a kaa nù aị nù ya neemeko nhne, kovu a neezne izne n'ọchichiri, a bụ ele aghalaghala, ezi ọka zila aị n'ọnu. ⁷ Kovu, ọ bụru nù a zne izne n'iwhne, lele kpa o neezne izne n'iwhne, a neenwe mekorita n'esilawuru aị, ọvnarna Jizọsi Nnwọ a, nọosnusnama kpakara mmehie aị.

⁸ Ọ bụru nù a kaa nù a nwée mmehie, a nooduhie ehni aị, ezi ọka zila aị n'ọnu. ⁹ Kovu, a kwuhija mmehie aị, Chiokike bụ nye kwesiri okwnata ovu nù nye mee mma, ọ jaagbarunu aị mmehie aị, ọ snumakwo kpakara aruru-eli aị. ¹⁰ Kovu, a kaa nù a méne mmehie, a neeme a nye aghalaghala, ikwu-ọnu a zila nù rime aị rịa rịa.

2

¹ Rumu takiri m, m naagbanu anụ okwukwo ma anụ gharu o mee mmehie. Kovu, ọ bụru nù nye ọbula mehieru, a nwernu nye nookwunu aị ọnu nù ruwhnu Nda aị, rewhna a bụ Jizọsi Karaísi, nye mee mma. ² Jizọsi bụ nye ji ọvnarna a naawhaji-eli kwnornu mmehie aị, ọ bụo mmehie ke aị kpọi, kovu mmehie kpakara ele badnu.

³ Ka bụ nhne neegesi nù a magwu nye ọ bụ, ọ bụru nù a bita kpakara nhne o nyernu n'iwu. ⁴ Ọ bụru nù a kaa nù a magwu nye ọ bụ, kovu a zá naabita iwu a, a bụ ele aghalaghala, ezi ọka zila aị n'ọnu. ⁵ Ka bụ nhne neegesi nù a magwu Chiokike, ọ bụru nù a bita iwu a, ọwhnun'anya Chiokike zuru ozu n'ovu aị. ⁶ Nye ọbula ke kaa nù ọ zị nù rime a, joowu budnu lele kpa Jizọsi wuru.

Iwu ikne

⁷ Ele me whnurnu n'anya, m zá m naagbanu anụ okwukwo iwu ikne, kovu iwu oknani. Iwu oknani ka bụ ke anụ nurnu hite nù ọpanizo. ⁸ Kovu m naagbanu anụ iwu ikne, ezi ọka wam zị nù rime Jizọsi, nù rime anụ, kwnornu nù ọchichiri naagawhe, ezi iwhne wam nọomukwasi aị.

⁹ Nye ọbula ke kaa nù ọ zị n'iwhne, kovu, sno nwene a irno, zị koriri n'ọchichiri. ¹⁰ Nye ọbula ke whnurnu nwene a n'anya zị n'iwhne wam, ọ zá nhne jeeme a ọ kpọbi ọchi. ¹¹ Nye ọbula ke snornu nwene a irno zị n'ọchichiri, neezne izne n'ọchichiri, ọ máa hne o neezne kwnornu nù ọchichiri mernu a okpu isni.

12 Rụmu takiri m, m naagbanu anu okwukwo,
kwnornu nu Chiokike gbarunu anu mmehie kwnornu rewhna Karaisi.

13 Ele nda, m naagbanu anu okwukwo,
kwnornu nu anu magwu Karaisi, nye zi hite n'opanizo.

M naagbanu anu okwukwo, rụmu ikoro,
kwnornu nu anu megburu nye ojo wam.

Rụmu takiri m, m naagbanu anu okwukwo,
kwnornu nu anu magwu Nda wam.

14 Ele nda, m naagbanu anu okwukwo,
kwnornu nu anu magwu Karaisi, nye zi hite n'opanizo.

M naagbanu anu okwukwo, rụmu ikoro,
kwnornu nu anu gbasiri rikne,
ikwu-onu Chiokike zi nu rime anu,
kwnornu nu anu megbulem nye ojo wam.

Anu whnu nhne owa n'anya

15 Anu whnu owa n'anya, mọbu nhne zi n'owa. O buru nu nye obula whnu owa n'anya, owhnun'anya ke Nda zila nu rime a. 16 Kpakara nhne zi n'owa bu egwnurnu nhne ojo ke badnu, nu egwnurnu nhne ojo ke anya, nu oknomokno ke mkpoma ke badnu. Nhne ka hige n'aka Nda ai va, o hi n'owa va. 17 Owa nu kpakara egwnurnu nhne ojo ke zi nu rime a jaagawhe, kovu nye obula ke neeme echiche Chiokike jaazi budnu okwnukokwnu.

Nye neemegidne Karaisi

18 Rụmu takiri m, ka bu ige ipne-aznu, anu nurnu nu nye wam neemegidne Karaisi vawa, me kanu anu, agida ele neemegidne Karaisi valem. Ka neegesi nu ige wam zi ndundu. 19 Be hiri nu hne a zi whoga, kwnornu nu be nu ai zila n'otu n'ezi. O buru nu ai nu be zi n'otu, be znernu adazigidnenu ai. Owhoga be neegesi nu ai nu be zila n'otu.

20 Kovu, Nye Nso wam teru anu mono, ka neegesi nu kpakara anu mahiaru ezi oka. 21 M za m naagbanu anu okwukwo ka kwnornu nu anu ma a ezi oka, kovu kwnornu nu anu mahiaru ezi oka. Aghalaghala zila n'ezi oka. 22 Nyele bu nye aghalaghala? O bu nye wam ke gonahoru

nu Jizosi bu Karaisi. Nye wam bu nye neemegidne Karaisi. O gonahoru Nda nu Nnwọ a. 23 Nye obula ke gonahoru Nnwọ ma a nye Nda wam bu, nye obula ke magwu Nnwọ magwu Nda wam masi.

24 Anu ledu anya nu nhne anu nurnu hite nu mbom dazigidnenu nu rime anu. O buru kpm, anu jaadazigidne nu rime Nnwọ nu rime Nda. 25 Budnu kwó okwo bu nhne o kweru ai nu mkwna.

26 M naagba ka n'okwukwo kwnornu ele pioru o duwhu anu. 27 Kovu Karaisi teru anu mono Enine Nso. O kwesile nye obula zni anu nhne, mono o teru anu zi nu rime anu neezni anu kpakara nhne lele kpa otute mono wam zi ire, ma anu dazigidne nu rime Karaisi.

28 Kitna, rụmu takiri m, anu dazigidne nu rime a, ma nga o jowhuya iwhne, ovu si ai rikne o gwuzoru nu ruwhnu a, iwhnerne jotu ai.

29 Anu magwu nu Karaisi bu nye mee mma, nye obula ke neeme mma bu nnwo Chiokike.

3

Rumu Chiokike

1 Le, kpa Chiokike jiri whnu ai n'anya, o sukwu ai rụmu a. Ka bu nhne a bu n'ezi. Kam kpayaru, ele zi n'owa ma a bu, lele kpa be ma a nye o bu. 2 Ele me whnurnu n'anya, a bu rụmu Chiokike kitna, nhne a jobu whoge iwhne kitna. Kovu a magwu nga o jaava, a jonu lele kpa o nu, kwnornu nu a jowhnu a kpa o nu. 3 Nye obula ke nwernu olile anya ka neeme ehni a ziri snam, lele kpa o zi snam.

4 Nye obula ke neeme mmehie, noolulu iwu, kwnornu nu mmehie bu olulu iwu. 5 Kovu anu magwu nu o whuyaru iwhne ma o gweme kpakara mmehie ai. Ya n'iwhuru a nwee mmehie. 6 Nye obula ke zi budnu nu rime Karaisi, za neemezne mmehie. Nye neeme mmehie ma a nye Karaisi bu, nye wam whulele a anya.

7 Rụmu takiri, anu kwé nye obula duwhu anu. Nye obula ke neeme nhne buru oma bu nye mee mma, lele kpa Karaisi bu nye mee mma. 8 Nye obula ke neemezne mmehie bu nye Ekwensu, kwnornu nu Ekwensu bu

nye neeme mmehie hite n'òpanizo. Kam kpayarụ Nnwọ Chiokike jiri whụya iwhe, ma o lulu kpakara ọrnu ke Ekwensu. ⁹ Nye ọbula ke Chiokike mụrnu zá neemezne mmehie, kwnornu nụ mkpuru Chiokike zị nụ rime a, o jéenwe rikne mee mmehie, kwnornu nụ Chiokike bụ Nda a. ¹⁰ Ka bụ nhne rụmu Chiokike jiri ziri ichne nụ hne rụmu Ekwensu zị. Nye ọbula ke zá neeme nhne bụru ọma búo nnwọ Chiokike, ma nye ọbula ke whnúge nwene a n'anya.

Anụ whnụ ibne anụ n'anya

¹¹ Ka bụ izi anụ nurnu hite n'òpanizo, anụ whnùrita ibne anụ n'anya. ¹² Ọ zá nye nụ lele Keni, nye Ekwensu nēechi o gbu nwene a. Kịni kpayarụ o jiri gbu a? Kwnornu nụ ọrnu a búo ọma, kọvu ọrnu nwene a bụru ọma. ¹³ Rụmu nda m, ọ gbagwoji anụ anya, ọ bụru nụ ele zị n'ọwa snornu anụ irno. ¹⁴ A magwụ nụ a hiri n'ẹnwu bna nụ budnu, kwnornu nụ a whnurnu rụmu nda a n'anya. Nye ọbula ke zá nọowhnu n'anya bụ nye nwurnu ọnwu. ¹⁵ Nye ọbula ke snornu nwene a irno bụ nye noogbu badnụ. Anụ magwụ nye ọbula ke noogbu badnụ nwée budnu kwó okwo nụ rime a.

¹⁶ Ka bụ nhne neegesi ọwhnun'anya, Jizọsi Karaịsi gweru budnu a nyee kwnornu a. A kwesiri o nyee budnu a kwnornu rụmu nwene a masi. ¹⁷ Ọ bụru nụ nye ọbula nwernu ẹkwnu k'ọwa ka, whnụ nwene a zị nụ mkpa, ọ dọla obirizi, nye wam nwée ọwhnun'anya Chiokike nụ rime a. ¹⁸ Rụmu takiri m, a whnụ n'anya n'ọnu etekne mọbu n'ikwu-ọnu kpọi, kọvu n'ọrnu n'ezị ọka.

¹⁹ Ka bụ nhne neegesi nụ a magwụ ezi ọka, ke neeme mkpoma a si rikne nụ ruwhnu Chiokike, ²⁰ ọ bụbedi ovu a naama a ikpe, Chiokike kakwo ovu a, ọ magwụ kpakara nhne. ²¹ Ele me whnurnu n'anya, ọ bụru nụ ovu a mána ikpe, ovu jeesi a rikne o gwuzo nụ ruwhnu a. ²² A jaanahoru a nhne ọbula a nọorio a, kwnornu nụ a naabita iwu a neeme masi nhne nọoso a ovu n'ọnu. ²³ Ka bụ nhne o nyernu n'iwu, a kweru nụ rẹwhna Nnwọ a Jizọsi Karaịsi, a whnùrita ibne a n'anya lele kpa o nyernu a n'iwu. ²⁴ Ele naabita iwu a zị budnu nụ rime a, ya nụ rime be. Enine Nsọ wam o

nyernu a bụ nhne neegesi nụ ọ zị nụ rime a.

4

Anụ tule kpakara enine

¹ Ele me whnurnu n'anya, anụ kwéko kpakara enine, anụ tule kpakara enine ma be hi n'aka Chiokike, kwnornu nụ agida ele ọwhnurninya aghalaghala bnarnu nụ rime ọwa. ² Ka bụ nhne anụ jeeji mahia Enine Chiokike, enine ọbula ke kwuhiaru nụ Jizọsi Karaịsi varu n'anọ-ehni hi nụ Chiokike va. ³ Kọvu enine ọbula ke kwéle nụ Jizọsi hiri nụ Chiokike va, enine ka híge nụ Chiokike. Ka bụ enine nye neemegidne Karaịsi, nye anụ nurnu ọ jaava, ọ zị n'ọwa kịtna.

⁴ Rụmu takiri m, anụ bụ rụmu Chiokike, anụ megbulem ele irno wam, kwnornu nụ nye wam zị nụ rime anụ kakwo nye wam ke zị n'ọwa. ⁵ Ele ka hi n'ọwa, be nookwu hite nụ nhne be magwụ n'ọwa, ele zị n'ọwa noobnonu be nsni. ⁶ A hi hne Chiokike zị va, nye ọbula ke magwụ Chiokike nọonu nhne a nookwu. Kọvu nye ke máa Chiokike zá nọonu nhne a nookwu. Ka bụ nhne a jiri mahia enine ezi ọka nụ enine aghalaghala.

Chiokike bụ ọwhnun'anya

⁷ Ele me whnurnu n'anya, a whnùrita ibne a n'anya, kwnornu nụ ọwhnun'anya hi nụ Chiokike va. Nye ọbula ke nọowhnu n'anya bụ nye Chiokike murnu, nye wam magwụ Chiokike. ⁸ Nye ọbula ke whnụ n'anya máa Chiokike, kwnornu nụ Chiokike bụ ọwhnun'anya. ⁹ Chiokike gesiri a ọwhnun'anya n'esilawuru a, kpa o ziyaru Nnwọ ọ murnu kpọi n'ọwa, ma a nwernu budnu hite nụ rime a. ¹⁰ Ka bụ ọwhnun'anya, ọ búo nụ a whnurnu Chiokike n'anya, kọvu ọ whnurnu a n'anya ziya Nnwọ ma ọ bụru nhne ariohna be jeeji gbaru mmehie a. ¹¹ Ele me whnurnu n'anya, lele kpa Chiokike whnurnu a n'anya, a kwesiri ọ whnùrita ibne a n'anya. ¹² Ọ zá nye ọbula ke whnuleru Chiokike anya, kọvu ọ bụru nụ a whnùrita ibne a n'anya, Chiokike wu nụ rime a, ọwhnun'anya a zuru ozu nụ rime a.

¹³ A magwụ nụ a wu nụ rime Chiokike, nụ Chiokike wumako nụ rime a, kwnornu nụ o nyernu a Enine a. ¹⁴ A whnurnu, gba akebne nụ Nda ziyaru Nnwọ a ma ọ bụru

Nye Ọznohia ke ọwa. ¹⁵ Nye ọbula ke kweru nụ Jizọsi bụ Nnwọ Chiokike, Chiokike wu nụ rime nye wam, nye wam masị wu nụ rime Chiokike. ¹⁶ Kam kpayarụ, a magwụ, kweru masị nụ ọwhnun'anya Chiokike bụ n'ezi.

Chiokike bụ ọwhnun'anya. Nye ọbula ke nọwhnun'anya wu nụ rime Chiokike, Chiokike wu masị nụ rime a. ¹⁷ Chiokike mernu ọwhnun'anya a zu ozu n'esilawuru aị, ma a nwernu mkpoma siri rikne n'ọbochi ikpe, kwnornu nụ a nụ lele ya n'ọwa ka. ¹⁸ Ogwnu zila n'ọwhnun'anya. Ọwhnun'anya ke zuru ozu n'echihala ogwnu, kwnornu nụ ogwnu nụ awhnụwhnu nookno aka. Nye ọbula ke nọtụ ogwnu zúge ozu n'ọwhnun'anya.

¹⁹ A nọwhnu n'anya kwnornu nụ Chiokike beru ọsno whnụ aị n'anya. ²⁰ Nye ọbula ke karụ nụ ọ whnurnu Chiokike n'anya, kọvu sno nwene a irno bụ nye aghalaghala. Nye ọbula ke whnuge nwene a n'anya, bụ nye ọ nọwhnu anya, nwée rikne whnụ Chiokike nye ọ zá nọwhnu anya n'anya. ²¹ Ka bụ nhne o nyernu n'iwu, nye ọbula ke whnurnu Chiokike n'anya, jọwhnuriri nwene a n'anya.

5

Okwnata ovu nụ Nnwọ Chiokike

¹ Nye ọbula ke kweru nụ Jizọsi bụ Karaịsi hi nụ Chiokike va. Nye ọbula ke whnurnu Nda n'anya whnurnu Nnwọ a n'anya masị. ² Ka bụ nhne neegesi nụ a whnurnu rụmu Chiokike n'anya, ọ bụ ọ whnụ Chiokike n'anya, neeme nhne o nyernu n'iwu. ³ Ka bụ nhne neegesi nụ a whnurnu Chiokike n'anya, ọ bụru a bita nhne o nyernu n'iwu, iwu Chiokike zila rinya. ⁴ Kwnornu nụ nye ọbula ke bụ nnwọ Chiokike neemegbu ọwa. Okwnata ovu aị nụ Chiokike bụ nhne neemegbu ọwa. ⁵ Ndaa nye neemegbu ọwa? Ọ bụ nye wam ke kweru nụ Jizọsi bụ Nnwọ Chiokike.

⁶ Jizọsi Karaịsi bụ nye wam jiri ọvnarna nụ mini va. Ọ bụo mini kpoi, kọvu ọ varụ hite n'ọvnarna nụ mini. Enine Nsọ naagba

akebne a, a magwụ nụ akebne a bụ ezi ọka. ⁷ Kwnornu nụ nhne akebne ẹto zị, ⁸ Enine, mini nụ ọvnarna.* Nhne ẹto ka kwerikotaru otu nhne. ⁹ Ọ bụru a kweru nụ nhne badnụ kwuru, nhne Chiokike kwuru kakwo, kwnornu nụ ọ bụ akebne Chiokike gbarụ gbasiri Nnwọ a. ¹⁰ Nye ọbula ke kweru nụ Nnwọ Chiokike nwernu nhne akebne ka nụ mkpoma a. Nye ọbula ke kwéle nụ Chiokike neeme a nye aghalaghala, kwnornu nụ o kwéle n'akebne Chiokike gbarụ gbasiri Nnwọ a. ¹¹ Ka bụ akebne wam, Chiokike nyernu aị bụdu kwó okwo, bụdu wam zị nụ rime Nnwọ a. ¹² Ka neegesi nụ nye ọbula ke nwernu Nnwọ Chiokike nwernu bụdu kwó okwo, nye ọbula ke nwée Nnwọ Chiokike nwée bụdu.

Ọka ipne-aznu

¹³ M naagbanụ anụ ele kweru nụ rẹwhna Nnwọ Chiokike, ma anụ mahia nụ anụ nwernu bụdu kwó okwo. ¹⁴ Ka bụ nhne neemesi aị ovu rikne ọ vakwnusi Chiokike. A magwụ nụ a rịo nhne ọbula lele kpa echiche ovu a jiri zị, ọ jọonu aị. ¹⁵ Ọ bụru nụ a magwụ nụ ọ nọonu nhne a nọorio a, ovu siri aị rikne nụ a jeenwehia nhne nọorio a.

¹⁶ Ọ bụru nụ nye ọbula whnurnu nwene a mernu mmehie ke zá noodubna n'ẹnwu, o kpe okpukpe ma Chiokike nyee a bụdu. M nookwu nhne gbasiri ele neeme mmehie ke zá noodubna n'ẹnwu. Mmehie ke noodubna n'ẹnwu zị. M zá naakaa badnụ kpe okpukpe gbasiri a. ¹⁷ Kpakara nhne bụo ọma bụ mmehie, kọvu agwna mmehie zá noodubna n'ẹnwu.

¹⁸ A magwụ nụ nye ọbula Chiokike murnu zá neemezne mmehie. Nnwọ Chiokike naabita nye ọbula ke Chiokike murnu, nye ojo wam nwée rikne mekasi a nhne.

¹⁹ A magwụ nụ a bụ rụmu Chiokike, kọvu kpakara ọwa zị nụ mkpururu nye ojo wam. ²⁰ A magwụ nụ Jizọsi Karaịsi Nnwọ Chiokike varụ, ma a mahia nye wam bụ ezi ọka. A zị masị nụ rime nye wam ke bụ ezi ọka, Jizọsi Karaịsi Nnwọ a. Ya n'iwihuru a bụ Chiokike n'ezi nụ bụdu kwó okwo.

* **5:8** Agwna okwukwo ke be gbarụ kpa agida awha whemernu kwu kwno, n'oligwe Nda, Ikwu-ọnu nụ Enine Nsọ. Nhne ẹto ka nookwu otu ọnu. **8** Nhne akebne ẹto zị n'ọwa, Enine, mini nụ ọvnarna.

²¹ Rumu takiri m, anu gweme ehni anu
n'okwa renwu.

**Okwukwo izi
ke Ebo
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Nga Jóni gbarụ *Okwukwo izi Jóni ke ebo*, ọ ghọlam nye okno badnụ. O gweznenu a “Nyerinya oma nụ rụmu a,” ke bụ ọgbako Chiokike. Okwukwo izi matị ka nookwu ọka gbasiri ọwhnun'anya n'ehni ibne be, nọdo be aka nụ nsni gbasiri ele neezni nhne aghalaghala.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-3)

Ezi ọka nụ Ọwhnun'anya (4-11)

Okwukwo (12-13)

Obekwu ikwu nụ okpukpe

¹ Mawa, Jóni, nye okno badnụ, naagbaz-nenu nwerinya Chiokike hōhiaru nụ rụmu a okwukwo, ele me whnurnu n'anya n'ezi, ọ búo me nụ nsnunu m, kovu kpakara ele magwụ ezi ọka. ² Kwnornu nụ ezi ọka ke zi nụ rime aị, ke jaazigidne aị tim tòm.

³ Oru nụ obirizi nụ udno ke hi n'aka Chiokike Nda nụ Jizọsi Karaịsi Nnwọ Nda aị va, jaadazinu aị nụ ezi ọka nụ ọwhnun'anya.

Ezi ọka nụ ọwhnun'anya

⁴ O neenye m ovu ọso n'ọnu kpa me nọowhnu rụmu i neezne izne n'ezi ọka lele kpa Nda aị nyernu aị n'iwu. ⁵ Kịtna, nwerinya oma, m zá m naagbanu i iwu ikne, kovu ọ bú kọriri ke a ji hite nụ mbom. M naariasno ma a whnurita ehni aị n'anya. ⁶ Ka bụ ọwhnun'anya wam, a zne izne noobno nsni nụ nhne Chiokike nyernu n'iwu. Lele kpa anụ nurnu n'ọpanizo, iwu a bú ma anụ zne izne n'ọwhnun'anya.

⁷ Agida ele nooduwu ele badnụ, ele zá neekweru nụ Jizọsi Karaịsi varu n'anọ-ehni, bnarnu nụ rime ọwa. Nye nụ kpam bú nye nooduwu nụ nye neemegidne Karaịsi.

⁸ Anụ ledu anya, ọ zi anụ tuwuhu nhne anụ dogburu ehni anụ n'ernu, kovu ma anụ nwehia ọgwo ernu zuru ozu. ⁹ Nye ọbula ke neezne nụ ruwhnu gharu nhne Karaịsi

znirni máa Chiokike. Kovu nye ọbula ke zi neeme iznizni a magwụ Nda nụ Nnwọ a. ¹⁰ Nye ọbula ke vakwnusiri anụ ke gwéyala iznizni ka, anụ kwúbnaana ọro anụ, mọbu kanu a, “I vale.” ¹¹ Nye ọbula ke kannu a, “I vale” jeekehia igwe n'ernu ojo a.

¹² M nwernu m agida nhne me jaagbanu anụ, kovu m jéeme kpam n'okwukwo nụ nki. Tnūnuma, m neele anya nụ m jaava me nụ anụ kwu ọka ruwhnu nụ ruwhnu, kpam, ovu ọso n'ọnu aị joozu ozu.

¹³ Rụmu nwene i rinya kam Chiokike hōhiaru neebekwu i.

**Okwukwo izi
ke Eto
Jóni
gbarụ
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Nga Jóni gbarụ *Okwukwo izi Jóni ke eto, o* gholam nye okno badnụ. O gweznenu nye risi ogbako Chiokike, nye rewhna a bụ Gayọsi. Okwukwo izi ka, naaznarni Gayọsi kwnornu ernalu oma a hne rumu Chiokike berere zi, nodo masi a aka nu nsi gbasiri otu nyerukna be kwu Diotirifesi.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-4)

Gayọsi kwesiri okwnata ovu (5-8)

Diotirifesi mekwala nkari (9-10)

Demetirisi mekwaru nkari (11-12)

Okwukwo (13-15)

¹ Mawa, nye okno badnụ, naagbaznenu Gayọsi enyi m me whnrnu n'anya nu ezi oka.

² Enyi m me whnrnu n'anya, okpukpe m bu ma ehni i si rikne, ma kpakara nhne i neeme gakwanu i nkari lele kpa mkpuru ovu i naagakwa nkari. ³ O nyernu m mkpoma oso n'onu k'agida nga agwna rumu nda varu kanu m nhne gbasiri okwnata ovu i n'ezi oka nu kpa i neezne izne n'ezi okwam. ⁴ O za nhne noso m ovu n'onu kakwo nga me nrnu nu rumu m neezne izne n'ezi oka.

Gayọsi kwesiri

okwnata ovu

⁵ Ezi enyi m me whnrnu n'anya, i kwesiri okwnata ovu nu kpakara nhne i neemenu rumu nda, o bu n'ezi nu be bu ele izne n'ehni i. ⁶ Be kannu ogbako Chiokike owhnun'anya i, o joburu oma ma i zihala be kpa o kwesiri n'anya Chiokike. ⁷ Be kwnornu rewhna Karaisi whoga zni izi oma, be kwéle o nahoru oyi aka hite n'aka ele kwé ekwe. ⁸ A kwesiri o nabnanya ele ka nkari ma ai nu be snornu rnukota ernu ezi oka n'otu.

Diotirifesi mekwala nkari

⁹ M gbaznenu m ogbako Chiokike okwukwo, kovu Diotirifesi nye noopio o buru nye risi kwéle obno nsi nu nhne me nookwu. ¹⁰ Nga me varu, m jeeme ele badnu mahia nhne o neeme, kpakara nhne o nookwu gbasiri ai nu kpakara aghalaghala a. Tukwasi n'olu nhne ka, o kwéle o nabnanya rumu nda ai. Ele pioru o kwubnanya rumu nda ai, o kwéle be, kovu o chihala be n'ogbako Chiokike.

Demetirisi mekwaru nkari

¹¹ Enyi m me whnrnu n'anya, i snó nhne buo oma, kovu snornu nhne buru oma. Nye obula ke neeme nhne buru oma hi hne Chiokike zi va. Nye neeme nhne ojo whnuge Chiokike anya ria ria. ¹² Kpakara ele badnu nookwu Demetirisi oka oma hite n'ezi oka. Aila masi nookwu a oka oma, anu magwu nu akebe ai bu ezi.

Obekwu ikwu ipne-aznu

¹³ M nwernu m agida nhne me kwesiri o gbanu i n'okwukwo, kovu m jejei mkpisi okwukwo nu nki naagba a. ¹⁴ M neele anya nu m jaava whnu i anya ige mati, me nu ji kwu oka ruwhnu nu ruwhnu.

¹⁵ M neekpe ma Chiokike nyee i udno. Kpakara ele enyi i neebekwu i. Bekwu kpakara ele enyi ai n'otu n'otu.

**Okwukwo izi
Judu
gbaru
Nhne gbasiri okwukwo izi
ka**

Judu gbaru *Okwukwo izi Judu*, nodo ele badnu aka nu nsni gbasiri ele neezni nhne aghalaghala, ele karu nu be bu ele kweru ekwe. Lele 2 *Pita*, Judu, n'okwukwo matika, naakwnagidne nye n'ogwnu a, o naakaa be gba otna kwnornu okwnata mkpoma ke Chiokike nyernu ele ke a otu mgba be bita.

Nhne zi n'okwukwo izi ka

Opanizo (1-2)

Ele neezni nhne aghalaghala (3-16)

Ezni o bita okwnata mkpoma (17-23)

Ojija zinu Chiokike (24-25)

¹ Mawa, Judu, nye izi ke Jizosi Karaisi, nye bu kwno nwene rukna Jemisi, naagbaznenu kpakara ele Chiokike sukuru okwukwo, ele wu nu rime owhnun'anya Chiokike Nda, ele Jizosi bitaru. ² Obirizi nu udno nu owhnun'anya banu anu oba.

*Ele neezni nhne
aghalaghala*

³ Ele me whuru nu n'anya, m neeyisi rikne naagbanu anu okwukwo gbasiri oznohia ke a nwenu igwe nu rime a, o zi mkpa me gbanu anu ma anu yisi ehni naagba otna kwnornu nu okwnata ovu ke Chiokike nyernu ele ke a otu mgba be bita. ⁴ Kwnornu nu agwna ele za notu ogwnu Chiokike ribnanyarnu hne a ma n'asilawuru ai, ele naagbanwo izi oma ke oru Chiokike, ma be nwe oghere ru ehni ojo be, be gonahoru Jizosi Karaisi Nyenwe ai nu eze ai. Okwukwo nsu kwuru nhne gbasiri be agida ige wheru ewhe nu be jaanahia omuma ikpe.

⁵ M neechenwanyanu anu nhne ka, o bu n'ezini nu anu magwu kpakara nhne ka, nu Nyenwe ai d'ohiaru ele Izireli n'eli Ijipiti, kovu omekwo, gbu kpakara ele kwé ekwe.

⁶ Anu chenwanya ele enine izi ele bitala onodi be nu mbom, kovu gharu onodi be, Chiokike turu be ijigba tim tom nu ochichiri,

bita be du n'okne obochi ikpe wam o jaama be ikpe. ⁷ Lele kpa Sodom nu Gomora nu kpakara eli gbaru be gburugburu, ele wu nu rime be ruru aruru-eli ke ome oyi nu nhne zila richna, be taru be awnwhnu bekwnu noonwu tim tom, ma be buru nhne odo aka nu nsni nyee kpakara ele badnu.

⁸ Kpam masi, ele n'oro mboro ojo ka mehieu megidne an'ehni be, be ledna ochi risi Chiokike anya, ele kjaru ele wu n'oligwe. ⁹ O bubedi nye risi ele enine izi Maikeli, nga ya nu Ekwensu nodogbuta iznu Mozizi, nwe rikne kwu oka ojo megidne Ekwensu, kovu o karu, "Nyenwe ai bigbo i." ¹⁰ Kovu ele ka naakaja nhne be ma, be nu lele rumu an'ohia ojo, neeme nhne n'ogwnu be, kpakara nhne ka jodoka be.

¹¹ Awhnwhnu jaazu be. Be snoru apna Keni. Be kwnornu iwai dnabna nu mmehie Balam, be bu ele risi rikne lele Kora, be joowhu etekne lele kpa Kora whuru.

¹² Ele ka nu lele rune nu iriri omekwita anu, iwernerne za notu be o mee nhne ojo. Be nooznu ehni be kpoi. Be nu lele erumeru oligwe ruwhere neewhesa, be nwe rikne gweya mini ozuzo. Be nu lele isisi mila mkpuru, o bubedi n'okochi, isisi be vuru hite nu egwnugwnu a, ke wuru onwu n'ezini. ¹³ Be nu lele okne abakamini ke osimini, be nu ehni iwernerne be noogbo okoto. Be nu lele mbo ghieru apna, ele Chiokike bitanu oghere n'okne ochichiri okwnokwnu. ¹⁴ O bu Inoku, nye esau hite n'Adam, nye kwuru n'agida ige wheru ewhe, "Le, Nyenwe ai jaava, ya nu agida ele nsu a be jogwnuli onu, ¹⁵ o jeekpe kpakara ele badnu ikpe, o jaama kpakara ele ma Chiokike ikpe, kwnornu kpakara aruru-eli be ruru, nu kpakara oka ele mmehie ka ma Chiokike kwuru kwugidne a."

¹⁶ Ka bu ele zi naatakpo ntakpo, noobno ele berere nhne, be noosno nhne ojo ke n'ogwnu mkpoma be, be noovugnadna ehni be, naaznani ele badnu ma be nwehia nhne be pioru.

Odo aka nu nsni nu ezini

¹⁷ Ele me whuru nu n'anya, anu chenwanya nhne ele izi Nyenwe ai Jizosi Karaisi

kwuru. ¹⁸ Be kannu anu, “N’ige ipne-aznu, ele jomu anu rumu jaava, ele noosno nhne ojo ke nogwnu mkpoma máa Chiokike be.”

¹⁹ Ka bu ele neegweya okewa, ele ano-ehni neechi, ele nwée Enine Chiokike.

²⁰ Kovu anu, ele me whnuru n’anya, anu wulizo ehni anu lele oro hite nu ntuli okwnata ovu anu ke zi nsọ. Anu kpe okpukpe nu rikne Enine Nso. ²¹ Anu bita ehni anu n’owhnun’anya ke Chiokike, kpa anu noosno, neele anya obirizi ke Nyenwe aị Jizosi Karaịsi jeenye anu nu budnu kwó okwo.

²² Anu donu ele nwernu mkpoma lawuru obirizi. ²³ Anu znohia ele berere, dokia be lele ele hi nu rime bekwnu. Anu gweru ogwnu donu ele berere obirizi. Kovu anu sno o bubi iwo ke mmehie be gburu hite n’ernu ano-ehni irno.

Ojja zinu Chiokike

²⁴ Chiokike bu nye ke nwernu rikne o bita anu ma anu gharu o dna, mee ma anu gwuzoru nwée oru, nu mkpoma oso n’onu nu ruwhnu a zi igwugwu. ²⁵ Ya bu Chiokike kpoi, Nye Oznohia aị, hite nu Jizosi Karaịsi Nyenwe aị, kpakara igwugwu, nu dudugna, nu rikne nu ochi risi zinu a, hite nu mbom du kitna, okwnukokwnu. Amim.

Okpume Chiokike kpumennu Jōni

Nhne gbasiri okwukwo ka

Okwukwo ka neegesi nhne Jōni whnurnu gbasiri izi Chiokike nū nhne Jizōsi Karaīsi mernu (1:2). Izi ka waru ngalaba eto. (1) Rikne ojo nōornu ɛrnu n'owa, nye Karaīsi jaata awhnūwhnu, nwū masi. (2) Jizōsi bụ Nyenwe aī, o jeemegbu kpakara ele badnū nū kpakara rikne ke neemegidne Chiokike. (3) Chiokike nwernu ogwo ɛrnu ke o bītannu kpakara ele ke a, ele kwesiri be kwnata be mkpōma, ele dazigidnenu n'okwnata ovu be, ke kakwo ele nwurnu n'ɛrnu Nyenwe aī.

Ka bụ izi ke nwernu olile anya nyee ele Karaīsi, ele taru awhnūwhnu, nwū kwnornu okwnata mkpōma be nū Karaīsi. Okwukwo izi ka nookwu nū o bụ n'ezi nū ọchichi aka rikne ele Rom zī naakpa rikne, kovu Nnwō Atnurnu Chiokike nwe omegbu n'ipne-aznū. Ka mernu be buri ele kwesiri okwnata ovu dū n'ɛnwu.

Nhne zī n'okwukwo ka

Ohnurninya Jōni (1:1-8)

Nyenwe aī zī būdnu (1:9-20)

Okwukwo izi ogbako Chiokike ɛsau (2:1--3:22)

Okpukpe n'oligwe (4:1-11)

Okwukwo ke nwernu akara ɛsau (5:1--6:17)

Okpukpe nū ruwhnu ngadna eze Chiokike (7:1-17)

Okwodu ɛsau (8:1--11:19)

Agwō nū anōhia lawuru wam (12:1--13:18)

Ikpe Chiokike nū ochekwa a (14:1--15:8)

Okiko ovu owe ɛhni Chiokike (16:1-21)

Be megburu ele irno Chiokike (17:1--20:10)

Ikpe ipne-aznū (20:11-15)

Oligwe ikne nū owa ikne (21:1-8)

Jeruselem ikne (21:9--22:6)

Karaīsi jaava wara wara (22:7-21)

¹ Okpume Jizōsi Karaīsi, ke Chiokike nyernu a, ma o gesi ele izi a nhne jeeme n'ige matī ke vazne, o zizne enine izi a o gesi nye izi a Jōni. ² Jōni gbarū akebbe ikwu-ōnu

Chiokike nū akebbe Jizōsi Karaīsi, o kwuru kpakara nhne o whnurnu. ³ Nye owa owa bụ nye nōogwnu kpakara ikwu-ōnu ke okwukwo ohnurninya ka, nū ele nurnu be, bīta masi be, kwnornu nū ige zī ndundu.

Obekwu ikwu

⁴ Mawa, Jōni naagbaznenu ogbako Chiokike ɛsau ke zī n'Esia okwukwo.

Oru nū udno ke Chiokike nye zī, nye zī nū mbom, nū nye ke jaava dazinu anū, hite n'aka enine ɛsau ke zī nū ruwhnu ngadna eze a, ⁵ ma n'aka Jizōsi Karaīsi, nye akebbe kwesiri be kwnata a mkpōma, nye mbom ke hi n'ɛnwu lizo, nye ke nēchi ele eze k'owa.

Nye whnurnu aī n'anya, gweru ovrnana a snusnama kpakara mmehie aī, ⁶ o mee aī a buri mbam ele okwa arīohna Chiokike a, nū Nda a, igwugwu nū rikne zīnu a hite kītna dū n'ige kwó okwo. Amim.

⁷ Le, o vawa nū rime erumeru oligwe,

kpakara anya jōowhnu a,

ma ele dūru a ara,

kpakara ele zī n'owa jaagbanū a mkpe.

Owe! Amim.

⁸ “Mawa bụ Alifa nū Omega,” bụ nhne Nyenwe aī kwuru. “Mawa bụ Opanizo nū Okwukwo, nye zī, nye zī nū mbom, nū nye jaava, Nye Meli Nhne Dum.”

Nye nū lele

Nnwō ke Badnū

⁹ Mawa bụ Jōni, nye bụ nnwō nda anū, nye sno anū nū rime awhnūwhnu, a bụ ele ɛli-eze a, a naagidne awhnūwhnu. Be kwuznenu m nū rime ɛli oħia esilawuru osimini ke Patimōsi, kwnornu nū m kpōru m okwo ikwu-ōnu Chiokike nū nhne Jizōsi gbarū ama a.

¹⁰ M zī m nū rime Enine n'ōbochi Nyenwe aī, m nurnu m okne nkoli n'aznū m ke dnarnū lele okwodu. ¹¹ Nkoli ka kaa, “Gbasī nhne i whnurnu n'okwukwo, ziznenu a ogbako Chiokike ɛsau ka, ziznenu Efesōsi, nū Sīmaina, ziznenu Pegamōsi, nū Taītira, ziznenu Sadisi, nū Filadefīa, zizne masīnu Laodisia.”

¹² M tūhnasna ma m whnurnu m nye nookwunu m oka. M whnurnu m nhne be tūkwasi tōnji ɛsau be wuru golu.

¹³ N'esilawuru nhne be tūkwasi tōnji ɛsau wam gwuzo otu nye nū lele Nnwō ke

Badnu. O wogwu iwo awura duru a ẹli ọchi, o ji ajni sụ nụ mkpọma a. ¹⁴ Risi a nụ rukerize a noonwu va-a-a lele wulu, naachna va-a-a lele mkpuru-mini, anya a nụ lele riro bekwnu. ¹⁵ Ọchi a lawuru nụ lele ọla be gbarụ bekwnu nụ rime ite bekwnu, nkoli a naadna lele agida mini. ¹⁶ O ji mbo ẹsau n'akarikwnunga a, ama-ogwnu nwernu ruwhnu lawuru tuga buko neehi n'onu a noowhuya, ruwhnu a noonwu lele ẹnam n'esilawuru iwhnehnie.

¹⁷ Nga me whuru a, m dna n'eli n'ochi a lele nye wuru onwu. Kovu o tukwasiri m akarikwnunga a, kaa, "Ogwnu tuko i, mawa bu Nye Mbom nụ Nye Ipne-aznu. ¹⁸ M zi m budnu. M wuru m enwu, kovu le, m zi m budnu tim tom. M ji m snambi enwu nụ eli renwu.

¹⁹ "Gbasị nhne i whuru n'okwu-kwo, nhne zi kitna, nụ nhne jeeme nụ ruwhnu. ²⁰ Ka bu nhne miri emi ke mbo ẹsau wam i whuru n'akarikwnunga m, nụ nhne be tukwasi tonji ẹsau wam be wuru golu. Mbo ẹsau wam bu enine izi ogbako Chiokike ẹsau, nhne be tukwasi tonji ẹsau wam i whuru nụ bu ogbako ẹsau."

2

Izi ele Efesosi

¹ Gbaznenu enine izi ke ogbako Chiokike ke zi n'Efesosi okwukwo: Hite n'onu nye wam ji mbo ẹsau wam n'akarikwnunga a, nye neezne izne n'esilawuru nhne be tukwasi tonji ẹsau wam. ² M magwu m nhne anu neeme. Anu nodogbu ehni anu n'ernu nụ osnuta mkpoma anu. Anu kwéle o kwubnanya ele aruru-eli, anu kparu ele kwuru ehni be ele izi iru, kovu be buo, anu whu nụ be bu ele aghalaghala. ³ Anu jiri osuta mkpoma nagidne awhuruwhnu anu taru kwnornu rewhna m, anu kwéle rikne gwu anu.

⁴ Kovu m nwernu m otu nhne megidne anu, anu zima n'owhunu'anya lele kpa anu neeme nụ mbom. ⁵ Anu chenwanya hne anu dnarnu. Anu hi nụ mmehie anu tuhna, nnu ẹnu mbom anu nruru. O buru nụ anu jootuhna hite nụ mmehie anu, m jaavakwnusi anu wara wara, gweme nhne be tukwasi tonji anu nụ hne o zi, okwolem ma anu tuhna naru. ⁶ Kovu

anu nwernu otu nhne buru oma, anu sno ẹnu ele Nikolata irno lele kpa me snornu a irno.

⁷ Nye nwernu nsni, o nuru nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike. Nye megburu, m jeenye a rikne o ri mkpuru isisi ke budnu ke zi n'obna Chiokike.

Izi ele Simaina

⁸ Gbaznenu enine izi ke ogbako Chiokike ke zi nụ Simaina okwukwo: Hite n'onu nye wam bu Nye Mbom nụ Nye Ipne-aznu, nye wuru, ziri kwno budnu. ⁹ M magwu m awhuruwhnu anu naata. M magwu m nụ anu bu ele mboni, kovu anu bu ele nwernu ekwu k'agida. M magwu m oka ojo ele ka nụ be bu ele Ju nookwugidne anu, kovu be buo, be bu ele oro ogbako Setani. ¹⁰ Ogwnu tuko anu kwnornu awhuruwhnu anu jaata. Le Setani jeeyisi agwna anu n'ikelu ma be kpa anu iru. Anu jeenwe okpagbu nri obochi. Anu buru ele kwesiri okwnata mkpoma du n'enwu, m jeenye anu okpu-eze ke bu budnu.

¹¹ Nye nwernu nsni, o nuru nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike. Nye megburu, enwu ke ẹbo jogbu a.

Izi ele Pegamosi

¹² Gbaznenu enine izi ke ogbako Chiokike ke zi nụ Pegamosi okwukwo:

Hite n'onu nye wam nwernu ama-ogwnu ke nwernu ruwhnu lawuru zi buko. ¹³ M magwu m hne anu wu bu hne ngadna Setani zi. Anu jidnesiri rewhna m rikne, anu tuwhule okwnata mkpoma anu nụ hne me zi, o bubedi nga be gburu Antipasi nye akebne m nye kwesiri okwnata mkpoma n'esilawuru anu hne Setani wu. ¹⁴ Kovu m nwernu m nhne ele nụ ele megidne anu. Agwna ele noosno iznizni Balam nye znirni Balaki kpa o jeeme rumu Izireli mmehie hite n'ori nhne be jiri kwanu renwu ariohna nụ hite n'ome oyi. ¹⁵ Agwna ele noosno iznizni ele Nikolata zi masi n'esilawuru anu. ¹⁶ Anu hi nụ mmehie tuhna, o buo kpa, m jaavakwnusi anu wara wara, gweru ama-ogwnu hi n'onu m whuya lusi ele ka ogwnu.

¹⁷ Nye nwernu nsni, o nuru nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike. Nye megburu, m jeenye a agwna mana ke

tugwaru otugwa. M jeenye masị a otu akaworugwu abọchna ke be gbakwasịri rẹwhna ikne n'olu a, ọ zá nye berere marnu a, okwolem nye wam nahjaru a.

Izi ele Taítira

¹⁸ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Taítira ọkwukwo: Ka bụ nhne Nnwọ Chiokike kwuru, nye wam anya a lawuru nụ lele bẹkwu, nye ọchi a lawuru noonwu lele ọla chnarnu achna. ¹⁹ M magwu m nhne anu neeme. M magwu m ọwhnun'anya anu, nụ ọkwunata mkpoma anu, nụ izi anu, nụ ọsnuta mkpoma anu. M magwu m masị nụ ọnu anu kịta kakwo ke mbom.

²⁰ Kọvu m nwernu otu nhne megidne anu. Anu gharuru nwerinya wam bụ Jezibeli n'esilawuru anu. Nwerinya ka kwuru ẹhni a nye ọwhnurninya Chiokike, neezni ele izi m kpa be mee ọyi, nụ o ri nhne be jiri kwa rẹnwu, nooduhie ele badnu. ²¹ M nyernu m a ige ma ọ tūnasna nụ mmehie ome ọyi, o kwéle. ²² Le, m jọtubna n'ọkpata ya nụ ele ọyi a, be jaata awhnuwhnu k'agida, okwolem ma be tūnasnarnu hite nụ nhne ọjo be mụhiaru n'aka a. ²³ M joogbu rumu a, ma kpakara ọgbako Chiokike mahia nụ mawa bụ nye wam noonyosna mkpoma nụ echiche ke rumu badnu. M jọkwuhnasi nye ọbula lele kpa ọnu a jiri ziri. ²⁴ Kọvu agwna anu gwnarnu nụ Taítira, ele snóge iznizni ọjo ka, ele máa nhne be nookwu nhne tugwaru otugwa ke Setani, m jéenye anu ivu runa berere. ²⁵ Kọvu anu jidnesi rikne nhne anu ji tem m va.

²⁶ Nye megburu, bita ikwu-ọnu m dụ okwukwo, m jeenye a rikne hne kpakara mba zị.

²⁷ O jeeji mkpara rugwe nẹchi be,

ọ jẹliwa be lele kpa be liwa itechi,

²⁸ lele kpa me nahjaru iknernema n'aka Nda m. M jeenye a mbọ ọsisi. ²⁹ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike.

3

Izi ele Sadisi

¹ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị Sadisi ọkwukwo: Ka bụ nhne nye wam ji enine ẹsau Chiokike n'aka a, nụ mbọ ẹsau. M magwu m nhne anu neeme. M

magwu m nụ anu nwernu rẹwhna nụ anu zị budnu, kọvu anu nwurnu ọnuwu. ² Anu tnenya, jikwasi nhne ke gwnarnu matị ọ nwu rikne, kwnornu nụ m whnúge m ọnu anu ke zuru ozu nụ ruwhnu Chiokike m. ³ Anu chenwanya nhne anu nahjaru, ke anu nurnu, anu mee be. Anu hi nụ mmehie anu tūnasna. Ọ buru nụ anu jéetnenya, m jaavakwnusi anu lele nye buznu, anu jáamahia ige me jaava.

⁴ Kọvu anu nwernu badnu ele nụ ele nụ Sadisi ele mérula awura be. Be joowo awura abọchna snornu m zne izne kwnornu nụ be kwesiri. ⁵ Nye megburu kpa, be joowote a awura abọchna, m jóokwnome rẹwhna a n'ọkwukwo ke budnu. M jookwuhia rẹwhna a nụ ruwhnu Nda m ya nụ ruwhnu ele enine izi a. ⁶ Nye nwernu nsni, ọ nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ọgbako Chiokike.

Izi ele Filadefia

⁷ Gbaznenu enine izi ke ọgbako Chiokike ke zị nụ Filadefia ọkwukwo: Ka bụ nhne nye wam zị nsọ nụ nye ezi ọka kwuru, nye jigwu snambị Devidi, nye ọ buru nụ ọ gbama ọnuhna, ọ zá nye nwernu rikne ọ gbasni a, nye gbasni ọnuhna, ọ zá nye nwernu rikne ọ gbama a. ⁸ M magwu m nhne anu neeme. Le, m gbamannu m anu ọnuhna ke ọ zá nye nwernu rikne gbasni, kwnornu nụ anu nwernu ikn-ernema matị, kọvu anu bitaru ikwu-ọnu m, anu gónahorula rẹwhna m. ⁹ Anu jọowhnu nhne me jeeme ele ọro ọgbako Setani, ele ka nụ be bụ ele Ju, kọvu be búo, be bụ ele aghalaghalá, m jeeme be va dna n'ẹli n'ọchi anu, be jaamahia nụ m whnurnu m anu n'anya. ¹⁰ Kwnornu nụ anu bitaru ikwu-ọnu m, snuta ovu, m jaabita masị anu n'ige ọrnurna ke jaadnakwasị kpakara ọwa, ọ rna ele wu n'ọwa ọrnurna.

¹¹ Le, m vawa wara wara, anu jidnesi nhne anu ji rikne, ọ zị nye berere nahoru anu okpu-eze anu. ¹² Nye megburu, m jeeme a nsnusunu Oro Nso Chiokike m. O jéehi nụ rime a whoga berere. M jaagbakwasị rẹwhna Chiokike m n'olu a, ya nụ rẹwhna ọhna ikne Chiokike m, ke bụ Jeruselem ikne, ke hi n'oligwe n'aka Chiokike m hiedna. M jaagbakwasị a

rewhna ikne m n'olu a. ¹³ Nye nwernu nsni, o nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike.

Izi ele Laodisia

¹⁴ Gbaznenu enine izi ke ogbako Chiokike ke zi nu Laodisia okwukwo: Ka bu nhne Amim kwuru, nye akebne kwesiri be kw-nata a mkpoma nu nye ezi oka, nye nzechu kpakara nhne Chiokike keru. ¹⁵ M magwu m nhne anu neeme. Anu kpele bekwnu, anu jila iyi. O joburu oma nu anu kperu bekwnu mobu nu anu jiri iyi. ¹⁶ Kovu kwnornu nu anu zi marna marna, anu kpele bekwnu, anu jila iyi, m jogbohala anu n'onu m. ¹⁷ Anu kwuru, "M baru m eze, m nwernu m ekwnu, o za nhne naara m," kovu nu anu ma nu anu bu ele nowhnuji anya, nu ele be kwesiri o donu obirizi, ele mboni, ele isni nu ele gba eto. ¹⁸ Me zni anu ezni, anu zunahoru m golu be snurnu, ma anu nwernu ekwnu, nu awura abochna, ma anu kpusni eto anu gbagwu, tna egwnumisi n'anya anu ma anu whurnu osno. ¹⁹ M neebigbo kpakara ele me whurnu n'anya, naapnia masi be nhne. Anu gbalu tuhmasna, hi nu mmehie whuya. ²⁰ Le, m gwuzogwu m nonuhna, nooznu aka. Nye obula ke nurnu nkoli m, gbama onuhna, m jaabnazne n'oro a, snornu a ri wiri, ya snornu m masi ri wiri.

²¹ Nye megburu, m jeenye a rikne o snornu m daziri eli nu ngadna eze m, lele kpa me megburu, m snornu Nda m daziri eli nu ngadna eze a. ²² Nye nwernu nsni, o nurnu nhne Enine Nso naakanu kpakara ogbako Chiokike.

4

Ngadna eze ke zi n'oligwe

¹ Nga nhne ka mekworu, m whurnu m, le, otu onuhna gbamarnu n'oligwe. Nkoli wam me nurnu nu mbom ke dnarnu lele okwodu karu, "Vaa hna, m jeegesi i nhne jeemeriri nu ruwhnu." ² Ngangam, m zi m n'Enine, m whurnu m nu rime oligwe otu ngadna eze nu nye dazi n'olu a. ³ Nye wam dazi nu ngadna eze wam, ruwhnu a noogbu marna marna lele akaworugwu jasi pa nu sadisi, eke nu egwurugwu hnirni ngadna eze wam gburugburu ke naachna

lele emiradi. ⁴ Nri ngadna eze lawuru nu eno berere gbaru ngadna eze wam gburugburu, ele okno badnu nri lawuru nu eno dazi n'olu ngadna eze berere wam woru awura abochna, kpuru okpu-eze golu nu risi be. ⁵ Amuma nu egbe oligwe nu odidna hi nu ngadna eze wam naadna. Tonji esau zi nu ruwhnu ngadna eze wam noonwu bekwnu, ke bu enine esau wam Chiokike. ⁶ Osimini nu lele nyno nowhnu osno zi nu ruwhnu ngadna eze wam.

N'esilawuru ngadna eze wam ya nu gburugburu a bu nhne eno zi budnu bu anya anya ruwhnu nu aznu zi. ⁷ Nhne ke mbom nu lele odum, ke ebo nu lele nnwo ehni, ke eto nwernu ruwhnu lele ruwhnu badnu, ke eno nu lele igno neewhe ewhe. ⁸ Nhne zi budnu eno wam, ke obula nwernu akankwu isunu, kpakara ehni be bu anya anya. Be kpusni onu be iwhnehnie nu abali, be nowgwnu eri naakaa,

"Nso, nso, nso

bu Nyenwe a Chiokike ke Meli Nhne Dum,

Nye zi nu mbom, nye zi kitna, nye jaava."

⁹ Kpa nhne wam zi budnu zi neenye a igwugwu nu oson'anya, notunu nye wam dazigwu nu ngadna eze wam mmamma, nye zi budnu okwnukokwnu, ¹⁰ ele okno badnu nri lawuru nu eno wam dna n'eli nu ruwhnu nye wam dazigwu nu ngadna eze, kpo risi eli nu ruwhnu nye wam zi budnu okwnukokwnu. Be tubita okpu-eze be nu ruwhnu ngadna eze wam, kaa,

¹¹ "I bu nye kwesiri, Nyenwe a Chiokike, o nahoru igwugwu nu oson'anya, nu iknernema, kwnornu nu o bu jiwa keru kpakara nhne hite nu echiche i, ji nyernu be budnu."

5

Okwukwo nu Nnwọ Atnurnu wam

¹ M whurnu m otu okwukwo n'akarikwnunga nye wam dazi nu ngadna eze wam, be gbaru a nhne ruwhnu nu aznu, be kasiri a akara esau. ² M whurnu m otu enine izi nwernu rikne ji okno nkoli neesi okokoba, naakaa, "Ndaa nye kwesiri o gbaji akara esau wam nu o kpume okwukwo wam?" ³ Kovu o za nye be whurnu n'oligwe nu owa

mọbu nụ mkpururu ọwa, bụ nye kwesiri o kpume ọkwukwo wam mọbu lebna anya nụ rime a. ⁴ M kwna ẹkwna k'agida kwnornu nụ ọ zá nye be whnurnu kwesiri o kpume ọkwukwo wam mọbu lebna anya nụ rime a. ⁵ Otu nụ rime ele okno badnụ wam kanụ m, “I kwnáma ẹkwna, le, Odum ke ẹbnurnu Juda,* Mgbarẹgwngwnu Devidi,† o megbulem, o nwernu rikne o kpume ọkwukwo wam, nụ ọ tọma akara ẹsau wam.”

⁶ Ige wam m whnurnu m otu Nnwọ Atnurnu gwuzo n'esilawuru ngadna eze wam, ma nụ esilawuru nhne ẹno wam zị bụdnu ya nụ ele okno badnụ wam, lele nụ be gburu a ogbu. O nwernu mfu ẹsau, nụ anya ẹsau ke bụ enine ẹsau wam Chiokike, ke o zihalaru nụ rime kpakara ọwa. ⁷ Nnwọ Atnurnu wam zne nahọru nye wam dazị nụ ngadna eze wam ọkwukwo n'akarikwnunga a. ⁸ Nga ọ nahọruru a ọkwukwo wam, nhne ẹno wam zị bụdnu nụ ele okno badnụ nri lawuru nụ ẹno wam dna n'ẹli nụ ruwhnu Nnwọ Atnurnu wam, kpakara be ji ọbo be n'aka, ya nụ obele golu ke isensi jihiaru, ke bụ okpukpe ele nsọ. ⁹ Be gwnụ eri ikne,

“I kwesiri ọ nahọru ọkwukwo wam,

nụ ọ tọma akara a,

kwnornu nụ be gburu i,

i gweru ọvnarna i gbahia ele ke Chiokike

hite nụ kpakara ẹbnurnu, nụ ikwu-ọnu, hite nụ mba nụ ele badnụ.

¹⁰ I mernu be bụru mbam ele ọkwa arịohna, ke jeekpenu Chiokike,

be jọobu ele eze nẹechi ọwa.”

¹¹ M le anya, m nurnu m nkọli agida enine izi gbarụ ngadna eze wam gburugburu, nụ nhne ẹno wam zị bụdnu nụ ele okno badnụ, pokwu nụ pokwu nụ pokwu ndasị, nụ pokwu ndasị nụ ndasị. ¹² Be nọogwnu eri nụ okno nkọli, naakaa,

“Nnwọ Atnurnu wam be gburu kwesiri ọ nahọru rikne, nụ ẹkwnu nụ akoniche, nụ iknernema

nụ ọson'anya nụ igwugwu, nụ ọznarni.”

¹³ M nurnu m hne kpakara nhne zị bụdnu zị n'oligwe, n'ọwa, nụ mkpururu ọwa, kpakara nhne zị bụdnu ke zị n'okno osimini nụ kpakara nhne zị nụ rime be, naakaa,

“Ọznarni nụ ọson'anya nụ igwugwu nụ rikne zinu

nye wam dazị nụ ngadna eze, ya nụ Nnwọ Atnurnu wam tim tọm.”

¹⁴ Nhne ẹno wam zị bụdnu, kaa, “Amim.” Ele okno badnụ wam dna n'ẹli, kpọnu Chiokike nụ Nnwọ Atnurnu risi ẹli.

6

Akara ẹsau wam

¹ M whnurnu m nga Nnwọ Atnurnu wam tọmarnu akara ke mbọm. Otu nhne zị bụdnu ẹno wam ji nkọli dnarnu lele egbe oligwe kaa, “Vaa.” ² M le anya, le otu iyinya rịchna, nye gbagwu a ji otu mgbata, be nyee a okpu-eze, ọ whọga nọolugbu, neemegbu.

³ Nnwọ Atnurnu wam tọma akara ke ẹbo, m nurnu m nhne ẹno wam zị bụdnu ke ẹbo, naakaa, “Vaa.” ⁴ Le, iyinya berere naachna ihie ihie, be nyernu nye gbagwu a rikne o gweme udno n'ọwa, mee ele badnụ noogbu ibne be, be nyernu a ama-ogwnu hna ezi.

⁵ Nga Nnwọ Atnurnu wam tọmarnu akara ke ẹto, m nurnu m hne nhne ẹno wam zị bụdnu ẹto karu, “Vaa.” M le anya whnụ iyinya neeji rijji, nye gbagwu a ji nhne be nọotu nhne n'aka a. ⁶ M nurnu m nkọli n'esilawuru nhne ẹno wam zị bụdnu, naakaa, “Otu ntutu ikpa wheti bụ ogwo ẹnu otu ọbochi, ntutu ikpa balị ẹto ogwo ẹnu otu ọbochi. Kọvu anụ lulu mọno olivu nụ manya vaini.”

⁷ Nnwọ Atnurnu wam tọma akara k'ẹno, m nurnu m nkọli nhne zị bụdnu k'ẹno karu, “Vaa.” ⁸ M le anya, otu iyinya ogbu-nụ-orio, rẹwhna nye dazị n'olu a bụ Ẹnwu, Ẹli Rẹnwu sno a n'aznụ. Be nyernu a rikne hne otu nga nụ nga ẹno ke ọwa zị, ma o gweru ama-ogwnu nụ ọkwnunyo gbu be, ma nrịria ojo nụ ojo anọhia ke ọwa.

⁹ Nnwọ Atnurnu wam tọmarnu akara ke isne, m whnurnu m mkpuru ovu kpakara ele be gburu kwnornu ikwu-ọnu Chiokike nụ ama be gbarụ nụ mkpururu ojo arịohna.

¹⁰ Be ji okne nkọli neesi okokoba, naakaa, “Nyenwe aị zị nsọ, i bụ ezi, dụ ngele, hne i jeekpe ele zị n'ọwa ikpe, megwnahia ọvnarna aị?” ¹¹ Be nyernu nye ọbula nụ rime

* 5:5 Odum ke ẹbnurnu Juda Jenesis 49:9 † 5:5 Mgbarẹgwngwnu Devidi Azaya 11:1, 10

be iwo awura abochna, be kanu be, be zukwaru inwe ige mati, tem onu ogwnugwnu ele izi ibne be nu rumu nda be, ele be joogbu zute.

¹² Nnwọ Aturu wam tomarnu akara ke isunu, okne eli otne enye dnarnu, ennam ji riji lele ikpe mkpe, enwa chna ihie ihie lele onnarna. ¹³ Mbọ hi n'oligwe naadna n'owa lele ike isisi be kwu figi chna achna naadna nga ruwhere neewhe. ¹⁴ Be piakota oligwe lele okwukwo, rugwu nu eli ohia esilawuru whoga n'onodi be.

¹⁵ Ele eze ke owa nu ele dikne, ele nechi ele ogwnu ele baru eze, ele dimkpa, nye obula, ma ohi ma nye nwernu ehni a, tugwa nu rime ogba nu iketa rugwu. ¹⁶ Be kanu rugwu kwu nu rugwu mati, "Dnagidne ai, kpusni ai n'anya nye wam dazi nu ngadna eze, ya nu ovu owe ehni Nnwọ Aturu wam. ¹⁷ Kwnornu nu okne obochi ovu owe ehni be valen. Nyele joogwuzoli?"

7

Be karu 144,000 ele badnu akara

¹ Nga nhne ka whemernu, m whuru nu enine izi eno gwuzo nu ngeri eno ke owa, knenu ruwhere k'owa n'aka, ma ruwhere gharu o whe n'owa, ma n'osimini mọbu n'olu isisi obula. ² M whuru nu m enine izi berere hi n'obosi ennam noowhuya, o ji akara Chiokike ke zi budnu n'aka a, o ji okne nkoli naakanu ele enine izi eno wam Chiokike nyernu rikne o lulu owa nu osimini, ³ kaa, "Anu lulu owa, mọbu osimini, mọbu isisi, tem a ka ele izi Chiokike akara n'egedege ruwhnu be." ⁴ M uru nu m onu ogwnugwnu ele be karu akara n'egedege ruwhnu be, be bu otu riwhu nu nri eno nu pokwu eno, hite nu kpakara eburnu Izireli. ⁵ Be bu hite nu eburnu Juda, nri nu pokwu lawuru, eburnu Rubeni, nri nu pokwu lawuru, eburnu Gad, nri nu pokwu lawuru, ⁶ hite nu eburnu Asa, nri nu pokwu lawuru, eburnu Nafitali, nri nu pokwu lawuru, eburnu Manase, nri nu pokwu lawuru, ⁷ hite nu eburnu Simioni, nri nu pokwu lawuru, eburnu Liva, nri nu pokwu lawuru, eburnu Isaka, nri nu pokwu lawuru, ⁸ hite nu eburnu Zebuloni, nri nu pokwu lawuru, eburnu Josefu, nri

nu pokwu lawuru, eburnu Benjamini, nri nu pokwu lawuru.

Igbudu ele badnu wam

⁹ Nga nhne ka mekworu, m le anya whnu igbudu badnu o za nye nwernu rikne gwnuli onu. Be hi nu kpakara mba nu eburnu, nu eli, nu ikwu-onu va, be gwuzoru nu ruwhnu ngadna eze nu nu ruwhnu Nnwọ Aturu wam, be wo awura abochna, be ji masi igwugwu bukwa n'aka be. ¹⁰ Be ji okne nkoli naakaa, "Oznobia ai hi n'aka Chiokike, nye dazi nu ngadna eze, ya nu Nnwọ Aturu."

¹¹ Kpakara ele enine izi gwuzo gba ngadna eze wam gburugburu nu ele okno badnu wam nu nhne eno wam zi budnu, dna kpute ruwhnu n'eli nu ruwhnu ngadna eze wam, kponu Chiokike risi eli.

¹² Be kaa, "Amim! Ngozi nu igwugwu nu akoniche, nu otu mmamma nu on'anya nu rikne nu iknernema zinu Chiokike du okwnukokwnu. Amim."

¹³ Otu nye okno badnu sika m, "Ele ka wogwu iwo awura abochna be bu ele ke ele? Ndaa hne be hi va?"

¹⁴ M sa a, "Nda-ai-kwu, m maam, ji magwu."

O kanu m, "Ele ka bu ele hiri n'okne mmekpehni wam whuya, be suru iwo be, mee be ziri richna nu rime onnarna Nnwọ Aturu wam. ¹⁵ Kam kpararu,

be jiri gwuzoru nu ruwhnu ngadna eze Chiokike, be jeekpenu a iwhnehnie nu abali nu rime Oro Nso a.

Nye wam dazi nu ngadna eze jaagbasa o-oka a, be wuru nu rime a.

¹⁶ Wiri jogwnu be berere, akpiri jokpo be bekwnu berere, ennam jomu kwno be berere, whuruwhuru ehni jeme kwno be berere.

¹⁷ Kwnornu nu Nnwọ Aturu nye ke zi n'esilawuru ngadna eze wam jobu nye noznu be lele aturu.

O joodu be zne nu risi mini ke budnu, Chiokike jookwnosnama anya-mini ekwna n'anya be."

8

Akara ke ɛsau

¹ Nga Nnwọ Atnurru wam kpumernu akara ke ɛsau, oligwe dnarnu bii du ichichi awa.

² M whnuru m enine izi ɛsau ele gwuzo nu ruwhnu Chiokike, be nyernu be okwodu ɛsau.

³ Enine izi berere ke jigwu nhne isensi golu varu gwuzoru nu ruwhnu ojo ariohna, be nyernu a agida isensi, o gweru a yikota nu okpukpe ele nsọ Chiokike, gweru a kwa ariohna n'olu ojo ariohna golu ke zi nu ruwhnu ngadna eze wam. ⁴ Runwurnu isensi wam nu okpukpe ele nsọ Chiokike lizo nu ruwhnu Chiokike hite n'aka enine izi wam. ⁵ Enine izi wam gweru nhne isensi wam gharu bekwnu n'oyo ariohna, ghasa a nu rime owa. Agida egbe oligwe nu odidna nu amuma nu eli otne enye dnarnu.

Okwodu ɛsau wam

⁶ Enine izi ɛsau wam ji okwodu ɛsau jikneru o gbu be.

⁷ Enine izi ke mbom gbu okwodu a, mkpuru mini nu bekwnu gwaru onarna wusa n'owa, otu-ibewa nu nga eto ke owa rne bekwnu, otu-ibewa nu nga eto ke isisi nu kpakara achara budnu rneru bekwnu.

⁸ Enine izi ke ebo gbu okwodu a, be tubna nhne nu lele rugwu okpotokpo neerne bekwnu nu rime osimini, otu-ibewa nu nga eto ke osimini gho onarna. ⁹ Otu-ibewa nu nga eto ke nhne zi budnu nu rime osimini nwuma, otu-ibewa nu nga eto ke ogbo mini kpu.

¹⁰ Enine izi ke eto gbu okwodu a. Otu okne mbo hi n'oligwe dna, noonwu lele tonji dnakwasị otu-ibewa nu nga eto mini, ma nu risi mini. ¹¹ Rewhna mbo wam bu Nlulu. Otu-ibewa nu nga eto mini noolu nlulu, agida ele badnu nwuru kwnornu nu be nwornu mini wam.

¹² Enine izi ke eno gbu okwodu a. Be lulu otu-ibewa nu nga eto enwa, nu otu-ibewa nu nga eto enwa, nu otu-ibewa nu nga eto mbo, ke kpararu otu-ibewa nu nga eto iwhne be zima noonwu, otu-ibewa nu nga eto ke obochi nwée iwhne ya nu otu-ibewa nu nga eto ke abali.

¹³ M leru m anya, m nuru m otu igno neewhe n'esilawuru oligwe, gweru okne nkoli neesi okokoba, "Awhnuwhnu! Awhnuwhnu! Awhnuwhnu zinu kpakara ele wu n'owa nga be jonu odidna okwodu ke ele enine izi eto ke gwnarnu jogbu."

9

¹ Enine izi ke isne gbu okwodu a. M whnuru m otu mbo hiri n'oligwe dna n'owa, be nyee a snambi onuhna olulu awnuwhnu. ² Mbo wam tuma onuhna olulu awnuwhnu, runwurnu hi nu rime a whuya nu lele runwurnu hi n'okne ite bekwnu, iwhne ennam nu ruwhere gbaru ochichiri kwnornu runwurnu hi n'olulu awnuwhnu wam whuya. ³ Igwurube hi nu runwurnu wam whuya n'olu owa, be nyernu be rikne lele akpi ke owa. ⁴ Be kanu be, be lulu achara mbo isisi, mbo achara budnu berere, kovu be gba nye obula ke nwée akara Chiokike n'egedege ruwhnu a. ⁵ Igwurube wam nwée rikne o gbu be, kovu be ta be awnuwhnu enwa isne. Nhne igbugbu be nu lele nye akpi gbaru. ⁶ N'enwa isne ka, ele badnu ka joopio enwu joogbu be, kovu be jowhnu enwu, enwu jogwunu be, kovu enwu jaagba eso.

⁷ Igwurube wam nu lele iyinya jikneru o zne ogwunu, be kpu nhne nu lele okpu-eze golu nu risi be, ruwhnu be nu lele ruwhnu badnu. ⁸ Rukeri-ize risi be nu lele rukeri-ize nyerinya, ize be nu lele ize odum. ⁹ Mbno mkpoma be nu lele mbno rugwe, odidna aka-nkwu be naadna lele ogbo-eli agida iyinya nodopnu neezne ogwunu. ¹⁰ Odnu be nu lele akpi, be nwernu nhne ogbugba n'odnu be, nwe masiri rikne n'odnu o kpakna ele badnu eni enwa isne. ¹¹ Be nwernu eze nechi be, nye bu enine izi olulu awnuwhnu. Nye rewhna a n'onu Hiburu bu Abadoni, n'onu Giriki, Apoloni, ke bu nye noolulu nhne.

¹² Nhne awnuwhnu ke mbom kwolem, nhne awnuwhnu lawuru berere vawa.

¹³ Enine izi ke isunu gbu okwodu a, m nuru m otu nkoli hi n'ahnio nu ngeri eno ke ojo ariohna golu wam bu ke gwuzo nu ruwhnu Chiokike whuya. ¹⁴ Nkoli wam kanu enine izi ke isunu wam ke gburu

okwodu, "Sigbasi enine izi eno wam ke be kn-ernu eriri n'okne Osimini Uferetisi." ¹⁵ Be sigbasi enine izi eno wam, ke be jiknerner-ernu n'otnu-ige ka n'obochi ka, nu enwa ka, n'awha ka o gbu otu-ibewa nu nga eto ke kpakara ele badnu. ¹⁶ M nurnu m onu ogwnugwnu ele ogwnu gba iyinya bu riwhu pokwu ndasi lawuru.

¹⁷ Nu rime owhnurninya wam, m whnurnu m iyinya nu ele naagba be, be nwernu mbno mkpoma naachna ihie ihie lele bekwnu, lele jasinti, nu rugwu bekwnu, risi iyinya wam nu lele risi odum, bekwnu nu runwurnu nu rugwu bekwnu neehi n'onu be noowhuya. ¹⁸ Bekwnu nu runwurnu nu rugwu bekwnu ke hi n'onu iyinya wam noowhuya gburu otu-ibewa nu nga eto ke ele badnu. ¹⁹ Kwnornu nu iknerna be hi n'onu be ya nu odnu be. Odnu be nu lele agwo, ke be ji risi be neemeru ele badnu ehni.

²⁰ Ele badnu gwnarnu ke nhne igbugbu ka gbule, kwéle o sigbasi nhne aka be turu, be kwéle o sigbasi o kpenu rumu renwu ojo, nu renwu golu nu ke siliva, nu ola nu akaworugwu nu ke isisi, ke za noowhnu osno, za noonu nhne, za neezne izne. ²¹ Ele badnu wam tuhnasnana hite nu ogbu badnu be, nu amusu be neeri, nu ome oyi be, mofu nu buznu be nooznu.

10

Enine izi nu okwukwo mati

¹ Omekwo, m whnurnu m enine izi berere ke nwernu rikne hi n'oligwe hiedna. O wogwu erumeru oligwe, eke nu egwurugwu zi n'olu risi a, ruwhnu a noonwu lele ehnam, ochi a lawuru nu lele nsusnu oro bekwnu. ² O ji otu okwukwo mati be kpumernu okpume n'aka a. O bita ochikwunga a n'osimini, ochirita a n'olu eli. ³ O ji okne nkoli si lulo lele hne odum neebigbo, nga o sikworu okokoba, egbe oligwe esau wam gba n'osisa. ⁴ Nga egbe oligwe esau wam gbakworu, m pioru m o gba n'okwukwo, m nurnu m otu nkoli hiri n'oligwe naakanu m, "Kpusnime nhne egbe oligwe esau wam kwuru, i gba be n'okwukwo."

⁵ Enine izi wam me whnurnu gwuzo n'osimini nu n'olu eli, gwelizo akarikw-nunga a olu. ⁶ O gweru nye wam zi okwnukokwnu du risi, bu nye keru oligwe nu kpakara nhne zi nu rime a, nu owa nu kpakara nhne zi nu rime a, nu osimini nu kpakara nhne zi nu rime a. Enine izi wam karu, "Ige kwolem. ⁷ Kovu nga enine izi ke esau jogbu okwodu a, nhne tugwaru otugwa ke Chiokike jeemezu, lele kpa o kwuru hite n'onu ele izi a, bu ele owhnurninya."

⁸ Nkoli wam me nurnu hi n'oligwe nookwunu m oka, kwukwnonu m oka berere, o kaa, "Zne, gweru okwukwo mati wam be kpumernu okpume ke zi n'aka enine izi wam gwuzo n'osimini n'olu eli."

⁹ M znekwnusi enine izi wam, kanu a o nyee m okwukwo mati wam. O kaa, "Gweru a, ri a, o joolu nlulu nu ruwho i, kovu o joso n'onu i lele mono ebeka." ¹⁰ M gweru okwukwo wam n'aka a, ri a, o nu lele mono ebeka n'onu m, kovu kpa me rikworu a, o mernu ruwho m lu nlulu. ¹¹ O kanu m, "I jokpo okwo ikwu-onu Chiokike ka berere nu ruwhnu agida ele badnu, nu mba zi odo n'odo, n'ikwu-onu zi odo n'odo, ma nu ruwhnu ele eze."

11

Ele akebne lawuru

¹ Be nyernu m otu isisi lele nhne be ji nootu nhne, be kanu m, "Lizo, tu Oro Nso Chiokike, nu ojo arihna, gwnu ele nookpo risi eli nu rime a. ² Kovu i tu n'ederezi, kwnornu nu be nyernu a ele buo ele Ju, ele joozodna eli-ohna nso wam nri enwa eno nu enwa lawuru. ³ M jeezizne ele akebne m lawuru, be joowo iwo mkpe zni izi oma otu pokwu obochi nu riwhu obochi lawuru nu nri isunu." ⁴ Ka bu isisi olivu lawuru wam nu nhne be bita tonji lawuru wam gwuzo nu ruwhnu Nyenwe owa. ⁵ Nye irno obula ke pioru o kpakna be ehni, bekwnu hi n'onu be jeernegbu be. Nye obula ke kpaknarnu be ehni jonwuriri kpam. ⁶ Ele ka nwernu rikne o knesni oligwe, ke mernu mini ozuzo zole kpakara ige be nookpo okwo ikwu-onu Chiokike, be nwernu rikne o mee kpakara mini ghoo onarna, nu rikne

o mee ele zị n'ọwa rịa ẹhni igbugbu ọbula lele kpa be pioru.

⁷ Nga be gbasakworu ikwu-ọnu Chiokike, anọhia wam hi nụ olulu awnụwhnu, lusi be ọgwnu, megbu be, gbu be. ⁸ Iznu be joovubi n'esilawuru apna okne ẹli-ọhna wam be nookwu n'elulu Sodom nụ Ijipiti, hne be kpogburu Nyenwe be n'olu ọgba.

⁹ Kpakara ele badnụ, nụ ẹbnurnu, nụ ikwu-ọnu, nụ mba zị ọdo n'odo, jeelekiri iznu be ọbochi ẹto n'ichichi, be jéekwe be li be.

¹⁰ Kpakara ele zị n'ọwa joonwudna, mkpoma sọ be n'ọnu kwnornu nụ be nwurnu, be neeziznenu ibne be nkesi kwnornu ele ọwhnurninya lawuru ka nwurnu ọnwu bu ele mernu ele zị n'ọwa ta awnụwhnu k'agida.

¹¹ Nga ọbochi ẹto n'ichichi whemernu, enine bụdnụ hiri nụ Chiokike bnazne nụ rime be, be gwuzoru, okne ogwnu turu kpakara ele whnurnu be. ¹² Ele ọwhnurninya lawuru wam nurnu otu nkọli hiri n'oligwe noosukwu be, “Anụ va n'olu hna.” Be lizo, la n'olu n'erumeru oligwe, kpa ele irno be neelekiri be.

¹³ N'ige wam, okne ẹli otne enye dnarnu n'ọwa, ke mernu otu nga nụ nri nga ẹli-ọhna wam lulu, ẹli otne enye wam gburu pokwu badnụ ẹsau, ogwnu turu ele ke gwnarnu, be znarni Chiokike ke oligwe.

¹⁴ Nhne awnụwhnu ke ẹbo whemernu, kovu le, nhne awnụwhnu ke ẹto vawa wara wara.

Okwodu ke ẹsau

¹⁵ Enine izi ke ẹsau gbụ okwodu a, agida nkọli dnarnu n'oligwe, naakaa,

“Ẹli-eze k'ọwa ka gholam ẹli-eze ke Nyenwe aị nụ ke Karaịsi,
ọ jaachi hite n'ige kwó okwo dụ n'ige kwó okwo.”

¹⁶ Nri ele okno badnụ lawuru wam nụ ẹno ele dazi nụ ngadna eze be nụ ruwhnu Chiokike, dna kpu ruwhnu n'ẹli, kpọnu Chiokike risi ẹli. ¹⁷ Be kaa,

“A nọtunu i mmamma, Nyenwe aị
Chiokike ke Meli Nhne Dum,
nye zị, nye zị nụ mbom,
kwnornu nụ i ji okne iknernema i
nechi.

¹⁸ Ovu neewe ele zị n'ọwa ẹhni, kwnornu nụ ọnuma i valẹm,

ige i jeekpe ele nwurnu ọnwu ikpe valẹm,

nụ ige i jọokwu ele izi i, ele ọwhnurninya i ọgwo ẹrnu

nụ kpakara ele ke i, nụ ele nọtutu ogwnu i

ma nye kwu nụ nye mati,

nụ ige o lulu ele luluru ọwa.”

¹⁹ Be gbamarnu Ọro Nsọ Chiokike n'oligwe, be whnurnu Igbe Ọgba-Njọ-Ẹhni Chiokike nụ rime a, agida amuma, nụ ọdidna, nụ egbe oligwe, nụ ẹli otne enye, nụ okne mkpuru mini dnarnu.

12

Nwerinya wam nụ okne agwo wam

¹ Otu okne nhne ndu-ẹhni mernu n'oligwe. Otu nwerinya wogwu iwo ẹnam, nye ẹnwa zị nụ mkpururu ọchi a, o kpu okpu-eze nwernu nri nụ mbọ lawuru nụ risi. ² Nwerinya wam zị rime, rime ọmumu nnwọ neeme a, ọ kwana ẹkwana kpa ọ nọomu nnwọ. ³ Nhne ndu-ẹhni berere whuya kwno n'oligwe, otu agwo okpotokpo ihie ke nwernu risi ẹsau nụ nri mfu, kpu okpu-eze ẹsau nụ risi ẹsau a. ⁴ O ji ọdnu a dọru otu-ibewa nga ẹto mbọ ke oligwe dọdna be n'ọwa, o zne gwuzoru nụ ruwhnu nwerinya wam nọomu nnwọ ma

o ri nnwọ wam wara wara ọ mụhiaru a. ⁵ Nwerinya wam mụhia nnwọ rukna, nye jeeji mkpara rugwe nechi kpakara mba, kovu be kwumernu nnwọ wam, kwuznenu a Chiokike nụ ngadna eze a. ⁶ Nwerinya wam gbawhu, gbabna nụ rime ẹli-ikpa, hne Chiokike bitannu a, ma be lekasi a anya pokwu ọbochi nụ riwhu ọbochi lawuru nụ nri isunu.

⁷ Ọgwnu dna n'oligwe, Maikeli nụ ele enine izi a lụ ọgwnu megidne agwo wam, agwo wam nụ ele enine izi a lụ ọgwnu megidne be. ⁸ Kovu Maikeli nụ ele enine izi a megburu agwo wam, oghere zimana agwo wam nụ ele enine izi a n'oligwe berere. ⁹ Be chidna agwo okpotokpo wam, ke bu agwo ọknani wam bu Ekwensu mọbu Setani n'ọwa, nye nooduwhu kpakara ele zị n'ọwa. Be chidnarnu ya nụ kpakara ele izi a.

¹⁰ Ige wam, m nurnu m otu okne nkọli n'oligwe, kaa,

¹⁰ Ige wam, m nurnu m otu okne nkọli n'oligwe, kaa,

“Ọznohia valẹm, nụ rikne nụ ẹli-eze
Chiokike aị,
nụ iknernema Karaịsi a,
kwnornu nụ be chidnarnu nye noobno
rụmu nda aị nhne,
bụ nye noobno be nhne nụ ruwhnu
Chiokike iwhnehnne nụ abalị.

¹¹ Be jiri ọvna Nnwọ Atnurru wam
nụ akebe be gbarụ
megbu a,

be whnuna bụdnu be n'anya
dụ n'ẹnwu.

¹² Kam kpayarụ, oligwe nwudnahoru,
ovu ọso anụ n'ọnu ele wu nụ rime a.

Kovu awhnwhnu zinu ọwa nụ osimini,
kwnornu nụ Ekwensu vakwnusilem
anụ,

onuma jiri a mkpoma,
kwnornu nụ ọ magwụ nụ ige a zị
ichichi.”

¹³ Nga agwọ wam whnuru nụ be
chidnarnu a n'ọwa, o bete ọ chị nwerinya
wam ẹso bụ nye muru nnwọ rukna
wam. ¹⁴ Be nyee nwerinya wam aka-nkwu
lawuru ke okne igno ma o wheru iwhe zne
hne o wu n'ẹli-ikpa, hne be jeeleka a anya
awha ẹto nụ ẹnwa isunu hne agwọ wam bọ
ọ whnuna a. ¹⁵ Agwọ wam gbuhia agida onu-
mini a gbasno nwerinya wam, ma o vuru
nwerinya wam. ¹⁶ Kovu ẹli yinnu nwerinya
wam aka, kpumernu onu a, nwokwo mini
agwọ wam gbuhiaru n'ọnu a. ¹⁷ Agwọ wam
we ovu ẹhni k'agida megidne nwerinya
wam, o zne nọolusi agwna rụmu nwerinya
wam ke gwnarnu ogwnu, bụ ele bitaru nhne
Chiokike nyernu n'iwu, nụ ele kwesiri
okwnata ovu n'ezi ọka Jizosi gesiri. ¹⁸ Agwọ
wam gwuzoru n'olu rịzna ke osimini.

13

Anohia lawuru

¹ M whnuru m otu anohia hi nụ rime
osimini nọowhuya, o nwernu nri mfu nụ
risi ẹsau, o kpu okpu-eze n'olu mfu a, be
gbakwasiri n'olu kpakara risi a rewhna ojo
nookwulu Chiokike. ² Anohia me whnuru
nụ lele agwnu, ọchi a lawuru nụ lele anohia
bea, onu a nụ lele onu odum. Agwọ wam
nyee anohia wam rikne a, ngadna eze a nụ
okne iknernema. ³ Ọ nụ lele nụ be gburu
otu risi anohia wam, kovu nhne omernu

ehni wam ke nwernu rikne o vuya ẹnwu
gworu, ọ tū kpakara ọwa n'anya, be gbas-
nornu anohia wam. ⁴ Be kponu agwọ wam
risi ẹli ke nyernu anohia wam iknernema a,
be kpo masinu anohia wam risi ẹli, naakaa,
“Nyele nụ lele anohia ka? Nyele nwernu
rikne ọ lusi a ogwnu?”

⁵ Be nyernu anohia wam rikne o ji
nookwu agida nhne zị ogwnu nụ ọka ojo
nookwulu Chiokike, o nwernu rikne nri
ẹnwa ẹnwa nụ ẹnwa lawuru. ⁶ Anohia wam
kpume onu a nookwulu Chiokike, nụ
rewhna a, nụ Oro Nso a, nụ kpakara ele
wu n'oligwe. ⁷ Be nyernu a rikne ọ lusi ele
nso ogwnu nụ o megbu be, be nyee kwno
a rikne megidne kpakara avnuru nụ ele
badnu nụ ikwu-onu nụ mba. ⁸ Kpakara
ele wu n'ọwa jokponu a risi ẹli, ele be gbala
rewhna be nụ rime okwukwo bụdnu ke Nnwọ
Atnuru nye be gburu hite n'okike ọwa.

⁹ Nye nwernu nsni, ọ nuru.

¹⁰ Nye obula be jodoru n'ogwnu
be jodoru a n'ogwnu.

Nye obula be jeeji ama-ogwnu gbu,
be jeeji ama-ogwnu gbu a.

Ele nso jeenwe okwnata ovu nụ ndidi.

¹¹ M whnuru anohia berere hi n'ẹli
nọowhuya. O nwernu mfu lawuru lele mfu
nnwọ atnuru, o nookwu ọka lele agwọ.

¹² O ji rikne anohia mbom wam nụ ruwhnu
a. O mernu kpakara ọwa nụ ele zị nụ rime
a kponu anohia mbom wam risi ẹli, nye be
gworu nhne omernu ehni wam ke noovuya
ẹnwu. ¹³ Anohia ke ẹbo ka rnu ẹnu rikne,
o mernu bekwnu hi n'oligwe dna n'ọwa
n'anya ele badnu. ¹⁴ O duhie kpakara ele
wu n'ọwa kwnornu ẹnu ndu-ehni ka ke be
nyernu a rikne ọ rnu nụ ruwhnu anohia ke
mbom. Ọ kanu ele zị n'ọwa be kpu igbudu
anohia wam ke be jiri ama-ogwnu mernu
ehni, kovu ọ zị bụdnu. ¹⁵ Be nyernu anohia
ke ẹbo wam rikne o nwesi inwe bụdnu
nụ rime igbudu anohia mbom wam, ke
kpayarụ igbudu wam nookwu ọka, kaa be
noogbu kpakara ele kwéle ọ kponu igbudu
wam risi ẹli. ¹⁶ O mee kpakara ele badnu
ma nye matị ma nye kwu, nye baru eze
nụ nye mboni, ọhi nụ nye bụo ọhi, be
narnu akara nụ akarikwnungá be mọbu
n'egedege ruwhnu be. ¹⁷ Ọ zá nye nwernu

rikne zụ nhne mọbu re nhne, okwolem nye nwernu akara anọhia wam ke bụ rẹwhna anọhia wam, mọbu ọgwugwu rẹwhna a.

¹⁸ Nye ọbula nwehịa akọniche, nye ọbula ke nwernu ọgwugwu risi, ọ mahịa ọgwugwu anọhia wam, kwnornu nụ ọ bụ ọgwugwu badnụ, ọgwugwu a bụ riwhu isunu nụ nri isunu nụ isunu [666].

14

Nnwọ Atnurnu nụ ele ke a

¹ M leru m anya, whnụ Nnwọ Atnurnu gwuzo n'olu rugwu Zayoni, ya nụ otu riwhu nụ nri ẹno nụ pokwu ẹno ele badnụ, be vu rẹwhna a nụ rẹwhna Nda a n'egedege ruwhnu be. ² M nurnu m otu nkoli hi n'oligwe dna lele agida mini, nụ okne nkoli egbe oligwe, m nurnu m ele naagba ọbo ji ọbo be naagba. ³ Be gwnụ eri ikne nụ ruwhnu ngadna eze wam, ma nụ ruwhnu nhne ẹno wam zị bụdnu, nụ ele okno badnụ wam. Ọ zá nye nwernu rikne sno be gwnụ eri wam, okwolem otu riwhu nụ nri ẹno nụ pokwu ẹno wam ele be gbahiaru n'owa. ⁴ Ka bụ ele mērula ẹhni be n'ẹhni nyerinya kwnornu nụ be bitaru ẹhni be snam. Be joosno Nnwọ Atnurnu wam penupe ọbula o neezne, be gbahiaru be n'esilawuru ele badnụ lele mkpuru mbom be kesiri Chiokike nụ Nnwọ Atnurnu a. ⁵ Ọ zá aghalaghala be whnurnu n'onu be, be zị snam.

Ele enine izi ẹto

⁶ M whnurnu m enine izi berere nee whe n'oligwe, nọkpo okwo izi oma ke zị ọkwukokwu n'owa, ma kpakara ele mba, nụ avnurnu nụ ikwu-onu nụ ele badnụ nurnu a. ⁷ O ji okne nkoli naakaa, "Anụ tị ogwu Chiokike, anụ znarni ebube a, kwnornu nụ ige valẹm o jeekpe kpakara badnụ ikpe, anụ kponu nye keru oligwe, nụ ọwa, nụ osimini, nụ kpakara risi mini risi ẹli."

⁸ Enine izi ke ẹbo snornu ke mbom kaa, "Ọ dnanam, Babiloni dnanam, okne mba ke mernu kpakara ẹli nwọ manya okne ome oyi a."

⁹ Enine izi ke ẹto snornu be gweru okne nkoli kaa, "Nye ọbula ke kponnu anọhia wam nụ igbudu a risi ẹli, nahoru masi akara a n'egedege ruwhnu a, mọbu

n'aka a, ¹⁰ ọ joonwo manya okne ovu owe ẹhni Chiokike, ke ọ wusaru nụ rikne, ke be gwala agwa nụ rime okiko onuma a, be jeeji bẹkwnu nụ rugwu bẹkwnu ta a awhnwhnu nụ ruwhnu ele enine izi nsọ nụ ruwhnu Nnwọ Atnurnu wam. ¹¹ Rwnurnu awhnwhnu be zị naala olu ọkwukokwu, be zá noozukwa inwe iwhehnie nụ abali, bụ ele wam kponnu anọhia wam nụ igbudu a risi ẹli, nụ nye ọbula ke nahiaru akara rẹwhna a." ¹² Ele nsọ jeenwe ndidi, ele naabita nhne Chiokike nyernu n'iwu nụ ele kwnataru Jizosi mkpoma.

¹³ Nga wam m nurnu m nkoli hiri n'oligwe kaa, "Gba n'okwukwo, ọwa oma zinu ele nwurnu nụ rime Chiokike hite nụ kitna."

Enine Nsọ kaa, "Owe, be joozukwa inwe n'ernu be, kwnornu nụ ẹrnu be joosno be n'aznụ."

Ogwe nhne n'ekwu ke ọwa

¹⁴ M le anya, whnụ, otu erumeru abochna, otu nye nụ lele Nnwọ ke Badnụ dazị n'olu erumeru wam, o kpu okpu-eze golu nụ risi a, o ji ama ẹkwu zị bụko n'aka a. ¹⁵ Enine izi berere hi nụ rime Oro Nsọ whuya, gweru okne nkoli kanu nye wam dazị n'erumeru, "Gweru ama i, gweru nhne n'ekwu, kwnornu nụ ige o gwe nhne n'ekwu k'owa valẹm, mkpuru k'owa chnanam." ¹⁶ Nye wam dazị n'erumeru gweru ama a yisi nụ rime ọwa, gweru nhne ẹkwu k'owa.

¹⁷ M whnurnu m enine izi berere hi n'Oro Nsọ n'oligwe, o ji masi ama zị bụko. ¹⁸ Enine izi berere ke nwernu rikne megidne bẹkwnu, hi n'oyo ariohna whuya. O gweru okne nkoli kanu enine izi wam ji ama zị bụko, "Gweru ama i ghohia mkpuru vaini ke ẹkwu, kwnornu nụ vaini ke ọwa chnanam." ¹⁹ Enine izi wam yisi ama a, ghohia mkpuru vaini, tubna be nụ rime hne be joozosna manya okne ovu owe ẹhni Chiokike. ²⁰ Be zosna manya vaini wam n'aznụ ẹli-ohna, ọvnarna a gbahia nụ hne be nọzosna manya wam dụ nhne nụ lele riwhu maili lawuru, dụ oknesni onu iyinya n'olu.

15

Nhne awhnwhnu ẹsau

1 M whnụ nhne berere n'oligwe, okne nhne ndu-ẹhni. Enine izi ẹsau vu nhne awhnụwhnu ẹsau ke ipne-aznụ, okne ovu owe ẹhni Chiokike ke ipne-aznụ zị nụ rime be. 2 M whnụ kwno nhne nụ lele osimini nyno be gwaru bẹkwnu, nụ ele wam megburu anọhia wam nụ igbudu a nụ ọnu ọgwngwnu rẹwhna a, hne be gwuzo nụ ngeri osimini nyno wam, be ji ọbo Chiokike nyernu be. 3 Be nọogwnu eri Mozizi nye izi Chiokike nụ eri Nnwọ Atnurnu wam, “Eru nị tị n'anya, zị masị rikne!

Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum,
Kpakara apna i sniri asị bụru ezi ọka,
Eze zị ọkwnukokwnu.

4 Nyele jọtutu ogwnu i, Nyenwe aị?
Nyele jóokwuhia igwugwu ke rẹwhna i?
Kwnornu nụ jị nụ nsnunu i zị nsọ,
kpakara mba jaava kpọ risi ẹli nụ ruwhnu i,
kwnornu nụ ikpe bụru ọma i zuru
kpakara ọwa.”

5 Nga ka mekworu, m whnụ Oro Nso Chiokike n'oligwe gbamarnu bu Oro-Eka ruwhnu Chiokike. 6 Enine izi ẹsau wam vu nhne awhnụwhnu ẹsau hi nụ rime Oro Nso wam whuya, be wogwu iwo noonwu onwu, be ji ajni mkpoma golu kne nụ mkpoma be. 7 Otu nhne zị budnu wam nyega enine izi ẹsau wam obele ẹsau okne ovu owe ẹhni Chiokike jihiaru nụ rime be, bu nye zị budnu ọkwnukokwnu. 8 Rụnwurnu jihia Oro Nso wam hite n'igwugwu nụ iknernema Chiokike, ọ zā nye nwernu rikne ọ bna Oro Nso wam tem awhnụwhnu ẹsau wam enine izi ẹsau wam vuyaru kwome.

16

Obele ẹsau ovu owe ẹhni Chiokike

1 Ige wam, m nurnu m otu okne nkoli hi n'Oro Nso wam naakanu enine izi ẹsau wam, “Anu zne wusa obele ẹsau ovu owe ẹhni Chiokike n'owa.” 2 Enine izi ke mbom zne wusa obele a n'owa, esuso ẹhni tu ogwnu noogbu igbugbu se kpakara ele vu akara anohia wam n'ehni, nụ kpakara ele kponnu igbudu wam risi n'eli.

3 Enine izi ke ẹbo zne wusa obele a n'osimini, ọ ghọ ọvnarna nụ lele ọvnarna nye nwurnu onwu, kpakara nhne zị budnu nụ rime osimini nwukwo.

4 Enine izi ke ẹto zne wusa obele a nụ mini nụ kpakara risi mini, be ghọ ọvnarna. 5 M nurnu m nga enine izi ke neelegidne mini karu,
“Ji bu nye mee mma n'ikpe
ji bu nye zị, nye zị nụ mbom, Nye zị
Nsọ,

kwnornu nụ i kperu ikpe nụ kpa. 6 Be wusaru ọvnarna ele nsọ i nụ ele ọwhnurninya i,
i nyee be ọvnarna be nwọ lele mini,
kwnornu nụ be kwesiri a.”

7 M nurnu m otu nkoli hi n'ọjo ariohna naakaa,
“Owe! Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum,
ikpe i bụru ọma, bu masị ezi ọka.”

8 Enine izi ke ẹno zne wusa obele a n'ehnam, o neerne ele badnu lele bẹkwnu. 9 Okne okpe bẹkwnu rne ele badnu, be kosna rẹwhna Chiokike nye nwernu rikne nụ hne awhnụwhnu ka zị. Kọvu be kwéle ọ tūhnasna nụ mmehie be znarni Chiokike.

10 Enine izi ke isne zne wusa obele a n'olu ngadna eze anohia wam. Okne ọchichiri gbasni eli-eze anohia wam, ele badnu naatabi riro be kwnornu nhne igbugbu. 11 Be kosna Chiokike ke oligwe kwnornu nhne igbugbu be nụ nhne mernu ẹhni be. Kọvu be kwéle ọ tūhnasna nụ apna ojo be.

12 Enine izi ke isunu zne wusa obele a n'okne Osimini Uferetisi, mini a takwo, kpa mini a takworu, apna ele eze hi n'obosi ehnam whuya. * 13 M whnụ renwu ẹto zila richna lele redokpo, hi n'onu agwo wam, nụ ọnu anohia wam, nụ ọnu nye ọwhnurninya aghalaghala wam nọowhuya. 14 Be bu renwu ojo nọornu ẹru ndu-ẹhni. Renwu ẹto ka znekwnusi ele eze ọwa, chikota be n'otu kwnornu ogwnu okne ọbochi Chiokike ke Meli Nhne Dum.

15 Le, m jaava lele nye buznu, ngozi zinu nye obula neese nse, bikwata iwo a, ọ zị kpa ọ gbaru ẹto zneghari, iwghnerne tu a n'ohna.

* 16:12 Nga apna wam whuyaru, ele irno be whnurnu oghere bnanya lusi be ogwnu.

¹⁶ Rẹnwu ojo wam chikota kpakara eze nū hne ele Hiburu nookwu Amagidoni.

¹⁷ Enine izi ke ẹsau zne wusa obele a nū ruwhere. Otu okne nkoli hi nū ngadna eze zi n'Oro Nso wam, kaa, "Be menem a." ¹⁸ Agida amuma oligwe, nū odidna, nū egbe oligwe nū okne eli otne enye dnarnu, eli otne enye nū kpm zigelele hite nga Chiokike kpuru badnu. Eli otne enye ka kakwo ibne a. ¹⁹ Eli-ohna kwu wam kewamarnu nga eto, eli-ohna kpakara mba luluru. Chiokike chenwanya Babiloni, mee a o nwọ manya hi n'ikiko okne ovu owe ehnı a. ²⁰ Kpakara eli ohia esilawuru nū rugwu gbawhu, whume. ²¹ Okne mkpuru mini neenyi rinya † naadnakwası ele badnu hite n'oligwe. Ele badnu nọovu Chiokike onu kwnornu mkpuru mini wam, nū kwnornu awhnuwunu wam zi ogwnu ke agida.

17

Nwerinya nū anohia

¹ Otu nū rime ele enine izi ẹsau wam vu obele ẹsau vakwnusi m kaa, "Vaa, me gesi i awhnuwunu okne nye ewhere wam ke dazi n'olu agida mini, ² nye ele eze ke ọwa snornu mee ọyi, ele zi n'owa nwornu manya ewhere a."

³ Enine izi wam vuru m n'Enine zne nū rime eli-ikpa, hne me whnurnu otu nwerinya dazi n'olu anohia naachna ihie ihie. Anohia wam nwernu agida rewhna ojo nookwulu Chiokike be gbakwasiri a, o nwernu risi ẹsau, nū nri mfu. ⁴ Nwerinya wam wogwu iwo odno odno nū ihie ihie, o jiri nhne eyi golu nū rugwu okne onu ahia nū palı mee ehnı a mma, o ji ikiko golu n'aka a, nhne ruru ọru nū nhne zila richna ke ome ọyi a jiharı nū rime a. ⁵ Be gbakwasiri a otu rewhna n'egedege ruwhnu,

Nhne miri emi,
okne Babiloni,
nne kpakara ele ewhere
nū nhne ruru ọru ke ọwa.

⁶ Ọvnarna ele nsọ nū ele be gburu kwnornu Jizosi noogbu a lele manya.

Ọ gbaru m anya aghari nga me whnurnu a. ⁷ Enine izi wam kanu m, "Ndaa kpa o jiri naagba i anya ghari? M jaakanu i nhne

tugwaru otugwa gbasiri nwerinya ka nū anohia ke vu a, bu anohia ke nwernu risi ẹsau nū nri mfu. ⁸ Anohia ke i whnurnu zi budnu nū mbom, kovu o nwurnu, o jeehi n'olulu awhnuwunu whuya zne n'ẹnwu a. Kpakara ele wu n'owa ele be gbala rewhna be n'okwukwo ke budnu hite n'okike ọwa, o jootu be n'anya nga be whnurnu anohia wam zi budnu nū mbom, kovu o nwurnu, o jaazi kwno budnu.

⁹ "A kwesiri o nwe ovu ke nwernu akoniche, risi ẹsau wam bu rugwu mati ẹsau ke nwerinya wam dazi n'olu a. Be bu masi ele eze ẹsau, ¹⁰ isne dnanam, otu neechi koriri, otu ya vage. Nga o varu, o jaadazi ige mati. ¹¹ Anohia wam zi budnu nū mbom, ke nwurnu, bu eze ke ẹsato, nye zi n'esilawuru eze ẹsau wam, jaala n'iyi.

¹² "Nri mfu wam i whnurnu bu masi nri eze ele ya vage echi, kovu be jeenye be rikne otu otnu-ige lele eze snornu anohia wam chi. ¹³ Be nwernu otu mkpoma, be jeenye anohia wam iknernema nū rikne be. ¹⁴ Ele ka joolusi Nnwọ Atnurnu wam ogwnu, kovu Nnwọ Atnurnu wam jeemegbu be, kwnornu nū o bu Nyenwe ke kakwo ele nwe nū Eze kakwo ele eze. Ele sno a bu ele o sukwuru, ele o hohiaru nū ele kwesiri okwnata ovu."

¹⁵ O kanu m, "Mini ke i whnurnu hne nwerinya ewhere wam dazi, bu ele badnu, nū agida ele badnu, nū mba nū ikwu-onu zi odo n'odo. ¹⁶ Anohia wam nū nri mfu wam i whnurnu joosno nwerinya ewhere wam irno, be jaanahoru a kpakara nhne o nwernu, gbata a eto, be jeeri ano-ehni a, kporne a nū bekwu. ¹⁷ Kwnornu nū Chiokike yisiri a nū mkpoma be, ma be mee echiche a, be jeekwerikota o nyee anohia wam eli-eze be, o jaachi be tem Chiokike mezu ikwu-onu a. ¹⁸ Nwerinya wam i whnurnu bu okne eli-ohna wam ke neechi kpakara ele eze ke ọwa."

18

Odudna Babiloni

¹ Nga nhne ka mekworu, m whnurnu m enine izi berere hi n'oligwe neehidna, o nwernu okne iknernema, ogbu marna

† 16:21 Mkpuru mini wam neenyi nū nhne otutu 50 kg.

marna ruwhnu a neenye iwhne n'owa. ² O gweru okne nkoli siwama, kaa,
 “O dnanam, okne Babiloni dnanam,
 o gholam hne rumu renwu ojo wu,
 oro ikelu kpakara renwu zila richna,
 kpakara onunu ojo ke be ri eri zi nu
 rime a.

³ Kwnornu nu kpakara mba
 nwornu manya okne ome oyi a,
 ele eze ke owa snornu a mee oyi,
 ele noozu ahia ke owa baru eze hite nu
 okne ewhere a.”

⁴ M nu kwno okne nkoli hi n'oligwe kaa,
 “Ele ke m, anu hi n'esilawuru a whuya,
 o zi anu snornu a kehia igwe nu mme-
 hie a,
 o zi anu snornu a ta awnwhnu.

⁵ Kwnornu nu mmehie a gwuzo du oligwe,
 Chiokike chenwanyalam kpakara
 mmehie a.

⁶ Anu mesno a lele kpa o mernu anu,
 anu mesno a mgba lawuru kpa o mernu,
 okiko o gbajiri, anu gbajite a mgba
 lawuru ma o nwornu.

⁷ Anu ta a awnwhnu nu anya-mini
 lele kpa o nyernu ehni a igwugwu nu
 egwnurnu ojo a,
 kwnornu nu o karu nu mkpoma a,
 ‘M bu m eze nyerinya, m bu la m nnwerne
 nwée nzi,
 m jaagba mkpe.’

⁸ Kam kpararu, n'otu obochi, o jowhnuji
 anya,
 enwu, mkpe, nu oknuno,
 bekwnu jeernegbu a,
 kwnornu nu Nyenwe a Chiokike ke
 neekpe a ikpe bu dikne.

⁹ “Nga ele eze ke owa ele snornu a mee
 oyi, n'egwnurnu ojo a, jowhnu runwurnu
 bekwnu a, be jaakwna ekwna, gbanu a
 mkpe. ¹⁰ Be joogwuzo nu hne zi ikere
 kwnornu ogwnu awnwhnu a, kaa,
 ‘Chei, chei, okne eli-ohna,
 Babiloni, bu dikne,
 Chiokike taru i awnwhnu n'otu otnu-ige.’

¹¹ “Ele noozu ahia ke owa jaakwanu a
 ekwna, gbanu a mkpe, kwnornu nu o za
 nye noozu kwno mgwna ahia be berere.
¹² Be bu ele noozu ahia golu, siliva, rugwu
 okne onu ahia, pali, iwo marnu mma, iwo
 naachna odno odno, siliki nu iwo naachna
 ihie ihie, isisi obula, nhne obula be jiri ize

eni kpu, nhne obula be jiri isisi zi okne
 onu ahia pnio, ola, rugwe, rugwu mabulu,
¹³ nu sinamoni, nu nhne nwernu eknarna,
 isensi, maa, franki-isensi, nu manya, nu
 mono olivu, nu ikpa nu wheti, nu anohia,
 nu aturnu, nu iyinya, nu ogbo-eli iyinya
 nodopnu, nu ohi, ma mkpuru ovu badnu
 masi.

¹⁴ “Be kaa, ‘Nhne i pioru whnunahoru i,
 kpakara ekwnu i nu ebube i whuru etekne,
 i jeenwe kwno be berere.’ ¹⁵ Ele noozu ahia,
 ele baru eze kwnornu nu be neere nhne
 ka, joogwuzo nu hne zi ikere, ogwnu notu
 be kwnornu awnwhnu a, be naakwna
 ekwna, gba masi mkpe. ¹⁶ Be jeesiwama
 okokoba, kaa,

‘Chei, chei, eli-ohna kwu,
 ke jiri iwo marnu mma odno odno nu
 ihie ihie,
 nu golu noogbu marna marna, nu aka-
 worugwu okne onu ahia nu pali mee
 ehni a mma.

¹⁷ Agida ekwnu hna kpa whuru etekne n'otu
 otnu-ige.’

“Kpakara ele nookwo ogbo mini nu ele
 ji ogbo mini neezne, nu ele ernu mini, nu
 kpakara ele nhne be jiri wuru budnu hi
 nu mini whuya, joogwuzo nu hne zi ikere.
¹⁸ Nga be jowhnu runwurnu bekwnu a, be
 jaakaa, ‘O zi eli ke nu lele okne eli-ohna
 ka?’ ¹⁹ Be jowukwasi retnu nu risi be, kwna
 ekwna, gba mkpe, kaa,

‘Chei, chei, okne eli-ohna,
 hne kpakara ele nwernu ogbo mini
 baru eze hite n'ekwnu a,
 n'otu otnu-ige hne o ko tubiri etekne.

²⁰ Ovu so i n'onu, su oligwe,
 ele nsu nu ele izi nu ele ohnurninya snornu
 anu nwudna,
 Chiokike kperu a ikpe kwnornu nhne o
 mernu anu.’ ”

²¹ Otu enine izi gbasiri rikne gweru otu
 akaworugwu hna lele okne rugwu ogwe
 wiri tubna nu rime osimini, kaa,
 “O bu kpa be jeeji nhne rikne
 kwnadna okne eli-ohna Babiloni,
 o za nye jowhnu a berere.

²² Be jonu kwno eri, mabu obo, opi,
 mabu okwodu nu rime i berere,
 nye obula ke nwernu nka ernu
 jaazi nu rime i berere,

o zá nye jòonu òdidna ogwe wiri
 nù rime i berere.
 23 Tònji jóonwuma
 nù rime i berere,
 akpìri nye nòolu nnwerne ikne nù nye
 nòogbo nzi ikne,
 jáazìma nù rime i berere,
 kwnornu nù ele nòozu ahĩa ì bụ ele dikne
 ke òwa,
 i jiri amusu i duwhu kpakara mba.
 24 Be piohàru nù rime a òvnarna ele
 òwhnurninya nù òvnarna ele nsò,
 nù kpakara ele be gburu ogbu nù rime
 òwa.”

19

1 Nga nhne ele ka whemernu, m nurnu
 m nhne nù lele okne nkòli igbudu badnù
 n'oligwe, naakaa,
 “Aleluya,
 òznohia, nù igwugwu nù rikne bụ ke
 Chiokike aì,
 2 kwnornu nù ikpe a bụru òma nù ezi òka,
 ò marnù nwerinya okne ewhere wam ikpe
 nye jiri ome òyi a meru òwa,
 o megwnahialam òvnarna ele nsò a
 n'aka a.”
 3 Berere kwno be siwama, kaa,
 “Aleluya,
 runwurnu bẹkwnu a naala olu dù
 òkwnukokwnu.”
 4 Ele okno badnù nri lawùru nù èno nù
 nhne èno wam zì bụdnù wam dna n'èli kpò
 risi èli nù ruwhnu Chiokike nye dazì nù
 ngadna eze. Be kaa,
 “Amim, Aleluya.”

Olulu nnwerne ke Nnwò Atnurnu

5 Otu nkòli hiri nù ngadna eze wam
 whuya kaa,
 “Znarnì Chiokike aì,
 anù ele izi a,
 anù ele nòotu ògwnu a,
 ma nye matì ma nye kwu.”
 6 M nurnu m nhne nù lele nkòli igbudu
 badnù lele òdidna agìda mini, lele okne egbe
 oligwe, naakaa,
 “Aleluya,
 Nyenwe aì Chiokike ke Meli Nhne
 Dum nẹchi.

7 Ngwa ma a nwudna, ovu sò aì n'ònu,
 a nyee a igwugwu,
 kwnornu nù òlulu nnwerne ke Nnwò
 Atnurnu wam valẹm,
 nnwerne a jiknernunem èhni a.

8 Be nyernu nnwerne a iwo abòchna,
 zì rìchna, noonwu onwu va-a-a, o
 woru.”
 (Iwo abòchna wam bụ ome mma ke ele
 nsò.)

9 Enine izi wam kanù m, “Gba n'òkwukwo,
 ‘Ngòzi zìnu nye òbula be sukwuru va n'iriri
 olulu nnwerne Nnwò Atnurnu wam.’ ”
 Ò kaa kwno, “Ikwu-ònu ka bụ ezi òka
 Chiokike.”

10 M dna n'èli n'òchi enine izi wam ma m
 kpònu m a risi èli, kòvu ò kanù m, “I méé
 kpam, m bụ m nye izi ibne i nù ke rùmu nda
 ì ele berere bụ ele jì akebne Jizòsi. Kpònu
 Chiokike risi èli. Kwnornu nù akebne Jizòsi
 gbarù bụ enine òwhnurninya.”*

Nye naagba iyinya abòchna

11 M whnurnu m oligwe kpumernu nù
 otu iyinya abòchna, rẹwhna nye zì n'olu a bụ
 Nye Òkwnata Ovu nù Nye Ezi Òka. O jì ikpe
 bụru òma neekpe ikpe, nòolu ògwnu. 12 Anya
 a lawùru nù lele riro bẹkwnu, o kpu agìda
 okpu-eze nù risi a. O nwernu rẹwhna be
 gbakwasìri a ke ò zá nye magwù, okwolem
 ya magwù nhne ò bụ. 13 Iwo o wogwu
 bụ ke be tūruru n'òvnarna, be noosukwu
 a Ikwu-Ònu Chiokike. 14 Ele ògwnu ke
 oligwe sno a n'aznù n'olu iyinya abòchna
 woru iwo abòchna marnù mma. 15 Ama-
 ògwnu zì bụkò hi n'ònu a nòowhuya, ke o jì
 neemegbu kpakara mba. “O jeejì mkpara
 rugwe nẹchi be.”† Ò nòozosna manya ke
 okne ovu owe èhni Chiokike ke Meli Nhne
 Dum. 16 Be gbakwasìri n'olu iwo a ma nù
 òchi a rẹwhna,

“EZE KAKWO ELE EZE NỤ
 NYENWE KAKWO ELE NWE.”

17 M whnù otu enine izi gwuzo n'èhnam,
 o jì okne nkòli si okokoba, kanù kpakara
 ònunu oligwe, “Anù va gbakò n'okne iriri
 Chiokike. 18 Anù va ri anò-èhni ele eze,
 nù ke ele risi ògwnu, nù ke ele dikne, nù
 ke iyinya nù ke ele gba be, nù anò-èhni

* 19:10 ke neeyinu ele badnù aka kpò okwo ikwu-ònu Chiokike. † 19:15 Eri Òma 2:9

kpakara ele badnu, ma ohi nu ke ele buo ohi, nye kwu nu ke ele mati.”

¹⁹ M whnu anohia wam nu ele eze ke owa nu ele ogwnu be gbakoru n'otu ma be lusi nye wam dazi n'olu iyinya ogwnu ya nu ele ogwnu a. ²⁰ Kovu be nwudnenu anohia wam ya nu nye owhnurninya aghalaghala wam nye rnuru enu ndu-ehni wam nu ruwhnu a, nye ji enu ndu-ehni wam rnawhu ele nwenu akara anohia wam nu ele kponnu igbudu anohia wam risi eli. Anohia wam nu nye owhnurninya aghalaghala wam, be tubna be nu budnu nu rime olulu bekwnu ji rugwu bekwnu neerne. ²¹ Be ji ama-ogwnu neehi n'onu nye wam dazi n'olu iyinya wam gbu kpakara ele ogwnu be, onunu oligwe rijiri ruwho hite n'an-ehni be.

20

Otu pokwu awha

¹ M whnu otu enine izi hi n'oligwe neehiedna, o ji snambi onuhna olulu awnwhnu, ji masi ijigba hna okpotokpo n'aka a. ² O nwudne agwo wam, bu agwo gbaka wam, nye bu Ekwensu, nu Setani kne a eriri otu pokwu awha. ³ O tubna a nu rime olulu awnwhnu, kasni a akara, ma o gharu o duwhu kpakara mba berere tem otu pokwu awha wheme. Omekwo, be jootoma a eriri ige mati.

⁴ M whnu agida ngadna eze, be nyee ele dazi n'olu be rikne be jeeji kpe ikpe. M whnu mkpuru ovu ele be gburu kwnornu akebe be gbannu Jizosi nu ikwu-onu Chiokike, ele kpola risi eli nyee anohia wam, mabu igbudu a, mabu nahoru akara a'egedege ruwhnu be, mabu n'aka be. Be ziri budnu snornu Karaishi neechi otu pokwu awha. ⁵ (Ele berere ke nwuru onwu lizola n'enwu tem otu pokwu awha wheme.) Ka bu olizo n'enwu ke mbom. ⁶ Chiokike jogozozi ele ke a, ele jeekehia igwe n'olizo n'enwu ke mbom. Enwu ke gba lawuru jeeuwe rikne n'ehni be. Be jobu ele okwa arishna Chiokike nu ke Karaishi, be joosno a chi otu pokwu awha.

O megburu Setani

⁷ Nga otu pokwu awha whemenu, be jootoma Setani, o whuya n'ikelu a. ⁸ O

jowhoga duwhu agida mba ke gbasaru nu nkala eno ke owa, Gogi, nu Magogi, chikota be zne ogwnu. Onu ogwnugwnu be hna lele rizna zi nu ngeri osimini. ⁹ Be gbasu kpakara owa, gahnata gburugburu hne ele nsu zi, nu eli-ohna wam Chiokike whuru n'anya, kovu bekwnu hiri n'oligwe dna rnegbu kpakara be. ¹⁰ Be tubna Ekwensu wam, nye duwhuru be nu rime olulu bekwnu be ji rugwu bekwnu neerne hne anohia wam nu nye owhnurninya aghalaghala wam zi. Be jaata be awnwhnu iwhnehnie nu abali hna okwnukokwnu.

Ikpe ipne-aznu

¹¹ M whnu otu ngadna eze abochna okpotokpo, nu nye dazi n'olu a, owa nu oligwe gbawhuru nu ruwhnu a, be whuna be berere. ¹² M whnu ele nwuru onwu, ele kwu nu ele mati, gwuzo nu ruwhnu ngadna eze wam. Be kpume agida okwukwo, be kpume kwno okwukwo berere, ke bu okwukwo ke budnu. Chiokike kpe ele nwuru onwu ikpe hite nu nhne be gbaru n'okwukwo wam lele kpa enu be jiri ziri. ¹³ Osimini gwehia ele nwuru nu rime a, enwu nu eli renwu gwehia ele zi nu rime be, be kpe nye obula ikpe lele kpa enu o ruru jiri ziri. ¹⁴ Be tubna enwu nu eli renwu nu rime olulu bekwnu. Olulu bekwnu ka bu enwu ke mba lawuru. ¹⁵ Nye obula ke be gba rewhna a nu rime okwukwo ke budnu, be tubna nu rime olulu bekwnu.

21

Oligwe ikne nu owa ikne

¹ Omekwo, m whnu oligwe ikne nu owa ikne, kwnornu nu oligwe ke mbom nu owa ke mbom gawheru, osimini zima masi. ² M whnu eli-ohna nsu wam, Jeruselem ikne, hi n'oligwe hne Chiokike zi neehiedna, be jiknenu a lele nnwerne ikne naalakwnusi nzi a. ³ M nuru m okne nkoli hi nu ngadna eze wam nookwu oka, kaa, “Le, Oro Nso Chiokike zi n'esilawuru ruru badnu, Chiokike jaadazinu be, be jobu ele ke a, o jobu Chiokike be, dazidnenu be. ⁴ O jookwnosnama kpakara anya-mini n'anya be, enwu jaazima, mabu oga mkpe, mabu okwna ekwna, nhne igbugbu jaazima, kwnornu nu nhne oknani gawhelem.”

⁵ Nye wam dazi nụ ngadna eze wam, kaa, “Le, m neeme kpakara nhne bụru nhne ikne.” O kanụ m, “Gba nhne ka n'okwukwo, kwnornu nụ ikwu-ọnu ka bụ ezi ọka ke kwesiri okwnata ovu.”

⁶ O kanụ m, “Be menem a. Mawa bụ Alifa nụ Omega, Opanizo nụ Okwukwo. Nye ọbula akpịri nọokpo bẹkwnu, m jeenye a mini ke hi nụ risi mini ke bụdnu n'etekne. ⁷ Nye megburu, jeekehia kpakara nhne ka, m jọoburu Chiokike a, o jọoburu nnwọ m. ⁸ Kọvu ele ogwnu nụ ele kwé ekwe, nụ ele ruru ọru, ele noogbu badnụ, nụ ele neeme oyi, nụ ele amusu, nụ ele naakwa rẹnwu, nụ kpakara ele aghalaghala jeekehia igwe nụ rime olulu bẹkwnu ji rugwu bẹkwnu neerne. Ka bụ ẹnwu ke mgba lawuru.”

Jeruselem ikne

⁹ Otu n'esilawuru ele enine izi ẹsau wam vu obele awhnụwhnu ipne-aznụ wam vakwnusi m, kaa, “Vaa, m jeegesi i nnwerne be nọolu ikne, bụ nnwerne Nnwọ Atnurnu wam.” ¹⁰ O vuru m n'Enine zne n'olu okne rugwu zị n'olu, gesi m ẹli-ọhna nsọ wam, bụ Jeruselem hi n'oligwe hne Chiokike zị neehiedna. ¹¹ O vu igwugwu Chiokike, noonwu lele akaworugwu zị okne ọnu ahia, lele jasipa, ziri snam lele nyno. ¹² O nwernu mkpọ be turu a hna n'olu, o nwernu nri nụ ọnuhna lawuru, nụ nri enine izi lawuru neese ọnuhna. Be gbasiri rẹwhna nri nụ avnurnu lawuru rumu Izireli n'ọnuhna a. ¹³ Ọnuhna ẹto zị n'ọbosi ẹhnam, n'olu olu ọnuhna ẹto, n'eli ẹli ọnuhna ẹto, n'odidna ẹhnam, ọnuhna ẹto. ¹⁴ Mkpọ ẹli wam nwernu ntụ-ẹli n'olu nri nụ akaworugwu lawuru, hne be gbakwasiri rẹwhna ele izi nri nụ ẹbo ke Nnwọ Atnurnu wam.

¹⁵ Nye wam naakanụ m ọka ji otu nhne golu be neeji nọotu nhne, nọotu ike ẹli-ọhna wam, kpakara ọnuhna a, nụ ẹhni mkpọ a. ¹⁶ Ẹli-ọhna wam hna n'otu. Ogologo a nụ rude a hna n'otu. O gweru nhne be tū nhne tū ẹli-ọhna wam, o tūhia otu pokwu nụ riwhu maili ẹno, ogologo a, nụ rude a, nụ olu a, hna n'otu. ¹⁷ O tū ẹhni mkpọ wam, tūhia riwhu rula lawuru, lele kpa ọtutu ke badnụ jiri zị, ke enine izi ji nọotu. ¹⁸ Ẹhni mkpọ wam bụ jasipa, ẹli-ọhna wam bụ golu zị snam, lele nyno. ¹⁹ Be ji agida akaworugwu zị okne ọnu ahia mee ntụ-ẹli

mkpọ ẹli-ọhna wam mma. Ntụ-ẹli ke mbom bụ jasipa, ke ẹbo bụ safia, ke ẹto bụ kasidoni, ke ẹno bụ emiradi, ²⁰ ke isne bụ sadonisi, ke isunu bụ kanelia, ke ẹsau bụ kirisoliti, ke ẹsato bụ berili, ke tolu bụ topasi, ke nri bụ kirisopasisi, ke nri nụ otu bụ jasinti, ke nri nụ ẹbo bụ ametisi. ²¹ Nri nụ ọnuhna lawuru wam bụ palị nri nụ ẹbo, otu ọnuhna otu palị. Ogodo apna ẹli-ọhna wam bụ golu zị snam nọowhnu ọsno lele nyno.

²² M whnuna m Oro Nso n'eli-ọhna wam, kwnornu nụ Nyenwe aị Chiokike ke Meli Nhne Dum nụ Nnwọ Atnurnu wam bụ Oro Nso a. ²³ Mkpá ẹhnam mọbu ẹnwa zá naakpa a, be zá nọomu nụ rime a, kwnornu nụ igwugwu Chiokike nọomu nụ rime a, Nnwọ Atnurnu wam bụ iwhne a. ²⁴ Ele mba ke ọwa jeezne izne n'iwhne a, ele eze ke ọwa jeegweya igwugwu be nụ rime a. ²⁵ Be jáagbasni ọnuhna ẹli wam, o jeegberu anya kwnornu nụ ọchichiri zila nụ rime a. ²⁶ Be jeegwebnanya nhne igwugwu nụ ọson'anya kpakara mba nụ rime a. ²⁷ Nhne ọbula ke zila rịchna jáabna nụ rime a rịa rịa, mọbu nye ọbula ke neeme nhne ruru ọru, mọbu nye aghalaghala, okwolem ele be gbarụ rẹwhna be nụ rime okwukwo ke bụdnu ke Nnwọ Atnurnu wam.

22

Mini ke bụdnu

¹ Enine izi wam gesi m osimini ke bụdnu noonwu lele nyno, hi nụ ngadna eze Chiokike nụ ke Nnwọ Atnurnu wam naagbahia. ² Naagbawhe n'esilawuru ogodo apna ẹli-ọhna wam, nụ ngeri lawuru mini wam isisi ke bụdnu zị, ke naamị nri nụ mgba mkpuru lawuru n'awha ke bụ otu mgba n'ẹnwa. Okwukwo isisi wam bụ nhne be ji nọogwo ẹhni igbugbu ele kpakara mba. ³ Ovu ọnu zima rịa rịa. Ngadna eze Chiokike nụ ke Nnwọ Atnurnu wam jaazị n'eli-ọhna wam, ele izi a jeeznenu a izi. ⁴ Be jọowhnu ruwhnu a, rẹwhna a jaazị n'egedege ruwhnu be. ⁵ Abalị jáazima berere, be jọomu tọnji, ẹhnam jọomu, kwnornu nụ Nyenwe aị Chiokike jeenye be iwhne, be jeechi lele eze tim tọm. ⁶ Enine izi wam kanụ m, “Ikwu-ọnu ka bụ ezi ọka ke kwesiri okwnata ovu. Nyenwe aị Chiokike ke enine ele ọwhnurninya ziyaru enine izi a

gesi ele izi a kpakara nhne jeemeriri n'ige matị vazne nụ ruwhnu.”

Jizosi vawa

⁷ “Le, m vawa wara wara, ngozi jaazinu ele jaabita ikwu-onu owhnurninya ke okwukwo ka.”

⁸ Mawa, Joni, nurnu, whnu masi kpakara nhne ka. Nga me nurnu, whnu kwo masi, m dna n'eli n'ochi enine izi nye gesiri m kpakara nhne ka ma m kponu m a risi eli.

⁹ Kovu o kannu m, “I mee kpam, m bu m nye izi ibne i, nu ke rumu nda i ele owhnurninya, nu kpakara ele jaabita ikwu-onu okwukwo ka. Kponu Chiokike risi eli.”

¹⁰ O kanu m, “I tuga ikwu-onu ke okwukwo owhnurninya ka, kwnornu nu ige zi ndundu. ¹¹ Nye ojo mernu nhne ojo a zne ruwhnu, nye zila richna, o zila richna a zne ruwhnu, nye mee mma, mernu mma a zne ruwhnu, nye zi nsọ, ziri nsọ a zne ruwhnu.”

¹² “Le, m vawa wara wara, ogwo ernu m zi m n'aka, m jeenye nye obula lele kpa ernu a jiri ziri. ¹³ Mawa bu Alfa nu Omega, Nye Mbom nu Nye Ipne-aznu, Opanizo nu Okwukwo.

¹⁴ “Ngozi jaazinu ele snurnu iwo awura be, be nwernu rikne o ri mkpuru isisi ke budnu wam, be jeehi n'ogodo onuhna

bnazne nu rime eli-ohna wam. ¹⁵ Kovu rumu nkita, nu ele amusu, nu ele neeme oyi, nu ele noogbu badnu, nu ele naakwa renwu, nu ele whnurnu aghalaghala n'anya neeme be jaazi n'ederezi.

¹⁶ “Mawa Jizosi, ziyaru enine izi m o gba akebne kpakara nhne ka nu rime kpakara ogbako Chiokike. Mawa bu Mgbaręwnugwnu nu Nnwọ Devidi, Mbọ osisi marnu mma.”

¹⁷ Enine Nso nu nnwerne ikne karu, “Vaa.” Nye obula ke nurnu, kaa, “Vaa.” Nye obula akpiri nokpo bekwnu, vaa, nye o masiri gweru mini ke budnu n'etekne nwornu.

¹⁸ M nodo nye obula ke nurnu ikwu-onu ke okwukwo owhnurninya ka aka nu nsni, nye obula ke tukwasiri nhne n'olu a, Chiokike jotukwasinu a nhne nu kpakara awhnwhnu be gbaru n'okwukwo ka. ¹⁹ Nye obula ke gwemernu nhne n'ikwu-onu ke okwukwo owhnurninya ka, Chiokike jeegweme igwe a n'isisi ke budnu nu eli-ohna nsọ, ke bu nhne be gbaru n'okwukwo ka.

²⁰ Nye gbaru akebne kpakara nhne ka karu, “Owe, m vawa wara wara.”

Amim. Vaa, Nyenwe a Jizosi.

²¹ Oru ke Nyenwe a Jizosi dazinu kpakara anu. Amim.